STEPHEN KING

TAMSIOJI PUSĖ

Esu dėkingas velioniui Ričardui Bachmanui
už įkvėpimą ir pagalbą.
Be jo tikriausiai nebūtų ir šio romano.

S.K.

Stephen King

TAMSIOJI PUSĖ

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
JURGITA JĖRINAITĖ

Kaunas
1997

Stephen King. Rinktiniai raštai, 6 tomas

THE DARK HALF
New York, Signet Books, 1993

ISBN 9986-36-032-3

Prologas

“Paskersk jį, - pasakė Mešinas. - Paskersk jį, kol aš stoviu čia ir žiūriu. Noriu matyti kraujo čiurkšlę. Neversk manęs kartoti antrąsyk”.

Džordžas Starkas
“Mešino kelias”

Žmonių gyvenimai - tikri jų gyvenimai, o ne paprastas fizinis egzistavimas - prasideda skirtingu metu. Tikras berniūkščio Tedo Bomonto, gimusio ir užaugusio Bergenfildo Ridžvėjaus rajone, Niū Džersio valstijoje, gyvenimas prasidėjo 1960-aisiais. Tais metais nutiko du įvykiai. Pirmasis pakeitė jo gyvenimą, antrasis vos jo nenutraukė. Tuomet Tedui Bomontui buvo vienuolika.

Sausį jis nusiuntė nedidelį apsakymėlį į literatūrinį konkursą, surengtą "American Teen" žurnalo. Birželį gavo redaktoriaus laišką, pranešantį apie apdovanojimą garbės raštu beletristikos srityje. Ten pat buvo rašoma, kad žiuri būtų skyrusi jam antrąjį prizą, jei konkurso dalyvis būtų vyresnis, kaip reikalauja "American Teen" amžiaus kriterijai. Ir vis dėlto, leidėjų nuomone, apsakymas "Už Marčio namų" tikrai brandus kūrinys ir yra vertas pagirti.

Po poros savaičių "American Teen" atsiuntė garbės raštą. Jis atėjo registruotu laišku. Tedo vardas buvo išspausdintas tokiu senosios anglų kalbos šriftu, jog Bomontas vargiai begalėjo įskaityti raides. Lapo apačioje puikavosi paauksuotas antspaudas su "American Teen" emblema.

Motina čiupo į glėbį ir apibėrė bučiniais savo ramų ir sąžiningą mažį, kuris, rodės, niekad nekreipė dėmesio į jį supančius daiktus ir nuolat kliūdavo už jų savo didelėmis pėdomis.

O tėvui tai didelio įspūdžio nepadarė.

- Jei viskas taip puiku, kodėl neatsiuntė nors kiek pinigų? - subambėjo jis.

Motina nutylėjo, bet pasiliko saugoti laišką ir garbės raštą, kuris netrukus buvo įrėmintas ir pakabintas berniuko kambaryje virš lovos. Kai giminės ar tiesiog pažįstami ateidavo į svečius, ji neiškęsdavo nenuvedusi pažiūrėti. Tedas, kalbėjo ji savo kompanijai, vieną gražią dieną taps didžiu rašytoju. Ji visad jautusi, kad vaikas sutvertas kažkam didžiam ir šlovingam, ir štai pirmasis įrodymas. Tedas tada smarkiai sumišdavo, bet pernelyg mylėjo motiną, kad jai priekaištautų.

Sumišęs ar ne, jis visgi nusprendė, jog mama nors iš dalies teisi. Tedas nežinojo, ar turi tai, kas būtina *didžiam* rašytojui, tačiau *kokiu nors* rašytoju tapti jis nusprendė bet kuria kaina. Kodėl ne? Jam tas sekėsi, dar daugiau - jis nuolat tobulėjo, ieškojo tikslių ir teisingų žodžių plačiame ir atvirame kely, o ne tamsiose kertelėse. O ir pinigų leidėjai negalės jam atsakyti tik dėl formalių priežasčių. Juk nebus jam amžinai vienuolika.

Antrasis 1960-ųjų metų įvykis prasidėjo rugpjūtį. Tai buvo galvos skausmai. Iš pradžių tik maudė, bet su mokslo metų pradžia dilgčiojimai smilkiniuose ir kaktoje virto siaubingais priešmirtinės agonijos ma-

ratonais. Per priepuolį jis tegalėjo gulėti užtemdytame kambaryje ir laukti mirties.

Apie kankinantį priepuolį įspėdavo kažkoks vaiduokliškas, tik jam vienam girdimas garsas - lyg tolumoje čirkštų tūkstančiai mažų paukštelių. Kartais jam net rodydavosi, kad beveik mato tuos paukštelius, tuos laukų žvirblius, šimtais užtupiančius telefono laidus savo pavasarinių ir rudeninių skrydžių metu.

Motina nuvedė jį apžiūrėti pas daktarą Sjuvordą.

Daktaras ištyrė Tedo vyzdžius oftalmoskopu ir palingavo galva. Tada, nuleidęs užuolaidas ir išjungęs šviesą, paprašė berniuką žiūrėti į baltą kabineto sienos lopinėlį. Plykstelėjo ir vėl užgeso ryškūs jo prožektoriaus švieselės ratai ant sienos.

- Tave tai pralinksmino, sūnau?

Tedas papurtė galvą.

- Nepykino? Gal pasidarė silpna?

Tedas vėl papurtė galvą.

- Ar jautei kokį nors kvapą? Supuvusių vaisių arba degančių skudurų?

- Ne.

- O kaip paukščiai? Ar girdėjai juos, kai žiūrėjai į mirgančią šviesą?

- Ne, - atsakė sutrikęs vaikas.

- Tai nervai, - pareiškė tėvas vėliau, Tedui išėjus į laukiamąjį. - Tas velnio vaikis tikras nervų kamuolys.

- Manau, kad tai migrena, - pasakė daktaras Sjuvordas. - Kiek neįprasta tokiame jauname amžiuje, bet pasitaiko. O jis atrodo labai... jautrus.

- Jis toks ir yra, - Šeilos Bomont balse nuskambėjo pasididžiavimo gaidelė.

- Ką gi, kada nors nuo šios ligos bus išrasti vaistai. O kol kas, bijau, jam teks tai iškęsti.

- Taip, ir mums kartu, - pasakė Glenas Bomontas.

Bet tai nebuvo nervai, ir ne migrena. Ir tai nepraėjo.

Kelios dienos prieš Visus Šventus Šeila Bomont išgirdo vaiko, su kuriuo Tedas kasryt laukė mokyklos autobuso, klyksmą. Ji žvilgtelėjo pro virtuvės langą ir pamatė vidury gatvės konvulsijų tampomą sūnų.

Jo priešpiečių dėžutė gulėjo šalia, ant karšto asfalto išbiro vaisiai, mėtėsi sumuštiniai. Ji išlėkė į gatvę, šūktelėjo vaikams, kad atsitrauktų nuo Tedo ir liko bejėgiškai stovėti šalia jo, bijodama paliesti.

Jeigu didelis geltonas autobusas, vairuojamas misterio Rido, būtų užtrukęs bent minutę ilgiau, Tedas nebūtų pakilęs gyvas nuo asfalto. Bet Ridas buvo dirbęs medicinos punkte Korėjoje. Jis sugebėjo atlaužti berniuko galvą ir neleisti užspringti savo paties liežuviu. Tedą greitąja nugabeno į Bergenfildo grafystės ligoninę ir, jo laimei, kaip tik tuo metu priimamajame Hiujis Pritčardas gėrė kavą ir plepėjo su draugu apie golfą. Reiktų pridurti, jog Pritčardas buvo geriausias Niū Džersio neurologas.

Gydytojas pareikalavo rentgeno nuotraukų ir ėmė jas studijuoti. Jis parodė nuotraukas Bomontams, prašydamas atidžiai pažvelgti į neaiškų šešėlį, kurį apvedė geltonu flomasteriu.

- Čia... - pasakė Pritčardas. - Kas yra čia?

- Iš kur, po velnių, mums žinoti? - savo ruožtu paklausė Glenas Bomontas. - Po galais, juk jūs čia daktaras.

- Teisingai, - abejingai tarstelėjo Pritčardas.

- Žmona sako, kad buvo nualpęs, - pridūrė Glenas.

Kiek patylėjęs, gydytojas tęsė:

- Jeigu įtariate priepuolį, jūs, be abejo, teisūs. Bet jei manote, jog tai *epilepsijos* priepuolis - aš nesutiksiu. Jei šis siaubingas priepuolis turi ką nors bendra su epilepsija, jos stadija turėtų būti *kritinė,* ir Tedas negalėtų nereaguoti į Litono šviesos testus. Tada nebūtų reikėję daktaro nustatyti šiai ligai, nes jį apimtų konvulsijos ant kilimo kiekvieną kartą keičiantis kadrui televizoriaus ekrane.

- Tada kas *tai?* - nedrąsiai paklausė Šeila.

Pritčardas pasisuko į rengeno nuotraukas ant šviečiančios sienelės.

- Kas tai? - pakartojo jis ir palietė geltoną apskritimą. - Staigūs galvos skausmo priepuoliai ir konvulsijos verčia mane įtarti smegenų auglį, tikiuosi dar nedidelį ir nepiktybinį.

Glenas Bomontas kaip suakmenėjęs spoksojo į daktarą, o jo žmona stovėjo už nugaros ir raudojo į nosinaitę. Verkė be garso. Tai ilgamečių treniruočių rezultatas. Gleno smūgiai visada buvo greiti ir skaudūs, bet žymių beveik nelikdavo. Po dvylikos metų tylių kančių ji tikriausiai net ir labai trokšdama negalėtų balsu išsiraudoti.

- Tai reiškia, kad norit pjaustyti jo smegenis? - paklausė Glenas su įprastu taktu ir mandagumu.

- Ne visai taip, misteri Bomontai, bet esu įsitikinęs, kad čia reiktų chirurgo įsikišimo. Ir pagalvojo: “Jei Dievas iš tikro yra ir jei Jis iš tikro sukūrė mus pagal savo paveikslą, nenorėčiau imti aiškintis, kodėl,

velniai rautų, tiek daug žmonių kaip šitas tvarko daugelio kur kas geresnių likimus".

Nuleidęs galvą ir suraukęs antakius, Glenas keletą minučių tylėdamas mąstė. Pagaliau pakėlė galvą ir paklausė to, kas rūpėjo labiausiai.

- Sakykit tiesą, daktare, kiek visa tai kainuos?

Asistuojanti seselė pirmoji pamatė tai.

Jos klyksmas pasirodė dar šaižesnis ir netikėtesnis operacinėje, kurioje paskutines penkiolika minučių girdėjosi tik tylios daktaro Pritčardo komandos, duslus gyvybę palaikančių mašinų ūžimas, retkarčiais pertraukiamas chirurginio pjūklo.

Ji šoktelėjo atatupsta, užkliudė kruopščiai išdėliotų įrankių padėklą ir apvertė jį. Tas žvangėdamas trenkėsi į plytelių grindis, lydimas žyrančių instrumentų aido.

- Hilare, - sušuko vyresnioji sesuo. Balse girdėjosi siaubas ir sąmyšis. Netekusi savitvardos, ji žengtelėjo pavymui nubėgančiai draugei.

Daktaras Albertsonas, asistavęs Pritčardui, truktelėjo vyresniąją kaip neklusnų vaiką atgal subaręs: "Prašyčiau prisiminti, kur esate".

- Taip, daktare. - Ji nedelsdama stojo į savo vietą, net nežvilgtelėjusi į atlapotas operacinės duris, pro kurias išlėkė Hilarė. Tolumoje tilo jos dejonės.

- Sudėkite instrumentus į sterilizatorių, - pasakė Albertsonas. - Nedelsiant. Pasiskubinkite.

- Klausau, daktare.

Ji ėmė rinkti įrankius sunkiai kvėpuodama ir pasiruošusi pravirkti, bet pamažu susitvardė.

Daktaras Pritčardas, rodės, nepastebėjo nieko. Su begaliniu susidomėjimu jis žvelgė į angą, prakirstą Tedo Bomonto kaukolėje.

- Neįtikėtina, - murmėjo jis. - Tiesiog neįtikėtina. Tai tikrai vadovėliams. Jei nematyčiau savo akimis...

Sterilizatoriaus šnypštimas pažadino jį iš susimąstymo, ir Pritčardas pažiūrėjo į daktarą Albertsoną.

- Noriu daryti išsiurbimą, - pasakė jis tvirtai. Žvilgtelėjo į seserį. - Ką, po perkūnais, tu ten darai? Sprendi sekmadieninio "Times" kryžiažodžius? Judinkis!

Ji priėjo nešdama instrumentus kitame padėkle.

- Darykite išsiurbimą, Lesteri, - kreipėsi Pritčardas į Albertsoną. - Tuojau pat. Parodysiu, ko niekada nepamatysite išsigimėlių cirko šou.

Albertsonas paleido operacinę siurbimo pompą, nekreipdamas dėmesio į vyresniąją seselę, kuri pranėrė su instrumentais pro pat nosį it kurčia ir abejinga mašina.

Pritčardas pažvelgė į anesteziologą.

- Pasirūpink geru kraujo spaudimu, vaikine. Spaudimu ir daugiau nieko.

- Šimtas penki ir šešiasdešimt aštuoni, daktare. Stabilus kaip uola.

- Gerai, jo motina sako, kad prieš mus guli antras Viljamas Šekspyras, todėl laikyk tokį spaudimą. Siurbkite, Lesteri, - nekutenkit jo su tuo velnio daikčiuku!

Albertsonas uždėjo kraujo siurbimo pompą. Ritmingai ir monotoniškai operacinės gilumoje dirbo valdymo pultas. Paskui Albertsonas išgirdo gilų savo paties atodūsį. Pasijuto lyg įspirtas į pilvo ertmę.

- O Dieve. O Jėzau Kristau.

Jis loštelėjo iš siaubo. Po to palinko arčiau. Virš chirurgo kaukės, už akinių raginiais rėmeliais jo akys išsiplėtė iš nuostabos ir susidomėjimo.

- Kas tai?

- Manau, kad matote, kas tai, - atsakė Pritčardas. - Reikia laiko su tuo apsiprasti. Esu skaitęs, bet realybėje matyti neteko.

Tedo Bomonto smegenys buvo išorinio sraigės kiauto spalvos - pilkos su šiek tiek rausvu atspalviu.

Virš lygios smegenų žievės paviršiaus kėpsojo akla išsigimusi žmogaus akis. Smegenys nežymiai pulsavo. Akis pulsavo su jais. Rodės, ji nori jiems mirktelėti. Štai to akies merkimo ir neatlaikė padedančioji seselė.

- O Viešpatie, kas tai? - vėl šūktelėjo Albertsonas.

- Niekas, - pasakė Pritčardas. - O kažkada tai galėjo būti gyvas, kvėpuojantis žmogiškas sutvėrimas. Dabar tai - niekas. Tik bėda. Bėda, kurią mes galim pašalinti.

Daktaras Loringas, anesteziologas, paklausė:

- Galiu pažiūrėti, daktare Pritčardai?

- Viskas gerai?

- Taip.

- Tada ateik. Galėsi papasakoti savo anūkams. Tik greitai.

Kol Loringas apžiūrinėjo, Pritčardas atsigręžė į Albertsoną.

- Man reikia Neglio aparato. Noriu daugiau atidaryti. Tada pabandysim. Nesu tikras, kad pavyks išimti visa, kas ten yra, bet pasistengsiu.

Lesteris Albertsonas, pakeitęs vyresniąją medicinos seserį, padavė ką tik sterilizuotą zondą Pritčardui. Šis, murkdamas sau po nosim dainelę “Bonanza”, paruošė pjūvį greitai ir beveik be didelių pastangų, tik retkarčiais žvilgtelėdamas į veidrodėlį zondo gale. Dirbo daugiausia ap-

graibomis. Albertsonas vėliau pasakos, jog jam nebuvo tekę stebėti tokios stulbinančios operacijos vien pirštų galiukais.

Be akies jie dar rado dalį šnervių, tris nagus ir porą dantų. Akis vis dar pulsavo ir bandė pamerkti net tą sekundę, kai Pritčardas ėmėsi punktūros ir galiausiai ją išpjovė. Visa operacija, pradedant pirminiu zondavimu ir baigiant amputacija, užtruko dvidešimt septynias minutes. Penki audinio gabaliukai tekštelėjo ant nerūdijančio padėklo už nuskustos Tedo galvos.

- Manau, jau švaru, - pagaliau ištarė Pritčardas. - Visi pašaliniai audiniai, atrodo, buvo sujungti rudimentiniu gangliju. Jei ir *liko* svetimkūnių, didelė tikimybė, kad juos irgi pribaigėme.

- Bet... kaip paaiškinti, kad vaikas vis dar gyvas. Juk, tiesą sakant, tai buvo *jo paties* dalis, ar ne? - sumišęs paklausė Loringas.

Pritčardas dūrė pirštu į padėklą.

- Radome akį, keletą dantų ir nagų šio vaikio smegeninėje, ir jūs tai laikote jo organizmo dalimi? Ar jam kur nors trūksta nagų? Norite patikrinti?

- Bet net ir vėžys yra paties paciento dalis...

- Tai nebuvo vėžys, - kantriai aiškino Pritčardas. Kol jis gražbyliavo, rankos dirbo savo darbą. - Daugeliu atvejų, kai motina pagimdo vieną kūdikį, šis faktiškai pradeda egzistenciją kaip dvynys, mielas drauge. Taip atsitinka beveik dviem iš dešimties atvejų. Kas atsitinka antram vaisiui? Stipresnis absorbuoja silpnesnį.

- Absorbuoja? Norit pasakyti, kad *suryja* dvynį? - paklausė Loringas. Jis atrodė šiek tiek išbalęs. - Mes kalbame apie *vidinį* kanibalizmą?

- Vadinkit tai kaip norite, bet šitaip atsitinka pakankamai dažnai. Jei jiems pavyks sukurti sonargraminį prietaisą, apie kurį tiek pliurpia visose medikų konferencijose, mes galėsime tiksliai sužinoti, kaip dažnai tai įvyksta. Dabar nesvarbu, *kaip* dažnai ar retai tai pasitaiko; tai, ką mes matėme šiandien - retenybė. Dalis berniuko dvynio liko neabsorbuota. Atsitiko taip, kad tai atsidūrė priekinėje kaukolės dalyje. Visai lengvai galėjo pakliūti į jo žarnyną, blužnį, stuburą - bet kur. Paprastai vieninteliai gydytojai, kuriems tenka tai matyti, yra patologanatomai - tai paaiškėja per skrodimus, - bet niekad nesu girdėjęs, kad pašaliniai audiniai būtų paciento mirties priežastis.

- Tai kas gi atsitiko čia? - paklausė Albertsonas.

- Kažkas privertė vėl augti ir vystytis šią audinių masę, kuri prieš metus tikriausiai dar buvo mikroskopinio dydžio. Absorbuoto dvynio vystymosi laikrodis, nustojęs tiksėti mažiausiai kokį mėnesį prieš misis Bomont gimdymą, kažkaip vėl buvo užsuktas... ir tas velnio daiktas tikrai ėmė augti. Todėl nenuostabu, kad jis pas mus, nes jau vien vidinio

kaukolės spaudimo pakako siaubingiems galvos skausmams ir konvulsijoms.

- Taigi, - tyliai pasakė Loringas, - bet *kodėl* taip atsitiko?

Pritčardas tik papurtė galvą.

- Jei po trisdešimties metų dar užsiiminėsiu kuo nors rimčiau nei golfas, tada galėsi klausti. Galbūt tada žinosiu atsakymą. O dabar žinau tik tiek, kad išpjoviau labai neįprastos ir retos rūšies auglį. *Gerybinį* auglį. Ir kad nebūtų bereikalingų komplikacijų, tai viskas, ką reikėtų žinoti tėvams. Jau matau tą avigalvio išraišką tėvo veide, kai imu aiškinti, kad ką tik padariau abortą jo vienuolikmečiui sūnui. Lesai, laikas vėl jį sumontuoti.

Neilgai pamąstęs, jis maloniai kreipėsi į vyresniąją seserį.

- Noriu atleisti tą vištą, kuri išlėkė iš operacinės. Prašyčiau tai užrašyti.

- Taip, daktare.

Tedas Bomontas paliko ligoninę po devynių dienų. Kairioji kūno pusė dar šešis mėnesius buvo silpna, kartais, jam ypač nuvargus, prieš akis mirgėdavo šviesos žybsniai.

Mama pasveikimo proga padovanojo Tedui seną spausdinimo mašinėlę "Remington", ir dažniausiai žybsniai atsirasdavo Tedui palinkus prie jos prieš miegą, kai jis įtemptai galvodavo, kaip toliau turėtų rutuliotis apsakymas ar norėdavo surasti tinkamesnį žodį. Laikui bėgant ir jie praėjo.

Tas siaubingas ir į nieką nepanašus garsas - visos eskadrilės žvirblių čirškimas - baigėsi su operacija.

Jis toliau rašė vis labiau įgydamas pasitikėjimo savimi ir tobulindamas stilių, o po šešerių jo tikro gyvenimo metų pardavė pirmąjį savo apsakymą tam pačiam "American Teen". Nuo tada Tedas jau nesigręžiojo atgal.

Tėvai, o ir pats Tedas, žinojo, kad vienuoliktųjų jo metų rudenį jam buvo pašalintas gerybinis auglys iš priekinės kaukolės dalies. Kai jis prisimindavo (o tai atsitikdavo vis rečiau) vis galvodavo, kad laimingai išsisuko. Tais laikais toli gražu ne visiems pacientams taip gerai pasisekdavo.

I

Kvailio įdaras

Savo ilgais stipriais pirštais Mešinas lėtai ir rūpestingai ištiesino žirkles.

- Laikyk jo galvą, Džekai, - pasakė jis žmogui už Holstedo. - Prašau laikyti tvirtai.

Holstedas pamatė, ką Mešinas ketina daryti, ir ėmė staugti, tuomet Džekas Renglis suspaudė savo galingomis rankomis jo galvą, kad nejudėtų. Riksmas užpildė apleistą sandėlį. Tuščia erdvė tik sustiprino aidą. Holstedas nenusileido operos solistui, darančiam apšilimą prieš premjerą.

- Aš grįžau, - pasakė Mešinas. Holstedas užsimerkė iš visų jėgų, bet tas negelbėjo. Nedideli plieno ašmenys be vargo praskrodė kairįjį akies voką ir kraupiai trakštelėję - akies obuolį. Ėmė sunktis lipnus kruvinas skystis.

- Aš prisikėliau iš numirusių, o tu berods ne itin džiaugiesi mane matydamas, nedėkingas kalės vaike.

Džordžas Starkas
"Kelionė į Babiloną"

Pirmas skyrius

ŽMONĖS KALBĖS

1

Gegužės 23-ios "People" žurnalo numeris nebuvo kuo nors išsiskiriantis.

Viršelis buvo skirtas neseniai mirusiai įžymybei, rokenrolo žvaigždei, pasikorusiam kalėjimo vienutėje, prasidėjus teismui dėl kokaino ir kitų narkotikų laikymo. Viduje skaitytojams buvo siūlomas įprastinis "švediškas stalas": devyni neišaiškinti lytiniai nusikaltimai atokioje vakarinėje Nebraskos dalyje; sveikos mitybos guru, teistas už mažamečių tvirkinimą; namų šeimininkė iš Merilendo, užauginusi moliūgą, šiek tiek primenantį Jėzaus Kristaus biustą (jei žiūrėsi prisimerkęs prieblandoje); paralyžiuotos mergaitės treniruotės Didžiojo Obuolio varžyboms; holivudiškos skyrybos; Niujorko aukštuomenės vedybos; imtynininkas, atsigaunantis po širdies smūgio; komikas, negrabiai bandantis užsivilkti tautinį indų kostiumą.

Taip pat žurnale buvo apybraiža apie kažkokį Jutos entreprenerį, reklamuojantį naujausią lėlę, vardu "Taip, mama! Taip, mama!", kuri, jo nuomone, buvo kaip iš akies lupta "visų mylima uošvienė". Joje buvo įtaisytas magnetofonas, pažeriantis tokių frazių, kaip kad "Pietūs niekad neataušdavo, kai jis augo *mano* namuose, brangute" arba "Tavo *brolis* niekada neinkšdavo, jei atvažiuodavau porą savaičių pasisvečiuoti". Tačiau pats smagumas buvo tas, kad norint lėlę "prakalbinti" neužteko vien paspausti nugaroj įtaisytą mygtuką - reikėjo *spirti* į tą kaliausę kiek išgali.

"Taip, mama!" yra nuostabios konstrukcijos, garantuojamas patvarumas ir visiškas interjero saugumas", - įtikinėjo išdidus išradėjas misteris Gasparas Vilmotas, kuris, kaip skelbė antraštė, jau kartą buvo patekęs teisman už išsisukinėjimą nuo mokesčių, bet sugebėjo išnešti sveiką kailį.

O trisdešimt trečiajame šio įdomaus ir informatyvaus žurnalo "People" numerio puslapyje puikavosi tradicinė "People" rubrika: "Smarkiai, gyvai ir kandžiai - BIOgrafijos".

- "People", - pasakė Tedas Bomontas greta už virtuvinio stalo sėdinčiai žmonai, darkart perskaitęs straipsnį, - visad pataiko į dešimtuką. "BIO". Nenori "BIO", praleisk puslapius iki skyrelio "Bėdoje" ir pasiskaityk apie merginas, kurias patvarkė Nebraskos užkampyje.

- Tai ne taip jau juokinga, kai rimtai apie visa pamąstai, - atsakė Liza Bomont ir tučtuojau viską sugadino prunkšteldama į suspaustą kumštelį.

- Ne "cha-cha", o iš tikro, - pasakė Tedas ir vėl ėmė vartyti straipsnį. Jis automatiškai patrynė nedidelį randą kaktoje: taip darydavo kiekvieną kart, kai būdavo užsigalvojęs.

Kaip ir paprastai, "BIO" buvo vienintelė "People" dalis, kur žodžių buvo daugiau negu nuotraukų.

- Gailiesi tai padaręs? - paklausė Liza. Ji sukluso, ar nepabudo dvynukai, ramiai miegoję kitame kambaryje.

- Pirmiausia, - atsakė Tedas, - *aš* to nedariau. Tai padarėme *mes*. Abu dėl vieno ir vienas dėl abiejų, prisimeni? - jis pabaksnojo į nuotrauką antrame straipsnio puslapyje, kurioje žmona tiesė šokoladinių pyragėlių lėkštę Tedui, įsitaisiusiam prie rašomosios mašinėlės su kyšančiu popieriaus lapu. Sunku buvo įskaityti, ar popieriuje kas nors atspausdinta. Gal ir gerai, nes visa nuotrauka buvo gryniausia butaforija. Rašymas Tedui visada buvo nelengvas, ir tai tikrai ne tas darbas, kurį jis galėjo dirbti prie pašalinių, net jei tas pašalinis tik vienas - "People" žurnalo fotografas. Džordžui tas sekėsi kur kas lengviau, bet Tedui Bomontui - velniškai sunkiai. Liza nesiartindavo, kai vyras spausdino - kartais ir visai sėkmingai. Nenešdavo net *telegramų,* ką jau kalbėti apie pyragėlius.

- Taip, bet...

- Antra...

Jis žvilgtelėjo į Lizą su pyragėliais nuotraukoje ir save, žvelgiantį iš apačios. Jie abu šypsojosi. Šypsenos tiko žmonėms, kurie, nepaisant savo simpatiškos išvaizdos, nešvaisto laiko dantų rodymui. Jis prisiminė laikus, kai dirbo geležinkelio palydovu Apalačių linijoje Meino, Niū Hampšyro ir Vermonto valstijose. Tada jis turėjo meškėną, vardu Džonas Veslis Hardingas. Jis, tiesą sakant, ir nesistengė kaip nors prisijaukinti Džoną; meškėnas kažkaip pats prie jo prisirišo. Šaltais vakarais, kai Tedas išmesdavo burnelę, Dž. V. irgi neatsisakydavo. Tais kartais, kai iš butelio žvėrelis trukteldavo daugiau negu gurkšnį, jo snukutį nušviesdavo kaip tik tokia šypsena.

- Kas antra?

"Antra, besišypsantys viens kitam kaip girtų meškėnų porelė Nacionalinės knygos premijos kandidatas ir jo žmona kažkuo juokingi", - pagalvojo Tedas ir jau nebegalėjo sutvardyti juoko.

- Tedai, pažadinsi mažylius.

Jis pabandė, tiesa, gana nesėkmingai, surimtėti.

- Antra, mes atrodom kaip idiotų porelė, bet man nei šilta, nei šalta, - pasakė jis stipriai apglėbdamas žmoną ir pabučiavo ją į kaklą.

Kitame kambaryje pravirko Viljamas; netruko prisijungti ir Vendė.

Liza pabandė rimtai pasižiūrėti į vyrą, bet neįstengė. Taip malonu buvo išgirsti jo juoką. Gal todėl, kad negirdėjo jo per dažnai. Tedo juokas buvo egzotiškai žavus. O Bomontas nebuvo iš linksmuolių.

- Aš kaltas, - prisipažino jis. - Nueisiu pas juos.

Jis stojosi, užkliudė stalą ir vos neapvertė jo. Tedas buvo išauklėtas, bet neįtikėtinai nerangus žmogus, ir toks nuo pat vaikystės.

Liza spėjo sučiupti gėlių ąsotėlį tą sekundę, kai šis jau lėkė žemėn.

- Na, žinoma, Tedai! - pasakė ji ir pati pratrūko kvatoti.

Jis vėl prisėdo. Nepaėmė, o tiesiog švelniai paglostė žmonos ranką.

- Klausyk, mergyt, ar *tu* nesigaili?

- Ne, - atsakė Liza. Ji jau norėjo pridurti: "Ir visgi jaučiuosi kažkaip ne taip. Ne todėl, kad atrodom šiek tiek trenkti, bet todėl... na, tiesiog nežinau kodėl. Paprasčiausiai jaučiuosi kažkaip ne taip". Bet tik pagalvojo ir nepasakė. Buvo taip gera matyti jį juokiantis. Liza sugavo Tedo ranką ir spustelėjo.

- Ne, - pakartojo ji. - Aš nesigailiu. Tai šaunu. Ir jei reklama padės "Auksiniam šuniui" (jei tu kada nors prisiruoši pabaigti tą sumautą istoriją), bus dar geriau.

Ji atsistojo ir prispaudė Tedo pečius prie atlošo, kai jis pamėgino stotis kartu.

- Nueisi pas juos kitą kartą, - paaiškino ji. - Lik čia, kol tavo pasąmoninis troškimas sukulti mano ąsotėlį galutinai neišblėso.

- Gerai, - sutiko jis. - Aš myliu tave, Liza.

- Aš taip pat tave myliu. - Ji pasuko į vaikų kambarį, o Tedas Bomontas vėl ėmė vartyti savo "BIO" puslapius.

Tadeušo Bomonto biografija prasidėjo neįprastai "People" žurnalui: ne nuo puslapinės nuotraukos, o visiškai nedidele, vos ketvirčio. Nejučiom nuotrauka traukė akį - išradingas žurnalo apipavidalintojas įrėmino nuotrauką, kurioje Tedas ir Liza gedulo drabužiais stovi kapinėse. Šriftas apačioje buvo visiška priešingybė nuotraukai.

Nuotraukoje Tedas buvo su kastuvu, Liza - su kapliu. Iš vieno šono stovėjo karutis su kitais kapinių įrankiais. Kapą puošė keletas puokščių, kurios visgi neužstojo užrašo ant paminklo:

DŽORDŽAS STARKAS
1975-1988
Ne pats maloniausias vaikinas

Bet labiausiai šokiravo kontrastas tarp aplinkos bei to, kas ten buvo įvykę (apie nesenas laidotuves bylojo data, kaip ir tai, kad vargšas berniukas neilgai tesidžiaugė saule) ir tų dviejų duobkasių, kurie laikėsi susikibę laisvomis nuo įrankių rankomis virš kapo kauburėlio ir džiugiai kvatojo.

Tai, aišku, buvo pozuota. Visos straipsnio iliustracijos - laidotuvės, pyragėlių demonstravimas ir ta su Tedu, klaidžiojančiu miško takeliu, matyt, "ieškant idėjų", buvo sumaniai surežisuotos. Buvo linksma. Liza paskutiniuosius penkerius metus pirkdavo "People", ir jie paeiliui perversdavo jį prie vakarienės stalo ar vonioje, jei po ranka nepasitaikydavo tinkamos knygelės. Tedas vis nusistebėdavo žurnalo pasisekimu, svarstydamas, ar dėl to kaltos "People" pastangos atskleisti įžymybių gyvenimą, taip traukiantį masinį skaitytoją, ar taikli medžiaga su visom tom puslapio dydžio nespalvotom nuotraukom ir rėksmingu tekstu, kurį iš esmės sudarė paprastos ir banalios sentencijos. Bet jam niekad nekilo įtarimas, kad nuotraukos surežisuotos.

Fotografavo moteris, vardu Filisa Majers. Ji pranešė Tedui ir Lizai, kad pasiėmė su savimi keletą pliušinių meškiukų vaikiškuose karsteliuose nuotraukų; beje, meškiukai aprengti vaikų drabužėliais. Ji vylėsi parduoti savo šedevrus pagrindiniam Niujorko leidėjui. Ir tik jų pažinties antros dienos pabaigoje Tedas suprato, kad moteris zonduoja jį kaip galimą teksto autorių. "Mirtis ir meškiukai", - pasakė ji, - bus paskutinis ir geriausias amerikietiškos mirties įvaizdis, ar ne, Tedai?"

Bomontas įtarė, kad jos ganėtinai makabriški interesai nesiribos vien tuo projektu, todėl mažai nustebo, kai Majers suveikė Džordžo Starko antkapį ir atgabendino iš Niujorko. Jis buvo iš papjėmašė.

- Tikriausiai neatsisakysite paspausti rankų prieš jį, ar ne? - paklausė ji pataikaujančia ir kartu patenkinta šypsena. - Išeis *nuostabus* kadras.

Liza išgąstingai ir klausiamai pasižiūrėjo į vyrą. Tada jie abu su nuostaba ir nerimu apžiūrėjo tą šedevrą, atvežtą iš Niujorko ("People" žurnalo būstinės) į Kasl Roką Meine (Tedo ir Lizos vasarnamį). Tedo žvilgsnis sustojo prie eilutės:

Ne pats maloniausias vaikinas

O istorija, kurią norėjo paporinti "People" žurnalas užgniaužusiems kvapą Amerikos skaitytojams, buvo visai paprasta. Tedas Bomontas - tai išgarsėjęs rašytojas, kurio pirmasis romanas "Netikėti šokėjai" buvo pasiūlytas Nacionalinei knygos premijai 1972 metais. Kritikų akyse toks autorius jau šį tą svėrė, bet užgniaužę kvapą Amerikos įžymybių gerbėjai neduotų už tai nė sudilusio skatiko. Ir tik todėl, kad tikruo-

ju vardu buvo pasirašytas vienintelis jo romanas. Tas, kas *tikrai* traukė skaitytojų dėmesį, kaip asmenybė išvis neegzistavo. Tedas parašė vieną milžinišką bestselerį ir dar tris didžiulį pasisekimą turėjusius tęsinius kitu vardu. Tas vardas, žinoma, buvo Džordžas Starkas.

Džeris Harkvėjus, kuris yra vienintelis "Associated Press" korespondentas Vatervilyje, pirmasis išplatino Džordžo Starko istoriją po to, kai Tedui sutikus jo agentas Rikas Koulis perdavė ją Luizai Buker iš "Publishers Weekly" žurnalo. Nei Harkvėjus, nei Buker nesugebėjo išgauti visos istorijos dėl vienos priežasties. Tedas buvo linkęs dalytis tik užuominomis su tuo menkysta pataikūnu Frederiku Klousonu iš "People", bet to visai užteko padidinti romano paklausą tiek, kiek nebūtų įstengusios net jungtinės "Associated Press" ir knygų leidėjų žurnalo pastangos. Klousonas, aiškino Tedas Lizai ir Rikui, yra tiesiog mulkis, kuris ištraukė informaciją į viešumą. Per pirmąjį interviu Džeris paklausė, kas per vyrukas tas Džordžas Starkas. "Džordžas, - atsakė autorius, - buvo ne pats maloniausias vaikinas". Ši citata šoktelėjo į antraštę ir įkvėpė Majers visai tai komedijai su paminklu ir eilute ant jo. Keistas pasaulis. Labai keistas pasaulis.

Staiga Tedas vėl prapliupo juoku.

2

Tedo ir Lizos, stovinčių vienoje iš gražiausių Kasl Roko pievelių, nuotraukos apačioje, juodame fone atspaustos dvi teksto eilutės

"VELIONIS BUVO LABAI ARTIMAS ŠIEMS DVIEMS ŽMONĖMS", - skelbė pirmoji.

"TAI KODĖL JIE JUOKIASI?" - klausė antroji.

- Todėl, kad pasaulis - sumautai *paslaptinga* vieta, - atsakė Tedas ir prunkštelėjo į kumštį.

Ne tik Liza jautėsi nejaukiai dėl juos užgriuvusios spaudos dėmesio. Jis irgi. Bet podraug Tedui sunkiai sekėsi sutvardyti juoką. Keletą sekundžių atlaikė, o paskui vėl pratrūko kvatotis, kai akys užkliuvo už garsiosios eilutės - "NE PATS MALONIAUSIAS VAIKINAS". Bandymai surimtėti kažkuo priminė prastos užtvankos skylių kamšymą: vienur jau užkišai, žiūrėk - vanduo sunkiasi pro kitą plyšį.

Tedas įtarė, kad tas jo nesutramdomas juokas ne visai normalus - tai buvo isterijos forma. Jis protu suvokė, kad humoras labai gerai, jeigu išvis lydi tokius dalykus. Iš tiesų tai turėjo kelti priešingą reakciją.

Tikriausiai reikėtų kažko pasisaugoti.

Bijai to prakeikto straipsnio "People" žurnale. Štai ką tu vis prisimeni? Kvaila. Bijai būti išjuoktas Anglų literatūros fakulteto kolegų,

vartančių nuotraukas ir galvojančių, kad, matyt, esi mažumėlę trenktas?

Ne. Jis nesibaimina kolegų, netgi tų, kurie gyveno Žemėje, kai dar vaikštinėjo dinozaurai. Pagaliau jis turi sąlygas, taip pat pakankamai pinigų pradėti gyvenimą - kad ir ne visad šventiniam orkestrui grojant - kaip profesionalus rašytojas, jei tik panorės (o Tedas nebuvo tuo tikras: nors biurokratiniai ir administraciniai akademinio gyvenimo aspektai jam nerūpėjo, pats mokymas buvo nepaprastai malonus). Ne, nes jis prieš keletą metų jau atlaikė kolegų teismą. Svarbiau buvo jo *draugų,* taip pat Lizos ir jų bendrų draugų nuomonė; tiesa, kai kurie iš jų buvo ir jo kolegos. Tačiau Bomontas vylėsi, kad artimiausi žmonės lengvai suvoks čia buvus tik žaidimą.

Jei ko ir reikėjo bijoti, tai...

"Liaukis, - įsakė jo protas tuo sausu ir šiurkščiu tonu, kuris atšaldydavo net pačius neklusniausius ir pasipūtusius studentus. - Tučtuojau baik tas kvailystes".

Negerai. Efektyvus studentams, tas balsas jam pačiam nedarė jokio poveikio.

Jis dar kartą pasižiūrėjo į nuotrauką, šįsyk nekreipdamas dėmesio į žmonos ir savo paties veidų išraišką. Išraišką, su kokia vaikai atlieka sudėtingą triuką.

DŽORDŽAS STARKAS
1975-1988
Ne pats maloniausias vaikinas

Štai kas kėlė nerimą.

Tas antkapis. Tas vardas. Tos datos. O labiausiai ta niūri epitafija, vertusi jį prunkšti iš juoko, kuris kažką tik dangstė.

Tas vardas.

Ta epitafija.

- Pagaliau nesvarbu, - sumurmėjo Tedas. - Kalės vaikas jau miręs.

Bet nerimas liko.

Kai Liza grįžo su išmaudytais ir perrengtais dvynukais, po vieną kiekvienoje rankoje, Tedas vėl buvo palinkęs prie straipsnio.

"Ar aš jį užmušiau?"

Tadeušas Bomontas, kadaise pripažintas perspektyviausiu Amerikos romanistu ir 1972-aisiais pretendavęs į Nacionalinę knygos premiją už "Netikėtus šokėjus", pakartoja klausimą. "Žmogžudystė", - tęsia jis tyliai, tarsi šis žodis pirmą kartą būtų

atėjęs į galvą ...nors būtent žmogžudystė buvo viskas, kas domino jo "tamsiąją pusę", - taip jis vadino Džordžą Starką.

Iš plačiagurklio ąsočio, stovinčio už senutėlio "Remingtono", jis paima "Berol Black Beauty" firmos pieštuką (anot Bomonto, juo ir tik juo galėjo rašyti Starkas) ir ima kramsnoti. Tuzinas kitų pieštukų gali paliudyti, jog tai šeimininko silpnybė.

"Ne, - pagaliau ištaria jis, mesdamas pieštuką į vietą. - Aš jo neužmušiau". Jis šypsosi. Bomontas yra trisdešimt devynerių, bet kai šypsosi, gali palaikyti jį vienu iš jo paties studentų. "Džordžas mirė sava mirtimi".

Bomontas tvirtina, esą Džordžas Starkas buvo jo žmonos idėja. Elizabeta Stefens Bomont, rami ir miela blondinė, nesutinka prisiimti visų laurų. "Aš tik pasiūliau, - paaiškina ji, - rašyti romaną išgalvotu vardu ir pasižiūrėti, kas išeis. Tedas jautė priešiškumą iš rašytojų gildijos pusės, jam reikėjo nuo kažko atsispirti. Ir tikrai, - juokiasi ji, - Džordžas Starkas buvo puikiausia Tedo paspirtis visą laiką. Kartais aptikdavau nespėtus užmaskuoti jo buvimo pėdsakus. Net atrodydavo - štai ims ir išeis iš spintos".

Keleto bendraamžių nuomone, Bomonto problemos nesibaigė rašytojų cecho pavydu ir priekaištais. Bent du įžymūs rašytojai (uždraudę juos įvardyti ir cituoti) pareiškė, jog buvo susirūpinę Bomonto psichine būkle prasidėjus kūrybinei krizei tarp pirmosios ir antrosios knygos. Vienas iš jų teigė net tikėjęsis Bomonto savižudybės, išėjus "Netikėtiems šokėjams", kurie sulaukė daugiau kritikos, negu pajamų.

Paklaustas apie savižudybę, Bomontas tik purto galvą ir sako: "Tai kvaila idėja. Didžiausia problema buvo ne skaitytojų reakcija; sunkiau buvo su rašytojais. Net mirę rašytojai kimba į atlapus ir trukdo žengti pirmyn".

Tuo tarpu Liza Bomont "apdorojo" (Bomonto žodis) pseudonimo idėją. "Ji tikino, kad vienu smūgiu galiu pribaigti visas savo problemas, jei tik panorėsiu. Galiu parašyti bet kokį man patikusį dalykėlį be "The New York Times Book Review", palinkusiu per mano petį; taip, beje, dabar ir dirbu. Tvirtino, jog panorėjęs parašysiu vesterną, detektyvą, mokslinės fantastikos apsakymą. Arba kriminalinį romaną".

Tedas Bomontas nusišypsojo.

"Aš įsitikinęs, kad ji tai užsiminė ne be reikalo. Įtarė, kad vis audžiu tokio romano idėją, bet neįstengiu užsikabinti.

Pseudonimas buvo mano kelrodė žvaigždė. Aš pajutau laisvę kaip dingdamas pro slaptą liuką triuko metu, jei suprantate, ką noriu pasakyti.

Bet buvo dar kažkas. Sunku tai ir paaiškinti".

Bomontas siekia ranka rūpestingai nudrožtų pieštukų, paskui apsigalvoja. Jo žvilgsnis nukrypsta į pro langą besiveržiančią pavasario žalumą.

"Idėja rašyti pseudonimu kažkuo priminė mintį tapti nematomu, - pagaliau kone išskiemenuoja jis. - Kuo ilgiau aš žaidžiau ja, tuo smarkiau jutau, kad... na... atkursiu save".

Vėl rašytojo ranka siekia ąsočio, šįkart nutveria pieštuką, o jo mintys jau kitur.

Tedas atvertė kitą puslapį, po to pažvelgė į dvynukus aukštoje dviguboje kėdėje. Dvyniai brolis ir sesuo visada broliškai... ar broliškai-seseriškai, jei vengiate priekaištų dėl vyriško šovinizmo, panašūs. Išties, Vendė ir Viljamas buvo tokie panašūs, kiek *gali būti* panašūs neidentiški dvyniai.

Viljamas nusišypsojo Tedui per savo buteliuką.

Vendė taip pat šypsosi iš po *savo* buteliuko, tik ją puošia vienas daikčiukas, kurio brolis dar nespėjo įsigyti - vienintelis priekinis dantukas, išdygęs be jokio skausmo, išlindęs taip tyliai ir nepastebimai, kaip kad vandens paviršiuje pasirodo povandeninio laivo periskopas.

Vendė atitraukė rankytę nuo buteliuko. Parodė švarų rausvą delniuką. Suspaudė kumštelį. Vėl ištiesė. Tai mėgstamiausias jos užsiėmimas.

Nežiūrėdamas į sesę, Viljamas atitraukė savo rankytę nuo buteliuko ir padarė tą pat. Tai jo mėgstamiausias užsiėmimas.

Tedas tylėdamas pakėlė nuo stalo rankas ir pamėgdžiojo vaikų judesius.

Dvynukai džiugiai išsišiepė.

Jis vėl pažvelgė į žurnalą. "Ach, "People", - pagalvojo jis, - kur mes būtume ir kas būtume be tavęs. Tai Amerikos žvaigždžių valanda, bičiuliai".

Rašytojas, žinoma, išliejo visą širdgėlą, susikaupusią per tuos begalinius ketverius metus po to, kai "Netikėti šokėjai" negavo premijos, - to ir reikėjo tikėtis, bet Tedą mažai jaudino jo imidžas. Viena vertus, ne viskas buvo juoda, antra vertus, kur kas lengviau gyventi su tiesa nei su melu. Bent tolimoj ateity.

Čia, aišku, kyla klausimas, ar "People" žurnalas ir "tolima ateitis" turi ką bendra.

Tiek to. Dabar jau per vėlu.

Vaikino, parašiusio šį tekstą, vardas Maikas, o kokia gi jo pavardė? Jei jūs ne grafas, postringaujantis apie palikimą, arba kino žvaigždė, liežuvaujanti apie kolegas, jūsų pavardė atsidurs pačiame straipsnio gale.

Tedui teko perversti keturis puslapius (du iš jų vien reklamos), kad rastų pavardę. Maikas Donaldsonas. Jie abu tiesiog sėdėjo ir aušino burnas iki vėlumos, ir tada Tedas paklausė jo, ar kam nors pasaulyje tikrai įdomu, kad jis parašė keletą knygų kitu vardu. Donaldsono atsakymas prajuokino Tedą: "Apklausos liudija, kad daugumos "People" skaitytojų nosys ypatingai siauros. Jas labai sudėtinga krapštinėti, todėl jie priversti lįsti į kitų reikalus. Jie tiesiog netveria noru sužinoti viską apie jūsų dragužį Džordžą".

- Man jis ne draugas, - vis dar juokdamasis pasakė Tedas.

Liza priėjo prie stalo.

- Kaip sekasi? Ar reikia pagalbos? - paklausė Bomontas.

- Susitvarkiau, - atsakė ji. - Dabar išvirsiu vaikams mišinukų. Dar nepavargai savim grožėtis?

- Dar ne, - nesusigėdo Tedas ir grįžo prie straipsnio.

"Sunkiausia buvo vardas, - tęsia Bomontas, vartydamas pieštuką. - tai svarbu. Reikėjo tokio, kad "šautų". *Žinojau,* jog jis gali pramušti visą tą rašytojų bloką, prieš kurį kovojau... jei bus dvynys. *Tikrasis* dvynys, visiškai nuo manęs nepriklausomas".

Kaip pasirinko Džordžą Starką?

"Tiesiog buvo toks kriminalinių romanų autorius Donaldas Vestleikas, - aiškina Bomontas. - Savo tikruoju vardu jis parašė daug šaunių komedijų apie Amerikos gyvenimą ir papročius.

Bet nuo septintojo dešimtmečio pradžios iki aštuntojo vidurio išėjo keletas visiškai kitokių jo romanų Ričardo Starko vardu. Tai serija apie profesionalų vagį, vardu Parkeris. Jis neturi nei praeities, nei ateities, ir be vagysčių bei plėšimų jokių kitų interesų.

Dėl kažkokių priežasčių (to reiktų paklausti patį Vestleiką) jis galiausiai baigė rašyti apie Parkerį, bet aš niekad nepamiršiu to, ką pasakė autorius, atskleisdamas savo pseudonimą. Jis pareiškė, neva *patsai* rašęs saulėtomis dienomis, o Starkas kūrė tik blogu oru. Man tai labai patiko, nes tarp 1973-ųjų ir 1975-ųjų man pačiam buvo vien lietingos dienos.

Geriausiose tos serijos knygose Parkeris labiau panašus į robotą-žudiką negu į žmogų. Plėšiko apiplėšimas - praktiškai neišsenkanti jų tema. Jis pereina per blogiečius - tai yra *kitus* blogiečius - visai kaip robotas, užprogramuotas vienam vieninteliam tikslui. "Kur mano pinigai?", - klausia jis, ir tai *viskas,* ką Parkeris sako. "Kur mano pinigai, kur mano pinigai?" Ar tai jums ko nors neprimena?"

Žurnalistas linksi. Bomontas piešia Aleksio Mešino, pirmojo ir paskutiniojo Džordžo Starko romanų herojaus, portretą.

"Jei "Mešino kelias" baigtųsi taip, kaip ir prasidėjo, būčiau palaidojęs jį savo stalčiuje, - sako Bomontas. - Leisti tokį - grynas plagijavimas. Bet po ketvirčio teksto jis pasuko savo keliu, ir viskas stojo į vietas".

Žurnalistas domisi, ar teisybė, kad po ilgų valandų prie knygos Džordžas Starkas atgijo ir prakalbo. "Taip, - atsako Bomontas. - Kažkas panašaus".

Tedas pakėlė akis ir vėl vos neėmė kvatotis prieš savo valią. Matydami tėvo šypseną, dar labiau nudžiugo dvynukai, kemšantys trintų žirnių košelę. Jo atsakymas, kiek pamena, buvo toks: "*O Dieve,* kaip melodramatiška! Tavo lūpose tai nuskambėjo tarsi finalinė "Frankenšteino" scena, kai žaibas galiausiai trenkia į didžiausią pilies bokštą ir paverčia pabaisą pelenais!"

- Atrodo, kad aš nesugebėsiu jų šiandien pamaitinti, jei nebaigsi, - mestelėjo Liza. Žirnių košelės užtiško ant jos nosies galiuko, ir Tedas vos begalėjo susilaikyti nepabučiavęs jo.

- Ko nebaigsiu?

- Tu šypsaisi, *jie* šypsosi. Tedai, aš negaliu pamaitinti visą laiką išsišiepusio vaiko.

- Nepyk, - atsiprašė jis ir žvilgtelėjo į dvynukus. Jų žaliai apvedžiotos šypsenėlės buvo panašios kaip du vandens lašai.

Jis nuleido akis ir vėl ėmė skaityti.

"Pradėjau "Mešino kelią" vieną iš 1975-ųjų metų naktų, kai tik sugalvojau vardą. Tačiau *buvo* dar vienas dalykas. Įsukau popieriaus lapą į mašinėlę, ketindamas spausdinti... bet turėjau išimti. Aš visus kūrinius spausdinau, bet Džordžas Starkas kažkodėl nemėgo rašomųjų mašinėlių".

Bomonto veidu vėl nubėga šypsena.

"Galbūt todėl, kad jam neteko lankyti spausdinimo kursų tuose akmeniniuose viešbutukuose, kur prabėgo didžioji jo gyvenimo dalis".

Bomontas turi omenyje trumpą Džordžo Starko biografiją knygos aplankalo viduje, kur rašoma, kad autoriui trisdešimt devyneri ir kad jau spėjo "pasėdėti" trijuose kalėjimuose už padegimą, ginklo laikymą ir bandymą nužudyti. Aplankalas, beje, ne vienintelis informacijos apie skandalingo bestselerio autorių šaltinis. Bomontas perduoda "Darwin Press" autobiografinę apybraižą, kurioje tiksliai ir gyvai pasakoja savo literatūrinio antrininko gyvenimo detales, - tokios vaizduotės galėtų pavydėti geriausi plunksnos broliai. Surašyta viskas: nuo gimtojo Mančesterio Niū Hampšyre

iki dabartinės rezidencijos Oksforde, Misisipės valstijoje; viskas, išskyrus tai, kad prieš šešias savaites Džordžas Starkas palaidotas Houmlendo kapinaitėse Kasl Roke, Meine.

"Radau viename savo rašomojo stalo stalčiuje seną sąsiuvinį, taip pat naudojuosi šitais". Jis rodo į ąsotį su pieštukais ir atrodo šiek tiek nustebęs, kad vieną iš jų laiko rankoje. "Ėmiau rašyti ir pamenu tik tiek, kad Liza vidurnaktį manęs paklausė, ar nesiruošiu gultis".

Liza Bomont taip pat prisimena tą naktį. Ji ima pasakoti: "Pabudau be ketvirčio dvylika ir nustebau neradusi jo šalia. Pagalvojau: "Tikriausiai dirba". Bet spausdinimo nesigirdėjo, ir tai šiek tiek gąsdino".

Veidas išduoda, kad, matyt, daugiau negu šiek tiek.

"Kai nusileidau iš miegamojo ir pamačiau vyrą kažką keverzojantį į tą sąsiuvinį, suakmenėjau iš siaubo, - juokiasi ji. - Jo nosis kone lietė popierių".

Žurnalistas klausia, ar jai nuo to vaizdo palengvėjo.

Savo švelniu ir ramiu balsu Liza atsako: "*Labai* palengvėjo".

"Aš užverčiau sąsiuvinį ir pamačiau, kad prirašiau šešiolika lapų be jokio taisymo, - tęsia Bomontas. - Per tą laiką sudrožiau beveik tris ketvirčius pieštuko". Jis melancholiškai žvelgia į ąsotį ir slepia šypseną. "Matyt, reikės atsikratyti šių pieštukų, jei jau Džordžas mirė. Aš pats negaliu apsieiti be mašinėlės. Ranka pavargsta ir atbunka".

"Džordžas niekada nepavargdavo".

Rašytojas meta į pašnekovą žvilgsnį ir mįslingai pamerkia.

- Brangute, - kreipiasi Tedas į žmoną, kuri susikaupusi kiša paskutinius košės šaukštukus Viljamui. Vaikas jau spėjo ja "išpuošti" visą seilinuką.

- Ką?

- Atsigręžk į mane minutei.

Ji pasisuko.

Tedas mirktelėjo.

- Atrodo mįslingai?

- Ne, brangusis.

- Aš irgi taip manau.

Apybraižos pabaigoje dar viena ironiška ilgos istorijos dalis, kurią Tedas Bomontas vadina ne kitaip, kaip ką tik "keistuoliai vadina romanu".

"Mešino kelią" 1976 metų birželį išleido nedidelė "Darwin Press" leidykla ("pats" Bomontas spausdina kūrinius labiau pres-

tižiniame "Dutton'e"). Romanas tapo tikra literatūrine sensacija, pateko į pirmą bestselerių sąrašo vietą abiejose Amerikos pakrantėse. Jo pagrindu pasirodė pritrenkiantis kovinis filmas.

"Aš ilgai laukiau, kol kas nors išaiškins, kad aš buvau Džordžu, o Džordžas buvo manimi, - sako Bomontas. - Autorinės teisės buvo Džordžo Starko vardu, bet mano agentas ir jo žmona - dabar jau buvusi žmona, bet vis dar dirbanti kartu - ir, aišku, visa viršūnėlė bei "Darwin Press" buhalteris žinojo tiesą. Pastarajam teko pasakyti tiesą, nes Džordžas puikiai pylė ilgiausius romanus, bet niekaip neišmoko savarankiškai pasirašyti banko čekių. Be abejo, žinojo ir mokesčių inspekcija. Todėl mes su Liza pusantrų metų laukėme to, kuris susprogdins šį muilo burbulą. Bet toks neatsirado. Man tiesiog smarkiai pasisekė, o tai įrodo, kad kai esi įsitikinęs, jog tuoj kas nors išplepės, visi kažkodėl prikanda liežuvį".

Šis tylėjimas tęsėsi dešimt metų, kai šaunusis misteris Starkas, smarkiai produktyvesnis už savo antrąją pusę, išleido tris romanus. Nė vienas iš jų nepakartojo to stulbinančio pasisekimo, kurio susilaukė "Mešino kelias", bet visi trys užtikrintai puikavosi bestselerių sąrašų viršuje.

Po ilgo apmąstymo Bomontas pasidalija samprotavimais, kodėl nusprendė atskleisti tokią pelningą šaradą: "Nepamiršk, kad Džordžas Starkas buvo tik prasimanymas, ne daugiau. Ilgai džiaugiausi šituo žaidimu... ir, velniai griebtų, vaikinas uždirbo man pinigus. Vadinau juos sumautais mano-tavo pinigais. Jau vien žinojimas, kad galiu bet kada mesti dėstytojavimą ir baigiu išsimokėti už namą, išlaisvino mane iš daugelio kompleksų.

Bet man norėjosi vėl rašyti savo knygas, o ir Starkas baigė išsisemti. Tai taip paprasta. Aš tai žinojau, Liza žinojo, mano agentas taip pat... Manau, jog Džordžo redaktorius iš "Darwin Press" žinojo. Jei ir toliau būčiau saugojęs šią paslaptį, mane galų gale būtų nugalėjusi pagunda parašyti dar vieną Džordžo Starko romaną. Aš toks pat neatsparus viliojančiam pinigų skambesiui kaip ir bet kuris kitas. Vienintelė išeitis buvo baigti su juo dabar ir visiems laikams.

Kitaip sakant, reikėjo išeiti į dienos šviesą. Tą aš ir darau. Ir kaip tik dabar".

Tedas šyptelėjęs atitraukė žvilgsnį nuo žurnalo. Staiga iškart visas linksmumas dėl nuotraukų pasirodė dirbtinis, nenatūralus. Nes ne tik šio žurnalo fotografai režisavo dalykus taip, kad labiau įtiktų skaitytojų skoniui. Jis suprato, kad dauguma žurnalistų daugiau ar mažiau elgėsi taip pat. Tedui norėjosi tikėti, kad jis galėjo pranokti eilinius rašeivas,

visgi jis romanistas... o romanistas pasirodė beesąs tiesiog vyrukas, kuriam moka už melą. Daugiau melo - daugiau pinigų.

Starkas baigė išsisemti. Tai taip paprasta.

Kaip tiesmukiška.

Kaip sėkminga.

Kaip visa tai dvokia.

- Mieloji?

- Mm?

Ji bandė apvalyti Vendės veiduką. Mergytė visai nesidžiaugė šia užmačia. Ji stengėsi išvengti drėgno šluostuko ir vapėdama sukiojosi į šalis. Tedas pagalvojo, kad išdykėlei nepavyks išsisukti, jei tik mama nepavargs pirmoji. Atrodė, kad Vendė irgi bus apie tai maniusi.

- Gal be reikalo melavom apie Klousono dalyvavimą visame tame?

- Mes nemelavom, Tedai. Tiesiog jo nepaminėjom.

- Nemalonus tipas, tiesa?

- Ne, brangusis.

- Ne?

- Ne, - pakartojo Liza ramiu balsu. Ji ką tik ėmėsi Viljamo veiduko. - Jis tiesiog nususęs prielipoidas.

Tedas sukikeno: "Prielipoidas?"

- Taip. Prielipoidas.

- Rodos, aš pirmąkart girdžiu tokį mokslinį terminą.

- Pamačiau jį ant vaizdo kasetės dėžutės, kai buvau užsukus į kampinę parduotuvę išsinuomoti naujo filmo. Siaubo filmas "Prielipoidai". Pagalvojau: "Puiku. Kažkam šovė į galvą sukurti filmą apie Frederiką Klousoną ir jo šeimynėlę. Kad tik nepamirščiau papasakoti Tedui". Tik dabar prisiminiau.

- Sakai, čia viskas gerai?

- Viskas. Iš tikro, - atsakė ji. Parodė ranka su drėgna šluoste į Tedą, paskui į atverstą žurnalą.

- Tedai, gavai savo dalį. "People" gavo savo. O Frederikui Klousonui šūdas ant pagaliuko... Daugiau neužsitarnavo.

- Ačiū, - ištarė jis.

Liza truktelėjo pečiais.

- Būk ramus. Kartais tu per daug graužiesi, Tedai.

- Tai tau kelia nerimą?

- Taip, *viskas* kelia nerimą... Viljamai, aš tau! Tedai, jei padėtum truputį...

Tedas užvertė žurnalą ir nunešė Viljamą į vaikų kambarį įkandin Lizos su Vende. Snūduriuojantis kūdikis buvo šiltas ir maloniai apsunkęs,

rankutės apsivijo Tedo kaklą, nors pats vis dar stengėsi susidomėjęs sekti viską, kas plaukė pro akis. Liza paguldė Vendę perrengti; Vilis buvo paguldytas šalia. Liza susitvarkė kiek greičiau nei Tedas.

- Taigi, - pasakė jis, - laikas baigti tą istoriją su "People"? Ar ne?

- Taip, - sutiko Liza ir nusišypsojo. Kažkas toje šypsenoje buvo ne visai natūralu, bet Tedas prisiminė nevalingą savo juoką ir nusprendė patylėti. Kartais jis neįstengdavo įvertinti dalykų - tai buvo protinis jo fizinio nerangumo analogas - ir tada visai pasikliaudavo žmona. Ji retai kada priekaištaudavo už nerangumą, bet kartais jos akyse pasirodydavo nuovargis, kai jis per daug įsileisdavo narstyti po kaulelį. Ką ji galėjo pasakyti? *Kartais tu per daug graužiesi, Tedai.*

Jis rūpestingai pervystė Vilį, neatitraukdamas rankų nuo malonaus išsipūtusio kūdikio pilvuko, nes Vilis iš visų jėgų stengėsi nusprūsti nuo stalo ir užsimušti.

- Uuaaauu! - suvapėjo Vilis.

- Aha, - sutiko Tedas.

- Guuu! - pareiškė Vendė.

Tedas pritariamai linktelėjo: "Ir tas teisybė".

- Gerai, kad jis mirė, - staiga ištarė Liza.

Tedas pažiūrėjo į ją. Patylėjęs sekundę, linktelėjo. Nebuvo prasmės klausti, *ką* ji turi omeny: jie abu tai žinojo.

- Taip.

- Man jis niekad nepatiko.

"Po galais, tai beveik tas pat, kaip kalbėti apie savo vyrą", - vos nemestelėjo Tedas. Nebuvo ko įsižeisti, juk Liza kalba ne apie jį. Ne tik Džordžo Starko rašymo maniera juodu skyrė.

- Ir man, brangioji, - pasakė jis. - Kas vakarienei?

Antras skyrius

SUJAUKTA KASDIENYBĖ

1

Tą naktį Tedas sapnavo košmarą. Jis pabudo kone verkdamas ir drebėdamas it šunytis, užkluptas audros. Sapne jis susitiko su Džordžu Starku, tik dabar šis buvo ne rašytojas, o nekilnojamojo turto agentas, ir stovėjo už Tedo nugaros. Apie jo buvimą liudijo tik šešėlis ir balsas.

2

Starko "Darwin Press" autobiografijoje, kurią Tedas parašė visai prieš pradėdamas "Oksfordo žydruosius", antrą iš eilės Džordžo Starko šedevrą, tvirtinama, kad Starkas važinėja "dengtu žaismingų spalvų 1967 metų laidos "General Motors" pikapu". Tačiau sapne jie lėkė niūriu juodu "Toronadu", ir Tedas pagalvojo, kad žaismingu pikapu čia ir nekvepia. *Štai* kuo važinėja Starkas. Turboreaktyviniu katafalku.

Mašinos vidus buvo juodas ir niekuo nepriminė nekilnojamojo turto agento automobilio. Toks labiau tiko žemo lygio gangsteriui. Tedas vis žvilgčiojo per petį, kai jie ėjo namo, kurį Starkas kažkodėl norėjo jam parodyti, link. Nuo minties, kad pamatys Starką, jį kaustė baimė, bet dabar Starkas stovėjo kaip tik už kito jo peties (Tedas niekaip negalėjo įsivaizduoti, kaip tasai atsidūrė ten taip staigiai ir tyliai), ir Tedas matė vien mašiną, tą plieno tarantulą, akinančiai spindintį saulėje. Ant užpakalinio buferio puikavosi lipdukas: "Aukšto lygio kalės vaikas". Iš kairės ir dešinės žodžius rėmino kaukolės su sukryžiuotais kaulais.

Namas, į kurį Starkas jį atvežė, buvo Tedo - ne tas, Ladlou, netoli universiteto, kur jie žiemodavo, bet Kasl Roko vasarnamis. Už namo atsivėrė ežero peizažas žiemą, ir Tedas aiškiai girdėjo ledines bangas, teliuškuojančias krantą. Pievutėje prieš namą buvo įsmeigta lentelė su užrašu "PARDUODAMA".

- Visai nieko namukas, ar ne? - beveik sušnibždėjo Starkas už Tedo nugaros. Jo balsas buvo toks meilus, kad priminė išlepinto naminio katino murkimą.

- Tai *mano* namas, - atsakė Tedas.

- Visiškai klysti. Šio namo šeimininkas mirė. Užmušė žmoną, vaikus, tada pribaigė ir save. Ištraukė kaištuką. Tik tiek - ir iškeliavo pas Abraomą. Jau toks jis buvo. Ir nereikėjo ilgai žiūrėti, kad pastebėtum. Viskas buvo kaip ant delno.

- Negi tai juokinga? - ketino paklausti Tedas; jam buvo labai svarbu parodyti Starkui, kad jo nebijo. *Priežastis* paprasta - jis buvo siaubingai išsigandęs. Bet dar nespėjus jam surasti žodžių, didžiulė ranka be linijų (nors sunku pasakyti, - į sugniaužtą delną krito šešėlis) nutįso per jo petį ir subarškino raktų ryšuliu jam į veidą.

Ne, nesubarškino. Jei būtų taip, Tedas būtų ką nors išspaudęs, gal net nustūmęs raktus nuo savęs ir parodęs, kiek mažai jį gąsdina tas baisus žmogus, atkakliai stovintis jam už nugaros. Ranka spaudė raktus prie jo veido. Tedas buvo priverstas sugriebti ryšulį, kol jis nesuknežino jo nosies.

Jis įkišo vieną raktą į lauko durų, poliruoto ąžuolo durų su variniu rankenos bumbulu ir paukštelio formos plaktukėliu, spyną. Raktas sukosi lengvai, ir tai pasirodė keista, nes ten buvo ne durų, o rašomosios mašinėlės raktas ant ilgo virbo. Visi kiti buvo tik visrakčiai, kuriais naudojasi įsilaužėliai.

Bomontas paėmė už rankenos ir pasuko ją. Tik spėjo taip padaryti, geležimi kaustyta mediena susiraukšlėjo ir suskilo pati savaime garsiai poškėdama it fejerverkai. Šviesa skverbėsi pro ką tik atsiradusius plyšius. Išvirto dulkių kamuolys, ūmai spragtelėjo geležinio papuošimo dalis ir žnektelėjo ant slenksčio tiesiai Tedui po kojom.

Jis įėjo vidun.

Tedas nenorėjo to; norėjo likti prieangyje ir ginčytis su Starku. Dar daugiau! *Protestuoti,* išklausinėti, kodėl, dėl Dievo meilės, jis daro tai, nes eiti į namą buvo dar baisiau, negu regėti Starką. Bet tai buvo sapnas, košmaras, ir jam atrodė, kad visų košmarų priežastis - savitvardos stoka. Tai buvo panašu į važiavimą traukinuku atrakcionų parke, kai atrodo, jog bet kurią akimirką gali nulėkti nuo bėgių, tėkštis į plytų sieną ir mirti taip pat lengvai kaip musė po tauškučiu.

Pažįstamas iki smulkmenų prieangis dabar atrodė visai svetimas, net priešiškas, ir tik todėl, kad nebuvo nublukusio raudono takelio, kurį Liza seniai grasino išmesti... Nors tai, rodės, visai menka košmaro detalė, būtent prie jos Tedas grįždavo mintimis vėliau, nes tai iš tikro labiausiai jį gąsdino - gąsdino nepaisant sapno konteksto. Kaip gali būti saugus gyvenimas, jei net tokia nereikšminga smulkmena, kaip takelis, gali kelti tokius stiprius atsiskyrimo, pasimetimo, liūdesio ir baimės jausmus?

Jam nepatiko aidintys žingsniai per medines grindis. Ne tik todėl, kad tarytum pritarė niekšo už nugaros žodžiams. Jie tarsi tikino, kad namuose - nė gyvos dvasios. Jam nepatiko tas garsas, nes jo paties žingsniai skambėjo taip beviltiškai ir liūdnai.

Jis norėjo apsisukti ir grįžti, bet niekaip negalėjo. Nes Starkas ėjo paskui, o Tedas iš kažkur žinojo jį laikant Aleksio Mešino skustuvą perlamutrinėm kriaunom, tą patį, kuriuo viena meilužė sudarkė jo paties veidą "Mešino kelio" pabaigoje.

Jei atsigręš, Džordžas Starkas brūkštels pats.

Namas gal ir tuščias, bet išskyrus takelius ir kilimus (buvo dingęs ir persiko spalvos kilimas iš svetainės), viskas - savo vietose. Ant staliuko koridoriaus gale stovėjo vaza su gėlėmis; iš ten galėjai eiti tiesiai į svetainę aukštomis ovalinėmis lubomis ir langu į ežerą per visą sieną arba pasukti dešinėn į virtuvę. Tedas palietė vazą, ir ši subyrėjo į gaba-

lėlius, palikusi aitrų keramikos miltelių debesį. Ištiško sudvisęs vanduo, rožių puokštė, žydėjusi vazoje, nuvyto ir pajuodo dar nespėjusi nukristi į vandens klaną ant stalo. Jis palietė stalą. Medis sutraškėjo ir skilo perpus, bet nenukrito, o liko stovėti.

- Ką tu padarei mano namui? - suriko Tedas už nugaros stovinčiam žmogui... neatsisukdamas. Nebuvo reikalo tikrinti, ar yra ten tas skustuvas, kuriuo prieš tai, kai Nonė Grifits išgražino Mešino skruostus raudonai baltais pjūviais ir paliko karančią ant gyslų akį; pats Mešinas mėgo laupyti savo "biznio konkurentų" nosis.

- Nieko, - atsakė Starkas. Nebuvo būtina matyti - šypsena girdėjosi jo balse. - *Tu* pats tą darai, seni.

Tada jis atsidūrė virtuvėje.

Tedas palietė viryklę, ir ta trūko per pusę kaip purvu aplipęs senas varpas. Kaitinimo spiralės išsitempė ir persikreipė. Vimdantis dvokas sklido iš tamsaus įtrūkimo viryklės viduryje; pasilenkęs Tedas pamatė kalakutą. Jis buvo supuvęs, ir tamsus skystis su nenusakomais mėsos gumulais tekėjo iš paukščio pilvo.

- Mes, apačioje, tai vadiname kvailio įdaru, - pastebėjo Starkas už jo peties.

- Ką nori pasakyti? - paklausė Tedas. - Kur apačioje?

- Endsvilyje, - ramiai paaiškino Starkas. - Tai - vieta, kur baigiasi visos geležinkelio linijos, Tedai.

Jis pridūrė dar kažką, bet Tedas praleido tai pro ausis. Ant grindų gulėjo Lizos piniginė, ir Tedas peršoko per ją. Kai griebė, kad nenukristų už virtuvinio stalo, šis suaižėjo, ir smulkios pliauskelės ir skiedros nuklojo linoleumą. Vinis zvimbdama it strėlė įsmigo į kampą.

- Tučtuojau baik! - suriko Tedas. - Noriu pabusti! Aš negaliu pakęsti daiktų laužymo!

- Tu visada buvai gremėzdas, seni, - pasakė Starkas. Kalbėjo, lyg Tedas būtų turėjęs krūvą grakščių it gazelės brolių ir seserų.

- Aš neturiu būti, - susijaudinęs prieštaravo Tedas. - Neturiu būti gremėzdas. Neturiu laužyti daiktų. Kai aš atsargus, viskas būna gerai.

- Taip... labai blogai, kad lioveisi būti atsargus, - sutiko Starkas ta pačia šypsena ir konstatuojančiu tonu. Ir jie atsidūrė galiniame sandėliuke.

Čia rado Lizą; ji sėdėjo išskėtusi kojas kampe prie durų, su vienu batu. Tedas pastebėjo vienoje nailoninėje kojinėje nubėgusią akį. Galva buvo nuleista, jos šiurkštoki medaus spalvos plaukai dengė veidą. Jis nenorėjo matyti moters veido. Kaip nereikėjo matyti ir skustuvo ar Starko šypsenos, nes puikiausiai žinojo, kad jie čia, taip nereikėjo matyti Li-

zos veido, kad įsitikintum, jog ji ne miega ar prarado sąmonę, o tiesiog negyva.

- Įjunk šviesą, geriau matysi, - nusišypsojęs patarė Starkas tiesiog-nuobodžiaujančio-su-draugu balsu. Jo ranka išsitiesė per Tedo petį, rodydama į lempas, kurias įtaisė pats Tedas. Jos, žinoma, buvo elektrinės: du vienodi žibintai ant medinės atramos, valdomi reostatu sienoje.

- Aš nenoriu matyti!

Tedas bandė pasakyti tvirtai ir pasitikinčiai, bet balsas nepakluso jo valiai. Pasigirdo inkštimo gaidelė, dar kiek - ir pravirks. O tai, ką pasakė, matyt, visiškai nieko nereiškė, nes jis priėjo prie reostato sienoje. Spragtelėjus jungikliui, iš po pirštų pažiro nedegančios mėlynos žiežirbos. Reostato rankenėlė pajuodavo, nutrūko nuo sienos ir nuzvimbė per kambarį kaip miniatiūrinė skraidančioji lėkštė. Ji išdaužė langelį ir pradingo bundančios dienos prieblandoje.

Elektriniai žibintai švietė nenatūraliai ryškiai, atrama ėmė suktis svaidydama po kambarį šešėlius, kurie šoko kažkokį lunatišką šokį. Vienas po kito sprogo lempų gaubtai, apipylę Tedą šukėmis.

Nieko negalvodamas, jis puolė prie žmonos ir pakėlė jos kūną, kad dar spėtų išnešti, kol neužgriuvo sunki medinė atrama. Tas impulsas buvo toks stiprus, kad nustelbė visa kita, net ir suvokimą, jog tai neturi jokios reikšmės, nes ji negyva. Starkas gali užversti visą dangoraižį, ir dėl to jai blogiau nebus. Lizai jau niekas negali pakenkti. Daugiau niekas.

Kai Tedas pakišo rankas po jos rankomis ir sukabino po mentimis, Lizos kūnas palinko į priekį, galva užvirto atgal. Jos veido oda trūkinėjo kaip kiniškos Minų epochos vazos paviršius. Blizgančios akys staiga sprogo, dvokianti gliti masė, dar šiek tiek *šilta,* pliūptelėjo jam į veidą. Žmonos burna išsižiojo, pabiro dantys. Tedas jautė juos liečiant jo skruostus, kaktą. Apkrešėjęs kraujas kliūstelėjo iš įdubusių smegenų. Jos liežuvis nukaro iš burnos ir pakibo ant palaidinukės apykaklės it kruvina gyvatė.

Tedas ėmė isteriškai kvatoti - ačiū Dievui, sapne, nes būtų mirtinai išgąsdinęs Lizą.

- Su tavim dar nebaigta, niekše, - tyliai ištarė Džordžas Starkas jam už nugaros. Balse nebebuvo šypsenos. Jis buvo šaltas kaip Kasl Roko ežeras lapkritį. - Atsimink tai. Tu nenori turėti su manim reikalų, nes kai turi su manim reikalų...

3

Tedas pabudo mėšlungiškai krūpčiodamas. Jo veidas buvo drėgnas, pagalvė, kurioje konvulsiškai slėpė veidą, - taip pat. Galėjo būti drėgna nuo prakaito arba ašarų.

“Turi reikalų su geriausiuoju”, - pabaigė jis įsikniaubęs į pagalvę, paskui liko gulėti virpėdamas visu kūnu.

- Tedai? - sumurmėjo Liza per sapną. - Dvynukai?

- Viskas gerai, - nuramino jis. - Aš... Nieko. Miegok.

- Taip, viskas... - ji dar kažką pasakė, tik Tedas jau nebegirdėjo. Jis bandė prisiminti Starko frazę apie tai, kad namas Kasl Roke yra Endsvilis... Vieta, kur baigiasi visos geležinkelio linijos.

Tedas gulėjo ant sudrėkusios paklodės, pamažu atleisdamas pagalvę. Jis nusivalė veidą ir laukė, kol dings baisaus košmaro prisiminimai ir drebulys. Jie sklaidėsi, tik neįtikėtinai lėtai. Pagaliau jis bent nepažadino Lizos.

Bomontas negalvodamas spoksojo į tamsą ir nebandė suprasti sapno prasmės, tik norėjo juo *atsikratyti.* Po kiek laiko gretimame kambaryje pabudo Vendė ir pareikalavo pervystyti. Aišku, po keleto sekundžių prie jos prisijungė ir Viljamas (nors, perrengiant jį, palutės pasirodė visiškai sausos).

Liza tuoj atsikėlė ir mieguista nuėjo į vaikų kambarį. Tedas nusekė paskui beveik apsidžiaugęs, kad viduryje nakties yra kokių nors rūpesčių. Bent jau *šios* nakties. Jis pervystė Viljamą, kai Liza vargo su Vende. Jie mažai kalbėjosi, ir jau grįžtant į lovą Tedas nudžiugo pajutęs, jog dabar tikrai nori miego. Jis tikėjosi išmiegoti visą naktį. Bet kai pirmąkart prabudo, vis dar aiškiai matydamas akyse yrantį žmonos kūną, pamanė išvis nebegalėsiąs ramiai miegoti naktimis.

Rytą viskas baigsis, taip visada būna.

Daugiau tą naktį jis nebepabudo, bet rytą sapną prisiminė iki mažiausių smulkmenų (nors liūdnų ir vienišų jo žingsnių aidas tuščiame koridoriuje buvo vienintelis įspūdis, kuris kėlė Tedui tas pačias emocijas) ir negalėjo pamiršti laikui bėgant, kaip paprastai atsitinka su sapnais.

Sapnas atrodė toks ryškus ir aiškus, tarsi tikro įvykio prisiminimas. Tas rašomosios mašinėlės raktas, delnas be linijų ir tas sausas, abejingas Džordžo Starko balsas, sekantis jam už nugaros, kad su juo dar nebaigta ir kad jei turi reikalų su aukšto lygio kalės vaiku, turi reikalų su geriausiuoju.

Trečias skyrius
KAPINIŲ IŠGAMOS

1

Trijų Kasl Roko sodininkų komandos galva buvo Stivenas Holtas, nors visas miestelis jį vadino tiesiog Duobkasiu. Taip pravardžiuoja tūkstančius sodininkų tūkstančiuose Naujosios Anglijos miestelių. Kaip ir daugumas iš jų, Holtas buvo atsakingas už nemažą kiekį darbų, priklausančių tokio dydžio komandai. Reikėjo prižiūrėti du Mažosios lygos stadionus: vieną šalia geležinkelio estakados tarp Kasl Roko ir Harlou, kitą - Kasl Vjūjyje. Be to, dar buvo bendruomenės žemės sklypas, kurį reikėjo užsėti pavasarį, šienauti vasarą, o rudenį nugrėbstyti lapus (jau nekalbant apie medžius, kurie turėjo būti tręšiami ir genėjami, taip pat staliukus ir suoliukus aplink juos). Jiems dar priklausė ir du parkai - palei Kasl Roko upelį, netoli senosios lentpjūvės, ir netoli krioklių - ypač pamėgti įsimylėjėlių.

Vien to užteko, kad senasis Stivas Holtas nenuobodžiautų iki grabo lentos. Bet Kasl Rokas dar turėjo tris kapinaites, už kurias atsakė jo brigada. Augalų sodinimas sudarė mažąją kapinių priežiūros dalį. Reikėjo laistyti, grėbstyti, keisti velėną. O kur dar šiukšlės! Po švenčių čia likdavo nuvytusių gėlių ir išblukusių vėliavėlių - šiukšlių kiekiu visada nugalėdavo Mirusiųjų Atminties diena, bet pridarydavo darbo ir Nepriklausomybės diena, Motinos diena bei Tėvo diena. Retkarčiais tekdavo nuvalyti ir nešvankius užrašus, pasirodančius ant paminklų ir antkapinių plytų.

Miesteliui, žinoma, tai nerūpėjo. Tai buvo tokių vaikinų kaip Holtas, Duobkasio pravarde, reikalas. Motina pakrikštijo jį Stivenu, bet visiems jis yra Duobkasys Holtas, Duobkasiu Holtas buvo nuo 1964-ųjų, kai pradėjo darbą, ir liks Duobkasiu Holtu iki mirties, net jei pakeistų darbą, o tai mažai tikėtina atsižvelgiant į jo amžių.

Septintą ryto, saulėtą pirmąją vasaros dieną, kuri pasitaikė trečiadienį, Duobkasys sustabdė savo automobilį prie Houmlendo kapinių tvoros ir išlipo atidaryti vartų. Ant jų kabėjo spyna, bet ją rakindavo tik dukart per metus: mokyklos išleistuvių naktį ir per Visus Šventus. Atidaręs vartus, jis lėtai nupėdino centrine alėja.

Šiandien Holtas užsuko čia tik apsižvalgyti. Jis turėjo kapinių schemą, kurioje žymėjo vietas, reikalingas sutvarkyti iki Tėvo dienos. Pabaigęs Houmlende, vyks per visą miestą į Greiso kapines, po to laukė

Stekpaulo kapinaitės Stekpaulo plento ir Trečiojo kelio kryžkelėje. Ir po pietų su savo brigada jau imsis darbų ten, kur bus reikalinga. Neturėtų būti labai sunku; visas juodas darbas nudirbtas balandžio pabaigoje, per pavasarinį "apsikuopimą".

Tas dvi savaites Holtas, Deivas Filipsas ir Dekas Bredfordas, miestelio Viešųjų darbų departamento viršininkas, triūsė po 10 valandų per dieną kaip kiekvieną pavasarį: valė užsikišusius drenažo vamzdžius, keitė išplautą velėną, tiesino pasvirusius antkapius ir plokštes. Pavasarį užgriūdavo tūkstančiai darbų, didelių ir mažų, ir Duobkasys grįždavo namo jau knapsėdamas nosimi, šiaip taip sukurpdavo sau vakarienę, išgerdavo skardinę alaus ir virsdavo į lovą. Pavasarinis švarinimasis visada baigdavosi ta pačia diena - diena, kai užeidavo tokie nugaros skausmai, jog varė jį iš proto.

Birželio darbai buvo nepalyginamai lengvesni, bet ne mažiau svarbūs. Baigiantis birželiui, pasipildavo poilsiaujančių, tarp jų ir senbuviai (bei jų vaikai), kurie kadaise išmainė Kasl Roką į šiltesnius ir brangesnius kraštus, bet vis dar turėjo nekilnojamojo turto čia. Juos Duobkasys vadino piktšašiais, kurie tuoj paleidžia kakarynę, jei sulūžta bent viena vandens turbinos mentė lentpjūvėje arba pasvyra dėdulės Redžinaldo antkapinis akmuo.

"Nieko, ateis žiema", - pagalvojo jis. Tada Holtas atsiilsėdavo už visus metų laikus, įskaitant ir šį, kai žiema dar, rodos, už kalnų.

Houmlendo kapinaitės buvo gražiausios. Centrinę alėją - beveik plento platumo - kirto keturi siauresni keliukai, gal kiek platesni negu apima žoliapjovė. Duobkasys pravažiavo centrinę alėją, paskui pirmą, antrą šalutinį keliuką, pasiekė trečiąjį... ir užgulė stabdžius.

- Kad tave kur devynios! - neišlaikė jis, išjungė variklį ir išlipo iš mašinos. Sodininkas nusileido taku prie išraustos duobės per kokias penkiasdešimt pėdų į dešinę nuo kryžkelės. Aplink duobę pūpsojo žemių kauburys, visur mėtėsi grumstai kaip po sprogimo.

- Prakeikti vaikigaliai!

Jis stovėjo prie duobės, didelės sugrubusios rankos iš sumišimo liko karoti. Čia tai bent! Jam ir jo draugams ne kartą teko užkasinėti duobes, per naktį paliktas gaujos girtų ar besilinksminančių paauglių, taip išbandančių savo drąsą. Kiek Duobkasiui Holtui buvo žinoma, nė vienam iš jų neteko iš tikro iškasti karsto ar, neduok Dieve, numirėlio. Kad ir kokie girti ar įžūlūs būdavo tie avigalviai, jiems paprastai užtekdavo dviejų trijų pėdų gylio ir tada, pavargę ar atsikandę žaidimo, jie mesdavo kastuvus. Ir nors duobių kasiojimas kurioje nors iš kapinaičių neliudija gero skonio (nebent esi Duobkasio kolega, kuriam už tai moka), bėdų padaugėdavo Duobkasiui. Dažniausiai.

Bet šis atvejis nebuvo įprastas.

Duobė žiojėjo beformė, tiesiog skylė. Ji aiškiai nepanėšėjo į stačiakampę, nulygintais kampais kapo duobę. Buvo daug gilesnė, negu galėjo iškasti girti paaugliai, bet jos gylis nebuvo vienodas. Skylė į galą siaurėjo, ir kai Duobkasys suvokė, ką primena duobės kontūrai, per nugarą nubėgo šiurpulys.

Ji atrodė taip, tarsi kažkas iš tikro dar gyvas buvo palaidotas, atsigavo ir išsikasė į viršų plikomis rankomis.

- Ach, kad juos galas... - sumurmėjo jis. - Velnio išmonė. Prakeikti vaikigaliai.

Kas gi daugiau. Apačioje nebuvo jokio karsto, viršuje - antkapio žymių. Vadinasi, čia niekas nebuvo palaidotas. Kad įsitikintų tuo, prižiūrėtojui net nereikėjo grįžti į mašiną, kur liko kapinių schema. Šešių vietų sklypas priklausė pirmojo miestelio garbės piliečio Denfordo "Basterio" Kitono šeimai. Kol kas tik dvi vietos buvo užimtos Basterio tėvo ir dėdės kapų. Jie buvo į dešinę nuo duobės ir stovėjo kaip visada.

Duobkasys įsiminė šitą sklypą ir dėl kitos priežasties. Tai čia tie niujorkiečiai pastatė savo butaforinį paminklą, kai ruošė straipsnį apie Tedą Bomontą. Bomontas su žmona turi čia, Kasl Roke, vasarnamį. Deividas Filipsas prižiūri jų namuką, o ir pats Holtas padėjo Deivui išsmaluoti keliuką praėjusį rudenį, dar nenukritus lapams - kol neužgriuvo darbai. O šį pavasarį Bomontas kažkaip keistai paklausė, ar fotografai negalėtų pastatyti čia to dirbtinio antkapio, mat reikia "pritrenkiančios nuotraukos".

- Jei ne, taip ir sakykit, - Bomontas atrodė dar labiau sutrikęs. - Čia tikrai ne pasaulinės reikšmės įvykis.

- Nesivaržykit, - maloniai sutiko Duobkasys. - "People" žurnalas, sakote?

Tedas linktelėjo.

- Nagi, sakykit! Tai kažką reiškia, ar ne? Kas nors iš miestelio "People" žurnale! Būtinai turiu gauti tą numerį!

- Aš tuo neįsitikinęs, - pasakė Bomontas. - Ačiū, misteri Holtai.

Holtui Bomontas patiko, nors ir buvo rašytojas. Pats jis sugebėjo baigti tik aštuonias klases, - paskutinėje net atsėdėjo dvejus metus, - ir miestelyje niekas nevadino jo "misteriu".

- Prakeikti žurnalistai tikriausiai su malonumu jus išrengtų kapinėse ir nufotografuotų su kokiu kiauliasnukiu dogu, ar ne?

Bomontas pratrūko kvatotis.

- Taip, matyt, tas jiems baisiai patiktų, - pasakė jis ir paplekšnojo Duobkasiui per petį.

Fotografas pasirodė beesanti tos rūšies moteris, kurias Stivenas vadino "pirmarūšėm miesto kekšėm". Tas miestas, žinoma, buvo Niujorkas. Jos eisena atrodė tokia, tartum viršutinę ir apatinę kūno dalį laikytų šarnyrai, ir todėl galėjo sukiotis į visas puses kur panorėjusios. Viename iš Portlendo automobilių nuomos punktų ji gavo priekabą-vagonėlį, ir dabar jis buvo taip prigrūstas visokios fotoaparatūros, kad tik per plauką jame atsirado vietos jai ir jos pagalbininkui. Jei vietos vis dėlto nebūtų užtekę ir tektų rinktis - pagalbininkas ar aparatūra, Duobkasiui nė nekilo abejonė, jog pirmajam beliktų ieškotis, kaip grįžti į oro uostą.

Bomontai, kurie atvažiavo paskui fotografus ir pasistatė automobilį už vagonėlio, atrodė sumišę. Kadangi jie atlydėjo pirmarūšę miesto kekšę savo noru, Duobkasys spėjo, jog tai surežisuota kažkieno iš aukščiau. Ir ignoruodamas nekantraujančią kekšę, jis palinko prie Bomonto: "Ar viskas gerai, misteri?"

- Dievai žino, bet, tikiuosi, viskas eis kaip reikiant, - atsakė Bomontas pamerkdamas. Holtas jam atsakė tuo pačiu.

Kai tik įsitikino, jog Bomontai sutiko dalyvauti tame idiotiškame šou, Duobkasys nusprendė būtinai viską pasižiūrėti iki galo - juk ne už pinigus. Tarp kito šlamšto, kurį atsigabeno moteris, buvo senoviškas butaforinis paminklas užapvalinta viršūne. Jis labiau priminė Čarlzo Adamso antkapius iš karikatūrų negu tuos, kuriuos visai neseniai statė pats Holtas. Ji blaškėsi aplinkui luitą, vertė asistentą perstatinėti jį iš vienos vietos į kitą. Duobkasys pasisiūlė padėti, bet ta šliundra net nepadėkojo, tad Holtas daugiau ir nesikišo.

Pagaliau antkapis stovėjo reikiamoj vietoj, ir asistentas buvo priverstas strapalioti aplinkui su lempomis. Tai užtruko dar pusvalandį. Visą tą laiką misteris Bomontas stovėjo ir stebėjo, kas vyksta, retkarčiais patrindamas nedidelį baltą randą kaktoje. Jo akys atkreipė senio dėmesį.

"Vaikinas, matyt, pats fotografuoja, - pagalvojo jis. - Dar geriau nei ta mergšė, o nuotraukos liks ilgam laikui. Va, įsidėmės viską ir surašys kurią dieną knygon, o ta net neįtars".

Pagaliau moteris prisiruošė fotografuoti. Ji privertė Bomontus šimtus kartų spausti viens kitam ranką virš kapo, nes diena buvo apniukusi ir visą laiką keitėsi apšvietimas. Įsakinėjo jiems taip pat, kaip savo vėpsančiam asistentui. Klausydamas tų nesibaigiančių rėkalojimų ir komandų pasukti galvą tai į kairę, tai į dešinę, nes ar dienos šviesa, ar prakeiktos lempos trukdė išgauti tai, ko ta višta norėjo. Duobkasys laukė, kol misteris Bomontas, kiek buvo girdėjęs, vyras ne iš pačių kantriau-

siųjų, pagaliau neišlaikys. Bet jis ir jo žmona atrodė daugiau sumišę negu suirzę ir tiesiog vykdė tai, ką nurodinėjo ta pirmarūšė kalė iš miesto, nors dienelė pasitaikė šaltoka. Jo vietoje Holtas jau seniai būtų pasiuntęs ledi kur reikia. Jau po pirmų penkiolikos sekundžių.

Ir štai dabar duobė buvo lygiai ten pat, kur stovėjo tas idiotiškas antkapis. Jei dar trūksta įrodymų, prašom - drėgnoje žemėje liko pirmarūšės miesto kekšės aukštakulnių žymės. Žinoma, juk ji iš Niujorko; tik niujorkietė galėtų atvažiuoti su aukštakulniais bateliais ir paskui žirglioti po kapinių purvą. Jeigu tai ne...

Staiga jis apmirė, per nugarą vėl nubėgo šaltukas. Jis žiūrėjo į fotografės batukų žymes ir jo akis užkliuvo už kitų, šviežesnių pėdsakų.

2

Pėdos? Kieno tos *pėdos?*

“Na, žinoma, tų kretinų, kurie iškasė šitą duobę kiek gilesnę negu ankstesnieji. Štai ir viskas”.

Bet tai nebuvo viskas, ir Duobkasys Holtas žinojo, jog tai ne viskas. Dar nepriėjęs prie pirmo grumsto ant žolės, jis prie duobės krašto pastebėjo gilų batų pėdsaką.

“Va, pėdsakai, na ir kas? Nejaugi manai, kad tai padarė koks Kasparas, sparnuotas vaiduoklis su kastuvu?”

Nemaža žmonių pasaulyje sugeba puikiai save apgaudinėti, bet Holtas nebuvo vienas iš jų. Jo sujaudinto proto balsas neįstengė priversti netikėti savo akimis. Jis visą gyvenimą sekė ir medžiojo žvėris, todėl negalėjo neperskaityti šitų pėdsakų. Nebūtų linkėjęs to niekam.

Čia, ant žemių krūvos netoli kapo, buvo ne tik bato pėdsakas, bet ir lėkštės dydžio apvalus įspaudas. Įdubimas buvo į kairę nuo pėdos. Kitoje jo pusėje, šiek tiek atgalios matėsi aiškios rankų pirštų žymės; jie bus nuslydę žeme, kol sugriebė už tvirto krašto.

Už pirmos pėdos jis pamatė kitą, paskui ant žolės - trečią (liko nuo bato atlipusio purvo). Žemė buvo drėgna ir išlaikė batų žymes. Jei Holtas nebūtų atvažiavęs taip anksti, kol dar nenukrito rasa, saulė būtų išdžiovinusi žemę, ir pėdsakų neliktų nė ženklo.

Geriau jau jis *būtų* atvažiavęs vėliau, iš pradžių užsukęs į Greiso kapines, kaip ir planavo išeidamas iš namų.

Bet taip neatsitiko ir nieko jau nepakeisi.

Pėdsakai baigėsi dvylika pėdų už *(kapo?)* duobės. Galbūt juos įmanoma atsekti ir toliau, bet nesinorėjo tai daryti. Dabar jis nusprendė patyrinėti ryškiausius, prie duobės krašto.

Pirštų žymės, apvalus įdubimas šiek tiek priešaky, pėda už jo. Ką tai reiškė?

Dar nespėjo savęs paklausti, o galvoje jau šmėstelėjo atsakymas tuo paslaptingu tonu, kokiu praneša visokias naujienas senis Gručas Markssas* savo šou "Lažinkis iš gyvybės". Ūmai Holtas pamatė tai, kas čia vyko, - taip aiškiai, it pats būtų stebėjęs, nors šita idėja jo visai nedžiugino. Ta mintis jį net nupurtė.

Be abejo, duobėje stovėjo žmogus.

Taip, bet kaip jis ten pateko?

Negi jis iškasė duobę, o gal kas nors padėjo?

Bet kodėl nutraukiotos šaknys ir išrauti augalai, lyg būtų darbuotasi plikomis rankomis, o ne kastuvu?

Ką čia tos smulkmenos. Neverta kreipti dėmesio. O dar geriau išvis apie jas negalvoti. Apskritai pamiršti žmogų duobėje, kuri yra per gili tiesiog iššokti. Tai ką gi jis daro? Įsikimba pirštais į duobės kraštą ir prisitraukia. Suaugusiam vyrui tai ne kaži koks triukas, tik ne vaikui. Duobkasys dar kartą pasižiūrėjo į pėdsakus žemėje ir pagalvojo: "Jei tai vaikas, jo koja - milžiniška. Turėtų nešioti ne mažesnius kaip 46 dydžio".

Rankos už krašto. Kūnas pasikelia. Nuo svorio pirštai ima slysti puria žeme, štai iš kur tos vagelės. Išlendi pasirėmęs ant vieno kelio (padarai įdubimą). Pagaliau iškeli antrą koją, pastatai pėdą šalia kelio, pakyli ir nueini. Viskas aišku kaip dieną.

"Tai yra, kažkoks keistuolis išsikasė iš kapo ir nupėdino, ar ne? Gal kiek išalko besėdėdamas, todėl nusprendė užbėgti į "Nenės" užkandinę kokio sumuštinio su sūriu ir alaus skardinaitės?"

- Velniai rautų, juk tai ne kapas, o sumauta *skylė* žemėje! - garsiai ištarė jis ir šoktelėjo pašonėj sučirškus žvirbliui.

Taip, daugiau nieko - tik skylė, ar jis to nesakė? Bet kodėl jokių kastuvo žymių? Kodėl pėdsakai veda tik iš kapo ir nė ženklo, kad prieš tai kažkas atėjo jį užkasti?

Jam galva neišnešė, ką daryti su savo atradimu. Teoriškai, galėjo būti įvykdytas nusikaltimas, bet kaip apkaltinti kapo išniekinimu, jeigu ten niekada jo nebuvo. Blogiausia, ką čia gali įtarti, - tai vandalizmas, ir jei buvo kas nors daugiau, Duobkasys Holtas apie tai nenori nieko žinoti.

Matyt, geriausia, ką jis galėjo padaryti, tai užkasti duobę, sudėti velėną, kiek dar jos buvo likę, atsivežti naujos ir kuo greičiau viską pamiršti.

---

* Vienas iš įžymių Amerikos komedijinio žanro aktorių brolių, vaidinusių ketvirtajame dešimtmetyje.

"Pagaliau juk čia niekas nebuvo palaidotas", - trečią kartą įtikinėjo jis save.

Ir vėl Holtas prisiminė tą lietingą pavasario dieną. Taip, antkapis atrodė kaip tikras! Asistento rankose jis tikrai buvo butaforinis, bet pastatytas ir išpuoštas gėlėmis nesiskyrė nuo tikrų. Galėjai lažintis, kad po juo kažkas ilsisi...

Jo delnai truputį sudrėko.

- Laikas baigti, - griežtai įsakė sau Stivenas ir, kai vėl sučirškėjo žvirblis, jis apsidžiaugė tuo neįmantriu ir visiškai įprastu garsu. - Trauk tave devynios, - tarė jis ir priėjo prie paskutinio pėdsako.

Už jo, kaip ir tikėjosi, žolėje pastebėjo kitus. Jie buvo toli vienas nuo kito. Žiūrėdamas į juos, Duobkasys mąstė, kad jei ir nebėgo, tai veltui laiko tas vaikinas neleido. Už keturiasdešimties jardų jis aptiko jau kitokį nepažįstamojo veiklos pėdsaką: nuspirtą didžiulę gėlių pintinę. Taip toli jo batų pėdų jau nebebuvo, bet pintinė stovėjo kaip tik į tą pusę. Žmogus galėjo ją apeiti, bet jis to nepanoro. Tiesiog nuspyrė ją ir nuėjo.

Žmonės, kurie taip elgiasi, Duobkasio Holto nuomone, nebuvo iš tos rūšies, su kuriais norėjosi turėti reikalų, nebent velniškai spaustų bėda.

Jis ėjo įstrižai, kapinių tvoros, skiriančios nuo plento, link. Elgėsi kaip žmogus, kuris žino, kur eina ir ką ketina daryti.

Nors Holtas nepasižymėjo vaizduote daugiau negu savęs kvailinimu (šitie du dalykai kartais ėjo koja kojon), akimirką jis įsivaizdavo tą žmogų, tiesiog *matė* jį: žaliūkas didelėmis kojomis žengia per mirusiųjų miestą, žengia tvirtai, giliai įmindamas į žemę, vienu smūgiu nuspiria gėlių krepšį. Tam žmogui niekas nebaisu. Nes jei tokie dalykai dar vyksta, o kai kas tuo tiki, *visi jo bijos*. Jo, žengiančio milžiniškais žingsniais, ir apsaugok Viešpatie tą vyrą ar moterį, pasimaišiusį po kojom.

Čirkštelėjo paukštelis.

Duobkasys krūptelėjo.

"Pamiršk tai, drauguži, - pakartojo sau dar kartą. - Užkask pernykščiais lapais ir niekam nė žodžio!"

"Užkasti" jis bandė, bet dar tą patį vakarą Dekas Bredfordas surado jį dirbantį prie Stekpaulo plento ir papasakojo naujieną apie Homerą Gamašą, kurį rado šįryt už kokios mylios nuo Houmlendo kapinių ant Trisdešimt penktojo kelio.

Tada, nors ir nenoromis, Duobkasys Holtas nutarė pasikalbėti su šerifu Pengbornu. Jis nežinojo, ar duobė ir pėdsakai turi kokį ryšį su Gamašo nužudymu, bet nusprendė, kad jo pareiga viską papasakoti, o išvadas tegu daro tie, kurie iš to duoną valgo.

Ketvirtas skyrius

MIRTIS MAŽAME MIESTELYJE

1

Kasl Rokas, bent paskutiniais metais, buvo labai nelaimingas miestelis.

Tarsi patvirtindamos, kad senas priežodis apie dukart į tą pačią vietą netrenkiantį žaibą ne visada teisingas, Kasl Roką per paskutinius aštuonerius ar dešimt metų tiesiog užgriuvo nelaimės. Jų būtų užtekę visai nacionalinių naujienų laidai. Tada šerifas buvo Džordžas Banermanas, bet Didysis Džordžas, kaip jį pagarbiai vadindavo gyventojai, negalėjo imtis Homero Gamašo bylos, nes pats jau buvo Anapilyje. Jis pergyveno pirmąją nelaimę - išžaginimų ir uždusinimų seriją, įvykdytą vieno iš jo pavaldinių, bet po dvejų metų žuvo Trečiajame kelyje, tiksliau, buvo suplėšytas į skutus pasiutusio šuns. Abu šie įvykiai buvo nepaprastai keisti, bet juk ir pats pasaulis labai keista vieta. Ir žiauri. O kartais ir nelaiminga.

Naujasis šerifas (Alanas Pengbornas juo dirbo jau aštuntus metus, bet nusprendė būti "naujuoju" bent iki 2000-ųjų, kad, kaip sakė jis savo žmonai, savo klaidas galėtų pateisinti stažo stoka) tada dar negyveno Kasl Roke. Iki 1980-ųjų jis tarnavo kelių inspekcijoje nedideliame, bet sparčiai augančiame mieste Niujorko šiaurėje, netoli Sirakūzų.

Žiūrėdamas į sudarkytą Homero Gamašo lavoną, gulintį 35-ojo kelio griovyje, jis galvojo, kad, matyt, nereikėjo jam keisti tarnybos. Panašu, kad su Didžiojo Džordžo mirtimi miestelio nelaimės nesibaigė.

"Na, baik - iš tikro juk nenori atsidurti dar kokiam nors Dievo pamirštam užkampyje. Tik nesakyk taip, nes iš tiesų užgrius nelaimės. Čia juk velniškai gera vieta ir Enei, ir berniukams, geriau ir pats negalėjai norėti. Tad imkis darbo".

Puikus patarimas. Jūsų galva, kaip spėjo pastebėti Pengbornas, *visada* duoda jūsų nervams gerų patarimų, kuriais negalite pasinaudoti. Tie atsako: "Klausau, sere, ačiū, kad priminėte" ir toliau elgiasi kaip įpratę.

O juk jam jau teko su tuo susidurti. Būdamas šerifu, išvežė netoli keturiasdešimties žuvusiųjų keliuose, teko nutraukti aibę muštynių, susidurti su kokiu šimtu šeimyninių rietenų - čia tik tie atvejai, kai buvo kreiptasi į policiją. Bet šitas įvykis neeilinis. Per jo tarnybos laiką pasitaikė vos keturios žmogžudystės. Vos keturios, ir tik vienam žudikui

pavyko pabėgti iš nusikaltimo vietos. Tai buvo Džo Rodvėjus, sukneži-nęs žmonai kaukolę. Pengbornui buvo tekę susitikti su ta ledi, todėl jis beveik nuliūdo gavęs Kingstono policijos iš Rod Ailendo pranešimą, jog Rodvėjus jau izoliatoriuje.

Viena žmogžudystė buvo netyčinė avarija, o kitos dvi - tiesiog susi-dorojimai: vienas peiliu, kitas - plikomis rankomis; taip žmona pribai-gė savo alkoholiką vyrą po dvidešimties kankynės metų. Nelaimingai žudikei atminimui liko iš vakaro vyro padarytos mėlynės, kai tas dar laikėsi ant kojų. Pengbornas net apsidžiaugė išgirdęs teisėjo nuospren-dį: šeši mėnesiai moterų kolonijoje ir šešerių metų bandomasis laikotar-pis. Teisėjas Penderis mielai būtų davęs moteriai užtarnautą medalį, bet tai, švelniai tariant, būtų nejuridiška.

Alanas iš patirties žinojo, kad žmogžudystė mažuose miestukuose - labai retas atsitikimas. Tai ne Agatos Kristi romanai, kuriuose, užėjus pūgai, kokiame nors atokiame pulkininko vasarnamyje viens po kito nužudomi septyni žmonės. Realybėje dažniausiai atvyksti į vietą ir ran-di stovintį žudiką, bukai besižvalgantį aplinkui ir tik pradedantį suvok-ti, kokios košės jis prisivirė ir kaip greitai. Jeigu įtariamasis ir spėdavo pasprukti, toli nenueidavo: mažiausiai du trys liudininkai galėjo papasa-koti, kas gi nutiko, kieno tai darbas ir kur žudikas. Atsakydami į pasku-tinį klausimą, dažniausiai nurodydavo artimiausią barą. Paprastai žmog-žudystės mažame miestelyje buvo nesudėtingas, žiaurus ir kvailas atsi-tikimas.

Paprastai. Bet nebūna taisyklių be išimčių. Kartais žaibas iš tikro trenkia dukart į tą pačią vietą, o mažų miestelių žmogžudystės ilgai lie-ka neišaiškintos...

Pengbornui beliko laukti.

2

Policininkas Norisas Ridžvikas išlipo iš savo patrulinės mašinos, pastatęs ją už Pengborno. Šiltame vėlyvo pavasario ore traškėjo polici-jos racijų šaukiniai.

- Rėjus važiuoja? - paklausė Pengbornas. Rėjus van Alenas buvo smurtinių mirčių tardytojas ir medicinos ekspertas.

- Aha, - atsakė Norisas.

- O Homero žmona? Kas nors jai pranešė apie tai?

Pengbornas baidė muses nuo pasukto Homero veido. Iš jo mažai kas buvo likę be sutraiškytos nosies. Jei ne kairės rankos protezas ir auksiniai dantys, kadaise blizgėję Gamašo burnoje, o dabar suvaryti į kaklą, Pengbornas abejojo, ar jį bepažintų tikra motina.

Norisas Ridžvikas, kažkuo panėšintis į deputatą Bernį Faifą iš "Endžio Grifito šou", pamindžikavo vietoje ir įbedė akis į savo batus, kurie kažkuo jį staiga be galo sudomino.

- Na... Džonas budi Vjūjyje, o Endis Klaterbukas Oburne, apylinkės teisme.

Pengbornas atsiduso ir išsitiesė. Gamašui buvo - turėjo būti - šešiasdešimt septyneri. Su žmona jis gyveno nedidukame jaukiame namelyje už poros mylių nuo čia, prie senojo geležinkelio depo. Vaikai užaugo ir išsivažinėjo. Pati ponia Gamaš paskambino iš ryto šerifui kone verkdama ir pranešė, jog atsikėlusi septintą ryto nerado Homero net vaikų kambariuose, kur jis retkarčiais nueidavo miegoti dėl jos knarkimo. Jis negrįžo namo iš vakaro. Vakar, kaip įprastai septintą išėjo žaisti kėgliais ir turėjo grįžti iki vidurnakčio, ne vėliau pusės pirmos, bet visos lovos tuščios, o automobilio nėra nei kieme, nei garaže.

Šeila Brighem, dieninės pamainos dispečerė, sujungė ją su šerifu Pengbornu, kuris pasinaudojo Sonio Džeketo degalinės telefonu.

Ji perdavė reikalingus automobilio duomenis: 1971 metų dengtas "Ševrolė", baltos spalvos, su nugruntuotomis rūdžių dėmėmis, kabinoje šautuvo įdėklas, automobilis registruotas Meine, licenzijos numeris 96529Q. Šerifas perdavė duomenis visiems patrulių ekipažams (jų buvo tik trys, įskaitant ir Klatą, šiuo metu duodantį parodymus apylinkės teisme) ir pažadėjo tuoj pat pranešti poniai Gamaš, jei būtų kokių naujienų. Jis beveik nesijaudino. Gamašas mėgo alutį, ypač žaisdamas kėgliais, bet jis nebuvo visiškas mulkis. Jei būtų padauginęs, nė už ką nesėstų prie vairo, o prigultų ant kušetės kokio draugelio namuose.

Bet buvo vienas klausimas. Jei Homeras liko nakvoti pas komandos draugą, kodėl nepaskambino perspėti žmoną? Negi nežinojo, kad ji jaudinsis? Na, buvo vėlu, nenorėjo jos trukdyti. Galbūt. Visgi labiau tikėtina, kad jis skambino, o ji jau kietai miegojo užsidariusi duris ir neišgirdo telefono. Be to, dar nereikia pamiršti jos knarkimo...

Pengbornas atsisveikino su sunerimusia moterimi beveik įsitikinęs, kad jos vyras pasirodys namuose ne vėliau kaip vienuoliktą, kur jo lauks nemalonės debesis. Elena negailėdavo liežuvio, kai senis kur nors ne ten "nuvairuodavo". Šerifas net nusprendė pasitaikius progai tyliai pagirti Homerą: šaunuolis, girdi, užteko proto nevažiuoti trisdešimt mylių tarp Saut Periso ir Kasl Roko įkalus.

Maždaug valandą po Elenos Gamaš skambučio Pengbornui toptelėjo, kad pirminė analizė ne tokia jau teisinga. Jei Gamašas ir praleido naktelę ant draugo sofos, tai ji turėjo būti pirmoji jo gyvenime. Antraip, ko ta žmona imtų taip jaudintis ir nepalauktų ilgėliau? Homeras Gamašas pernelyg senas keisti savo įpročius. Jei jis negrįžo namo, tai netu-

rėtų būti pirmas kartas, bet Elenos skambutis tą paneigė. Net jeigu namuose laukė ne pyragai, jis būtų važiavęs ir, matyt, tą ruošėsi padaryti praeitą naktį... Bet nepadarė.

"Vadinasi, nukaušęs šunėkas išmoko naują triuką, - pagalvojo jis. - Būna. O gal tik išgėrė daugiau. Pagaliau juk galėjo išgerti tiek pat, tik labiau apgirsti. Sako, taip irgi pasitaiko".

Valandėlę šerifas pabandė užmiršti Homerą Gamašą. Ant stalo laukė metinė ataskaita, o jis, sėdėdamas krėsle, vartė pieštuką ir niekaip negalėjo išmesti iš galvos to senioko su pikapu ir dirbtine ranka vietoj tikrosios, paliktos per nepaskelbtą karą Vietname prie kažkokio Pusano. Tai atsitiko tada, kai dabartiniai Vietnamo karo veteranai dar darė į kelnytes... Na, bet tas nepadės nei sukurpti ataskaitą, nei surasti Gamašą.

Nesvarbu, jam reikės nueiti į Šeilos Brighem kabiną ir paklausti, ar nėra kokių žinių iš Noriso Ridžviko. Ten bebūnant, paskambino Norisas. Klausydamas pranešimo, Alanas Pengbornas jautė, kaip iš siaubo stingsta kraujas.

Jis visada šaipėsi iš žmonių, skambinančių į radiją ir pliurpiančių apie telepatiją ir nuojautą, tik ir teieškančių visokių ženklų ir signalų, be kurių gyventų kaip akli kačiukai. Bet paklaustas, ką jis tikėjosi išgirsti suskambus telefonui, Alanas atsakytų: "Kai išgirdau Norisą... na, tada jau žinojau, kad senis smarkiai sužeistas ar negyvas. Greičiau antra".

3

Norisas sustojo prie Arsenolto fermos, kuri dunksojo šalia 35-ojo kelio, per kokią mylią į pietus nuo Houmlendo kapinių. Jis net negalvojo apie Homerą Gamašą, nors tarp fermos ir Gamašo namų nebuvo ir trijų mylių, ir jei senis praeitą naktį važiavo iš Saut Periso įprastiniu maršrutu, jis būtinai turėjo prasilenkti su ferma. Norisui atrodė mažai tikėtina, kad kuris iš Arsenoltų būtų tąnakt jį pastebėję, nes tokiu atveju Homeras, sveikas ir gyvas, po dešimties minučių būtų parsiradęs namo.

Norisas čia sustojo tik todėl, kad Arsenoltų prekystalis garsėjo visoje apylinkėje. Pats buvo vienas iš tų retų senbernių, kurie mėgsta gaminti valgį. Ir šį rytą jis tiesiog mirė dėl saldžiųjų žirnelių. Todėl tikėjosi išsiaiškinti, kada ims prekiauti Arsenoltai. Ir tik tarp kitko paklausė Dolės Arsenolt, ar neteko jai pastebėti Homero Gamašo pikapo praeitą naktį.

- Iš kur jūs žinote, - atsakė misis Arsenolt, - kad reikia klausti manęs, nes aš iš tikro jį *mačiau?* Vakar vėlai vakare. Ne... kai dabar pagalvoju, tai buvo jau naktį, nes per televizorių vis dar rodė Džonį Karsoną. Laida jau beveik baigėsi, ir aš nuėjau antros ledų porcijos. Paskui

dar pasižiūrėjau Deivido Letermano šou pradžią ir ruošiausi miegoti. Paskutinėmis dienomis aš prastai miegu, o dar tas vyras kitoje kelio pusėje sunervino.

- Koks vyras, misis Arsenolt? - netikėtai susidomėjo Norisas.

- Aš nežinau, tiesiog kažkoks. Man nepatiko jo išvaizda. Gerai jo nemačiau, bet man jis vis tiek nepatiko. Keistai skamba, suprantu, bet Džuniper Hilo beprotnamis ne taip toli nuo čia, ir kai kaimo keliukyje pamatai vienišą žmogų beveik pirmą valandą nakties, jau yra dėl ko nervintis, netgi jei tasai ir su kostiumu.

- Kokį kostiumą jis dėvė... - pradėjo Norisas, bet jo niekas nesiklausė. Misis Arsenolt buvo iš tų kaimo plepučių, kurios neleisdavo pašnekovui net prasižioti. Tad Norisas pasiryžo išklausyti ją iki galo ir pasižymėti tai, kas jį domina. Jis išsitraukė užrašų knygutę iš kišenės.

- Beje, - tęsė ji, - tas kostiumas mane *dar labiau* sunervino. Tokią valandą vilkėti kostiumą neatrodė *normalu,* jei suprantat, ką noriu pasakyti. Gal ir nesuprantate, tikriausiai manote, kad *aš* tiesiog kvaila boba, bet kokią minutę ar dvi prieš pasirodant Homerui aš išsigandau, kad vyras ateis į mano namus, ir atsikėliau patikrinti, ar užsklęstos durys. Žinot, jis žvalgėsi į šitą pusę, aš pastebėjau. Gal žiūrėjo todėl, kad taip vėlai lange degė šviesa. O gal jis pastebėjo *mane,* nes užuolaidos visai perregimos. Negalėjau gerai įžiūrėti veidą - praeitą naktį visai nešvietė mėnulis, ir aš netikiu, kad kada nors sulauksiu gatvių apšvietimo. Dar ačiū, kad tokiame miestelyje turime kabelinę televiziją, - bet galėjau matyti, kaip jis pasuka galvą. Po to jis pradėjo eiti per kelią; mažų mažiausiai ketino tai padaryti, jei suprantat, apie ką kalbu, - ir aš pamaniau: va, prieis, pabels į duris ir pasakys, kad jo mašina sugedo, paprašys paskambinti telefonu, o aš ir nežinojau, ką atsakyti, jei jis būtų taip padaręs. Ir ar išvis atsakyti. Gal aš ir kvaila boba, bet tuoj prisiminiau filmą iš serijos "Alfredas Hičkokas pristato", kur kažkoks beprotis, dievinantis paukštelius, sukapojo kažką į gabalus, sukišo į bagažinę, ir policija sugebėjo pagauti jį tik todėl, kad buvo sudužęs užpakalinis žibintas ar kažkas panašaus, bet, antra vertus, aš...

- Misis Arsenolt, ar negalėtumėt pasakyti...

- Aš nenorėjau būti filistietė, saracėnė ar dar kas nors, kai tas perėjo į kitą kelio pusę, - tęsė misis Arsenolt. - Juk žinote istoriją apie Gailestingąjį samarietį. Todėl aš svyravau, kaip čia geriau pasielgti. Pasakiau sau...

Norisas pamiršo savo saldžiuosius žirnelius. Pagaliau pavyko pertraukti ponios Arsenolt gražbylystę ir pranešti, kad tas žmogus, kurį ji matė tąnakt, gali būti "policijos ieškoma asmenybė". Jis privertė ją

pradėti pasakojimą iš pradžių, jei įmanoma, paliekant Alfredą Hičkoką ir Gailestingąjį samarietį kitam kartui.

Istorija, racija perduota šerifui Pengbornui, buvo tokia: Moteris žiūrėjo "naktinį šou" viena, vyras ir sūnūs miegojo. Jos kėdė buvo prie lango į 35-ąjį kelią. Užuolaidos - atitrauktos. Tarp dvylikos trisdešimt ir dvylikos keturiasdešimt ji žvilgtelėjo pro langą ir pamatė žmogų, stovintį kitoje kelio pusėję... Tai yra, iš Houmlendo kapinių pusės.

Iš kurios pusės jis atėjo?

Misis Arsenolt nedrįsta tvirtinti, bet atrodo, kad jis *galėjęs* ateiti iš Houmlendo pusės, kitaip sakant, stengėsi išsigauti iš miesto. Bet jokių įrodymų nėra, nes pirmą kartą pažiūrėjusi pro langą ji nematė nieko, o kai prieš pakildama ledų porcijos pasižiūrėjo antrąkart, vyras jau stovėjo ant kelio. Tiesiog stovėjo, žiūrėjo į apšviestą langą ir galbūt į *ją*. Ji pamanė, kad vyras ketina ar jau pradėjo eiti skersai kelio (labiausiai tikėtina, nusprendė Alanas, kad jis ir liko ten stovėti - čia jau jos nervai suveikė), kai ant kalvos pasirodė žibintų šviesos. Pamatęs šviesas, vyras iškėlė nykštį kaip visi pavežėti prašantys keleiviai.

- Tai buvo Homero automobilis, ir pats senis sėdėjo už vairo, - pasakė misis Arsenolt Norisui Ridžvikui. - Iš pradžių pamaniau, kad jis tiesiog pravažiuos pro šalį kaip kiekvienas normalus žmogus, kurį stabdo vidury nakties. Bet sužibo stabdžių šviesos, o tas vyras pabėgėjo prie mašinos ir įlipo į kabiną.

Misis Arsenolt, kuri buvo keturiasdešimt šešerių, nors atrodė perpus vyresnė, papurtė savo žilą galvą.

- Homeras turėjo būti gerai prisisiurbęs, jei apsiėmė pavežėti taip vėlai, - pasakė ji Norisui. - Prisisiurbęs arba kvaištelėjęs, nors, kiek pažįstu per trisdešimt penkerius metus, jis nekvailas.

Dolė susimąsčiusi nutilo.

- Na... *ne visai.*

Norisas nesėkmingai bandė išgauti iš ponios Arsenolt daugiau detalių apie kostiumą, kurį žmogus vilkėjo. Ir jis ėmė rimtai apgailestauti, kad gatvės apšviestos tik iki Houmlendo kapinių, - bet tokie miestukai kaip Kasl Rokas negalėjo daugiau sau leisti.

Kad tai buvo kostiumas, ji guldė galvą. Ne sportinis apsiaustas ar vyriška striukė. Ir jis nebuvo juodas, bet atminty išliko visa gama spalvų, iš kurių negalėjo nurodyti tikslesnės. Misis Arsenolt nemanė, jog kostiumas buvo grynai baltas, bet galėjo prisiekti, kad jis tikrai ne juodas.

- Aš neprašau jūsų *prisiekti*, misis Arsenolt, - pasakė Norisas.

- Kai kas nors kalbasi apie oficialius dalykus su policininku, - atsakė moteris įtraukdama rankas į rankogalius, - tai beveik tas pat.

Taigi, trumpai tariant, ji paliudijo, kad Homeras Gamašas įsisodino pakeleivį maždaug be ketvirčio pirmą nakties. Nieko tokio, dėl ko reikėtų trukdyti FTB. Jeigu tik nebūtų keista, kad Homeras įsisodino keleivį už trijų mylių nuo namų... bet taip jų ir nepasiekė.

Misis Arsenolt visiškai teisi ir dėl kostiumo. Laukti pakeleivingos mašinos vidury laukų tokią valandą atrodo gana keista - bet kuris normalus keliauninkas būtų susiradęs apleistą daržinę ar kokio fermerio pašiūrę, o dar pridurkite, kad jis vilkėjo kostiumą ir kaklaraištį (kažkokį tamsų, tik, dėl Dievo meilės, neklausinėkite, kokios spalvos, nes negaliu ir nenoriu apie tai kalbėti), ir bus apie ką pamąstyti.

- Ką man toliau daryti? - paklausė Norisas, baigęs raportą per raciją.

- Lik ten, kur esi, - įsakė Alanas. - Pasidalink su misis Arsenolt mintimis apie Alfredo Hičkoko istorijas, kol aš atvyksiu. Man jos irgi visada patiko.

Bet nenuvažiavus nė mylios, susitikimo vietą teko pakeisti. Šerifas su pavaldiniu susitiko ne Arsenoltų fermoje, o maždaug per mylią nuo jos į vakarus. Berniukas, vardu Frenkas Gravinjė, grįždamas keliu namo iš rytinės žvejybos Strimer Bruke, aukštoje kelkraščio žolėje pastebėjo kyšančias kojas. Jis pasileido namo ir papasakojo apie tai motinai. O ši paskambino į šerifo ofisą. Šeila Brikhem perdavė pranešimą Alanui Pengbornui ir Norisui Ridžvikui. Šeila laikėsi protokolo ir atvirame eteryje neminėjo jokių pavardžių, - pernelyg daug ausų galėjo juos išgirsti, - bet Alanas iš pasikeitusio Šeilos balso suprato, kad net ir jai buvo aišku, kieno ten kojos.

Vienintelis geras to ryto įvykis buvo tas, kad Norisas baigė ištuštinti savo skrandį dar iki Alano atvykimo ir turėjo pakankamai nuovokos padaryti tai kitoje kelio pusėje, kuo toliau nuo kūno ir galimų nusikaltimo pėdsakų.

- Kas dabar? - pertraukė Norisas šerifo mintis.

Alanas giliai atsiduso ir liovėsi baidęs muses nuo Homero lavono. Neatrodo, kad bus lengva.

- Dabar turiu nueiti pas Eleną Gamaš ir pranešti, kad nuo šio ryto ji našlė. Tu lik prie kūno. Pasistenk apginti jį nuo musių.

- Kam, šerife? Čia jų spiečiai. O jis...

- Negyvas, taip, ir pats tai matau. *Nežinau* kam. Tiesiog man atrodo, kad taip turi būti. Jei negalime uždėti tos prakeiktos rankos, tai bent apsaugokim nuo musių tai, kas liko iš jo nosies.

- Gerai, - niūriai pasakė Norisas. - Gerai, šerife.

- Norisai, kaip manai, ar galėtum vadinti mane "Alanu", jei labai pasistengtum? Jei pasitreniruotum?

- Manau, kad taip, šerife.

Alanas kriuktelėjo ir paskutinį kartą metė žvilgsnį į tą vietą, kuri, kai jis grįš, tikriausiai jau bus aptverta ryškiai geltona juosta su užrašu "NUSIKALTIMO VIETA. NEVAIKŠČIOTI". Medicinos ekspertas jau bus čia; Henris Peitonas iš Oksfordo valstijos policijos valdybos irgi bus. Fotografas ir technikai iš Valstijų nusikaltimų tyrimo departamento vargu ar suspės pasirodyti - nebent porelė tiria kitą įvykį šiame rajone, - bet ir jie netrukus atvažiuos. Iki pirmos čia pasirodys ir kilnojama valstijos policijos laboratorija, pilna visokių ekspertų kartu su vaikinu, kurio darbas maišyti gipsą ir daryti padangų žymių muliažus, ant kurių ar susipratęs, ar tiesiog atsitiktinai neužvažiavo Norisas (Alanas įtarė, kad greičiau atsitiktinai).

Na, ir kas iš viso to paaiškės? Štai kas. Pusgirtis senis nusprendė padaryti paslaugą nepažįstamajam. *(Šok čia, vaikine,* - Alanas jau girdėjo jį sakant, - *nors man iki namų tik pora mylių, vis sutrumpinsiu tau kelią).* O pakeleivis atsidėkojo užmušdamas vairuotoją ir nuvažiuodamas jo automobiliu.

Jis spėjo, kad kostiumuotas vyrukas paprašė Homero stabtelėti - paprastai jie sako, kad nori nusigręžti, ir kai pikapas sustojo, griebė senį, ištrenkė iš mašinos ir...

Taip, bet toliau viskas vyksta ne taip gerai. Velniškai negerai.

Alanas dar kartą permetė akimis kelkraštį, kur Norisas Ridžvikas trypčiojo prie mėsos ir kaulų maišo, dar vakar buvusio gyvu žmogumi, kantriai baidė muses nuo to, ką sunkiai begalėjai pavadinti Homero veidu, ir pajuto, kad tuoj susivems.

Tai tik senis, šunsnuki tu, senis, stovintis viena koja grabe, be rankos, senis, kuriam buvo likęs tik vienas malonumas - pastumdyti rutulį klube. Tai kodėl tu jo tiesiog neišmetei ir nepalikai vidury kelio? Naktis buvo šilta, bet jei ir šalventų, nieko jam nebūtų atsitikę. Statau savo laikrodį, kad jis pripampęs nemažai antifrizo. O automobilio numeris jau pasiekė visus policijos patrulius. Tai kodėl gi? Žmogau, tikiuosi, kad galėsiu tavęs to paklausti.

Bet negi svarbu priežastis? Tik ne Homerui Gamašui. Jau nebe. Jam jau niekas nesvarbu. Todėl, kad apsvaiginęs jį žudikas išstūmė iš mašinos ir nutempė į griovį paėmęs už pažastų. Nereikėjo ir nusikaltimų skyriaus berniukų, kad perskaitytum pėdsakus, paliktus Gamašo batų kulnų. Betempdamas žmogžudys ir pastebėjo protezą. Ir griovyje jį nutraukęs uždaužė senioką negyvai.

Penktas skyrius

96529Q

- Griebk jį, griebk jį, - sumurmėjo Konektikuto valstijos patrulis Vorenas Hamiltonas, nors sėdėjo mašinoje vienas. Buvo birželio antrosios vakaras, praėjus trisdešimt penkioms valandoms po Homero Gamašo lavono suradimo kažkokiame Meino miestelyje, kurio pavadinimo Hamiltonas anksčiau nebuvo girdėjęs.

Jis buvo Vestporto I-95 rajone, prie "Makdonaldo" užkandinės. Patrulis turėjo įprotį per budėjimus pasisukioti po degalinių ir užkandinių stovėjimo aikšteles. Jei užgesinęs šviesas tyliai privažiuoji prie paskutinės stovinčių mašinų eilės, gali sučiupti neblogą laimikį. Daugiau negu gerą. Retkarčiais. Kai jis pajusdavo artėjant tokią progą, imdavo su savim šnekėtis. Šitie monologai dažnai prasidėdavo "griebk jį, griebk jį", po to virsdavo kažkuo panašiu į "nagi išrūkykim šitą mulkį" arba "paklausk, ar mama tiki tuo". Frazė apie mamą dažniausiai išsprūsdavo aptikus tikrai riebų kąsnelį.

- Ką mes čia turime? - subambėjo jis sau panosėje ir įjungė atbulinę pavarą. - Pravažiuojam "Kamaro". Dabar "Tojotą", kuri oranžinėje lempų šviesoje primena mėšlo krūvą. Ir da-dam! Senas "Ševrolė"! Lempų šviesoje jis oranžinis, vadinasi, automobilis arba baltas, arba šviesiai pilkas.

Jis įjungė prožektorių ir nukreipė jį į mašinos numerius. O numeriai, patrulio Hamiltono nuomone, smarkiai ištobulėjo. Viena paskui kitą valstijos įvedė į juos mažus ženkliukus. Pasidarė paprasčiau nustatyti mašinos savininką naktį, kai nuolat kintantis apšvietimas iškreipia tikrąsias spalvas į pačius įvairiausius atspalvius. Bet sunkiausia identifikuoti numerius šitoje idiotiškoje oranžinėje šviesoje. Jis nežinojo, ar jos apšviečia prievartavimus ir plėšimus taip gerai, kaip manoma, bet kad pridaro papildomo darbo policijos patruliams - tai faktas.

Ir čia išgelbėjo nedideli piešinukai. Laisvės statula buvo Laisvės statula tiek ryškioje dienos šviesoje, tiek šviečiant šitai velnio išmonei. Spalva nesvarbu, Ponia Laisvė reiškė Niujorką.

Štai tas sumautas vėžys, kurį užčiuopė prožektoriaus šviesa, reiškia Meiną. Galėjai toliau neieškoti lipduko "ATOSTOGAUJANČIŲ ROJUS" ar bandyti aiškintis tikrą mašinos spalvą. Tiesiog reikėjo pasižiūrėti į tą nusususį vėžpalaikį. Ten iš tikro buvo langustas, jūros vėžys, ir Hamiltonas tai žinojo, bet vadink vėžį kaip tik nori, jis vis tiek liks vėžys. Niekas Voreno nebūtų privertęs paragauti tos bjaurasties. Bet, šiaip ar taip, gerai, kad jis ten.

Ypač šiąnakt, kai jis medžioja numerius su vėžiu.

- Paklausk, ar mama tuo tiki, - subambėjo jis ir pasuko mašiną į aikštelę. Išsitraukė bloknotą, pervertė baudos blanką, kuriuo policininkai nuo pašalinių akių dangsto ieškomų automobilių sąrašus, ir ėmė vesti nykščiu žemyn.

Štai jis. 96529Q; Meino valstija, sumautų vėžių tėvynė.

Iš pirmo žvilgsnio atrodė, kad pikapo kabina tuščia. Joje buvo šautuvo įdėklas, tik tuščias. Galėjo būti, nors mažai tikėtina, kad kas nors yra automobilio kėbule. Ir kad su savimi turi tą šautuvą iš įdėklo. Bet panašiausia, kad vairuotojas arba seniai išėjęs, arba kerta sumuštinį restoranėlio viduje. Jokio skirtumo...

- Seni policininkai, drąsūs policininkai, bet ne drąsūs seni policininkai, - pasakė pats sau Hamiltonas pusiau pakuždomis. Jis išjungė prožektorių ir lėtai nuriedėjo palei mašinų eilę. Visada yra tikimybė, kad misteris 96529Q, išeidamas iš restorano, jau pamatė Hamiltoną, kai tas apšvietė vogtą automobilį, o dabar, kai mato, kad policininkas važiuoja toliau ir kartkartėmis tikrina kitas mašinas, gali aprimti ir nekreipti dėmesio į patrulį.

- Jei pats savim nepasirūpinsi, kitiems gali nelikti ko gailėtis! - šūktelėjo Hamiltonas. Čia dar viena iš jo mėgstamų frazių, tik ne tokia dažna kaip apie mamą.

Jis įsuko į tamsų kampą, iš kurio galėjo stebėti pikapą. Iškvietė bazę, kuri buvo ne daugiau kaip už keturių mylių nuo tos vietos, ir pranešė, jog aptiko tą "Ševrolė", kurio ieškojo Meino žmogžudysčių skyrius. Jis paprašė pastiprinimo ir gavo pažadą, kad jis netrukus pasirodys.

Hamiltonas nepastebėjo nieko artinantis prie automobilio ir todėl nusprendė, kad nebus per daug drąsu atsargiai prie jo prieiti. Tiesą sakant, atrodys šiek tiek juokingai, jei draugai ras jį sėdintį pasaloj patamsyje, kitoje aikštelės pusėje.

Jis išlipo iš patrulinės mašinos, pasitaisė diržą su revolveriu, bet dėklo neatsegė. Tai jam teko daryti tik porąkart per visą tarnybos laiką, šaudyti - išvis ne. Nesinorėjo to daryti ir dabar. Jis artinosi prie pikapo iš tos pusės, kur galėjo stebėti tiek automobilį, ypač jo kėbulą, tiek tuos, kurie išeidinėjo iš užkandinės. Policininkas palaukė, kol išėję iš ten vyras ir moteris susėdo į "Fordą" sedaną ir pasuko prie išvažiavimo, tuomet judėjo toliau.

Laikydamas dešinę ranką ant dėklo, kairiąją jis nuleido prie šono. Šventu Hamiltono įsitikinimu, tarnybiniai diržai taip pat pagerėjo. Nuo pat vaikystės jis buvo karštas Betmeno, dar žinomo kaip Kryžiuotis su gaubtu, gerbėjas. Jis net neįtarė, kad Betmenas ir buvo ta priežastis, dėl kurios jis tapo policininku (bet pareiškime šis faktas neužfiksuotas). Iš

visų Betmeno aksesuarų Hamiltoną labiausiai traukė ne ginklas ir ne automobilis, o šaunus Kryžiuočio diržas. Tas daikčiukas atrodė kaip dovanų krautuvėlė: ten buvo visko visiems gyvenimo atvejams - virvė, naktinio matymo akiniai, pora paralyžiuojančių dujų balionėlių. Ką ten lygintis jo tarnybiniam diržui! Bet ir šio kairėje pusėje buvo trys kišenėlės su labai naudingais daikteliais. Vienoje buvo prietaisėlis su elementu, vadinamas "Gulk, šunie!". Užtekdavo nuspausti raudoną mygtuką, ir "Gulk, šunie!" imdavo skleisti ultragarsą, kuris paversdavo net įniršusius pitbulius į sulipusių spageti gumulėlius. Kitas daikčiukas - tai "Meiso" balionėlis (Betmeno paralyžiuojančių dujų versija, atliekama Konektikuto policijos). Trečioji brangenybė buvo keturių elementų prožektorius.

Hamiltonas ištraukė jį iš kišenėlės ir uždegė viena ranka. Kita liko ant revolverio dėklo. Seni policininkai, drąsūs policininkai, bet ne drąsūs seni policininkai.

Prožektoriaus spindulys apšvietė pikapo kėbulą. Be brezento, ten daugiau nieko nebuvo. Kėbulas buvo tuščias kaip ir kabina.

Hamiltonas išlaikė protingą atstumą nuo to "Ševrolė" su idiotišku vėžiu ant numerių. Kodėl elgėsi taip, net negalėtų paaiškinti, nes veikė intuityviai. Dabar jis pasilenkė ir pašvietė po mašina - tai paskutinė vieta, kur galėjo tykoti piktadarys. Mažai įtikėtina, bet geriau jau įsitikinti. Jam visai nesinorėjo, kad viršininkas pradėtų savo postringavimą tokiais žodžiais: "Brangūs bičiuliai, šiandien mes susirinkome atsisveikinti su netikėtai palikusiu šį pasaulį patruliu Vorenu Hamiltonu". Būtų pernelyg pigu.

Jis greitai pasukiojo spindulį į kairę ir į dešinę po pikapu, bet neaptiko nieko, išskyrus surūdijusį duslintuvą, kuris grasė artimiausioje ateityje nukristi, nors, pasižiūrėjus į skyles jame, neatrodė, kad savininkas tai pastebės.

- Atrodo, kad mes čia vieni, brangusis, - pasakė patrulis Hamiltonas. Jis dar kartą išnaršė prožektoriumi apie automobilį, įdėmiai sekdamas išeinančius iš užkandinės. Hamiltonas nepastebėjo nieko, kas sektų jį patį, ir nusprendė pasilypėti ant laiptelio prie mašinos durelių ir nuodugniai apžiūrėti pikapo kabiną.

- Še tau ir devintinės, - nustėręs sumurmėjo Hamiltonas. - Paklausk, ar mama tiki visu šituo mėšlu, - jis net apsidžiaugė, kad oranžinėje lempų šviesoje ta kraujo bala labiau priminė rašalą.

- Ir jis taip važiavo? Jėzau Kristau, nuo Meino iki čia šitaip? Paklausk, ar...

Jis nukreipė šviesą žemyn. Kabina nesiskyrė nuo kiaulidės. Mėtėsi alaus skardinės, limonado buteliai, tušti ir pustuščiai bulvių traškučių ir

keptos kiaulienos maišeliai, dėžutės nuo "Big Makų" ir "Vuperių"*. Kažkoks gumulas, matyt, kramtomoji guma, užlipintas ant prietaisų panelio, kur kadaise buvo radijas. Iš peleninės byrėjo nuorūkos be filtro.

Daugiausia čia buvo kraujo. Visur: ant sėdynių, durų, vairo. Sukrešėjusio kraujo dėmė visai užlipdė "Ševrolė" emblemą ant vairo. Kraujuota vairuotojo durų rankena ir veidrodėlis. "Ta kruvina dėmė, - pagalvojo Hamiltonas, - gali būti puikiausias misterio 96529Q nykščio atspaudas aukos krauju". Kraujo krešulys matėsi ir ant vienos "Big Mako" dėžutės. Atrodo, kad ten įkritę ir keli plaukai.

- Ką jis pasakytų sustabdžiusiai jį merguželei? - subambėjo panosėje patrulis. - Kad įsipjovė besiskusdamas?

Už jo nugaros pasigirdo šnaresys. Hamiltonas krūptelėjo per vėlai pajutęs, kad nepaisant visų atsargumo priemonių jis buvo per daug drąsus kada nors tapti senu, nes čia jau nebuvo nieko įprasta, ne, sere. Tas vaikinas, išniręs policininkui iš užpakalio, papildys krauju seną pikapą, ir tai bus Voreno kraujas, nes tipas, atvažiavęs šita portatyvine skerdykla nuo Meino beveik iki Niujorko, be abejo, psichas, kuriam nudėti policijos patrulį tas pat, kas nusipirkti kvortą pieno.

Hamiltonas trečiąkart gyvenime išsitraukė iš dėklo revolverį, atlaužė gaiduką ir beveik iššovė (o gal du ar tris kartus) į tuščią tamsą. Nervai įsitempė kaip styga. Bet šalia nieko nebuvo.

Jis lėtai nuleido ginklą, kraujas mušė smilkiniuose.

Vėjo gūsis sujudino orą. Šnarėjimas pasikartojo. Ant šaligatvio jis pastebėjo dėžutę nuo žuvies filė - iš tos pačios "Makdonaldo" užkandinės, be abejo. Koks jūs protingas, Holmsai - nekreipkit dėmesio, Vatsonai, tai taip paprasta - štai ji, dėžutė, kuri sušnarėjo vėjo papūsta ir paskiau nutilo.

Hamiltonas giliai atsikvėpė ir rūpestingai nuleido revolverio saugiklį.

- Čia galima kuoktelėti, Holmsai, - pasakė trūkčiojančiu balsu. - Vos susilaikai nuo CR-14 (CR-14 pagal statutą reiškė šūvių seriją).

Jis pagalvojo, ar nevertėtų paslėpti ginklą dėkle, nes dabar jau buvo aišku kaip dieną, kad be žuvies dėžutės šaudyti nėra į ką, tačiau nusprendė pasilikti, iki atvyks pastiprinimas. Gera jausti jį savo rankoje. Ramiau. Kadangi Hamiltoną išgąsdino ne kraujas ar faktas, jog tas Meine ieškomas žudikas atvairavo keturis šimtus mylių tokiame jovale. Aplink pikapą tvyrojo kažkoks dvokas. Toks dvokas lieka kaimo keliu-

---

* Angl. *Big Macs, Whopers* - "Makdonaldo" restoranuose pardavinėjama užkanda.

kyje, sutrynus skunką. Jis nežinojo, ar atvykę čia policininkai pajus jį, ar smarvę užuodžia tik jo nosis, - kad ir kaip būtų, tai nesvarbu. Tai nebuvo pūvančio kraujo ar prakaito kvapas. Jis pagalvojo, kad taip smirda kažkas bloga. Kažkas labai labai bloga. Pakankamai bloga, kad jam praeitų noras įkišti revolverį į dėklą, nors buvo beveik aišku, kad taip dvokiantis žmogus seniai pasišalino, galbūt net prieš kelias valandas - jis negirdėjo jokių motoro trakšėjimų, kurie liudytų, jog variklis dar šiltas. Tas nesvarbu. Jis žinojo viena: tam tikrą laiką pikapas buvo kažkokio siaubingo žvėries irštva, kuris galėjo užtikti jį nepasirengusį. Ir tegu mama pasako, kad neteisybė.

Hamiltonas stypsojo su ginklu rankoje, plaukeliai atsistojo piestu, ir prabėgo, rodos, visa amžinybė, kol jis sulaukė vaikinų iš pastiprinimo.

Šeštas skyrius

MIRTIS DIDELIAME MIESTE

Dodė Eberhart siuto, o kai Dodė Eberhart siuto, blogiausia visoje valstybės sostinėje buvo pasimaišyti jai po kojomis. Ji kopė "L" gatvės daugiabučio laiptais su raganosio, plumsinčio per pievelę, solidumu (ir beveik tokiu pat grakštumu). Jos tamsiai mėlyna suknelė cypė ir kone plyšo per krūtinę, kurią buvo per kuklu pavadinti pilna. Mėsingos rankos švysčiojo pirmyn ir atgal it švytuoklės.

Prieš daugelį metų ši moteris buvo viena iš puikiausių "palydovių". Tuomet dėl savo ūgio - metras devyniasdešimt - ir pritrenkiančios išvaizdos ji buvo daugiau negu eilinė lėlytė. Dodė visais būdais stengėsi, kad naktis su ja Niujorko džentelmenams prilygtų sportiniam trofėjui, ir jei kas pasidomėtų to meto sostinės priėmimų ir pobūvių nuotraukomis, negalėtų nepastebėti mis Eberhart. Paprastai šalia kokio vyruko, kurio vardas dažnai pasirodydavo svariuose politiniuose straipsniuose ir ekonomikos analizėse. Negalėtų nepastebėti jau vien dėl ūgio.

Dodė buvo žiežula su šykštuolės širdimi ir tarakono siela. Du nuolatiniai klientai - senatorius demokratas ir kongresmenas respublikonas - tėviškai aprūpino grynaisiais, ir ji ramia sąžine galėjo išeiti į užtarnautą poilsį. Šita labdara nebuvo visai savanoriška. Dodei nekėlė abejonių, kad tikimybė ką nors susigriebti visiškai nemažėjo (aukšti valstybės pareigūnai taip pat neatsparūs AIDS kaip ir paprasti mirtingieji, gal kiek mažiau venerinėms ligoms, nors irgi visko pasitaikydavo). Taip pat nejaunėjo ir jos amžius. Todėl į šių džentelmenų prisiekinėjimus užrašyti

dalį palikimo ji atsakydavo: “Atleiskit, bet jau netikiu Santa Klausu ir Dantų fėja*. Mažajai Dodei reikia gyventi šiandien”.

Mažoji Dodė įsigijo tris daugiabučius namus. Bėgo metai. Tie 80 kilogramų, kurie priversdavo suklupti stipriausius vyrus (ypač, kai ji stovėdavo prieš juos nuoga), dabar virto 126-iais. Investicijos į nekilnojamąjį turtą, krovusios kapitalą aštuntojo dešimtmečio viduryje, devintajame dešimtmetyje ėmė smarkiai tirpti. Ir Dodė per vėlai susigriebė, kad be reikalo pamiršo tuos du šaunius brokerius, su kuriais spėjo pasilinksminti prieš baigdama savo karjerą.

Vienas namas buvo parduotas 1984-aisiais, kitas - po dvejų metų, stebint šaltam kaip lavonas mokesčių valdybos atstovui. Ji įsikibo namo “L” gatvėje taip įnirtingai, kaip viską prakišęs lošėjas įsikimba į paskutinį ruletės skritinėlį. Dodei rodėsi, kad kažkur, visai netoliese, laukia sėkmė, dar truputis - ir ji jos rankose. Bet tai kol kas neatsitiko, ir Eberhart jau nesitikėjo, kad atsitiks po metų ar dvejų... jei išvis atsitiks. Tada išėjusi į pensiją prostitutė susikrautų lagaminus ir išskristų į Arubą. O kol kas jai beliko būti atkakliai.

Ir ji visada tokia buvo.

Ir ketino tokia išlikti.

Tad padėk Dieve kiekvienam, kuris pasimaišys jai po kojom.

Kad ir Frederikui Klousonui, Didžiajam Šansui, pavyzdžiui.

Ji užsiropštė į antrą aukštą. Iš Šulmanų buto skambėjo “Guns n’ Roses”.

- UŽSUKIT TĄ SUŠIKTĄ MAGĄ! - sustaugė ji... O kai Dodė Eberhart paleisdavo gerklę visu pajėgumu, imdavo skilinėti stiklai, apkursdavo maži vaikai ir krisdavo negyvi šunys.

Muzika iš karto virto šnabždesiu. Dodė net galėjo įsivaizduoti vargšus Šulmanus, susiglaudusius it šunyčius per audrą ir meldžiančius Dievą atitolinti tą pabaisą nuo jų namų. Jie jos bijojo. Tai nebuvo taip jau kvaila. Šulmanas dirbo solidžios firmos juristu, bet jam dar trūko poros skrandžio opų, kad išdrįstų aplaužyti šeimininkei ragus. Jei jie būtų susitikę po kelerių metų, Dodė būtų laižiusi jam batus, Šulmanas žinojo tai - ir tas jį ramino.

Kai tavo santaupos ir investicijos tirpsta, turi pasitenkinti tuo, ką randi.

Dodė pasuko už kampo ir ėmė puškuoti į trečią aukštą, kur visa savo puikybe gyveno Frederikas Klousonas. Jos raganosiška eisena nepasikeitė, o laiptai neišlaikė nesugirgždėję nuo jos didenybės (ar stambenybės).

---

* Vaikams pasakojama, kad pirmą iškritusį dantuką reikia palikti nakčiai po pagalve, ir Dantų fėja pakeis jį į pinigėlius.

Dabar tai ji atsiteis.

Klousonas nepasiekė net menko juriskonsulto laiptelio. Ir išvis jis nepasiekė jokio laiptelio. Kaip ir visi teisės studentai, kuriuos Dodė kada nors sutiko (dažniausiai kaip nuomininkus; ji tikrai nesikrušo nė su vienu, kaip ji sakydavo, "aname gyvenime"), Frederikas pasižymėjo didingomis idėjomis ir apverktinomis pajamomis. O Dodė paprastai šių dalykų netapatino. Patikėti studentėlio tauškalais buvo tas pat, kas duoti už dyką. Užtenka tik pradėti ir gali tekti nusivilkti paskutinius marškinius.

Vaizdžiai tariant, žinoma.

Iki tol Frederikui Klousonui buvo pavykę šiek tiek išklibinti jos nuostatas. Jis vėlavo mokėti nuomą jau keturis kartus iš eilės, ir ji kentė tai, nes buvo įtikinta, kad tuoj tuoj į jo sąskaitą ims plaukti pinigėliai.

Nieko nebūtų pavykę, jei jis atskleistų Dodei, kad Sidnis Šeldonas iš tikro yra Robertas Ladlemas ar kad Rozmarija Rodžers pasivadino Viktorija Holt, nes jie ir jų pliurpalai, giliausiu Eberhart įsitikinimu, bato aulo neverti. Ji buvo pamišusi dėl detektyvinių romanų, ir kuo didesnis šlamštas, tuo geriau. Eberhart tikėjo, kad dauguma žmonių mėgaujasi romantiškais skiedalais arba šnipų mėšlu, - jei sekmadieninis "Post" bestselerių sąrašas ką nors reiškė, - bet ji skaitė Elmorą Leonardą dar gerokai prieš tai, kai jis pakilo į sąrašus, patiko jai ir Džimas Tompsonas, Deividas Gudisas, Horasas Makojus, Čarlzas Vilefordas ir kiti tokio tipo. Trumpai sakant, Dodė Eberhart mėgo romanus, kur vyrai plėšė bankus, šaudė vienas kitą ir demonstravo savo meilę moterims dažniausiai jas sudaužydami.

Džordžas Starkas, jos nuomone, buvo - ar turėjo būti - pats geriausias iš jų. Jai be galo patiko jo romanai, pradedant "Mešino keliu" ir "Oksfordo žydraisiais", baigiant "Kelione į Babiloną", ir, atrodo, baigiant visam laikui.

Didysis Šansas buvo užsivertęs užrašais ir Starko romanais, kai ji užsuko dėl vėluojančių (kol kas tik tris dienas, bet tik nusileisk, tuoj užlips ant galvos) nuompinigių. Padejavusi apie galus, kurių niekaip negalinti sudurti, ir išgavusi pažadą rytoj iki dvylikos sulaukti čekio, Dodė paklausė, ar padeda juristo karjerai Džordžo Starko romanai.

- Ne, - atsakė Klousonas su spinduliuojančia ir plėšria šypsena, - bet jie gali ją finansuoti.

Kaip tik ši šypsena ją labiausiai ir paveikė. Dodė šiek tiek suminkštėjo Klousono atžvilgiu, nors kitus nuomininkus laikė ant trumpo pavadžio. Šią šypseną ji buvo ne kartą mačiusi savo veidrodyje. Tada ji pamanė, kad tokia šypsena negali būti nenuoširdi, ir iš įpročio tuo tebeti-

kėjo. Klousonas tikrai turėjo su Tadeušu Bomontu susijusių planų; jis klydo manydamas, kad Bomontui visada bus su juo, misteriu Didžiuoju Šansu, pakeliui. Čia klydo ir ji.

Eberhart perskaitė vieną Bomonto romaną, "Purpurinę miglą", bet nepadėjo nė Klousono pasamprotavimai, ką jis ten rado, - ji nusprendė, jog tai reto kvailumo knyga. Nepaisant visų laiškų ir fotokopijų, kurias rodė Klousonas, jai buvo nepaprastai sunku patikėti, kad abu rašytojai yra tas pats žmogus. Išskyrus... vieną vietą. Kai ji, įveikusi tris ketvirčius, jau ketino trenkti knygą į sieną, jos akis užkliuvo už scenos, kur fermeris nušauna arklį. Arklys buvo susilaužęs dvi kojas ir jį reikėjo pribaigti; įdomiau tai, kad fermeris Džonas *mėgavosi* tuo. Tiesą sakant, priglaudęs vamzdį prie gyvulio kaktos, jis masturbavosi, ir šūvis susiliejo su orgazmu.

Atrodė, tarsi Bomontas, priartėjęs prie šitos vietos, nuėjo į virtuvę puodelio kavos... o jo vieton sėdo Džordžas Starkas, atgijęs it pasakos Spragtukas. Ir, aišku, tai buvo vienintelis deimančiukas toje mėšlo krūvoje.

Na, gerai, dabar tai neturi jokios reikšmės. Tai tik įrodo, kad niekas neapdraustas nuo žioplumo. Didysis Šansas galėjo ją apmulkinti, bet neilgam. Dabar viskas baigta.

Dodė Eberhart pasiekė trečią aukštą, jos ranka jau gniaužėsi į kumštį (taip atsitikdavo tada, kai ji ruošėsi ne mandagiai pabarbenti, o padaužyti į duris), ir staiga ji pamatė, kad jo neprireiks. Frederiko Klousono durys buvo atviros.

- Vajetau, - sumurmėjo Dodė. Kaimynystėje narkomanų lizdo nebuvo, bet jei koks eitų švarinti butą, tikrai pasirinktų neužrakintą. Tas vaikinas dar kvailesnis negu atrodo.

Ji užgulė duris, ir tos lengvai atsidarė.

- Klousonai! - pašaukė ji gera nežadančiu balsu.

Atsakymo nebuvo. Žvilgtelėjusi į ankštą koridorių, ji pastebėjo užleistas svetainės žaliuzes ir degančią šviesą. Tyliai grojo radijas.

- Klousonai, noriu pasikalbėti!

Ji įžengė į koridorių... ir sustojo.

Viena iš sofos pagalvėlių mėtėsi ant grindų.

Tik tiek. Ir jokių pėdsakų, kad būtų pasisukiojęs išbadėjęs narkomanas. Bet jos instinktai tebebuvo stiprūs, ir pyktis kaipmat išgaravo. Moteris kažką užuodė. Kvapas atrodė vos juntamas, bet jis tvyrojo. Sugedusio, tik dar nesupuvusio maisto kvapas. Na, ne visai, bet tiksliau apibūdinti ji negalėjo. Ar jai kada teko uostyti kažką panašaus? Ji pagalvojo, kad taip.

Čia dvokė dar kažkuo, ir, atrodo, nosis jos neapvylė. Negalėjo likti jokių abejonių. Ji būtų visiškai pritarusi patruliui Hamiltonui iš Konektikuto: tai buvo blogio kvapas.

Dodė tiesiog stovėjo prie svetainės durų, žiūrėjo į sumaigytą pagalvėlę ir klausėsi radijo. Tai, ko nesugebėjo padaryti laiptai į trečią aukštą, padarė maža pagalvėlė - širdis plakė taip, lyg norėtų iššokti iš krūtinės. Moteris giliai alsavo. Čia kažkas negerai. Labai negerai. Tik klausimas, ar verta jai į visa tai kištis.

Sveika nuovoka siūlė išeiti, kol dar galima, o sveika nuovoka dar jos niekada neapgavo. Smalsumas patarinėjo pasižiūrėti... ir jis nugalėjo.

Dodė įkišo galvą į svetainę ir pažvelgė dešinėn, kur stovėjo dekoratyvinis židinys ir per du langus vėrėsi vaizdas į "L" gatvę. Daugiau nieko. Tada pasuko galvą į kairę ir sustingo. Vaizdas tarytum surakino kūną. Akys išsprogo.

Ji išstovėjo suakmenėjusi kokias tris sekundes, ne ilgiau, o atrodė - visą amžinybę. Dodė pamatė viską, net menkiausias detales; jos smegenys užfiksavo tai, ką matė akys. Nuotrauka ryškumu ir tikslumu nenusileido tai, kurią vėliau padarys fotografas iš kriminalinio skyriaus.

Ant kavos staliuko šeimininkė pamatė du "Amstel" alaus butelius: vieną tuščią, kitą puspilnį, dar su putų žiedeliu kakliukyje. Ji pamatė peleninę su užrašu "Čikagos žemė" ant gruoblėto šono. Akinančiai švariame peleninės dugne liko įspaustos dviejų befiltrių cigarečių nuorūkos, nors Didysis Šansas nerūkė - bent jau cigarečių. Tarp butelių ir peleninės iš jos pusės gulėjo kadaise pilna popieriaus smeigtukų dėžutė. Dauguma smeigtukų, kuriais Klousonas pritvirtindavo prie lentos virtuvėje visokias iškarpas, buvo išbarstyti ant stiklinio stalelio paviršiaus. Ji pastebėjo keletą užkritusių ant "People" žurnalo, kaip tik tos vietos, kur pasakojama Tedo Bomonto, arba Džordžo Starko, istorija. Net matėsi virš kapo vienas kitam ranką spaudžiantys misis ir misteris Bomontai, tik aukštyn kojomis. Ta istorija, sakė Frederikas Klousonas, niekad neturėjo pasirodyti. Tai privalėjo padaryti jį turtingą. Bet jis klydo. Ir panašu, kad jis klydo visada.

O dabar šeimininkė viename iš dviejų svetainės krėslų pamatė Frederiką Klousoną. Jis buvo surištas. Ir nuogas, o jo drabužių gniužulas gulėjo po staliuku. Kirkšnyse žiojėjo kruvina skylė. Iš Didžiojo Šanso burnos kyšojo jo paties organas. Jis puikiausiai ten tilpo, nes žudikas prieš tai nurėžė liežuvį. Dabar pastarasis kabojo prismeigtas prie lentos tais pačiais smeigtukais. Kraujo srovelės ant tapetų paliko keisčiausią raštą.

Žudikas panaudojo dar vieną smeigtuką ryškiai žalia galvute prismeigti antrą straipsnio lapą prie buvusio Didžiojo Šanso krūtinės. Do-

dė negalėjo įžiūrėti Lizos Bomont veido - jis buvo užlietas Klousono krauju, bet matė moters ranką su pyragėlių lėkšte, ištiesta besišypsančiam Tedui. Ji prisiminė, kad ta nuotrauka ypač erzino Klousoną. "Kokia nesąmonė! - suriko jis tada. - Ji negali pakęsti valgio gaminimo - juk pati sakė per interviu po pirmos Bomonto knygos".

Ant sienos, virš prismeigto liežuvio, krauju buvo parašyta:

ŽVIRBLIAI VĖL SKRAIDO

"Jėzau Kristau, - šmėkštelėjo jos galvoje. - Čia visai kaip Džordžo Starko romane... visai kaip Aleksis Mešinas".

Už jos nugaros pasigirdo tylus dunktelėjimas.

Dodė Eberhart suklykė ir pasisuko. Prie jos artinosi Mešinas su savo siaubingu skustuvu, dabar pasruvusiu Frederiko Klousono krauju. Jo veidą dengė vientisa randų kaukė, - taip romano "Mešino kelias" pabaigoje jį išgražino Nonė Grifits, ir...

Ir daugiau nieko aplink nebuvo. Tiesiog užsitrenkė durys, tik tiek, pasitaiko kartais.

"Ar tikrai? - kažkas nerimo galvoje. - Jos buvo praviros, kai užlipai. Ne plačiai atidarytos, bet, aišku, kad neuždarytos".

Dabar jos akys vėl nukrypo į alaus butelius ant staliuko. Vienas tuščias. Vienas pusiau nugertas, su putų žiedeliu kakliuke.

Žudikas stovėjo už durų, kai ji įėjo. Jei būtų atsigręžusi ir pamačiusi jį... dabar taip pat būtų negyva.

O kol ji stovėjo čia, pakraupusi nuo tokio spalvingo reginio, jis tiesiog išėjo ir uždarė duris.

Kojos neišlaikė įtampos, ir šeimininkė suklupo ant kelių su dramblienės grakštumu; tokia poza ji priminė laukiančią komunijos mergaitę. Jos galvoje lyg voverė rate sukosi viena mintis: "Oi, man nereikėjo rėkti, jis grįš, oi, man nereikėjo rėkti, jis grįš, oi, man nereikėjo rėkti..."

Ir tada ji išgirdo sunkius žingsnius per koridoriaus parketą. Vėliau Dodė įsitikino, kad tie prakeikti Šulmanai vėl paleido savo stereo, ir sunkus bosinės gitaros gaudesys nuskambėjo kaip žingsniai, bet tą akimirką ji galėjo prisiekti, kad tai Aleksis Mešinas, ir jis grįžta... Niekas, net mirtis nesustabdys to aršaus kraugerio.

Pirmąkart gyvenime Dodė Eberhart apalpo.

Atsipeikėjo po kokių trijų minučių, ne anksčiau. Kojos dar neklausė, todėl ji keturpėsčia nuropojo per koridorių. Dodė pagalvojo, kad reikėtų atidaryti duris ir pasižiūrėti lauk, bet nepasiryžo. Tik iki galo užrakino spyną, užstūmė skląstį ir užkabino grandinėlę. O tada liko prie durų, vos atgaudama kvapą ir nieko priešais save nematydama. Ir lyg per

miglą suvokė, kad užsibarikadavo su išdarkytu lavonu, bet tai ne taip jau blogai. Visai neblogai, kai pagalvoji apie alternatyvas.

Pamažu jėgos grįžo, ir ji galėjo atsistoti ant kojų. Dodė nušlitinėjo per koridorių į virtuvę, kur buvo telefonas. Ji stengėsi nežiūrėti į tai, kas liko iš misterio Didžiojo Šanso, bet veltui - net ir užsimerkus tas paveikslas su visomis smulkmenomis stovėjo prieš akis.

Ji iškvietė policiją ir, kai ta atvyko, neįsileido nieko, kol vienas policininkas neprakišo savo pažymėjimo po durimis.

- Koks jūsų žmonos vardas? - paklausė ji patrulio, kurio pažymėjime buvo įrašyta: Čarlzas F. Tumis. Jos spigus balsas drebėjo pirmą kartą gyvenime. Artimiausi draugai (jei ji būtų tokių turėjusi) vargu ar būtų pažinę.

- Stefanė, mem, - kantriai atsakė balsas iš už durų.

- Aš galiu patikrinti, jūs žinote! - kone suspiegė ji.

- Aš žinau, kad galit, misis Eberhart, - sutiko balsas, - bet ar nebūtų jums saugiau, jeigu įsileistumėte?

O kadangi sena kekšė skyrė Policininko balsą taip pat gerai, kaip lengvai užuodė Blogio kvapą, Dodė atrakino duris ir įsileido Tumį su partneriu. O įsileidusi padarė tai, ko neteko daryti per visą gyvenimą: puolė isteriškai raudoti.

Septintas skyrius

POLICIJOS REIKALAS

1

Kai atėjo policininkai, Tedas sėdėjo viršuje ir rašė.

Liza skaitė knygą svetainėje, o Viljamas su Vende kažką kniurpė vaikiškame manieže, kiekvienas savo pusėje. Ji priėjo prie durų ir prieš atidarydama pasižiūrėjo pro vieną siaurą dekoratyvinį langiuką. Tai buvo įprotis, atsiradęs po vadinamojo Tedo “debiuto” “People” žurnale. Paskutinėmis dienomis smarkiai padaugėjo lankytojų: tiek vos pažįstamų iš miestelio, tiek visiškai nepažįstamų (anoniminių Starko gerbėjų). Tedas vadino tai “spoksojimo į gyvus krokodilus sindromu” ir pasakė, kad tas sindromas turėtų išnykti po savaitės ar dviejų. Liza tikėjosi, kad jis neklysta. Bet visą laiką drebėjo, kad vienas lankytojas pasirodys besąs krokodilų medžiotojas, vienas iš tų, kurie nužudė Džoną Lenoną, todėl iš pradžių pasitikrindavo pro langelį. Ji nebuvo visai įsitikinusi,

kad sugebės pažinti *tikrą* beprotį, bet taip ji bent išsaugos Tedo ramybę tas dvi valandas iš ryto, kai jis rašė. Po to prie durų jau eidavo jis, metęs į ją nusikaltusio berniūkščio žvilgsnį, į kurį ji nežinojo, ką atsakyti.

Trys žmonės, šį šeštadienio rytą stovintys ant jų slenksčio, nebuvo Bomonto ar Starko gerbėjai, tai aišku; nelabai galėjai priskirti juos ir prie bepročių... nebent kai kurie jų jau važinėja patrulinėmis policijos mašinomis. Ji atidarė duris su nerimu, kurį jaučia net visiškai nekalti žmonės, pasirodžius policijai be kvietimo. Liza pagalvojo, kad jei jos vaikai būtų pakankamai dideli, jog galėtų žaisti lauke vieni, ji jau imtų nerimauti, ar tik jiems kas nors nenutiko.

- Taip?

- Ar jūs Elizabeta Bomont? - paklausė jos vienas.

- Taip, tai aš. Kuo galiu padėti?

- Ar jūsų vyras namuose, misis Bomont? - paklausė antrasis policininkas. Jie abu vilkėjo vienodais pilkais lietpalčiais ir dėvėjo valstijos policijos kepures.

"Ne, jūs girdite Ernesto Hemingvėjaus vaiduoklio mašinėlės tarškėjimą", - norėjo atsakyti ji, bet susilaikė. Iš pradžių šmėkštelėjo mintis, ar katras nors iš jų nebus ko neleistino pridaręs, paskui kažkas į ausį patarė pasakyti policininkams, nesvarbu kokias žodžiais: "Eikit iš čia. Jūs čia nelaukiami. Mes nieko blogo nepadarėm. Paieškokit tikrų nusikaltėlių".

- Ar galiu sužinoti, kodėl jums jo reikia?

Trečiasis iš atėjusiųjų buvo Alanas Pengbornas.

- Tai policijos reikalas, misis Bomont, - pareiškė jis. - Norėtume su juo pasikalbėti.

2

Tedas Bomontas kasdien nerašė dienoraščio, tik retsykiais pasižymėdavo savo gyvenimo įvykius, kurie atrodė įdomūs, juokingi ar gąsdinantys. Jis rašė tiesiog į sąmatų knygą, o žmonai ji niekada nekėlė didesnio susidomėjimo. Tiksliau, ji priversdavo ją krūpčioti, tik Liza to niekad nesakė vyrui. Dauguma įrašų buvo keistai šalti, tarsi kažkokia jo dalis atsistotų iš šono ir abejingai pranešinėtų apie Tedo gyvenimą, pastebėtą abejingu žvilgsniu. Po policijos vizito liepos 4-ąją jis surašė ilgą ataskaitą, persmelktą stipriu ir neįprastu jauduliu.

"Dabar aš suvokiu Kafkos "Procesą" ir Orvelo "1984-uosius" šiek tiek geriau (rašė Tedas). Skaityti juos tik kaip politinius romanus yra didžiulė klaida. Maniau, kad nėra nieko blogiau už depresiją, išgyventą po "Šokėjų" ir supratimą, kad daugiau nėra ko tikėtis (na, dar išskyrus

Lizos persileidimą, nes tai pats skaudžiausias mūsų šeimyninio gyvenimo įvykis) - bet tai, kas įvyko šiandien, atrodo dar blogiau. Bandau įtikinti save, jog tai tik dėl šviežiai išgyventų įspūdžių, bet įtariu, kad čia kur kas rimčiau. Jei mano juodasis periodas ir pirmųjų dvynukų netektis galų gale buvo išgydyti laiko, palikusio tik randus širdyje, tai gal ir ši žaizda išgis... tik aš netikiu, kad laikas kada nors tai išdildys. Liks randas, tik trumpesnis ir gilesnis - it nuo netikėto dūrio peiliu.

Aš įsitikinęs, kad policija elgėsi pagal savo priesaiką (jei tik dar duoda ją, nors vargu ar ten kas pasikeitė). Bet manęs ir dabar neapleidžia jausmas, kad bet kada aš galiu pakliūti į letenas didelei abejingai biurokratinei mašinai, ne žmonėms, o *mašinai,* kuri metodiškai atliks savo darbą, sukramtydama mane kąsneliais... nes žmonių kramtymas yra pagrindinis jos užsiėmimas. Ir mano klyksmai nei pagreitins, nei sukliudys šiai mašinos operacijai.

Liza aiškiai nervinosi, kai užlipo į viršų ir pasakė man, jog policija nori matyti mane kažkokiu reikalu, apie kurį atsisako su ja kalbėti. Ji pridūrė, kad vienas iš jų - Alanas Pengbornas, Kasl Roko apygardos šerifas. Buvau jį matęs gal kartą ar du, bet tikrai pažinau iš kartkartėmis Kasl Roko laikraštėlyje pasirodančių nuotraukų.

Mane pagavo smalsumas ir aš netgi buvau dėkingas, kad jie atitraukė mane nuo rašymo, nes paskutinę savaitę sėdėjau prie mašinėlės tik šeimynos primygtinai prašomas. Vienintelė policijos apsilankymo priežastis, kurią galėjau įtarti, buvo Frederikas Klousonas arba “People” straipsnis.

Nesu tikras, kad sugebėsiu perteikti mūsų susitikimo atmosferą. Net nežinau, ar tai turi kokią reikšmę, bet atrodo svarbu pabandyti. Trys stambūs vyrai (nenuostabu, kad žmonės vadina juos buliais) stovėjo koridoriuje, laiptų apačioje, ir vanduo varvėjo nuo lietpalčių ant kilimo.

- Jūs - Tadeušas Bomontas? - paklausė vienas iš jų (tai buvo šerifas Pengbornas), ir nuo to momento prasidėjo tas emocinis pasikeitimas, kurį aš noriu aprašyti (na, bent jau užfiksuoti). Prie smalsumo ir malonumo būti išvaduotam nuo rašomosios mašinėlės prisijungė susidomėjimas. Ir nežymus susirūpinimas. Pilnas mano vardas, bet be “misterio”. Lyg teisėjui kreipiantis į teisiamąjį, kuriam tuoj perskaitys nuosprendį.

- Taip, teisingai, - atsakiau aš, - o jūs esat šerifas Pengbornas. Žinau todėl, kad mes turim namuką Kasl Roke, - ir ištiesiau jam ranką - senas automatiškas gerai išauklėto amerikiečio gestas.

Jis tik pasižiūrėjo į ją, ir veide pasirodė tokia išraiška, lyg būtų atidaręs šaldytuvą ir pamatęs, jog vakarienei pirkta žuvis pašvinko.

- Aš neketinu spausti jums rankos, - pasakė jis, - todėl patraukit ją ir abu išvengsim nesmagumo.

Tai buvo velniškai keisti žodžiai, šiurkšti frazė, bet kėlė nerimą ne ji, o tonas, kuriuo ji buvo ištarta. Atrodė, kad šerifas laiko mane pamišusiu.

Pajutęs tai, aš nutirpau. Dar ir dabar sunkiai galiu patikėti, kaip greitai, kaip velniškai greitai mano emocijos iš paprasto smalsumo ir malonumo pakeisti rutiną perėjo į gryną siaubą. Per akimirką pajutau, jog jie atėjo čia ne pasikalbėti, atėjo įsitikinę, kad aš iš tikro kažką padariau, ir tą pačią pirmą mane apėmusio siaubo sekundę - "aš neketinu spausti jums rankos" - aš pats tikėjau, kad kažką *padariau.*

Štai, ką aš noriu išsakyti. Tą tylos minutę, stojusią Pengbornui atsisakius paspausti man ranką, aš supratau, jog padariau *viską...* Ir būtų bejėgiška nepripažinti savo kaltės".

3

Tedas lėtai nuleido ranką. Akių kampučiu jis matė Lizą, suspaudusią pabalusias rankas ant krūtinės, ir staiga jis panoro užsipulti šitą policininką, kuris svetingai buvo priimtas jo namuose, o atsisakė paspausti ranką. Šitas tarnautojas gauna atlyginimą, nors ir visai mažytę dalelę, iš mokesčių, kuriuos Bomontai moka už savo namą Kasl Roke. O jis išgąsdino Lizą. Išgąsdino *ją.*

- Labai gerai, - ramiai pasakė Tedas. - Jei nenorite su manimi sveikintis, tai galbūt pasakysite, kodėl jūs čia?

Skirtingai nuo valstijos policininkų, Alanas Pengbornas vilkėjo ne lietpaltį, o impregnuotą striukę, siekiančią juosmenį. Jis kyštelėjo ranką į užpakalinę kišenę, išsitraukė kortelę ir ėmė skaityti. Tedui prireikė minutės susivokti, kad jis girdi policijos įspėjimo apie savo teises prieš areštuojant versiją.

- Mano vardas, kaip sakėt, yra Alanas Pengbornas, misteri Bomontai. Aš esu Kaslo grafystės šerifas. Esu čia, kad apklausčiau jus dėl žmogžudystės. Apklausa vyks Orono policijos nuovadoje. Jūs turite teisę tylėti...

- O švenčiausias Jėzau, kas čia vyksta? - paklausė Liza ir nutilo išgirdusi Tedo balsą: "Po galais, palauk minutę". Jis norėjo tai *išrėkti,* bet net jo protas negalėjo įsakyti plaučiams ir gerklei sugriaudėti kaip auditorijoje, kai reikėdavo užtildyti visą klasę, tad išėjo tik silpnutis prieštaravimas, į kurį Pengbornas net neatkreipė dėmesio.

- Ir teisę į advokatą. Jei pajamos neleidžia pasisamdyti pačiam, jūs jį gausite.

Pengbornas vėl įsikišo kortelę kišenėn.

- Tedai? - Liza glaudėsi prie jo lyg mažas vaikas, išgąsdintas tamsos. Jos akys klausiamai žvelgė į Pengborną. Anksčiau jos nukrypdavo ir į policininkus, kurie dėl savo ūgio sėkmingai galėjo žaisti saugais profesionalioje amerikietiško futbolo komandoje, bet dabar buvo įsmeigtos į šerifą.

- Aš neketinu su jumis kur nors eiti, - pasakė Tedas. Jo balsas drebėjo, šokinėjo tai aukštyn, tai žemyn kaip paauglio. Jis vis dar bandė įtūžti. - Ir jums nepavyks mane priversti.

Vienas policininkas atsikrenkštė.

- Vadinasi, - pasakė jis, - mums teks grįžti su orderiu jūsų areštui, misteri Bomontai. Remiantis informacija, kurią mes turime, tai nebus labai sunku.

Patrulis žvilgtelėjo į Pengborną.

- Ir turiu pridurti, kad šerifas Pengbornas prašė mūsų pasiimti orderį iš karto. Jis ilgai mus įtikinėjo ir, manau, būtų įtikinęs, jei jūs nebūtumėte... šiokia tokia visuomeninė figūra.

Pengbornas atrodė nepatenkintas, - gal tuo apibūdinimu, o gal tuo, kad policininkas pasakoja apie tai Tedui, bet, matyt, tikriausiai dėl abiejų priežasčių.

Policininkas pastebėjo tai, pamindžikavo vietoje, tarsi būtų pradėję trinti batai, bet tęsė toliau:

- Tokioje situacijoje nematau reikalo nuo jūsų tai slėpti, - jis klausiamai pasižiūrėjo į savo partnerį, tas linktelėjo. Pengbornas ir toliau rodė nepasitenkinimą. Ir pyktį. “Atrodo taip, - pagalvojo Tedas, - lyg norėtų nagais perplėšti mane per pusę ir apvynioti žarnas man aplink galvą”.

- Skamba profesionaliai, - pasakė Tedas. Jis pajuto, jog pamažu ima atgauti pusiausvyrą, ir balsas pasidarė ramesnis. Jis norėjo supykti, nes įsiūtis nugina baimę, bet liko tik sumišęs. Jautėsi kvailai. - Tik jūs pamirštate, jog aš visiškai nenutuokiu apie tai, kas čia vyksta.

- Jei mes tikėtume, kad taip yra, čia nestovėtume, misteri Bomontai, - įsikišo Pengbornas. Neapykantą jo veide pakeitė gudri šypsenėlė. Tedas pagaliau užsiuto.

- Manęs nedomina, ką jūs galvojat! - suriko Tedas. - Aš jau sakiau, kad pažįstu jus, šerife Pengbornai. Mes su žmona įsigijome vasarnamį Kasl Roke 1973 metais - daug anksčiau, negu jūs pirmą kartą išgirdote apie tą miestelį. Nenumanau, ką jūs veikiate 160 mylių nuo savo teritorijos ir kodėl dėbsote į mane, lyg būčiau paukščio tryda ant naujutėlės mašinos, bet galiu prisiekti, jog nepajudėsiu iš vietos, kol visko neišsiaiškinsiu. Jeigu areštui reikia orderio, gaukite jį. Tik noriu pers-

pėti, kad padarę tai jūs pakliūsit į kunkuliuojančio mėšlo katilą, o aš būsiu tas, kuris kursto ugnį apačioje. Todėl, kad aš nieko nepadariau. Mane tas tiesiog siutina. Tiesiog... Velniškai siutina!

Dabar jo balsas skambėjo visu galingumu, ir abu patruliai atrodė šiek tiek sutrikę. O Pengbornas - ne. Jis vis dar akiplėšiškai spoksojo į Tedą.

Kitame kambaryje pravirko kažkuris iš dvynių.

- O Dieve, - išstenėjo Liza, - kas tai? Paaiškinkite mums!

- Nueik pas vaikus, brangute, - pasakė Tedas, nenuleisdamas akių nuo šerifo.

- Bet...

- Prašau, - pasakė jis. Verkė jau abu vaikai. - Viskas bus gerai.

Išeidama ji su nerimu pasižiūrėjo į vyrą tarsi klausdama: "Tu pažadi?" ir dingo už durų.

- Mes norime apklausti jus dėl Homero Gamašo žmogžudystės, - pasakė antrasis policininkas.

Tedas pasuko galvą į patrulį.

- Kieno?

- Homero Gamašo, - pakartojo Pengbornas. - Ar tik nenorite pasakyti, kad tas vardas jums nieko nesako, misteri Bomontai?

- Žinoma, ne, - atsakė pritrenktas Tedas. - Homeras išveža mūsų šiukšles į sąvartyną, kai mes mieste. Šį tą paremontuoja namuose. Jis neteko rankos Korėjoje. Už tai gavo Sidabro žvaigždę...

- Bronzos, - rūsčiai pataisė šerifas.

- Homeras negyvas! Kas jį nužudė?

Policininkai nustebę susižvalgė. Iš visų emocijų, po liūdesio, regis, sunkiausia nuslėpti nuostabą.

Pirmasis patrulis atsakė stebėtinai mandagiu balsu:

- Mes turime pagrindą teigti, jog tai padarėte jūs, misteri Bomontai. Todėl mes čia.

4

Tedas pasižiūrėjo į jį visiškai apstulbintas, paskui nusijuokė.

- Jėzau Kristau. Juk tai juokinga.

- Ar nenorėtumėt pasiimti lietpalčio, misteri Bomontai? - pasiteiravo antrasis policininkas. - Pila kaip iš kibiro.

- Aš nesiruošiu su jumis niekur eiti, - atsakė Tedas. Jo mintys buvo kitur, ir jis nepastebėjo nekantraujančio Pengborno. Tedas mąstė.

- Bijau, kad teks, - patikino šerifas. - Vienaip ar kitaip.

- Bet juk turi būti kažkas kitas, - tarė Bomontas, ir tada grįžo realybėn. - Kada tai atsitiko?

- Misteri Bomontai, - pasakė Pengbornas. Jis kalbėjo lėtai, aiškiai tardamas žodžius, tarsi kalbėdamas keturmečiui vaikui, kurį reikia įtikinti. - Mes čia todėl, kad perduotume jums informaciją.

Duryse su vaikais pasirodė Liza. Veide neliko nė lašelio kraujo, o kakta švietė it lempa.

- Tai nesąmonė, - ištarė žiūrėdama tai į šerifą, tai į policininkus, tai vėl į šerifą. - Nesąmonė. Nejaugi nesuprantate?

- Klausykite, - pareiškė Tedas, eidamas prie Lizos ir apkabindamas ją ranka. - Aš nežudžiau Homero, šerife Pengbornai, bet dabar aš suprantu, kodėl jūs netveriate savo kailyje. Užlipkim laiptais į mano kabinetą. Atsisėskim ir pasižiūrėkim, ar negalim visko išsiaiškinti...

- Prašau pasiimti savo lietpaltį, - paragino šerifas. Jis pažvelgė į Lizą. - Atleiskit už pasakymą, bet rytas ir taip sušiktas. Metas judintis.

Tedas pasižiūrėjo į senesnį iš policininkų.

- Ar turi šitas žmogus bent kiek nuovokos? Paaiškinkite jam, kad jis išvengs daugelio nemalonumų, jei tiesiog pasakys man, kada buvo nužudytas Homeras, - ir po minutės pridūrė: - Ir kur. Jei tai atsitiko Roke (aš net nenumanau, ką galėjo veikti Homeras čia)... Tad aš nebuvau išvažiavęs iš Ladlou, išskyrus į universitetą, jau du su puse mėnesio, - jis pasižiūrėjo į Lizą, ir ta linktelėjo.

Policininkas pasvarstė ir pareiškė:

- Atleiskit, mes minutei išeisim.

Ir visi trys patraukė prie durų; policininkai kone vedė Pengborną. Jie išėjo į gatvę. Kai durys užsidarė, Liza apipylė klausimais. Tedas pažinojo ją pakankamai gerai, todėl tikėjosi, kad jos baimė išsiverš pykčio - ar net įtūžio - banga: jei ne dėl policininkų, tai dėl žinios apie Homero Gamašo mirtį. Bet dabar ji vos laikėsi nepravirkusi.

- Viskas bus gerai, - patikino Tedas žmoną ir pabučiavo į skruostą. Pagalvojęs jis taip pat pabučiavo Viljamą su Vende, kurie, rodos, vis labiau nerimo.

- Manau, kad policininkai jau tiki, jog aš nemeluoju. Pengbornas... na, jis pažinojo Homerą. Tu irgi. Jis tiesiog neišsitenka savam kailyje. "Be to, sprendžiant iš jo laikysenos ir tono, jis turi kažkokių neabejotinų mano kaltės įrodymų", - pagalvojo Tedas, bet nutylėjo.

Jis prisiartino prie durų ir pažvelgė pro šoninį langiuką, kaip tai anksčiau darydavo Liza. Kitomis aplinkybėmis reginys būtų jį prajuokinęs. Visi trys stovėjo ant vieno laiptelio, slėpdamiesi nuo lietaus po atbraila, ir tarėsi. Tedas galėjo girdėti jų balsus, bet nesuprato žodžių.

Jis pagalvojo, jog jie primena beisbolininkus, susirinkusius aptarti taktikos prieš svarbiausias rungtynes. Abu policininkai kažką aiškino šerifui, kuris purtė galvą ir įnirtingai priešinosi.

Tedas grįžo prie Lizos.

- Ką jie daro? - paklausė ji.

- Nežinau, - atsakė Tedas, - bet manau, kad policininkai įkalbinėja Pengborną papasakoti man, kodėl jis taip įsitikinęs, jog Homerą Gamašą nužudžiau aš. Ar bent *dalį* to, ką jie žino.

- Vargšas Homeras, - sušnibždėjo ji. - Viskas kaip košmare.

Jis paėmė iš žmonos Viljamą ir dar kartą paprašė nesijaudinti.

5

Policininkai grįžo po poros minučių. Pengborno veidas buvo tikras audros debesis. Tedas spėjo, kad policininkai įtikino šerifą tuo, ką jis ir pats matė, tik nenorėjo pripažinti - rašytojas niekuo neišsidavė padaręs nusikaltimą.

- Gerai, - pasakė Alanas. "Jis bando išvengti skandalo, - pagalvojo Tedas, - ir gerai daro. Jam ne visai sekasi, bet kaip įmanydamas stengiasi, jei turėsim omeny, jog jis tai daro matant vienarankio senuko žmogžudystės įtariamajam numeris pirmas". - Šitie ponai prašė manęs paklausti jus vieno dalyko, misteri Bomontai, ir aš tą padarysiu. Ar galite prisiminti, kur ir ką veikėte gegužės trisdešimt pirmąją dieną tarp vienuoliktos vakaro ir birželio pirmosios ryto ketvirtos valandos?

Bomontai susižvalgė. Tedas pajuto, kaip palengvėjo širdis. Tas akmuo, slėgęs ją, dar nenukrito, tik nutrūko jį laikiusios virvės. Beliko stumtelti.

- Atsimeni? - sušnibždėjo jis žmonai. Jis pats viską prisiminė, bet tai atrodė per gerai, kad būtų tiesa.

- Žinoma, - tarė Liza. - Sakot, trisdešimt pirmą? - ji žiūrėjo į Pengborną su augančia viltimi.

Šerifas atsakė įtariu žvilgsniu:

- Taip, mem. Tik bijau, kad vieno neapgalvoto jūsų žodžio užteks...

Ji jau nekreipė į jį dėmesio, skaičiuodama atgal dienas ant pirštų. Staiga moteris šyptelėjo it mokinukė. - Antradienis! Antradienis buvo trisdešimt pirmoji! - sušuko ji savo vyrui. - Aišku, tas buvo antradienį! Ačiū Dievui!

Pengbornas stebėjo juos su augančia nuostaba ir įtarumu. Patruliai persimetė žvilgsniais ir vėl sužiuro į Lizą.

- Gal paaiškintumėt mums, misis Bomont? - neiškentė vienas.

- Tą trisdešimt pirmosios naktį pas mus buvo vakarėlis! - atsakė ji ir apdovanojo šerifą kupinu triumfo ir neapykantos žvilgsniu. - Buvo pilni namai žmonių! Ar ne, Tedai?

- Tikrai buvo.

- Tokioje byloje pernelyg geras alibi kelia įtarimą, - pastebėjo šerifas, bet jis jau buvo išmuštas iš vėžių.

- Ach jūs kvailas, įžūlus žmogau! - pratrūko Liza. Jos skruostus užliejo raudonis. Baimė užleido vietą įtūžiui. Ji pasižiūrėjo į policininkus. - Jei mano vyras neturi alibi dėl žmogžudystės, kurią jam pripaišote, jūs tempiate jį į nuovadą! O jei turi, šitas žmogus pareiškia, kad tai tik įrodo, jog jis tai vis tiek kaip nors padarė! Tai ką, bijote sąžiningai padirbėti? Kas jus atvedė čia?

- Nurimk, Liza, - pasakė Tedas tyliai. - Jie turėjo svarių priežasčių čia atvykti. Jeigu šerifas Pengbornas būtų patraukęs laukinių ančių pašaudyti ar pavaikyti kiškių, jis, be abejo, būtų ėjęs vienas.

Pengbornas niūriai dėbtelėjo į jį, tada atsiduso.

- Papasakokite mums apie tą vakarėlį, misteri Bomontai.

- Jį surengėme Tomui Kerolui, - pradėjo Tedas, - kuris išbuvo Anglų kalbos fakultete devyniolika metų, ir paskutiniuosius penkerius - kaip dekanas. Jis išėjo į pensiją gegužės dvidešimt septintąją, kai oficialiai baigiasi mokslo metai. Tomas buvo viso fakulteto numylėtinis, ir mes visi, jo bičiuliai nuo prieštvaninių laikų, vadinome jį Gonzo Tomu, todėl kad jis tiesiog lydėsi dėl Hanterio Tompsono straipsnių. Taigi, mes sumanėme surengti jam atsisveikinimo vakarėlį.

- Kada jis baigėsi?

Tedas šyptelėjo:

- Na, ne ketvirtą ryto, bet tikrai vėlai. Kai surenkate būrį anglistų ir aprūpinate gėrimais, galite nepastebėti, kad prabėgo savaitgalis. Svečiai ėmė rinktis apie aštuntą ir... kas buvo paskutinis, brangioji?

- Roulis de Lesepsas ir ta įspūdinga ponia iš Istorijos fakulteto, su kuria jis susitikinėja jau visa amžinybė. Iš tų, kurios visiems trimituoja: “Vadink mane tiesiog Bile, visi taip vadina”, - atsakė Liza.

- Teisingai, - pritarė Tedas. Dabar jis šypsojosi. - Piktoji Ragana iš Rytų.

Pengborno akys sakyte sakė: “Jūs meluojate, ir mes abu tai žinome”. - Ir kada išėjo visi tie draugai?

Tedas gūžtelėjo.

- Draugai? Roulis - taip. Ta moteris - akivaizdu, kad ne.

- Antrą, - pasiskubino įsiterpti Liza.

Tedas linktelėjo:

- Mes matėme juos išeinant ne anksčiau kaip antrą. Tiksliau - išsvirduliuojant. Aš visada sakiau, kad greičiau pasnigs pragare, negu aš įsirašysiu į Vilhelminos Berks gerbėjų klubą, bet tikrai būčiau įkalbėjęs juos pernakvoti, jeigu iki namų būtų daugiau nei trys mylios, arba būtų ne taip vėlu. Bet tokiu metu, antradienio, atleiskit trečiadienio naktį, keliai tušti. Gal tik elniai kur šlamščia žolę, - Bomontas staiga užsičiaupė. Praėjus įtampai, jis ėmė tarškėti kaip užsuktas.

Akimirką viešpatavo tyla. Policininkai stovėjo nudelbę akis. Šerifo veide pasirodė išraiška, kurios Tedas nesiėmė apibūdinti - jis net netikėjo, kad kada nors yra tokią matęs. Negalėjai pavadinti jos nusivylimu, bet buvo ir tai.

Kas čia per velniava?

- Taip, tai labai patogu, misteri Bomontai, - pagaliau prabilo Pengbornas, - bet toli gražu ne įrodymas. Mes išklausėme jūsų ir jūsų žmonos versiją apie tai, kada išėjo paskutinė pora. Jei jie tikrai buvo tiek nusilesę, kaip sakote, tai vargu ar jie patvirtins jūsų žodžius. O jei tas de Lesepsas iš tikro jūsų draugas, jis gali sakyti... na, kas žino?

Ir vis dėlto Alanas Pengbornas traukėsi iš savo pozicijų. Tedas matė tai ir vylėsi - ne, žinojo - patruliai taip pat. Bet šerifas dar neketino pasiduoti. Baimę, kuri buvo apėmusi iš pradžių, ir ją pakeitusį pyktį dabar išstūmė susižavėjimas ir smalsumas. Jam dar neteko matyti taip kovojančio sumišimo ir pasitikėjimo. Vakarėlio surengimo faktas - o jį be vargo galima patikrinti - sukrėtė šerifą... bet neįtikino. Ir policininkai, matė jis, dar galutinai neįsitikinę. Vienintelis skirtumas, kad šiems tai ne taip labai rūpėjo. Jie nepažinojo Homero Gamašo asmeniškai, todėl nebuvo suinteresuoti plėšytis. Alanas Pengbornas pažinojo, tad plėšėsi.

"Aš taip pat jį pažinojau, - pagalvojo Tedas. - Todėl galbūt irgi esu čia įsimaišęs. Ne savo noru".

- Klausykit, - kantriai bandė išsiaiškinti jis, nenuleisdamas nuo šerifo akių ir stengdamasis neatsakyti priešiškumu į priešiškumą, - nuleiskim ant žemės, kaip sako mano studentai. Jūs klausiate, ar galima įrodyti mūsų alibi...

- Jūsų alibi, misteri Bomontai, - pataisė jį Pengbornas.

- Gerai jau, mano alibi. Penkios velniškai sunkios valandos. Valandos, kai dauguma žmonių jau lovose. Tik dėl aklo atsitiktinumo mes - aš, jei norite - galiu atsiskaityti mažiausiai už tris iš jų. Gali būti, kad Roulis su savo atgrasia dama išėjo lygiai antrą ar pusę dviejų, arba ketvirtis po dviejų. Kad ir kaip ten būtų, tikrai vėlai. Jie tai patvirtins, ir vargu ar ta moteris ims kurti man alibi, net jeigu Roulis tai darytų iš draugiškumo.

Liza pasižiūrėjo į jį ir nutaisė keistą šypseną, paimdama Viljamą, kuris ėmė spurdėti tėvo glėbyje. Iš pradžių Tedas nesuprato tos šypsenos, bet vėliau viskas paaiškėjo. Tai ta frazė, žinoma, - "kurti man alibi". Taip sakydavo Aleksis Mešinas, Džordžo Starko romanų archiniekšas. Tai atrodė kažkaip keista; Tedas neprisiminė, kad būtų vartojęs starkizmus kada nors anksčiau. Antra vertus, jo niekad anksčiau nekaltino žmogžudyste, o žmogžudystė buvo Džordžo Starko stichija.

- Netgi darant prielaidą, jog vakarėlis baigėsi valanda anksčiau ir paskutiniai svečiai išėjo pirmą, - tęsė jis, - o aš įšokau į mašiną praėjus minutei - ne, sekundei - po to, kai jie visi dingo už kalvos, ir lėkiau kaip akis išdegęs į Kasl Roką, geriausiu atveju aš būčiau pasiekęs jį pusę penkių, o gal ir penktą ryto. Į vakarus neina jokia magistralė, juk žinote.

Vienas iš policininkų neišlaikė.

- O Arsenolto žmona tvirtina, kad buvo be penkiolikos pirma, kai ji pamatė...

- Mums nėra ko dabar tai aptarinėti, - greitai pertraukė jį šerifas.

Liza nelabai mandagiai perspėjančiai krenkštelėjo, ir Vendė nustebusi įsispoksojo į motiną. Kitoje Lizos rankoje nustojo spurdėti Viljamas ir apmirė iš susižavėjimo savo judriais pirščiukais. Ji Tedui pasakė:

- Pirmą čia dar buvo pilna žmonių. Pilna.

Paskui ji užsipuolė Alaną Pengborną - šįsyk visiškai rimtai.

- Kas jums darosi, šerife? Kodėl jūs su buku užsispyrimu bandote suversti viską mano vyrui? Ar jūs visiškai kvailas? Ar tingus? Ar tiesiog blogas žmogus? Neatrodo, kad jūs būtumėt vienas iš jų, bet elgiatės ganėtinai keistai. Labai keistai. O gal tai buvo loterija. Juk taip? Ištraukėt jo vardą... iš kepurės?

Alanas bandė prieštarauti, bet buvo aiškiai pritrenktas moters įniršio:

- Misis Bomont...

- Bijau, kad aš pranašesnis, šerife, - įsiterpė Tedas. - Jūs manote, kad aš nužudžiau Homerą Gamašą...

- Misteri Bomontai, jūs nesate kaltinamas tuo...

- Ne. Bet jūs taip manote, ar ne?

Pengborno skruostai pasidarė plytos spalvos, bet tai ne nuo sumišimo, pagalvojo Tedas, o iš nusivylimo.

- Taip, sere, - prisipažino šerifas. - Aš tikrai taip manau. Nepaisant to, ką pasakėte jūs ir jūsų žmona.

Atsakymas Tedą nustebino. Kas, dėl Dievo meilės, turėjo atsitikti šitam žmogui (kuris, kaip sakė Liza, visai neatrodo kvailas), kad jis dantimis įsikibęs laikytųsi savo įsitikinimo?

Tedas pajuto nugara nubėgantį šaltuką... ir tada atsitiko keistas dalykas. Vaiduokliškas garsas suskambo jo smegenyse - ne galvoje, o smegenyse. Jis truko vos sekundę. Tas pats garsas vos neišvarė jo iš proto prieš beveik trisdešimt metų, ir nuo tada Tedas jo negirdėjo. Tai buvo šimtų, o gal tūkstančių mažų paukštelių čirškėjimas.

Bomontas uždėjo ranką ant galvos ir palietė randą. Jį vėl apėmė drebulys, tik šįkart stipresnis, nukrėtęs kaip elektra. "Sukurk man alibi, Džordžai, - pagalvojo jis. - Man jau darosi čia per ankšta, todėl sukurk man alibi".

- Tedai? - paklausė Liza. - Kas tau?

- Hmmm? - jis pasisuko į ją.

- Tu išbalęs.

- Viskas gerai, - atsakė rašytojas ir nemelavo. Garsas dingo. Jei išvis buvo.

Tedas atsigręžė į Pengborną.

- Kaip jau sakiau, šerife, aš turiu tam tikrą pranašumą šitame reikale. Jūs galvojate, kad aš nužudžiau Homerą. Tačiau aš žinau, jog to nepadariau. Aš niekada nieko nežudžiau, išskyrus knygose.

- Misteri Bomontai...

- Aš suprantu jūsų pasipiktinimą. Homeras buvo simpatiškas senukas su rūpestinga žmona, geru humoro jausmu ir tik viena ranka. Mane tas taip pat sukrėtė. Aš padarysiu viską, kad jums padėčiau, tik meskite tas policijos paslaptis ir paaiškinkite, kodėl jūs čia, kas galų gale atvedė jus pirmiausia pas mane. Aš visiškai nesuprantu.

Alanas ilgai stebėjo jį, pagaliau pasakė:

- Nuojauta man tvirtina, kad jūs nemeluojate.

- Ačiū Dievui, - atsiduso Liza, - pagaliau atsitokėjote.

- Ir jei tai pasitvirtins, - toliau kalbėjo Pengbornas, žiūrėdamas tik į Tedą, - aš asmeniškai susirasiu tą šunsnukį iš B. E. ir I., kuris prikergė man jus, ir nudirsiu jam kailį.

- O kas tas "BE" ir taip toliau? - paklausė Liza.

- "Balistinė ekspertizė ir identifikacija", - paaiškino vienas policininkas. - Vašingtone.

- Bet anksčiau man neteko girdėti, kad jie kažkam prikergtų žmogžudystę, - tęsė lėtai Alanas. - Sakoma, kad visada būna pirmas kartas, bet... jei jie neapsižioplino, o ir jūsų vakarėlis pasitvirtins, nežinosiu ką ir galvoti.

- Ar negalėtumėte paaiškinti, kas vis dėlto atsitiko? - paklausė Tedas.

Šerifas atsiduso.

- Jau tiek toli nuėjome, kodėl gi ne? Tiesą sakant, ne taip svarbu, kada išėjo jūsų paskutiniai svečiai. Jei buvot čia vidurnaktį ir kažkas gali tai paliudyti...

- Mažiausiai dvidešimt penki, - paskubėjo įsiterpti Liza.

- ...tada jūs nesate įtariamas. Susumuodami ponios, apie kurią užsiminė patrulis, parodymus ir medicinos eksperto išvadas, galime būti beveik tikri, jog Homeras buvo nužudytas birželio pirmąją tarp pirmos ir trečios valandos. Jį mirtinai užtalžė jo paties protezu.

- O Dievulėliau, - sušnibždėjo Liza. - Ir jūs manėte, kad Tedas...

- Homero pikapas buvo rastas užvakar naktį I-95 kelio aikštelėje Konektikute, visai netoli Niujorko sienos.

Alanas padarė pauzę.

- Ten visur buvo pilna pirštų atspaudų, misteri Bomontai. Daugiausia Homero, bet nemažai paliko ir žudikas. Kai kurie tiesiog idealūs identifikacijai. Vienas beveik nykščio muliažas, nes bjaurybė išsitraukė gumą iš burnos ir prilipdė ant mašinos prietaisų skydo. Ji taip ir sukietėjo. Bet geriausias buvo ant veidrodėlio. Atrodė kaip iš policijos kartotekos. Tik vietoj rašalo - kraujas.

- Tai kodėl Tedas? - jos balse skambėjo reikalavimas atsakyti. - Buvo tas vakarėlis ar ne, bet kaip jūs galėjote pagalvoti, kad Tedas...

Alanas pažiūrėjo į ją ir pasakė:

- Kai B. E. ir I. tarnautojai įvedė atspaudus į savo grafinį kompiuterį, tas atrinko jūsų vyro karinės tarnybos kortelę. Jei norit tiksliau - jūsų vyro pirštų atspaudus.

Valandėlę Tedas ir Liza apstulbę žiūrėjo vienas į kitą. Tada Liza pasakė:

- Vadinasi, tai buvo klaida. Be abejonės, tie žmonės irgi retkarčiais suklysta.

- Taip, bet jie retai apsirinka taip smarkiai. Aišku, pirštų atspaudų identifikacija turi sunkumų ir trūkumų. Detektyvų mėgėjas, užaugęs su "Kodžaku" ar "Barnabiu Džonsu" mano, kad daktiloskopija yra tikslus mokslas, bet tai netiesa. Tačiau kompiuteriai sugeba palyginti galybę atspaudų, juolab, kad rastieji yra ypatingai geri. Todėl, kai sakau, kad tai buvo jūsų vyro pirštų atspaudai, misis Bomont, aš tą ir turiu galvoje. Aš pats mačiau kompiuterio nuotraukas ir tuos atspaudus. Jie daugiau negu panašūs.

Jis pasisuko į Tedą ir įsmeigė savo šaltas mėlynas akis.

- Jie identiški.

Liza sustingo pražiota burna, ir jos rankose pravirko Viljamas, paskui Vendė.

Aštuntas skyrius
PENGBORNO VIZITAS

1

Kai tą patį vakarą, penkiolika po septynių suskambėjo durų skambutis, jų atidaryti vėl nuėjo Liza. Ji buvo spėjusi paguldyti Viljamą, o Tedas vis dar kuitėsi prie Vendės. Knygose rašoma, kad tėvystės ar motinystės įgūdžiai įgyjami ir visiškai nepriklauso nuo lyties, bet Liza tuo abejojo. Tedas labai stengėsi ir netgi skrupulingai vykdė savo pareigas, bet darė viską kažkaip lėtai. Sekmadienį jis galėjo nulėkti į parduotuvę pirmyn ir atgal per tą patį laiką, kol ji vargais negalais nusikasdavo iki paskutinių parduotuvės lentynų, bet kai reikėjo guldyti dvynius miegoti, na...

Išmaudytas, pervystytas ir aprengtas žalia pižama Viljamas jau sėdėjo savo lovytėje, o Tedas vis dar vargo su Vendės palutėmis (jis neišplovė viso muilo iš jos plaukų, pastebėjo Liza, bet prisiminusi, kokią dienelę jiems teko išgyventi, nusprendė vėliau pati išplauti nieko nesakius vyrui).

Liza perėjo svetainę prie lauko durų ir pasižiūrėjo pro langiuką. Lauke stovėjo šerifas Pengbornas. Šįkart jis buvo vienas, bet tai mažai ją guodė.

Ji pasuko galvą ir suriko vyrui:

- Jis grįžo! - jos balse galėjai justi nerimo gaideles.

Stojo ilga pauzė, pagaliau tolimajame svetainės gale pasirodė Tedas. Jis buvo basas, tik su džinsais ir baltais sportiniais marškinėliais.

- Kas? - paklausė keistai lėtu balsu.

- Pengbornas, - atsakė ji. - Tedai, kas tau, viskas gerai? - jo glėbyje tik su vystyklais sėdėjo Vendė ir rankutėmis glėbė tėčio veidą... bet Liza sugebėjo įžiūrėti, kad kažkas ne taip.

- Viskas. Įleisk jį. Aš tik apsirengsiu šitą, - ir nespėjus Lizai nieko pasakyti, Tedas dingo kambario gilumoje.

Tuo tarpu Alanas Pengbornas kantriai laukė už durų. Jis pastebėjo Lizą, todėl daugiau nebeskambino. Šerifas atrodė kaip žmogus, mėgstantis nešioti skrybėlę tam, kad galėtų palaikyti ją rankose, gal net kartais pagniaužyti.

Lėtai ir visai be svetingos šypsenos moteris nuėmė grandinėlę ir įsileido svečią vidun.

2

Vendė užsimanė padūkti, todėl ją sutvarkyti sekėsi sunkiai. Pagaliau kojytes pavyko sukišti į pižamą, ir jau atėjo rankų eilė, bet neklaužada staiga paleido savo drabužėlio rankogalius ir viena rankute smarkiai sužnybė jam nosį. Užuot juokęsis kaip visada, jis suriko iš skausmo, ir tai labai nustebino Vendę. Tėvas siektelėjo užtrauktuko, kuris ėjo nuo kairiosios kojos iki kaklo, ir netikėtai sustingo, įsmeigęs akis į savo rankas. Jos virpėjo. Nesmarkiai, bet virpėjo.

Ko, po galais, vėl išsigandai? Ar ir vėl pajutai kaltę?

Ne, ne kaltę. Jis net norėjo ją pajusti. Reikalas tas, jog jį darkart apėmė siaubas, jau ne pirmas per šią dieną.

Dėl pirmojo kalta policija su savo keistais įtarimais ir dar keistesniu įsitikinimu. O dar tas keistas veriantis čirpimas. Tedas nežinojo, kas tai yra, bet garsas lyg ir buvo pažįstamas.

Po vakarienės jis pasikartojo.

Bomontas užlipo į savo studiją perskaityti, ką yra parašęs. Ir tą akimirksnį, kai jis palinko prie rankraščio ištaisyti klaidos, tas garsas vėl pripildė galvą. Tūkstančiai paukščių čirškė ir tauškė vienu metu, tik šįkart jis matė ir ryškų vaizdą.

Žvirbliai.

Tūkstančių tūkstančiai, aplipę stogai ir telefonų laidai, kaip ankstyvą pavasarį, kovą, kai kur ne kur dar šmėžuoja pilki paskutinio sniego lopai.

"O, vėl tas prakeiktas galvos skausmas", - pagalvojo Tedas nusiminęs. Balsas, kuriuo buvo ištarta mintis, - persigandusio berniuko balsas, - buvo įaugęs jo atmintyje. Siaubas suėmė už gerklės, lediniais gniaužtais pamažu pradėjo spausti smilkinius.

Tai auglys? Vėl pasireiškė? Gal šįkart piktybinis?

Vaiduokliškas garsas - paukščių balsai - pasidarė kone kurtinantis. Į jį įsijungė tūkstančių sparnelių plazdenimas. Dabar jis matė žvirblius, kylančius visu būriu. Šimtai paukštelių užtemdė pavasario dangų.

- Grįžta į šiaurę, - išgirdo jis save sakant žemu, gerkliniu, visai ne savo paties balsu.

Ir staiga viskas išnyko. Vėl buvo ne 1960-ieji, o 1988-ieji, ir jis savo kabinete. Dabar Tedas subrendęs vyras su žmona, dviem vaikais ir "Remington" rašomąja mašinėle.

Jis giliai atsikvėpė. Nebuvo jokio sekinančio galvos skausmo. Nei tada, nei dabar. Jis jaučiasi puikiai. Išskyrus...

Išskyrus tai, kad pažvelgęs į savo rankraštį Bomontas pamatė kažką parašęs. Skersai dailių mašinraščio eilučių didžiosiomis raidėmis buvo parašyta:

Jis buvo padėjęs į šoną "Scripto" parkerį ir parašęs vienu "Berol Black Beauties" pieštuku, nors niekaip negalėjo prisiminti, kada tai įvyko. Jau seniai Tedas nerašo pieštuku. "Berols'ai" priklauso būtajam laikui... tamsiajam laikui. Tedas įkišo pieštuką atgal į ąsotį, tada suėmė ranka visus ir sugrūdo į stalčių. Jo ranka šiek tiek virpėjo.

Tuomet Liza pasikvietė jį guldyti vaikus ir Tedas nuėjo padėti. Jis norėjo viską papasakoti, bet siaubas, siaubas, kad vaikiškas auglys vėl atsinaujino, siaubas, jog jis gali pasirodyti esąs piktybinis, surakino lūpas. Jis vis tiek jai pasakys... bet suskambo skambutis, Liza nuėjo atidaryti duris ir ištarė tą baisią frazę ir dar tokiu tonu, kuris labiausiai jį nugąsdino.

"Jis grįžo!" - suriko Liza su lengvai paaiškinamu susierzinimu ir nusivylimu, o siaubas perkošė jį kiaurai it ledinio vėjo gūsis. Siaubas ir vienintelis žodis: Starkas. Pačią pirmą sekundę Tedas buvo tuo tikras. Džordžas Starkas. Žvirbliai vėl skraido, ir Starkas sugrįžo. Jis buvo miręs, miręs ir visiems matant palaidotas. Starkas, tiesa, niekad realiai ir neegzistavo, bet tai neturi jokios reikšmės, tikras ar ne, jis grįžo toks pats.

"Baik, - pasakė jis sau. - Tu juk ne neurastenikas, ir nėra reikalo kraustytis iš proto dėl to. Garsas, kurį girdėjai - paukščių čiulbesys - tėra paprasčiausias psichologinis reiškinys, vadinamas "liktine atmintimi". O sukėlė jį stresas ir visi tie nemalonumai. Todėl suimk save į rankas".

Bet siaubas visiškai neišnyko. Paukščių čirškesys ne tik priminė košmarišką praeitį, bet ir kėlė kažkokią nuojautą.

Nuojauta: tai jautimas to, kas dar nevyksta, o tik vyko. Tai ne numatymas, ne, o perkelta atmintis.

Perkeltas šūdas, tai tu nori pasakyti?

Jis ištiesė rankas ir įdėmiai į jas pasižiūrėjo. Virpėjimas pamažu silpo, galiausiai visai liovėsi. Įsitikinęs, kad neprižnybs rausvutės Vendės odelės, užtraukė užtrauktuką, nunešė ją į svetainę ir paguldė lovytėje greta brolio. Tada išėjo į prieškambarį, kur stovėjo Liza su Alanu Pengbornu.

Jei šerifas dabar būtų ne vienas, galėtum pamanyti, kad vėl pasikartos šiandienos rytas.

"Kaip tik tinkamas laikas ir vieta visokiems atsiminimams", - toptelėjo Tedo galvon, tik kažkodėl tai visai nebuvo juokinga. Tas kitas jausmas vis dar nepaliko jo... kaip ir žvirbliai.

- Kuo galiu padėti, šerife? - paklausė be šypsenos šeimininkas.

A, dar kai kas, ko rytą nebuvo. Pengbornas rankoje laikė šešių skardinių paką. Jis pakėlė jį ir pasiūlė:

- Aš pagalvojau, ar negalėtumėme išlenkt po vieną. Pasikalbėtume.

3

Liza ir Alanas Pengbornas gėrė alų; Tedas - pepsikolą iš šaldytuvo. Kalbėdamiesi galėjo stebėti dvynius, rimtai įsitraukusius į žaidimą.

- Aš čia ne kokiu reikalu, - pradėjo Alanas. - Tiesiog nutariau pabendrauti su žmogumi, dabar jau įtariamu ne viena, o dviem žmogžudystėm.

- Dviem! - sušuko Liza.

- Tuoj paaiškinsiu, viską paaiškinsiu. Atrodo išplepėsiu viską, ką žinau. Beje, esu įsitikinęs, kad jūsų vyras turi alibi ir šiai. Valstijos policija tuo irgi neabejoja. Jie tyliai suka tą patį ratą.

- Kas nužudytas? - paklausė Tedas.

- Jaunuolis, vardu Frederikas Klousonas. Vašingtone, Kolumbijos apygardoje, - jis pastebėjo, kaip pašoko kėdėje Liza ir šliūkštelėjo alaus sau ant delno. - Matau, kad tas vardas jums girdėtas, misis Bomont, - pridūrė šerifas be pastebimos ironijos.

- Kas čia vyksta? - bejėgiškai sušnibždėjo ji.

- Visiškai nieko nenutuokiu. Ir imu kraustytis iš proto, bandydamas tai išsiaiškinti. Atėjau ne areštuoti jūsų, misteri Bomontai, ar padaryti jums kokių nemalonumų, bet tetrenkia perkūnas, jei suprantu, kaip kažkas kitas galėjo padaryti tuos nusikaltimus. Atėjau jūsų pagalbos.

- Vadinkit mane Tedu.

Alanas nepatogiai pasimuistė krėsle.

- Manau, kad kol kas man patogiau jus vadinti misteriu Bomontu.

Tedas linktelėjo:

- Kaip norit. Taigi, Klousonas miręs, - susimąstęs jis kurį laiką žiūrėjo į grindis, paskui vėl kreipėsi į šerifą. - Ir vėl pilna mano pirštų atspaudų?

- Taip, ir ne tik jų. "People" žurnalas rašė apie jus neseniai, tiesa, misteri Bomontai?

- Prieš dvi savaites, - sutiko Tedas.

- Straipsnis rastas Klousono bute. Vienas puslapis, iš visko sprendžiant, pasitarnavo kaip šito nusikaltimo, kuris primena ritualinę žmogžudystę, simbolis.

- Jėzau, - ištarė Liza. Balsas buvo pavargęs ir persisunkęs išgąsčiu.

- Ar nenorėtumėt pasakyti, kas jis buvo jums? - paklausė Alanas.

Tedas linktelėjo.

- Nėra ko slėpti; ar skaitėt tą straipsnį, šerife?

- Žmona parneša žurnalą iš supermarketo, - atsakė tas, - bet turiu prisipažinti - tik perverčiau nuotraukas. Kai tik galėsiu, būtinai jį perskaitysiu.

- Nedaug praradot, bet Frederikas Klousonas ir buvo straipsnio pasirodymo priežastis. Matote...

Alanas pakėlė ranką.

- Mes dar prieisim iki jo, verčiau grįžkime prie Homero Gamašo. Mes dar kartą patikrinome atspaudus jo automobiliukyje. Jie kaip ir rastieji Klousono bute įtartinai panašūs į jūsų. Vadinasi, jei tą padarėte ne jūs, mes turime du žmones vienodais pirštų atspaudais, o tai jau verta Gineso pasaulio rekordų knygos.

Šerifas pasižiūrėjo į Viljamą ir Vendę. Jie, rodės, labiausiai mėgo spoksoti vienas į kitą, laukdami, kuris gi pamerks pirmasis.

- Jie identiški? - paklausė Alanas.

- Ne, - atsakė Liza. - Jie tikrai panašūs vienas į kitą, bet tai broliukas ir sesutė. Tokie dvynukai nebūna identiški.

Pengbornas linktelėjo.

- Net identiški dvyniai neturi vienodų pirštų atspaudų, - pasakė jis. Truputį padelsęs, pačiu natūraliausiu tonu paklausė, ką, Tedo įsitikinimu, buvo seniai apgalvojęs:

- O jūs ne iš dvynukų, misteri Bomontai?

Tedas lėtai papurtė galvą.

- Ne, - atsakė jis. - Neturiu nei brolių, nei seserų, o tėvai jau mirę. Viljamas ir Vendė - vieninteliai gyvi mano kraujo giminės, - jis nusišypsojo vaikams, tada vėl pasisuko į Pengborną. - Liza patyrė persileidimą 1974-aisiais. Tie... tie pirmieji... taip pat buvo dvyniai, ir sunku pasakyti, ar jie buvo identiški, nes nelaimė atsitiko trečią nėštumo mėnesį. Na ir kam, tiesą sakant, dabar tas svarbu?

Alanas gūžtelėjo. Atrodė truputį sutrikęs.

- Ji buvo “Filenoje”, tai tokia parduotuvė Bostone. Kažkas ją pastūmė žemyn nuo eskalatoriaus. Ji smarkiai susižeidė ranką, ir jei ne apsaugos vyrukas, tuojau pat užveržęs arteriją, jau būtų po Lizos... Dėl to ir netekome dvynukų.

- Ar tai atspausdinta ir “People”? - paklausė Alanas.

Liza liūdnai šyptelėjo ir papurtė galvą.

- Sutikę publikuoti straipsnį, mes pasilikome teisę paredaguoti savo gyvenimą, šerife. To Maikui Donaldsonui, straipsnio autoriui, nepasakojome ir, žinoma, patikrinome bei ištaisėme viską, ką norėjo apie mus parašyti.

- Ar pastumta buvo tyčia?

- Negaliu atsakyti, - pasakė Liza. Jos žvilgsnis nukrypo į Viljamą ir Vendę. - Jeigu netyčia, tai nežmoniškai smarkiai. Aš skridau - nusileidau ant eskalatoriaus tik pusiaukelėj. Na, nesvarbu, aš bandau įtikinti save, kad tai atsitiktinumas. Taip lengviau gyventi. Jei imsi galvoti, jog kažkas nustumia moterį žemyn laipteliais tik pasižiūrėti, kas atsitiks... ta mintis tikrai neduos jums užmigti.

Alanas linktelėjo.

- Gydytojai, pas kuriuos lankėmės, sakė, kad Liza tikriausiai nebegalės turėti vaikų, - tęsė Tedas. - Kai ji pastojo, jie tvirtino, kad Liza vargu ar išnešios devynis mėnesius. Bet ji sugebėjo. Ir po dešimties metų aš pagaliau pradėjau rašyti knygą savo vardu. Tai trečiasis mano romanas. Taigi, matote, mums abiems pasisekė.

- Kitas vardas, kuriuo jūs pasirašinėjote, buvo Džordžas Starkas?

Tedas linktelėjo.

- Su juo baigta. Jau nuo aštunto Lizos nėštumo mėnesio. Nusprendžiau, jei jau lemta tapti tėvu, turiu vėl būti savimi.

4

Tada pokalbis nutrūko. Po kurio laiko Tedas pasakė:

- Prisipažinkit, šerife Pengbornai.

Alanas nustebęs pakėlė antakius.

- Atleiskit?

Šypsena palietė Tedo lūpų kampučius.

- Nenoriu tvirtinti, kad buvot sukūręs visą scenarijų, bet einu lažybų, jog tikrai turėjot apmatus. Jeigu turėčiau identišką brolį dvynį, visai gali būti, jog tai *jis* dalyvavo tame vakarėlyje. Taigi aš galėjau nuvažiuoti į Kasl Roką, užmušti Homerą Gamašą ir pridėlioti savo pirštų atspaudų jo pikape. Bet tai dar ne galas, ar ne? Mano dvynys miega su mano žmona, gyvena mano namuose, kol aš nuvairuoju Homero mašiną į tolimiausią Konektikuto aikštelę, pavagiu kitą, nuvykstu į Niujorką, nuleidžiu ją nuo kokio nors skardžio, paskui lėktuvu ar kokiu traukiniu nusigaunu į Vašingtoną. O ten nugalabiju Klousoną ir skubu į Ladlou, kur vėl susikeičiu su antrininku, ir abu grįžtame prie įprastinio gyvenimo. O gal ir visi trys, jeigu įtarsite, kad ir Liza nusikaltimo bendrininkė.

Liza įsmeigė į vyrą akis, paskui ėmė kvatotis. Nesijuokė ilgai, bet iš visos širdies. Tas juokas buvo visiškai natūralus, tiesiog taip juokiasi tikrai pralinksminta moteris.

Alanas neįstengė nuslėpti nuo Tedo savo nustebimo. Dvynukai irgi bandė pritarti motinai, bet paskui susidomėjo didžiuliu geltonu kamuoliu.

- Tedai, tai *siaubinga,* - pagaliau nurimusi pasakė Liza.

- Gali būti, - atsakė jis. - Jeigu taip, atleiskit.

- Viskas... velniškai sujaukta, - ištarė šerifas.

Tedas šyptelėjo jam.

- Kaip matau, nesate vėlyvojo Starko gerbėjas.

- Tiesą sakant, ne. Bet mano padėjėjas Norisas Ridžvikas be galo jį mėgsta. Ir jam teks papasakoti savo viršininkui visus Starko triukus.

- Na, Starkas vieno plauko su mistinio detektyvo autoriais. Nieko panašaus į Agatos Kristi siužetą čia nesitikėkit, bet tas visai neįrodo, kad mano siūlomo varianto negalima įgyvendinti, ar ne? Nagi, šerife, juk atėjo tokia mintelė į galvą? Jei ne, man iš tikro *teks* atsiprašyti žmonos.

Alanas patylėjo, nedrąsiai nusišypsojo - aiškiai įtemptai mąstė. Pagaliau ištarė:

- Galimas daiktas, kad aš *svarsčiau* šitas galimybes. Ne visai rimtai ir ne taip, kaip jūs įsivaizduojate, bet jums nėra reikalo atsiprašinėti mielosios šeimininkės. Nuo šio ryto aš linkęs apsvarstyti netgi dar mažiau tikėtinas versijas.

- Šioje situacijoje.

- Taip, šioje situacijoje.

Šypsodamas sau į ūsą, Tedas pastebėjo:

- Aš gimiau Bergenfilde, Niū Džersyje, šerife. Neverta pasikliauti mano žodžiu, kai jūs galite patikrinti faktus apie mano brolius dvynius, kuriuos, juk pasitaiko, galėjau pamiršti.

Alanas papurtė galvą ir gurkštelėjo alaus.

- Ta idėja tikrai buvo per daug fantastiška, ir jaučiuosi kaip paskutinis avigalvis, nors tai ne nauja. Tiksliau, taip jaučiuosi nuo pat ryto, kai pritrenkėt mus savo vakarėliu. Beje, jau patikrinome pavardes. Viskas pasitvirtino.

- Žinoma, taip ir turėjo būti, - su pasitenkinimu pritarė Liza.

- O kadangi jūs neturite brolio dvynio, mūsų fantazijos rėmai dar susiaurėja.

- Na, pagalvokim, - pasakė Tedas, - bent įdomumo dėlei, jog viskas atsitiko taip, kaip aš pasiūliau. Nieko sau istorijėlė išeitų... jei ne vienas bet.

- Koks bet? - paklausė šerifas.

- Pirštų atspaudai. Kodėl man kurti sau alibi su tuo vaikinu čia... o paskui nusikaltimo vietoje pridėlioti savo pirštų atspaudų?

Liza įsiterpė:

- Juk jūs vis dėlto *patikrinsite* metrikus, tiesa, šerife?

Alanas flegmatiškai atsakė:

- Policijos procedūros pagrindas yra tikrinti visur ir viską. Tik aš jau pats žinau, ką rasiu, - truputį padvejojęs pridūrė: - Mane įtikino ne tik vakarėlis. Jūs, misteri Bomontai, elgėtės kaip žmogus, sakantis tiesą. Nemenkai pažįstu šią sritį. Per visą laiką, išdirbtą kelių policijoje, pasitaikė labai mažai talentingų melagių. Jie retkarčiais šmėkšteli tuose mistiniuose romanuose, kuriuos minėjote, bet gyvenime jie - tikra retenybė.

- Tai visgi, kam tie pirštų atspaudai? - paklausė Tedas. - Jie man sielą ėda. Ir jūs ieškot mėgėjo su mano atspaudais? Drįstu paabejoti. Ar neatėjo į galvą, jog jau pati *kokybė* įtartina? Jūs kalbėjote apie daktiloskopijos trūkumus. Aš šiek tiek ją išmanau, nes teko pasigilinti dėl Starko romanų, tik niekad taip ir neišstudijavau iki galo - kur kas paprasčiau sėdėti prie mašinėlės ir kabinti makaronus. Bet argi neturi sutapti tam tikras taškų skaičius, kad pirštų atspaudai būtų laikomi įrodymu?

- Meine yra šeši, - atsakė Alanas. - Šešių sutapimų puikiai pakanka, kad pirštų atspaudas būtų įrodymas.

- Bet argi ne tiesa, jog dažniausiai pasitaiko tik pusė atspaudo, ar ketvirtis, arba išvis niekingas kraštelis su keliomis linijomis ir užraitais.

- Taip. Realybėje nusikaltėlis retai sėda už grotų vien įrodžius, kad pirštų atspaudai nusikaltimo vietoje yra jo.

- Bet jūs minėjot veidrodėlį su tobulu piršto atspaudu ir tą kitą, įspaustą nykščiu į kramtomąją gumą. Štai kas man neduoda ramybės. Atrodo, kad pirštų atspaudai buvo palikti tik tam, kad juos rastumėte.

- Būtent tai neišeina man iš galvos. Tiesą sakant, tai dar ne viskas. Dar keistesnė Klousono žmogžudystė. Tikra detektyvinė klasika - "liežuvio" nutildymas: liežuvis nupjautas, penis aukos burnoje, klanai kraujo, marios skausmo ir niekas nieko visam pastate negirdėjo. Bet jeigu tai profesionalo darbas - kaip ten atsirado Bomonto pirštų atspaudai? Kaip padaryti, kad nusikaltimas neatrodytų sufabrikuotas? Pakišti neabejotinus įrodymus. Ir čia verta prisiminti seną gerą priežodį: tas, kas vaikšto kaip antis, kvaksi kaip antis ir plaukia kaip antis, tikriausiai ir yra antis.

- Ar galima imituoti pirštų atspaudus? - paklausė Tedas.

- Jūs skaitote mintis taip pat gerai, kaip rašote knygas, misteri Bomontai.

- Skaitau mintis, rašau knygas, tik nedirbu fabrike.

Alano burna buvo pilna alaus, ir juokas taip netikėtai jį užklupo, kad šerifas vos neišpylė jo ant kilimo. Jis vargais negalais skystimą nurijo, bet dalis pateko ne į tą gerklę. Ir Pengbornas ėmė kosėti. Liza atsistojo ir keletą kartų trinktelėjo jam delnu per nugarą, kad atsikosėtų. Tai bu-

vo, matyt, keistokas poelgis, tik ne jai: gyvenimas su dviem kūdikiais išmokė ją žiūrėti į daugelį dalykų daug paprasčiau negu anksčiau. Iš vaikų maniežo į juos spoksojo Viljamas ir Vendė. Viljamas ėmė juoktis, iš jo estafetę perėmė sesutė.

Alanas ėmė dar garsiau juoktis.

Tedas irgi neiškentė. Vis dar pliaukšėdama per nugarą, pratrūko juoku ir Liza.

- Viskas gerai, - pareiškė vis dar krankšėdamas ir juokdamasis Alanas. - Dabar jau tikrai.

Liza pliaukštelėjo paskutinįkart. Iš Alano skardinės, tarytum iš miniatiūrinio geizerio, putodamas išsiveržė alus ir nutekėjo šerifo kelnėmis.

- Nesirūpinkit, - nuramino Tedas. - Vystyklų mes turim.

Jie visi vėl ėmė kvatotis, ir kai Pengbornas galutinai nusiramino, jau buvo tapę tikrais draugais, nors laikinai.

5

- Kiek žinau ir kiek pavyko išsiaiškinti, pirštų atspaudų neįmanoma padirbti, - pasakė Alanas, pratęsdamas pokalbį, nutrauktą epizodo su alumi. Galima sakyti, prasidėjo antrasis raundas, o dviprasmiška dėmė ėmė džiūti. Dvynukai spėjo užmigti, Liza išėjo į vonios kambarį. - Žinoma, mes toliau tikriname, nes iki šio ryto nebuvo priežasčių netgi įtarti, kad kas nors gali užsiimti tokiais triukais. Anksčiau buvo bandyta. Prieš kažkiek metų vienas grobikas "pasiskolino" savo aukos pirštų pagalvėles, prieš jį nužudydamas. Įstatė į plonytį plastiką ir padarė kažką panašaus į antspaudus. Tada prisitaisęs juos prie savo pirštų, ėmė drąsiai dėlioti "autografus" aukos viloje kalnuose, bandydamas įtikinti policiją, kad visas pagrobimas tėra muilo burbulas ir vaikinas gyvas ir sveikas vaikštinėjo laisvėje.

- Ir tai nesuveikė?

- Policija gavo puikius pirštų atspaudus, - pasakė šerifas, - žudiko, žinoma. Iš odos išsiskiriantys riebalai išlygino netikrųjų linijas, o kadangi plastikas buvo nepaprastai plonas, jis tiksliai perteikė žudiko pirštų raštą.

- Galbūt kita medžiaga...

- Žinoma, visai įmanoma. Tai atsitiko šeštojo dešimtmečio vidury, ir aš įsivaizduoju, kiek naujų polimerų išrasta nuo to laiko. Visai galimas daiktas. Galime pasakyti tik tiek, kad niekam iš ekspertų ir tardytojų apie tokius bandymus neteko girdėti ir, manau, čia reikia padėti tašką.

Liza grįžo į kambarį ir susiraitė ant sofos kaip katė, paslėpusi kojas po sijonu. Tedą sužavėjo tas judesys, toks mistiškas ir neįprastai grakštus.

- Beje, Tedai, yra ir kitokių prielaidų.

Tedas su Liza persimetė žvilgsniais, pirmąkart išgirdę šerifą pavadinant jį vardu, bet Alanas to nepastebėjo. Jis išsitraukė nušiurusią užrašų knygutę iš vidinės kišenės ir susirado vieną puslapį.

- Jūs rūkote? - paklausė jis pakeldamas akis.

- Ne.

- Jis metė prieš septynerius metus, - paaiškino Liza. - Buvo labai sunku, bet jis galutinai "užrišo".

- Kai kurie kritikai tvirtina, kad pasaulis taps geresnis, jei aš greičiau užversiu klumpes, bet aš mieliau užleisiu juos pirmus, - pasakė Tedas. - Kodėl klausiate?

- Tai vis dėlto rūkėte.

- Taip.

- "Pall Mall"?

Tedas ketino gurkštelti mineralinio, bet skardinė taip ir pakibo už šešių colių nuo burnos.

- Iš kur sužinojote?

- Jūsų kraujo grupė A, rezus minus?

- Imu suprasti, kodėl patraukėt šįryt tiesiai pas mane, - pasakė Tedas. - Jei neturėčiau tokio alibi, seniai sėdėčiau už grotų, ar ne?

- Pataikėt.

- Duomenis apie kraują galėjot gauti iš atsargos karininkų karinės parengties archyvų, - pasakė Liza. - Manau, kad iš ten ir jo pirštų atspaudai.

- Tik ne tai, kad penkiolika metų rūkiau "Pall Mall", - pareiškė Tedas. - Mano žiniomis, armija nerenka tokios informacijos.

- Šitą informaciją mes radome šįryt, - paaiškino Alanas. - Homero Gamašo pikapo peleninė buvo prigrūsta "Pall Mall" cigarečių nuorūkų. Senukas tik retkarčiais papsėdavo pypkutę. Pora "Pall Mall" nuorūkų rasta ir Frederiko Klousono peleninėje. Jis išvis nerūkė, gal tik retkarčiais, palaikydamas kompaniją. Nusikaltėlio kraujo grupę nustatėme iš seilių ant nuorūkų. Serologo ataskaita irgi davė nemažai informacijos. Geresnės negu pirštų atspaudai.

Tedas jau nebesišypsojo.

- Aš jau nieko nebesuvokiu. Visiškai nieko.

- Yra vienas dalykas, kuris nesutampa, - pasakė Pengbornas. - Šviesūs plaukai. Kokį tuziną radome Homero automobilyje ir dar tiek ant

Klousono krėslo atlošo. Jūsų plaukai juodi. Nesinori tikėti, kad jūs nešiojate peruką.

- Ne, Tedas nenešioja, bet gal tai daro žudikas, - netvirtai ištarė Liza.

- Galbūt, - sutiko Alanas. - Jei taip, jis padarytas iš natūralių plaukų. Tik kam vargintis su peruku, jei visur palieki pirštų atspaudus ir cigarečių nuorūkas? Vaikinas arba visiškai kvailas, arba tyčia bando įpainioti jus. Tik šviesūs plaukai netinka nei vienu, nei kitu atveju.

- Gal jis nenori būti atpažintas, - pasakė Liza. - Nepamirškit, kad apie Tedą rašė "People" prieš dvi savaites. O jį skaito visoj Amerikoj.

- Taip, visai įmanoma. Nors, jei tas vyrukas ir atrodo kaip jūsų vyras, misis Bomont...

- Liza.

- Gerai, Liza. Jei jis atrodo kaip jūsų vyras, jis bus panašus į jį ir su šviesiais plaukais, ar ne?

Liza įdėmiai pasižiūrėjo į Tedą ir sukikeno.

- Kas čia juokinga? - pasiteiravo Tedas.

- Bandau įsivaizduoti tave blondiną, - pasakė ji, vis dar juokdamasi. - manau, būtum panašus į smarkiai patvirkintą Deividą Bovį.

- Argi tai juokinga? - paklausė Tedas šerifo. - Aš taip nemanau.

- Na... - atsakė šypsodamasis Alanas.

- Gerai jau. Jis galėjo nešioti akinius nuo saulės, prisiklijuoti dirbtinius ūsus, - ne tik būti su šviesiu peruku, kaip mes spėjame.

- Ne, jei žudikas buvo tas pats vyras, kurį tą naktį misis Arsenolt matė įlipantį į Homero pikapą be ketvirčio pirmą, - pareiškė Alanas.

Tedas palinko į priekį.

- Ar vyras buvo panašus į mane? - paklausė jis.

- Ji galėjo pasakyti tik tiek, kad žmogus vilkėjo kostiumą. Svarbiau tai, kad šiandien aš paprašiau savo padėjėją Norisą Ridžviką parodyti jai jūsų fotografiją. Ir ji pareiškė nemananti, kad tai buvote jūs, nors tvirtinti nesiryžo. Ji pasakė, kad įlipęs į Homero mašiną žmogus buvo didesnis, - tarė šerifas ir sausai pridūrė: - Tai ledi, kuri nesišvaisto nepasvertais tvirtinimais.

- Ir ji galėjo nustatyti ūgį iš nuotraukos? - suabejojo Liza.

- Ji porąkart yra mačiusi Tedą miestelyje, - pasakė Pengbornas. - Bet misis Arsenolt nėra visai tuo įsitikinusi.

Liza linktelėjo sutikdama.

- Aišku, ji žino Tedą. Tiksliau, mus abu. Juk mes perkame iš jos šviežias daržoves. Nepagalvojau. Atleiskite.

- Nėra ko atsiprašinėti, - nuramino šerifas. Jis baigė savo alų ir patikrino kelnes. Sausos. Gerai. Liko neaiški žymė; jei kas ir pastebės, tai

bus jo žmona. - Kad ir kaip būtų, pereikime prie paskutinio klausimo... ar aspekto... ar kaip jį, velniai griebtų, pavadinsite. Aš net abejoju, ar tai išvis susiję su šita byla, bet patikrinti nekenkia. Koks jūsų batų dydis, misteri Bomontai?

Tedas pasižiūrėjo į Lizą, ta truktelėjo pečiais.

- Kojelės, manrods, kiek mažokos beveik metro devyniasdešimties trijų centimetrų vyrukui. Paprastai perku dešimtą, nors kartais patogesnė dešimta su puse...

- Tos pėdos, apie kurias gavome pranešimą, atrodo didesnės, - pasakė Alanas. - Tiesą sakant, vargu ar jos turi su šitomis žmogžudystėmis ką nors bendra, be to, pėdsakus labai lengva padirbti. Prikiškit laikraščio į dviem trim dydžiais didesnius batus - ir baigta.

- Kokie tai pėdsakai? - paklausė Tedas.

- A, nesvarbu, - atsakė Alanas, purtydamas galvą. - Mes net nedarėm nuotraukų. Atrodo, susakiau visus įrodymus, Tedai. Jūsų pirštų atspaudai, kraujo grupė, cigarečių markė...

- Jis gi ne... - pradėjo Liza.

Šerifas sustabdė ją ranka.

- Buvusi cigarečių markė. Įtariu, kad pasirodysiu visiškai kvailas viską jums išklojęs į akis; visai gali būti, kad toks ir esu, bet mes nuėjom taip toli, kad nėra prasmės nepastebėti miško, kai jau apžiūrinėjame kelis medžius. Jūs irgi čia įpainioti. Kasl Rokas - oficiali jūsų gyvenamoji vieta kaip ir Ladlou. Kaip ten būtų, jūs mokate mokesčius abiejose vietose. Homeras Gamašas nebuvo tik pažįstamas; jis dirbo pas jus... na, nereguliarius darbus?

- Taip, - atsakė Liza. - Jis išėjo į pensiją dar tais metais, kai nusipirkome namą; dabar jo vietoje paeiliui dirba Čarlis Fortinas ir Deivas Filipsas, bet jis nesėdėjo rankų sudėjęs.

- Jeigu tarsim, kad ponios Arsenolt matytas žmogus nužudė Homerą, kyla klausimas, ar jį nužudė todėl, kad Homeras pirmasis buvo tiek kvailas ar girtas, kad sustojo, ar todėl, kad tai buvo Homeras Gamašas, Tedo Bomonto pažįstamas?

- Iš kur jis *žinojo,* kad tokiu metu ten važiuos Homeras? - paklausė Liza.

- Todėl, kad tą vakarą buvo žaidžiama kėgliais, o rutuliai yra - buvo - Homero silpnybė. Jis, Liza, kaip senas kuinas: grįžta į arklidę išmintu taku.

- Jūsų pirmoji prielaida, - svarstė Tedas, - kad Homeras sustojo ne todėl, jog buvo įkaušęs, o kad pažino jį stabdantį, tiesa? Nepažįstamasis, kuris norėjo užmušti Homerą, vargiai išvis būtų stabdęs mašiną. Jam nieko nereiškė nušauti jį iš toli, jei būtų panorėjęs.

- Taip.

- Tedai, - paklausė iš susijaudinimo drebančiu balsu Liza. - Policija mano, kad jis sustojo pamatęs tave... juk taip?

- Taip, - atsakė jai vyras. Jis palinko per stalą ir paėmė jos ranką. - Jie mano, kad tik kažkas labai panašus į mane, kažkas, kas pažinojo senuką, galėjo taip padaryti. Ir kostiumas čia visai vietoje. Ką dar galėjo vilkėti kaimo kelyje pirmą nakties žmogžudystę planuojantis rašytojas? Gerą tvido kostiumą, žinoma... su rudais zomšos lopais ant švarko alkūnių. Tai būtų pagal visus anglų detektyvinių romanų reikalavimus.

Jis pasižiūrėjo į šerifą.

- Viskas velniškai keista, ar ne? Visas šitas reikalas.

Alanas linktelėjo.

- Neįtikėtinai keista. Misis Arsenolt pamanė, kad jis buvo beeinąs per kelią ar bent ketino tai padaryti, bet pasirodė Homeras savo pikapu. Tačiau faktas, kad pažinojote ir tą Klousoną iš Vašingtono, leidžia spėti, jog Homeras buvo nužudytas ne dėl to, kad per neapdairumą sustojo, o todėl, kad tai buvo būtent jis. Taigi, pakalbėkim apie Frederiką Klousoną, Tedai. Papasakokite apie jį.

Tedas su Liza persimetė žvilgsniais.

- Manau, kad mano žmona padarys tai greičiau ir tiksliau negu aš, - pasakė Tedas. - Ji mažiau keikiasi.

- Tu tuo įsitikinęs? - paklausė jo Liza.

Tedas linktelėjo. Moteris ėmė pasakoti, iš pradžių palengva, paskui vis greičiau. Tedas dar bandė porąkart įsiterpti, bet po to nurimo ir įdėmiai klausėsi. Alanas Pengbornas išsitraukė savo užrašų knygutę ir kažką žymėjosi joje. Po kelių klausimų šerifas daugiau nebandė pertraukti Lizos.

Devintas skyrius

PRIELIPOIDO INVAZIJA

1

- Aš vadinau jį prielipoidu, - pradėjo Liza. - Man labai gaila, kad jis negyvas... bet jis buvo toks, kitaip ir nepavadintum. Nežinau, prielipoidais gimstama ar tampama, tačiau jie kažkaip pasiekia tokią būseną, to-

dėl neverta apie tai daug kalbėti. Frederikas Klousonas atsidūrė Vašingtone. Nuėjo į didžiausią pasaulyje gyvatyną mokytis teisės.

- Tedai, vaikai kruta - paduosi jų buteliukus? O sau prašyčiau alaus.

Bomontas padavė jai alaus skardinę ir nuėjo į virtuvę pašildyti buteliukų. Jis paliko virtuvės duris atdaras, kad geriau girdėtų... ir stuktelėjo į jas kelį. Tas buvo taip įprasta, kad jis net dėmesio nekreipė.

"Žvirbliai vėl skrenda, - pagalvojo jis ir patrynė randą ant kaktos, o kita ranka pripylė indą vandens ir pastatė ant ugnies. - Jei aš bent žinočiau, ką, po galais, tas reiškia".

- Galiausiai mes sužinojome visą istoriją iš pačio Klousono, - tęsė Liza, - tik jo perspektyva buvo truputį iškreipta, o tai natūralu - juk Tedas mėgsta sakyti, kad visi mes - savo gyvenimų herojai, bet Klousonas save įsivaizdavo kur kas panašesnį į Bosvelį* negu į prielipoidą... Mes sugebėjome susidaryti mažumėlę objektyvesnę versiją, kai sužinojom papildomų detalių iš "Darwin Press" žmonių ir Riko Koulio.

- Kas tas Rikas Koulis? - paklausė šerifas.

- Literatūrinis agentas, kuris tvarkė Tedo romanų leidybą abiem vardais.

- O ko norėjo jūsų prielipoidas Klousonas?

- Pinigų, - sausai atsakė Liza.

Virtuvėje Tedas iš šaldytuvo išėmė du buteliukus (pripiltus tik iki pusės, kad būtų papraščiau pašildyti naktį) ir įstatė į vandenį. Tai, ką pasakė Liza, buvo teisybė... bet ne visai. Klousonui reikėjo ne vien pinigų.

Liza, matyt, išgirdo jo mintį.

- Pinigai dar nebuvo viskas, ko jis siekė. Net nežinau, ar tai buvo pagrindinis jo tikslas. Jis norėjo sau žmogaus, išaiškinusio, kas yra Džordžas Starkas, šlovės.

- Kas nors panašaus į tuos herojus, kurie nuplėšia kaukę nuo Žmogaus Voro?

- Būtent.

Tedas patikrino pirštu vandenį, paskui atsirėmė nugara į viryklę ir klausėsi sunėręs rankas ant krūtinės. Jis turėjo sau prisipažinti, kad nori užsirūkyti! Pirmą kartą per tuos septynerius metus.

Tedas krūptelėjo.

---

* Džeimsas Bosvelis (1740-1795) - įžymaus anglų rašytojo ir lingvisto Samiuelio Džonsono (1709-1784) biografas, rašytojas. Bosvelio memuarai laikomi šio žanro šedevrais.

2

- Klousonas atsidurdavo reikiamu metu reikiamoj vietoj, - pasakojo toliau Liza. - Jis buvo ne tik teisės studentas, jis dar dirbo knygyne. Ir buvo ne vien knygų pardavėjas, o ir karštas Džordžo Starko gerbėjas. Ir galbūt vienintelis jo gerbėjas, kuris perskaitė abu Tedo Bomonto romanus.

Tedas šyptelėjo virtuvėje - šiek tiek rūgščiai - ir vėl patikrino vandenį inde.

- Manau, jis tikėjosi pastatyti stulbinantį spektaklį, - kalbėjo Liza. - Šitas dalykėlis turėjo atnešti jam laurus. Todėl kartą, kai jis galutinai nusprendė, jog Starkas yra Bomontas ir atvirkščiai, jis paskambino į "Darwin Press".

- Starko knygų leidyklą.

- Taip. Jam pasitaikė Elė Golden, Starko romanų redaktorė. Frederikas rėžė tiesiai: prašau pasakyti, ar Džordžas Starkas iš tikro yra Tadeušas Bomontas. Elė tik pasijuokė. Tada Klousonas pasiteiravo apie autoriaus fotografiją, atspausdintą ketvirtajame knygų viršelyje. Jis pareiškė, kad norėtų gauti to žmogaus adresą. Elė atsakė, kad ji neturinti teisės dalinti savo leidyklos autorių adresus.

Klousonas patikino, kad jam nereikia Starko adreso, jis nori gauti žmogaus toje nuotraukoje adresą. To, kuris pozavo vietoj Starko. Elė pareiškė, kad jai toks prašymas atrodo juokingas, nes nuotraukoje pats Džordžas Starkas.

- O iki tol leidėjas niekur niekada nebuvo prasitaręs, jog tai tik slapyvardis? - paklausė Alanas. Jis labai susidomėjo. - Jie palaikė tą idėją, kad autorius neišgalvotas?

- O taip - Tedas primygtinai to norėjo.

"Taip, - pagalvojo Tedas išimdamas buteliukus iš vandens ir bandydamas temperatūrą po pažastimi. - Tedas primygtinai to norėjo. Žvelgiant į praeitį, net nebuvo aišku, kodėl jis to reikalavo; tiesą sakant, dabar Tedas visiškai nenutuokė kodėl, bet tada jis laikėsi tvirtai.

Šeimininkas grįžo su buteliukais į svetainę, pakeliui išvengęs susidūrimo su virtuvės stalu. Įkišo abiems mažyliams į rankutes. Šie sutiko juos gana mieguistai, bet nesipriešindami ėmė čiulpti. Tedas vėl atsisėdo. Jis klausėsi Lizos ir prisipažino sau, kad mintis apie cigaretę buvo labai netikėta, iš pasąmonės gelmių.

- Kad ir kaip ten būtų, - kalbėjo Liza, - Klousonui kilo vis daugiau klausimų - manau, būtų prigrūdęs jų visą vagoną - bet Elė su juo nesiterliojo. Ji patarė pasiskambinti Rikui Kouliui ir trenkė ragelį. Klou-

sonas paskambino ir užtiko Mirijamą. Tai buvusi Riko žmona. Ir agentūros partneris. Keistas derinys, bet jie puikiausiai sutaria.

Klousonas ėmė klausinėti jos to paties: ar Džordžas Starkas ne Tedas Bomontas. Anot Mirijamos, ji atsakiusi "taip". Ir kad jos vardas Dolė Medison, kad ji ką tik išsiskyrė su Džeimsu, o Tedas išsiskirs su Liza, ir jie abu susituoks pavasarį. O tada padėjo ragelį. Po to nuėjo į Riko kabinetą ir pranešė, kad kažkoks tipas iš Vašingtono bando iššniukštinėti Tedo paslaptį. Nuo to laiko Klousono skambučiai į Koulio agentūrą apsiribodavo tik "alio ir sudie".

Liza nugėrė alaus.

- Bet jis nepasidavė. Tikri prielipoidai niekad nesudeda ginklų. Jis tik suprato, kad gražiuoju čia nieko nepeš.

- O Tedui jis neskambino? - paklausė Pengbornas.

- Ne, ne iš karto.

- Jūsų numerio tikriausiai nėra telefonų knygose?

Čia įsiterpė Tedas.

- Numerio nėra pavardžių sąraše, bet jis nurodytas prie fakulteto dėstytojų telefonų. Tai būtina. Aš dėstytojas ir turiu patarti.

- Bet vyrukas taip ir neužėjo į svečius, - stebėjosi šerifas.

- Jis bandė užmegzti kontaktą vėliau... laišku, - pasakė Liza. - Bet mes užbėgame įvykiams už akių, pasakoti toliau?

- Prašom, - pasakė Alanas. - Baisiai įdomi istorija.

- Taigi, - tęsė Liza, - prielipoidui užteko trijų savaičių ir kokių penkių šimtų dolerių, kad įsitikintų savo spėjimo teisingumu.

Jis pradėjo nuo "Literary Market Place" žinyno, leidėjai trumpina jį tiesiog "LMP". Jame yra visų dalyvaujančių knygų biznyje asmenų (ar tai būtų rašytojai, redaktoriai, ar leidėjai, agentai) vardai, adresai ir tarnybiniai telefonai. Panaudojęs jį ir žurnalo "Publishers Weekly" skyrelį "Žmonės", Klousonas sugebėjo atknisti pustuzinį "Darwin Press" darbuotojų, palikusių kompaniją tarp 1986-ųjų ir 1987-ųjų vasaros.

Vienas iš jų turėjo ir norėjo pasidalyti informacija. Elės Golden įsitikinimu, liežuvį čia bus įkišusi vyriausiojo buhalterio sekretorė, išdirbusi aštuonis mėnesius 1985-1986 metais. Elė vadino ją kniaukiančia kale iš Vasaro.

Alanas nusijuokė.

- Tedas irgi įtaria ją, - toliau kalbėjo Liza, - nes slaptas ginklas, kuriuo mus šantažavo, pasirodė beesą Džordžo Starko komisinių fotokopijos. Jie atėjo iš Rolando Baretso kontoros.

- Tai vyresnysis leidyklos buhalteris, - paaiškino Tedas. Klausydamas Lizos, jis nenuleido akių nuo vaikų. Dabar jie gulėjo ant nugaryčių,

kojytės suglaustos, buteliukai - dugnais į lubas. Jų akys buvo bereikšmės, nutolusios nuo viso to, kas čia vyko. Greit, jis žinojo, mažyliai užmigs visai nakčiai... abu kartu. “Jie viską daro kartu, - pagalvojo Tedas. - Vaikai miega, o žvirbliai skrenda”.

Jis vėl patrynė randą.

- Tedo vardo kopijose nebuvo, - pasakė Liza. - Tie kvitai kartais būna čekio formos, bet jie *nėra* tikri čekiai, todėl vardo ten ir nereikėjo. Suprantate, apie ką aš?

Alanas linktelėjo.

- Bet jam užteko ir adreso, kuris buvo toks: Mr. Džordžas Starkas, pašto skyrius, dėžutės Nr. 1642, Breveris, Meinas 014412. Tai tolokai nuo Misisipės, kur turėjo gyventi Starkas. Užteko pasižiūrėti į žemėlapį, kad pamatytum, jog arčiausiai į pietus nuo Breverio yra Ladlou, ir jis žinojo, kad ten gyvena visų gerbiamas, bet ne tiek garsus rašytojas Tadeušas Bomontas. Koks sutapimas!

- Nei man, nei Tedui asmeniškai jo pamatyti neteko, bet *jis* matė *Tedą*. Iš kvitų, kuriuos turėjo, Klousonas žinojo, kada “Darwin Press” išsiuntinėja čekius. Dauguma jų pirmiausiai patenka autoriaus agentui. Tada agentas išrašo naują, be savo komisinių. Bet Starko atveju buhalteris siųsdavo čekius tiesiai į pašto dėžutę Breveryje.

- O kaip su agento komisiniais? - pasidomėjo Alanas.

- Juos apskaičiuodavo “Darwin Press” ir siųsdavo Rikui atskiru čekiu, - paaiškino Liza. - Tai dar kartą patvirtino, kad Džordžas Starkas yra ne tas, kuo dedasi... tik dabar Klousonui jau reikėjo tvirto įrodymo. Ir jis tuo pasirūpino.

- Kai atėjo laikas išrašyti čekį, Klousonas atskrido čia. Naktis leisdavo “Holiday Inn” palapinių stovykloje, o dienomis ramstė Breverio pašto sienas. Taip jis bent rašė vėliau laiške Tedui. Tai buvo pasala. Visai kaip *detektyve*. Reikia pripažinti, kad visai vykęs tyrimas. Jei ketvirtą dieną “Starkas” nepasirodytų, seklys turėjo susivynioti savo palapinę ir išsinešdinti. Bet tuo viskas nesibaigtų. Kai į tave suleidžia dantis tikras prielipoidas, taip lengvai juo nenusikratysi, neatsiklijuos, kol negaus gero kąsnio.

- Arba kol neišbarškinsi jam dantų, - patikslino Tedas. Jis pastebėjo, kaip šerifas pasisuko į jį, suraukė kaktą. Blogai pasakyta. Kažkas tą jau padarė Lizos prielipoidui... gal net blogiau.

- Bet kuriuo atveju mes galim tik spėlioti, kaip būtų toliau elgęsis Klousonas, - apibendrino Liza, ir Alanas vėl pasisuko į ją. - Jam nereikėjo ilgai laukti. Trečią dieną nuo suolelio, esančio priešais paštą, jis pastebėjo prie jo privažiuojantį Tedo “Suburbaną”.

Liza vėl gurkštelėjo alaus ir nusišluostė putos ūsiukus. Dabar ji šypsojosi.

- Pereiname prie mėgstamiausios pasakojimo dalies, - pasakė ji. - Tai *ti-i-ikras* skanumėlis, kaip sakydavo vienas žydrasis iš "Antrojo vizito pas nuotakos tėvą". Klousonas apsiginklavo fotoaparatu. Tokiu mažyčiu, kad telpa į delną. Nutaikei į auką, padarei plyšį tarp pirštų objektyvui, ir - pykšt! - belieka susirinkti laimikį.

Ji sukikeno visa tai įsivaizdavusi.

- Frederikas pranešė savo laiške, kad iškniso jį kažkokiame šnipų įrangos kataloge - telefonų "blakutės", cheminiai reagentai, paverčiantys permatomais vokus dešimčiai minučių, suyrantys portfeliai ir taip toliau. Slaptas agentas X-9 Klousonas jūsų paslaugoms. Duodu galvą nukirst, kad jis būtų išknisęs ir dantį, pripildytą ciano kaliu, jei tie būtų legaliai pardavinėjami. Taip jis buvo įsijautęs į vaidmenį.

- Kad ir kaip ten būtų, jis padarė pustuzinį pakenčiamų nuotraukų. Ne šedevrai, bet galėjai atskirti, kas ir ką veikia. Viena nuotrauka, kai Tedas eina prie pašto dėžučių, kita - Tedas kiša raktelį į 1642-ąją, dar kita, kai jis išsiima voką.

- Jis atsiuntė jų kopijas? - paklausė šerifas. Jis prisiminė, kad Liza kalbėjo apie Klousono norą "užsidirbti" pinigėlių. Visa istorija šantažu jau ne kvepėjo, o tiesiog dvokė.

- O taip. Paskutinioji net buvo išdidinta: matėsi dalis siuntėjo adreso - raidės "DARW", ir nereikia didelės išminties, kad galėtum baigti.

- X-9 toliau smūgiuoja, - pratarė Alanas.

- Taip. Smūgiuoja. Padaręs nuotraukas, jis parsidangino į Vašingtoną. Mes gavome laišką su nuotraukomis tik po kelių dienų. Laiškas buvo tiesiog įstabus. Jis balansavo ant gąsdinimo ribos, bet niekad jos neperžengė.

- Jis studijavo teisę, - pasakė Tedas.

- Taip, - sutiko Liza. - Žmogelis, atrodo, žinojo, kiek toli gali eiti. Tedas atneš jums laišką, bet aš galiu atpasakoti jo turinį. Pradėjo nuo to, kad jis žavisi abiem "padalintos Tedo sąmonės" pusėmis, tai jo žodžiai. Tada supažindino mus su tuo, ką jis išsiaiškino ir kaip. Paskui perėjo prie reikalo. Labai rūpestingai užmaskavo kabliuką, bet jis liko. Klousonas pareiškė, jog pats yra pašauktas rašyti, bet neturi tam laiko - mat studijuoja teisę. Bet visa bėda ne tai. Kur kas blogiau, anot jo, kad jis yra priverstas mokėti už mokslą savo kruvinu darbu knygų parduotuvėje. Jis norėtų supažindinti Tedą su keliais savo darbeliais ir, jei jie pasirodys verti dėmesio, galbūt rašytojas neatsisakys padėti Klousonui patarimais ir materialine pagalba.

- Materialine pagalba, - pakartojo Alanas sutrikęs. - *Tai* dabar vadinama materialine pagalba?

Tedas užvertė galvą ir nusikvatojo.

- Taip bent vadino Klousonas. Manau, kad galėsiu pacituoti paskutinę laiško dalį mintinai: "Aš suprantu, kad skaitant pirmąkart mano prašymas gali pasirodyti per daug įžūlus, rašė jis, bet esu tikras, jog gerai išstudijavęs jūs greitai suprasite, kad toks sprendimas gali būti naudingas mums abiems".

Mes su Tedu užsiutom, paskui juokėmės, o po to dar ilgai negalėjom nusiraminti.

- Taip, - pritarė žmonai Tedas. - Nesu tikras dėl juoko, bet siutome mes dar ilgai.

- Galiausiai sėdome viską ramiai apsvarstyti. Kalbėjomės beveik iki vidurnakčio. Mes iškart supratome, kur lenkia Klousonas, ir nors Tedas labai niršo...

- Aš ir *dabar* dar nenusiraminau, - pertraukė Tedas, - o vaikinas jau negyvas.

- Taigi, kai po Starko kojomis ėmė svyruoti žemė, Tedui net palengvėjo. Jis ir pats norėjo baigti su juo, nors kuriam laikui, nes jau buvo pradėjęs didelę, rimtą savo paties knygą. Ją rašo ir dabar. Vadinsis "Auksinis šuo". Perskaičiau pirmus du šimtus puslapių, jie nuostabūs. Daug geresni už paskutinius veikalus, kuriuos sukurpė kaip Džordžas Starkas. Todėl Tedas nusprendė...

- Mes nusprendėme, - pasakė Tedas.

- Gerai jau, mes nusprendėme, kad Klousoną mums atsiuntė Apvaizda, ir tai, kas jau prasidėjo, įvyks greičiau. Mes tik baiminomės, kad Rikui Kouliui ši idėja nelabai patiks, nes kol kas Starkas uždirbo agentūrai daugiau negu Tedas. Bet Koulis net apsidžiaugė. Kaip tik tai, anot jo, parūpins puikią reklamą tiek Starko, tiek Tedo leidinių portfeliui...

- Dviems knygoms, - įsikišo Tedas su šypsena.

- ...tiek naujajai jo knygai, kai pagaliau pasirodys.

- Atsiprašau, pertrauksiu. Kas tas "leidinių portfelis"? - paklausė šerifas.

Tedas šypsodamasis paaiškino:

- Tai tos senos knygos, kurių net nededa į nupigintų knygų dėžes.

- Vadinasi, jūs išėjot į publiką.

- Taip, - pasakė Liza. - Iš pradžių "Associated Press" čia, Meine, ir "Publishers Weekly", bet šita sensacija peraugo jų rėmus. Šiaip ar taip, Starkas garsėjo kaip bestselerių autorius, ir faktas, jog jis niekada rea-

lybėje neegzistavo, buvo gardus kąsnelis visiems žurnalams ir laikraščiams. Tada su mumis susisiekė "People".

- Mes gavome dar vieną pasipiktinusio Frederiko Klousono laišką: kaip, girdi, jūs galėjote taip niekingai ir nedėkingai pasielgti. Jis, matyt, buvo šventai įsitikinęs, kad neturime teisės be jo tvarkyti savo reikalų, nes jis nuveikė kolosalų darbą, o Tedas tik parašė keletą knygiūkščių. Po to jis nutilo.

- O dabar jis nutilo visam laikui, - pasakė Tedas.

- Ne, - paprieštaravo šerifas. - Kažkas jį nutildė... o tai didelis skirtumas.

Stojo tyla. Neilga... tik labai labai sunki.

3

Alanas mąstė kelias minutes. Tedas su Liza jam netrukdė. Pagaliau jis pakėlė akis ir pasakė:

- Na, gerai. Kodėl? Kam po viso to griebtis žmogžudystės? Kai viskas iškilo aikštėn?

Tedas papurtė galvą.

- Jei tai nors kiek susiję su manimi ar knygomis, kurias parašiau kaip Džordžas Starkas, visiškai nenutuokiu kodėl?

- Ir tai dėl slapyvardžio? - garsiai svarstė šerifas. - Neįsižeisk, Tedai, bet tai ne slaptas dokumentas ar karinė paslaptis.

- Ko čia įsižeisti, - patikino Tedas. - Tiesą sakant, aš ir pats taip manau.

- Starkas turėjo aibes gerbėjų, - pasakė Liza. - Kai kurie nepatenkinti, kad Tedas neketina pratęsti Starko serijos. Po straipsnio atėjo laiškų ir į "People", ir Tedą užvertė. Viena ponia net palinkėjo, kad pas Tedą užsuktų Aleksis Mešinas.

- Kas yra Aleksis Mešinas? - vėl išsitraukė knygutę Alanas.

Tedas šyptelėjo.

- Ramiau, ramiau, gerasis mano inspektoriau. Mešinas - dviejų Džordžo romanų herojus. Pirmojo ir paskutiniojo.

- Išgalvotas išgalvoto, - pasakė šerifas, dėdamas į šalį knygutę. - Nuostabu.

Žodžiai, rodos, šiek tiek apstulbino Tedą.

- Išgalvotas išgalvoto, - pakartojo jis. - Neblogai. Tikrai neblogai pasakyta.

- Aš norėjau pridurti štai ką, - tęsė Liza. - Galbūt Klousonas turėjo draugą - jei išvis prielipoidai turi draugų - aršų Starko gerbėją. Tas kaip

nors sužinojo, kad už visą šitą istoriją reikia dėkoti Klousonui, ir užsiuto, nes daugiau nebus Starko romanų, kuriuos jis...

Moteris atsiduso, nudelbė akis į alaus skardinę, paskui vėl pakėlė galvą.

- Baltais siūlais siūta, tiesa?

- Bijau, kad taip, - švelniai pasakė Pengbornas ir pasižiūrėjo į Tedą. - Pulkit ant kelių prieš Aukščiausiąjį už tokį puikų alibi, jei dar nespėjot to padaryti anksčiau. Pats suprantat, kad tai puikiausias motyvas žmogžudystei.

- Iš dalies sutinku, - pasakė Tedas. - Tadeušas Bomontas parašė dvi knygas, kurias mažai kas skaitė. Apie antrąją, išleistą prieš vienuolika metų, net atsiliepimai buvo nekokie. Dėtosios į jį viltys neišsipildė, ir vargu ar knygos išvys prekystalius antrą kartą, jeigu taip biznis eisis ir toliau. O Starkas žeria pinigus rieškučiomis. Rieškučiomis, ne glėbiais vis dėlto, bet knygos atneša keturis kartus daugiau pajamų negu dėstytojavimas. Ir čia pasipainioja nuskuręs šantažuotojas Klousonas. Aš atsisakau bendradarbiauti, bet esu priverstas viešai atskleisti savo kozirius. Netrukus Klousonas nužudomas. Motyvas geras, bet tik iš paviršiaus. Idiotiška žudyti šantažuotoją, jeigu jau pats atskleidei savo paslaptį.

- Taip... tada lieka kerštas.

- Na, taip, kol neįsigilini. Liza sakė gryniausią tiesą. Starkas baiginėjo savo dieneles. Galėjo pasirodyti knyga - viena, ne daugiau. Ir viena iš priežasčių, kodėl Rikas Koulis per daug nenuliūdo, buvo ta, kad ir jis tai žinojo. Agentas neprašovė ir dėl reklamos. Straipsnis "People", kad ir koks idiotiškas, daro stebuklus knygų rinkoje. Rikas sakė man, kad "Kelionė į Babiloną" vėl gali grįžti į bestselerių sąrašus. Dabar perkamos visos Starko knygos. Datonas net planuoja išleisti antrą "Netikėtų šokėjų" ir "Purpurinės bedugnės" tiražą. Ką apie tai manote?

- Tai kokių išvadų prieiname? - paklausė Alanas.

- Velniai rautų, jei žinau, - atsakė Tedas.

Liza pertraukė stojusią pauzę:

- Tai krokodilų medžiotojas. Pagalvojau apie juos dar šį rytą. Toks pamišęs krokodilų medžiotojas.

- Krokodilų medžiotojas? - Alanas pasisuko į ją.

Liza paaiškino apie Tedo "gyvų krokodilų stebėjimo sindromą".

- Juk *galėjo* būti koks fanatikas, - įrodinėjo ji. - Ne tokia jau nesąmonė, jei prisiminsit Džono Lenono žudiką arba tą, kuris pasikėsino į Ronaldą Reiganą. Jie niekur nedingo. Ir jeigu Klousonas išsišniukštinėjo apie Tedą, kas nors tą patį galėjo padaryti su Klousonu.

- Tai kodėl jis bando įklampinti mane, jei taip mėgsta? - paklausė Tedas.

- Jis tavęs *nekenčia!* - karštai sušuko Liza. - Starkas - štai ką myli krokodilų medžiotojai. Jis tikriausiai nekenčia tavęs tiek pat, kiek nekenčia - nekentė - Klousono. Tu pareiškei, kad nė kiek neapgailestauji dėl Starko mirties. Tai gali būti rimta priežastis.

- Manęs dar neįtikinote, - pareiškė Alanas. - Pirštų atspaudai...

- Sakote, kad pirštų atspaudai dar niekad nebuvo padirbti ar perkelti, bet jie rasti abiejose nusikaltimų vietose, ir tai įtartina. Vienintelis įkaltis.

Tedas išgirdo save sakant:

- Ne, tu klysti, Liza. Jei iš tikro yra toks vaikinas, jis ne tik *myli* Starką, - jis dirstelėjo į savo rankas. Jos buvo pašiurpusios.

- Ne tik? - pasiteiravo Alanas.

Tedas pasižiūrėjo į juos abu.

- Ar jums neatėjo į galvą, kad žmogus, nužudęs Homerą Gamašą ir Frederiką Klousoną, įsivaizduoja save Džordžu Starku?

4

Ant laiptelių Alanas pasakė:

- Aš palaikysiu su jumis ryšį, Tedai, - vienoje rankoje jis laikė Frederiko Klousono laiškų kopijas, padarytas Tedo kabinete. Alano noras turėti kopijas, o ne originalus, pamąstė sau Bomontas, liudija, kad dauguma įtarimų nuo jo galvos nukrito.

- Ir sugrįšiu areštuoti, jei rasiu bent adatos skylutę alibi? - paklausė šypsodamasis Tedas.

- Nemanau, kad taip atsitiks. Vienintelis dalykas, kurio prašau, tai palaikyti su *manimi* ryšį.

- Jeigu kas paaiškės, ar ne?

- Taip, būtent todėl.

- Gaila, kad negalėjome daugiau padėti, - pasakė šerifui Liza.

Alanas šyptelėjo:

- O jūs man tikrai daug padėjote. Niekaip negalėjau apsispręsti, ar likti dar dienai, tiksliau, nakčiai, “Ramada Inn” viešbutyje, ar grįžti į Kasl Roką. Pasikalbėjęs su jumis, nutariau keliauti. Ir tuoj pat. Gera bus grįžti namo. Mano žmona Ana paskutinėmis dienomis truputį negaluoja.

- Tikiuosi, nieko rimta, - pasiteiravo Liza.

- Migrena, - trumpai atsakė Alanas. Ir jau ėmė leistis laiptais, bet staiga atsigręžė.

- Dar vienas dalykas.

Tedas pasižiūrėjo į Lizą.

- Na vėl, - pasakė jis. - Trukt už vadžių, vėl iš pradžių.

- Nieko panašaus, - nugirdo Tedą Alanas. - Vašingtono policijos valdyba saugo dar vieną Klousono nužudymo bylos daiktinį įrodymą. Jis niekur neskelbiamas bandant apsisaugoti nuo žmogžudžių apsišaukėlių. Klousono bute kai kas buvo parašyta ant sienos, - Alanas stabtelėjo ir paskui kažkaip lyg atsiprašydamas pridūrė: - Aukos krauju. Tik pažadėkit tylėti, jei pasakysiu kas.

Bomontai linktelėjo.

- Žodžiai tokie: "Žvirbliai vėl skrenda". Ar jums ką nors sako?

- Ne, - atsiliepė Liza.

- Ne, - padvejojęs pakartojo Tedas.

Alano žvilgsnis sustojo ant Tedo veido.

- Jūs tikras?

- Visiškai.

Šerifas atsiduso:

- Taip ir maniau. Bet pamėginti reikėjo. Tiek visokių keistų sutapimų, pagalvojau, gal ir šitas išdegs. Labanakt, Tedai, Liza. Palaikykit su manimi ryšį, jei kas.

- Būtinai, - patikino Liza.

- Palaikysim, - pritarė Tedas.

Jau po minutės juos ir Alaną Pengborną skyrė durys. Skyrė nuo tamsos, kuri gaubė jo ilgą kelionę namo.

Dešimtas skyrius

VĖLIAU TĄ NAKTĮ

1

Jie nunešė miegančius dvynukus į lovytes viršun ir patys ėmė ruoštis į lovą. Tedas su trumpikėmis ir marškinėliais be rankovių - savotiška pižama - nuėjo vonion. Jis valėsi dantis, kai prasidėjo traukuliai. Metė dantų šepetuką, išspjovė į kriauklę baltas putas ir užsikniaubė ant unitazo. Kojos laikė jį it mediniai basliai.

Jis žiaugtelėjo kartą, bet niekas nepasirodė. Skrandis vėl apsiramino... mažų mažiausiai bandomajam laikotarpiui.

Kai Tedas atsigręžė, tarpduryje stovėjo Liza, melsvi nailoniniai naktiniai, kuriuos ji vilkėjo, siekė kelis colius virš kelių. Žmona ramiai žiūrėjo jam į akis.

- Kažką slepi, Tedai. Negerai. Anksčiau niekada to nebūdavo.

Jis sunkiai atsikvėpė ir ištiesė prieš save rankas sunėręs pirštus. Jos drebėjo.

- Kada tai sužinojai? - paklausė jis.

- Kažką negera nujaučiau jau nuo tada, kai grįžo šerifas. O kai jis paklausė apie užrašą ant Klousono sienos... tu degei, it ant kaktos šviestų neono lempa.

- Pengbornas nepastebėjo jokio neono.

- Šerifas nepažįsta tavęs taip gerai kaip aš... bet jeigu nepastebėjai jo dvejonių, tada tiesiog nežiūrėjai į jį. Netgi jis pastebėjo kažką nepaprasta. Jo žvilgsnis sakyte tai sakė.

Lizos lūpų kampučiai nusileido. Išryškėjo raukšlelės, raukšlelės, kurias jis pirmąkart pamatė po nelaimės Bostone, ir kurios vis gilėjo stebint, kaip jis nesėkmingai bando nuleisti vandenį iš tuščio bakelio.

Kaip tik tada jo gėrimas darėsi nekontroliuojamas. Visi tie dalykai - Lizos susižeidimas ir persileidimas, sukritikuota "Purpurinė bedugnė" ir finansinis krachas, milžiniškas "Mešino kelio" pasisekimas Starko slapyvardžiu, beribis gėrimas - atvedė jį į gilią depresiją. Tedas suvokė, kad tai savanaudiška, bet suvokimas nepadėjo. Galiausiai jis užgėrė pusbuteliu "Jack Daniels'o" saują migdomųjų tablečių. Tai buvo savižudybė ne iš gero gyvenimo, kaip sakoma... bet savižudybė. Ir visa tai truko trejus metus. Tada atrodė nepalyginamai ilgiau. Ir amžiams.

Apie tai, aišku, vos užsiminta arba visai nutylėta "People" žurnalo puslapiuose.

Dabar jis matė tą patį Lizos žvilgsnį kaip ir tada. Jis nekentė jo. Susirūpinimas - blogai, nepasitikėjimas - dar blogiau. Bomontas pagalvojo, kad lengviau būtų pakelti neapykantą, o ne šitą keistą atsargų žvilgsnį.

- Negaliu pakęsti, kai man meluoji, - paprastai pasakė ji.

- Aš nemeluoju, Liza! Dėl Dievo meilės!

- Kartais gali meluoti ir neištardamas nė žodžio.

- Aš ketinau tau viską papasakoti, - pasakė jis. - Tik aš dar pats gerokai visko nesuvokiu.

Ar tai tiesa? Tikrai? Jis to nežinojo. Tai buvo tikra velniava, sumauta velniava, bet ne todėl jis tylėjo. Jis jautė poreikį tylėti nelyginant žmogus, pamatęs kraują ant savo kėdės ar pajutęs gumbelį kirkšnyse. Tyla tokiais atvejais iracionali... bet baimė iracionali taip pat.

Ir buvo dar kai kas: Tedas buvo rašytojas, fantazuotojas. Jam nepasitaikė sutikti žmogaus, - įskaitant ir save, - kuris bent kiek suvoktų, kodėl elgiasi *vienaip ar kitaip.* Kartais jis galvodavo, kad troškimas rašyti fantastiką buvo tik gynyba nuo pasimetimo, gal net beprotybės. Tai buvo desperatiškas žmogaus bandymas surasti tvarką, žinant, kad ji egzistuoja vien žmonių sąmonėje... bet tik ne širdyje.

Kažkoks vidinis balsas pirmą kartą klausinėjo jį: "Kas tu esi, kai rašai, Tedai? Kas esi tada?"

Jis neturėjo ką atsakyti tam balsui.

- Na? - paklausė Liza. Tonas buvo griežtas, ant pykčio ribos.

Jis atsipeikėjo iš savo apmąstymų.

- Ką?

- Ar jau suvokei? Kas tai galėtų būti?

- Palauk, - pasakė Tedas, - nesuprantu, ko tu inkšti, Liza!

- Todėl, kad *bijau!* - suriko ji piktai... ir akyse pasirodė ašaros. - Todėl, kad nuslėpei tai nuo šerifo, ir aš dar stebiuosi, kodėl bandai nuslėpti nuo *manęs!* Jeigu nematyčiau tos veido išraiškos...

- Taip, - dabar ir jis supyko. - Ir kokia tai išraiška? Ką ji tau primena?

- Tu atrodei kaltas, - atrėžė ji. - Atrodei kaip tada, kai įtikinėjai žmones, kad metei gerti, o iš tikro gėrei toliau. Kai... - ji nutilo. Tedas nežinojo, ką žmona pamatė jo veide, nebuvo net tikras, kad *nori* žinoti, bet jos pyktį kaip ranka atėmė. Jį pakeitė kaltės jausmas. - Atleisk. Tai neteisinga.

- Kodėl gi? - paklausė jis dusliai. - Tai tiesa. Bent dabar.

Jis grįžo prie kriauklės, išskalavo skysčiu burnai likusią pastą. Skystis buvo be alkoholio. Kaip ir vaistai nuo kosulio. Ir sintetinė vanilė virtuvės spintelėje. Negėrė jo nė lašo po paskutinio Starko romano.

Lizos ranka švelniai palietė Tedo petį.

- Tedai, mes abu supykome. Tik skaudiname vienas kitą, o niekas nepasikeičia. Tu sakei, kad ten galėjo veikti psichopatas, kuris įsivaizduoja *esąs* Džordžas Starkas; žinome, kad jis nužudė du žmones. Vienas iš jų prisidėjo atskleidžiant Starko pseudonimą. Tu tikriausiai jau pagalvojai, kad gali būti įrašytas to žmogaus priešu Nr. 1. Bet vis dėlto tu kažką slepi. Kokia ta frazė?

- Žvirbliai vėl skrenda, - pasakė Tedas. Jis pasižiūrėjo į savo atspindį vonios veidrodyje, apšviestą balta fluorescencine lempa. Tas pats veidas. Paakiai gal kiek pajuodę, bet veidas tas pats. Ką gi, ne žvaigždės veidelis, bet geras ir toks.

- Aha. Ji kažką tau reiškia. Ką?

Tedas išjungė vonios šviesą ir apkabino žmoną per pečius. Jie nuėjo į lovą ir atsigulė miegoti.

- Kai man buvo vienuolika, - paaiškino jis, - man padarė operaciją. Išpjovė nedidelį augliuką iš priešakinės smegenų žievės dalies. Atrodo, priekinės. Tau pasakojau anksčiau.

- Taip? - ji susirūpinusi žiūrėjo į jį.

- Ir sakiau, kad siaubingai skaudėdavo galvą, kol auglys dar nebuvo aptiktas, tiesa?

- Taip.

Jis ėmė automatiškai glostyti jos klubą. Liza turėjo nuostabias ilgas kojas, o naktiniai buvo visai trumpučiai.

- Prisimeni apie garsus?

- Garsus? - nustebusi pakartojo Liza.

- Taip ir maniau... Bet žinai, niekada neteikiau jiems daug reikšmės. Viskas atsitiko taip seniai. Žmonės su augliais galvoje dažnai skundžiasi galvos skausmais, kartais jiems užeina priepuoliai arba ir viena, ir kita. Kai kada šitie simptomai dar turi savo požymių. Jie vadinami sensoriniais pranašais. Dažniausiai tai yra kvapai - pieštuko drožlių, svogūno, pūvančių vaisių. Mano sensorinis pranašas buvo garsinis. Tai buvo paukščiai.

Jis žiūrėjo Lizai į akis, o nosys kone lietėsi. Tedas jautė kutenančius kaktą jos plaukų galiukus.

- Tiksliau - žvirbliai.

Tedas atsisėdo nenorėdamas matyti šoko jos veide. Jis paėmė žmoną už rankos.

- Eime.

- Tedai... kur?

- Į kabinetą, - paaiškino jis. - Noriu tau kai ką parodyti.

2

Tedo kabinete karaliavo milžiniškas rašomasis stalas. Nebuvo jis nei antikvarinis, nei labai modernus. Tai buvo tiesiog neįtikėtinai didelis ir patogus baldas. Jis stovėjo kaip dinozauras po trimis pakabinamomis lempomis; kai jos veikė visos trys, apšvietimą galima buvo pavadinti klaikiu. Dabar paties stalo mažai ir matėsi. Rankraščiai, krūvos laiškų, knygų, spaustuvės atsiųstos knygų skiltys - viskas buvo suversta kur papuolė. Už stalo, ant baltos sienos kabojo mėgstamiausio Tedo statinio paveikslas: “Flatiron Building” Niujorke. Ta neįtikėtina pleišto forma visada džiugino Tedo akį.

Prie rašomosios mašinėlės gulėjo naujojo romano, "Auksinio šuns", rankraštis. Ant mašinėlės ilsėjosi tos dienos triūsas. Šeši puslapiai. Jo įprasta norma... kai rašė pats. Starkas parašydavo aštuonis, neretai ir dešimt puslapių.

- Štai su kuo aš tąsiausi iki Pengborno apsilankymo, - pasakė Tedas, imdamas pluoštą lapų nuo rašomosios mašinėlės ir duodamas jai. - Tada pasigirdo tas garsas - žvirblių čirškėjimas. Antrą kartą per šiandieną, tik šįkart daug stipresnis. Matai, kas parašyta skersai eilučių?

Liza ilgai žiūrėjo į popierių, ir jis matė tik jos plaukus ir pakaušį. Paskui ji pakėlė akis. Veide neliko nė lašelio kraujo. Lūpos virto siauru plyšeliu.

- Tai tas pats, - sušnibždėjo ji. - Juk tai tas pats. O, Tedai, kas tai? Kas...

Liza susverdėjo, ir Tedas palinko išsigandęs, kad ji kris apalpusi. Jis suėmė žmoną už pečių; jo kojos užsikabino už X formos krėslo kojų, ir abu sutuoktiniai vos nenuvirto nuo stalo.

- Ar gerai jautiesi?

- Taip, - atsakė ji tyliu balsu. - O tu?

- Ne visai, - prisipažino Tedas. - Atleisk. Tas gremėzdas Bomontas. Jaukiu čia viską kaip riteris su šarvais.

- Tu parašei tai *prieš* pasirodant Pengbornui, - pasakė ji. Ir, rodos, niekaip negalėjo tuo patikėti. - *Prieš tai.*

- Tas tiesa.

- Ką tai *reiškia?* - ji žvelgė į jį nemirksėdama; nepaisant ryškios šviesos, vyzdžiai buvo išsiplėtę.

- Nežinau, - atsakė Tedas. - Pamaniau, gal tau šaus kokia mintis.

Liza papurtė galvą ir padėjo popierius į vietą. Tada patrynė ranką į melsvus naktinius, lyg būtų ką tik prisilietusi prie kokios šlykštynės. Tedas spėjo, kad jos judesys buvo nesąmoningas, todėl nieko nesakė.

- Dabar supranti, kodėl nutylėjau apie tai? - paklausė jis.

- Taip... manau, suprantu.

- Ką būtų pasakęs jis? Mūsų praktiškasis šerifas iš mažiausios Meino grafystės, kuris šventai tiki kompiuterių duomenimis ir liudytojų parodymais? Mūsų šerifas, kuris labiau linkęs tikėti versija apie slaptą brolį dvynį, negu galimybe, kad kažkas išrado, kaip padirbti pirštų atspaudus? Ką jis būtų pasakęs apie *tai?*

- Aš... aš nežinau, - ji visomis išgalėmis stengėsi suimti save į rankas, nusiraminti. Tedui teko tai matyti ir anksčiau, ir jį visad žavėjo šitas bruožas. - Aš nežinau, ką apie tai būtų pasakęs šerifas, Tedai.

- Aš irgi. Blogiausiu atveju jis, matyt, įtartų esant kažkokią nusikaltimo nuojautą. Bet labiau tikėtina, kad jis pamanytų mane atlėkus čia ir parašius, kai tik jis išvažiavo.

- Dėl ko būtum tai daręs? *Dėl ko?*

- Manau, kad pirma šerifo prielaida būtų, jog aš pamišęs, - sausai atsakė Tedas. - Tokio tipo policininkai kaip Pengbornas labiau linkę aiškinti visokias keistenybes pamišimu, o ne tiesiog priimti reiškinį, koks jis yra, net jei jo negalima paaiškinti. Jeigu tau atrodo, kad aš klystu, sakyk tiesiai. Mes galime paskambinti šerifui į Kasl Roką ir viską papasakoti.

Liza papurtė galvą:

- Aš nežinau. Aš girdėjau - rodė diskusiją per televizorių - apie psichinius ryšius.

- Tu tiki jais?

- Aš neturėjau priežasties apie tai pagalvoti, - atsakė ji. - Bet dabar, atrodo, tikiu. - Liza pasilenkė ir paėmė lapą su užrašu. - Tu parašei tai Džordžo pieštuku, - pastebėjo ji.

- Jis tiesiog pirmiausiai pakliuvo man po ranka, - patikino Tedas. Galvoje šmėkštelėjo mintis apie "Skripto" parkerį, bet jis pasistengė kuo greičiau ją išguiti. - Ir tai ne *Džordžo* pieštukai. Ir niekada nebuvo jo. Jie mano. Aš velniškai pavargau nuo minčių apie jį, kaip realų žmogų. Idėja prarado tą žavesį, kurį kadaise galbūt turėjo.

- Nepaisant to, šiandien pavartojai vieną jo frazę: "Sukurti sau alibi". Niekada negirdėjau, kad taip sakytum, tik knygose. Tai tiesiog sutapimas?

Tedas jau ketino jai aiškinti, taip, *žinoma,* tai tik sutapimas, bet susilaikė. Tai *tikriausiai* sutapimas, bet prisiminus užrašą ant rankraščio, kas imtųsi tvirtinti?

- Nežinau.

- Tu jutai transą, Tedai? Tu tikriausiai jutai transą, kai rašei šituos žodžius?

Jis atsakė lėtai ir nenoriai:

- Taip. Manau, kad taip.

- Tai viskas, kas tada nutiko? Ar buvo kažkas daugiau?

- Neprisimenu, - pasakė jis ir nenoromis pridūrė. - Atrodo, dar kažką pasakiau, bet ką - nepamenu.

Liza ilgai žiūrėjo į jį, pagaliau tarė:

- Eime miegoti.

- Manai užmigsim, Liza?

Ji nusijuokė - beviltiškai.

3

Bet po dvidešimties minučių Tedas beveik snaudė, kai jį išbudino Lizos balsas.

- Tu turi nueiti pas daktarą, - pasakė ji. - Pirmadienį.

- Dabar neskauda galvos, - bandė protestuoti Tedas. - Tik paukščių garsai. Ir ta idiotiška frazė, - patylėjęs pridūrė su viltimi. - Ar negalėjo tai būti gryniausias sutapimas?

- Aš nežinau, kas tai, - atsakė Liza, - bet turiu perspėti, kad sutapimus aš laikau paskutinėje vietoje.

Dėl kažkokios priežasties tai pralinksmino juos abu, ir jiedu gulėjo lovoje, stengdamiesi juoktis kaip įmanoma tyliau, kad neprižadintų kūdikių. Tarp jų vėl viskas buvo gerai. Kaip ten būtų, tai vienintelis dalykas, kuriuo Tedas dabar neabejojo. Audra nuslinko. Vėl seni kauleliai buvo pakasti greta.

- Aš užrašysiu tave priėmimui, - pasakė Liza nurimusi.

- Ne, - paprieštaravo jis. - Aš pats.

- Ir nepamirši per kokį kūrybinį polėkį?

- Ne. To pirmiausia ir imsiuos pirmadienio rytą. Pažadu.

- Na, gerai, - ji atsiduso. - Bus tiesiog stebuklas, jeigu užmigsiu.

Bet po penkių minučių ji kvėpavo ramiai ir giliai, o dar vėliau, tik ne po penkių minučių, užmigo ir Tedas.

4

Tedas vėl sapnavo.

Sapnas buvo toks pats (ar taip bent atrodė) iki pat galo: Starkas vedė jį per tuščią namą, visą laiką likdamas užpakalyje ir tikindamas, kad jis klysta, kai Tedas drebančiu ir neklusniu balsu bandė tvirtinti, jog tas namas jo. Jūs absoliučiai neteisus, sakė Starkas iš už dešiniojo (o gal kairiojo - koks skirtumas) peties. Šių namų šeimininkas, kalė jis Tedui, miręs. Šių namų šeimininkas yra toje užburtoje vietoje, kur baigiasi visos geležinkelio linijos, toje vietoje, kurią visi, esantys po žeme (nesvarbu, kur tai būtų), vadina Endsviliu. Viskas buvo kaip aname sapne iki tos vietos, kai jie pasiekė sandėliuką. Čia Liza buvo ne viena. Prie jos prisijungė Frederikas Klousonas. Jo nuogumą dengė absurdiškas odinis paltas. Jis buvo negyvas kaip ir Liza.

Už peties Starkas pareiškė reikšmingu tonu:

- Štai kas atsitinka niekingiems tauškaliams. Jie virsta kvailio įdaru. Dabar *juo* pasirūpinta. Aš pasirūpinsiu jais visais, vienu po kito. Pasistenk, kad nereikėtų pasirūpinti ir *tavimi.* Žvirbliai vėl skrenda, Tedai - atsimink tai. Žvirbliai skrenda.

Ir tada lauke Tedas *išgirdo* juos: ne tūkstančius, o milijonus, galbūt net milijardus, ir diena virto naktimi, kai tiršti žvirblių debesys uždengė saulę.

- *Aš nieko nematau!* - suriko jis, o už nugaros Džordžas Starkas šnibždėjo:

- Jie vėl atskrido, seni. Nepamiršk. *Ir nesipainiok man po kojom.*

Tedas pabudo drebėdamas, ir šįkart miegas ilgai nenorėjo sugrįžti. Jis gulėjo tamsoje galvodamas, kokia absurdiška šito sapno, o gal ir ankstesnio, tik šitas geriau įstrigo, idėja. Visiškai absurdiška. Taip, jis visada įsivaizdavo Starką ir Aleksį Mešiną esant labai panašiu (kodėl gi ne, juk abu gimė tuo pat metu "Mešino kelyje"), abu aukšti ir plačiapečiai - ne iš prigimties, o lyg sulipdyti iš masyvių blokų, - ir abu šviesiaplaukiai... bet nuo to idėja mažiau absurdiškesnė nepasidarė. Išgalvoti herojai neima užmušinėti žmonių. Reikės pasakyti Lizai per pusryčius, bus iš ko pasijuokti... na, gal ne pasijuokti (aplinkybės nekokios), bet šypseną sukels.

"Pavadinsiu tai Viljamo Vilsono kompleksu", - pagalvojo prieš užmigdamas jis. Bet kai išaušo rytas, sapnas pasirodė nevertas aptarimo, bent jau per pusryčius. Todėl Tedas nutylėjo... bet dieną vis grįžo mintimis prie jo. Sapnas traukė it tamsus brangakmenis.

Vienuoliktas skyrius

ENDSVILIS

1

Ankstų pirmadienio rytą, nespėjus Lizai priminti, jis apsilankė pas daktarą Hjumą. Auglio pašalinimas 1960 metais buvo įrašytas į Tedo medicinos kortelę. Jis papasakojo Hjumui, kad neseniai vėl du kartus girdėjo paukščių čirškesį, kuris lydėdavo stiprius galvos skausmo priepuolius prieš auglio diagnozę ir operaciją. Daktaras pasiteiravo, ar vėl kartojasi galvos skausmai. Tedas atsakė neigiamai.

Jis nepasakojo apie transo būseną ir tai, ką jis tada parašė, nepasakojo, kas buvo rasta parašyta aukos krauju Vašingtone. Tai atrodė taip toli kaip vakarykštis sapnas. Tiesą sakant, jam nesinorėjo rimtai į visa tai žiūrėti.

O daktaras Hjumas susirūpino ne juokais. Jis liepė Tedui nuvykti į Rytinio Meino medicinos centrą po pietų. Ir norėjo gauti Tedo kauko-

lės rentgeno nuotraukas ir kompiuterizuotą ašinę tomografiją, vadinamąją KAT išklotinę.

Tedas nuvažiavo. Jis pasidarė nuotraukas ir tada įkišo savo galvą į mašiną, kuri atrodė kaip pramoninis drabužių džiovintuvas. Toji drebėjo ir traškėjo geras penkiolika minučių, tada pagaliau buvo išleistas į laisvę... Jis paskambino Lizai, kad rezultatų tikisi savaitės pabaigoje, o dabar važiuoja trumpam į universitetą.

- Ar negalvoji paskambinti šerifui Pengbornui? - paklausė ji.

- Geriau palaukime tyrimų rezultatų, - pasiūlė Tedas. - O tada matysim, ką daryti toliau.

2

Bomontas buvo savo kabinete ir vadavo stalą bei lentynas nuo įvairiausių popierių, susikaupusių per visą semestrą, ir galvą vėl persmelkė garsas. Iš pradžių giesmę užvedė keli giesmininkai, vėliau prie jų jungėsi vis daugiau ir galop galvoje čirškė visas choras.

Giedras dangus - jis matė giedrą dangų su kur ne kur išsibarsčiusių namų ir telefono stulpų siluetais. Ir visur tupėjo žvirbliai. Jais aplipęs kiekvienas stogas, kiekvienas stulpas, - rodės, tik laukia komandos. O tada jie sudrebins tylą, tarsi tūkstančių popieriaus lapų šiurenimu ūžtelėjus vėjo gūsiui.

Tedas, nieko aplink nematydamas, apgraibomis pasiekė stalą, sučiuopė krėslą ir susmuko į jį.

Žvirbliai.

Žvirbliai ir giedras vėlyvo pavasario dangus.

Nyki kakofonija sprogdino jo galvą. Bomontas pasidėjo prieš save popieriaus lapą ir nesuvokdamas, ką daro, ėmė rašyti. Jo galva bejėgiškai užvirto atgal, nieko nematančios akys įsmigo į lubas. Šratinukas judėjo pirmyn ir atgal, aukštyn ir žemyn, tarytum vykdydamas tik jam žinomą programą.

Dabar paukščiai pakilo, ir juodas debesis užtraukė baltą kovo dangų Bergenfildo Ridžvėjaus rajone, Niū Džersio valstijoje.

3

Tedas atsipeikėjo nepraėjus nė penkioms minutėms po pirmųjų garsų. Visas tiesiog žliaugė prakaitu, kairysis riešas tvinksėjo, bet galvos neskaudėjo. Jis pasižiūrėjo žemyn ir pamatė ant stalo popieriaus lapą - tai buvo blogoji Amerikos lyginamosios literatūros vadovėlių užsakymo blanko pusė - ir bukai įsispoksojo į tai, kas ten buvo parašyta.

SESE KVAILIAI VĖL SKRENDA
KATĖS DABAR SESUTE
SESE AMŽIAMS
MIR KVAILIAI
SKAMBINK SESE
ENDSVILIS
SESE BAIGIASI
KATĖS SKAMBINK SESUTE
PJŪVIAI PO
SKUSTUVAS SESE APAČIA
ŽVIRBLIAI SESE
MIR SESE SKUSTUVAS
IR VISADA DABAR
SESUTE IR VISADA
ĮDARAS
GALAS KATĖS SESUTE ŽVIRBLIS

- Tai nieko nereiškia, - sušnibždėjo vyras. Jis trynė pirštų galiukais smilkinius, laukdamas, kada prasidės galvos skausmai arba iškeverzoti žodžiai susijungs į kokią logišką mintį.

Tedas širdyje nenorėjo, kad atsitiktų kuris nors iš tų dalykų... ir nieko neatsitiko. Žodžiai taip ir liko žodžiais, pakartoti keletą kartų. Kai kurie aiškiai buvo sapno apie Starką išdava; kiti - tiesiog nesuvokiami kliedesiai.

Jautėsi jis puikiai.

“Šįkart neketinu pasakoti to Lizai, - pagalvojo Bomontas. - Kad prasmegčiau, jei pasakysiu nors žodį. Ir ne todėl, kad bijau, nors... aš iš tikro bijau. Tai visai paprasta - ne visos paslaptys yra blogos. Kai kurios tikrai geros. Kai kurios - būtinos. O šita ir tokia, ir tokia”.

Tedas nenumanė, tiesa tai ar ne, bet jis atrado tai, kas nuėmė nuo jo pečių sunkią naštą: jam buvo tas pat. Jis jau pavargo nuo begalinio galvojimo, nuo kurio nė per nago juodymą ne aiškiau. Jis pavargo bijoti lyg žmogus, juokais įlindęs į olą ir jau pradėjęs įtarti, kad nebežino kelio atgal.

Nustok apie tai svarstyti. Tai išeitis.

Ir jis tikėjo, kad tas tiesa. Nebuvo tikras, kad sugebės tai padaryti... bet pasistengs iš visų jėgų. Tedas lėtai pakilo, paėmė užsakymo blanką abiem rankom ir ėmė plėšyti į juosteles. Žodžių raizginys pamažėle nyko. Jis suplėšė juosteles į smulkius skutelius ir sumetė į šiukšlių dėžę - tie it konfeti pridengė tai, kas čia atsidūrė prieš visą įvykį. Tedas sėdė-

jo įsmeigęs į juos akis dar porą minučių, tarsi tikėdamas, kad jie gali pakilti ir vėl susiklijuoti į lapą, kaip atsukant atgal kino filmą.

Pagaliau jis pakėlė krepšį ir išnešė jį į koridorių prie nerūdijančio panelio greta lifto. Užrašas jo apačioje skelbė: "Šiukšlių degintuvas".

Jis atidarė panelį ir suvertė šiukšles į pajuodusią gerklę.

- Čia, - pertraukė jo balsas Anglų kalbos ir Matematikos fakultetų tylą. - Viskas čia.

Mes, apačioje, vadiname tai kvailio įdaru.

- O mes, viršuje, vadiname tai mėšlo krūva, - sumurmėjo Tedas ir su tuščiu krepšiu pasuko į savo kabinetą.

Viskas praėjo. Kanalu į užmarštį. Ir kol tyrimų rezultatai neateis iš ligoninės, - arba iki kito užtemimo, arba transo, ar paukščių fugos, ar dar velniai žino ko, - jis niekam nieko nepasakos. Visiškai nieko. Daugiau negu aišku, kad žodžiai, kuriuos jis užrašė lape, nenuginčijamai yra jo pasąmonės vaisius kaip ir sapnas apie Starką ir tuščius namus, ir todėl neturi jokio ryšio su Homero Gamašo ir Frederiko Klousono žmogžudystėmis.

Čia, apačioje, Endsvilyje, kur baigiasi visos geležinkelio linijos.

- Tai visiškai nieko nereiškia, - pasakė sau Tedas kategorišku tonu, pabrėždamas žodžius... Bet kai tądien ėjo iš universiteto, vos susilaikė nepasileidęs bėgti kiek kojos neša.

Dvyliktas skyrius

SESĖ

Ji žinojo, kad kažkas čia ne taip - kai įkišo raktą į didelę "Kreig" spyną savo buto duryse, jai nereikėjo sukti, - užuot keliskart įprastai spragtelėjusios, durys atsidarė išsyk. Nebuvo kada pagalvoti, kaip kvaila išeiti į darbą, palikus buto duris neužrakintas. Kodėl gi tau, Mirijama, tiesiog neužkabinus raštelio ant durų: "SVEIKI, VAGYS, PINIGUS SLEPIU KINIŠKOJE KEPTUVĖJE ANT VIRŠUTINĖS LENTYNOS"?

Nebuvo priežasties taip pagalvoti, nes jei išgyvenai Niujorke pusę metų ar bent keturis mėnesius, to nepamirši. Galbūt kokiam Dievo pamirštam užkampyje duris užrakini tik išvažiuodama atostogauti, ir gali retkarčiais pamiršti užtrenkti duris išeidama į darbą kokiame Farge, Šiaurinės Dakotos miesčiuke, arba Amese, Ajovos valstijoje, bet jeigu pagyvenai šitame sukirmijusiame Didžiajame Obuolyje, užrakinsi net

nešdama kaimynui stiklinę cukraus. Pamiršti tai būtų tas pat, kas iškvėpus pamiršti įkvėpti. Miestas pilnas muziejų ir galerijų, bet apstu ir narkomanų bei psichopatų, todėl laimės čia paprasčiausiai nebandai. Nebent iš prigimties esi kvailė, o Mirijama tokia nebuvo. Naivoka - galbūt, bet tik ne kvailė.

Todėl Mirijama žinojo, kad čia kažkas ne taip, ir nors ji buvo įsitikinusi, kad vagys, apšvarinę jos butą, išsinešdino jau prieš kokias tris valandas, surinkę viską, ką būtų galima iškišti pusdykiai (jau nekalbant apie aštuoniasdešimt ar devyniasdešimt dolerių keptuvėje... o gal ir pačią keptuvę; kai pamąstai, kodėl negalėtų iškišti ir jos?), jie *galėjo* dar būti ten. Čia panašiai kaip su ginklais: pirmas dalykas, kurį berniukams bando įkalti į galvą prieš duodami tikrą ginklą, tai žiūrėti į šautuvą kaip į visada užtaisytą ginklą, net tada, kai jį, naujutėlį, išimi iš gamyklos dėžutės.

Ji ėmė trauktis nuo durų. Padarė tą beveik akimirksniu, dar nespėjus iki galo atsidaryti durims, bet buvo per vėlu. Iš tamsos kulkos greičiu išlindo ranka. Pirštai sugriebė Mirijamos ranką. Raktai nukrito ant koridoriaus kilimo.

Mirijama Kouli išsižiojo klykti. Didžiulis šviesiaplaukis vyras tykojo čia pat, už durų. Jau beveik keturias valandas kantriai jos laukė, negėrė kavos ir nerūkė cigarečių. Jam norėjosi užsirūkyti ir jis, žinoma, tą padarys, kai viskas bus baigta, bet iki tol jis buvo be galo atsargus, nes kvapas galėjo auką nubaidyti - niujorkiečiai panašūs į smulkius žvėriūkščius, kurių knibždėte knibžda atžalynai; visos juslės pasirengusios perspėti apie pavojų, nors jie, rodos, ramiai sau žaidžia.

Vyras sugriebė riešą dar moteriai nespėjus susigaudyti, kas vyksta. Dabar jis kaire ranka sučiupo duris ir tėškė į jas Mirijamą visa jėga. Durys atrodė kaip medinės, bet tai, žinoma, buvo metalas, kaip ir visuose to sukirmijusio Didžiojo Obuolio prestižiniuose butuose. Ji trenkėsi veidu į jų kampą. Du dantys išlėkė iš burnos. Sumuštos lūpos atvipo, per apatinę kliūstelėjo kraujas, nutaškęs visas duris. Skruostikaulis triokštelėjo it sausa šakelė.

Mirijama beveik be sąmonės susmuko. Blondinas paleido ranką, ir ji nukrito ant koridoriaus kilimo. Nebuvo galima delsti nė sekundės. Kaip skelbė Niujorko folkloras, niekas nesuks sau galvos dėl nuleisto šūdo, jei tasai nebus nuleistas ant *jo* galvos. Tas folkloras taip pat skelbė, kad bet koks psichas vidury dienos gali badyti moterį dvidešimt ar keturiasdešimt kartų priešais dvidešimtvietės kirpyklos Septintojoje aveniu langus, ir nė vienas klientas neištars nė žodžio, nebent tik "Gal galėtumėt patrumpinti apie ausis" arba "Manau, kad šįkart apsieisiu be odekolono, Džojau". Bet šviesiaplaukis vyras žinojo, kad tas folkloras

- grynas prasimanymas. Mažiems, nuolat medžiojamiems žvėreliams smalsumas yra viena iš išlikimo sąlygų. Žaidimas, aišku, vadinasi "Išnešk sveiką kailiuką", bet nesmalsus sutvėrimas greičiau atsisveikina su šituo pasauliu. Todėl visur svarbiausia greitis. Jis sugriebė Mirijamą už plaukų ir įvilko vidun, o duris paliko praviras. Nepraėjus ir minutei, jis išgirdo atšaunamą skląstį, paskui atidaromų durų girgžtelėjimą. Jis net nepažiūrėjo į veidą, kuris išlindo pro duris priešais, pilką triušio snukutį su kone trukčiojančia nosimi.

- Tu nesudaužei jo, Mirijama? - paklausė jis garsiai.

Paskui jis perėjo į aukštą registrą, kone falcetą, sudėjo rankas piltuvėliu kokie du coliai nuo burnos ir suvaidino moterį:

- Nemanau. Gal padėsi jį pakelti?

Dabar rankos nuimtos, o balsas - vyro:

- Žinoma. Aš tuoj.

Jis uždarė ir pasižiūrėjo pro akutę. Akutė priminė žuvies akį ir smarkiai iškreipė koridoriaus vaizdą, bet šviesiaplaukis pamatė būtent tai, ko ir tikėjosi: baltas veidas, išlindęs pro durų plyšį, nei pridėt, nei atimt - grynas triušio snukutis, kyšantis iš urvelio.

Paskui veidas dingo.

Užsidarė durys.

Užsidarė, ne užsitrenkė. Kvaiša Mirijama numetė kažką. Vyras su ja - gal draugužis, o gal buvęs vyras - padeda jai pakelti. Nėra ko jaudintis. Viskas gerai, broliai triušiai, kad ir kur jūs būtumėt.

Mirijama pradėjo atsipeikėti, sudejavo.

Vyras išsitraukė iš kišenės skustuvą ir atlenkė jį. Ašmenys blykstelėjo prieblandoje, nes jis paliko šviesą tik svetainėje, įjungęs stalinę lempą.

Ji atsimerkė. Pasižiūrėjo į vyrą, palinkusį virš galvūgalio. Moters burna atrodė skaisčiai raudona, lyg ji būtų išsiterliojusi braškėmis.

Blondinas parodė skustuvą. Moters akys, bereikšmės ir nieko nematančios, pasidarė budrios, išsiplėtė. Raudona burna prasižiojo.

- Tik cyptelk - paskersiu, sese, - pasakė jis, ir misis Kouli užsičiaupė.

Jis vėl čiupo ją už plaukų ir nutempė į svetainę. Mirijamos sijonas šnarėjo parketu. Užpakalis užkliuvo už kilimėlio ir tas vilkosi. Ji sudejavo iš skausmo.

- Nutilk, - pasakė jis. - Aš tave perspėjau.

Jie buvo svetainėje. Tas kambariukas buvo mažas, bet jaukus. Malonus. Prancūzų impresionistų reprodukcijos ant sienų. Įrėmintas plakatas su užrašu: "Katės": DABAR IR VISADA". Džiovintos gėlės. Nedidukė surenkama sofa, užvilkta kažkokia šiurkščia kviečių spalvos me-

džiaga. Knygų spinta. Vienoje lentynoje jis matė abi Bomonto knygas, ant kitos - keturias Starko. Bomonto knygos sustatytos aukščiau. Tai neteisinga, bet šita kalė nieko apie tai neišmano.

Jis paleido aukos plaukus.

- Sėsk ant sofos, sese. Tam gale, - jis parodė vietą prie staliuko su telefonu ir autoatsakikliu.

- Prašau, - sušnibždėjo ji, nebandydama stotis. Lūpos ir skruostas ėmė tinti ir išėjo tik "aachau". - Imkite viską. Bet ką. Pinigai keptuvėje:" inigai etuėje".

- Sėsk ant sofos. Ten, - šįkart viena ranka parodė vietą, o kita pamosavo skustuvu prieš Mirijamos veidą.

Ji užropojo ant sofos ir įsispraudė kiek galėdama į pagalves; jos tamsios akys buvo plačiai išplėstos. Moteris nubraukė ranka lūpas ir tarsi netikėdama žiūrėjo į kruviną delną, paskui vėl pažvelgė į vyrą.

- Ko jums reikia? O um eikia? - Tai skambėjo lyg kas bandytų kalbėti pilna maisto burna.

- Noriu, kad paskambintum telefonu, sesute. Tik tiek, - jis pakėlė telefoną ir skustuvo galu nuspaudė autoatsakiklio mygtuką. Tada perdavė jai ragelį, kuris priminė šiek tiek išsilydžiusį hantelį. Jis buvo daug sunkesnis už įprastą ragelį. Šviesiaplaukis tai žinojo ir pastebėjo iš staiga įsitempusio moters kūno, kai ji paėmė telefoną, kad ir Mirijama tai žino. Šypsena pasirodė vyro lūpų kampučiuose. Ir niekur kitur, tik lūpose. Ir jos niekaip negalėjai pavadinti šilta.

- Galvoji, ar nepasiseks šituo daikčiuku suknežinti man kaukolę, sese? - paklausė jis. - Štai ką pasakysiu - tai nevykusi mintis. O tu juk žinai, kas atsitinka žmonėms, kurie praranda vykusias mintis, tiesa? - ji nieko neatsakė ir vyras tęsė: - Jie nukrenta nuo pasaulio krašto. Tai tiesa. Mačiau filmuke. Todėl stipriau laikyk ant kelių telefoną ir pasistenk, kad grįžtų vykusios mintys.

Ji spoksojo į savo budelį - vienos akys. Kraujo srovelė nutekėjo smakru. Lašas nukrito ant suknelės liemenėlės. - "Jo niekada neišplausi sese, - pagalvojo vyras. - Sako, kad reikia greitai išplauti šaltu vandeniu, bet tai netiesa. Juk jie turi prietaisus. Spektroskopus. Dujinius chromatografus. Ultravioletinius spindulius. Ledi Makbet buvo teisi".

- Jei vėl užplūs negeros mintys, pamatysiu tai iš tavo akių, sese. Tokios didelės tamsios akys. Juk nenori, kad viena iš tokių didelių tamsių akių ištekėtų tavo skruostu?

Mirijama papurtė galvą taip greitai ir smarkiai, kad plaukai plaikstėsi apie jos veidą kaip per audrą. Bet ji nė sekundę nenuleido savo tamsių gražių akių nuo jo veido, ir šviesiaplaukis vyras pajuto krustelėjimą

tarp savo kojų. Sere, jūsų kišenėje sulankstoma liniuotė ar jūs tiesiog džiaugiatės mane matydamas?

Šį kartą šypsena palietė ne tik lūpas, bet ir akis, ir jis pamanė, kad moteris mažumėlę atsipalaidavo.

- Noriu, kad pasilenktum ir surinktum Tedo Bomonto numerį.

Ji tik spoksojo į jį; jos akys blizgėjo nuo išgąsčio.

- Bomonto, - kantriai pakartojo jis. - Rašytojo. Padaryk tai, sese. Laikas skrieja pirmyn it sparnuotas Merkurijus.

- Mano knygutė, - pasakė ji. Jos lūpos buvo tiek ištinusios, kad nebuvo įmanoma suprasti žodžių. "ao iuė" - štai kaip tai skambėjo.

- "ao iuė"? - paklausė jis. - Ką ten mali? Niekaip nesuprantu. Paaiškink, sesute.

Rūpestingai, nugalėdama skausmą ir paraidžiui - mano knygutė. Knygutė. Mano adresų knygutė. Neprisimenu numerio.

Skustuvas perskrodė orą jos pusėn. Garsas panėšėjo į žmogaus šnibždesį. Taip tikriausiai tik pasivaideno, bet šnibždesį išgirdo abu. Moteris dar giliau įsirausė į spalvingas pagalvėles, sumuštos lūpos iškrypo į grimasą. Jis pavertė skustuvą taip, kad ašmenys pagautų silpną ir švelnią lempos šviesą. Vyras lengvai palenkė jį, leidęs nutekėti šviesai kaip vandeniui, ir pasižiūrėjo į ją lyg tikindamas, kad abu būtų paskutiniai bukagalviai, jei nesižavėtų tokiu mielu daikčiuku.

- Žiūrėk, nepasišiukšlink, sese, - dabar jo balse jautėsi minkštas pietiečio akcentas. - Nedrįsk to daryti, kai turi reikalų su manimi. Dabar rink tą sumautą numerį.

Bomonto telefono numerio ji galėjo ir neprisiminti, - kiek ten reikalų su juo, - bet tik ne Starko. Knygų biznyje Starkas buvo jos koziris, ir taip jau sutapo, kad abiejų rašytojų telefonas tas pats.

Iš akių pabiro ašaros.

- Aš neprisimenu, - išstenėjo ji. "Ach nepisienu".

Šviesiaplaukis buvo pasirengęs ją papjauti - ne todėl, kad užsiuto, bet dėl to, kad tik leisk tokiai poniutei pameluoti, taip ir taikysis vėliau apgauti - bet po to apsigalvojo. Ką gi, visai įmanoma, kad ji laikinai užmiršo net tokių svarbių klientų kaip Bomontas/Starkas telefoną. Ji patyrė šoką. Paprašyk surinkti savo pačios agentūros numerį - nesugebės.

Bet kadangi kalbama apie Tedą Bomontą, o ne Riką Koulį, jis padės.

- Gerai, - pasakė blondinas. - gerai, sese. Tu susirūpinusi. Aš suprantu. Nežinau, patikėsi ar ne, bet aš užjaučiu tave. Ir tau pasisekė, nes taip jau atsitiko, kad telefoną aš pats žinau. Prisimenu taip pat gerai kaip savąjį. Ir žinai ką? Aš net neversiu tavęs jo surinkti, iš dalies todėl, kad nenoriu sėdėti čia iki gyvenimo galo, kol tu jį prisiminsi, bet ir todėl,

kad aš tikrai tave užjaučiu. Aš pasilenksiu ir surinksiu jį pats. Žinai, ką tai reiškia?

Mirijama Kouli papurtė galvą. Dabar veide buvo likusios tik milžiniškos tamsios akys.

- Tai reiškia, kad aš tavim patikėjau. Bet tik kol kas, tik tiek ir nė lašo daugiau, merguželė. Tu klausaisi? Pagauni mano mintį?

Mirijama karštai linksėjo galva, plaukai draikėsi į šalis. Dievas mato, jam patinka moterys tankiais plaukais.

- Gerai. Labai gerai. O kol aš rinksiu numerį, sese, nenuleisk akių nuo šitų ašmenų. Tai labai padeda išsaugoti vykusias mintis.

Jis pasilenkė ir ėmė sukti senoviško disko skaičius. Autoatsakiklis kartojo, tik dar sustiprindamas, besisukančio disko traškesį. Garsas priminė bebaigiantį sustoti "Laimės ratą". Mirijama Kouli sėdėjo su telefono rageliu ant kelių, žvilgčiodama tai į skustuvą, tai į bereikšmius grubius to siaubingo nepažįstamojo veido bruožus.

- Kalbėk su juo, - įsakė vyras. - Jei atsilieps žmona, pasakyk, kad tai Mirijama iš Niujorko ir nori pasikalbėti su jos vyru. Aš žinau, jog tavo lūpos sutinusios, bet pasistenk, kad jie tave pažintų. Pasistenk dėl manęs, sese. Jei nenori, kad suraižyčiau veidą kaip Pikaso portrete, padarysi viską, kaip sakiau, - paskutiniai du žodžiai išėjo neaiškūs, kažkaip *sugromuliuoti.*

- Ką... Ką man sakyti?

Šviesiaplaukis nusišypsojo. Ji sudorota kaip šilta vilna, viskas kaip reikiant. Gardus kąsnelis. Ir tie plaukai. Jis pajuto pagyvėjimą žemiau diržo linijos. Ten kažkas sukruto.

Telefonas skambėjo. Jie abu girdėjo jį per autoatsakiklį.

- Kalbėsi, ką sakiau, sese.

Pasigirdo nuimamo ragelio trakštelėjimas. Šviesiaplaukis sulaukė Tedo balsu ištarto "alio", kertančios gyvatės greičiu pasilenkė į priekį ir perrėžė Mirijamos Kouli kairį skruostą, palikęs žiojėjančią žaizdą. Kliūstelėjo kraujas. Moteris veriančiai suklykė.

- Alio! - skalijo Bomonto balsas. - Alio, kas čia? Velniai rautų, tai tu?

"Taip, tai aš, gerai, kalės vaike, - pagalvojo šviesiaplaukis. - Tai aš, ir tu žinai, kad tai aš, ar ne?"

- Pasakyk jam, kas tu ir kas čia vyksta! - sustaugė jis Mirijamai. - Greitai! Neversk manęs kartoti!

- Kas čia? - rėkė Bomontas. - Kas čia vyksta? Kas čia?

Mirijama vėl suklykė. Kraujas nutaškė sofos pagalves. Tai nebuvo atskiri kraujo lašai; jos suknelė permirko krauju.

- Daryk, ką sakau, arba perrėšiu šituo daikčiuku tavo gerklę!

- Tedai, čia vyras! - suklykė ji į ragelį. Iš skausmo ir siaubo Mirijama vėl kalbėjo aiškiai. - Čia banditas! Tedai, čia žmogžudys...

- SAKYK SAVO VARDĄ! - sustaugė blondinas ir brūkštelėjo skustuvu per colį nuo akių. Ji aimanuodama loštelėjo atgal.

- Kas čia? Kas...

- MIRIJAMA! - išstenėjo ji. - O TEDAI, NELEISK JAM PJAUTI IR VĖL NELEISK ŽUDIKUI PJAUTI VĖL NELEISK...

Džordžas Starkas nurėžė telefono laidą. Autoatsakiklis piktai viauktelėjo ir nutilo.

Gerai. Galėjo būti dar geriau; jis norėjo jos, tikrai norėjo ją patvarkyti. Seniai nenorėjo moters taip, kaip šitos, bet jis neketino tenkinti savo užgaidas. Bus per daug riksmo. Triušiai vėl ims kaišioti snukučius ir šniukštinėti orą, kad nepražiopsotų stambaus plėšrūno, besisukiojančio kažkur netoliese džiunglėse, kur nesiekia jų niekingų elektrinių laužėlių šviesos.

Ji tebespiegė.

Buvo aišku, kad auka jau prarado visas vykusias mintis.

Todėl Starkas vėl sugriebė ją už plaukų, atlošė galvą, kad ji pasigėrėtų lubomis ir perskrodė moteriai gerklę.

Kambaryje įsiviešpatavo tyla.

- Štai ir viskas, sese, - pasakė jis švelniai. Tada sudėjo skustuvą į makštį ir įsikišo kišenėn. Paskui ištiesė iškruvintą kairę ranką ir užspaudė jai akis. Rankogalis tuoj permirko šiltu krauju, kuris vis sruvo iš gerklės, bet kas reikia, tas reikia. Jei tai moteris, visada užspaudi akis. Nesvarbu, kokia šiukšlė ji būtų, nors ir narkomanė, pardavusi vaikus už eilinę dozę, - turi užspausti akis.

O šita buvo tik smulki žuvelė. Visai kaip Rikas Koulis.

Ir tas, kuris parašė straipsnį.

Ir kalė, kuri darė nuotraukas, ypač tą, su antkapiu. Kalė, tikra kalė, bet ir *jai* jis užspaus akis.

O kai visais jau bus pasirūpinta, ateis paties Tedo eilė. Be liudininkų; akis į akį. Laikas Tedui suprasti priežastį. Ir kai jis pabaigs su anais, Tedas bus *pasirengęs* suprasti priežastį. O jeigu ne, yra priemonių Tedą priversti tą padaryti.

Pagaliau jis vedęs - labai gražią žmoną, tikrą dangaus ir pragaro karalienę.

Ir turi vaikų.

Šviesiaplaukis pamirkė pirštą į dar šiltą Mirijamos kraują ir ėmė skubiai rašyti ant sienos. Teko pamirkyti dar dukart, ir pagaliau virš atkragintos moters galvos puikavosi užrašas. Ji galėtų perskaityti žodžius, jei akys nebūtų užmerktos.

Ir, aišku, jei būtų gyva.

Jis pasilenkė ir pabučiavo Mirijamai į skruostą.

- Labanakt, sesute, - pasakė jis ir išėjo iš buto.

Iš buto priešais vėl sekė vyras.

Kai jis pastebėjo aukštą, krauju apsitaškiusį šviesiaplaukį, išeinantį iš Mirijamos buto, skubiai užtrenkė duris ir užrakino visas spynas.

"Išmintinga, - pagalvojo Džordžas Starkas, eidamas prie lifto. - Velniškai išmintinga".

O dabar jam reikia pasiskubinti. Nevalia delsti nė sekundės.

Šiąnakt laukia dar vienas darbelis.

Tryliktas skyrius

VISIŠKA PANIKA

1

Keletą sekundžių - jis taip ir nesuprato, kiek tai tęsėsi - Tedą apėmė visiška panika, kad jis tiesiogine šio žodžio reikšme negalėjo funkcionuoti. Net keista, kaip jis įstengė kvėpuoti. Vėliau pagalvojo, kad kartą gyvenime jam jau teko patirti kažką panašaus, kai buvo dešimties ir su pora draugų nusprendė nueiti išsimaudyti gegužės viduryje. Jie paprastai pradėdavo maudytis mažų mažiausiai po trijų savaičių, bet vis tiek tada ši mintis atrodė puiki; Niū Džersyje buvo nepaprastai giedra ir karšta gegužės diena, temperatūra nenukrisdavo žemiau trisdešimties laipsnių. Visi trys patraukė prie Deiviso ežero - taip jie juokais praminė tvenkinį už mylios nuo Tedo namų Bergenfilde. Jis pirmasis išsinėrė iš drabužių ir persirengė maudymosi kelnaitėmis, todėl pirmas ir šoko į vandenį, tiesiog nėrė nuo kranto. Tedas iki šiol nepajėgė suprasti, kaip tada pavyko išvengti giltinės - kiek iki jos betrūko, jam nesinorėjo galvoti. Oras tą dieną buvo tikrai vasariškas, bet vanduo - kaip prieš užsitraukiant leduku vėlų lapkritį. Jo nervų sistema akimirksniu patyrė trumpą sujungimą. Kvėpavimas nutrūko, širdis sustojo, ir kai jis išniro į paviršių, priminė automobilį su nusėdusiu akumuliatoriumi, automobilį, kurį verkiant reikia užvesti, tik neaišku kaip. Jis prisimena, kaip ryškiai spindėjo saulė tūkstančiais auksinių žarijų ant pilkai juodo vandens paviršiaus, kaip ant kranto stovėjo Haris Blekas ir Rendis Visteris. Haris tempia ant storo užpakalio išblukusias kelnaites, Rendis stovi nuogas, kelnaitės rankoje, ir šaukia: "Kaip vanduo, Tedai?"; o jis tegali

galvoti, kad miršta, štai čia, po saule, priešais du geriausius draugus, po užsiėmimų mokykloje, kai neužduota jokių namų darbų ir kai vakare per televizorių turi rodyti "Misteris Blandingas stato savo svajonių namą", o mama netgi leido valgyti prie televizoriaus, ir jis nepamatys filmo, nes miršta. Tai, kas prieš kelias sekundes buvo taip natūralu - kvėpuoti - dabar nesisekė. Tarsi gerklėje būtų įstrigęs didžiulis kamuolys, kurio negali nei išspjauti, nei nuryti. Širdis gulėjo krūtinėje kaip šaltas akmenukas. Paskui kamuolys sprogo; jis godžiai įtraukė oro, kūnas visas pašiurpo, ir jis atsakė Rendžiui su ta nesąmoninga piktdžiuga, būdinga tik mažiems provincijos berniūkščiams: "Geras vandenukas! Ne per šaltas! Šokit!" Tik po kelerių metų jis suvokė, kad galėjo paprasčiausiai nužudyti vieną iš jų ar net abu, kaip ką tik vos nežuvo pats.

Kaip tik taip Tedas jautėsi dabar; jo kūnas buvo mirtinai surakintas. Armijoje tokią būseną vadino "grupiniu raukimu". Taip. Geras terminas. Apskritai, jei kalbėsim apie terminus, tai armija čia nepralenkiama. Dabar jis sėdi pačiame didžiulio šaunaus grupinio raukimo centre. Jis sėdėjo ant kėdės, ne kėdėje, būtent ant jos, palinkęs į priekį su telefonu rankoje, įsmeigęs nereges akis į televizorių. Tedas buvo tikras, kad Liza stovi tarpduryje ir klausia, kas skambino ir kas atsitiko, - visai kaip tądien prie Deiviso ežero, ir kaip tada jo kvapą užgniaužė it purvina medvilnine kojine, kurios negali pastumti nei pirmyn, nei atgal, visi ryšiai tarp smegenų ir širdies staiga nutrūko (reiškiame apgailestavimą dėl nenumatytų gedimų, darbo režimas bus atnaujintas kiek įmanoma greičiau arba visai ne, bet kuriuo atveju linkime maloniai praleisti laiką puikiame žemutiniame miestelyje Endsvilyje, kur baigiasi visos geležinkelio linijos).

Ir staiga kažkas sprogo, sprogo kaip tąkart, ir jis giliai įkvėpė. Širdis porą kartų suspurdėjo krūtinėje ir grįžo prie įprasto ritmo... greitesnio, daug greitesnio nei paprastai.

Tas klyksmas. Dangau švenčiausias, tas klyksmas.

Liza dabar bėgo per kambarį, ir jis suvokė, kad žmona ištraukė telefono ragelį iš jo rankos, tik išgirdęs šaukiant ją "Alio?" ir "Kas čia?". Paskui, pasiklausiusi nutraukto ryšio signalų, padėjo ragelį į vietą.

- Mirijama, - tepajėgė ištarti Tedas, kai Liza atsisuko į jį. - Tai buvo Mirijama, ji klykė.

Išskyrus knygose, aš niekad nieko nežudžiau.

Žvirbliai vėl skrenda.

Mes ten, apačioje, vadiname tai kvailio įdaru.

Mes ten, apačioje, vadiname tai Endsviliu.

Pašoksiu atgal į šiaurę, seni. O tu sukurk man alibi, nes aš pašoksiu į šiaurę. Atsigausiu mažumėlę.

- Mirijama? Klykė? Mirijama Kouli? Tedai, kas čia dedasi?

- Tai jis, - atsakė Tedas. - Žinau, kad jis. Manau, kad žinojau nuo pat pirmo, o dabar, šiandien... po pietų... dar ne vienas...

- Dar kas? - jos pirštai smigo į kaklą. - Kitas sąmonės užtemimas? Kitas transas?

- Ir viena, ir antra, - tarė Tedas. - Iš pradžių vėl žvirbliai. Prirašiau visą lapą kliedesių atsijungęs. Išmečiau jį, bet *jos* vardas buvo ten, Liza, *Mirijamos* vardas buvo dalis to, ką aš tada parašiau... ir...

Jis nutilo. Akys vis labiau plėtėsi.

- Kas? Tedai, kas tai? - ji pagriebė jo ranką, papurtė. - *Kas tai?*

- Jos svetainėje plakatas, - ištarė jis. Balsas atrodė svetimas, lyg iš labai toli. Kaip per vietinį telefoną, galbūt. - Brodvėjaus miuziklo plakatas. "Katės". Mačiau jį paskutinį kartą. "Katės": DABAR IR VISADA". Tą taip pat parašiau. Parašiau, nes jis buvo ten, taigi ir aš buvau ten, dalis manęs paties žiūrėjo jo akimis...

Tedas pakėlė akis į žmoną. Spoksojo plačiai išplėstomis akimis.

- Tai ne auglys, Liza. Bent jau ne tas, mano viduje.

- Aš nesuprantu, apie ką tu kalbi! - Liza kone rėkė.

- Turiu paskambinti Rikui, - sumurmėjo jis. Dalis jo smegenų, rodos, ėmė kilti: jie turėjo puikią koordinaciją ir kalbėjo patys su savimi vaizdais ir grubiais ryškiais simboliais. Taip retkarčiais būdavo, kai jis rašė, bet pirmą kartą, kiek įstengė prisiminti, realiame gyvenime. "Realiame gyvenime - o *rašė* nerealiame?" - paklausė staiga savęs. Ne, tikrai ne. Greičiausiai tarp jų dviejų.

- Tedai, *prašau!*

- Aš turiu perspėti Riką. Jam gresia pavojus.

- Tedai, tu nieko nepaaiškini!

Ne, žinoma, ne. Ir jeigu jis pradės aiškinti, nors vargu ar kas iš to išeitų... o kol jis dalysis savo nuojautomis su žmona, nors tai visiškai nieko nepakeis, gal tik nustebins, Džordžas Starkas galbūt jau kirs devynis gyvenamuosius rajonus Manhetene, kurie skyrė Riko ir jo buvusios žmonos butus. Sėdės taksi arba už vogtos mašinos vairo, ne, velniai rautų, už juodo "Toronado" vairo - o kodėl gi ne, jei jau pasileidom beprotybės keliu. Kodėl nenueiti iki galo? Sėdės, rūkys pasiruošęs nužudyti Riką, kaip nužudė Mirijamą...

Ar jis nužudė ją?

Gal tik prigąsdino, paliko raudančią šoko būsenos. O gal tik sužeidė - čia būtų panašiau. Ką ji sakė? "Neleisk jam pjauti vėl, neleisk žudikui pjauti vėl". O popieriuje buvo rašyta: "pjūviai". O ar nerašiau aš "baigiasi"?

Taip. Taip, tas buvo. Bet tai juk sapnas, ar ne? Tai susiję su Endsviliu, vieta, kur baigiasi visos geležinkelio linijos... tiesa?

Jis meldėsi, kad tai būtų tiesa.

Jis turi jai padėti, bent pabandyti padėti, ir privalo perspėti Riką. Bet jeigu Bomontas paskambins Rikui ir iš niekur nieko lieps saugotis, tas gali panorėti sužinoti kodėl.

Kas tau, Tedai? Kas atsitiko?

Ir užteks jam paminėti Mirijamos vardą, Rikas kulka nulėks į jos butą, nes kaip ir seniau ja rūpinasi. Velniškai rūpinasi. Ir jis bus tas, kuris ras ją... galbūt gabalais (dalis Tedo smegenų bandė nusikratyti tos minties, to vaizdo, bet kita dalis buvo nepermaldaujama, vertė jį įsivaizduoti, kaip atrodys gražioji Mirijama, išdėliota kaip jautiena mėsinėje).

Ir galbūt kaip tik to iš jo tikisi Starkas. Kvailys Tedas, siunčiantis Riką į žudiko nasrus. Kvailys Tedas, atlikęs Starko darbą.

Bet argi jis nedirbo už jį visą laiką? Dėl Dievo meilės, gal tam ir buvo slapyvardis?

Tedas vėl pajuto, kaip sąmonė vejasi į mazgą, virsta grupiniu raukimu, bet jis negalėjo to leisti, būtent dabar jis negalėjo to sau leisti.

- Tedai... prašau! Pasakyk man, kas čia vyksta!

Jis giliai įkvėpė ir suėmė šaltomis rankomis šaltas žmonos rankas.

- Tai tas pats žmogus, kuris nužudė Homerą Gamašą ir Klousoną. Jis buvo su Mirijama. Jis... gąsdino ją. Tikiuosi, kad tai viskas, ką jis darė. Nežinau. Ji klykė. Tada ryšys nutrūko.

- O Tedai! Jėzau!

- Mes neturime laiko isterikai, - pasakė jis ir pagalvojo: “Dievaži, dalis manęs to nori”. - Lipk į viršų. Atnešk savo adresų knygutę. Manojoje nei Mirijamos telefono, nei adreso nėra. Turėtum rasti pas save.

- Ką turėjai galvoje sakydamas, kad žinojai tai nuo pirmo?

- Nėra dabar tam laiko, Liza. Atnešk užrašų knygutę. Greitai. Gerai?

Ji minutėlę svyravo.

- Ją gali sužeisti! Eik!

Liza apsisuko ir išbėgo iš kambario. Jis klausėsi lengvo jos trepenimo laiptais ir bandė vėl išjudinti savo mintis.

Neskambink Rikui. Jeigu tai spąstai, skambinti Rikui negerai.

Gerai, kol kas tiek. Nedaug, bet tai pradžia. O kas toliau?

Niujorko policijos valdyba? Ne, jie užvers klausimais, o tai atims daug laiko; na ir paaiškink, kad gudrus, kaip iš Meino gali žinoti apie nusikaltimą Niujorke. Tik ne policija. Bloga mintis.

Pengbornas.

Tedas nusitvėrė šitos minties. Pirmiausia jis paskambins šerifui. Reikės kalbėti atsargiai, bent dabar. Šaus ar nešaus į galvą papasakoti apie

sąmonės užtemimus, žvirblių čirškimą, apie *Starką* - bus matyt vėliau. Dabar svarbiausia Mirijama. Jei ji sužeista, bet dar gyva, negalima pasakyti nieko, kas sulėtintų Pengborno veiksmus. Tai jis paskambins Niujorko policijai. Jie veiks greičiau ir mažiau klausinės, jei pranešimas ateis iš kolegos lūpų, net jei tas ir iš Meino.

Bet pirmiausia Mirijamai. Melsk Aukščiausio, kad ji pakeltų ragelį.

Liza atlėkė į kambarį su adresų knygute. Jos veidas buvo išbalęs kaip tada, kai ji paleido į pasaulį Viljamą ir Vendę.

- Štai ji, - pratarė. Ji alsavo beveik dusdama.

"Viskas bus gerai", - ketino pasakyti jai Tedas, bet susilaikė. Jis nenorėjo sakyti nieko, kas netrukus gali pasirodyti netiesa... Mirijamos aimanos leido spėti, kad "gerai" jau seniai praeityje. O Mirijamai galbūt daugiau niekada nebus viskas "gerai".

Čia banditas, čia žmogžudys.

Tedas prisiminė Starką ir sudrebėjo. Taip, jis žmogžudys. Tedas žinojo tai daug geriau negu bet kuris kitas pasaulyje. Tai jis galų gale sukūrė Džordžą Starką, iškėlė jį iš po žemės... ar ne?

- Mums niekas negresia, - pasakė jis Lizai, ir tas pagaliau buvo tiesa... "Kol kas", - įsakmiai pridūrė jo sąmonė. - Pasistenk nusiraminti, jei gali, mažute. Ilgos šnekos ir alpimas Mirijamai nepadės.

Ji atsisėdo nenatūraliai išsitiesusi, o dantys nevalingai sukando apatinę lūpą. Sėdėjo nenuleisdama nuo vyro akių. Jis ėmė rinkti Mirijamos numerį. Pirštai virpėjo ir dukart spustelėjo tą patį numerį. "Tik tau ir sakyti, kad žmonės suimtų save į rankas". Jis giliai įkvėpė ir nuspaudė išjungimo mygtuką. Paskui ėmė rinkti numerį iš naujo, lėtai. Paspaudęs paskutinį skaičių, netruko išgirsti pypsėjimą, sakantį, jog linija užimta.

Tegu būna viskas gerai, Viešpatie, net jeigu ir ne visiškai viskas, jei gali, bent leisk jai pakelti ragelį. Prašau.

Bet telefonas prisiskambinti negalėjo. Nenuilstantis "pi-pi-pi" netilo. Gal tikrai užimta, galbūt ji skambina Rikui arba į ligoninę. O gal telefonas išjungtas.

Kai Tedas nuspaudė išjungimo mygtuką, į galvą atėjo dar viena versija. Starkas galėjo išplėšti telefono laidą iš sienos.

Arba

(neleisk jam pjauti vėl)

nupjauti jį.

Kaip papjovė Mirijamą.

"Skustuvas", - dingtelėjo Tedui, ir nugarą sukaustė šaltis. Tai buvo dar vienas žodis, kurį jis parašė popiet. *Skustuvas.*

2

Kitas pusvalandis buvo grįžimas į tą grėsmingą siurrealistinį pasaulį, kurį jis pajuto pamatęs Pengborną ir du patrulius, atėjusius jį areštuoti už žmogžudystę, apie kurią jis visiškai nenumanė. Asmeninės grėsmės jis nejuto - bent jau *tiesioginės* grėsmės - bet tai buvo tas pat, kaip eiti tamsiu kambariu, priraizgytu plonų voratinklių: jų prisilietimas iš pradžių kutena, paskui veda iš proto. Voratinklių, kurie ne limpa, o ištirpsta ore, nespėjus jų sučiupti.

Jis skambino Mirijamai vis iš naujo. Pagaliau padėjo ragelį ir sekundę dvejojo nežinodamas, kam skambinti pirma: Pengbornui ar telefonų operatoriui į Niujorką, kad patikrintų misis Kouli telefoną. Juk turėtų būti priemonių, kaip atskirti užimtą telefoną nuo nupjauto ar dar kaip nors sugadinto. Jis buvo tikras, kad tas įmanoma, bet dabar svarbiau, jog pokalbis su Mirijama buvo nutrauktas staiga, ir daugiau susisiekti nepavyko. O jie vis tiek galėtų išsiaiškinti, - Liza galėtų išsiaiškinti, - jeigu jie turėtų dvi telefono linijas užuot vieną. *Kodėl* jie neįsivedė dviejų numerių? Tiesiog *kvaila* neturėti dviejų linijų, tiesa?

Nors šios mintys tetruko porą sekundžių, Tedui atrodė, jog jis nepateisinamai delsia. Jis keikė save, kad įsijautė į Hamleto vaidmenį, o Mirijama Kouli dabar galbūt plūsta kraujais savo bute. Jo knygų veikėjai - ne, bent jau *Stark*o knygų - niekada nedarė tokių pauzių, niekada nekamavo savęs apmąstymais, kodėl jie neįsivedė antros telefono linijos tam atvejui, jeigu kraujais plūs moteris kitoje valstijoje. Tie herojai visada būdavo savo jausmų ir minčių šeimininkai, todėl netūpčiojo vietoje, kai reikėjo ryžtingai veikti. “Pasaulis būtų daug dinamiškesnis, - pagalvojo jis, - jeigu visi nusileistų iš bestselerių”.

Bomontas paskambino į Meino informaciją ir, kai operatorius paklausė, kokio miesto reikia, valandėlę sutriko, nes Kasl Rokas veikiau kaimelis, o ne miestas, bet paskui pagalvojo:” Tai panika, Tedai. Visiška panika. Turi susitvardyti. Negali leisti Mirijamai numirti tik todėl, kad supanikavai”. Ir net nebuvo laiko, atrodė, nustebti, kodėl jis neturi leisti tam įvykti: jis ir yra vienintelis *tikras* personažas, kurį kiek nors galėjo kontroliuoti, o panika tiesiog jam netiko. Taip bent jam atrodė.

Mes ten, apačioje, vadiname tai mėšlo krūva, Tedai. Mes vadiname tai kvailio įdaru.

- Sere? - ragino operatorius. - Prašom sakyti miestą.

Gerai. Valdausi.

Jis giliai įkvepė, susikaupė ir pasakė:

- Kasl Sitis.

Viešpatie. Jis užsimerkė. Ir neatsimerkdamas lėtai ir aiškiai pataisė:

- Atsiprašau, operatoriau, Kasl Rokas. Norėčiau šerifo ofiso numerio.

Stojo pauzė, ir tada automatas ėmė diktuoti numerį. Tedas apsižiūrėjo neturįs jokio pieštuko ar parkerio. Automatas pakartojo numerį antrą kartą. Tedas mintyse pakartojo skaičių kombinaciją, bet numeris perskrodė smegenis ir išnyko tuštumoje be pėdsako.

- Jeigu dar reikės pagalbos, - tęsė automatas, - nepadėkite ragelio, ir operatorius...

- Liza? - balse girdėjosi maldavimas. - Parkerį. Ką nors, kad galėčiau užsirašyti...

Jos adresų knygutėje buvo įkištas “Bic” tušinukas, ir ji skubiai padavė jį. Operatorius - dabar *žmogus* - vėl grįžo prie telefono. Tedas prisipažino, jog nespėjo užsirašyti ką tik diktuoto numerio, ir tarnautojas atsuko įrašą. Tedas užrašė negyvu metaliniu balsu kartojamą numerį tiesiog ant knygutės viršelio ir jau norėjo padėti ragelį, bet paskui nusprendė patikrinti, kai automatas kartos antrą sykį. Pasirodė, kad jis buvo sumaišęs vietomis du skaičius. Ach, panikos viršūnė, aišku kaip dieną.

Tedas nuspaudė išjungimo mygtuką. Kūną išmušė prakaitas.

- Nusiramink, Tedai.

- Tu jos negirdėjai, - niūriai atsakė jis ir surinko šerifo numerį.

Telefonas suskambino keturis kartus, ir kitame linijos gale pasigirdo nuobodžiaujančio jankio balsas:

- Kaslo grafystės šerifo kontora, kalba šerifo padėjėjas Ridžvikas. Kuo galiu padėti?

- Čia Tedas Bomontas. Skambinu iš Ladlou.

- Taip? - jokių požymių, kad pažino. Jokių. Vadinasi, reikės aiškinti toliau. Toliau narplioti. Ridžviko pavardė buvo girdėta. Na, žinoma - tai policininkas, apklausinėjęs misis Arsenolt ir suradęs Gamašo kūną. Jėzau Kristau, kaip jis galėjo rasti senį, kurio nužudymu įtarė Tedą, ir nežinoti, kas yra Tedas Bomontas?

- Šerifas Pengbornas buvo atvažiavęs pas mane... aptarti Homero Gamašo nužudymo bylą, padėjėjau Ridžvikai. Aš turiu svarbios ir skubios informacijos, todėl nedelsiant noriu su juo pasikalbėti.

- Šerifo čia nėra, - atsakė Ridžvikas. Tedo primygtinumas nepadarė jam jokio įspūdžio.

- Gerai, tai kur jis?

- Namie.

- Duokite man jo numerį.

O atsakymas - neįtikėtinas:

- O, nemanau, kad turėčiau, misteri Baumanai. Šerifas - tai yra Alanas - veik nesiilsėjo paskutiniu metu, o dar žmona susirgo. Jai skauda galvą.

- Aš turiu su juo pasikalbėti!

- Na, - oriai atrėžė Ridžvikas, - aš jau spėjau įsitikinti, kad jūs norite. Gal ir pagrįstai. Visiškai pagrįstai. Štai ką aš jums pasakysiu, misteri Baumanai. Klokite man, ką norite pranešti, ir aš...

- Jis buvo atėjęs mane areštuoti už Homero Gamašo nužudymą, padėjėjau, o dabar atsitiko dar kai kas, ir jei neduosite telefono tuojau pat...

- O rupu pupu! - sušuko Ridžvikas. Tedas išgirdo sunkų bumptelėjimą ir galėjo įsivaizduoti, kaip nuo Ridžviko stalo nulėkė padėjėjo kojos, - ar, tiksliau, nuo Pengborno stalo, - kai jis išsitempė kėdėje. Bomontas, o ne Baumanas!

- Taip, ir...

- Ach, kretinas! Paskutinis mulkis! Šerifas Alanas sakė tučtuojau pranešti, jei paskambinsite!

- Gerai. Dabar...

- Paskutinis mulkis! Prakeiktas avigalvis!

Tedas, kuris neturėjo ką pridurti prie šitos savikritikos, tepasakė:

- Prašau man duoti jo telefono numerį, - kažkaip, kažkokiomis valios pastangomis, kurių neįtarė likus, jis tvardėsi nerėkęs.

- Žinoma. Minutėlę. Uch... - stojo nepakeliama tyla. Tai, žinoma, truko kelias sekundes, bet Tedui atrodė, kad per tą laiką buvo galima pastatyti Egipto piramides. Ne tik pastatyti - bet ir sugriauti. Ir kaip tik tada, už penkių šimtų mylių, ant svetainės kilimo senka Mirijamos gyvybė. Galbūt, pagalvojo jis, aš būsiu kaltas dėl jos mirties, nusprendęs pirmiau paskambinti Pengbornui ir pataikęs į šį idiotą iš prigimties, užuot pranešęs Niujorko policijos valdybai. Ar surinkęs 911*. Tikriausiai taip ir turėjau padaryti: paskambinti policijos budinčiajam ir papasakoti, ką žinau.

Tik tas variantas net ir dabar atrodė nerealus. Tai buvo transas; matyt, ir tuos žodžius Tedas parašė transo būsenos. Vargu ar jis numatė pasikėsinimą į Mirijamą... bet kažkokiu nepaaiškinamu būdu jis matė Starko *pasirengimą* atakai. Vaiduokliški paukščių balsai, rodės, suvertė visa tai jo atsakomybei.

Bet jeigu Mirijama mirs tik todėl, kad jis pabijojo surinkti 911, kaip jis galės pažvelgti Rikui į akis?

Velniop visa tai; kaip jis galės žiūrėti į *save* veidrodyje?

Ridžvikas, tas jankis iš silpnapročių namų, grįžo. Šerifo numerį diktavo lėtai, aiškiai ištardamas kiekvieną skaitmenį, kad ir lėčiausias klausytojas spėtų užsirašyti... bet Tedas vis tiek privertė jį kartoti, ne-

---

* 911 - policijos kodas.

paisant to deginančio noro skubėti. Jis niekaip negalėjo pamiršti, kaip sunkiai jam sekėsi įsiminti šerifo kontoros telefoną, todėl nutarė ir šįkart apsidrausti.

- Gerai, - pasakė jis. - Ačiū.

- A, misteri Bomontai? Būčiau baisiai dėkingas, jeigu per daug negarsintumėt, kaip aš...

Tedas pertraukė jį be mažiausio sąžinės graužimo ir paskambino Ridžviko duotuoju telefonu. Žinoma, ragelį pakels ne Pengbornas; tai būtų per daug paprasta Voratinklių Nakčiai. Ir tas, kuris pakels (būtinai ne iš karto, po gerų kelių minučių), pasakys, jog šerifas išvykęs kepalo duonos ar galono pieno. Į Lakoniją, Niū Hampšyrą galbūt, nors negalima atmesti ir Fynikso tikimybės.

Jis nevalingai nusikvatojo, Liza nustebusi pasižiūrėjo į jį.

- Tedai, ar viskas gerai?

Jis ketino atsakyti, bet paskui tik mostelėjo ranka, rodydamas, kad kažkas atsiliepė. Tai buvo ne Pengbornas, bent tiek Tedas nesuklydo. Atsiliepė kokių dešimties metų berniukas.

- Klausau, Pengbornų namas, - supypsėjo jis. - Kalba Todas Pengbornas.

- Sveikas, - pasakė Tedas. Jam kažkodėl pasirodė, jog delne pernelyg spaudžia telefono ragelį, todėl pabandė atlaisvinti pirštus. Tie sutraškėjo, bet taip ir liko surakinti. - Mano vardas Tedas... "Pengbornas", - vos neištarė jis, o Dieve, tai būtų gerai, toliau jau nėra kur; gerai, Tedai, tu apsirikai dėl savo pašaukimo, tau reikėjo būti oro uosto dispečeriu. - Bomontas, - pabaigė jis po kurso korekcijos. - Šerifas namie?

Ne, jis išvažiavo į Lodę Kalifornijoje alaus ir cigarečių.

Bet vis dėlto Tedas išgirdo nutolusį nuo telefono ragelio balsą: "Tėti! Telefonas!" Paskui sekė garsus trinktelėjimas ant stalo, skaudžiai atsiliepęs Tedo ausyje.

Po kelių sekundžių - būk pagarbintas, Viešpatie, su visais šventaisiais - pasigirdo Alano Pengborno balsas:

- Alio?

Jis mirksniu išlydė Tedo smegenis kausčiusį ledą.

- Čia Tedas Bomontas, šerife. Vienai moteriai Niujorke būtina skubi pagalba, ir nedelsiant. Tai susiję su dalykais, kuriuos aptarėme šeštadienio vakarą.

- Klok, - gyvai tarstelėjo Alanas. Tik tiek, o kaip palengvėjo. Tedas pajuto, kaip ėmė skaidrėti sąmonė.

- Ta moteris - Mirijama Kouli, buvusi mano agento žmona. - Tedui toptelėjo mintis, jog dar prieš minutę tikrai būtų pasakęs "mano buvu-

sios žmonos agentas". - Ji skambino man. Klykė tiesiog it pamišusi. Iš pradžių nepažinau jos. Tada išgirdau vyro balsą, įsakantį jai sakyti, kas ji tokia ir kas ten vyksta. Kouli išrėkė, kad jos bute vyras, grasinantis ją užmušti. Pa... - Tedas užsikirto. - Papjauti ją. Paskui pažinau jos balsą, bet tas žmogus suriko, kad jeigu ji nepasakys, kas esanti, jis perrėš jai gerklę. Tai jo žodžiai: "Daryk, ką sakau, arba perrėšiu tau gerklę". Tada ji pasakė, kad yra Mirijama, ir maldavo manęs... - jis nurijo seiles. Gerklėje spragtelėjo lyg mušant E raidę Morzės abėcėle. - Ji manęs maldavo neleisti žmogžudžiui daryti to dar kartą. Neleisti jam vėl pjauti.

Priešais jį stovėjusi Liza vis labiau blyško. "Neleisk jai apalpti, - prašė ar meldė Tedas. - Tik neleisk jai dabar apalpti".

- Ji suklykė. Tada ryšys nutrūko. Manau, kad žudikas nupjovė laidą ar tiesiog išrovė jį iš sienos, - tęsė Tedas. Tai buvo gryniausias melas. Jis ne *manė*. Jis tikrai *žinojo*. Jokios abejonės - laidas buvo nupjautas. Skustuvu. - Bandžiau vėl prisiskambinti, bet veltui...

- Koks jos adresas?

Pengborno balsas buvo gyvas, malonus ir ramus. Jei ne nekantravimo ir komandos gaidelės, pagalvotum jį šnekučiuojantis su senu bičiuliu. "Nesuklydau paskambinęs, - pagalvojo Tedas. - Ačiū Dievui, kad yra žmonių, žinančių, ką jie daro, tvirtai tikinčių, kad žino. Ačiū Dievui, kad yra žmonių, tarsi nužengusių iš populiarių romanų. Jeigu tektų turėti reikalų su Solu Belou, turbūt išeičiau iš proto."

Tedas pasižiūrėjo į Mirijamos adresą Lizos užrašų knygutėje.

- Brangioji, čia trys ar aštuoni?

- Aštuoni, - atsakė ši svetimu balsu.

- Gerai. Sėskis į krėslą. Padėk galvą ant kelių.

- Misteri Bomontai? Tedai?

- Atleiskit. Mano žmona labai prislėgta. Bijau, kad neapalptų.

- Nenuostabu. Jūs abu prislėgti. Tai bjauri situacija. Bet jūs elgiatės teisingai. Laikykitės, Tedai.

- Taip, - jis niūriai pagalvojo, kad jeigu Liza apalps, jis turės palikti ją gulėti ant grindų, kol neaprūpins Pengborno visa informacija, ką tas galėtų veikti. "Prašau tik nenualpk", - maldavo jis mintyse ir vėl pažiūrėjo į adresų knygutę. - Jos adresas: 84-oji Vakarų gatvė, namo numeris 109.

- Telefonas?

- Aš juk sakiau jums, jos telefonas ne...

- Man vis tiek reikia telefono numerio, Tedai.

- Taip, žinoma, - nors visai nenutuokė kam. - Atleiskit. - Jis padiktavo Mirijamos numerį.

- Kada ji jums skambino?

"Prieš kelias valandas", - pagalvojo jis ir žvilgtelėjo į laikrodį virš židinio. Pirmiausia jis nusprendė, kad tas, matyt, sustojęs. Turėtų būti sustojęs.

- Tedai?

- Aš čia, - atsiliepė jis ramiu balsu, kuris, rodės, jam nepriklauso. - Tai buvo prieš kokias šešias minutes. Tada mūsų ryšys nutrūko. Buvo nutrauktas.

- Gerai, ne tiek daug prarasta. Jei būtum skambinęs Niujorko policijai, sugaištum triskart tiek. Pasuksiu kiek galėdamas greičiau, Tedai.

- Rikas, - pasakė Tedas. - Pasakykite policininkams, kai kalbėsitės su jais, kad jos buvusiam vyrui negalima pranešti. Jeigu tas... na, žinote, padarė Mirijamai ką nors, Rikas bus sekantis jo sąraše.

- Jūs įsitikinęs, kad tai tas pats, kuris nužudė Homerą ir Klousoną. Tiesa?

- Neabejoju, - o po to iš lūpų išsprūdo žodžiai, kurių dar prieš sekundę Tedas neketino sakyti. - Manau, kad žinau, kas jis.

Po sekundės tylos Pengbornas tarė:

- Gerai. Likit prie telefono. Norėsiu pakalbėti su jumis apie tai, kai tik bus laiko, - ir atsijungė.

Tedas pasisuko į Lizą ir išvydo ją susmukusią kėdėje. Ji žiūrėjo išplėstomis stiklinėmis akimis. Tedas pašoko, pribėgo prie jos, papurtė, lengvai patapšnojo per skruostus.

- Kuris iš jų? - paklausė ji blausiai, pusiau sąmoningai. - Starkas ar Aleksis Mešinas? Kuris, Tedai?

Po ilgo apmąstymo jis atsakė:

- Nemanau, kad čia yra koks skirtumas. Išvirsiu arbatos, Liza.

3

Jis buvo tikras, kad jiems teks apie tai kalbėtis. Kaip galėjai to išvengti? Bet jie nesikalbėjo. Ilgą laiką tiesiog sėdėjo žiūrėdami vienas į kitą virš puodelių ir laukė šerifo skambučio. Bet vėžio žingsniu slinko minutės, ir Tedui ėmė atrodyti, kad jie daro teisingai nesikalbėdami, bent tol, kol nepaskambins Alanas ir nepraneš, Mirijama gyva ar mirusi.

Tarkim, mąstė jis žiūrėdamas, kaip žmona pakelia arbatos puoduką prie lūpų, ir pats gurkšteldmas iš savojo, tarkime, jog sėdime vieną vakarą abu su knygomis rankose (pašaliniam stebėtojui atrodytų, jog mes skaitome, o iš tikro mes gurkšnotume tylą it išlaikytą vyną, tylą, kurios tėvams su mažais vaikais niekada ne per daug), ir tuo metu, išmušęs

stogą, šnypšdamas ir rūkdamas, nukrenta į svetainę meteoritas. Negi vienas iš mūsų nueis į virtuvę, pripils kibirą vandens, užgesins meteoritą, kol tas dar nespėjo uždegti kilimo, ir vėl paims knygą? Ne, mes kalbėsim apie tai. Mes *turėsime* apie tai kalbėti. Lygiai tas pat ir dabar.

Tikriausiai jie pradės pokalbį po šerifo skambučio. Galbūt netgi per jį. Liza atidžiai klausysis Alano klausimų ir Tedo atsakymų. Taip - tai turbūt ir bus jų pokalbio pradžia. O šerifas pasitarnaus kaip katalizatorius. Tedui kažkodėl atrodė, kad Alanas ir bus užviręs šitą košę, nors iš tikro šerifas tik reagavo į tai, kas jau atlikta Starko.

O dabar jie sėdėjo ir laukė.

Tedas pajuto norą vėl paskambinti Mirijamai, bet nedrįso - šerifas gali skambinti bet kuriuo metu ir rasti Bomonto telefoną užimtą. Jis vėl ėmė gailėtis, jog jie neįsivedė antros linijos. “Norai norais, o turi špygą”, - pamanė jis.

Sveika nuovoka ir racija tikino, kad Starko, to pabaisos žmogaus pavidalu, būti negali. Anot vieno mužiko iš Oliverio Goldsmito “Ji sudeda ginklus”, tai absoliučiai neįmanoma, Digori”.

Bet jis egzistavo. Tedas tai žinojo, Liza taip pat. Įdomu, ar Alanas irgi patikės, viską išgirdęs iš Tedo. Tikriausiai ne; reikia manyti, kad tiesiog nusiųs pas tuos malonius vyrukus baltais chalatais. Nes Džordžas Starkas neegzistuoja kaip ir Aleksis Mešinas - tai tik išgalvoto išgalvota. Jie nėra realesni už Džordžą Eliotą, Marką Tveną, Luisą Kerolį, Takerį Ko ar Edgarą Boksą. Pseudonimai - tai tik aukštesnės klasės išgalvoti veikėjai.

Ir vis dėlto Tedas buvo beveik įsitikinęs, kad Alaną Pengborną pavyks įtikinti, net jeigu iš pradžių šerifas nieko nenorės girdėti apie tas pasakas. Tedas ir pats to nenorėjo, bet nieko kito neliko. Tai buvo, tarkim, neišvengiama realybė.

- Kodėl jis neskambina? - nerimavo Liza.

- Praėjo tik penkios minutės, mažute.

- Beveik dešimt.

Jis vos susilaikė neišrėkęs: čia ne televizijos žaidimas, kad Alanas gautų papildomų taškų, paskambinęs prieš devynias.

“Tai buvo Starkas”, - bandė toliau įtikinėti jo protas. Balsas racionalus, bet keistai bejėgiškas, rodės, kartoja sakinį ne iš įsitikinimo, o iš įpratimo kaip papūga, išmokyta pasakyti “Geras berniukas!” arba “Poli nori krekerio!”. Ir visgi tai tiesa, ar ne? Ar tai neturėtų reikšti, jog Starkas PRISIKĖLĖ IŠ KAPO tarsi siaubo filmo monstras? Skambėtų neblogai, jeigu tik kada nors tas žmogus - ar nežmogus - iš tikro būtų buvęs palaidotas; o dabar juk butaforinis antkapis buvo užristas ant išgalvoto žmogaus neegzistuojančio kapo.

Kad ir kaip ten būtų, pereikime prie paskutinio klausimo... ar aspekto... ar dar kitaip, velniai griebtų, pavadinsite. Koks jūsų batų dydis, misteri Bomontai?

Mąstydamas visa tai, Tedas patogiau išsitiesė savo krėsle, įtampa pamažu užleido vietą snauduliui. Staiga jis pašoko, vos neišvertė arbatos. Pėdsakai. Pengbornas kažką minėjo apie...

Kokie tai pėdsakai?

Nesvarbu. Mes net nedarėm nuotraukų. Atrodo, minėjau visus įrodymus...

- Tedai? Kas atsitiko? - paklausė Liza.

Kieno kojų pėdsakai? Kur? Kasl Roke, žinoma, antraip Alanas apie juos nežinotų. Galbūt jie aptikti Houmlendo kapinėse, kur ta neurastenikė fotografė darė nuotrauką, taip sužavėjusią jį su Liza?

- Ne pats maloniausias vaikinas, - sumurmėjo jis.

- *Tedai?*

Tada suskambo telefonas ir jie *abu* išliejo savo arbatą.

4

Tedo ranka siekė ragelio... paskui minutėlę liko kyboti virš jo.

O jeigu tai jis?

Su tavim nebaigta, Tedai. Tu nenori turėti su manimi reikalų, nes kai turi, turi reikalų su geriausiuoju.

Jis prisivertė paimti ragelį.

- Alio?

- Tedai? - Tai buvo Alano Pengborno balsas. Staiga Tedas pasijuto labai gležnas, lyg jo kūną laikiusi plona viela būtų ištraukta.

- Taip, - atsiliepė jis. Žodžiai išsiveržė atodūsiu. Jis įkvėpė. - Kaip Mirijama?

- Nežinau, - atsakė šerifas. - Perdaviau adresą Niujorko policijai. Greitai sužinosime, nors turiu perspėti, kad jums šį vakarą tos penkiolika minučių ar pusvalandis tikrai pasirodys amžini.

- Ne. Nepasirodys.

- Kaip Mirijama? - klausinėjo Liza, ir Tedas, uždengęs ragelio mikrofoną, pranešė jai, jog Pengbornas dar nežino. Liza linktelėjo ir nurimo, vis dar išbalusi, bet jau galinti tvardytis. Galų gale šituo košmaru jau užsiėmę ir kiti žmonės, todėl už viską atsako ne tik jiedu su Tedu.

- Taip pat jie sužinojo misterio Koulio adresą iš telefono tinklų...

- Kaip! Jie ne...

- Tedai, jie nesiims *jokių* veiksmų nesužinoję, kokia jo žmonos būklė. Aš pranešiau jiems, esą čia tokia situacija, kai psichiškai nesveikas

vyras gali medžioti asmenį ar asmenis, paminėtus "People" žurnalo straipsnyje apie Starko slapyvardį. Taip pat papasakojau Koulių ryšius su tavimi. Tikiuosi, pasielgiau teisingai. Nedaug išmanau apie rašytojus, o juo labiau apie jų agentus. Bet mes aiškiai sutarėme, kad buvusiam misis Kouli vyrui visiškai nepatartina skubėti pas ją anksčiau už policiją.

- Dėkui. Dėkui už viską, Alanai.

- Tedai, Niujorko policija dabar per daug užsiėmusi, kad reikalautų tolesnių paaiškinimų, bet *vėliau* tikrai norės. Aš irgi. Kas, jūsų nuomone, tas vaikinas?

- Aš nenorėčiau to pasakoti telefonu. Atvažiuočiau pas jus, Alanai, bet dabar nenoriu palikti žmonos ir vaikų. Turėtumėt suprasti. Todėl teks atvažiuoti pačiam.

- Aš negaliu to padaryti, - kantriai ėmė aiškinti šerifas. - Yra mano pareigos ir...

- Ar jūsų žmona serga?

- Dabar viskas gerai. Bet vienas mano padėjėjas iškviestas į teismą, ir aš turiu jį pakeisti. Įprasta procedūra mažuose miesteliuose. Jau buvau beišvažiuojąs. Noriu pasakyti, Tedai, kad dabar ne pats geriausias laikas rodyti atkaklumą. Pasakykit man.

Tedas pamąstė apie tai. Jo neapleido keistas įsitikinimas, kad šerifas patikės juo tik išgirdęs. Bet ne telefonu.

- Jūs galėsit atvažiuoti čia rytoj?

- Mes, be abejo, turėsime rytoj susitikti, - pasakė Alanas. Jo balsas nepasikeitė, bet buvo lyg įsakmesnis. - Tačiau man reikia žinoti, ką žinot jūs, dar *šiąnakt.* Tai, kad vaikinai iš Niujorko pareikalaus paaiškinimų, ne taip svarbu. Aš turiu žiūrėti savo daržo. Miestelyje pilna žmonių, trokštančių matyti Gamašo žudiką už grotų, ir greitai. Aš - vienas iš jų. Todėl neverskit manęs ilgai įkalbinėti. Dar ne taip vėlu, kad negalėčiau paskambinti apskrities prokurorui ir paprašyti suimti jus kaip liudininką Kaslo grafystės nužudymo byloje. Iš valstijos policijos jis jau žino, kad jūs įtariamasis, su alibi ar be jo.

- Ir jūs taip padarysite? - paklausė apstulbintas Tedas.

- Padarysiu, jei būsiu priverstas, bet tikiuosi, jog elgsitės protingai.

Bomonto galva pradėjo dirbti aiškiau; mąstymas jau nebuvo chaotiškas, greičiau kryptingas. Pagaliau juk nei šerifui, nei vyrukams iš Niujorko policijos ne tiek svarbu, ar tipas, kurio jie ieško, yra psichopatas, įsivaizduojąs save Starku, ar pats Starkas... ar ne? Jis pats taip manė, kaip ir nesitikėjo, kad policijai pavyko jį sugauti.

- Aš visiškai įsitikinęs, kad tai psichopatas, kaip įtarė mano žmona, - pagaliau pasakė jis Alanui. Jis įsispitrijo į Lizą, bandydamas perduoti

jai žinią mintimis. Ir jam, matyt, pasisekė, nes ji linktelėjo. - Tada šis tas paaiškėja. Prisimenate, kaip minėjote kažkieno batų pėdsakus?

- Taip.

- Juos rado Houmlende, tiesa?

Lizos akys išsiplėtė iš nuostabos.

- Kaip tai sužinojote? - šerifas atrodė pirmą kartą sutrikęs. - Aš to nesakiau.

- Jau perskaitėte straipsnį? Tą iš "People"?

- Taip.

- Pėdsakus radote toje vietoje, kur fotografė pastatė butaforinį antkapį. Kur buvo palaidotas Džordžas Starkas.

Pašnekovas kitame gale nutilo. Paskui: "O, velnias".

- Supratote?

- Atrodo, kad taip, - pasakė šerifas. - Jeigu tas vaikinas laiko save Starku ir jam aiškiai trūksta vieno šulo, pati idėja pradėti nuo Starko kapo daugmaž suprantama. Fotografė iš Niujorko?

Tedas krūptelėjo.

- Taip.

- Tada ir ji gali būti pavojuje?

- Taip, aš... na, aš niekad apie tai negalvojau, bet, matyt, kad taip.

- Vardas? Pavardė?

- Nežinau jos adreso, - Bomontas prisiminė, kad moteris buvo įkišusi jam savo vizitinę kortelę galbūt tikėdamasi, kad jis bendradarbiaus leidžiant jos knygą, bet išmetė ją lauk. Velnias. Jis tegalėjo pasakyti jos vardą. - Filisa Majers.

- O vyrukas, parašęs straipsnį?

- Maikas Donaldsonas.

- Gyvena irgi Niujorke?

Tedas staiga pasijuto negalįs nieko tvirtinti ir sutrikęs pradėjo:

- Na, manau, aš tiesiog spėju, kad jie abu iš...

- Visai pagrįstas spėjimas. Jeigu žurnalo ofisai Niujorke, jie irgi turėtų sukiotis kažkur netoliese.

- Galbūt, bet jei vienas iš jų ar abu dirba pagal sutartis...

- Grįžkime prie tos nuotraukos. Kapinių pavadinimas nebuvo specialiai nurodytas nei nuotraukų komentaruose, nei pačiame straipsnyje. Aš tuo įsitikinęs. Pažinau jas iš nuotraukos, nors labiau domėjausi detalėmis.

- Ne, - patvirtino Tedas. - Manau, kad nebuvo.

- Mūsų miestelio galva, Denas Kitonas, tikrai būtų pasistengęs, kad Houmlendo pavadinimas niekur neišlįstų - kam tos komplikacijos. Bai-

siai atsargus tipas. Ir nemalonus, jei jau kalbėti atvirai. Dar galiu įsivaizduoti, kad jis duoda leidimą fotografuoti, bet tik ne tai, jog jis pritaria pasiūlymui parašyti, kur iš tikro ilsisi Starkas. Pats supranti, vandalizmas... žmonės lėks žiūrėti antkapio ir taip toliau.

Tedas tik linksėjo. Atrodo logiška.

- Todėl jūsų psichas arba pažįsta jus, arba pats iš čia, - reziumavo šerifas.

Tedui buvo gėda prisiminti, kad tokios mažos Meino grafystės, kur medžių daugiau negu žmonių, šerifą laikė menkysta. Čia jis smarkiai klydo; šerifas užtikrintai stūmė nuo pakylos pasaulinio garso romanistą Tadeušą Bomontą.

- Turime likti prie tokios išvados, bent kol kas, nes, atrodo, tas tipas turėjo slaptos informacijos.

- Tai vis dėlto pėdsakai, apie kuriuos kalbėjote, rasti Houmlende?

- Žinoma ten, - užsigalvojęs atsakė Pengbornas. - Ką jūs slepiate, Tedai?

- Apie ką jūs? - atsargiai paklausė tas.

- Geriau nežaiskime slapukų, Tedai. Dabar aš perduosiu Niujorkui tas dvi pavardes, o jūs geriau pamankštinkite smegenis ir pasižiūrėkit, ar neatsiras ten daugiau, ką turėčiau žinoti. Leidėjai... redaktoriai... aš nežinau. O dabar jūs sakote, kad mes medžiojame vaikiną, įsivaizduojantį save esant Starku. Šeštadienio naktį mes teorizavome, kūrėme versijas, kaip sakant, o dabar jūs pasakojate apie tai lyg apie nenuginčijamą faktą. Ir dėl tvirtumo pametėjate man tuos pėdsakus. Todėl arba jūsų dedukcijos gelmės neišsenkančios, arba jums žinoma šis tas daugiau negu man. Visai suprantama, kad aš linkęs labiau pasitikėti antrąja alternatyva. Tad pasidalykit.

Bet ką galėjo papasakoti Tedas? Apie transus ir užtemimus, apie kuriuos pranešdavo tūkstančių žvirblių unisonas? Žodžius, kuriuos galėjo parašyti ir tada, kai šerifas jau *buvo* papasakojęs apie užrašą Frederiko Klousono bute? Ar apie kitus kliedesius, kurie buvo suplėšyti į skutelius ir sušerti Anglų kalbos ir Matematikos fakultetų pastato šiukšlių degintuvui? Sapnus, kuriuose siaubingas nematomas žmogus veda jį per jo paties namus Kasl Roke, ir viskas, prie ko prisiliečia Tedas, įskaitant ir žmoną, suyra patys? “Aš galiu tik tvirtinti, kad labiau tikiu savo širdimi, o ne protu, - pagalvojo Tedas, - bet tai juk ne įrodymas? Pirštų atspaudai ir seilės liudija kažką neįprasta- žinoma! - bet kas čia neįprasta?”

Tedas taip nemanė.

- Alanai, - lėtai ištarė jis, - jūs juoksitės. Ne, atsiimu šituos žodžius, nes pažįstu jus geriau. Jūs nesijuoksite, bet aš smarkiai abejoju, ar pati-

kėsit manimi. Galvojau apie tai ir šiaip, ir anaip, vis tiek išeina viena: aš tikrai nesitikiu, kad jūs patikėsite.

Alano balsas pasigirdo iš karto, nekantrus, įsakmus, sunkus atsispirti:

- Pabandyk.

Tedas susvyravo, pasižiūrėjo į Lizą, tada papurtė galvą.

- Rytoj. Kai sėdėsim akis į akį. Tada viską pasakysiu. Dabar galiu duoti žodį, kad tai nėra svarbu, o tai, kas būtina tyrimui, aš jau pasakiau.

- Tedai, tai, ką aš sakiau apie tavo, kaip liudininko, sulaikymą...

- Jei jums to reikia - pirmyn. Iš mano pusės prieštaravimų nebus. Bet nesvarbu, ką nuspręstumėt, nesakysiu nieko daugiau, negu esu pasakęs.

Pengbornas nutilo. Tada atsiduso.

- Gerai.

- Noriu bendrais bruožais nusakyti išvaizdą žmogaus, kurio ieško policija. Paveikslas nebus absoliučiai tikslus, bet pakankamai artimas. Pakankamai tikslus, kad būtų galima perduoti Niujorko policijai. Ar turite kuo rašyti?

- Taip. Sakykite.

Tedas užmerkė akis, duotas Dievo jo veidui, ir atmerkė akį, kurią Dievas įtaisė jo smegenyse, akį, kuri matė tai, į ką Tedui nesinorėjo žiūrėti. Pirmą kartą sutikę jį, žmonės smarkiai nusivildavo. Jie bandydavo tai nuslėpti, bet nesėkmingai. Ir Bomontas nepyko, nes suprato, kaip jie turėjo jaustis... bent jau tarėsi suprantąs. Jeigu jiems patiko jo knygos (kai kurie dėjosi net įsimylėję jas), jie ir autorių įsivaizdavo kaip kažkokį antžmogį, mažų mažiausiai kaip Dievo pusbrolį. O vietoj Dievo juos pasitikdavo beveik metro devyniasdešimties ūgio vyrukas su akiniais, retėjančiais plaukais ir įpročiu visur kliuvinėti. Jie matė žmogų niekuo neišsiskiriančia kaukole ir nosimi su dviem kaip ir jų pačių šnervėmis.

Tai, ko jie negalėjo matyti, buvo trečioji akis galvoje. Ta akis, žibanti tamsiojoje jo pusėje, kurią visad dengė šešėlis... prilygo Dievui, ir Tedas džiaugėsi, kad jos nesimato. Nes jei žmonės išvystų jo brangenybę, be abejo, dauguma bandytų ją pavogti. Taip, net jeigu prireiktų iškalti ją iš kaukolės buku kaltu.

Žiūrėdamas į tamsą, Tedas iš gabaliukų lipdė savo Džordžą Starką, visiškai nepanašų į tą manekeną, pozavusį romanų viršeliams. Jis ieškojo savo sąmonėje žmogaus-šešėlio, be garso augusio per tuos daugelį metų, surado ir ėmė aprašinėti šerifui Pengbornui.

- Jis labai aukštas, - pradėjo Tedas. - Bent jau aukštesnis už mane. Apie metrą devyniasdešimt, o gal ir daugiau, jei su batais. Plaukai švie-

sūs, kruopščiai trumpai nukirpti. Akys mėlynos. Puikiai mato į tolį. Prieš kokius penkerius metus jis turėjo įsigyti akinius darbui iš arti. Daugiausiai skaitymui ir rašymui.

Jį lengva pastebėti ne tiek dėl ūgio, kiek dėl pločio. Jis nestoras, tik neįtikėtinai plačių pečių. Kaklo dydis - aštuonioliktas su puse ar net devynioliktas. Jis mano metų, Alanai, bet jis dar nepradėjęs plikti ir tukti kaip aš. Jis stiprus. Atrodo lyg Švarcnegeris, tas pats Švarcnegeris, kuris paskutiniu metu kažkaip sukrito. Jis kilnoja svarsčius. Gali įtempti bicepsą tiek, kad plyšta marškinių rankovė, bet neatrodo raumenų kalnas.

Jis gimė Niū Hampšyre, bet išsiskyrus tėvams persikėlė su motina į jos gimtinę, Oksfordą Misisipės valstijoje. Čia jis pragyveno didžiąją gyvenimo dalį. Kai buvo jaunesnis, turėjo tarties defektą: suveldavo žodžius, rodos, šuo amsėdavo. Mokykloje dėl to iš jo smarkiai šaipydavosi - ne į akis, žinoma, - tik ne tokiam vaikinui, - ir jis turėjo labai pasistengti, kad to atsikratytų. Dabar tą švogštimą balse, manau, gali išgirsti tik labai jį įsiutinę įkyruoliai, nors vargu ar vėliau lieka kam tai paliudyti. Jo "degiklis" trumpas. Jis mėgsta smurtą. Pavojingas. Iš esmės tai psichopatas praktikas.

- Ką... - pradėjo Pengbornas, bet Tedas jį nutraukė.

- Jo neįprastai įdegusi oda, o kadangi šviesiaplaukiai paprastai taip niekada neįdega, tai gali labai palengvinti identifikaciją. Didelė koja, didelės rankos, storas kaklas, platūs pečiai. O veidas lyg būtų išskaptuotas talentingo, bet skubėjusio skulptoriaus iš tvirto akmens.

Ir paskutinis dalykas: jis gali vairuoti juodą "Toronadą". Metų nežinau. Šiaip ar taip, kažkuris iš tų modelių, kur po kapotu visada pilna sprogstančių miltelių. Juodas. Gali turėti Misisipės numerius, bet tikriausiai juos keičia, - Tedas patylėjo ir pridūrė: - O, ir ant užpakalinio buferio yra lipdukas. "Aukšto lygio kalės vaikas".

Jis atsimerkė.

Liza nenuleido nuo vyro akių. Jos veidas buvo blyškesnis negu kada nors anksčiau.

Kitame linijos gale stojo ilga pauzė.

- Alanai? Jūs...

- Minutėlę. Rašau, - paskui vėl tyla, tik šįkart trumpesnė. - Gerai, - ištarė pagaliau šerifas. - Viską surašiau. Jūs man tiek pripasakojot, tik nepasakėt, kas tas vyrukas ir kokie jo ryšiai su jumis, ir apskritai iš kur taip gerai jį pažįstate?

- Aš nežinau, bet pamėginsiu paaiškinti. Rytoj. O jei ir žinotume jo vardą, kas iš to, juk jis pasivadinęs kitaip.

- Džordžu Starku.

- Na, jam gali užtekti kvailumo pasivadinti ir Aleksiu Mešinu, bet aš abejoju tuo. Aš linkęs manyti, jog jis vadina save Starku, - Tedas bandė pamerkti Lizai. Nelabai tikėjosi, kad tai bent kiek praskaidrins jos nuotaiką, bet pabandė. Tik jam ne kaži kas išėjo - sumerkė abi akis lyg apsnūdęs apuokas.

- Atrodo, neįkalbėsiu pratęsti pasakojimą šiąnakt, tiesa?

- Ne. Šiandien ne. Atleiskit, bet negaliu nieko pridurti.

- Gerai. Atvyksiu pas jus kiek įmanoma greičiau, - ir išsijungė - nei "ačiū", nei "sudie". Pamąstęs apie tai, Tedas nusprendė, kad šerifas nelabai vertina "ačiū".

Jis padėjo ragelį ir priėjo prie žmonos, kuri sėdėjo ir žiūrėjo į jį it statula. Tedas paėmė jos rankas - šios buvo ledinės - ir pasakė:

- Viskas bus gerai, Liza. Prisiekiu.

- Tu rytoj papasakosi jam apie transus? Paukščių balsus? Kad girdėjai juos vaikas būdamas ir ką jie tada reiškė? Apie žodžius, kuriuos parašei?

- Aš ketinu papasakoti viską, - pasakė Tedas. - Kas jam pasirodys netinkama ataskaitai... - jis gūžtelėjo pečiais, - jo reikalas.

- Tiek daug, - ištarė Liza bejėgiškai. Jos akys nenusileido nuo jo veido, rodės, neturėjo jėgų nusileisti. - Tu žinai apie jį tiek *daug*. Tedai... *kaip?*

O jis galėjo tik suklupti prieš ją ir nepaleisti sušalusių rankų. Iš kur jis tiek žino? Žmonės klausia to visą laiką. Jie formuluoja kitaip - kaip jums pavyko tai sugalvoti? kaip sugebėjot tai išreikšti žodžiais? kaip jūs tiek atsimenate? kaip tai suvokėte? - bet visada klausimas vienas vis tas pats: kaip tu tai *sužinojai?*

Jis ir pats to nežinojo.

Tiesiog sužinojo.

- Tiek daug, - pakartojo jis, lyg kalbėtų per sapną. Tada abu nutilo. Tedas laukė, kad dvyniai, pajutę tėvų liūdesį, pabus ir ims verkti, bet kambaryje girdėjosi tik ritmingas laikrodžio tiksėjimas. Bomontas patogiau įsitaisė prie žmonos kėdės ir laikė jos rankas, neprarasdamas vilties sušildyti. Bet per penkiolika minučių, kai vėl suskambo telefonas, to padaryti nepavyko.

5

Alanas Pengbornas buvo rimtas ir lakoniškas. Rikas Koulis saugus ir sveikas savo bute su policijos apsauga. Netrukus jis važiuos pas savo

buvusią žmoną, kuriai ir liks šitas vardas amžiams; antros jungtuvės, apie kurias kartkartėmis pasikalbėdavo Kouliai, niekada neįvyks. Mirijama negyva. Rikas turės atpažinti lavoną Manheteno morge Pirmojoje aveniu. Tedas neturėtų tikėtis Riko skambučio šiąnakt ir skambinti pats: Tedo ryšiai su Mirijamos žudiku buvo nuslėpti nuo Riko "atsižvelgiant į jo būseną". Filisa Majers surasta ir saugoma policijos. Maiklas Donaldsonas pasirodė esąs kietas riešutėlis, bet ir jis iki pusiaunakčio turėtų būti rastas.

- Kaip ją nužudė? - paklausė Tedas, iš anksto žinodamas atsakymą. Bet kartais reikia klausti. Dievai žino kam.

- Perpjovė gerklę, - atsakė Alanas tokiu balsu, kad Tedui pasivaideno tyčinis grubumas. Pengbornas pabandė spustelėti dar kartą. - Ar ir toliau įsitikinęs, kad nieko neturite man pasakyti?

- Ryte. Kai susitiksime.

- Puiku. Nemanau, jog įžeidžiau paklausęs. Ne. Visai ne.

- Niujorko policija jau gavo "Džordžo Starko" žodinį portretą.

- Gerai, - ir Tedui tikrai taip atrodė, nors širdyje suvokė, kad tai beviltiška. Be jokių abejonių, policija jo neras, jei tik Džordžas nenorės būti rastas, o jei kuriam ir pasiseks aptikti Starką, Tedas pagalvojo, kad iš anksto reikėtų nusiųsti užuojautą.

- Būsiu devintą, - pasakė Pengbornas. - Pasistenkit laukti namuose, Tedai.

- Būkit tikras.

6

Liza išgėrė migdomųjų ir pagaliau užmigo. Tedas pusiau snaudė, pusiau būdravo iki ketvirčio po trijų, tada nuėjo į tualetą. Kai šlapinosi į unitazą, jam pasirodė, jog vėl girdi žvirblius. Jis apmirė įsiklausydamas. Garsas nei smarkėjo, nei tilo, ir tik po kelių sekundžių jis suprato girdįs svirplius.

Žvilgtelėjęs pro langą, kitoje keliuko pusėje pamatė patrulinę policijos mašiną užgesintomis šviesomis. Tedas tikriausiai būtų pagalvojęs, kad automobilis tuščias, jei ne cigaretės ugnelė. Atrodo, kad jis, Liza ir dvynukai taip pat saugomi policijos.

"Arba sekami", - pagalvojo jis ir grįžo į lovą.

Kad ir kas tai būtų, ši mintis jį nuramino. Jis krito į lovą ir pabudo tik aštuntą nesapnavęs jokių košmarų. Bet tikrasis košmaras niekur nedingo. Jis buvo čia kažkur netoliese.

Keturioliktas skyrius
KVAILIO ĮDARAS

1

Vaikinas su kvailais katino ūsiukais pasirodė vikresnis, negu Starkas tikėjosi.

Starkas laukė Maiko Donaldsono jo laiptinės devintame aukšte, kaip tik kampe už durų. Būtų buvę paprasčiau ir patogiau įsigauti į butą, kaip jau buvo padaręs su ana kale, bet iš pirmo žvilgsnio į tas metalines duris pasidarė aišku, jog tokių spynų plikomis rankomis neįveiksi. Ir vis dėlto viskas eina kaip sviestu patepta. Buvo vėlu, visi triušiai savo urveliuose turėjo kietai miegoti ir sapnuoti dobiliukus. Pats Donaldsonas irgi neturėtų tvirtai stovėti ant kojų - kai grįžti namo ketvirtis po pusiaunakčio, tai tikriausiai ne iš viešosios bibliotekos.

Donaldsonas pasirodė tikrai paėmęs, bet dėl kojų tvirtumo jis apsiriko.

Starkas puolė iš savo kampo su atlenktu skustuvu, kol tas žvanginosi apie spynas, tikėdamasis apakinti auką vienu mostelėjimu. O tada, dar tam nespėjus sustaugti, visam laikui išgražintų gerklę.

Starkas nesistengė veikti tyliai. Jis norėjo, kad Donaldsonas jį išgirstų, pasisuktų į jį veidu. Tada bus paprasčiau.

Ir Donaldsonas elgėsi kaip tikėtasi. Starkas šniojo trumpą gilų lanką per žmogelio veidą. Bet tas suspėjo linktelėti - vos vos, bet užteko sugriauti žudiko veiksmo planą. Užuot perrėžęs akis, skustuvas apnuogino kaktos kaulą. Virš Donaldsono antakių tarsi seni tapetai užsirietė odos skiautė.

- Gelbėkit! - avino balsu sumekeno Donaldsonas. Tai nenuskilo. Velnias.

Starkas šoko vėl iškėlęs šiek tiek pakreiptus skustuvo ašmenis lyg matadoras, saliutuojantis buliui prieš pirmą koridą. Gerai; ne kiekviena diena šventa. Jam nepavyko apakinti šito pižono, bet kraujas sruvo iš kaktos ir viskas, ką dar matė šitas mažylis Donaldsonas, buvo uždengta raudonu šydu.

Jis nusitaikė į Donaldsono gerklę, bet benkartas spėjo atlošti ją atgal beveik taip mikliai, kaip kad orą perskrodė skustuvas. Tiesiog *žavus* vikrumėlis, pamanė Starkas, nejučiomis gėrėdamasis žmogeliu juokingais katino ūsiukais.

Tik ketvirčio colio ašmenims pritrūko iki gerklės, ir Donaldsonas vėl surėkė pagalbos. Triušiai, kurie šiame Didžiajame Obuolyje visada miega itin budriai, gali pabusti. Starkas pakeitė kryptį ir vėl smogė skustuvu, kartu pasistiebdamas ir užgriūdamas visu svoriu. Grakštus baleto judesys - jis turėjo viską baigti. Bet Donaldsonui kažkaip pavyko apsaugoti savo gerklę; ir užuot pribaigęs jį, Starkas turėjo pasitenkinti keletu gilių ilgų pjūvių, kuriuos vėliau policijos patalogoanatomai pavadins gynybiniais. Donaldsonas pakėlė ranką delnu į užpuoliką ir skustuvas perrėžė visus keturis pirštus. Ant didžiojo piršto jis nešiojo masyvų žiedą, bet tas skustuvo nesustabdė - džiiiirkšt! - ir metalas perskrodė kitus pirštus lengvai it sviestą, palikęs nežymų įbrėžimą ant auksinio papuošalo. Sausgyslių nelaikomi trys pirštai susirietė į paukščio nagą, tik bevardis liko styroti, tarsi Donaldsonas iš siaubo būtų pamiršęs, kuriuo pirštu pasukiojama prie smilkinio.

Šįkart Maikas Donaldsonas išsižiojo *kaukti*, ir Starko viltys likti nepastebėtam ir neišgirstam išgaravo kaip kamparas. Netrukus, jei ne dabar, pasipils skambučiai į policiją. Bet palikti Donaldsoną gyvą negalima. Jeigu jau ėmėsi šlapio reikalo, reikia baigti.

Starkas susikaupė. Dabar jie pasislinko beveik prie gretimo buto durų. Jis atsainiai nuvalė kraujuotus ašmenis į šonus.

Kiek tolėliau koridoriuje atsidarė durys ir išlindo vyras mėlyna pižama ir sugulėtais plaukais.

- Kas čia vyksta? - suriko jis tokiu balsu, lyg būtų nusispjauti ir į patį popiežių, jei pasirodytų jis čia, kai vakarėlis jau *baigtas.*

- Žmogžudystė, - paprastai atsakė Starkas ir minutei akys, įsmeigtos į kruviną dejuojantį žmogų, nukrypo į stovintįjį tarpduryje. Vėliau tas vyriškis tvirtins policijai, jog žudiko akys buvo mėlynos. Netgi žydros. Ir aiškiai pamišusios. - Ko nors pageidausite?

Durys užsitrenkė taip greitai, kad rodėsi, jog jos ir nebuvo atsidariusios.

Nors ir labai buvo išsigandęs bei sužeistas, Donaldsonas sugebėjo pamatyti tą galimybę, kuri atsirado trumpo Starko pokalbio metu. Mažasis suskis tikrai vikrus. Starko susižavėjimas augo. Tas greitis ir savisaugos instinktas beveik kompensavo visus nesmagumus, kuriuos sukėlė.

Jeigu Donaldsonas būtų puolęs pirmyn ir susiėmęs su Starku, galbūt tas vaikų žaidimas būtų pasibaigęs kaip nors rimčiau. Bet užuot pasielgęs taip, žmogelis pasisuko bėgti.

Visiškai suprantama, bet didžiulė klaida.

Starkas nusivijo jį, dideli batai girgždėjo kilimu, ir tas girgždesys atsiliepė Donaldsono kakle tikindamas, jog dabar tikrai galas.

Bet kai skustuvas jau turėjo baigti savo darbą, vyrukas įsigudrino tuo pat metu trukteléti galvą pirmyn ir kažkaip *įtraukti* ją vidun kaip į kiautą įtraukia galvą vėžliai. Starkas jau ėmė galvoti, kad Donaldsonas, matyt, telepatas. Ir šįkart vietoj mirtino smūgio skustuvas tik nurėžė gabalą skalpo nuo Donaldsono pakaušio. Daug kraujo, bet nieko rimta.

Tai jau ėmė erzinti, siutinti... darėsi absurdiška.

Donaldsonas lėkė koridoriumi, blaškydamasis iš vienos pusės į kitą, kartais tiesiog atšokdamas nuo sienų lyg teniso kamuoliukas, smūgiuotas puikaus žaidėjo, pelniusio šimtą tūkstančių taškų kaip tik tokiu smūgiu. Jis nė sekundę neužsičiaupė. Kur jo nubėgta, žymėjo raudonas kraujo šleifas. Jis daužė galvą į duris, palikdamas ten kruvinus atspaudus. Bet nemirė.

Daugiau jokios durys neatsidarė, bet Starkas žinojo, kad kaip tik dabar pustuzinyje butų pustuzinis pirštų renka (arba jau surinko) 911.

Donaldsonas svirduliuodamas pasileido prie liftų.

Nė trupučiuko nesupykęs ar išsigandęs, tik be galo suerzintas Starkas persekiojo jį. Staiga jis sugriaudėjo:

- Kodėl gi tu nesustoji ir nesielgi kaip pridera!

Donaldsono pagalbos riksmai virto kraupiu inkštimu. Jis bandė apsidairyti. Kojos susipynė ir jis žnektelėjo už dešimties pėdų nuo lifto kabinos. Net ir patys sumaniausi vaikinai, padarė išvadą Starkas, pagaliau praranda vykusias mintis, jei gerokai apipjaustai.

Donaldsonas pakilo ant kelių. Jis, matyt, ketino pasiekti liftą ropomis, bet kojos jo neklausė. Maikas bandė apsidairyti sukiodamas savo kraujais pasruvusį veidą, pamatyti persekiotoją, o tas pavijęs spyrė koja pagal visas futbolo taisykles. Bet kuris futbolo mėgėjas būtų sutikęs, kad tas nokautuojantis smūgis rudu batu išties nepralenkiamas jėga ir grožiu.

Donaldsono galva tėškėsi į sieną taip stipriai, kad skilo kaukolė, o sienoje vėliau buvo aptikta dubens dydžio skylė.

- Tai ištraukiau tavo baterijas? - tyliai sau pasakė Starkas ir išgirdo už nugaros atsidarančias duris. Jis atsigręžė ir pamatė koridorių apžiūrinėjančią juodaplaukę moterį susivėlusia ševeliūra ir didžiulėmis juodomis akimis. - IŠNYK, KALE! - suriaumojo jis. Durys pokštelėjo it būtų prilaikomos spyruoklės.

Starkas pasilenkė, suėmė Donaldsoną už retėjančių ir kur ne kur pražilusių plaukų, atlošė galvą ir brūkštelėjo skustuvu per gerklę. Donaldsonas tikriausiai atsisveikino su šiuo pasauliu dar galvai nepasiekus sienos, bet įsitikinti nekenkia. O be to, jei jau pradėjai šlapią reikalą, reikia jį baigti skustuvu.

Žudikas greitai atšoko, bet fontanas iš Donaldsono gerklės neištryško. Skirtingai nei moters, jo arterija buvo išsekusi anksčiau. Starkas skubiai pasileido prie liftų, pakeliui lankstydamas ir įkišdamas kišenėn savo darbo įrankį.

Tyliai ūžė kylantis liftas. Ten galėjo būti koks namo gyventojas; vis dėlto dideliam miestui dar nebuvo labai vėlu, nors ir pirmadienio naktį. Nesvarbu kas. Starkas nėrė už šalimais stovinčios palmės. Visos jo juslės paaštrėjo. Galėjo kas nors grįžinėti iš diskotekos ar ganėtinai užsitęsusių biznio pietų, bet jis nelabai tuo tikėjo. Tiesiog jautė, kad tai policija. Netgi žinojo tai.

Galbūt atsitiktinai netoliese pasitaikė patrulio mašina, kai kuris iš gyventojų pranešė apie koridoriuje vykstančią žmogžudystę? Logiška, bet Starkas tuo abejojo. Labiau tikėtina, kad Bomontas pakėlė triukšmą, aptiko sesutę ir pas Donaldsoną dabar važiuoja apsauga. Ką gi, geriau vėliau negu niekada.

Jis lėtai tūpė žemyn, slysdamas kruvinu lietpalčiu siena. Starkas ne pasislėpė, o tiesiog nugrimzdo kaip povandeninis laivas, palikęs virš vandens kyšoti periskopą, nors priedanga buvo skystoka. Jeigu jie apsidairys, tai būtinai jį pastebės. Bet Starkas galėjo lažintis, jog visą jų dėmesį prikaustys eksponatas A, gulintis koridoriaus viduryje. Bent keletą sekundžių, ir jų visai pakaks.

Palmės lapai buvo platūs ir metė keistus šešėlius ant Starko veido. O jis pats priminė iš tankumyno sekantį mėlynakį tigrą.

Lifto durys atsidarė. Pasigirdo sutartinis murmesys “O Dieve” ar kažkas panašaus, ir iš kabinos išlėkė du uniformuoti policininkai. Paskui juos išniro juodaodis vyrukas su aptemptais džinsais ir dideliais numintais sportiniais batais. Ant jo sportinių marškinėlių be rankovių puikavosi užrašas: NIUJORKO JANKIŲ NUOSAVYBĖ. Jis nešiojo pižoniškus akinius nuo saulės apvaliais rėmeliais, ir jeigu tai ne detektyvas, vadinasi, Starkas yra Džordžas iš Sumautų džiunglių. Kai jie dirba inkognito, jie visada persistengia... ir per daug pasitiki savimi. Atrodo, jog jie supranta savo padėties beviltiškumą, bet nieko negali pakeisti. Ir tai buvo - ar turėjo būti - Donaldsono apsauga. Detektyvai paprastai nevažinėja patrulio mašinose. Tai per daug neįtikėtina. Tas vaikinas atvažiavo apklausti Donaldsoną, o tada pasaugoti.

“Atleiskit, bičiuliai, - pagalvojo Starkas. - Bet manau, kad auklės jam jau neprireiks”.

Jis pašoko ant kojų ir apėjo vazoną. Nesušlamėjo nė lapelis. Žengė kilimu kaip katinas. Jis praslinko mažiau nei trys pėdos už detektyvo nugaros, kuris buvo palinkęs virš nužudytojo ir traukė revolverį iš dėklo ant blauzdos. Starkas panorėjęs galėjo šauniai spirti jam į užpakalį.

Žudikas įsliuogė į liftą paskutinę sekundę prieš užsidarant durims. Vienas policininkas akies kampučiu sugavo kažkokį judėjimą - galbūt durų, o gal ir paties Starko, tas nesvarbu - ir pakėlė galvą nuo lavono.

- Ei...

Starkas iškilmingai pakėlė ranką ir pamojo policininkui: "Viso geriausio". Tada durys galutinai užsidarė.

Laiptinė pirmajame aukšte buvo tuščia - tik po savo stalu be gyvybės ženklų gulėjo sargas. Starkas išėjo į gatvę, pasuko už kampo, sėdo į vogtą mašiną ir išnyko.

2

Filisa Majers gyveno viename iš naujų daugiabučių namų Manheteno vakarinėje dalyje. Jos policijos apsauga (lydima detektyvo su "Nike" sportinėmis kelnėmis, "New York Islanders" marškiniais su atraitytomis rankovėmis ir tokiais pačiais pusiau pritemdytais akinukais) atvyko birželio šeštosios vakare, pusę vienuoliktos, ir rado ją siuntančią dėl nevykusio pasimatymo. Jos paniuręs veidas iškart nusigiedrijo, kai išgirdo, jog kažkas, pasivadinęs Džordžu Starku, gali bandyti ją nužudyti. Fotografė atsakė į visus detektyvo klausimus apie Tedo Bomonto interviu, kurį ji vadino "Tedo Bomonto filmavimu", užtaisydama tris fotoaparatus naujomis juostomis ir žaisdama dar su pora dešimčių objektyvų. Detektyvo paklausta, ką visa tai turėtų reikšti, ji mirktelėjo ir pasakė:

- Aš tikiu skautų moto. Kas žino - gal kas nors tikrai atsitiks.

Po apklausos, jau už jos buto durų, vienas iš policininkų paklausė detektyvo:

- Ir ji tuo tiki?

- Žinoma, - atsakė tas. - Mis Majers problema ta, kad ji išvis nieko nelaiko tikru be savo fotografijų. Pagal ją, pasaulis yra fotografas, tykantis su aparatu, kol kas nors nutiks. Tai tiesiog kvaila šliundra, kuri šventai įsitikinusi, kad visada pataikys objektyvu iš patogiausios pusės.

Dabar, pusę keturių birželio septintosios ryte, kai detektyvas jau seniai išsinešdino, praėjo kokios geros dvi valandos nuo pranešimo per raciją apie Donaldsono žmogžudystę. Filisos Majers apsaugai buvo patarta būti nepaprastai atsargiai ir budriai, nes psichopatas, su kuriuo jie turėjo reikalą, pasirodė ypatingai miklus kraugerys.

- Atsargusis - tai mano antrasis vardas, - pasakė policininkas Nr. 1.

- Koks sutapimas, - pridūrė policininkas Nr. 2. - O mano - Budrusis.

Jau visi metai jie buvo partneriai ir puikiausiai sutarė. O dabar laidėsi juokeliais, kodėl gi ne? Jie buvo du ginkluoti ir uniformuoti sukir-

mijusio ir seno, bet paties gražiausio Didžiojo Obuolio nariai, stovintys naujutėlio daugiabučio namo dvidešimt šeštame aukšte. Kondicionieriai koridoriuje veikė be priekaištų, ir kol kas niekas nešokinėjo ant jų nuo lubų su užtaisytu stebuklingu automatu "Uzi", kuris niekados neužsikerta ir nepritrūksta šovinių. Čia buvo realybė, o ne aštuoniasdešimt septintas romanas iš serijos apie policijos žygdarbius ar filmas "Rembo". O realiame gyvenime irgi kartais pasiseka: užuot visą naktį trankęsi patruline mašina malšinti riaušių baruose ar taikyti ne mažiau girtus vyrus ir žmonas, jie praleis naktelę šito ramaus namo laiptinėje. Realus gyvenimas galėtų pasistengti, kad Atsargusis ir Budrusis tvankiomis naktimis galėtų pasilikti gerai vėdinamuose koridoriuose. Bent to jiems norėjosi sau palinkėti.

Policininkai ir toliau būtų tęsę savo apmąstymus šia tema, bet atsidarė lifto durys ir iš jo svirduliuodamas išėjo sužeistas neregys.

Jis buvo aukštas, neregėtai plačių pečių. Galėjo būti kokių keturiasdešimties. Vilkėjo sportinį lietpaltį ir kelnes, kurios nelabai tiko prie lietpalčio, bet bent papildė jį. Pirmasis policininkas, Atsargusis, spėjo pagalvoti, kad žmogus, išrinkęs neregiui drabužius, turi neblogą skonį. Neregys buvo su dideliais juodais akiniais, pakrypusiais ant nosies, nes viena atramėlė buvo nulaužta. Jie visiškai nepanėšėjo į tuos, kuriuos nešiojo detektyvas. Lygiai tokius turėjo Klodas Rensas "Nematomajame žmoguje".

Neregys abi rankas buvo ištiesęs priešais save. Kairė buvo tuščia, o dešinėje jis spaudė purviną baltą lazdelę su guminiu bumbulu. Abi rankos buvo išteptos sukrešėjusiu krauju. Kraujo dėmės buvo išmarginusios vyro lietpaltį ir marškinius. Jeigu abu Filisos Majers sargybiniai tikrai būtų buvę atsargūs ir budrūs, vaizdas jiems būtų pasirodęs gana įtartinas. Neregys elgėsi taip, lyg ką tik būtų atsitikusi kažkokia nelaimė, ir į jį pasižiūrėjus nekilo abejonių, kad kažkas tikrai atsitiko, bet kraujas ant jo rankų ir drabužių jau spėjo sukepti. Tai aiškiai liudijo įvykio senumą, ir šis faktas, kaip neatitinkantis viso scenarijaus, turėjo įspėti policininkus. Turėjo iššauti raudoną pavojaus raketą.

Nors gal ir ne. Viskas vyko pernelyg greitai, o kai viskas vyksta labai greitai, nelieka skirtumo, ar tu ypatingai atsargus, ar visai negalvojantis - tiesiog plauki pasroviui ir tiek.

Vieną akimirką jie dar stovėjo prie Majers durų laimingi kaip mokinukai, paleisti iš pamokų susprogus šildymo katilui, o kitą mirksnį kruvinas neregys mosikavo panosėje savo purvina balta lazdele. Nebuvo laiko galvoti, daryti kokias nors išvadas.

- Po-liiiicija! - aklasis rėkė dar neatsidarius iki galo lifto durims. - Sargas sakė, kad dvidešimt šeštame aukšte policija! Policija! Jūs čia?

Dabar jis grabaliojosi kelio koridoriuje, lazdelė sukiojosi nuo vienos pusės į kitą. Čakšt! - ji trinktelėjo į sieną iš kairės, pasisuko į kitą pusę, paskui vėl - čakšt! - siena pasirodė ir iš dešinės, ir jei dar kas tebemiegojo tame aukšte, turėjo netrukus būti pažadintas.

Atsargusis ir Budrusis puolė pirmyn net nesusižvalgę.

- Po-liiiicija! Po...

- Sere! - riktelėjo Budrusis. - Sustokit! Jūs nu...

Neregys pasisuko į Budriojo balso pusę, bet nesustojo. Jis susilenkė į priekį mojuodamas abiem rankom kaip Leonardas·Berstainas, bandantis diriguoti Niujorko filharmonijos orkestrui po eilinės kokaino dozės.

- Po-liiiicija! Jie nužudė mano šunį! Jie užmušė Deisę! POLI-IIICIJA!

- Sere...

Atsargusis priėjo prie nelaimingojo neregio. Svyruojantis į visas puses nelaimingasis įkišo kairę ranką į kišenę ir traukė ne du bilietus į šventinį koncertą akliesiems, bet keturiasdešimt penkto kalibro revolverį. Vyras nukreipė jį į Atsargųjį ir dukart nuspaudė gaiduką. Šūvius užslopino siauras ir iš visų pusių uždaras koridorius. Bet užtat buvo daug mėlynų dūmų. Šauta buvo per žingsnį, ir Atsargusis suklupo ant grindų su išdraskyta krūtine, o jo apdegintas švarkas liko smilkti.

Budrusis suakmenėjęs žiūrėjo į neregį su revolveriu, kurio vamzdis nukrypo į jį.

- Dėl Dievo, prašau nedaryti to, - ištarė Budrusis netikėtai plonu balsu, lyg nematoma ranka būtų užgniaužusi gerklę. Neregys vėl iššovė du kartus. Dūmų dar padaugėjo. Kaip neregys, vyras šaudė puikiai. Budrusis krito aukštielninkas, truktelėjo nuo konvulsijų ir nurimo.

3

Landlou, už penkių šimtų mylių Tedas Bomontas neramiai apsivertė per miegus.

- Mėlyni dūmai, - sumurmėjo jis. - Mėlyni dūmai.

Už miegamojo lango ant telefono laido sutūpė devyni žvirbliai. Prie jų prisijungė dar pustuzinis. Paukščiai tyliai ir nepastebimai tupėjo virš policininkų patrulinėje mašinoje.

- Man daugiau jų nebereikia, - pasakė Tedas per miegus. Jis nevikriai viena ranka grybštelėjo savo veidą, o kitą iškėlė į viršų.

- Tedai? - pašaukė Liza atsisėsdama. - Tedai, kas tau?

Tedas kažką per miegus neaiškiai suvapėjo.

Liza pasižiūrėjo į savo rankas. Jos buvo pašiurpusios.

- Tedai? Ar tai vėl paukščiai? Girdi juos?

Tedas neatsakė nieko. Už lango vienu metu purptelėjo žvirbliai ir išnyko tamsoj, nors metas jų skrydžiui buvo visai neįprastas.

Nei Liza, nei abu policininkai mašinoje jų nepastebėjo.

4

Starkas nutrenkė akinius ir lazdą į šoną. Koridorius prisipildė aitrių dūmų. Jo "Koltas" buvo užtaisytas sprogstančiomis kulkomis. Dvi iš jų perskrodė policininkus ir ištrupino sieną koridoriaus gale. Jis pasuko prie Filisos Majers durų. Starkas pasiruošė pasikviesti būsimą auką prie durų, bet ji kaip tik ten ir trynėsi, ir vos išgirdus jos balsą paaiškėjo, kad jokių sunkumų nebus.

- Kas ten vyksta? - suriko ji. - Kas atsitiko?

- Turime jį, mis Majers, - švelniai pasakė Starkas. - Jei norit nuotraukos, pasiskubinkit, velniai rautų, ir pamirškit, kad daviau leidimą tai padaryti.

Kai moteris pravėrė duris, tos buvo užkabintos grandinėle, bet tai netrukdė. Ir kai tik Filisa pridėjo savo didelę rudą akį prie objektyvo, Starkas paleido kulką.

Užspausti jai akis - tiksliau, užspausti vieną akį, kuri dar liko - nebuvo galimybių, todėl jis apsisuko ir puolė prie liftų. Jis nedelsė, bet ir nebėgo. Vieno buto durys prasivėrė - atrodė, jog šiąnakt spoksoti į jį buvo vienintelis niujorkiečių užsiėmimas - ir Starkas nukreipė vamzdį į triušio snukutį išvirtusiomis akutėmis. Durys užsitrenkė akimirksniu.

Jis paspaudė lifto mygtuką. Lifto, kuriuo jis pakilo atsikratęs jau antruoju sargu šiąnakt; durys atsidarė iš karto. To ir reikėjo tikėtis tokią valandą, kai dirba trys liftai. Jis sviedė ginklą per petį ant grindų.

- Gerai padirbėjo, - subambėjo Džordžas sau panosėje, įlipo į liftą ir nusileido į pirmą aukštą.

5

Riko Koulio svetainės lange kilo saulė, kai suskambo telefonas. Penkiasdešimtmetis Rikas sėdėjo užraudusiomis akimis, sukritęs ir pusiau girtas. Jis pakėlė ragelį smarkiai drebančia ranka. Vyras sunkiai besuvokė, kur esąs, ir jo pavargęs, iškankintas protas įtikinėjo, kad viskas tėra tik sapnas. Negi dar prieš tris valandas jis buvo morge Pirmojoje aveniu atpažinti sudarkyto savo buvusios žmonos kūno tik už kvartalo nuo prašmatnaus prancūzų restoranėlio, kur aptarnaudavo ne šiaip klientus, o tik draugus? Argi už jo durų stovi policininkai, nes Mirijamos žudikui dar gali prireikti ir jo? Nejaugi tai tiesa? Žinoma, ne. Tai

aiškiai sapnas... ir tai visai ne telefono, o žadintuvo skambutis. Paprastai jis nekentė to prakeikto zvambalo... ne kartą tėškė jį per visą kambarį. Bet šįryt Rikas būtų jį išbučiavęs, netgi prancūziškai.

Bet tai nebuvo pabudimas iš sapno, ir jis pakėlė telefono ragelį.

- Alio?

- Kalba žmogus, perpjovęs tavo moters gerklę, - pasakė balsas į ausį, ir Rikas akimirksniu išsiblaivė. Paskutiniai vilties žiburėliai, kad tai gali būti tik sapnas, išsisklaidė kaip nebuvę. Tai buvo toks balsas, kurį geriau girdėti per sapną... bet ir ten tokio neišgirsi.

- Kas tu? - išgirdo Rikas savo netvirtą balsą.

- Paklausk Tedo Bomonto, kas aš, - pasakė vyras. - Jis viską žino. Perduok jam, kad jis vaikšto aplink mirusius. Pasakyk jam, kad aš dar nebaigiau kvailio įdaro.

Pasigirdo pakabinamo ragelio trakštelėjimas, sekundės pauzė ir signalai, kad linija laisva.

Rikas nuleido ragelį ant kelių, pasižiūrėjo į jį ir prapliupo raudoti.

6

Devintą ryto Rikas paskambino į savo ofisą ir pasakė Fridai, kad jie su Džonu gali eiti namo - kontora nedirbs šiandien ir iki savaitės galo. Frida norėjo sužinoti kodėl, ir Rikas pats nustebo negalįs pasakyti jai tiesiai, lyg jis pats būtų apkaltintas kokiu šlykščiu ar sunkiu nusikaltimu - vaiko tvirkinimu, pavyzdžiui, - bet susiėmęs ištarė:

- Mirijama negyva. Ją nužudė jos bute naktį.

Frida staiga įkvepė ir išrėkė:

- Vardan Dievo, Rikai! Tokiais dalykais nejuokaujama! Kai taip juokauji, visada kas nors atsitinka!

- Tai tiesa, Frida, - pratarė jis drebančiu balsu ir vos nepravirko. Ir šitos ašaros - tos, kurias liejo morge, ir tos, per kurias kelio nematė mašinoje grįždamas namo, ir kurias išspaudė to bepročio skambutis, bei kurias bandė užgniaužti dabar - buvo tik pačios pirmosios. Mintis apie ašaras, kurias jis dar pralies ateityje, darė jį dar nelaimingesnį. Mirijama buvo šliundra, bet tai buvo savotiškai *saldi* šliundra ir jis ją mylėjo. Rikas užsimerkė. O kai atsimerkė, į jį pro langą žiūrėjo vyras, nors tai buvo keturiolikto aukšto langas. Rikas pašoko: paskui pamatė jo uniformą. Langų valytojas. Vyras pamojavo jam nuo savo pastolių. Rikas pakėlė ranką atsakydamas į pasveikinimą. Pasirodė, kad ranka staiga ėmė sverti apie aštuonis šimtus svarų, ir ji nukrito prie šono tik pakilusi.

Frida įtikinėjo jį nejuokauti, ir Koulis pasijuto kaip niekad susisielojęs. Ašaroms, rodės, dar tik pradžia. Jis paprašė Fridos lukteleti minutę

ir nuėjo užtraukti užuolaidų. Jau užtenka kalbėtis su Frida tokiomis aplinkybėmis, o čia dar tas prakeiktas valytojas dėbso.

Jam priėjus prie lango, darbininkas kažko ėmė ieškoti kombinezono kišenėje. Keistas nerimas apėmė Riką. *Pasakyk jam, kad jis vaikšto aplink mirusius.*

(Jėzau...)

Valytojas išsitraukė plakatėlį. Virš išsišiepusių veidų juodomis raidėmis geltoname fone buvo parašyta: GEROS DIENOS!

Rikas liūdnai linktelėjo. Geros dienos. Žinoma. Jis užtraukė užuolaidas ir grįžo prie telefono.

7

Kai pagaliau jis įtikino Fridą, kad nejuokauja, ta pratrūko garsiai ir neapsimestinai kūkčioti - visi kontoroje, net ir klientai, tarp jų ir tas *mulkis* Olindžeris, kuris kurpė niekam tikusius mokslinės fantastikos romanus ir kuris, atrodo, savo pašaukimu laikė įamžinti visus Vakarų pusrutulio liemenukus, mylėjo Mirą. Ir pats Rikas, žinoma, nuoširdžiai prie Fridos prisijungė, kol galiausiai nepadėjo ragelio. "Gerai bent tiek, - pagalvojo jis. - kad užtraukiau užuolaidas".

Po penkiolikos minučių, ruošdamas sau kavą, Rikas vėl prisiminė to bepročio skambutį. Juk už durų stovi du policininkai, o jis nė žodžiu jiems neprasitarė apie tai. Kas, po galais, jam darosi?

"Taip, - pagalvojo jis, - mano buvusi žmona negyva, ir kai aš pamačiau ją lavoninėje, jos kakle buvo išaugusi antra burna, vos per kelis colius nuo pirmosios. Matyt, tai ir yra viso priežastis".

Paklausk Tedo Bomonto, kas aš. Jis viską žino.

Jis, žinoma, buvo pagalvojęs apie skambutį Tedui. Tačiau Riko sąmonė nesiliovė smigusi žemyn, daiktai įgavo naujas proporcijas, kurių jis nesugebėjo, bent dabar, suvokti. Gerai, jis paskambins Tedui. Padarys tai iš karto, kai praneš apie skambutį policijai.

Naujiena policininkus labai sudomino. Vienas racija perdavė informaciją į valdybą. Baigęs kalbėti, jis pasakė Rikui, kad detektyvų galva norėtų pamatyti misterį policijoje ir smulkiai sužinoti apie šį skambutį. O kol jis suvažinės, atsiųstas vaikinas įtaisys prie telefono magnetofoną ir pelengatorių. Jei būtų daugiau skambučių.

- O jų tikriausiai bus, - pastebėjo antrasis policininkas. - Tokie psichai tiesiog įsimylėję savo pačių balsus.

- Aš turėčiau paskambinti Tedui, - pasakė Rikas. - Jam irgi gali grėsti pavojus. Man taip pasirodė.

- Misteris Bomontas jau turi policijos apsaugą Meine, misteri Kouli. Geriau važiuokime.

- Na, man tikrai atrodo...

- Jūs puikiausiai galėsite paskambinti iš policijos. O dabar - pasiimsit lietpaltį?

Rikas, sutrikęs ir ne visai suvokiantis, ar viskas vyksta realybėje, leidosi nuvedamas.

8

Kai po poros valandų jie grįžo atgal, vienas iš Riko sargybinių susiraukė prie durų ir pasakė:

- Čia nieko nėra.

- Na ir kas? - liguistai paklausė Rikas. Jis jautėsi visiškai išsekęs. Jam uždavė šimtus klausimų ir jis atsakinėjo, kiek pajėgė, - sunki užduotis, nes tik menka jų dalis turėjo šiokį tokį ryšį.

- Jei vyrukai iš Ryšių baigė anksčiau, jie turėjo mūsų palaukti.

- Jie tikriausiai viduje, - pasakė Rikas.

- Vienas - galbūt, bet kitas turėjo likti prie durų. Tokia įprasta procedūra.

Rikas išsitraukė raktus, atrinko reikiamą ir įkišo į spyną. Jo nejaudino visos tos policininkų procedūros. Ačiū, jau ir taip pakankamai rūpesčių šįryt.

- Pirmiausiai man reikės paskambinti Tedui, - pasakė jis. Atsiduso ir šyptelėjo. - Dar tik vidurdienis, o jau atrodo, kad diena niekada nesibai...

- *Nedaryk to!* - staiga suriko vienas policininkas ir puolė kniūbsčias.

- Ko ne... - pradėjo Rikas sukdamas raktą, ir durys sprogo dūmų ir ugnies kamuoliu. Policininkas, kurio instinktai pavėlavo tik sekundės dalį, buvo atpažintas artimųjų, o Rikas Koulis bemaž išgaravo. Antrasis apsaugos vyrukas, stovėjęs šiek tiek atokiau ir spėjęs pasilenkti surikus draugui, ilgai gydėsi nudegimus, smegenų sutrenkimą ir vidines traumas. Per gryniausią atsitiktinumą - stebuklingą atsitiktinumą - sienų ir durų šrapnelis pralėkė pro jį tirštu debesiu, bet nekliudė. Tik jis jau niekad nebedirbo policijoje; sprogimas apkurtino jį visam gyvenimui.

Riko bute, ant svetainės kilimo gulėjo abu technikai iš ryšių skyriaus, atėję perdirbti telefono. Prie vieno kaktos smeigtuku buvo prismeigtas raštelis:

ŽVIRBLIAI VĖL SKRENDA

O prie antrojo -

DAR PRIE KVAILIO ĮDARO. PERDUOTI TEDUI.

II

Starkas perima vadovavimą

- Bet koks vikrus kvailys gali sugriebti tigrą už kiaušių, - pasakė Mešinas Džekui Holstedui. - Žinojai tai?

Džekas ėmė juoktis. Žvilgsnis, kuriuo apdovanojo jį Mešinas, privertė surimtėti.

- Ištrink tą idiotišką šypsnį iš savo snukio ir klausyk, - įspėjo Mešinas. - Čia bus tau pamoka. Klausai įdėmiai?

- Taip, misteri Mešinai.

- Tai klausyk ir įsikalk į smegeninę. Bet koks kvailys gali nutverti tigrą už kiaušių, bet tik herojus gali juos suspausti. Ir dar kai ką pasakysiu, Džekai: tik herojai ir bevaliai paskui nueina. Niekas kitas. O aš ne bevalis.

Džordžas Starkas
"Mešino kelias"

Penkioliktas skyrius

STARKO NEREALUMAS

1

Šokas, sukaustęs Tedą ir Lizą, buvo toks gilus, kad galimybė iš jo išsikapanoti atrodė tokia pat nereali, tarsi išsigauti iš ledo luito. Alanas Pengbornas pasakojo jiems, kaip prasidėjo šita diena Niujorke. Maikas Donaldsonas supjaustytas ir mirtinai sumuštas savo namo laiptinėje; Filisa Majers ir du policininkai nušauti prie jos durų. Majers daugiabučio naktinis sargas sužeistas kažkuo sunkiu į galvą; trūkusi kaukolė. Gydytojai negarantuoja, kad bet kurią akimirką jis neatsisveikins su šiuo pasauliu. Donaldsono namo šveicorius negyvas. Visos žmogžudystės įvykdytos pačiu brutaliausiu būdu: žudikas tiesiog priena prie aukos ir pribaigia ją.

Pasakodamas Alanas ne kartą pavadino žudiką Starku.

"Jis vadina žudiką tikruoju vardu net neįtardamas to", - pagalvojo Tedas. Ir pats papurtė galvą savim nepatenkintas. Kažkaip juk reikia vadinti, o "Starkas" jau geriau negu "žudikas" ar "misteris Iksas". Būtų kvaila manyti, kad Pengbornas tai daro ne vien dėl patogumo.

- O kaip Rikas? - paklausė jis, kai Alanas baigė pasakoti ir šiek tiek atsileido šoko surakintas liežuvis.

- Misteris Koulis sveikas ir gyvas policijos priežiūroje, - buvo tik ketvirtis dešimtos, ir iki sprogimo, nusinešusio Riko ir vieno asmens sargybinio gyvybes dar liko pora valandų.

- Filisą Majers irgi saugojo policija, - pasakė Liza.

Didžiuliame vaikiškame manieže miegojo Vendė, o Viljamas irgi knapsėjo nosimi. Jau galvutė nulinksta ant šono, akys užsimerkia... ir vėl trukt. Alanui ta scena kėlė juoką: Vilis priminė patrulį, bandantį neužmigti savo poste. Bet kiekvienas galvos truktelėjimas darėsi vis silpnesnis. Stebėdamas dvynukus, Alanas atkreipė dėmesį į įdomų dalyką: kiekvieną kartą, kai berniukas kilstelėdavo galvytę bandydamas neužmigti, Vendė sujudėdavo per miegus.

"Įdomu, ar tėvai pastebėjo tai? - pagalvojo Pengbornas ir nusprendė: - Žinoma."

- Tas teisybė, Liza. Žudikas nustebino juos. Policininkai taip pat gali pasiduoti nuostabai kaip ir bet kuris žmogus; tiesiog jų reakcija turėtų būti geresnė. Ne vienas Filisos Majers kaimynas buvo atidaręs duris po šūvių, ir mes iš jų parodymų bei apžiūrėję nusikaltimo vietą jau galime

susidaryti gana tikslų vaizdą, kaip ten viskas vyko. Starkas apsimetė neregiu. Jis nepakeitė drabužių po susidorojimo su Mirijama Kouli ir Maiku Donaldsonu, ir jie buvo... atleiskit už posakį, purvini. Jis išeina iš lifto su juodais akiniais, kuriuos, matyt, nusipirko Taims skvere ar iš gatvės pardavėjo, ir balta sukruvinta lazdele. Bala žino, iš kur jis ištraukė tą lazdelę, bet Niujorko policija spėja, kad ja ir buvo pritrenktas sargas.

- Be abejo, jis pavogė ją iš tikro neregio, - pasakė tyliai Tedas. - Tai ne karaliaus Artūro riteris, Alanai.

- Tai jau ne. Jis, matyt, rėkė, kad buvo apiplėštas, ar užpultas banditų savo bute. Kad ir kaip ten būtų, išlindo taip netikėtai, kad policininkai neturėjo laiko sureaguoti. O juk tai buvo tik pora policijos patrulių, ištrauktų iš mašinos ir pastatytų prie moters durų be didelių perspėjimų.

- Bet juk jie žinojo, kad Donaldsonas užmuštas, - užprotestavo Liza. - Negi ir šis faktas neįtikino jų, kad tas žmogus pavojingas.

- Ir jie būtinai turėjo žinoti, kad Donaldsono apsauga atvažiavo per vėlai, jau po žmogžudystės, - pasakė Tedas. - Jie pernelyg pasitikėjo savimi.

- Galbūt per daug, - sutiko Alanas. - Dabar tai sunku pasakyti. Bet vaikinai, saugantys Koulį, jau žino, kad žudikas tiek pat protingas, kiek ir žiaurus. Ir jie nesnaudžia. Ne, Tedai, jūsų agentas saugus. Galite būti ramūs.

- Sakėte, kad yra liudininkų, - pasiteiravo Tedas.

- O taip. Daugybė. Ir Koulio žmonos name, ir Donaldsono, ir Majers. Jam į viską buvo nusišikt, - šerifas pasižiūrėjo į Lizą. - Atleiskit.

Ta šyptelėjo:

- Jau girdėjau kartą ar du, Alanai.

Pengbornas linktelėjo išsišiepęs ir vėl pasisuko į Tedą.

- Toks kaip nupasakojau?

- Sutampa iki smulkmenų, - atsakė Alanas. - Jis aukštas, šviesiaplaukis, smarkiai įdegęs. Pasakykit, kas gi jis, Tedai. Duokit jo vardą. Dabar tenka rūpintis ne vien Homeru Gamašu. Tas prakeiktas Niujorko policijos komisaras spaudžia mane, o Šeila Brighem - mano budinti dispečerė - mano, kad imu darytis vidutinio kalibro žvaigžde, sprendžiant iš padažnėjusių skambučių. Bet vis dėlto labiausiai man rūpi Homeras Gamašas. Labiau ir už tuos du nušautus kolegas prie Majers durų. Todėl pasakykite man žudiko vardą.

- Jau sakiau, - tarstelėjo Tedas.

Stojo tyla - gal dešimt sekundžių. Tada labai tyliai Alanas ištarė:

- Ką?

- Jo vardas Džordžas Starkas, - Tedas nustebo, kad balsas skambėjo ramiai, o dar labiau, kad ir pats jautėsi ramus... jeigu tik ramybė ir gilus šokas nepriverčia pasijusti vienodai. Bet palengvėjimas ištarus "Jūs žinote jo vardą, tai Džordžas Starkas" buvo neapsakomas.

- Abejoju, ar gerai jus suprantu, - pasakė kiek patylėjęs Alanas.

- Žinoma, gerai, - patikino Liza. Tedas pasižiūrėjo į ją, nustebintas tokio prislėgto tono, kuriuo buvo ištarta frazė. - Mano vyras nori pasakyti, kad jo pseudonimas kažkaip atgijo. Antkapinis akmuo nuotraukoje... kas parašyta ten, kur turėtų būti kokia nors citata iš Biblijos ar posmas, o ne ištrauka iš Tedo interviu? NE PATS MALONIAUSIAS VAIKINAS. Prisimenate?

- Taip, bet Liza... - jis žiūrėjo į juos taip bejėgiškai nustebęs, lyg būtų tik dabar suvokęs, kad kalbasi su žmonėmis, praradusiais sveiką nuovoką.

- Pataupykite visus "bet", - pasakė ji tuo pačiu kandžiu tonu. - Bus marios laiko jiems. Jums ir visiems kitiems. O kol kas išklausykite mane. Tedas visai nejuokavo sakydamas, kad Džordžas Starkas - ne pats maloniausias vaikinas. Tedas galbūt norėjo pajuokauti, bet pasakė gryniausią tiesą. Aš žinau tai, jei Tedas ir pats to dar nesuvokė. Džordžas Starkas buvo ne tik ne pats maloniausias vaikinas, bet *siaubingas niekšas.* Su kiekviena jo knyga aš vis labiau jaudinausi, o kai Tedas pagaliau ryžosi juo atsikratyti, aš užlipau į miegamąjį ir iš džiaugsmo išsiverkiau, - Liza pasižiūrėjo į Tedą, kuris nenuleido nuo žmonos akių. Ji permetė jį žvilgsniu prieš linktelėdama. - Tai tiesa. Aš verkiau. Tikrai išsiraudojau. Misteris Klousonas iš Vašingtono buvo niekingas šlykštus prielipoidas, bet jis padarė mums paslaugą, kurios niekas nebuvo padaręs per visą mūsų bendrą šeimyninį gyvenimą, ir vien todėl, dėl nieko daugiau, man gaila, kad jis negyvas.

- Liza, nemanau, kad jūs tikrai turite omeny...

- *Nesakykite* man, ką aš turiu ar neturiu *omeny,* - atsakė moteris.

Alanas sumirksėjo. Jos balsas išliko ramus ir pakankamai tylus, kad nepažadintų Vendės bei leistų šalia sesers nuvirsti ir Viljamui. Alanui dingtelėjo, kad jeigu ne vaikai, jis tikrai būtų garsesnis. Gal net kiek leistų plaučiai.

- Tedas turi jums kai ką pasakyti. Ir jums reikėtų įdėmiai paklausyti, Alanai. Ir pabandyti patikėti. Antraip bijau, kad tas maniakas - kas jis būtų - žudys tol, kol neišbrauks paskutinės pavardės iš savo kruvino sąrašo. Ir aš turiu grynai asmeniškų priežasčių trokšti, kad taip neatsitiktų. Nes, matote, tame sąraše gali būti mano su Tedu ir kūdikių vardai.

- Gerai, - šerifo balsas buvo ramus, bet jo mintys sukosi pašėlusia karusele. Jis smarkiai stengėsi užgniaužti nusivylimą, pyktį, net nuste-

bimą ir pasižiūrėti į šitą beprotišką įdėją kiek galima ramiau. Čia nebuvo ko svarstyti, ar tiesa tai, ar grynas prasimanymas - nors sveikas protas atsisakė tai suvokti - buvo įdomu, kodėl jiems norėjosi papasakoti tą istoriją. Ar ja buvo bandoma nuslėpti įsivaizduojamą bendradarbiavimą su nusikaltėliu? O gal tikrą? Ar gali būti, kad jie tikrai tuo *tiki?* Buvo sunku patikėti, kad tokia išsilavinusi ir logiškai mąstanti - bent iki šiol - pora *gali* tikrai tuo tikėti, bent nuo jų nė iš tolo nekvepėjo melu, kurį kažkokia šeštąja jusle gebėjo pajusti šerifas. Jis nejuto melo nei per pirmąjį, nei per dabartinį susitikimą. "*Sąmoningo* melo", - pataisė save Alanas. - Pasakokit, Tedai.

- Gerai, - pasakė tas. Jis nervingai atsikrenkštė ir atsistojo. Jo ranka pakilo prie kišenės ant krūtinės, ir Tedas nustebo suvokęs, ką reiškė tas nesąmoningas judesys: jis ieškojo cigarečių, kurių ten nebuvo jau daugelį metų. Jis susigrūdo rankas į kišenes ir pasižiūrėjo į Alaną Pengborną, lyg tas nekviestas būtų įsiveržęs į Tedo kabinetą.

- Čia vyksta kažkas keista. Ne, daugiau nei keista. Tai siaubinga ir nepaaiškinama, bet tai iš tikro vyksta. Ir viskas prasidėjo, kai man buvo vienuolika metų.

2

Tedas papasakojo viską: apie galvos skausmus vaikystėje, veriančius balsus ir vedančius iš proto tūkstančių žvirblių vaizdinius, perspėjančius apie priepuolius. Jis parodė šerifui rankraštį su užrašu "ŽVIRBLIAI VĖL SKRENDA", juodomis pieštuko linijomis išrėktu skersai naujo romano eilučių. Jis papasakojo apie siaubingą priepuolį kabinete vakar, ir ką jis tada parašė (kiek įstengė prisiminti) ant kitos užsakymų blanko pusės. Tedas paaiškino, kas vėliau ištiko tą lapą ir mėgino apsakyti savo siaubą ir sąmyšį, privertusį taip pasielgti.

Alano veidas liko abejingas.

- Ir pagaliau, - baigdamas pasakė rašytojas, - aš *žinau,* kad tai Starkas. Čia, - jis suspaudė kumštį ir padaužė į krūtinę.

Alanas Pengbornas keletą sekundžių tylėjo. Jis ėmė sukioti vestuvinį žiedą ant kairės rankos didžiojo piršto, ir rodės, tas žaidimas jį užkerėjo.

- Jūs sulysot po vedybų, - tyliai pasakė Liza. - Jei nesumažinsit to žiedo, Alanai, vieną dieną pamesit.

- Taip tikriausiai ir atsitiks, - jis pakėlė galvą ir pasižiūrėjo į ją. Kai šerifas ėmė kalbėti, galėjai manyti, kad Tedas kažkokiu pretekstu buvo išsiųstas iš kambario ir jie liko su Liza vienu du.

- Jūsų vyras nusivedė jus į savo studiją ir parodė tą pirmą žinutę iš dvasių* pasaulio tik man išvažiavus... teisingai?

- Vienintelis spirito pasaulis, kurį tikriausiai žinau, yra likerio sandėlis už kokios mylios nuo čia, - ramiai atsakė Liza, - bet jis iš tikro *parodė* man tą užrašą, kai jūs išvažiavote, tas tiesa.

- *Iškart* man išėjus?

- Ne, mes paguldėme dvynukus į lovą, ir kai ruošėmės gultis patys, aš paklausiau Tedo, ką jis nuo manęs slepia.

- Ar nuo to momento, kai aš išvažiavau ir kai jums papasakojo apie sąmonės užtemimus ir paukščių balsus jis bent kartą buvo dingęs jums iš akių? Ar jis galėjo užlipti į viršų ir parašyti tą frazę jūsų nepastebėtas?

- Aš negaliu tvirtinti, - atsakė ji. - *Man rodos,* kad mes buvome kartu visą tą laiką, tačiau prisiekti negaliu. Bet negi kas nors pasikeistų, jeigu aš ir tvirtinčiau visąlaik buvusi su juo, ką?

- Ką jūs norite tuo pasakyti, Liza?

- Aš manau, kad tada jūs tik padarytumėt išvadą, kad ir aš meluoju, ar ne?

Alanas giliai atsiduso. Geresnio atsakymo jiems abiems nereikėjo.

- Tedas nieko neišsigalvoja.

Alanas palingavo galvą.

- Aš vertinu jūsų sąžiningumą, bet jei jūs neprisiekinėjate, kad Tedas nebuvo pasišalinęs bent porai minučių, nėra priežasties apkaltinti jus melu. Ir džiaugiuosi tuo. Jūs neneigiate tokios galimybės ir manau, kad sutiksite, jog jos alternatyva būtų vargiai paaiškinama.

Tedas pasilenkė prie židinio, o jo žvilgsnis lakstė nuo vieno pašnekovo prie kito, lyg stebint teniso mačą. Šerifas nepasakė nieko naujo, ko Tedas iš anksto nebuvo numatęs; priešingai, Alanas Pengbornas labai mandagiai baksnojo į jo pasakojimo skyles. Ir vis dėlto Tedas jautėsi karčiai nusivylęs... net širdį spaudė. Viltis, kad Alanas visgi patikės - gal netgi instinktyviai *patikės* - pasiteisino tiek pat, kiek panacėja nuo visų ligų.

- Taip, aš pripažįstu tokią galimybę, - ramiai sutiko Liza.

- O jei kalbėsim apie tai, kas atsitiko universitete.... nėra kam paliudyti nei sąmonės užtemimo, nei to, ką Tedas sakosi parašęs. Juk jis netgi nepasakojo apie incidentą, kol nepaskambino misis Kouli, tiesa?

- Ne. Jis nepasakojo.

- Taigi... - šerifas gūžtelėjo pečiais.

- Noriu jūsų paklausti, Alanai.

---

* Žodžių žaismas - “spirit” reiškia ir “dvasią, vaiduoklį”, ir “alkoholinius gėrimus”.

- Prašom.

- Kodėl Tedui meluoti? Dėl kokių tikslų?

- Nežinau, - Pengborno žvilgsnyje nebuvo jokio apsimetimo. - Jis gali ir pats to nežinoti, - šerifas metė žvilgsnį į Tedą, paskui vėl atsisuko į Lizą. - Jis gali net *nesuvokti,* kad meluoja. Noriu jums pasakyti tiesiai šviesiai: joks policininkas nepatikės tuo be rimtų įrodymų. O jų nėra. Jokių.

- Tedas sako tiesą. Aš suprantu jus, bet labai noriu, kad patikėtumėte visu tuo. Aš trokštu to. Matote, aš *gyvenau* su Džordžu Starku. Ir žinau, ką jis reiškė Tedui laikui bėgant. Papasakosiu jums, ko nėra "People" puslapiuose. Tedas ėmė kalbėti apie atsikratymą Starku po antrosios jo knygos...

- Pirmosios, - pataisė tyliai Tedas nuo židinio. Noras užsirūkyti darėsi liguistas. - Pradėjau kalbėti apie tai po pirmo Starko romano.

- Gerai, pirmo. Iš straipsnio gali atrodyti, kad ta mintis šovė į galvą visiškai neseniai, bet taip nėra. Aš noriu tai pabrėžti. Jei nebūtų pasirodęs Frederikas Klousonas ir nepriverteęs Tedo elgtis ryžtingiau, manau, po šiai dienai jis dar bandytų atsikratyti savo literatūrinio antrininko. Tai primena alkoholiko pažadus šeimai ir draugams daugiau neimti nė lašo į burną nuo ryt... poryt... ar užporyt.

- Ne, - užprotestavo Tedas. - Ne visai taip. Girdėjai varpais skambinant, tik nežinai, iš kokios varpinės.

Jis nutilo, jo raukšlės susimetė kaktoje, smegenys įtemptai dirbo. Ne mąstė - *koncentravosi.* Alanas galutinai atmetė mintį, kad jie meluoja ar dėl kažkokių keistų priežasčių bando jį apgauti. Bomontai nesistengė primygtinai įtikinti jį ar save pačius, tik bandė išsiaiškinti, kaip visa tai atsitiko... kaip žmonės kad bando nupasakoti gaisrą seniai pelenams atvėsus.

- Klausykit, - pagaliau ištarė Tedas. - Meskim visus užtemimus, žvirblius ir nuojautas į šoną. Jei atrodys reikalinga, galėsit pasikalbėti su mano gydytoju, Džordžu Hjumu, apie fizinius simptomus. Gal ką nors neįprasta parodys vakarykščių mano tyrimų rezultatai, o jei ir ne, galbūt chirurgas, kuris operavo mane vaikystėje, dar gyvas ir turės ką papasakoti apie tą atvejį. Visai gali būti, kad jis žino kai ką, kas bent kiek nušviestų šitą velniavą. Dabar nepamenu jo pavardės, bet įsitikinęs, kad ji turėtų būti mano medicinos kortelėje. O dabar meskim visas šitas fiziologijas į šalį...

Tie žodžiai visiškai išmušė šerifą iš vėžių. Jei žmogus imtų kurti melagingą versiją, nepultų tuojau pat ją neigti. Kai kurie bepročiai daro kažką panašaus, bet jie pakankamai išprotėję, kad prisimintų, ką prikū-

rę, nes patys iš tikro ima tikėti savo fantazijų realumu ir nenori daugiau apie nieką kalbėti. O Tedas? Alanui ėmė mausti galvą.

- Na, gerai, - pagaliau pasakė šerifas, - jei tos "fiziologijos", kaip sakote, antraeilis dalykas, tai kas svarbiausia?

- Džordžas Starkas - tai svarbiausia, - atsakė Tedas ir pagalvojo: "Kelias, kuris veda į Endsvilį, kur baigiasi visos geležinkelio linijos". - Įsivaizduokit, kad kažkoks nepažįstamasis apsigyveno jūsų namuose. Kažkas, ko jūs visada prisibijote, kaip kad Džimas Hokinsas privengė seno jūrų vilko "Admirolo Benbou" smuklėje, - skaitėte "Lobių salą", Alanai?

Tas linktelėjo.

- Na, tada suprantate, ką noriu pasakyti. Jūs bijote to vaikino ir negalite jo pakęsti, bet leidžiate likti po stogu. Jūs neturite viešbučio kaip "Lobių saloje", bet, tarkim, manote, kad tai tolimas jūsų žmonos giminaitis. Suprantate mane?

Alanas pritariamai linktelėjo.

- Ir vieną gražią dieną tas nekviestas svečias padaro ką nors, pavyzdžiui, tėškia druskinę į sieną, nes iš užsikimšusių skylučių niekas nebyra, galutinai išvesdamas jus iš kantrybės. Jūs sakote savo žmonai: "Kiek dar laiko tas idiotas, tavo antros eilės pusbrolis, ruošiasi čia trintis?" O ji žiūri į jus ir sako: "*Mano* antros eilės pusbrolis? Aš maniau, kad tai tavo antros eilės pusbrolis!"

Alanas norom nenorom pratrūko juoku.

- Bet ar jūs išvejat tą vaikiną? - tęsė Tedas. - Ne. Tik todėl, kad jis valgė prie jūsų stalo per daug ilgai ir, - nors ir kaip būtų keista tam, kuris nebuvo atsidūręs panašioje situacijoje, - atrodo, jog tas tipas įgijo kažkokias teises niekieno žemėje, žodžiu, kažkas panašaus. Bet ne tai svarbiausia.

Liza pritariamai linksėjo. Jos akys blizgėjo iš susijaudinimo, o žvilgsnis bylojo apie tai, kad ji be galo laiminga išgirdusi, kas nedavė jai ramybės ilgas valandas.

- Svarbiausia tai, kad mirtinai jo *bijote,* - pasakė ji. - Bijote to, ką jis gali padaryti paprašius jį nešdintis, kur akys mato.

- Taip, būtent, - pasakė Tedas. - Norite būti drąsus ir parodyti jam duris, ne tik todėl, kad bijote jo keršto. Tai pasidaro savigarbos reikalas. Bet... jūs atidedate tai. Surandate begalę *priežasčių* atidėti. Štai, pavyzdžiui: dabar lyja, ir jis negalės taip niršti, jeigu paprašysite išsikraustyti giedrą dieną. Arba galbūt tada, kai visi gerai išsimiegosite. Jūs sugalvojate tūkstančius rimtų priežasčių savo neryžtingumui pateisinti. Netgi atrodo, jog jeigu priežastis jums pačiam skamba gana įtikinamai, jums pavyksta išsaugoti dalelę savigarbos, o tai geriau negu išvis nieko. Da-

lelė geriau ir tuo atveju, jeigu atgauti viską reikštų būti sužeistam ar negyvam.

- Ir tai gali atsiliepti ne vien jums asmeniškai, - Liza vėl įsiterpė į pokalbį ir kalbėjo tokiu rimtu ir maloniu balsu, kokiu į klubo narius kreipiasi daržininkė, patarianti kada geriau sėti kukurūzus arba kaip nustatyti pomidorų prinokimo laiką. - Jis buvo bjaurus, pavojingas, kai... kai gyveno pas mus... toks liko ir dabar. Viskas liudija, kad jeigu Starkas ir pasikeitė, tai į blogąją pusę. Jis beprotis, žinoma, bet pagal savo logiką jis elgiasi visiškai išmintingai: medžioja žmones, norėjusius jį nužudyti, ir vieną po kito šalina iš savo kelio.

- Jūs baigėte?

Liza įsispoksojo į Alaną, lyg jo balsas būtų pažadinęs ją iš gilaus susimąstymo.

- Ką?

- Aš klausiu, ar jūs baigėte. Jums norėjosi išsipasakoti, ir aš norėjau įsitikinti, kad jau baigėte.

Misis Bomont ramybė išnyko. Ji giliai atsiduso ir iš nevilties suėmė rankomis galvą.

- Jūs niekuo netikite, juk taip? Nė vienu žodeliu!

- Liza, - pasakė Alanas Pengbornas, - čia tiesiog... niekai. Atleiskit, bet tokiomis aplinkybėmis tai pats švelniausias žodis, kurį sugalvojau. Netrukus čia bus policija. Įtariu, kad iš FTB - tas nusikaltėlis jau spėjo pagarsėti po visą šalį, ir FTB teks įsikišti. Ir jeigu papsakosite jam visą istoriją su užtemimais ir vaiduokliškais užrašais, tikrai išgirsite ne tokių. Jeigu bandysit įtikinti, kad tris žmones užmušė vaiduoklis, irgi nepatikėsiu, - Tedas norėjo pertraukti Alaną, bet tas sustabdė ranka, kad leistų pabaigti. - Bet lengviau patikėti vaiduokliu nei šita istorija. Mes kalbame ne apie vaiduoklį, o apie žmogų, kurio niekada nebuvo.

- O kaip jūs paaiškinsite mano nusakytą žodinį portretą? - staiga paklausė Tedas. - Aš papasakojau, kaip pats įsivaizduoju Džordžą Starką. Dalį duomenų rasite "Darwin Press" kartotekoje, prie autorių biografijų. Visa kita - iš mano galvos. Aš niekada nesėdėjau ir specialiai nekūriau to žmogaus portreto, toks įvaizdis tiesiog susiklostė per daugelį metų taip, kaip susidarai vaizdą didžėjaus, kurio laidų kasryt klausaisi važiuodamas į darbą. Bet užtenka kada nors iš tikro pamatyti tą vaikiną, kad įsitikintum, kiek nuvažiavai į lankas. O aš, pasirodo, visiškai nesuklydau. Kaip tai paaiškinti?

- Aš negaliu paaiškinti, - pasakė Alanas. - Jeigu tik nemeluojate, iš kur gavote jo portretą.

- Jūs žinote, kad nemeluoju.

- Nebūkit toks tikras, - pasakė šerifas. Jis atsikėlė, priėjo prie židinio ir stuktelėjo žarstekliu į beržinių pliauskų krūvelę. - Ne kiekvienas melas yra sąmoningas. Jeigu žmogus įteigė sau, kad kalba tiesą, to nepajus net melo detektorius. Tedui Bandžiui tas pavyko.

- Na, gerai, - piktokai atšovė Tedas. - Tik nepradėkit vėl iš naujo. Čia kaip su tais pirštų atspaudais. Vienintelis skirtumas, kad dabar aš negaliu ištraukti krūvos įrodymų. Beje, kaip ten su tais pirštų atspaudais? O jie, negi jie neįrodo, kad mes sakome tiesą?

Alanas apsisuko. Jį staiga apėmė pyktis ant Tedo... ant abiejų. Bomontai baigė užspausti jį į kampą, o to, velniai rautų, daryti jie neturėjo teisės. Atrodė, kad esi Plokščios Žemės šalininkų klube vienintelis įsitikinęs, kad žemė apvali.

- Aš negaliu nieko paaiškinti... kol kas, - atšovė jis. - Bet dabar gal jūs man papasakosite, iš kur tiksliai atsirado tas vaikinas - tas *tikrasis,* aš turiu galvoj. Galbūt tiesiog vieną naktį jį pagimdėt, Tedai? Ar išsiperėjo iš prakeikto žvirblio kiaušinio? Jūs buvote panašus į jį, kai rašėte knygas išgalvotu vardu? Kaip konkrečiai tai atsitiko?

- Aš nežinau, iš kur jis atsirado, - liūdnai atsakė Tedas. - Negi abejojate, kad pasakyčiau, jeigu tikrai žinočiau? Kiek žinau ar atsimenu, aš buvau *pats savimi,* kai rašiau "Mešino kelią", "Oksfordo žydruosius", "Pyragą su ryklienos įdaru" ir "Kelionę į Babiloną". Ir visiškai nenutuokiu, kaip jis tapo... atskiru asmeniu. Starkas man atrodė realus, kai rašiau už jį, bet tik rašant. Galima sakyti, kad aš žiūrėjau į tai rimtai, bet netikėjau... tik... kai...

Tedas nutilo ir nusijuokė.

- Visą laiką aš kalbu apie rašymą, - tarė jis. - Šimtai paskaitų, tūkstančiai auditorijų, bet nemanau, kad bent kartą užsiminiau apie tas dvi realybes, kuriose gyvena rašytojas fantastas: viena - tai realus mus supantis pasaulis, kita - jo rankraščių pasaulis. Aš nemanau, kad ta mintis išvis būtų kada atėjusi į galvą. O dabar aš suvokiu... na.... aš, pasirodo, net nežinau, *ką* apie tai ir galvoti.

- Tai nesvarbu, - pasakė Liza. - Jam nereikėjo *tapti* atskiru žmogumi, kol Tedas nenusprendė juo atsikratyti.

Alanas pasisuko į ją.

- Gerai, Liza, jūs pažįstate Tedą geriau už bet ką kitą. Ar iš tikro daktaras Bomontas virsdavo misteriu Starku, kai rašė tuos kriminalinius romanus? Jis jums grasino? Gąsdino žmones su skustuvu per vakarėlius?

- Sarkazmas mums tikrai nepadės išsiaiškinti, - pastebėjo ji, nenuleisdama nuo šerifo akių.

Iš pykčio tas net kilstelėjo rankas - nors nelabai suvokė, kas jį taip supykdė: jis pats ar jie visi trys.

- Aš nenoriu būti sarkastiškas, tik bandau pasinaudoti žodine šoko terapija, kad suvoktumėte, kokias nesąmones kalbate! *Jūs įrodinėjate man, kad pseudonimas atgijo!* Jei pasakysite FTB bent pusę to, jie ims ieškoti Meino valstijos Priverstinio palaidojimo įstatymo!

- Atsakau į jūsų klausimą - ne, - tarė Liza. - Jis nemušė manęs ir nemojavo skustuvu per kokteiliukus. Bet kai Tedas rašė kaip Džordžas Starkas - ypač kai rašė apie Aleksį Mešiną - jis pasikeisdavo. Kai mano vyras, vaizdžiai sakant, atidarydavo duris ir įsileisdavo Starką, jis susvetimėdavo. Būdavo ne šaltas ar abejingas, o kažkoks svetimas. Jis mažiau kur išeidavo, nemėgo žmonių draugijos. Retkarčiais net praleisdavo fakulteto susirinkimus, nenuvykdavo į susitikimą su studentais. Tačiau taip būdavo gana retai. Tedas guldavo labai vėlai ir dar gerą valandą vartydavosi nuo šono ant šono, kol užmigdavo. O per miegą blaškydavosi ir kažką kalbėdavo, kaip būna sapnuojant košmarus. Aš jį ne kartą apie tai klausiau, bet jis tik skųsdavosi galvos skausmais bei nuovargiu ir negalėdavo prisiminti, ką sapnavo.

Negaliu sakyti, kad Tedas pasikeisdavo smarkiai... tiesiog buvo ne tas. Mano vyras metė gerti prieš keletą metų, Alanai. Jis nėjo pas anoniminius alkoholikus ar dar kur nors, tiesiog liovėsi ir tiek. Su viena išimtimi. Kai baigė vieną Starko romaną, jis prisigėrė. Atrodė, kad nori išplauti iš savęs *visą purvą.* Tada jis pasakė: "Tas kalės vaikas vėl išsinešdino. Pagaliau nors trumpam išsinešdino. Džordžas grįžo į savo fermą Misisipėje. Valio".

- Čia Liza pataikė, - įsiterpė Tedas. - Valio - kaip tik tai, ką aš tada jaučiau. Leiskit apibendrinti, ką mes turime išmetę tuos užtemimus ir nesąmoningą rašymą. Žmogžudys, kurio jūs ieškote, užmuša mano pažįstamus, žmones, kurie, išskyrus Homerą Gamašą, atsakingi už Džordžo Starko "egzekuciją"... žinoma, man pritariant. Jis gavo mano kraujo grupę; ji nėra labai reta, bet vis dėlto šeši iš šimto gali ja pasigirti. Jis visiškai atitinka aprašymą, kurį aš jums daviau tiesiog pamąstęs, kaip galėtų atrodyti Starkas, jei tikrai egzistuotų. Jis rūko cigaretes, kurias aš rūkiau kadaise. Pagaliau (tai įdomiausia!) jis pasirodo turįs pirštų atspaudus, identiškus maniesiems. Gal šeši žmonės iš šimto ir turi A grupės rezus minus kraujo grupę, bet kiek mums žinoma, daugiau niekas šiam margam pasauly neturi mano pirštų atspaudų. Ir nepaisant visų šitų faktų, jūs atmetate net užuominą, kad Starkas kažkokiu būdu atgijo. Dabar, šerife Pengbornai, pasakykite man: kuris iš mūsų klaidžioja migloje?

Alanas pajuto, kad tas tvirtas pagrindas, ant kurio jis stovėjo ir kuriuo tvirtai pasitikėjo, šiek tiek pasviro. Juk tai neįmanoma, ar ne? Bet... jei šiandien nebus neatidėliotinų reikalų, būtinai reikės susirasti Tedo

gydytoją ir panaršyti jo ligos istoriją. Jam net dingtelėjo galvon, jog būtų nuostabu surasti, kad išvis nebuvo jokio auglio ir Tedas tiesiog pamelavo... arba jam pasivaideno. Jeigu pavyktų įrodyti, kad Bomontas psichinis ligonis, viskas būtų daug paprasčiau. Galbūt...

Galbūt šnipštas. Nėra jokio Džordžo Starko ir būti negalėjo. Tas vikruolis nebūtinai iš FTB sąrašų, bet jis lengvai gali į juos patekti. Policija gali nutverti žudiką Niujorke, sukiojantis apie Koulį, greičiausiai taip ir atsitiks, bet jeigu ne, tas psichas gali nuspręsti pasiimti atostogų į Meiną dar šią vasarą. O jeigu vis dėlto jis pasirodys, Pengbornui bus be galo malonu paleisti kulką jam į kaktą. Šerifas nebuvo įsitikinęs, kad braidžiojimas po šitos "Sutemų zonos" mėšlą jam kuo nors padės. Be to, šerifui nedera aušinti burnos apie tokius niekalus.

- Tikiuosi, laikas parodys, - pasakė jis neapibrėžtai. - O kol kas aš siūlyčiau jums abiems laikytis tos linijos, kurią jūs patys pasiūlėte vakar vakare: tai tipas, kuris *įsivaizduoja* esąs Džordžas Starkas ir yra pakankamai pamišęs, kad imtų veikti nuo logiškos - logiškos bent jau psichopatui - vietos, vietos, kur buvo oficialiai palaidotas Starkas.

- Jei jūs visiškai neįsiklausysite į mano versiją, liksite murkdytis šūde ligi pat ausų, - perspėjo Tedas. - Tas vyrukas... Alanai, jūs nesugebėsite nei suprasti, nei numatyti jo veiksmų, o iš jo pasigailėjimo neišmelsit. Net jeigu bandysite ir jis duos jums laiko - nieko iš to neišeis. Ir, neduok Dieve, pasipainiosit jam po kojom be geros apsaugos - padarys ryklienos pyragą.

- Aš pasikalbėsiu su jūsų gydytoju, - pasakė šerifas, - ir surasiu tą, kuris jus gydė vaikystėje. Nežinau, ką gero tas duos ir kiek jis nušvies visą reikalą, bet pabandysiu. Antraip, bijau, teks rizikuoti.

Tedas nusišypsojo, bet džiaugsmo jo veide nebuvo.

- Mano galva, čia yra viena problema. Aš su žmona ir vaikais rizikuosiu kartu su jumis.

3

Po penkiolikos minučių mėlynai baltas pikapas įsuko į Tedo kiemą ir sustojo už šerifo mašinos. Jis priminė telefono tinklų automobilį; vėliau paaiškėjo, kad jis toks ir yra, bet ant kėbulo šonų švietė žodžiai: "Meino valstijos policija".

Du technikai priėjo prie durų, prisistatė ir atsiprašė už pavėlavimą (atsiprašymas buvo skirtas Tedui su Liza, kurie net neįtarė apie jų vizitą). Tada paklausė šeimininko, ar tas nemalonėtų brūkštelėti parašiuką ant blanko, kurį vienas tučtuojau išsitraukė iš segtuvo. Tedas nedelsdamas jį pasirašė ir pamatė, kad taip sutinka leisti prie savo telefono pri-

taisyti įrašantį ir pelenguojantį įtaisą. Beje, podraug uždraudė panaudoti gautus įrašus teisme.

Tedas suraitė parašą reikiamoje vietoje. Alanas Pengbornas ir vienas iš technikų (Tedas nustebo pastebėjęs, kad vienoje jo diržo pusėje kabo telefono testeris, o kitoje - revolveris) patvirtino jį.

- O šitas įtaisas tikrai veikia? - paklausė po keliolikos minučių Bomontas, kai Alanas išvažiavo į valstijos policijos valdybą Orone. Atrodė svarbu kažką pasakyti, nes technikai dirbo nesikalbėdami.

- Taip, - atsakė vienas iš jų. Jis ištraukė telefono laidą iš rozetės svetainėje ir kažką greitai keitė plastikinio aparato viduje. - Mes galime susekti skambinantį į čia iš bet kurio taško pasaulyje. Tai visai ne tos senienos, kurias rodo filmuose, kai reikia tempti pokalbį, kad galėtum jį užpelenguoti. Dabar užtenka, kad jūs nepadėtumėte ragelio, - jis parodė į telefoną, kuris dabar kažkuo priminė androidą, sunaikintą lazeriniu šautuvu iš mokslinės fantastikos serialo. - Ir tada mes nustatysime skambinančio buvimo vietą. Kuri dažniausiai pasirodo taksofonas prekybos centre.

- Tai jau taip, - pritarė antrasis darbininkas, kuris kažką krapštė telefono komutatoriuje, atjungtame nuo kištuko. - Turite telefoną viršuje?

- Du, - atsakė Tedas. Jis ėmė jaustis, lyg kažkas grubiai būtų jį įbrukęs į Alisos triušio olą. - Vienas mano kabinete, kitas - miegamajame.

- Jų linijos atskiros?

- Ne, turime tik vieną. Kur statysite magnetofoną?

- Rūsyje tikriausiai, - atsakė pirmasis technikas, nežiūrėdamas į Tedą. Jis jungė telefono laidus permatomame bloke, prigrūstame spyruoklinių konektorių, ir techniko balse aiškiai girdėjosi: “Gal būsi toks geras ir leisi mums dirbti”.

Tedas apkabino Lizą per liemenį ir išsivedė iš kambario, abejodamas, ar pasaulyje yra žmogus, kuris galėtų suprasti, jog jokie magnetofonai ir blokai nesustabdys Džordžo Starko. O Starkas kažkur netoliese, gal ilsisi arba jau kelyje.

Ir jeigu niekas juo nepatikės, ką, po galais, Tedui daryti? Kaip, velniai rautų, apsaugoti savo šeimą? Ar išvis yra būdų? Tedas giliai susimąstė, bet kai jokia išganinga mintis taip ir nepasirodė jo galvoje, tiesiog įsiklausė į save. Kartais - toli gražu ne visada - taip ateidavo ilgai lauktas atsakymas.

Gaila, bet ne šiandien. Ir jis net nustebo pasijutęs taip skaudžiai nuviltas. Tedas pamanė, ar nevertėtų įkalbėti Lizą užlipti į viršų, bet paskui prisiminė, kad netrukus ten pasirodys technikai ir ims tobulinti jo senoviškus telefonus.

“Negalime net prigulti, - pagalvojo jis. - Tai ką daryti?”

Bet atsakymas buvo daugiau negu paprastas. Laukti. Ir Bomontas laukė.

Kito siaubingo susidorojimo ilgai jiems laukti nereikėjo: Starkas vis dėlto pasiekė Riką Koulį ir užminavo jo buto duris, prieš tai pribaigęs du technikus, atvykusius perdaryti jo telefono taip pat, kaip perdirbinėja Tedo svetainėje. Kai tik Rikas pasuko raktą spynoje, durys sprogo.

Tas žinias jiems pranešė Alanas. Jis nespėjo nuvažiuoti nė trijų mylių, kai sužinojo šitas naujienas per raciją. Šerifas nedelsdamas pasuko atgal.

- Jūs tvirtinote, kad Rikas saugus, - priekaištavo Liza. Jos balsas kaip ir akys buvo liūdnas. Rodėsi, kad net plaukai nustojo žvilgesio. - Jūs mums beveik garantavote.

- Aš klydau. Prašau atleisti.

Šerifą smarkiai sukrėtė Lizos išvaizda ir tonas, bet jis visaip stengėsi to neparodyti. Jis žvilgtelėjo į Tedą, kuris nenuleido nuo jo karštligiškai blizgančių akių. Burnos kampučiuose įsitaisė kartus šypsnys.

"Jis žino, ką aš dabar galvoju, - gal tai ir nebuvo taip, bet Alanui taip atrodė. - Na... gal ne viską, bet daug ką. Visai įmanoma, kad tik dalelytę. Gal man ir tenka šūdą kuopti, bet nelabai aš klystu. Manau, kad tai jis. Jis pernelyg daug mato".

- Jūs darėte prielaidą, kuri pasirodė neteisinga, tik tiek, - pasakė Tedas. - Visiems pasitaiko. Galbūt jums reiktų grįžti ir pamąstyti mažumą apie Džordžą Starką. Ką manot apie tai, Alanai?

- Kad jūs, matyt, teisus - atsakė šerifas ir pamanė sau, kad ši mintis jau seniai buvo žinoma jiems abiems. Ir tada Džordžo Starko veidas, pažįstamas tik iš Tedo Bomonto pasakojimo, lėtai ėmė ryškėti už Alano peties. Jis jo dar nematė, bet jautė ledinį žvilgsnį.

- Aš noriu pasikalbėti su tuo daktaru Herdu...

- Hjumas, - pataisė Tedas. - Džordžas Hjumas.

- Ačiū. Aš noriu su juo susitikti, todėl atsisveikinu. Jeigu FTB *iš tikro* čia pasirodytų, ar nenorėtumėt manęs pasikviesti?

- Nežinau, kaip Tedas, bet aš būčiau labai dėkinga, - pasakė Liza.

Tedas pritariamai linktelėjo.

Šerifas tarė:

- Man labai gaila dėl visų tų nelaimių, bet labiausiai dėl pažado, kad viskas bus gerai, kurio negalėjau tesėti.

- Tokioje situacijoje lengva ko nors reikiamai neįvertinti, - paguodė Tedas. - Aš sakau jums tiesą - bent jau tai, ką laikau tiesa - dėl labai paprastos priežasties. Jeigu tai Starkas, manau, daug žmonių neįvertins jo, kol jau nieko nebus galima pakeisti.

Alanas žiūrėjo tai į Lizą, tai į Tedą. Po ilgokos pertraukos, kurią pertraukdavo tik prie paradinių durų (buvo dar ir kitos, už namo) stovinčių policininkų balsai, Alanas pasakė:

- Trauk mane devynios, jūs, bičiuliai, rodos, tikrai tuo tikite, ar ne?

Tedas sutiko:

- Taip, be abejo.

- O aš - ne, - pasakė Liza, ir jie abu sužiuro į ją nustebę. - Aš ne tikiu, o *žinau.*

Šerifas atsiduso ir susigrūdo rankas į kišenes.

- Yra vienas dalykas, kuris mane domina, - pasakė jis. - Jeigu tai, ką jūs sakote... netikiu tuo, *negaliu* tuo patikėti, kad ir ką besakytumėt... bet jeigu yra taip, - ko tas prakeiktas žudikas nori? Tik atkeršyti?

- Visai ne, - atsakė Tedas. - Jis nori to, ko norėtų bet kuris kitas jo vietoje. Starkas nenori būti miręs. Tik tiek. Daugiau nenori būti miręs. Ir aš galbūt esu vienintelis, galintis tą padaryti. O jeigu aš negalėsiu ar nenorėsiu... na... tada jis bent įsitikins, kad nėra vienišas.

Šešioliktas skyrius
DŽORDŽO STARKO SKAMBUTIS

1

Alanas išvažiavo pasikalbėti su daktaru Hjumu, o FTB agentai tik pradėjo savo apklausą (jeigu taip galima pavadinti tą betikslį ir bereikšmį pokalbį), kai paskambino Džordžas Starkas. Skambutis pasigirdo praėjus vos penkioms minutėms po to, kai policijos technikai (vadinantys save "tinklininkais") pagaliau išreiškė pasitenkinimą visais blizgučiais, kuriais išpuošė Bomonto telefonus.

Technikai pasibjaurėjo, bet, matyt, nelabai nustebo pamatę prieštvaninius sukamuosius diskus ant Tedo telefono aparatų.

- Seni, sunku patikėti, - pasakė technikas, kurio vardas buvo Vesas (ir tokiu tonu, lyg panašiame užkampyje ir negalima ko nors daugiau tikėtis).

Antrasis technikas, Deivas, iškėblino į automobilį paieškoti reikiamų adapterių ir visų kitų prietaisų, be kurių jie niekaip nepriverstų Bomontų telefonų žengti koja kojon su dvidešimtojo amžiaus pabaigos technikos pažanga. Vesas išsprogino akis ir atsisuko į Tedą, lyg norėdamas pasakyti tokio telefono savininkui, jog tas dar gyvena pradinėje telefonizacijos eroje.

Užtat telefonistas tik prabėgom žvilgtelėjo į FTB agentus, kurie sukorė ilgą ir herojišką kelią iš savo filialo Bostone iki Bengoro, o paskui per neįžengiamus, vien vilkų ir lokių lankomus tankumynus iki Ladlou. FTB vyrai technikams aiškiai egzistavo visiškai kitame spektre, kurį jie matė ne daugiau negu ultravioletinius ar rentgeno spindulius.

- Šiame miestelyje visi telefonai tokie, - nuolankiai pasakė Tedas. Jis vis labiau jautė protestuojantį skrandį. Normaliomis aplinkybėmis Bomontas paniurtų ir pasidarytų nesugyvenamas. Tačiau šiandien Tedas jautė augantį nuovargį ir gilų liūdesį.

Jo mintys bėgo pas Riko tėvą, gyvenantį Taksone, ir Mirijamos tėvus, kurie gyveno San Luji Obispe. Ką mąsto dabar senasis misteris Koulis? Kaip jaučiasi tie žmonės, apie kuriuos tiek girdėta, bet nebuvo progos susitikti? Ką reiškia tėvui prarasti sūnų, jau *suaugusį* sūnų? Kaip susitaikyti su paprastu, nepaaiškinamu žmogžudystės faktu?

Tedas suvokė mąstąs apie gyvuosius daugiau nei apie aukas dėl paprastos priežasties: jis jautėsi už *viską* atsakingas. Kodėl ne? Jeigu ne Džordžas Starkas, tai kas? Aleksandras Heigas?* O tai, kad pasenusi jo telefonų sistema netikėtai apsunkino pasiklausymo prietaiso montavimą, irgi stiprino jo kaltės pojūtį.

- Manau, kad viskas, misteri Bomontai, - pasakė vienas iš FTB. Jis permetė akimis savo užrašus, taip pat nepastebėdamas Veso ir Deivo kaip tiedu jo. Dabar agentas, kurio vardas buvo Melonė, užvertė savo užrašų knygutę. Ta knygutė buvo įrišta oda, su sidabriniais inicialais kairiajame kampe, apačioje. Melonė dėvėjo pilką klasikinį kostiumą ir šukavo plaukus į kairį šoną. - Turi dar ką nors, Bilai?

Bilas, t. y. agentas Preblas, užvertė savus užrašus, irgi odiniais viršeliais, tik be inicialų, ir papurtė galvą.

- Ne-a. Manau, kad baigta, - agentas Preblas irgi vilkėjo konservatyvų, tik rudą kostiumą. Šukuosena kaip du vandens lašai priminė kolegos. - Tolesnio tyrimo metu mums gali kilti kokių klausimų, bet šiai dienai užteks. Norėtume jums abiems padėkoti už bendradarbiavimą, - jis apdovanojo juos akinančia šypsena, parodydamas dantis, kurie arba buvo neseniai sustatyti, arba tobuli iki klaikumo, ir Tedas pagalvojo: "Jei būtume penkerių, jis tikrai apdalytų mus "ŠIANDIEN BUVO PUIKI DIENA!" sertifikatu, kad parneštume mamytei pasidžiaugti.

- Prašom, - atsakė Liza lėtu suglumusiu balsu. Ji švelniai masažavo kairį smilkinį pirštų galiukais, it lauktų smarkaus galvos skausmo priepuolio.

"Galbūt, - pamanė Tedas, - taip ir yra".

---

* Vyriausiasis NATO vadas Europoje devintajame dešimtmetyje.

Jis pasižiūrėjo į laikrodį ant židinio atbrailos - tas rodė tik po pusės trijų. Ar tai ilgiausia jo gyvenimo diena? Jis nenorėjo svarstyti apie tai, bet tikriausiai taip ir bus.

Liza atsistojo:

- Eisiu išsitiesti valandėlę, jei jūs ne prieš. Prastai jaučiuosi.

- Tai gera... - "mintis", norėjo pabaigti Tedas, bet jį nutraukė skambutis.

Visi sužiuro į telefoną, o Tedas pajuto kakle tvinksint pulsą. Deginanti rūgštis pakilo iš skrandžio, bet nepasiekusi gerklės lėtai nuslūgo.

- Puiku, - patenkintas pasakė Vesas, - mums nereikės nieko siųsti kontroliniam skambučiui.

Tedas pasijuto patekęs į svilinančio oro kapsulę. Ji liko net einant prie telefono, kuris dalijosi vieta ant staliuko su tuo pasiklausymo aparatūros šedevru. Viena šito stebuklo lemputė pulsavo kartu su telefono skambučiu.

Kur paukščiai? Aš turėčiau girdėti paukščius. Bet jų nebuvo, vienintelis garsas - įsakmus telefono kvietimas.

Vesas klūpojo prie židinio ir krovė įrankius į juodą portfelį su didžiulėmis chromuotomis sagtimis. Deivas įsitaisė svetainės ir valgomojo tarpduryje. Jis paklausė Lizos, ar gali pasivaišinti bananu iš pintinėlės ant stalo, ir dabar rūpestingai jį lupo, retsykiais kaip skulptorius sustodamas pasigrožėti savo darbu.

- Duokš kontūro testerį, - pasakė jis Vesui. - Jeigu prireiks truputį pavalyti liniją, galėsim padaryti tuoj pat. Nereikės dar kartą grįžti.

- Gera mintis, - atsiliepė Vesas ir sužvanginęs kažką ištraukė iš savo gigantiško krepšio.

Abu vyrai atrodė tik šiek tiek susidomėję, ne daugiau. Agentai Melonė ir Preblas kišo savo užrašų knygeles į kišenes, tiesino kelnių kantą, dar kartą patvirtindami Tedo įsitikinimą, kad žmonės iš FTB kur kas panašesni į mokesčių konsultantus negu į supermenus. Melonė ir Preblas, rodės, ir nepastebėjo, kad telefonas skamba.

Bet Liza žinojo. Ji nustojo trinti smilkinį ir dabar žiūrėjo į kampą užspeisto žvėriuko akimis. Preblas dėkojo jai už kavą bei pyragėlį ir, atrodė, tiek pat nesitiki atsakymo kaip ir kad girdi telefono skambutį.

"Kas jums, žmonės? - norėjosi surikti Tedui. - Kam, po perkūnais, jūs įtaisėte visą šitą aparatūrą?"

Žinoma, tai neteisinga. Taigi, kad neteisinga. Tai, kad Bomontui paskambins tas žmogus, kurio jie ieško, praėjus vos penkioms minutėms, kai viskas buvo baigta, tikrai per daug neįtikėtina. Taip jie atsakytų, jei kas pasirūpintų paklausti. Šitaip nebūna mūsų technikos amžiuje, pasakytų jie. Čia skambina koks rašytojas, kad išgautų šviežią

idėją arba kuris nors iš kaimynų trokšta pasiskolinti stiklinę cukraus. Bet vaikinas, kuris laiko save jūsų antruoju "aš"? Jokiu būdu. Per anksti, per gerai.

Bet tai tikrai *buvo* Starkas. Tedas *jautė* jį. O žvilgsnis į žmoną įtikino, kad ji taip pat.

Dabar Vesas nustebęs žiūrėjo į jį: kodėl šeimininkas nekelia ragelio?

"Nesijaudink, - pagalvojo Tedas. - Tik nesijaudink, jis palauks. Matai, jis žino, kad aš namie".

- Na, mes jau pakankamai jums įkyrėjom, misis Bomo... - pradėjo Preblas, bet Liza pertraukė jį ramiu, neapsakomai skausmingu balsu:

- Manau, jums būtų geriau palaukti, jei ne prieš.

Tedas pakėlė ragelį ir suriko:

- Ko tau reikia, niekše? Ko, po velnių, tau REIKIA?

Vesas pašoko. Deivas krūptelėjo kaip tik pradėjęs kąsti bananą. Federalinių agentų kaklai ištįso. Tedas pajuto nenugalimą norą matyti šalia savęs Alaną Pengborną, kuris dabar kalbėjo su daktaru Hjumu Orone. Šerifas kol kas irgi netikėjo Starku, bet jis buvo *žmogiškas.* O šitie galbūt irgi, bet Bomontas smarkiai abejojo, ar jie laiko juos su Liza tokiais.

- Tai jis, jis! - šūktelėjo Liza Preblui.

- O Jėzau, - ištarė tas. Jis ir antrasis bebaimis įstatymų gynėjas pasikeitė žvilgsniais: "Ką gi mums dabar daryti?"

Tedas matė ir girdėjo, kas vyksta aplinkui, bet jau buvo toli. Net nuo Lizos. Jie liko dviese su Starku. Vėl pirmą kartą kartu, kaip dainuojama vodevilyje.

- Nusiramink, Tedai, - pasakė Starkas. Balsas buvo linksmas. - Tik nepridaryk kelnyčių, - balsas toks, kokio tikėjosi. Iki smulkmenų. Kiekvienas niuansas, iki pat nežymaus pietietiško akcento, su kuriuo Starkas taip kovojo, bet kuris vis išlįsdavo kokioje frazėje.

Technikų galvos sekundę susiglaudė, ir tada Deivas nuskubėjo į mašiną papildomo telefono. Taip ir nulėkė su bananu. Vesas nubildėjo rūsio laiptais patikrinti magnetofono.

Bebaimiai Neužmerkiančiųjų akių genties atstovai stovėjo viduryje kambario ir kvailai vėpsojo. Atrodė, kad jie tuojau apsikabins vienas kitą kaip miške pasiklydę vaikai.

- Ko tu nori? - pakartojo Tedas jau tyliau.

- Ko? Tiesiog pranešti tau, kad viskas baigta, - atsakė Starkas. - Iki vidurdienio sutvarkiau ir paskutinę - tą mergšę, kuri dirbo "Darwin Press" vyresniojo buhalterio sekretore.

Ir vėl pietietiška tartis.

- Tai ta kalė, kuri leido užriesti nosį velioniui Klousonui, - pasakė Starkas. - Policija ras; ji turėjo butą Antrojoje aveniu. Dalis jos - ant

grindų, dalį padėjau virtuvėje ant stalo, - jis nusijuokė. - Juoda savaitė, Tedai. Skubėjau kaip vienakojis subinių spardymo varžybose. Todėl ir skambinu, kad duotum ramybę savo smegenims.

- Jie nelabai pajus tą ramybę, - pasakė Tedas.

- Na, palauk truputį, seni, duok laiko. O aš gal patrauksiu į pietus, meškerę išmėginsiu. Miestas mane išsunkia, - jis vėl nusijuokė, ir juokas buvo toks pragariškai džiugus, kad privertė Tedą sudrebėti.

Jis melavo.

Tedas tuo buvo tikras taip pat, kaip ir tuo, jog Starkas palaukė, kol bus įtaisytas magnetofonas. Ar jis *galėjo* tą žinoti? Atsakymas - taip. Starkas skambino iš Niujorko, bet jie su Tedu buvo supainioti tais nematomais ryšiais, kurie sieja dvynius. Jie buvo dvyniai, dvi vieno dalys, ir Tedas su siaubu pajuto, kad kyla iš savo kūno ir lekia palei telefono liniją ne į Niujorką, ne, tik iki pusiaukelės. Susitikimas su monstru bus vakariniame Masačūsetse, ir galbūt jie vėl susilies, kaip tai įvykdavo kaskart, kai jis uždėdavo užvalkalą ant savo rašomosios mašinėlės ir išsitraukdavo vieną iš tų prakeiktų "Berol Black Beauty" pieštukų.

- Tu bjaurus melagis! - suriko jis.

FTB agentai pašoko it į užpakalį įkirpti.

- Ei, Tedai, kaip negražu! - pasakė Starkas. Jis atrodė įsižeidęs. - Tu manai, kad man reikia tavęs? Ne, velniai griebtų! Aš *atkeršijau* už tave, berniuk! Žinojau, kad tik aš galiu tai padaryti. Žinojau, kad tau dreba kinkos, bet nepykstu ant tavęs: visokių būna šiame pasauly. Kurių galų man tu, jei aš tik noriu patvarkyti pasaulį taip, kad tau būtų gera?

Tedo pirštai pasiekė randelį ant kaktos ir ėmė trinti jį, kol paraudo oda. Jis bandė - ir beviltiškai - likti pačiu savimi. Išlaikyti savo paties *realią* esmę.

Starkas meluoja ir aš žinau kodėl, o jis žino, kad aš tai žinau, bet supranta, jog tai visiškai neturi jokios reikšmės, nes niekas manimi nepatikės. Jis žino, kaip keistai visa tai kitiems atrodo, jis žino, kad jie klausosi ir ką jie turėtų pagalvoti... ir todėl jis jaučiasi saugus. Jie tiki, kad jis psichopatas, kuris įsivaizduoja save Starku, nes yra privesti tuo tikėti. Galvoti kaip nors kitaip - vadinasi, prieštarauti viskam, ko buvo mokyti, ir kas jie patys yra. Ir viso pasaulio pirštų atspaudai čia nieko nepakeis. Niekšas puikiai supranta, kad jei prisipažins nesąs Džordžas Starkas, prasitars, kad pagaliau jam tai pavyko suvokti, policija atsipalaiduos. Aišku, apsaugos tuojau pat nenuims, bet jis gali ją aplenkti.

- Tu žinai, kieno mintis buvo tave palaidoti. Mano.

- Ne, ne! - lengvai paprieštaravo Starkas, ir tai nuskambėjo beveik (bet ne visiškai) kaip "nea, nea". - Tu buvai suklaidintas, tik tiek. Kai pasirodė tas šliužas Klousonas, tu išsigandai balno - štai kaip buvo. O

paskambinęs tai mokytai beždžionei, kuri vadino save literatūriniu agentu, gavai tikrai blogą patarimą. Tedai, tai buvo tas pat, kaip padėti karvės bandą tau ant stalo. Tu skambintum savo patikėtiniui paklausti, ką su ja daryti, ir tas patartų pagardinti kiaulienos padažu. "Šūdas su kiaulienos padažu tiesiog nuostabu šaltais vakarais". Tu niekada nebūtum to padaręs, jeigu veiktum savo galva. Aš *tai* žinau, seni.

- *Juk tai sumautas melas, ir tu tai žinai!*

Ir staiga Tedas suvokė, kaip puikiai viskas surežisuota ir kaip perkando Starkas žmones, su kuriais dabar turėjo reikalų. *Jis ruošiasi pasakyti tai netrukus. Jis dabar pasakys, kad yra ne Džordžas Starkas. Ir jie iškart tuo patikės. Jie klausysis magnetofono įrašo ir patikės kiekvienu žodžiu - ir Alanas, ir visi kiti. Nes tai bus ne tai, kuo jie nenori tikėti, o tai, kuo jie jau tiki.*

- Aš nesuprantu, apie ką tu kalbi, - pasakė ramiai, netgi draugiškai Starkas. - Aš neketinu tavęs ilgai trukdyti, Tedai, bet leisk man duoti vieną patarimą. Gal tau padės. Negalvok, kad aš Džordžas Starkas. Tai klaida, kurią aš padariau. Man teko užmušti krūvą žmonių, kad nurimtų mano sumišusi galvelė.

Tedas klausėsi viso to kaip žaibo nutrenktas. Jam reikėjo kažką pasakyti, bet jis niekaip neįstengė nugalėti to atotrūkio nuo savo kūno ir sumišimo dėl tokio akivaizdaus to žmogaus akiplėšiškumo.

Tedas prisiminė bergždžią pokalbį su Alanu Pengbornu ir vėl susimąstė, kas jis buvo, kai sugalvojo Starką, kuris pradėjo visai nepaklūstančią jo vaizduotei istoriją. Kur eina tikėjimo riba? Negi jis sukūrė šitą monstrą kažkaip peržengęs tą liniją, ar buvo dar kažkoks faktorius, kurio jis negalėjo matyti, tik girdėjo vaiduokliškų paukščių riksme?

- Aš nežinau, - truputį pašaipiai kalbėjo Starkas, - gal aš tikrai esu beprotis, kaip jie sakydavo ten.

O, puiku, gerai sugalvota, tegu paieško aukšto, plačiapečio blondino beprotnamiuose Valstijų pietuose. Tai, žinoma, neatitrauks visų dėmesio, bet pradžia nebloga, ar ne?

Tedas sugniaužė delne ragelį, galvą sprogdino įniršis.

- Bet aš nesigailiu taip padaręs, nes tikrai mėgstu tavo knygas, Tedai. Kai aš buvau... ten... tuose namuose... tik jų dėka neišprotėjau. Ir žinai ką? Dabar jaučiuosi daug geriau. Aš jau žinau, kas iš tikro esu, o tai jau nemažai. Manau, galime pavadinti tai, ką padariau, terapija, tik vargu ar ilgam, kaip galvoji?

- *Baik meluoti, po velnių!* - suriko Tedas.

- Mes galėsim aptarti tai, - pasakė Starkas. - Galėsim pasikalbėti apie tai kelionėje į pragarą ir atgal, bet iki to šiek tiek užtruks. Spėju, kad jie prašė tavęs užtęsti pokalbį, ar ne?

Ne. Jiems to nereikia, ir tu tai žinai.

- Perduok geriausius linkėjimus savo mielai žmonai, - pasakė Starkas tokiu tonu, kad jame praslydo grakštus reveransas. - Pasirūpink savo mažyliais. Ir neimk viso to giliai į širdį, Tedai. Aš daugiau tavęs netrukdysiu. Tai...

- O kaip dėl paukščių? - netikėtai paklausė Tedas. - Tu girdi paukščius, Džordžai?

Kitame linijos gale stojo tyla. Tedas, rodos, pajuto tą gilų Starko nustebimą po klausimo... lyg pirmą kartą per visą pokalbį atsitiko tai, kas nebuvo suplanuota Džordžo Starko scenarijuje. Nežinia kodėl, bet jis jautė pačiais nervų galiukais tai, ko nejuto kūnas. Sekundę Tedas pajuto triumfą - tokį triumfą, kurį patirtų boksininkas mėgėjas, vienu smūgiu pramušęs Maiko Taisono gynybą ir išvertęs jį iš kojų.

- Džordžai, tu girdi paukščius?

Vienintelis garsas kambaryje sklido nuo ant židinio tiksinčio laikrodžio. Liza ir FTB agentai abstulbę spoksojo į jį.

- Nesuprantu, apie ką kalbi, seni, - lėtai ištarė Starkas. - Gal tu...

- Ne, - atsakė Tedas ir klaikiai nusikvatojo. Jo pirštai nesitraukė nuo mažo balto rando, kuris virto paraudusiu klaustuku. - Ne, tu nežinai, apie ką aš kalbu, juk taip? Taigi paklausyk manęs minutę, Džordžai. *Aš* girdžiu paukščius. Aš nežinau, ką jie reiškia, kol kas... bet sužinosiu. O kai sužinosiu....

Ir tada jis nutilo. Ką jis darys, kai sužinos? Neaišku. Balsas kitame linijos gale lėtai ir apdairiai pareiškė:

- Ką tu besakytum, Tedai, tai nieko nereiškia. *Nes dabar viskas baigta.*

Pasigirdo spragtelėjimas. Starkas dingo. Tedas beveik juto save lekiant palei telefono liniją iš tos paslaptingos susitikimo vietos vakarų Masačūsetse, lekiant ne garso ar šviesos, o minties greičiu, ir dusliai krentant į savo kūną.

Jėzau.

Tedas paleido ragelį iš rankos, ir tas nukrito skersai šakutės. Jis pasisuko ant mediniais basliais virtusių kojų, nepasirūpinęs jį padėti į vietą.

Deivas įskriejo į kambarį iš vienos pusės, Vesas - iš kitos.

- *Suveikė puikiai!* - suriko Vesas. FTB agentai vėl pašoko. Melonė išleido kažką panašaus į "Iiiik", ir tai labai priminė moterų reakciją komedijose ką tik pamačius pelę. Tedas pabandė įsivaizduoti juodu kaunantis su teroristais ar ginkluotais bankų plėšikais, bet nesugebėjo. Matyt, aš per daug pavargęs, pamanė jis.

Technikai sutrypė keistą šokį su paplekšnojimais viens kitam per nugarą ir iškurnėjo prie savo automobilio su technika.

- Tai jis, - pasakė Tedas Lizai. - Jis sakė, kad yra ne Starkas, bet tai buvo jis. *Jis*.

Ji priėjo ir stipriai apsikabino savo vyrą, ir Tedui šito reikėjo - net neįsivaizdavo kaip, kol ji to nepadarė.

- Aš žinau, - sušnibždėjo ji jam į ausį, ir jis paslėpė savo veidą žmonos plaukuose ir užsimerkė.

2

Tedo riksmas pažadino dvynukus; dabar jie abu graudžiai verkė viršuje. Liza nuėjo jų paimti. Tedas jau norėjo sekti įkandin, bet grįžo ir pataisė telefono ragelį. Iškart suskambo skambutis. Tai buvo Alanas Pengbornas. Jis sustojo policijos valdyboje Orone puodelio kavos prieš savo sustikimą su daktaru Hjumu ir čia jį aptiko Deivas su naujienomis apie skambutį ir pelengavimo rezultatais. Alanas atrodė labai susijaudinęs.

- Tikslių duomenų dar neturim, bet aišku, kad skambinta iš Niujorko, srities kodas 212, - pasakė jis. - Penkios minutės ir žinosim telefoną.

- Tai buvo jis, - pakartojo Tedas. - Tai buvo Starkas. Sakė, kad tai ne Starkas, bet tai buvo kaip tik jis. Kažkas turėtų nuvažiuoti pas tą merginą, kurią jis minėjo. Vardas, kiek pamenu, Darla Geits.

- Kniaukianti kalė iš Vasaro?

- Taip, - atsakė Tedas. Bet jis smarkiai abejojo, ar Darla Geits išvis kada galės kniaukti. Jis buvo visiškai išsekęs.

- Perduosiu pavardę Niujorkui. Kaip jaučiatės, Tedai?

- Viskas gerai.

- O Liza?

- Nepradėkim dabar pilstyti iš tuščio į kiaurą, gerai? Ar girdėjote, ką pasakiau? Tai buvo Starkas. Nesvarbu, ką jis sakė, tai tikrai *jis*.

- Na... kodėl gi jums nepalaukus, ką parodys pelengavimas?

Kažkas šerifo balse Tedui dar buvo negirdėta. Ne tas atsargus nepasitikėjimas, kuris atsirado supratus, kad Bomontai kalba apie Džordžą Starką kaip apie realų žmogų, bet tikras sąmyšis. Tedas jau būtų nutaręs, kad jam tai tik vaidenasi, tačiau tai girdėjosi taip aiškiai, jog neliko abejonių. Tai sąmyšis už žmogų, kuris atrodė per daug pamišęs ar tiesiog per daug nejautrus, kad jaustų pats. Ta mintis privertė jį karčiai nusišypsoti.

- Puiku, palauksim ir pažiūrėsim, - sutiko Tedas. - O kol kas, tikiuosi, jūs pasimatysit su mano gydytoju.

Pengbornas kažką atsakė apie kitą telefono skambutį, bet Tedo ūmai tai ėmė daugiau nebedominti. Skrandis vėl priminė save, tik šįkart grasino vulkano išsiveržimu. “Lapinas Džordžas, - mąstė Bomontas. - Jie mano, jog mato jį kiaurai. Ir jis *siekia,* kad jie taip galvotų. O pats *stebės,* kaip policija ir šiaip, ir taip apžiūrinėja Starką. Paskui, kai jie nueis pakankamai toli, senas lapinas Džordžas prisistatys su savo juodu “Toronadu”. Ir ką aš galiu padaryti, kad jį sustabdyčiau?

Tedas to nežinojo.

Jis padėjo ragelį, neleidęs šerifui pabaigti, ir užlipo į viršų padėti Lizai perrengti vaikus.

Jis niekaip negalėjo pamiršti to jausmo, kai kažkaip įsiliejo į telefono liniją ir lėkė į vakarinio Masačūsetso užkampį, į seno lapino Džordžo Starko glėbį. Tai buvo panašu į Endsvilį.

3

Po dešimties minučių vėl suskambo telefonas. Nebaigus skambėti antrą kartą, technikas Vesas pakėlė ragelį ir pašaukė Tedą. Šis nulipo laiptais atsiliepti.

- Kur FTB agentai? - paklausė jis Veso. Ir tą minutę visai nebūtų nustebęs, jeigu tas atsakytų: “FTB agentai? Nemačiau čia jokių FTB agentų”.

- Jie? Išėjo, - Vesas išraiškingai truktelėjo pečiais lyg nustebęs, kad Tedas galėjo paklausti tokio kvailo dalyko. - Juk jie užsivertę kompiuteriais, ir jeigu kuris nors su jais nežais, kas nors dar gali pasidomėti, kur iššvaistomas kompiuterinis laikas, ir nurėžti dalį biudžeto ar dar ką.

- O jie išvis ką nors daro?

- Ne-a, - paprastai atsakė Vesas. - Tik ne tokiose bylose. O jei ir daro, man neteko to matyti savo akimis. Jie sušers informaciją kokiam nors kompiuteriui, kaip sakiau.

- Aišku.

Vesas pasižiūrėjo į savo laikrodį.

- Mes su Deivu irgi važiuojam. Įrengimai veiks patys savaime. Net nereiks mokėti už pokalbius.

- Gerai, - tarė Tedas, eidamas prie telefono. - Ir ačiū jums.

- Jokių problemų. Misteri Bomontai?

Tedas atsisuko.

- Jei užsimanyčiau perskaityti kurią jūsų knygą, ką patartumėt rinktis: rašytą jūsų ar to kito vaikino vardu?

- Pabandyk kitą vaikiną, - pasakė Tedas, imdamas ragelį. - Daugiau veiksmo.

Vesas linktelėjo, atidavė pagarbą ir išėjo.

- Alio? - atsiliepė Tedas. Jis jautėsi, lyg telefoną būtų įmontavę jo galvoje, kad sutaupytų laiko ir būtų mažiau rūpesčių. Savaime aišku, kartu su magnetofonu ir abonentų pelengatoriumi; jis puikiai galės nešiotis juos kuprinėje.

- Sveiki, Tedai. Čia Alanas. Aš vis dar policijos valdyboje. Žinot, mažai galiu pradžiuginti dėl Starko skambučio. Jūsų dauguižis skambino iš telefono būdelės Peno stotyje.

Tedas prisiminė, ką sakė antrasis technikas, Deivas, apie brangios sekimo aparatūros instaliaciją, kad galiausiai paaiškėtų, jog skambutis buvo iš kokio prekybos centro.

- Jus nustebino?

- Ne. Nuvylė, bet nenustebino. Mes laukiame pirmos klaidelės, ir norit tikėkit, norit ne, anksčiau ar vėliau sulaukiame. Norėčiau apsilankyti pas jus šįvakar. Galima?

- Galima, - atsakė Tedas, - kodėl ne? Jei pasidarys liūdna, sulošim bridžo partiją.

- Iki vakaro gausime balso atspaudus.

- Norėjot pasakyti "įrašą"? Na ir kas?

- Ne įrašą. Atspaudus.

- Aš ne...

- Balso atspaudai - tai kompiuterinis grafikas, kuris tiksliai perteikia individo balso ypatybes, - paaiškino Pengbornas. - Čia nieko bendro su šneka, tai yra mūsų nedomina akcentas, trukdžiai, tartis ir visa kita. Kompiuteris sintezuoja aukštį ir toną - tai, ką ekspertai vadina pagrindiniu balsu, taip pat tembrą ir rezonansą, dar žinomą kaip krūtininis ar gomurinis balsas. Šitie savotiški balso atspaudai tokie pat individualūs kaip ir pirštų atspaudai - dar neaptikta dviejų žmonių, kurių balsas skambėtų vienodai. Man paaiškino, kad identiškų dvynių balso skirtumas kur kas didesnis negu jų pirštų atspaudų.

Šerifas nutilo.

- Mes nusiuntėme puikios kokybės įrašo kopiją į FTUŽ Vašingtone. Norime palyginti Starko ir jūsų balso atspaudus. Vaikinai iš policijos valdybos bandė man pasakyti, kad aš su protu susipykau. Bet po pirštų atspaudų ir jūsų alibi jie nedrįso išrėžti to į akis.

Tedas išsižiojo norėdamas kažką pridurti, bet neįstengė, apsilaižė lūpas, vėl pabandė - tik veltui.

- Tedai! Vėl ruošiatės mesti ragelį?

- Ne, - atsakė jis. Atrodė, kad jo gerklėje įsitaisė svirplys. - Ačiū, Alanai.

- Ne, nėra už ką dėkoti. Žinau, ką galvojate, bet nenoriu jūsų apgaudinėti. Aš tik stengiuosi sąžiningai atlikti tyrimą. Šios bylos procedūra atrodo keistokai, bet verčia keistokos aplinkybės. Ir tai visai nereiškia,jog galite iš to daryti kokias nors nepamatuotas išvadas. Suprantate mane?

- Taip. Kas tas FTUŽ?

- FT...? A! Federalinė Teisingumo Užtikrinimo Žinyba. Tikriausiai vienintelis geras dalykas, kurį Niksonas nuveikė per visą sėdėjimą Baltuosiuose rūmuose. Iš esmės tai kompiuterių bankai, į kuriuos suplaukia visi duomenys iš policijos skyrių... na ir, žinoma, juos aptarnaujantis personalas. Mes galime gauti bet kurio šalies kriminalinio nusikaltėlio pirštų atspaudus nuo 1969 ar panašiai. FTUŽ gali palyginti balistinius duomenis, kai kada pasakyti užregistruoto nusikaltėlio kraujo grupę, gauti balso atspaudus ir padaryti kompiuterines įtariamųjų nuotraukas.

- Vadinasi, galėsime palyginti mano balsą su jo?..

- Taip. Turėtų paaiškėti iki septynių. Aštuonių, jeigu apkrautas kompiuterinis paštas.

Tedas purtė galvą.

- Mūsų balsai visiškai nepanašūs.

- Klausiau juostos, ir jau žinau tai, - pasakė šerifas. - Pakartosiu: balso atspaudai visiškai neturi nieko bendra su šneka. Galvos balsas ir gomurio balsas, Tedai. Čia yra didelis skirtumas.

- Bet...

- Pasakykit man štai ką. Ar Elmeris Fadas ir Antinas Dafis skamba vienodai?

Tedas sumirkčiojo.

- Na... ne.

- Ir man ne, - pasakė Pengbornas, - bet vaikinas, vardu Melas Blankas, įgarsina juos abu. Jau nekalbant apie Bags Benį ir krūvą kitų personažų. Man metas eiti. Susitiksim šį vakarą, gerai?

- Taip.

- Tarp pusės aštuonių ir devynių, neprieštarausit?

- Mes lauksime jūsų, Alanai.

- Gerai. Kad ir kaip ten būtų, rytoj turėsiu nulėkti į Roką ir padaryti nedidelę pertraukėlę byloje, kurios nežadu atidėti.

- Pirštas, gavęs įsakymą, turi judėti, tiesa? - paklausė Tedas ir pagalvojo: "Štai to Starkas ir tikisi".

- Aha... nemaža žuvelių prižvejojo man, kad pakepčiau. Nė vienos, tokios kaip šita, bet Kaslo grafystės žmonės man už tai moka. Supratot, ką noriu pasakyti? - čia Tedui buvo apie ką rimtai susimąstyti.

- Taip, suprantu. - "Mes abu suprantame. Aš... ir Lapinas Džordžas".

- Man jau laikas važiuoti, bet patrulinė mašina nesitrauks nuo jūsų durų, kol nesibaigs visa šita pekla. Tai kieti vyrukai, Tedai. Ir jei Niujorko vaikinai apsileido, šitie lokiai nesnaus. Daugiau vaiduoklio niekas nelauks išsižiojęs. Jūsų nepamirš ir nepaliks su šeima nė minutę. Žmonės nenuleis nuo jūsų akių, o kiti tuo tarpu aiškinsis toliau. Suprantate, tikiuosi?

- Taip. Aš suprantu. - Ir pagalvojo: "Šiandien. Rytoj. Kitą savaitę. Dar mėnesį. Bet kitais metais? Tai jau ne. Žinau tai. Ir jis tą žino. Dar dabar jie gal ne visai tiki, kad Džordžas atėjo į protą ir paliks mane ramybėje. Vėliau patikės... Bėgs savaitės, nieko neatsitiks, ir jie bus priversti patikėti jo žodžiais. Bus naudinga ne tik politiškai, bet ir ekonomiškai. Nes mes abu su Džordžu žinome, kad pasaulis sukasi apie saulę vis ta pačia trajektorija, lygiai taip pat žinome, kad vos tik kiti ims kepti naujas žuveles, Džordžas bus čia ir pakeps mane. MUS".

4

Bet po penkiolikos minučių Alanas tebebuvo policijos valdyboje, vis dar prie telefono, ir niekaip negalėjo susijungti su abonentu. Jauna dispečerė šiek tiek atsiprašinėdama kalbėjo: "Gal palauktumėt dar truputį, šefe Pengbornai? Šiandien kompiuteris kaip niekada apkrautas".

Alanas jau norėjo pataisyti ją, kad jis ne šefas, o šerifas, bet nusprendė, jog neverta. Tą klaidą darė kone kiekvienas.

- Žinoma, - atsakė jis.

Užimta.

Vėl įsijungė "Laukti", tas dvidešimto amžiaus pabaigos pragaro prieangis.

Jis sėdėjo ankštutėliame kabinete, pačiame valdybos užkampyje; dar truputį stumtelėtum jį atgal, ir šerifas atsidurtų tankiuose krūmuose. Kambarys buvo užverstas dulkėtomis bylomis. Vienintelis stalas - pabėgėlis iš mokyklos, nuolaidžiu atlenkiamu paviršium ir rašaline. Alanas įrėmė į jį kelius ir be tikslo sūpavosi aukštyn ir žemyn. Ir kartu ant stalo voliojo susuktą į tūtelę popieriaus lapą. Jame dailia smulkia šerifo rašysena buvo išvedžiota: "Hiujis Pritčardas" ir "Bergenfildo grafystės ligoninė. Bergenfildas, Niū Džersis".

Pengbornas galvojo apie pokalbį su Tedu prieš pusę valandos. Apie tai, kaip jis bandė raminti Tedą, kad policijos patruliai galvas guldys, jei tas maniakas, kuris laiko save Džordžu Starku, pasirodys prie Bomon-

tų durų. Alanas smarkiai abejojo, ar pavyko tuo įtikinti Tedą. Vargu; žmogus, kuris pats kuria fantastiką, per mylią užuos pasaką.

Na, jie pasistengs apginti Tedą su Liza, pabandys apsaugoti. Bet šerifas niekaip negalėjo pamiršti atsitikimo Bengore 1985-aisiais.

Moteris pasiprašė policijos apsaugos ir gavo ją, kai vyras, su kuriuo ji seniai nesutarė, žiauriai sumušė ir pagrasino grįžti ir užmušti, jei ji pabandys įvykdyti savo ketinimus išsiskirti su juo. Dvi savaites buvo ramu. Bengoro policijos valdyba jau ketino nuimti apsaugą, kai pasirodė vyras su skalbyklos emblema ant nugaros. Jis priėjo prie durų su švarių skalbinių ryšuliu. Policininkai būtų pažinę vyrą net ir tokia apranga, jei jis būtų pasirodęs anksčiau, kai visi nurodymai buvo dar švieži; o tada apsauga jo nepažino. Vyras pabeldė į duris, ir kai moteris jas atidarė, išsitraukė iš kišenės revolverį ir nušovė ją. Dar nespėjus policininkams susigaudyti, kas gi įvyko, ir išsikrapštyti iš automobilio, žudikas jau stovėjo pakėlęs rankas. Jis nušveitė dar rūkstantį ginklą į rožių krūmą ir ramiai pasakė: “Nešaukit. Aš baigiau”. O furgonėlis ir uniforma, pasirodo, buvo skolinti iš pageriančio draugelio, kuris net neįtarė apie žudiko ir žmonos kivirčus.

Moralas toks: jei kam nors tavęs trūks plyš reikės ir jis turės nors trupinį laimės - tave susiras. Prisimink Osvaldą, prisimink Čapmeną, prisimink, ką tas Starkas padarė su savo aukomis Niujorke.

Skambutis.

- Jūs dar čia, šefe? - žvaliai paklausė moteriškas balsas iš Bergenfildo grafystės ligoninės.

- Taip, - atsakė jis, - vis dar čia.

- Turiu informaciją, kurios jums reikėjo, - pasakė ji. - Daktaras Hiujis Pritčardas išėjo į pensiją 1978 metais. Turiu jo adresą ir telefoną Fort Laramio miestelyje, Vajomingo valstijoje.

- Norėčiau užsirašyti.

Moteris padiktavo. Šerifas padėkojo, padėjo ragelį, paskui vėl paėmė ir surinko gautą numerį. Kitame gale skambutį nutraukė autoatsakiklis ir ėmė dėstyti savo pranešimą į Alano ausį.

- Alio, čia Hiujis Pritčardas, - šiurpino balsas kaip iš kapo. “Na va, - pagalvojo Pengbornas, - nors tiek gerai, kad neužvertė klumpių”. - Mūsų su Helga nėra namuose. Aš tikriausiai žaidžiu golfą, o kur Helga - vienas Dievas žino, - pasigirdo girgždantis seniokiškas kikenimas. - Jei norite ką pranešti, galite padaryti tą po signalo. Jis pasigirs po trisdešimties sekundžių.

Bii-iiip!

- Daktare Pritčardai, čia šerifas Alanas Pengbornas, - pasakė jis. - Aš dirbu Meine. Norėčiau pasikalbėti su jumis apie žmogų, vardu Tedas

Bomontas. Jūs pašalinote jam smegenų auglį 1960-aisias, kai jam buvo vienuolika metų. Prašau paskambinti man į Orono policijos valdybą telefonu 207-555-2121. Ačiū.

Jis baigė savo saldžią kalbą. Šerifas visada nejaukiai jausdavosi kalbėdamas su autoatsakikliu.

Kodėl tu čia taip stengiesi?

Tedui jis paaiškino paprastai: tokios instrukcijos. Bet save tuo apgauti sudėtingiau, nes instrukcijos čia niekuo dėtos. Gal ir apgautų, tarkim, jeigu tas Pritčardas būtų operavęs žmogų, vadinantį save Starku

(bet jis daugiau taip nesivadina ir sakosi supratęs, kas esąs iš tikro)

tačiau yra ne taip. Jis operavo *Bomontą* ir, kad ir kaip ten būtų, tas atsitiko prieš dvidešimt aštuonerius metus.

Tai kodėl?

Todėl, kad viskas buvo neįtikima. Ir pirštų atspaudai, ir kraujo grupė nuo nuorūkų, ir proto bei kraujo troškimo derinys, kurį pademonstravo žudikas, ir Bomontų įsitikinimas, kad pseudonimas atgijo. Ypač tai. Tai lunatikų versija. O dabar jie sužinojo dar vieną neįtikimą dalyką. Valstijos policija gavo žudiko pareiškimą, jog jis susivokė, kas iš tikro esąs, ir nedvejodama juo patikėjo. O Alanas greičiau jau patikės trijų dolerių kupiūros tikrumu. Tiesiog viskas dvokė apgaule ir klasta.

Alanas tikėjosi, kad tas žmogus kada nors pasirodys.

"Bet taip ir neatsakei į klausimą, - šnibždėjo šerifo sąmonė. - Kodėl tu čia taip stengiesi? Kodėl skambini į Fort Laramį ir ieškai senio, kuris prisimena Tedą Bomontą galbūt ne daugiau negu kokį plyšį sienoje?"

"Todėl, kad neturiu nieko geresnio, - atšovė susierzinęs pats sau. - Todėl, kad negaliu skambinti iš Roko be to prakeikto miesto seniūno, niurzgiančio dėl tarpmiestinių pokalbių sąskaitos, žinios. Ir todėl, kad JIE - Tedas ir Liza - tuo tiki. Taip, tai gryniausia beprotystė, bet kituose dalykuose jie tikrai atrodo sveiko proto... ir, velniai rautų, JIE vis dėlto tuo tiki. Tik tai nereiškia, kad aš taip pat".

Ir Alanas netikėjo.

Juk taip?

Diena atrodė amžina. Daktaras Pritčardas neskambino. Bet netrukus po aštuonių atėjo balso atspaudai, ir jie buvo pritrenkiantys.

5

Tedas juos įsivaizdavo visai kitaip.

Jis tikėjosi pamatyti kalnais ir įdubomis išmargintą grafiką, kurį šerifas bandys iššifruoti ir paaiškinti. O jis su Liza tik išmintingai linksės

galva kaip žmonės, kuriems aiškina per daug sudėtingą dalyką, kad jie suprastų, bet nieko negali paklausti, nes paaiškinimas bus dar painesnis.

O Alanas parodė tik du balto popieriaus lapus. Per kiekvieno vidurį rangėsi plonytė linija. Ten matėsi kelios grupės kritinių taškų, dažniausiai poromis ar trejetais, bet iš esmės tai buvo ramios sinusoidinės bangos. Ir užteko plikos akies, kad pastebėtum, jog abu grafikai buvo visiškai vienodi ar bent nepaprastai panašūs.

- Čia tas pat? - paklausė Liza.

- Ne visai, - atsakė šerifas. - Žiūrėkit. - Jis sudėjo vieną lapą ant kito. Judesiai buvo grakštūs ir iškilmingi, kaip magui atliekant ypatingą triuką. Jis pakėlė abu lapus prieš šviesą. Tedas su Liza įdėmiai žvelgė į lapus.

- Jie iš tikro tokie patys, - ištarė Liza tyliu pagarbiu balsu. - Visiškai.

- Na... ne visai, - paprieštaravo Alanas ir parodė tris taškus, kuriuose apatinio lapo linija truputėlį nukrypo nuo pirmosios. Viena viršūnė išlindo šiek tiek aukščiau, o kitos dvi - po apačia. Pagrindinės linijos buvo identiškos. - Skirtumai išryškėjo Tedo grafike, ir tai tik stresinėse atkarpose, - Alanas parodė kiekvieną iš jų paeiliui. - Čia: “Ko tau reikia, niekše? Ko, po velnių, tau reikia?”, o čia: “Juk tai sumautas melas, ir tu tai žinai”. Ir pagaliau čia: “Baik meluoti, po velnių”. Dabar visi ekspertai kabinasi už šitų nežymių skirtumų, nes nenori griauti teorijos, kad negali būti pasaulyje dviejų vienodų balso atspaudų. Bet visa esmė ta, kad Starko kalboje nėra tų stresinių atkarpų. Niekšas išliko šaltas, ramus ir atsargus per visą pokalbį.

- Taip, - patvirtino Tedas. - Atrodė, kad kalba užgerdamas limonadu.

Alanas padėjo lapus su grafikais ant stalo krašto.

- Niekas iš policijos štabo iš tikro netiki, kad tai du skirtingi balso atspaudai, net su tais nežymiais skirtumais, - pasakė jis. - Atspaudai grįžo iš Vašingtono labai greitai. Ir taip vėlai todėl, kad vos pamatęs juos ekspertas iš Augustos panoro gauti įrašo kopiją. Mes pasiuntėme ją “Eastern Airlines” aviareisu iš Bengoro ir ten ją paleido per tokį prietaisėlį, vadinamą audiogarsintuvu. Paprastai tai daroma norint nustatyti, ar įrašas darytas gyvai, ar iš magnetofono.

- Na, ir kas paaiškėjo? - paklausė Tedas. Jis sėdėjo netoli židinio ir gėrė sodos vandenį.

Liza grįžo prie maniežo ir atsisėdo sukryžiavusi kojas ant kilimo, bandydama išsaugoti Viljamo ir Vendės galvutes nuo susidūrimo, kai tie atsidėję tyrinėjo vienas kito kojų pirštukus.

- Kodėl jiems to prireikė?

Šerifas nykščiu parodė į Tedą, kuris liūdnai šyptelėjo.

- Jūsų vyras žino.

Tedas paklausė Alano:

- Su tais nereikšmingais skirtumais jie bent galėjo apgaudinėti save, kad tai du balsai - tai norite pasakyti?

- Aha. Nors ir man neteko matyti tokių panašių balso atspaudų, - šerifas patraukė pečiais. - Žinoma, mano patyrimas šitoje srityje ne toks didelis kaip vaikinų iš FTUŽ, dantis į juos atšipinusių, ar iš Augustos, kurie daugmaž užsiima viskuo: balso, pirštų atspaudais, kojų pėdsakais, padangų žymėmis. Bet aš irgi domiuosi literatūra ir buvau, kai rezultatai grįžo, Tedai. Jie apgaudinėja save, taip, bet nepersistengia.

- Taigi, jie rado tris nedidelius skirtumus, bet to nepakanka. Bėda ta, kad mano balse buvo įtampos, o Starko - ne. Todėl jie ir griebėsi garsintuvo, kad viskas stotų į savo vietas. Jie vylėsi, kad Starko vaidmenį atliko magnetofonas. Mano paties balsu, - Tedas pakėlė antakius. - Išlošiau keptą viščiuką?

- Ne tik jį, bet ir krištolo taures šešiems bei bilietą į Kiterį.

- Man dar to girdėti neteko, - ramiai pasakė Liza.

Tedas nelinksmai nusijuokė:

- Visa idėja kvaila. Jie pagalvojo, kad aš galiu pakeisti savo balsą kaip Melas Blankas ar kuris kitas. Ir tada aš įrašiau tariamo Džordžo Starko balsą, palikęs pauzes savo paties atsakymams prie liudininkų. Žinoma, turėjau įsigyti kažkokį daikčiuką, kad galėčiau įtaisyti magnetofoną į taksofono aparatą. Tokie juk būna, ar ne, Alanai?

- O taip. Bet kurioje elektroninės įrangos parduotuvėje, arba galima užsakyti tuo telefonu, kurį siūlo telereklama.

- Gerai. O tada beliko susirasti patikimą žmogų, kuris nueitų į Peno stotį, prijungtų magnetofoną prie telefono ir užsiimtų kažkuo, kas atrodytų kaip telefono remontas ar patikrinimas, idant nesukeltų įtarimų. Tas žmogus turėjo paskambinti man sutartu laiku. Ir tada.... - Tedas nutilo. - Kaip apmokėtas skambutis? Aš pamiršau apie tai. Juk telefonas buvo mokamas.

- Panaudotas jūsų telefono kredito kortelės numeris, - atsakė šerifas. - Matyt, jūs davėte jį savo patikėtiniui.

- O taip, žinoma. Ir tada man tereikėjo pasirūpint dviem dalykais. Pirma - susirasti liudininkų, kad aš atsakinėjau telefonu pats, antra - įsiminti pauzes ir atlikti savo paties vaidmenį laiku. Ir aš susitvarkiau su tuo labai gerai, kaip sakote, šerife?

- Taip. Tiesiog fantastiškai.

- Mano bendrininkas padeda ragelį, kai tekstas baigiasi. Nukabina magnetofoną nuo telefono aparato, pasikiša po pažasčia....

- Po perkūnais, įsimeta į kišenę, - pertraukė jį Alanas. - Ta technika yra tokia tobula, kad iš "Radio Shack" perka net CŽV.

- Gerai, įsimeta į kišenę ir dingsta. Rezultatas: mane ne tik girdėjo, bet ir matė už penkių šimtų mylių nuo to žmogaus, kurio balsas skambėjo visai ne taip - netgi turėjo kažkokį pietietišką prieskonį - bet kurio balso atspaudai visiškai sutampa su mano. O tai dar patikimiau negu pirštų atspaudai, - jis pažiūrėjo į šerifą, laukdamas patvirtinimo.

- Antras prizas, - pasakė tas, - pilnai apmokėta kelionė į Portsmutą.

- Dėkui.

- Nėr už ką.

- Tai ne tik nejuokinga, - pasakė Liza, - tai tiesiog neįtikėtina. Juk visi tie žmonės turi savo galvas.

Kol mamos dėmesys buvo atitrauktas, dvynukai pagaliau įsigudrino kaukšteleti kaktas ir dabar iš širdies pravirko. Liza pakėlė Viljamą, o Tedas ėmėsi gelbėti Vendę.

Krizei praėjus, Alanas pasakė:

- Tai, aišku, neįtikėtina. Jūs žinote tai, aš žinau, jie irgi tai žino. Bet Konano Doilio Šerlokas Holmsas pasakė vieną auksinę mintį, kuri nepraranda aktualumo ir šiandien: kai atmetate visus neįmanomus paaiškinimus - lieka atsakymas... nesvarbu, koks neįtikėtinas jis būtų.

- Manau, originale gražiau skambėjo, - pastebėjo Tedas.

Alanas šyptelėjo:

- Vis tiek pričiupsiu.

- Jums abiems gal tai atrodo linksma, bet man - ne , - pakartojo Liza. - Tedas turėtų būti visai pamišęs, kad užsiimtų tokiais dalykais. Policija turbūt mano, kad mes bepročiai.

- Čia jūs klystate, - liūdnai atsakė šerifas, - tik ne tai, kas jums atrodo, ir jie negalvos taip, bent kol jūs neišklosit jiems savo fantastiškų teorijų.

- O kaip *jūs*, Alanai? - paklausė Tedas. - Mes išpylėme visas savo fantastiškas teorijas jums. Ką *jūs* manot?

- Nemanau, kad jūs iš proto išsikraustėt. Žinoma, tuo patikėti būtų kur kas paprasčiau. Aš nežinau, kas čia vyksta.

- Kas paaiškėjo iš daktaro Hjumo? - pasiteiravo Liza.

- Chirurgo, operavusio Tedą, pavardė, - pasakė Alanas. - Tai Hiujis Pritčardas. Jums ką nors sako tas vardas, Tedai?

Tedas suraukė kaktą ir ilgai galvojo. Pagaliau jis ištarė:

- Atrodo, taip... bet gal aš apsirinku. Tai buvo taip seniai.

Liza susidomėjusi palinko į priekį. Viljamas kalbino tėtį iš saugios slėptuvės mamos skreite.

- Ką pasakė Pritčardas? - paklausė ji.

- Nieko. Pataikiau ant autoatsakiklio. Galiu spręsti tik tiek, kad senukas dar gyvas. Palikau žinutę.

Liza atsilošė krėsle aiškiai nusivylusi.

- O kaip mano tyrimai? - paklausė Tedas. - Ar Hjumas jau gavo rezultatus? Ar nenorėjo su jumis kalbėtis?

- Jis pareiškė, kad rezultatus pirmasis sužinosite jūs, - atsakė šerifas. Šyptelėjo. - Atrodo, daktarui Hjumui nepatiko idėja išvis ką nors sakyti grafystės šerifui.

- Toks jau Džordžas Hjumas, - tarė Tedas, ir šypsena pasirodė jo lūpose. - "Kietasis" - jo antras vardas.

Alanas pasimuistė savo krėsle.

- Gal ko nors išgersite, Alanai? - pasiūlė šeimininkė. - Alaus ar pepsikolos?

- Ne, dėkui. Grįžkime prie to, kuo tiki ir netiki valstijos policija. Jie netiki, kad kuris iš jūsų čia įsivėlęs, bet jie pasiliko teisę galvoti, neva taip galėjo atsitikti. Jie negali pripaišyti jums nakties ir šiandienos įvykių. Bendrininkui galbūt. Tam pačiam, kuris atseit apsisuko su tuo magnetofono įrašu, bet ne jums. Jūs buvote čia.

- O Darla Geits? - tyliai paklausė Tedas. - Mergina, kuri dirbo buhalterio ofise?

- Negyva. Sukapota kaip ir sakė, bet pirmiausia nušauta į galvą. Ji nesikankino.

- Tai melas.

Alanas nustebęs pasižiūrėjo į Tedą.

- Taip lengvai ji nebūtų atsipirkusi. Tik ne po to, ką iškrėtė su Klousonu. Pagaliau tai ji užvirė košę. Klousonas kyštelėjo šlamančiųjų - ne tiek daug, sprendžiant iš varganų jo finansų - ir ji užkibo, paleido ožį į daržą. Todėl tik nepasakokit man, kad Starkas nušovė ją prieš sukapodamas ir kad ji nesikankino.

- Gerai, - pasakė Alanas. - Buvo ne taip. Ar norite sužinoti, kaip viskas vyko *iš tikro?*

- Ne, - nutraukė jį Liza.

Nuo tylos kambaryje pasidarė nejauku. Rodėsi, kad net vaikai tai jaučia; jie be galo liūdnai žiūrėjo vienas į kitą. Tedas prakalbo pirmasis:

- Leiskit paklausti dar kartą. Kuo *jūs* tikite? Kuo tikite dabar?

- Aš neturiu jokios teorijos. Esu įsitikinęs, kad nefabrikavote Starko skambučio, nes garsintuvas neaptiko jokio šnypštimo nuo juostos, o juk tas prietaisas leidžia iššifruoti net Peno stoties garsiakalbį, pranešantį, jog "Piligrimas" į Bostoną stovi trečiajame kelyje. Ir šiandien jis tikrai iš ten išvyko. Į traukinį keleiviai pradėti leisti po dviejų trisdešimt šešios, o tai visiškai sutampa su jūsų pokalbio laiku. Bet man to ir nereikėjo. Jei pokalbis būtų įrašytas, kuris nors iš jūsų iškart būtų paklausęs, ką parodė garsintuvas, kai aš apie jį užsiminiau. Niekas iš jūsų to nepadarė.

- Ir visa tai dar jūsų neįtikino, šerife? - negalėjo atsistebėti Tedas. - Matau, kaip jūs mėtomas ir vėtomas - užtenka ir to, kad bandote susisiekti su daktaru Pritčardu - bet jūs negalėsite visą laiką laikytis kelio vidurio, juk teisybė? - jo balsas skambėjo liūdnai ir beviltiškai net jam pačiam.

- Vaikinas pats prisipažino, kad jis ne Starkas.

- O taip. Jis ir čia buvo nepaprastai nuoširdus, - nusijuokė Tedas.

- Kalbate, lyg tai jūsų nebūtų nustebinę.

- Nenustebino. O *jus?*

- Tiesą sakant, taip, nustebino. Po tokių kančių, kai įtikino, kad jo ir jūsų pirštų, balso atspaudai vienodi...

- Alanai, palaukit sekundę, - nutraukė jį Tedas.

Šerifas nutilo. Jis nenuleido susidomėjusio žvilgsnio nuo Tedo.

- Aš jums pasakojau šįryt, kad įtariu Džordžą Starką vykdant visas tas žmogžudystes. Ne bendrininkas, ne psichopatas, kuris kažkaip įsigudrino atrasti būdą, kaip pasisavinti svetimus pirštų atspaudus - jau nekalbu apie liudininkų visiškai patvirtintą išvaizdą, ir jūs manim netikite? O dabar?

- Ne, Tedai. Norėčiau atsakyti atvirkščiai, bet nieko negaliu padaryti. Galiu tik pasakyti, kad aš tikiu, jog jūs tuo tikite, - jis nukreipė akis į Lizą. - Jūs *abu.*

- Aš sieksiu sužinoti tiesą, nors yra pakankamai priežasčių nužudyti mane ir be to, - pasakė Tedas ir pridūrė. - Mane ir mano šeimą kartu. O dabar aš bent džiaugiuosi girdėdamas, kad jūs neturite jokios versijos. Vis žingsnis pirmyn. Aš noriu įrodyti, kad pirštų ir balso atspaudai nieko nekeičia, ir Starkas tai žino. Jūs galite kalbėti apie atmetimą neįmanomo ir palikimą galimo, nors ir labai neįtikėtino, bet šiuo atveju tas dėsnis neveikia. Jūs nepriimate Starko, o tai ir lieka visa kita atmetus. Leiskit pasinaudoti tokia analogija: jei jūs turėtumėte tiek daug duomenų apie auglį smegenyse, jūs nedvejodamas gultumėte ant operacinio stalo, net jei tikimybė, kad liksite gyvas, būtų visai maža.

Alanas išsižiojo, paskui papurtė galvą ir vėl susičiaupė. Svetainėje girdėjosi tik laikrodžio tiksėjimas ir vapantys mažyliai. Tedas staiga pajuto, kad čia jis praleido visą savo brandų gyvenimą.

- Viena vertus, jūs turite pakankamai svarius įrodymus atlikti detalų tyrimą, - tyliai reziumavo Tedas. - Antra vertus - niekuo nepagrįstą kažkieno tvirtinimą, kad jis "suprato, kas esąs" ir "atsipeikėjo". Ir vis dėlto jūs linkstate labiau tikėti tuo tvirtinimu, o ne įrodymais.

- Ne, Tedai. Tai netiesa. Aš kol kas nepriimu jokių tvirtinimų. Nei jūsų, bei jūsų žmonos, o juo labiau pasakytų telefonu. Aš dar nepasirinkau.

Tedas dūrė pirštu per petį į langą, kur per dailiai krentančias užuolaidas matėsi policijos automobilis su Bomontų apsauga.

- O kaip *jie? Jie* irgi dar nepasirinko? Aš meldžiu Dievo, kad jūs čia liktumėt, Alanai. Pasirinkčiau jus vietoj *armijos* policijos patrulių, nes jūs bent vieną akį laikysit pramerktą, kai tie kietai miegos.

- Tedai...

- Nesvarbu, - pasakė Bomontas, - tai tiesa. Jūs tai žinote... *ir Starkas tai žino.* Jis palauks. Ir kai visi nuspręs, kad Bomontams pavojus negresia, ir policija susivynios savo palapines, pasirodys Džordžas Starkas.

Jis nutilo. Jo veidą aptemdė gilus susimąstymas. Jame kovojo sielvartas, ryžtas ir baimė.

- Dabar aš noriu jums kai ką pasakyti - jums abiems. Aš puikiai žinau, ko jis nori. Jis nori, kad parašyčiau Starko vardu dar vieną romaną, greičiausiai dar vieną apie Aleksį Mešiną. Nežinau, ar sugebėsiu tą padaryti, bet jei man atrodys, kad tai nors kiek mums padės, aš pabandysiu. Metu "Auksinį šunį" ir pradedu šiąnakt.

- Tedai, ne! - suriko Liza.

- Nesijaudink, - pasakė jis. - Tai mane pribaigs. Neklausk, iš kur tai žinau; tiesiog žinau, ir tiek. Jeigu mirtis būtų galas, aš nedvejočiau. Bet aš tuo netikiu. Tiesą sakant, aš nemanau, kad jis yra žmogus.

Alanas nepratarė nė žodžio.

- Taigi! - pasakė Tedas tokiu tonu, kaip žmogus, pagaliau ką nors tvirtai nusprendęs. - Štai kokie reikalai. Aš negaliu, nenoriu, neturiu teisės. O tai reiškia, kad jis ateis. O kai ateis, vienas Dievas žino, kas nutiks tada.

- Tedai, - netvirtai pasakė Pengbornas, - jums reikia šiek tiek laiko, tik tiek. O tada daug kas paprasčiausiai... išsisklaidys lyg dūmai. Kaip košmaras ryte. Kaip pieno puta.

- Mums reikia ne to, - pasakė Liza. Jie pamatė ją tyliai verkiančią. Ne smarkiai, bet ant skruostų žibėjo ašaros. - Mums reikia surasti ką nors, kas jį *išjungtų.*

6

Alanas grįžo į Kasl Roką labai vėlai - namus pasiekė beveik antrą nakties. Jis įsigavo į namą kaip įmanydamas tyliau, pastebėjęs, kad ir vėl Enė užmiršo įjungti signalizaciją. Jau nesinorėjo nervinti ją dėl to - jos migrenos priepuoliai paskutiniuoju metu ypač padažnėjo, bet anksčiau ar vėliau reikės priminti.

Alanas ėmė kopti laiptais, pasiėmęs batus į rankas. Jis judėjo taip lengvai, jog rodės, kad plaukia. Šerifo kūnas buvo neįprastai grakštus -

visiška priešingybė Tedo Bomonto nerangumui, tik Alanas retai tą demonstravo. Atrodė, kad Pengborno kūnas buvo išsaugojęs kažkokią judėjimo paslaptį, kuri kėlė jo paties proto sąmyšį. Dabar visiškoje tyloje nebuvo ko slėptis, ir jis judėjo nelyginant makabriškas šešėlis.

Laiptų pusiaukelėj jis stabtelėjo... ir grįžo į apačią. Šalia svetainės policininkas buvo įsirengęs nediduką darbo kambarėlį su stalu ir keletu lentynų - to jam visiškai pakako. Jis stengėsi nesinešti darbo namo. Nors tas ne visada pavykdavo, Alanas stengėsi nuoširdžiai.

Šerifas uždarė duris, uždegė šviesą ir nukreipė akis į telefoną.

"Juk nesiruoši to daryti, ar ne? - paklausė jis savęs. - Šiaip ar taip, dabar pats vidurnaktis, o tas senis ne šiaip koks daktaras pensininkas, jis NEUROCHIRURGAS. Žiūrėk, pažadinsi, tai jis tau dar vieną skylę sėdynėje padarys".

Tada Alanas prisiminė Lizos Bomont akis, tamsias išgąsdintas akis, ir nusprendė padaryti, ką ketino. Gal net bus geriau; skambutis gilią naktį patvirtins, kad tai labai rimta, ir privers daktarą Pritčardą pasukti smegeninę. Vėliau Alanas galės perskambinti jam kokiu patogesniu metu.

"Kas žino, - mąstė jis, per daug nesivildamas (bet šypsodamas sau į ūsą), - gal jis NEPASTEBI skambučių vidury nakties".

Šerifas išsitraukė popieriaus lapelį iš uniformos kišenės ir surinko Hiujo Pritčardo telefono numerį Fort Laramyje. Jis liko stovėti pasiruošęs pykčio lavinai už tokį vėlyvą skambutį.

Bet nebuvo ko nerimauti; autoatsakiklis perdavė lygiai tą pačią žinią kaip ir praėjusį kartą.

Jis susimąstęs padėjo ragelį ir atsisėdo už stalo. Stalinė lempa metė šviesos pluoštą ant stalo paviršiaus, ir Alanas ėmė daryti rankomis įvairių gyvūnų šešėlius: triušį, šunį, vanagą, netgi visai pakenčiamą kengūrą. Jo rankos buvo apdovanotos taip pat kaip ir viskas kūnas - kai Alanas buvo vienas ir pailsėjęs. Paklusdamas grakščių ir greitų pirštų judesiams, lyg per cirko areną žygiavo paukščių ir gyvulių paradas. Šitas nedidelis spektaklis niekad nesiliovė žavėjęs ir linksminęs jo vaikus, kartu atitraukdavo ir jo paties mintis nuo rūpesčių.

Tik šįkart tas negelbėjo.

Daktaras Pritčardas nebegyvas. Starkas pasiekė ir jį.

Žinoma, tai neįmanoma. Alanui atrodė, kad jis greičiau patikės vaiduokliu, įrėmusiu revolverį jam į smilkinį, negu kažkokiu neįtikėtinu supermenu, kuris peršoka visą kontinentą vienu šuoliu. Jis galėjo sugalvoti ne vieną priežastį, kodėl žmogus palieka autoatsakiklį nakčiai. Ir ne paskutinė buvo ta, kad apsigintų nuo tokių įkyrių naktibaldų kaip šerifas Alanas Pengbornas iš Kasl Roko, Meino valstijos.

Taip, bet daktaras negyvas. Jis ir jo žmona. Koks gi jos vardas? Helga. "Aš tikriausiai žaidžiu golfą, o kur Helga - vienas Dievas žino". Bet aš žinau, kur Helga. Žinau, kur jūs abu. Jūs gulite perpjautom gerklėm, štai, ką aš manau, o ant jūsų svetainės sienos krauju parašyta: "ŽVIRBLIAI VĖL SKRENDA".

Alanas Pengbornas nusipurtė. Tai buvo beprotystė, bet jis vis tiek sudrebėjo. Lyg per kūną elektra būtų perbėgusi.

Jis susisiekė su Vajomingo valstijos informacija, gavo Fort Laramio šerifo ofiso telefoną ir paskambino ten. Ragelį pakėlė mieguistas dispečeris. Alanas prisistatė, paaiškino, su kuo bando susisiekti ir kur jie gyvena ir paprašė patikrinti, ar daktaro Pritčardo su žmona nėra išvykusių atostogauti sąraše. Jei daktaras su savo antrąja puse būtų išvažiavęs pailsėti, - o dabar pats sezonas, - jis tikriausiai praneštų vietos policijai ir paprašytų retkarčiais užmesti akį į tuščią namą.

- Gerai, - pasakė dispečeris, - palikit man savo telefono numerį. Paskambinsiu, kai turėsiu informaciją.

Alanas atsiduso. Čia irgi pagal policijos instrukcijas. Trauk jas devynios, tas instrukcijas, jei nedrėbteltum riebiau. Vaikinas nenorėjo nieko sakyti, kol nebus tikras, kad Alanas tikrai tas, kuo pasivadino.

- Ne, - pasakė šerifas, - aš skambinu iš namų, o dabar naktis...

- Čia irgi ne vidurdienis, šerife Pengbornai, - lakoniškai pastebėjo dispečeris.

Alanas atsiduso.

- Šventa tiesa, - pasakė jis, - kaip ir tai, kad jūsų žmona ir vaikai nemiega viršuje. Padarykit štai ką, drauguži: paskambinkite į Meino valstijos policijos valdybą Oksforde - numerį duosiu - ir patikrinkit mano vardą. Jie pasakys jums mano pažymėjimo numerį. Paskambinsiu po kokių dešimties minučių ir pasikeisim slaptažodžiais.

- Gerai, klausau, - pasakė vaikinas, bet visai neatrodė nudžiugęs. Šerifas spėjo, kad bus atitraukęs jį nuo kokios televizijos laidos ar šio mėnesio "Penthouse".

- Koks čia reikalas? - pasiteiravo dispečeris, pasitikslinęs dar kartą Oksfordo policijos valdybos telefoną.

- Nužudymo tyrimas, - paaiškino šerifas, - dar karštais pėdsakais. Nebūčiau trukdęs dėl niekų. - Ir padėjo ragelį.

Jis atsisėdo prie stalo, vėl ėmėsi šešėlių, kol minutinė laikrodžio rodyklė atskaičiuos dešimtį padalų. Laikas veik sustojo. Praėjus vos penkioms minutėms, atsidarė kambarėlio durys ir įėjo Enė. Ji buvo įlindusi į rausvus naktinius ir atrodė kažkaip vaiduokliškai; Alanas pajuto, kad šaltukas vėl pasiruošęs perlėkti jo kūnu. Jausmas buvo toks, lyg jis

būtų žvilgtelėjęs į ateitį ir pamatęs, kad ji nėra labai maloni. Greičiau bjauri.

“Kaip reikėtų jaustis, jei jis medžiotų mane? - staiga išsigando jis. - Mane ir Enę, Tobį, Todą? Kaip reikėtų jaustis, jei aš žinočiau, kas jis... ir niekas manim netikėtų?”

- Alanai? Ką tu čia veiki taip vėlai?

Jis nusišypsojo, pakilo nuo stalo, pakštelėjo jai į lūpas.

- Laukiu, kol narkotikai kiek išsivaikščios, - pasakė jis.

- Ne, iš tiesų - tai vis Bomonto reikalai?

- Taip. Bandžiau susirasti jo daktarą, kuris ką nors galėtų žinoti. Bet pataikiau ant autoatsakiklio, todėl teko skambinti į šerifo ofisą, ar jis neišvykęs ir nepalikęs namo apsaugai. Vaikinas, kuris atsiliepė, dabar tikrina mano patikimumą, - jis pažvelgė į žmoną su atsargiu susirūpinimu. - Kaip tu, mieloji? Skauda galvą?

- Ne, - atsakė ji, - išgirdau kaip grįžai, - ji nusišypsojo. - Tu tyliausias pasaulyje, kai nori, Alanai, tik niekaip negali įpratinti prie to savo automobilį.

Jis apkabino Enę.

- Puodelį arbatos? - pasiūlė ji.

- O ne. Stiklinę pieno, jei nesunku.

Enė paliko jį ir po minutės grįžo nešina pienu.

- Koks tas misteris Bomontas? - paklausė. - Esu mačiusi jį, o ir žmona kartais užsuka į parduotuvę, bet niekad neteko su juo kalbėtis, - ta parduotuvė vadinosi “Siuvi ir siuvi” ir priklausė Polei Čelmers. Enė Pengborn jau ketvirtus metus dirbo ten po kelias valandas.

Alanas pamąstė.

- Man jis patinka, - pagaliau atsakė. - Iš pradžių šiaip sau, maniau, kad jis šaltas kaip žuvis. Bet mačiau jį sunkiomis valandomis. Jis kažkoks... santūrus. Gal rašytojo profesija palieka savo atspaudą.

- Mane sužavėjo abi jo knygos, - pasakė Enė.

Jis pakėlė antakius.

- O aš nežinojau, kad tu jį skaitei.

- Tu niekad neklausei, Alanai. O kai išaiškėjo ta istorija su slapyvardžiu, pamėginau paskaityti tas kitas, - jos balse aiškiai jautėsi pasišlykštėjimas.

- Nieko gero?

- Tragiškos. Baisios. Net vienos neįstengiau pabaigti. Niekada nebūčiau patikėjusi, kad tas pats žmogus gali parašyti abi knygas.

“Žinai ką, mažule? - pagalvojo Alanas. - Jis irgi tuo netiki”.

- Tau reikėtų grįžti į lovą, - pasiūlė jis, - antraip atsikelsi su nauju migrenos priepuoliu.

Ji papurtė galvą.

- Atrodo, tas galvos monstras šįkart paliko mane ramybėje, - Enė metė į jį žvilgsnį iš po nuleistų blakstienų. - Aš dar nemiegosiu... jei tik labai ilgai neužtruksi.

Jis suėmė vieną krūtį per naktinius marškinius ir pabučiavo į pražiotas lūpas.

- Aš užlipsiu, kai tik baigsiu.

Enė išėjo, ir Alanas pastebėjo, kad praėjo daugiau negu dešimt minučių. Jis paskambino į Vajomingą ir susisiekė su tuo pačiu apsimiegojusiu dispečeriu.

- Maniau, kad pamiršot mane, bičiuli.

- Visai ne, - pasakė šerifas.

- Duosit savo numerį, šerife?

- 109-44-205-ME.

- Atrodo, tikras pinigas; tvarkelė. Gaila, kad teko gaišinti dėl tų patikrinimų taip vėlai, šerife Pengbornai, bet, tikiuosi, jūs suprantate.

- Taip. Ką sužinojote apie daktarą Pritčardą?

- O, jie su žmona iš tikrųjų yra atostogaujančiųjų sąraše, - atsakė dispečeris. - Abu išvyko į Jeloustouno parką, gyvena palapinėse iki mėnesio galo.

“Štai, - pagalvojo Alanas, - matai? O tu čia baidaisi šešėlių vidury nakties. Jokių perpjautų gerklių. Užrašų ant sienos. Tiesiog du seniai užsimanė paturistauti”.

Bet atrodo, tas mažai jį nuramino. Daktaras Pritčardas pasirodė kietas riešutėlis, ir vargu ar pavyks pasikalbėti su juo anksčiau nei po poros savaičių.

- Jei man reikėtų perduoti jam žinią, kaip manote, ar galėčiau jį surasti? - paklausė Alanas.

- Manyčiau, taip, - atsakė vaikinas. - Galite skambinti parko tarnyboms Jeloustoune. Jie tikrai žinos, kur jis, bent turėtų. Tai gali šiek tiek užtrukti, bet jie vis tiek suras jį. Man teko su daktaru susitikti kartą ar du. Toks malonus seniokas.

- Na, tas visai neprošal sužinoti, - pasakė Alanas. - Ačiū už paslaugą.

- Nėra už ką dėkoti - toks mūsų darbas, - šerifas išgirdo verčiamų lapų čiužėjimą ir puikiai įsivaizdavo, kaip už pusės kontinento šitas beveidis žmogus paima nebaigtą skaityti “Penthouse”.

- Labanakt, - pasakė jis.

- Labanakt, šerife.

Alanas padėjo ragelį ir liko sėdėti įbedęs akis į tamsų kambarėlio langą.

Starkas kažkur čia. Netoliese. Jis vyksta.

Šerifas vėl susimąstė, kaip jis jaustųsi, jei pavojus grėstų jo, žmonos ir vaikų gyvybėms. Ir jeigu tai žinotų, bet niekaip negalėtų įtikinti kitų.

“Tu vėl nešiesi darbą į namus, brangusis”, - išgirdo pasąmonėje žmonos balsą.

Ir tai tiesa. Dar prieš penkiolika minučių jis buvo įsitikinęs - ne galva, pačių nervų galiukais - kad Hiujis ir Helga Pritčardai guli negyvi kraujo klane. Tai pasirodė netiesa; jie ramiai ilsisi po žvaigždėtu Jeloustouno nacionalinio parko dangumi. Štai tau ir intuicija: tik galvą apsuka.

“Taip pasijus ir Tedas, kai mes išsiaiškinsim, kas čia iš tikro vyksta, - galvojo jis. - Kai mes rasim paaiškinimą, kad ir koks neįtikėtinas jis būtų, pasirodys, kad visa šita velniava paklūsta įprastiems gamtos dėsniams”.

Ar jis tikrai tuo tiki?

“Taip, - nusprendė šerifas, - tikrai. Bent jau savo galva”. Jo nervų galiukai nebuvo taip įsitikinę.

Alanas baigė savo pieną, išjungė stalinę lempą ir užlipo į antrą aukštą. Enė nemiegojo ir buvo gundančiai nuoga. Ji priėmė jį į savo glėbį, ir Alanas džiugiai leido sau pamiršti visus rūpesčius.

7

Starkas paskambino po dviejų dienų. Tuo metu Tedas Bomontas buvo “Deivo” parduotuvėje.

“Deive” galėjai rasti visko, ko širdis geidžia, ir tik už mylios nuo Bomontų namų. Ten galėjai užbėgti, kai tingėjosi pajudinti užpakalį iki Breverio supermarketo.

Tedas užsuko tą penktadienio vakarą nusipirkti šešeto “Pepsi”, bulvių traškučių ir kokio padažo. Jį lydėjo vienas apsaugos vyrukas. Buvo birželio dešimta, pusė septynių vakaro, ir dangus dar visai nesiruošė temti. Vasara, ta šauni žalia mergiotė, vėl apsilankė Meine.

Policininkas liko laukti mašinoje, o Tedas įėjo į vidų. Pasiėmęs savo gėrimą, Bomontas įklimpo prie padažų (kiekvieno skonis kitoks, o reikia visiems įtikti), kai suskambo telefonas.

Jis automatiškai kilstelėjo galvą pagalvojęs: “O! Na, gerai”.

Roza, pardavėja prie kasos, pakėlė ragelį, pasisveikino, kažką išklausė ir ištiesė jam telefoną, lyg jis būtų to laukęs. Tedą vėl apėmė tas nutolimo jausmas, paskutiniu metu labai padažnėjęs.

Jis jautėsi neįtikėtinai ramiai. Tik širdis kartą dungtelėjo ir viskas. Vėl plakė įprastu ritmu. Jis net nesuprakaitavo.

Ir nebuvo jokių paukščių.

Tedas nejuto nei to siaubo, nei to įniršio, kuris buvo jį užvaldęs per aną pokalbį. Jis net nepasirūpino paklausti Rozos, ar tai jo žmonai prisireikė dar tuzino kiaušinių ar ko kito, kol jis neišėjo iš parduotuvės. Jis žinojo, kas skambina.

Bomontas stovėjo prie "Megabucks" kompiuterio, kurio ryškiai žalias ekranas rėkė, kad praėjusią savaitę laimėtojo nebuvo, ir savaitinės loterijos bankas išaugo iki keturių milijonų dolerių. Jis paėmė iš Rozos ragelį ir pasakė:

- Sveikas, Džordžai.

- Sveikas, Tedai, - vėl tas minkštas pietietiškas akcentas, tik be juokingų pakniauksėjimų, kurie taip badė ausis ir buvo puikus pretekstas gražioms ir ne visai pašaipėlėms. Tedas spėjo pamąstyti, kiek pastangų reikėjo, kad Starkas atsikratytų kaimo stuobrio tarties.

"Ir mes jau ne vaikėzai, - pagalvojo Tedas. - Tik puora vuograujančių rašytojų".

- Ko tau reikia?

- Juk žinai atsakymą. Kam čia žaisti? Jau truputį per vėlu.

- Gal aš tik noriu išgirsti tai iš tavęs paties, - Tedui vėl grįžo tas kraupus jausmas, lyg jo sąmonė palieka kūną ir šliaužia telefono linija į tikslią pašnekovų pusiaukelę.

Roza pasitraukė į tolimąjį kasos kampą ir dabar traukė cigarečių pakelius iš blokų ir kišo juos į automatą. Ji taip stengėsi neklausyti pokalbio, kad darėsi juokinga. Nebuvo tokio žmogaus Ladlou - bent jau šitoje pusėje - kuris nežinotų, kad Tedą stebi ar saugo policija. Ir nereikėjo pačiam išgirsti gandus, jog žinotum juos sklindant. Be jokios abejonės, tie, kurie nelabai tikėjo Bomonto areštu už narkotikų laikymą, buvo šventai įsitikinę, kad jis sės už vaikų tvirkinimą ar žmonos mušimą. Vargšelė Roza kiek įmanydama stengėsi. Tedas buvo jai net dėkingas. Jam pasirodė, kad mato ją per antrą teleskopo galą. Tedas buvo kažkur telefono linijoje lyg ankštame triušio urvelyje, kur jo laukė ne broliai triušiai, o senas lapinas Džordžas Starkas, žmogus, kurio negali būti, bet vis dėlto yra.

Lapinas Džordžas, o čia, apačioje, Endsvilyje vėl skraido žvirbliai.

Jis kovojo su tuo jausmu, kovojo sukandęs dantis.

- Na, Džordžai, - tarė Tedas, pats nustebęs dėl piktdžiugiškų gaidelių savo balse. Jis buvo apsvaigęs, pagautas galingos nuotolio ir netikrumo bangos... o Viešpatie, bet balsas buvo toks žvalus ir tvirtas! - Ištark tai garsiai!

- Jei primygtinai to nori.

- Taip, noriu.

- Laikas pradėti naują knygą. Naują Starko romaną.

- Aš taip nemanau.

- Nekalbėk taip! - šito balso garsai buvo panašūs į kulkų švilpimą. - Aš nupiešiau visą paveikslą, Tedai. Nupiešiau jį tau. Nenorėk, kad nupieščiau ant tavęs.

- Tu miręs, Džordžai. Tau tiesiog neužtenka nuovokos atsigulti į žemę.

Rozos galva kryptelėjo į jo pusę; Tedas pagavo išplėstomis akimis mestą žvilgsnį, ir ji vėl ėmėsi cigarečių.

- *Prikąsk liežuvį*! - balse neslepiamas įniršis. O gal dar kas nors? Baimė? Skausmas? Abu? Gal Tedas tik mulkina save?

- Kas nutiko, Džordžai? - staiga įgėlė jis. - Nejaugi netenki savo vykusių minčių?

Tada įsivyravo pauzė. Tai Starką pritrenkė, tiesiog išmušė iš vėžių. Tedas buvo visiškai tuo tikras. Tik kodėl? Kas privertė Starką nutilti?

- Klausyk, broliuk, - pagaliau ištarė Starkas. - Duodu tau savaitę pradėti. Negalvok, kad gali plauti man smegenis, nes tai neįmanoma, - paskutiniame žodyje tikrai "o" virto "uo". Taip, Džordžas nuliūdęs. Tedui gali smarkiai atsirūgti, bet dabar jis jautė laukinį pasitenkinimą. Jis perkando Starką. Pasirodo, kad ne tik jis jautėsi bėjėgis ir pažeidžiamas per tuos košmariškai intymius pokalbius; jis sužeidė Starką, ir tai tiesiog nuostabu.

Tedas pasakė:

- Čia tu teisus. Aš nesiruošiu muilinti tau smegenis. Gal padarysiu ką kitą, tik ne tai.

- Tu gavai idėją, - pasakė Starkas. - Gerokai seniau, negu tas pienburnis sumanė tave šantažuoti. Taip, apie vestuves ir šarvuotą automobilį.

- Aš išmečiau visus savo užrašus. Su tavim viskas baigta.

- Ne, tai *mano* užrašus tu išmetei, bet tas nesvarbu. Tau nereikia jokių apmatų. Ir be jų išeis puiki knyga.

- Tu nesupranti. Džordžas Starkas *mirė*.

- Tu pats nieko nesupranti, - atšovė Starkas. Jo balsas buvo tylus. Kalbėjo jis pabrėžtinai. - Gauni savaitę. Ir jeigu neturėsi bent trisdešimt puslapių juodraščio, aš apsilankysiu pas tave, seni. Tik pradėsiu ne nuo tavęs - tai pernelyg paprasta. *Per daug* paprasta. Pirmiausia imsiuosi tavo vaikų. Jie mirs lėtai. Aš tuo pasirūpinsiu. Žinau kaip. Jie nesupras, kas vyksta, tik mirs agonijoje. Bet tu žinosi, žinosiu ir aš, ir tavo žmona tai žinos. Paskui jos eilė... tik prieš tai aš ją *paimsiu*. Supranti, ką turiu galvoje. O kai liksi vienas, Tedai, imsiuosi ir tavęs, ir tu mirsi kaip dar niekad nemirė joks žmogus žemėje.

Jis nutilo. Tedas girdėjo jį įnirtingai kasant ausį - kaip šuo karštą dieną.

- Tu nieko nežinai apie paukščius, - tyliai pasakė Tedas. - Tai tiesa, ar ne?

- Tedai, tu nesupranti. Jei nepradėsi tuoj pat, nukentės daug žmonių. Laikas nestovi vietoj.

- O, aš klausau tavęs įdėmiai, - patikino Tedas. - Aš tik stebiuosi, kaip tu galėjai parašyti ant Klousono ir Mirijamos sienų *tai, ko nežinai.*

- Užteks liežuviu malti, imkis darbo, mano mielas drauge, - pasakė Starkas, bet po dirbtiniu abejingumu Tedas galėjo išgirsti sąmyšį ir nepaaiškinamos baimės gaideles. - Ant sienų nebuvo nieko parašyta.

- O kaipgi. Buvo. Ir žinai ką, Džordžai? Tu nieko apie tai nežinai, nes tą parašiau *aš.* Dalis manęs buvo *ten.* Kažkokiu būdu dalis manęs buvo ten ir stebėjo tave. Ir atrodo, kad aš vienintelis iš mūsų žinau apie žvirblius, Džordžai. Gal aš ir parašiau tą frazę. Pagalvok apie tai... pagalvok gerai... prieš imdamas mane spausti.

- Klausykis, - įsakmiu tonu pasakė Starkas. - Klausyk manęs atidžiai. Pirmiausia vaikai... paskui žmona... tada tu. Pradėk knygą, Tedai. Tai geriausia, ką aš galiu tau patarti. Geriausias patarimas, kokį girdėjai per savo sumautą gyvenimą. Pradėk knygą. Aš nemiriau.

Ilga pauzė. Po to tyliai ir labai lėtai:

- Aš nenoriu *būti* miręs. Taigi drošk namo ir aštrink savo pieštukus, o jei pritrūksi įkvėpimo, pagalvok, kaip tavo mažyliai atrodys su veidukais, pilnais stiklo. Nėra jokių prakeiktų paukščių. Pamiršk juos ir pradėk rašyti.

Pasigirdo pypsėjimas.

- Eik tu... - iškošė Tedas į tuščią ragelį ir lėtai padėjo telefoną į vietą.

Septynioliktas skyrius
VENDĖS NELAIMĖ

1

Padėties įtampa turės vienaip ar kitaip sprogti - nesvarbu kaip - Tedas buvo tuo įsitikinęs. Džordžas Starkas taip paprastai nepasitrauks. Bet dviems dienoms praėjus po antrojo Starko skambučio Tedas ėmė tikėti, ir ne be Vendės pagalbos, kad viskas gali pasikeisti į gerąją pusę.

Svarbiausia, kad jis vėl matė kelrodę žvaigždę. Tos dvi dienos praėjo betikslėje ramybėje. Buvo sunku sekti net primityviausias televizijos programas ir visai neįmanoma skaityti, o mintis apie rašymą buvo tokia

nereali kaip ir idėja apie judėjimą šviesos greičiu. Bomontas šmirinėjo iš kambario į kambarį, prisėsdavo sekundei ir vėl eidavo. Jis pynėsi žmonai po kojų ir tampė jai nervus. Garsiai Liza nieko nesakė, bet Tedas jautė, jog jai nekart teko prikąsti liežuvį, kad neišsprūstų koks žodelis, kurį rūpestingai iškerpa redaktoriai iš jo romanų teksto.

Tedą traukė už liežuvio papasakoti apie antrą pokalbį su Starku, kai jis aiškiai išklojo, kas jo galvoje, prieš tai pasirūpinęs, kad pokalbio nebūtų galima įrašyti ir nebūtų liudininkų. Bet kiekvieną kartą jį sulaikydavo mintis, kad tai nieko nepakeis, tik dar labiau nuliūdins Lizą.

Dukart jis pasijuto besėdįs savo kabinete su "Berol" pieštuku rankoje ir bežiūrįs į supakuotą sąsiuvinių krūvą, sąsiuvinių, į kuriuos rašė savo romanus Starkas.

Tu gavai idėją... Apie vestuves ir šarvuotą automobilį.

Ir tai buvo tiesa. Tedas net buvo sugalvojęs pavadinimą, visai vykusį: "Plieninis Mešinas". Dar kai kas irgi buvo tiesa: dalis jo paties iš tikro norėjo rašyti. Lyg kažkoks niežulys toje nugaros vietoje, kur nepasiekia jūsų ranka.

Džordžas tau pakasys.

O, taip. Džordžas *mielu noru* tau pakasys. Bet tada Tedui kažkas atsitiks, nes dabar viskas pasikeitė. O kas gali atsitikti? Jis nežinojo, matyt, ir *negalėjo* žinoti. Tik Bomontas niekaip neįstengė atsikratyti vienos gąsdinančios minties. Buvo tokia žavi pasakėlė iš vaikystės apie mažą juoduką Sambą. Kai negriukas Sambas gelbėdamasis nuo tigrų įsiropštė į medį, tie iš įsiūčio įsikando viens kitam į uodegą ir ėmė suktis aplink medį vis greičiau ir greičiau, kol pavirto į sviestą. Tada berniukas sugramdė sviestą į molinį dubenėlį ir parnešė mamai.

"Džordžas alchemikas", - toptelėjo Tedui į galvą, sėdint prie rašomojo stalo ir baksnojant nudrožtu "Berol Black Beauty" į kraštą - šiaudus į auksą. Tigrus į sviestą. Knygas į bestselerius. O Tedą į... ką?"

Jis to nežinojo. Ir bijojo sužinoti. Bet jo, Tedo, neliks - jokių abejonių. Vietoj jo bus kažkas, kas *atrodys* kaip jis, bet už Tedo Bomonto veido bus kito protas. Guvus, nesveikas protas.

Jis pagalvojo, kad naujasis Tedas Bomontas bus kur kas grakštesnis... ir daug pavojingesnis.

Liza ir vaikai?

Ar Starkas paliks juos ramybėje sėdęs už vairo?

Tik ne jis.

Tedas mąstė ir apie bėgimą. Susisodinti Lizą ir vaikus į "Suburbaną" - ir dingti. Bet kas iš to? Kas iš to, jei senas lapinas Džordžas viską matys kvailio Tedo akimis? Jie gali nusidanginti ir į pasaulio kraštą, tik

kam? Kad apsidairę pamatytų eskimų šunų kinkiniu atskriejantį Džordžą Starką su atlenktu skustuvu?

Jis apsvarstė, bet tik dar greičiau ir ryžtingiau atmetė mintį paskambinti Alanui Pengbornui. Alanas pranešė jiems, kur dabar daktaras Pritčardas, ir jo sprendimas atidėti susitikimą su neurochirurgu, bent kol pastarasis su žmona grįš iš savo palapinių miestelio, Tedui pasakė viską, ką jis norėjo sužinoti apie šerifo tikėjimą ar, tiksliau, netikėjimą Starku. Jei jis ims pasakoti Alanui apie Starko skambutį "Deive", šerifas gali pamanyti, jog tai eilinis prasimanymas. Net jei Roza patvirtintų, kad Tedui skambino *kažkas,* šerifo Pengborno tai neįtikintų. Jis ir kiti šio baliaus policininkai per daug pastatė už netikėjimą.

Taigi dienos šliaužė lėtai ir be tikslo. Tuoj po antrojo pusiaudienio Tedas savo dienoraštyje įrašė: "Jaučiu, kad mano protas turi pažaboto arklio laisvę". Tai buvo vienintelis įrašas per visą savaitę, ir jis ėmė abejoti, ar išvis dar ką nors parašys. Naujasis jo romanas "Auksinis šuo" seniai nugrimzdo užmarštin. Atrodė, kad tokia jo baigtis visai natūrali. Labai sunku rašyti, kai kiekvieną minutę gali pasirodyti piktadarys, niekšas ir išpjauti visą šeimą prieš imdamasis tavęs.

Taip Tedas jautėsi tik prieš daugelį metų, kai metė gerti po Lizos persileidimo ir dar nebuvo pasirodęs Starkas. Tada, kaip ir dabar, Tedas jautė virš savęs pakibusią problemą, bet ji buvo nepasiekiama nelyginant tie vandens miražai, kuriuos matai virš įkaitusio asfalto karštą popietę. Kuo smarkiau jis prie jos bėgo, norėdamas pulti abiem rankom, sutrupinti į gabalus, sunaikinti, tuo greičiau ji išslysdavo, ir jis galiausiai liko be kvapo, o miražas pašaipiai mirgėjo horizonte.

Tas naktis jis blogai miegojo. Džordžas Starkas vėl vedė jį per ištuštėjusį namą, visi daiktai sprogdavo vos prisilietus, o paskutiniame kambaryje laukė žmonos ir Frederiko Klousono lavonai. Tą akimirką, kai jis pasiekdavo juos, nuo laidų ir medžių purptelėdavo tūkstančiai, milijonai paukščių, ir saulė nugrimzdavo į pilką miglą.

Kol Vendė nenusirito nuo laiptų, jis ir pats jautėsi kvailio įdaru, kuris tik ir laukia, kad ateis koks kraugerys žudikas, užsikiš servetėlę sau už apykaklės ir ims doroti jį šakute.

2

Dvynukai jau kuris laikas gerai ropojo, o paskutinį mėnesį vis dažniau bandė stotis įsikibę į kokį artimiausią stabilų (kartais ir ne visai) daiktą: tam puikiai tiko kėdės koja ar kavos staliukas; bet net tuščia kartoninė dėžutė čia galėjo praversti, jei tik ji nesubliukšdavo nuo vaiko svorio. Vaikai tiesiog sutverti įlįsti į visokias nelaimes, bet aštuoni mė-

nesiai, kai ropoti jau neįdomu, o vaikščioti dar neišmokta, - pats nelaimių aukso amžius.

Liza susodino juos žaisti ant saulės nušviestų grindų ketvirtis po keturių. Po dešimties minučių virtuoziško ropinėjimo ir bandymų netvirtai pastovėti ant kojyčių (rūpestingai stebint tėvams ir sesutei), Viljamas galiausiai įsikibo staliuko krašto. Jis apsidairė aplink ir kelissyk valdingai mostelėjo rankute. Tie gestai priminė Tedui kadrą iš senos kino kronikos, kur *Il Duce* iš balkono reiškia savo pagarbą liaudžiai. O tada spėjo sučiupti mamos puodelį ir susiversti ant savęs visą turinį, dar prieš žnekteldamas ant minkštos vietos. Arbata, laimei, jau buvo ataušusi, bet Viljamas tiek buvo įsikibęs į puoduką, kad krisdamas gana smarkiai kaukštelėjo į apatinę lūpytę. Berniukas pratrūko klykti. Vendė netruko prie jo prisijungti.

Liza paėmė Viljamą ant rankų, išraiškingai pasižiūrėjo į vyrą ir nusinešė vaiką į viršų, kur jo laukė paguoda ir sausos kelnaitės.

- Saugok princesę, - pasakė ji išeidama.

- Pasistengsiu, - pasakė Tedas ir netrukus įsitikino, kad auksinėje nelaimių eroje tokie pažadai skatiko neverti. Viljamas įsigudrino nudžiauti Lizos puoduką jai iš panosės, o Tedas pastebėjo Vendę lekiant kulvirsčia nuo trečios laiptų pakopos, kai jau nieko neišėjo pakeisti.

Tedas vartė žurnalus - ne skaitė, tiesiog sklaidė puslapius, apžiūrinėdamas nuotraukas. Baigęs vieną, jis nueidavo prie didžiulio krepšio šalia židinio ir išsirinkdavo kitą. Vendė mikliai judėjo visomis keturiomis galūnėmis per kilimą, ašaros buvo pamirštos greičiau, nei spėjo išdžiūti nuo putnių skruostukų. Ropodama ji nesustojo tyliai burzgusi kaip ir brolis; Tedas kartais galvodavo, ar tas “rum-rum-rum” nebus pasiskolintas iš automobilių ir sunkvežimių, matytų per televizorių. Jis pakilo, padėjo žurnalą ant krūvos viršaus ir ėmė rinktis naują. Neaišku kodėl, bet šįsyk akį užkliudė mėnesio senumo “Harper”. Jo elgesys labai priminė elgesį žmogaus, laukiančio savo eilės prie dantisto kabineto.

Staiga Tedas atsigręžė ir pamatė Vendę jau ant laiptų. Ji užsiropštė ten ir dabar svirduliavo prisilaikydama tik už plono turėklo strypo. Pamačiusi žiūrintį tėtį, mergaitė pompastiškai sumosavo rankute ir išsišiepė. Tas judesys tik išklibino ir taip jau nekokią pusiausvyrą ir pagreitino būsimą kritį.

- Jėzau, - apmirusia širdim sušnibždėjo Tedas ir pašoko ant kojų. Jis pamatė, kaip Vendė paleido atramą ir rengėsi žengti pirmyn. - *Vende, nedaryk to!*

Tedas kone perskrido kambarį ir būtų ją sugavęs, jei ne jo griozdiškumas. Vyras užkliudė koja kėslą, tas virto, ir Tedas išsitiesė ant grindų. Vendė nusirito aukštielninka, vos spėjusi išgąstingai surikti. Jos

kūnelis apsivertė ore. Tėvas klūpodamas bandė sugauti mergaitę, kol ji dar neatsitrenkė į žemę, bet veltui. Jos dešinė koja kliudė pirmą laiptelį, o galvutė dusliai stuktelėjo į grindis.

Ji suklykė, ir Tedas spėjo pagalvoti, kaip siaubingai skamba iš skausmo klykiantis mažylis, tada pagriebė ją į glėbį.

Viršuje Liza sunerimusi riktelėjo: "Tedai?", ir jis išgirdo skubius žingsnius koridoriumi.

Vendė bandė verkti. Pirmas skausmo klyksmas ištuštino jos plaučius ir dabar stojo tas paralyžiuojantis momentas, kai mergytė bandė įkvėpti oro ir imti verkti. Jis gali pažeisti ausų būgnelius, kai pagaliau tai atsitiks.

Jei išvis atsitiks.

Tedas žiūrėjo iš siaubo paklaikusiomis akimis į Vendės perkreiptą ir krauju užlietą veiduką. Šio spalva buvo beveik raudonai ruda, išskyrus skaisčiai raudoną žymę kaktoje, primenančią didžiulį kablelį. "Dieve, kas, jei ji uždus? Numirs, taip ir neįstengusi įtraukti oro į savo mažyčius plaučius?"

- Rėk, velniai griebtų! - suriko jai Tedas. Viešpatie, jos veidas! Pastėrusios akys! - *Rėk gi!*

- Tedai! - Lizos balsas buvo persigandęs, bet kažkaip nutolęs. Tas kelias sekundes tarp pirmojo Vendės klyksmo ir vis dar nesėkmingo bandymo atgauti kvapą Džordžas Starkas pirmąkart per aštuonias dienas buvo visiškai išguitas iš Tedo sąmonės. Vendė pagaliau konvulsiškai truktelėjo oro ir ėmė rėkti. Tedas, virpėdamas nuo palengvėjimo, prigIaudė ją prie peties ir liūliuodamas ėmė švelniai plekšnoti per nugarytę.

Liza bėgte nulėkė nuo laiptų, paspaudusi prie šono Viljamą it grūdų maišiuką.

- Kas atsitiko? Kas Vendei?

- Ji nusirito nuo trečio laiptelio. Dabar viskas gerai. Jau pradėjo verkti. O iš pradžių atrodė... atrodė, kad ji užsikimšo, - Tedas neužtikrintai nusijuokė ir parodė Vendę Viljamui, kuris dabar savo užuojautą seseriai reiškė gausiomis ašaromis.

- Kur tu žiūrėjai? - priekaištingai paklausė Liza. Ji mechaniškai siūbavo į šalis, ramindama Vendę.

- Aš... Aš ėjau paimti žurnalo. O paskui tik pamačiau, kad ji ant laiptų. Čia kaip Vilis su puoduku. Jie velniškai... guvūs. Kaip manai, ar kas nors neatsitiko galvai? Ji trenkėsi į kilimą, bet smarkiai.

Liza įdėmiai pasižiūrėjo į mergaitę, ypač į raudoną žymę, paskui švelniai pabučiavo. Vendės raudos ėmė tilti.

- Gal nieko. Pavaikščios porą dienelių su guzu. Reik tik dėkoti Dievui už kilimą. Aš nenorėjau tavęs užsipulti, Tedai. Žinau, kokie jie jud-

rūs. Aš tik... jaučiuosi, lyg turėtų būti mėnesinės, nors jos tęsiasi dabar bemaž visą laiką.

Mergaitės aimanos perėjo į šniurkštimą. Ir Viljamas pritildė savo dūdą. Jis ištiesė putlią rankutę ir grybštelėjo baltą sesers vasarinuką. Sesutė atsigręžė. Vilis kažką sukukavo, paskui ėmė balbatuoti saviškai. Ta jų šneka Tedui priminė užsienio kalbą, malamą taip greit, kad negalėjai pasakyti, kokia ji, ką jau kalbėti apie supratimą. Vendė nusišypsojo broliukui, nors iš akių dar byrėjo ašaros. Ir atsakė tuo pačiu balbatavimu. Vaikai įsitraukė į savo pasaulėlį, neprieinamą kitiems, nes tai - dvynukų pasaulis.

Vendė palietė Viljamo petį. Jie žiūrėjo vienas į kitą ir šnekučiavosi.

- *Kaip jautiesi, brangute?*

- *Taip, aš susimušiau, mielasis Viljamai, bet nesmarkiai.*

- *Gal nori likti namie, užuot važiavusi pas Stedlius į vakarėlį, širdele?*

- *Atrodo, ne, bet aš labai dėkinga, kad paklausei.*

- *Ar tikrai, mano mažoji Vende?*

- *Taip, brangusis Viljamai, nieko baisaus neatsitiko, tik bijau, kad būsiu prikakojusi savo kelnaites.*

- *Oi, balandėle, kaip NUOBODU!*

Tedas šyptelėjo ir apžiūrėjo Vendės koją.

- Atrodo, bus mėlynės, - pasakė jis. - Tiksliau, jau yra.

Liza padovanojo jam šypseną.

- Užgis, - pasakė ji. - Juk tai ne paskutinės.

Tedas pasilenkė ir pabučiavo dukrą į patį nosies galiuką, galvodamas, kaip greitai užeina ir praeina šitos audros - dar prieš trejetą minučių jis baiminosi, kad ji mirs nuo deguonies trūkumo - ir kaip greitai viskas užsimiršta.

- Ne, - sutiko Tedas, - tikrai ne paskutinės.

3

Kai vaikai pakirdo iš popiečio miego septintą vakaro, mėlynė ant Vendės kojos buvo pasidariusi tamsiai violetinė. Ji buvo ypatingai keistos formos.

- Tedai? - šūktelėjo Liza perrenginėdama Viljamą. Pažiūrėk čia.

Tedas išvystė Vendę, šiek tiek drėgną, bet nešlapią, ir išmetė kelnaites į vystyklų kibirą su užrašu "Jos". Paėmęs nuogą dukterį, Tedas priėjo pasižiūrėti, ką rado Liza. Jis dirstelėjo į Viljamą ir iš nuostabos išpūtė akis.

- Ką apie tai manai? - tyliai paklausė žmona. - Stebuklai ar dar kas?

Tedas kurį laiką nenuleido nuo Viljamo akių.

- Taip, - pagaliau ištarė jis. - Tikrai neįprasta.

Liza laikė spurdantį sūnų ant staliuko, prispaudusi ranka. Atsisukusi ji pažvelgė į vyrą.

- Ar tau viskas gerai?

- Taip, - atsakė Tedas. Jis nustebo išgirdęs tokį ramų savo balsą. Didžiulė balta drobulė, kuri gaubė jį paskutinėmis dienomis, nukrito nuo akių ir išnyko kažkur už jo. Ūmai jis suprato, kad kažkas ima aiškėti jo sąmonėje dėl tų paukščių, ir koks bus kitas jo žingsnis. Suprato dabar, žiūrėdamas į sūnų, pasipuošusį tokios pačios formos ir spalvos mėlyne lygiai toje pat vietoje kaip pas Vendę. Kai Viljamas čiupo puoduką ir nutūpė ant žemės, kojos užsigauti jis negalėjo, mąstė Tedas. Ir vis dėlto ant dešinės kojos klubo puikavosi tokia pati grybo formos mėlynė.

- Tu tuo *įsitikinęs?* - primygtinai pakartojo Liza.

- Jie pasidalijo mėlyne, - pasakė jis, žiūrėdamas į Viljamo koją.

- Tedai?

- Viskas gerai, - patikino jis ir palietė lūpomis jos skruostą. - Galgi aprenkim mūsų Psichę ir Somatą, kaip sakai?

Liza nusijuokė.

- Tedai, tu pamišęs, - pasakė ji.

Jis nusišypsojo jai. Šypsena buvo truputį įtempta, santūri.

- Taip, - pasakė jis. - Pamišęs kaip lapinas.

Tedas nunešė Vendę ant jos perrengimo staliuko ir vėl griebėsi vystyklų.

Aštuonioliktas skyrius

AUTOMATINIS RAŠYMAS

1

Jis palaukė, kol Liza nueis miegoti, ir tada užlipo į kabinetą. Minutę padelsė už miegamojo durų, klausydamas gilaus ritmingo jos kvėpavimo, kad įsitikintų ją giliai įmigus. Jis nebuvo tikras, kad pasiseks padaryti tai, ką nusprendė, bet jeigu pavyks, tai gali būti pavojinga. Labai pavojinga.

Bomonto kabinetas buvo įrengtas didžiulėje pastogėje ir padalytas į dvi zonas: “skaityklą” su knygų lentynomis, kušete ir supamąja kėde ir - tolimame ilgo kambario gale - darbo zoną. Šitoje kabineto dalyje kara-

liavo senoviškas rašomasis stalas; dizaineris nė menkiausia detale nepasistengė pridengti jo bjaurumo. Tai buvo pagyvenęs, randuotas darbo stalas be jokių pretenzijų į ką kita. Tedas įsigijo jį būdamas dvidešimt šešerių, ir Liza kartais juokaudavo, kad Tedas niekad nesutiks atsisveikinti su savo mediniu Žodžių Fontanu. Bomontai sutartinai šypsojosi iš šito pašmaikštavimo, lyg tai būtų juokai.

Virš šito dinozauro kabojo trys stikliniai žibintai, ir kai Tedas uždegdavo tik juos (tą padarė dabar), stalo paviršių užliedavo klaiki šviesa, lyg čia būtų ruošiamasi keistai bilijardo partijai. Nebuvo galima įspėti, kokios šio žaidimo taisyklės, bet tą vakarą, po Vendės kritimo, pašalinis stebėtojas Tedo veide būtų perskaitęs, jog lošiama iš daug.

Tedas sutiktų su tuo spėjimu šimtu procentų. Jam prireikė begalės pastangų išdrįsti žengti šitą žingsnį.

Akis užkliudė senasis “Remingtonas”, visas palindęs po uždangalu, tik palikęs kaip keliauninko nykštį kyšoti plieninį grąžinimo svertą. Tedas atsisėdo priešais jį, neramiai pagrojo pirštais į stalo kraštą, paskui atidarė stalčių rašomosios mašinėlės kairėje.

Stalčius buvo gilus ir platus. Tedas išsitraukė savo dienoraštį, paskui atitraukė stalčių iki galo. Ąsotis, kuriame jis laikė “Berol Black Beauty” pieštukus, nusirito į galą, pakeliui barstydamas savo turinį. Tedas ištraukė jį, padėjo į įprastą vietą ir surinkęs sukišo pieštukus.

Paskui uždarė stalčių ir įsmeigė žvilgsnį į ąsotį. Tas atsidūrė stalčiuje po pirmo priepuolio, kai ant “Auksinio šuns” rankraščio atsirado užrašas pieštuku: “ŽVIRBLIAI VĖL SKRENDA”. Tedas neketino daugiau imti jų į rankas... bet prieš keletą dienų jam teko pasišnekėti su vienu tokiu; ir štai jie - stovi, kur stovėjo daugelį metų, kai Starkas gyveno su juo, gyveno jame. Starkas ilgam nutildavo, išnykdavo. Bet vieną dieną šaudavo idėja, ir senas lapinas Džordžas strykteldavo iš jo galvos it velniukas iš magiškos skrynutės: “Štai ir aš, Tedai! Važiuojam, seni! Imamės reikalo!”

Ir po to kiekvieną dieną, išskyrus tris mėnesius, būdavo Starkas pasirodys lygiai dešimtą, įskaitant šeštadienius ir sekmadienius. Išdygs iš po žemių, čiups pieštuką ir ims keverzoti savo idiotiškus niekalus - niekalus, kurie apmokėdavo Tedo sąskaitas, nepakeliamas jo paties piniginei. Kai baigta knyga gulėjo ant stalo, Starkas vėl išnykdavo kaip pasakų senukas, pavertęs šiaudus auksu.

Tedas išsitraukė vieną pieštuką, apžiūrėjo dantų pėdsakus, įspaustus minkštame medyje, ir vėl įmetė į ąsotį. “Klik!” - bilstelėjo pieštukas.

- Tamsioji mano pusė, - sumurmėjo rašytojas. Bet ar tikrai Starkas - jo pusė? Ar jis išvis buvo jam kas nors? Išskyrus tą priepuolį ar transą

- nesvarbu, kas ten buvo, nuo tada, kai Tedas parašė paskutinio Starko romano "Kelionė į Babiloną" gale žodį "Pabaiga", Bomontas neėmė į rankas pieštuko net kokiai nors smulkmenai pasižymėti.

Nebuvo jokio reikalo juos naudoti; tai juk Džordžo Starko pieštukai, o Starkas miręs... bent taip manė Tedas. Jis vėl pagalvojo, kad vieną dieną juos paprasčiausiai išmes.

Bet dabar paaiškėjo, jog pieštukams dar teks padirbėti.

Jis ištiesė ranką plačiagurklio ąsočio pusėn, paskui atitraukė, lyg ranka būtų palietusi įkaitusią krosnį.

Ne dabar.

Tedas išsiėmė "Scripto" parkerį iš marškinių kišenės, atsivertė dienoraštį, pagalvojo ir ėmė rašyti.

Jei verkia Viljamas, verkia ir Vendė. Bet aš pastebėjau, kad ryšys tarp jų daug stipresnis ir gilesnis. Vakar Vendė nusirito laiptais ir užsidirbo mėlynę, mėlynę, kuri atrodo kaip didžiulis violetinis grybas. Kai vaikai pabudo. Viljamas irgi turėjo mėlynę. Toje pačioje vietoje ir tokios pačios formos.

Tedas dienoraštyje dažnai nukrypdavo į autointerviu. Jis jau seniai suvokė, kad jo pasirinktas kelias - atsakymų į painiausius klausimus paieška - reikalauja visiškai kitokios formos... ar atspindi visiškai neįprastą aspektą: jo sąmonės ir dvasios skilimą. Kažką, kas vienu metu buvo ir fundamentalu, ir mistiška.

Klausimas: Jei padarysi abiejų mėlynių skaidres ir sudėsi jas palyginimui, ar pasirodys, kad jos absoliučiai vienodos?

Atsakymas: Taip, tikriausiai taip ir bus. Tai kaip pirštų atspaudai. Ir kaip balso atspaudai.

Tedas tylėdamas ir paskendęs apmąstymuose baksnojo parkeriu į dienoraščio puslapį. Paskui vėl pasilenkė ir ėmė dar greičiau rašyti.

Klausimas: Ar Viljamas ŽINO, kad turi mėlynę?

Atsakymas: Ne. Nemanau.

Klausimas: Ar aš žinau, kas yra žvirbliai ir ką jie turėtų reikšti?

Atsakymas: Ne.

Klausimas: Bet aš žinau, kad jie YRA. Tiek aš žinau, tiesa? Kad ir kuo Alanas Pengbornas ar kuris kitas tikėtų, aš žinau, kad žvirbliai YRA, taip pat ir tai, jog jie vėl skrenda, juk taip?

Atsakymas: Taip.

Parkeris jau lakstė popieriumi nesustodamas. Tedas seniai nerašė taip greitai ir nesąmoningai.

Klausimas: Ar Starkas žino apie žvirblius?

Atsakymas: Ne. Jis sakė nežinąs, ir aš juo tikiu.

Klausimas: Ar aš TIKRAI juo tikiu?

Jis akimirką stabtelėjo ir varė toliau.

Starkas žino, kad yra KAŽKAS. Bet ir Viljamas turi žinoti, kad kažkas yra - jei ant kojos mėlynė, ji turi skaudėti. Vendei mėlynė atsirado krentant laiptais. O Viljamas nutuokia tik tiek, kad jam vienoje vietoje skauda.

Klausimas: Ar Starkas žino, kad jis turi skaudamą vietą? Pažeidžiamą vietą?

Atsakymas: Taip. Manau, jis žino.

Klausimas: Ar paukščiai priklauso man?

Atsakymas: Taip.

Klausimas: Ar tai reiškia, jog kai jis ant Klousono ir Mirijamos sienų užrašė "ŽVIRBLIAI VĖL SKRENDA", jis nesuprato, ką daro, ir negalėjo prisiminti, kada jis tai padarė?

Atsakymas: Taip.

Klausimas: Kas parašė apie žvirblius? Kas parašė tą frazę krauju?

Atsakymas: Tas, kuris žino. Tas, kuriam priklauso žvirbliai.

Klausimas: O kas žino? Kas žvirblių šeimininkas?

Atsakymas: Aš esu tas, kuris žino. Aš šeimininkas.

Klausimas: Ar aš ten buvau? Ar aš buvau, kai jis žudė?

Tedas vėl trumpam sustojo. "Taip", - parašė jis, ir tada - "ne". *Ir taip, ir ne. Aš negirdėjau paukščių, kai Starkas nužudė Homerą Gamašą ir Klousoną, bent jau to neprisimenu. Aš manau, kad tai, ką aš žinau... ką aš MATAU... gali augti.*

Klausimas: Ar jis mato tave?

Atsakymas: Nežinau. Bet...

- Turėtų, - sumurmėjo Tedas. Ir parašė:

Jis turėtų mane pažinti. Jis turėtų mane matyti. Jei jis išties PARAŠĖ romanus, jis seniai mane pažįsta. Ir jo žinojimas, jo matymas taip pat auga. Negi ta pelengavimo ir įrašymo aparatūra neprajuokino seno lapino Džordžo? Žinoma, prajuokino. Juk jis žinojo, kad ji ten. Sudėtinga dešimt metų prasėdėti prie detektyvinių romanų rankraščių ir nežinoti apie tokius daikčiukus. Todėl tai jį ir prajuokino. Prajuokino, nes kai jam prireikė su tavim pasikalbėti be liudininkų, jis tiksliai žinojo, kur tu būsi ir kaip tave susirasti, juk taip?

Taip. Starkas skambino į namus, kai norėjo būti visų išgirstas, o į "Deivą", kai norėjo pasikalbėti akis į akį. Kodėl jam reikėjo liudininkų pirmuoju atveju? Todėl, kad jam reikėjo perduoti žinią jo klausančiai policijai - žudikas ne Džordžas Starkas, ir pats tai suvokia... sudeda ginklus ir neketina nudobti Tedo ir jo šeimos. Buvo ir kita priežastis. Jis norėjo parodyti Tedui balso atspaudus, kurie, be abejonės, turėjo būti daromi. Starkas žinojo, jog policininkai nepatikės įrodymais, kad ir kokie nenuginčijami jie būtų... o Tedas patikės.

Klausimas: Iš kur jis žino, kur mane rasti?

Tai, atrodo, neblogas klausimas, tiesa? Iš tos pačios serijos kaip ir klausimai, kokiu būdu du žmonės gali turėti vienodus pirštų ir balso atspaudus arba kaip du vaikai užsistato visiškai vienodas mėlynes... nors tik vienas iš jų užsigavo kojytę krisdamas.

Bet Tedas žinojo, kad panašių keistenybių yra užfiksuota literatūroje, bent jau iš dvynių istorijų; identiškų dvynių ryšiai buvo dar gilesni. Prieš kokį pusmetį jam teko skaityti vieną tokį straipsnį. Pats turėdamas dvynukus, jis perskaitė jį itin atidžiai.

Ten buvo pasakojamas atsitikimas su dviem identiškais dvyniais, kuriuos skyrė visas kontinentas, bet vienam susilaužius kairę koją, kitas ėmė raitytis nuo tokių pačių skausmų net nežinodamas, kas atsitiko jo broliui. Buvo identiškos dvynukės, kurios susikūrė bendrą kalbą, suprantamą tik joms vienoms. Jos taip ir neišmoko anglų kalbos, nors jų intelektas buvo labai aukštas. Kam joms ta anglų kalba? Jos turėjo viena kitą... ir tai viskas, ko joms reikėjo. Ten buvo aprašytas nuo gimimo atskirtų dvynių gyvenimas, kurie susitiko tik būdami jau suaugę. Tada paaiškėjo, kad jie abu vedė tų pačių metų tą pačią dieną neįtikėtinai panašias žmonas tokiais pačiais vardais. Dar daugiau, abi poros pavadino savo pirmagimius Robertais. Abu Robertai gimė tais pačiais metais, tą patį mėnesį.

Pusė ir pusė.

Du kryžiaus skersiniai.

- Jonas ir Ona - viena galva, - sumurmėjo Tedas. Jis pasilenkė ir apvedė paskutinę eilutę:

Klausimas: Iš kur jis žino, kur mane rasti?

Apačioje parašė.

Atsakymas: Nes žvirbliai vėl skrenda. Ir todėl, kad mes dvyniai.

Tedas atvertė švarų dienoraščio lapą ir padėjo parkerį į šoną. Smarkiai dunksėjo širdis, oda šiurpo iš siaubo, ranka išsitiesė ir ištraukė vieną "Berol" pieštuką iš ąsočio. Tas, rodos, nudegino nemalonia šiluma.

Atėjo metas dirbti.

Tedas Bomontas užsikniaubė virš balto lapo, padelsė kiek ir užrašė viršuje didžiosiomis raidėmis: "ŽVIRBLIAI VĖL SKRENDA".

2

Ką gi jis ruošėsi daryti su pieštuku?

Bet Tedas žinojo ir tai. Jis norėjo pabandyti rasti atsakymą į paskutinį klausimą, tokį akivaizdų, kad nevertėjo vargintis jį rašyti: ar jis gali sąmoningai sukelti transo būseną? Ar gali *priversti* žvirblius skraidyti?

Ta mintis įsikūnijo į fizinio kontakto formą, apie kurią jam teko skaityti, bet niekada nepatyrė realybėje: automatinis rašymas. Asmuo, bandantis susisiekti su mirusio (arba gyvo) siela, tiesiog laisvai laikė parkerį ar pieštuką rankoje ant švaraus popieriaus lapo ir paprasčiausiai laukė pasireiškimo. Tedas kažkur skaitė, kad automatinis rašymas, dažniausiai naudojantis vidža lenta*, neretai buvo vertinamas kaip žaidimas, vakarėlių paįvairinimas, nepaisant perspėjimų, jog tai gali būti labai pavojinga, nes kontaktuotojas rizikuoja patekti į įvairių formų įtaką. Tedas nei tikėjo, nei netikėjo tuo; tai tiesiog buvo taip svetima jo paties gyvenimui, kaip pagoniškų stabų garbinimas ar kaukolės trepanacija sumažinti galvos skausmui. Dabar tai turėjo savo negailestingą logiką. Tik jam teks iššaukti žvirblius.

Jis ėmė galvoti apie juos. Jis bandė iššaukti tų *tūkstančių* paukščių vaizdą, paukščių, tupinčių ant stogų ir telefono linijų ankstų pavasario rytą ir laukiančių telepatinės komandos pakilti.

Ir vaizdas iškilo... bet buvo lėkštas ir nerealus, negyvas proto kūrinys. Kai pradėdavo rašyti, Tedą dažnai apimdavo panaši būsena - sausi ir bevaisiai pratimai. Ne, dar blogiau. Pradžia visada atrodė kažkokia nešvanki lyg lavono glamonėjimas.

Bet jis jau įprato, kad neišsklaidžius tos nuotaikos reikia rašyti, ir kažkas įsijungs iš šono, kažkas nuostabaus ir kartu kraupaus. Žodžiai, kaip atskiri vienetai, ims nykti. Personažai, kurie iki tol buvo nenatūralūs ir negyvi, išsimiklindavo, lyg pasėdėję uždaryti vien su duona ir vandeniu, kad numestų lašinukus ir vėl galėtų atlikti neįtikėtinus piruetus. Kažkas imdavo darytis jo *smegenyse;* jis kone jautė, kaip pasišiaušusios elektros linijos ima tiesintis, virsta tingiomis delta bangomis.

Dabar Tedas sėdėjo palinkęs virš dienoraščio su pieštuku rankoje ir stengėsi, kad tai įvyktų. Bet laikas bėgo, nieko gero neišėjo, ir jis jautėsi vis kvailiau.

Į galvą įsisuko eilutė iš animacinio filmuko “Rokis ir Bulvinklis” ir niekaip nenorėjo jos palikti: “Eni-meni-čili-beni, dvasia, kalbėk!” Ką jis dabar pasakytų Lizai, jei ta žvilgteltų į kabinetą ir pamatytų Tedą su popieriaus lapu ir pieštuku kelios minutės iki vidurnakčio? Jog jis bando nupiešti kiškį spalvinimo knygutėje, kad gautų Įžymių dailininkų mokyklos Niū Heivene stipendiją? Velnias, juk jis net neturi spalvinimo knygutės.

Jis norėjo kišti pieštuką į ąsotį, paskui sustojo. Pasisuko su kėde į langą stalo kairėje.

---

* Ouija board - lenta su alfabeto raidėmis ir skaičiais, naudojama žmonių tikint, kad ji padės gauti žinią iš mirusiųjų.

Ant lango briaunos tupėjo paukštis ir spoksojo į jį juodomis akutėmis.

Tai buvo žvirblis.

Tedui bežiūrint prisijungė antras.

Ir dar vienas.

- O Dieve, - ištarė Tedas drebančiu balsu. Dar niekad gyvenime jis nebuvo taip išsigandęs... ir staiga jį užliejo jausmas - tai *vyksta.* Panašiai jis jautėsi kalbėdamas su Starku, bet dabar jausmas buvo stipresnis, daug stipresnis.

Atskrido dar vienas žvirblis, pirmieji paliko jam vietos. O už jų Tedas pamatė visą virtinę paukštelių, sutūpusių ant sandėliuko, kuriame Bomontai laikė žoliapjovę ir Lizos mašiną. Ne pirmos jaunystės sandėliuko stogas linko nuo žvirblių svorio.

- O Dieve, - pakartojo jis ir išgirdo savo balsą, sklindantį tarsi už milijono mylių, persunktą siaubo ir nuostabos. - O švenčiausias Dieve, jie tikri - *žvirbliai yra tikri.*

To jis nebūtų įstengęs net įsivaizduoti... bet dabar nebuvo laiko svarstyti, nebuvo ir *su kuo.* Kabinetas kažkur išnyko, ir Bomontas atsidūrė Bergenfilde, Ridžvėjaus rajone, kur buvo jo gimtinė. Aplinkui buvo taip tylu ir tuščia kaip Starko košmare; jis apžiūrinėjo tylų mirusiųjų pasaulio priemiestį.

Bet vis dėlto ten buvo gyvybės: kiekvieno namo stogas buvo aplipęs čirškiančiais žvirbliais. Nuo jų linko kiekviena televizijos antena. Medžiai knibždėte knibždėjo jų. Per pilkus kūnelius nesimatė telefono laidų. Paukščiai užtūpė mašinas ir didžiulę mėlyną pašto dėžę Djuko gatvės ir Marlboro prospekto kampe, stovą dviračiams priešais universalinę parduotuvę, kur jis vaikas būdamas bėgdavo parnešti mamai pieno ir duonos.

Pasaulį užpildė žvirbliai, laukiantys signalo skristi.

Tedas Bomontas atsilošė, plona seilių srovelė pasirodė lūpų kampučiuose, kojos konvulsiškai trukčiojo, o langus užtraukė pilka žvirblių užuolaida, stebinti jį tūkstančiais akių-karoliukų. Iš jo burnos išsiveržė duslus gargimas. Akys užvirto, subaltavo akių obuoliai.

Pieštukas palietė popierių ir ėmė rašyti.

SESE

Išraitė jis lapo viršuje. Praleido dvi eilutes, ir pasirodė L formos ženkliukas, kuriuo prasidėdavo kiekvienas naujas Starko paragrafas. Tedas rašė:

Moteris ėmė trauktis nuo durų. Ji padarė tą beveik akimirksniu, dar nespėjus iki galo atsidaryti durims, bet buvo per vėlu. Mano pirštai išlindo kulkos greičiu pro durų plyšį ir sugriebė jos ranką.

Žvirbliai pakilo.

Pakilo visi kartu - ir tie, kurie buvo Tedo galvoje iš gimtojo miestelio Bergenfildo, ir tie, už namo Ladlou langų... *tikri.* Jie vienu metu pakilo į skirtingą dangų: į šviesią 1960-ųjų pavasario žydrynę ir tamsią 1988 metų vasaros naktį.

Pakilo, ir mažyčių sparnelių plazdėjimas susiliejo į pulsuojantį pilką kilimą.

Tedas išsitiesė... bet ranka liko prikaustyta prie pieštuko, vedžiojančio lape žodžius.

"Padariau tai, - pagalvojo jis apsvaigęs, braukdamas seiles nuo lūpų ir smakro kaire ranka. - Padariau... ir Dievas mato, aš bijau. Kas tai?"

Jis pažvelgė į žodžius, slystančius iš po rankos, širdis mušė taip stipriai ir greitai, kad jautė pulsą kakle. Sakiniai, išsirikiavę ant mėlynų linijų, buvo rašyti jo rašysena - bet visi Starko romanai irgi rašyti jo ranka. "Vienodi pirštų atspaudai, toks pats skonis cigaretėms, identiškos balso charakteristikos - būtų keista, jei braižas pasirodytų skirtingas", - pagalvojo Bomontas.

Raštas jo kaip ir seniau, bet iš kur tie *žodžiai?* Tik ne iš jo galvos; nėra jokios abejonės, joje viešpatavo tik neapsakomas siaubas ir stingdantis sąmyšis. Jis nejautė savo rankos. Atrodė, kad dešinė ranka baigėsi trys coliai virš riešo. Pirštuose nesijautė jokios įtampos, nors jie spaudė pieštuką tokia jėga, kad nykščio, smiliaus ir didžiojo piršto galiukai buvo pabalę. Tokį nejautrumą galėjai palyginti tik su užmarinimu gera novokaino doze.

Pieštukas pasiekė lapo apačią. Nejautri ranka pakilo, atvertė kitą lapą, ištiesino jį ir tęsė.

Mirijama Kouli išsižiojo rėkti. Aš tykojau čia pat, už durų, jau beveik keturias valandas kantriai laukiau, negėriau kavos ir nerūkiau cigarečių (norėjau užsirūkyti ir, žinoma, tą padarysiu, kai viskas bus baigta, bet iki tol privalėjau būti be galo atsargus, nes kvapas galėjo ją nubaidyti). Turėsiu užmerkti Mirijamai akis, perrėžęs gerklę.

Tedas su stingdančiu kraują siaubu suprato skaitąs paties žudiko ataskaitą apie Mirijamos Kouli mirtį... ir šįkart prieš akis stojo ne padrikas žodžių kratinys, o rišlus ir brutalus pasakojimas žmogaus, kuris,

nepaisant savo žiaurumo, buvo ypatingai efektyvus rašytojas - pakankamai efektyvus, kad savo romanais sužavėtų milijonus skaitytojų.

"Džordžo Starko debiutas biografiniame žanre", - pagalvojo Tedas liguistai.

Jis padarė tai, ko siekė: surado kontaktą ir kažkaip įlindo į Starko sąmonę, visai taip, kaip Starkas bus kažkokiu būdu įlindęs į jo paties. Bet kas išdrįs spėti, kokias žvėriškas jėgas jis gali pažadinti tai pasiekęs? Kas galėtų pasakyti? Žvirbliai ir tas suvokimas, kad jie yra tikri, pribloškė, bet dabar šimtąkart blogiau. Jis dar stebėjosi, kad pieštukas ir sąsiuvinis liečiant atrodo šilti? Nieko nuostabaus. To žmogaus smegenys - sumauta aukštakrosnė.

O dabar - Jėzau! Štai kur! Išlindę iš jo paties rankos! Jėzau Kristau!

- Galvoji, ar nepasiseks šituo daikčiuku suknežinti man kaukolę, sese? - paklausiau aš jos. - Štai ką pasakysiu - tai nevykusi mintis. O tu juk žinai, kas atsitinka žmonėms, kurie praranda vykusias mintis, tiesa? Ašaros dabar ritosi jos skruostais.

Kas nutiko, Džordžai? Nejaugi netenki savo vykusių minčių?

Nieko *nuostabaus,* kad tie žodžiai sustabdė beširdį niekšą keletą sekundžių. Juk jei viskas vyko taip, pats Starkas ištarė juos prieš nužudydamas Mirijamą.

Aš BUVAU įlindęs į jo sąmonę per žmogžudystę - aš BUVAU ten. Štai kodėl aš ištariau tą frazę per pokalbį "Deive".

Štai Starkas verčia Mirijamą paskambinti Tedui, paskui pats surenka numerį, nes ji per išgąstį pamiršo (nors būdavo savaičių, kai moteris skambino pustuzinį kartų). Tas Starko atlaidumas ir supratimas Tedui pasirodė tiek pat baisus, kiek įtikinantis. O dabar Starkas paima skustuvą, kad...

Bet jis nenorėjo to skaityti ir neskaitys. Tedas pakėlė ranką, riešas buvo it švininis. Suirus pieštuko, rankos ir popieriaus kontaktui, nejautrumas išnyko. Ėmė skaudėti įtempti raumenys, ypač smiliaus; pieštukas paliko įspaudą, dabar ėmusi rausti.

Žiūrėdamas į primargintą puslapį, Tedas negalėjo atsigauti iš nuostabos ir baimės. Nieko pasaulyje jis taip nebijojo, kaip vėl paliesti pieštuku popierių, kad nutrauktų tą klaikų ryšį tarp savęs ir Starko... Bet jis siekė ne perskaityti apie Miros Kouli nužudymą, ar ne?

Tarkim, paukščiai grįš?

Ne, neturėtų. Jeigu jau atliko savo vaidmenį. Kontaktas, kurį jie užmezgė, vis dar veikė. Tedas nesuprato, iš kur šita mintis atėjo jam į galvą, bet buvo tuo įsitikinęs.

“Kur tu, Džordžai? - pagalvojo jis. - Kaip čia yra, kad aš tavęs nejaučiu? Gal todėl, kad tu abejoji mano egzistavimu kaip ir aš tavo? Ar dar kas nors? Kur, po velnių, tu ESI?

Jis bandė įsivaizduoti tą mintį kaip ryškią raudoną neono iškabą prieš akis. Tada jis vėl pagriebė pieštuką ir lėtai nuleido jį ant dienoraščio.

Vos tik pieštuko galiukas palietė popierių, ranka pakilo ir ištiesino lapą, kad būtų patogiau rašyti, kaip ir anąkart. Tada pieštukas grįžo prie lapo pradžios ir parašė:

- Nesvarbu, - pasakė Mešinas Džekui Rengliui. - Visur tas pat, - jis patylėjo. - Išskyrus gal tik namus. Ir aš žinosiu tai, kai ten pateksiu.

“Visur tas pat”, - jis iškart pažino tą eilutę, paskui ir visą tekstą. Žodžiai buvo iš pirmo Starko romano “Mešino kelias”, iš pirmosios dalies.

Šįkart pieštukas pats sustojo, Tedas pakėlė jį ir permetė akimis iškeverzotas eilutes, šaltas ir dygias. “Išskyrus gal tik namus. Ir aš žinosiu tai, kai ten pateksiu”.

“Mešino kelyje” tie namai buvo Fletbušo aveniu, kur Aleksis Mešinas praleido savo vaikystę, šveisdamas biliardinę, kurią laikė jo alkoholikas tėvas. O kur namai šitoje istorijoje?

“Kur yra namai?” - pamanė Tedas ir lėtai nuleido pieštuką ant popieriaus lapo.

Jis išvedžiojo eilę lėkštų m formos figūrų. Sustojo, paskui vėl tęsė.

Namai ten, kur yra pradžia

parašė pieštukas paukščiukų apačioje.

Kalambūras. Ar jis ką nors reiškia? Ar išvis yra tas kontaktas, ar jis tiesiog mulkina save? Jis, be abejonės, buvo, kai pasirodė paukščiai ir ėmė lietis pirmas žodžių srautas, bet dabar šilumos ir prievartos jausmas nusilpo. Jo ranka liko apmirusi, ir pirštai tvirtai spaudė pieštuką, - tai liudijo gilus įspaudas smiliuje, - tik ar tai ką nors reiškė? Negi jis neskaitė tame pačiame straipsnyje apie automatinį rašymą, jog žmonės neretai apgaudinėja save taja vidža lenta, nes jų ranką vedžioja ne dvasios, o jų pačių nesąmoningi norai ir mintys?

Namai ten, kur yra pradžia. Jeigu tai rašė Starkas ir tas kalambūras apskritai ką nors reiškia, pradžia turi būti čia, šiuose namuose, ar ne? Nes čia gimė Džordžas Starkas.

Staiga mintyse iškilo to prakeikto "People" straipsnio atkarpa.

"Įsukau popieriaus lapą į mašinėlę, ketindamas spausdinti... bet turėjau išimti. Aš visus savo kūrinius spausdinau. Bet Džordžas Starkas kažkodėl nemėgo rašomųjų mašinėlių. Galbūt todėl, kad jam neteko lankyti spausdinimo kursų tuose akmeniniuose viešbutukuose, kur prabėgo didžioji dalis jo gyvenimo".

Miela. Baisiai miela. Bet tas nė iš tolo nepanašu į tiesą, ar ne? Apskritai imant, toli gražu ne pirmas ir ne paskutinis (jei pavyks išgyventi) kartas, kai Tedas pasakojo istoriją, smarkiai nutolusią nuo tiesos. Ir tada nebuvo vien melas ar tiesos pagražinimas; tai buvo tiesiog nesąmoningas tikrų ir išgalvotų faktų perpynimas, toks būdingas visiems rašytojams. Taip atsitinka ne todėl, kad nori pasirodyti geresnis negu iš tikrųjų esi, nes dažniausiai atsitinka kaip tik atvirkščiai, ir tu atrodai tik kvailesnis ir juokingesnis negu esi. Kokiam filme vienas žurnalistas pasakė: "Jeigu turite rinktis tiesą ar legendą, spausdinkite legendą"? Tai, kas nešvanku ir amoralu dokumentiniam reportažui, puikiausiai tinka fantastikai. Tas "yra" ir "atrodo" persipynimas palieka atspaudą - nelyginant nuospaudas ant pirštų nuo gitaros ar kosulį po ilgų rūkymo metų.

Faktai, susiję su Starko gimimu, iš tikro smarkiai skyrėsi nuo "People" versijos. Nebuvo jokio mistiško sprendimo rašyti Starko romanus ranka, nors laikui bėgant tai išties virto ritualu. O jei kalbėsime apie rašymą, rašytojai yra ne mažiau prietaringi už sportininkus. Krepšininkai gali diena iš dienos nešioti tas pačias kojines ar persižegnoti baudų metimo aikštelėje, jei vieną kartą tai "padėjo"; tą patį daro ir pagarsėję rašytojai; tačiau bando sėkmę prisivilioti ne kojinėmis, o tam tikrais rašymo ritualais.

Džordžas Starkas įprato rašyti ranka vien todėl, kad Tedas užmiršo pasirūpinti naujomis juostelėmis rašomajai mašinėlei Kasl Roke. Idėja buvo tokia karšta ir neatidėliotina, kad jis išvertė visus stalo stalčius savo vasarnamio kabinetuke, kol surado sąsiuvinį ir keletą pieštukų, o tada...

Tais metais mes nuvažiavome į savo vietelę prie ežero daug vėliau, nes turėjau tą trijų savaičių kursą - kaip jis vadinosi? "Kūrybos metodai". Velniškai kvailas dalykas. Buvo jau birželio galas ir aš, prisimenu, įėjau į savo darbo kambarėlį ir pamačiau, kad nebeturiu juostelių. Velniai griebtų, pamenu, Liza skundėsi, jog ten net kavos nelikę...

"Namai ten, kur yra pradžia".

Kalbėdamas su Maiku Donaldsonu, vaikinu iš "People" žurnalo, ir pasakodamas tą pusiau išgalvotą istoriją apie Džordžo Starko genezę, Tedas perkėlė gimtinę į didžiuosius namus Ladlou net nesusimąstydamas kodėl. Tikriausiai priežastis buvo ta, jog jis rašė daugiausiai Lad-

lou ir atrodė visai normalu perkelti sceną čia, ypač jei pats kuri tą sceną. Bet Džordžo Starko debiutas buvo ne Ladlou, nors vėliau jis iš tikro kartu su Tedu čia parašė didžiumą romanų. Ir kaip tik čia jis gyveno savo keistą dvigubą gyvenimą.

"Namai ten, kur yra pradžia".

Tokiu atveju namai turi būti Kasl Rokas. Ir ten kaip tik yra Houmlendo kapinės, iš kurių, sakė Tedo sąmonė, o gal ir Alanas Pengbornas, prieš dvi savaites savo kraugerišku fiziniu pavidalu pasirodė Džordžas Starkas.

Tada lyg pačia natūraliausia tąsa (Tedas tuo ir neabejojo) jo galvoje atsirado kitas klausimas. Jis buvo toks svarbus ir spontaniškas, kad Tedas išgirdo save murmant po nosim kaip drovus gerbėjas per autoriaus kūrybos vakarą: "Kodėl nori rašyti toliau?"

Pieštuko galiukas pasiekė lapo paviršių. Ranka vėl apmirė it panardinta į ledinį šaltinio vandenį. Kaip ir anksčiau atvertė naują lapą, kumščiu prispaudė jį, kad būtų patogiau rašyti... tik žodžiai pasirodė ne iš karto. Tedas turėjo laiko pagalvoti; kontaktas nutrūko, bet tada pieštukas jo rankoje trūktelėjo lyg būtų gyvas... tik smarkiai sužeistas. Trūkt - lape liko didžiulis išvirtęs kablelis, paskui virptelėjęs brūkšnys ir tada ranka ėmė rašyti

Džordžas Starkas Džordžas Džordžas Starkas Čia nėra paukščių Džordžas Starkas

kaip paskutines minutes kvėpsintis sudilęs mechanizmas.

Taip. Tu moki parašyti savo vardą. Ir neigti žvirblius. Labai gerai. Bet kodėl tu vėl nori rašyti? Kodėl tai taip svarbu? Taip svarbu, kad reikia žudyti žmones?

Jei nerašysiu, aš mirsiu.

- Ką tuo nori pasakyti? - sumurmėjo Tedas, bet galvą užliejo laukinė viltis. Negi taip paprasta? Visai *gali* būti, ypač rašytojui, kuris egzistavo tik savo knygomis. Jėzau, juk yra pakankamai *tikrų* rašytojų, kurie negalėtų gyventi be plunksnos ar bent įsivaizduoja, kad negalėtų... o Ernesto Hemingvėjaus atveju taip ir atsitiko, ar ne?

Pieštukas suspurdėjo ir pabraukė paskutinį sakinį. Drebanti linija stebėtinai priminė balso grafiką.

- Nagi, - sušnibždėjo Tedas, - ką, po galais, tai turėtų reikšti?

byru į DALIS

parašė pieštukas. Raidės buvo nenatūralios, rašėsi sunkiai. Pieštukas trukčiojo ir slidinėjo vaško spalvos pirštuose. "Jei spustelsiu per smarkiai, - pagalvojo Tedas, - viskas išlakstys".

netenku

netenku būtino ryšio

čia nėra paukščių ČIA NĖRA SUMAUTŲ PAUKŠČIŲ

O tu kalės vaike neškdinkis iš mano galvos!

Staiga jo ranka pakilo, išmetė pieštuką į viršų kaip magas, darydamas triuką su kortomis, ir sugavo tarsi durklą.

Tedas nuleido ranką, - Starkas nuleido, - ir staiga pieštukas smigo į kairės rankos delną tarp nykščio ir smiliaus. Grafito šerdelė, atbukusi nuo Starko rašymo, kone išlindo kitoje pusėje. Pieštukas lūžo. Skaistus kraujas akimirksniu užpildė pieštuko paliktą įdubimą, ir jėga, smogusi juo, dingo. Aštrus skausmas persmelkė Tedo ranką, kurioje styrojo pieštukas.

Tedas užvertė galvą ir sukando dantis, kad suvarytų atgal tą agonišką staugsmą, grasinusį pažadinti visą šeimą.

3

Iš kabineto galėjai patekti į nedidelį tualetą, ir kai Tedas jau įstengė pajudėti, nuėjo ten ir apžiūrėjo nežmoniškai tvinksinčią ranką ryškioje fluorescencinės lempos šviesoje. Žaizda priminė šautinę: taisyklinga skylutė juodais pakraščiais. Pajuodavimai buvo panašesni į paraką, o ne į grafitą. Jis atvertė delną ir pamatė ryškų raudoną degtuko galvutės dydžio tašką. Pieštuko galiukas.

"Kiek mažai tetrūko iki kelio galo", - pagalvojo jis.

Tedas pakišo ranką po lediniu vandeniu ir laikė tol, kol toji nutirpo, tada iš spintelės ištraukė vandenilio peroksido buteliuką. Kaire ranka jo išlaikyti neįstengė, todėl prispaudė jį prie krūtinės ir atkimšo. Sukandęs dantis, užpylė dezinfektanto ant žaizdos ir žiūrėjo, kaip skystis ima putoti.

Tada rašytojas pastatė buteliuką į vietą ir vieną po kitos peržiūrėjo kitų vaistų etiketes. Prieš porą metų po traumos kalnuose gerasis daktaras Hjumas prirašė jam perkodano nuo siaubingų nugaros skausmo priepuolių. Tada jis išgėrė kelias tabletes, bet perkodanas veikė kaip migdomieji ir išgėrus sunkiai sekėsi rašyti.

Pagaliau Tedui pavyko rasti plastmasinę tūbelę, pasislėpusią už skutimosi kremo, kuriam turėjo būti ne mažiau kaip tūkstantis metų. Jis

dantimis atidarė tūbelę ir iškratė ant kriauklės krašto vieną tabletę. Šiek tiek padvejojo dėl antros, bet nusprendė, kad nereikia. Vaistai labai stiprūs.

"Galbūt jie jau paseno. Gal baigsi šią linksmą naktelę konvulsijose ir aplankysi ligoninę - a?"

Bet jis nusprendė pabandyti. Tiesą sakant, nebuvo iš ko rinktis: skausmas darėsi nepakeliamas. O dėl ligoninės... Tedas apžiūrėjo žaizdą ir pagalvojo: "Tikriausiai turėčiau nueiti ją parodyti, bet trauk devynios, jei taip padarysiu. Jau ir taip žmonės žiūri kaip į beprotį, nori kad žiūrėtų taip iki gyvenimo galo?"

Jis iškratė dar keturias perkodano tabletes, įsimetė kelnių kišenėn ir grąžino buteliuką į vaistinėlę. Tada užklijavo žaizdą pleistru. Ranka pasikeitė stebuklingai. "Žiūrėdamas į šitą plastiko apskritimą, net negali įsivaizduoti, kad po juo taip skauda, - mąstė jis. - Oi paspendė jis man spąstus. Spąstus savo sąmonėje, o aš taip tiesiai ir įrioglinau".

Ar šitaip buvo iš tikrųjų? Tedas nežinojo, bet buvo tikras dėl vieno: jis daugiau nenori pakartoti to spektaklio.

4

Pajutęs, jog suėmė save į rankas - ar panašiai - Tedas įkišo dienoraštį stalčiun, išjungė kabinete šviesą ir nulipo į antrą aukštą. Ten jis sustojo, įsiklausė. Dvynukai ramiai miegojo. Liza taip pat.

Perkodanas, matyt, dar nebuvo beviltiškai pasenęs, ir skausmas rankoje ėmė slopti. Jei žaizdą netyčia užgautum, gal ir nesulaikytum riksmo, bet atsargiai elgiantis buvo pakenčiama.

Oi, kaip skaudės iš ryto, dRauguži... ir ką reikės pasakyti Lizai?

Jis dar nežinojo, ką sakys. Galbūt tiesą, bent jau dalį. Žmona seniai išmoko atskirti jo melą.

Skausmas aprimo, bet staigaus šoko pasekmės (visų šokų pasekmės) liko, ir Tedas susitaikė su mintim, kad reiks pavargti be miego. Jis nulipo į apačią ir per nuleistas svetainės užuolaidas žvilgtelėjo į patrulinę policijos mašiną. Tamsoje žybčiojo dviejų cigarečių ugnelės.

"Sėdi žvalūs kaip agurkėliai ir jokie paukščiai jiems nerūpi, - pagalvojo Bomontas. - O gal išvis NEBUVO jokių paukščių, tik mano galvoje. Kad ir kaip ten būtų, jiems moka už tai, kad rūpėtų".

Idėja atrodė viliojanti, bet kabinetas buvo kitoje namo pusėje. Ir jo langų nesimatė nuo keliuko. Kaip ir sandėliuko. Taigi policininkai vis tiek negalėjo pastebėti jokių paukščių. Bent jau kai šie ėmė rinktis.

O kai nuskrido? Ar tik nenori pasakyti, jog apsauga būtų jų negirdėjusi? Pats matei mažiausiai šimtą - o gal ir visus du ar tris.

Tedas išėjo laukan. Jam tik pravėrus virtuvės duris, abu patruliai iššoko iš mašinos. Tai buvo žaliūkai, judantys oceloto greičiu.

- Jis vėl skambino, misteri Bomontai? - paklausė vienas, išlipęs iš vairuotojo vietos. Jis buvo vardu Stivenas.

- Ne, nieko panašaus, - atsakė Tedas. - Aš rašiau savo kabinete ir man pasirodė, kad pakilo būrys paukščių. Tai mane šiek tiek pritrenkė. Jūs, vaikinai, girdėjote?

Tedas nežinojo iš keleivio pusės išlipusio policininko vardo. Tai buvo jaunas šviesiaplaukis vaikinas apvaliu veidu, kuris visada švietė nuoširdumu ir linksmumu. Jis tarė:

- Girdėjom ir matėm, - jis parodė į dangų, kur virš namo kabojo delčia. - Jie skrido kaip tik mėnulio fone. Žvirbliai. Visas būrys. Šiaip jie retai skraido naktį.

- Iš kur jie čia atskrido? - paklausė Tedas.

- Žinot, pasakysiu jums, - atsakė apskritaveidis policininkas, - nežinau. Neišlaikiau "Paukščių stebėjimo" egzamino, - jis nusijuokė.

Antrajam policininkui linksmybės nerūpėjo.

- Nervinatės šiąnakt, misteri Bomontai? - paklausė jis.

Tedas susidomėjęs pasižiūrėjo į vyruką.

- Taip, - atsakė, - nervinuosi kiekvieną naktį, ypač paskutiniu metu.

- Ar galim ką nors dėl jūsų dabar padaryti, sere?

- Ne, - atsakė Tedas. - Nieko. Tiesiog pasmalsavau dėl to, ką pats girdėjau kabinete. Labanakt, vaikinai.

- Labanakt, - atsakė apskritaveidis patrulis.

Stivenas tik linktelėjo. Iš po kepurės snapelio žibančiose akyse švietė abejingumas.

"Tas mano, kad aš kaltas, - pagalvojo Tedas, grįždamas takeliu. - Dėl ko? Jis nežino. Jam tikriausiai tai net nesvarbu. Bet jo veidas toks, lyg visus įtartų kuo nors. Kas žino? Gal jis ir teisus".

Šeimininkas uždarė ir užrakino virtuvės duris. Grįžo į svetainę, vėl pasižiūrėjo pro langą. Apskritaveidis policininkas sėdo į mašiną, bet Stivenas įsispendęs į šonus rankas stovėjo prie vairuotojo durelių, ir vieną akimirką Tedui pasirodė, kad jis žiūri jam tiesiai į akis. Žinoma, to negalėjo būti; užuolaidos užtrauktos, ir Stivenas geriausiu atveju įžiūrėjo tik blankų siluetą, jei išvis ką nors įžiūrėjo.

Bet įspūdis liko.

Tedas užtraukė naktines užuolaidas ir nuėjo prie baro. Atidarė jį ir išsiėmė butelį "Glenlivet" viskio, mėgstamiausio savo gėrimo. Ilgai žiūrėjo į jį, paskui grąžino į vietą. Troškino nežmoniškai, bet dabar pats blogiausias laikas vėl pradėti gerti.

Jis nuėjo į virtuvę ir įsipylė stiklinę pieno, labai stengdamasis nejudinti kairės plaštakos. Žaizda degė.

"Jis buvo pritrenktas, - mąstė Tedas, siurbčiodamas pieną. - Neilgai - užsiplieskė taip greit, kad net baisu, - ir vis dėlto jis buvo pritrenktas. Jis, matyt, miegojo. Galėjo sapnuoti Mirijamą, bet tai mažai tikėtina. Tai per daug rišlu, kad būtų sapnas. Greičiausiai aš įsiskverbiau į atmintį. Ir tai, matyt, buvo Džordžo Starko atminties archyvas, kur viskas įrašoma ir saugoma savoje lentynėlėje. Įsivaizduoju, kad mano sąmonėje (visai tikėtina, jog taip jau yra buvę) jis ras visiškai tą patį".

Tedas nurijo gurkšnį ir pasižiūrėjo į sandėliuko duris.

Įdomu, ar galėčiau įsiskverbti į jo PABUDUSIAS mintis... sąmoningas mintis.

Tedas pagalvojo, kad atsakytų "taip"... ir kad vargu ar ryžtųsi darkart būti sužeistas. Kitą kartą rankoje gali atsirasti ne pieštukas. Kitąkart Tedui į kaklą gali susmigti peilis laiškams atidaryti.

Starkas to neišdrįs. Jam reikia manęs.

Taip, bet jis pamišęs. Pamišėliai ne visada elgiasi kaip jiems geriausia.

Bomontas žiūrėjo į duris ir mąstė, kaip jis galėtų ten patekti... ir sugrįžti į savo darbo kambarį kitoje namo pusėje.

Ar galiu jį priversti ką nors daryti? Taip, kaip Starkas verčia mane?

Į tai atsakyti jis negebėjo. Bent kol kas. O vienas nevykęs bandymas - ir jam galas.

Tedas baigė gerti pieną, išskalavo stiklinę ir padėjo į džiovyklą. Tada nuėjo į sandėliuką. Ten iš dešinės buvo surikiuotos maisto atsargos, iš kairės - popierius ir kitokie kanceliariniai reikmenys, suveriamos durys priešais vedė į plačią pievelę, kurią Bomontai vadino užpakaliniu kiemu. Jis atrakino duris, atidarė abi puses ir pamatė tyliai rymantį pikniko staliuką. Tedas išėjo ant asfaltinio takelio, juosiančio šitą namo pusę ir įsiliejančio į pagrindinį taką priešais namą.

Takelis blizgėjo it juodas stiklas blankiuose mėnulio spinduliuos. Šen bei ten bolavo baltos dėmelės.

"Žvirblių išmatos, nelabai malonu jas mindžioti", - pagalvojo jis.

Tedas iš lėto nukulniavo takeliu iki savo studijos langų. Galingas sunkvežimis "Orinko" išniro horizonte ir įsuko į 15-ąjį kelią ties Bomontų namu. Žibintų šviesos akimirką perskrodė pievelę ir asfaltuotą takelį. Ryškiame žybsnyje sujuodavo du žvirblių kūneliai - smulkučiai plunksnų kamuoliukai su dviem kojyčių kabliukais. Sunkvežimis dingo. Mėnesienoje negyvi paukšteliai vėl liko panašūs į keistus šešėlius.

"Jie buvo tikri", - vėl pagalvojo rašytojas. - Žvirbliai buvo tikri". Vėl grįžo tas aklas, begalinis siaubas, užpildęs jį kažkuo purvinu. Tedas

pabandė sugniaužti kumščius, kairioji ranka atsiliepė aštriu žaizdos skausmu. Palengvėjimas nuo perkodano jau praėjo.

“Jie buvo čia. Jie buvo tikri. Kaip tai galėjo būti?”

Jis nežinojo.

“Ar aš juos prišaukiau? O gal sutvėriau iš oro?”

Tedas ir to nežinojo. Dėl vieno dalyko neabejojo: žvirbliai, pasirodę šiąnakt visai prieš jį apėmusį transą, buvo tik menkutė dalelė visų galimų pasaulio žvirblių. Galbūt tik mikroskopinė dalelė.

“Daugiau niekad, - mąstė jis. - Apsaugok, Viešpatie”.

Tik kažkodėl atrodė, kad jo norai mažai ką reiškia. Tai ir buvo baisiausia; jis aptiko savyje kažkokį siaubingą paranormalų talentą, kurio negalėjo kontroliuoti. O ir pati mintis apie tokių dalykų kontrolę atrodė juokinga.

Ir jis tikėjo, kad kol viskas baigsis, žvirbliai dar tikrai pasirodys.

Tedas krūptelėjo ir grįžo vidun. Įslinko į savo paties sandėliuką tartum vagis, užsklendė duris ir užlipo į miegamąjį. Prieš guldamas nurijo dar vieną perkodano tabletę, užgerdamas vandeniu iš krano.

Jam atsigulus, Liza nepabudo. Kiek vėliau jis nugrimzdo į neramų trijų valandų miegą su košmarais, besisukančiais visai šalia, tik ranka nepasiekiamais.

Devynioliktas skyrius

STARKO PIRKINYS

1

Pabudo kitaip nei įprasta.

Ir apskritai Starkas nebuvo įsitikinęs, jog kada nors užmigo ar pabudo taip, kaip normalūs žmonės. Atrodė, kad jis vien tik miega ir pereina iš vieno sapno į kitą. Šiuo atžvilgiu gyvenimas - tiek, kiek vyras jį prisiminė - buvo lyg kiniškos dėžutės*, kurių nesimatė galo, arba begalinis žiūrėjimas į savo atvaizdą veidrodyje.

Šitas sapnas buvo košmariškas.

Džordžas lėtai budo žinodamas, kad nebuvo užmigęs. Kažkaip Tedas Bomontas sugebėjo jį sugauti, palenkti savo valiai. Ar jis pasakė

* Žaislas, daugybė viena į kitą susidedančių dėžučių, panašiai kaip rusiškos “matrioškos”.

ką nors, atskleidė ką nors, kol Bomontas kontroliavo jo sąmonę? Starkas jautė, kad bus išsidavęs... bet taip pat buvo tikras, kad Bomontas nesupras jo žodžių ar nesugebės atskirti svarbią informaciją nuo tuščių frazių.

Jis budo nuo skausmo.

Džordžas Starkas išsinuomojo dviejų kambarių "plotą" Ist Vilidže, tuoj už B aveniu. Atsimerkęs jis pasijuto besėdįs už aptriušusio virtuvinio stalo su atverstu sąsiuviniu priešais save. Purpurinė kraujo srovelė nutekėjo sena klijuote, ir čia nebuvo nieko keisto, nes dešinės rankos plaštakoje styrojo "Bic" tušinukas.

Dabar jis ėmė prisiminti savo sapną.

Tik taip jis sugebėjo išvyti Bomontą iš savo sąmonės, tik tokiu būdu pavyko nutraukti ryšį, kurį tas bjaurus šunsnukis įsigudrino užmegzti tarp jų. Bjaurus? Taip. Ir gudrus, to nereikėtų pamiršti. Iš tiesų, nereikėtų.

Starkas neaiškiai prisiminė sapnavęs, kad Tedas buvo su juo, jo lovoje - jie šnekučiavosi, šnabždėjosi dviese, ir iš pradžių tai atrodė labai malonu ir keistai ramu, lyg kalbėtum su broliu šviesai užgesus.

Juk jie ne tik šnekėjosi, tiesa?

Jie *keitėsi paslaptimis,* tiksliau, Tedas klausinėjo, o Starkas pasijuto atsakinėjąs. Atsakinėti buvo malonu, tai ramino. Ir jaudino. Iš pradžių baimę kėlė paukščiai - kodėl Tedui jie taip rūpėjo? Čia nėra jokių paukščių. Vieną kartą, gali būti... seniai, seniai... daugiau ne. Tai buvo tiesiog proto žaidimas, nedidelis pamėginimas išjudinti. Bet po truputį pavojaus jausmas augo, susipynė su nepaprastai išvystytu jo savisaugos instinktu - šis stiprėjo su kiekvienu bandymu pabusti. Starkas jautėsi lyg prilaikomas po vandeniu ir tempiamas į dugną...

Todėl pusiau pabudęs nuėjo į virtuvę, atvertė sąsiuvinį ir išsitraukė tušinuką. Tedas niekad tokiu nerašė, tai kodėl jam prireikė jo? Juk jis niekada ir pats tokiu nerašė. Tušinukas - ne geriausia išeitis - net nebuvo malonu rankai - bet reikės pasinaudoti. Šiuo atveju.

Džordžas stebėjo save rašant "byru į DALIS" ir tada pasijuto labai arti to magiško veidrodžio, kuris skiria sapną nuo realybės; jis stengėsi priversti paklusti tušinuką savo paties valiai, bet tai buvo sunku, o Dieve, Jėzau Kristau, kaip tai buvo sunku.

Starkas nusipirko "Bic" tušinuką ir pusę tuzino sąsiuvinių kanceliarinių prekių parduotuvėje, tik atvykęs į Niujorką, dar net neišsinuomavęs to apgailėtino "ploto". Ten buvo ir "Berol" pieštukų; jam labai norėjosi nusipirkti ir jų, bet jis to nepadarė. Nes kieno protas bevedžiotų, juos turi laikyti Tedo Bomonto ranka. Atrodė, nors nebuvo aišku, kad

pieštukai ir buvo tas ryšys, kurį Starkas galėjo neapdairiai sugriauti. Taigi jis paliko pieštukus ir įsigijo tušinuką.

Jei Starkas galėtų rašyti, pats rašyti, būtų labai puiku ir jam nereikėtų tos apgailėtinos inkščiančios kaliausės Meine. Bet tušinukas jo neklausė. Kad ir kaip stengėsi, sugebėjo išvedžioti tik savo paties vardą. Jis rašė ir rašė jį: Džordžas Starkas, Džordžas Starkas, Džordžas Starkas, - kol lapo apačioje žodžiai tapo kažkokia keverzone, primenančia nesėkmingus šešiamečio bandymus rašyti.

Vakar jis apsilankė viename Niujorko Viešosios bibliotekos filiale ir valandai išsinuomojo kompiuterį. Ta valanda prilygo tūkstančiui metų. Jis sėdėjo kabinoje, atitvertoje iš trijų pusių, pirštai bėgiojo klaviatūra ir spausdino vieną tą patį, šįsyk didžiosiomis raidėmis: DŽORDŽAS STARKAS, DŽORDŽAS STARKAS, DŽORDŽAS STARKAS.

"Baik! - suriko jis mintyse. - Spausdink ką nors kitą, bet ką, tik ne tai!"

Jis stengėsi. Užsikniaubė ant klavišų ir prakaituodamas surinko: "Vikri ruda lapė peršoko tingų šunį".

Bet kai pasižiūrėjo į printeriu atspausdintą lapą, perskaitė štai ką: "Starki Džordža Starkė džordžo Džordžų Starkį".

Jis pajuto nenugalimą norą ištaškyti kompiuterį ir printerį į gabalus, skaldyti galvas ir trupinti nugaras aplink sėdintiems mulkiams: jei jau negaliu kurti, leiskit sugriauti viską aplinkui!

Bet, užuot davęs valią savo jausmams, jis susikaupė, išėjo iš bibliotekos, maigydamas rankoje popieriaus lapą, ir sviedė jį į pakeliui stovėjusią šiukšliadėžę. Dabar, matydamas rankoje "Bic" tušinuką, jis prisiminė aklą įtūžį, apėmusį jį paaiškėjus, kad be Tedo Bomonto jis negali parašyti nieko, išskyrus savo vardą.

Prisiminė baimę.

Paniką.

Bet jis vis dar *turi* Bomontą, ar ne? Bomontas galbūt galvoja atvirkščiai, bet gal... gal ir jis yra tam, kad gautų vieną sumautą siurprizą.

"netenku", - parašė Starkas, ir, o Dieve, daugiau jis negali sakyti Bomontui nieko - jau užtenka, ką parašė. Jis bandė suvaldyti savo išdavikę ranką. Atsibusti.

"būtino ryšio", - rašė toliau jo ranka, lyg juokdamasi iš ankstesnės minties, ir staiga Starkas pamatė save smogiantį Tedui tušinuku. Jis pagalvojo: "Aš galiu tą padaryti Tedai, tik ne tu, nes tu šitoje srityje tikras seilius, ar ne? Kai mane bando priremti prie sienos... aš galiu apsiginti, suski. Atrodo, laikas tave pamokyti".

Ir tada, nors viskas atrodė kaip sapnas sapne ir jo nepaleido gąsdinantis paklusnumo kitam jausmas, dalis jo savitvardos grįžo, kilstelėjo to sunkaus miego širmą. Tą triumfo mirksnį, kai jis sugebėjo ištrūkti iš

Bomonto nagų, tempiančių jį į dugną, Starkas pasijuto valdąs tušinuką... ir pagaliau galėjo juo rašyti pats.

Kokią akimirką - tik menkutę akimirką - pasirodė, kad jis rašo dviem rankom, dviem tušinukais. Jausmas buvo toks ryškus, toks realus, kad negalėjo būti niekas kitas kaip tiesa.

"čia nėra paukščių", - išvedžiojo jis. Tai buvo pirmas sąmoningas sakinys, kurį jis kada nors parašė kaip fizinė būtybė. Rašyti sekėsi velniškai sunkiai, reikėjo antgamtiškų pastangų. Bet kai žodžiai atsirado popieriuje, jis pajuto augant savo galią. Anos rankos spaudimas susilpnėjo, ir Starkas ėmė spausti savąją nesvyruodamas ir be gailesčio.

"Spustelsiu mažumėlę, - pagalvojo jis. - Žiūrėsim, kaip patiks".

Daug greičiau ir su didesniu malonumu kaip per smarkiausią orgazmą jis parašė: "ČIA NĖRA SUMAUTŲ PAUKŠČIŲ O tu kalės vaike nešdinkis iš mano GALVOS!"

O tada net nesusimąstęs - delsimas galėjo išprovokuoti fatališką dvejonę - jis mostelėjo tušinuku, ore nubrėždamas staigų lanką. Plieno galiukas įsmigo į *dešinę* jo ranką... ir šimtai mylių į šiaurę jis jautė tą patį darant Tedą Bomontą su "Berol" pieštuku.

Tai buvo tada, kai jis pabudo, kai jie *abu* pabudo iš tikrųjų.

2

Skausmas buvo nežmoniškas - bet atpalaiduojantis. Starkas suriko slėpdamas savo prakaituotą veidą į petį, bet tame riksme buvo tiek pat džiaugsmo, kiek ir skausmo.

Jis jautė, kaip Bomontas gniaužia savo riksmą darbo kambaryje Meine. Bet ryšys, kurį tarp jų nutiesė Bomontas, nenutrūko. Starkas jautė tai, beveik *matė*. Kažkoks kirminas įsirangė į jo sąmonę ir raitėsi nepalikdamas ramybėje. Jis mintyse pasilenkė ir pamatė nušliuožiantį jo galą.

Starkas pagalvojo, ar nevertėtų pasinaudoti dar vienu pieštuku iš ąsočio ir besti sau į akį. Ar suvaryti į ausį, kad praplėštų būgnelį ir įsmigtų į minkštus smegenis. Jis galėjo įsivaizduoti Tedo riksmą. Jo tikrai nepavyktų užgniaužti.

Bet jis apsigalvojo. Kam jam negyvas Bomontas?

Tik ne dabar.

Bomontas dar turi išmokyti jį gyventi savarankiškai.

Starkas lėtai ištiesė delną, ir tai darydamas pajuto, kaip atsigniaužia kumštis, kuris spaudė Bomonto gyvybę - psichinis kumštis, kuris veikė taip greitai ir negailestingai kaip tikrasis. Jis pamatė, kaip išsirango ir išnyksta aimanuojanti Bomonto sąmonė.

“Kol kas”, - sušnibždėjo jis ir ėmėsi neatidėliotinų veiksmų. Vyras suėmė kaire ranka tušinuką ir išplėšęs jį iš dešinės plaštakos nusviedė į šiukšlių kibirą.

3

Plieninėje indų džiovykloje prie kriauklės stovėjo “Glenlivet” butelis. Starkas pasiėmė jį ir nuėjo į vonią. Jo dešinė ranka karojo prie šono ir margino nutrintą ir išblukusį linoleumą kraujo monetomis. Taisyklinga apvali skylutė žiojėjo pusė colio nuo krumplio, tarp bevardžio ir didžiojo pirštų. Juodas tušas išbėgo aplink žaizdą ir priminė parako žymes. Jis pabandė pajudinti plaštaką. Pirštai pakluso... bet aštraus skausmo banga sulaikė jį nuo tolesnių bandymų.

Starkas uždegė 60-ties vatų lemputę be gaubto. Suspaudė viskio butelį po dešine ranka ir atsuko kamštį. Tada ištiesė ją virš kriauklės. Įdomu, ar Bomontas irgi daro tą Meine? Vargu. Jis neabejojo, kad Bomonto kinkos per silpnos pačiam susitvarkyti žaizdą. Dabar tikriausiai jis mauna į ligoninę.

Starkas užpylė viskio ant žaizdos, ir plieninis skausmo durklas pervėrė ranką iki peties. Jis matė putojantį viskį - kraujo ir gintarinio skysčio burbulus - ir turėjo užspausti burną prakaituotu petimi.

Atrodė, kad skausmas bus amžinas, bet jis po truputį slūgo.

Vyras bandė pastatyti butelį ant lentynėlės po veidrodžiu. Jo ranka per daug drebėjo tokiai operacijai, todėl jis pastatė viskį ant rūdimis išmargintų dušo grindų. Neilgai trukus Džordžas jo gurkštels.

Starkas pakėlė sužeistą ranką prie lempos ir apžiūrėjo skylę. Lemputė švietėsi pro ją, bet neryškiai, lyg žiūrėtum pro raudoną filtrą. Tušinukas neperėjo kiaurai, bet mažai tetrūko. Gal Bomontui pavyko geriau.

Viltis - geras dalykas.

Starkas pakišo ranką po ledine srove, stengdamasis išskėsti pirštus, kad skylė išsiplėstų. Pradžioje skausmas buvo klaikus - jis iškošė užslopintą aimaną pro sukąstus dantis ir baltu plyšiu virtusias lūpas. Bet vėliau ranka apmirė ir pasidarė daug geriau. Džordžas prisivertė palaikyti ją po vandeniu visas tris minutes. Tada užsuko kraną ir vėl pakėlė prieš šviesą.

Lemputę pro žaizdą vos galėjai įžiūrėti. Žaizda ėmė trauktis. Jo kūnas turėjo kažkokių stebuklingų gyvybinių jėgų, nors tuo pat metu iro, byrėjo dalimis. Netenku ryšio, rašė jis. Taikliai pasakyta.

Jis įdėmiai stebėjo savo atvaizdą nutaškytame vaistinėlės veidrodyje geras trisdešimt sekundžių. Matydamas savo veidą, tokį pažįstamą ir įprastą, bet kartu tokį kintantį ir keistą, Starkas jautėsi smingąs į hipnotinį transą. Jis buvo įsitikinęs, kad ilgiau pažiūrėjus taip ir įvyktų.

Starkas atidarė vaistinėlę, nusukdamas veidrodį su savo fizionomija į šoną. Čia buvo keista visokių daiktų kolekcija: du vienkartiniai skustuvai (vienas panaudotas), grimo buteliukai, kompaktinis diskas, keletas gabaliukų minkštos kempinės, išteptos pudra, aspirino buteliukas. Ir nė vieno pleistro. Pleistrai kaip policininkai, toptelėjo jam, nerasi nė vieno, kai tau verkiant prireiks. Na, tiek to, viskas gerai. Jis dar kartą išplaus žaizdą viskiu (taip pat ir skrandį) ir tada apvynios nosine. Neįtikėtina, kad būtų prikibus kokia infekcija: jis turėjo imunitetą visoms ligoms. Tai be galo malonu.

Plačiapetis vyras dantimis atidarė aspirino buteliuką, išspjovė dangtelį į kriauklę ir sukratė pustuzinį tablečių į gerklę. Pakėlęs viskio butelį, nuplovė tą kartų turinį į skrandį. Skrandį užliejo malonios šilumos banga. Tada jis vėl nuskalavo žaizdą viskiu.

Starkas grįžo į miegamąjį ir ištraukė viršutinį biuro, mačiusio ir geresnių dienų, stalčių. Jis ir prieštvaninė sofa-lova buvo vieninteliai baldų šeimos atstovai šiame kambaryje.

Stalčiuje gulėjo visi Starko drabužiai: trys poros dar supakuotų trumpikių, dvejos poros kojinių su etiketėmis, "Levi's" džinsai ir nosinė, irgi dar neišpakuota. Jis atplėšė maišelį dantimis ir apvyniojo nosine delną. Gintarinis viskis ir vos vienas kraujo lašelis permerkė ploną audeklą. Starkas palaukė, ar kraujo nepasirodys daugiau, bet ne. Labai gerai. Tiesiog neapsakomai gerai.

"Ar Bomontas galėjo iššniukštinėti ką nors realaus?" - pagalvojo jis. Gal sužinojo, kad Starkas glaudžiasi rėžiančių spalvų butukyje Ist Vilidže, sukrypusiame name, kur tarakonai tokio dydžio, jog galėjo nunešti iš panosės čekį? Vargu, bet rizikuoti neverta. Jis pažadėjo Tedui savaitę apsigalvoti, ir nors beveik neliko abejonių, jog Bomontas neketina to daryti, Starkas palauks tiek, kiek sakė.

Šiaip ar taip, jis laikėsi duoto žodžio.

Bomontui tikriausiai prireiks nedidelio įkvėpimo. Puikiai tiks propano deglai prie kūdikių padukų, mąstė Starkas. Bet tai ateičiai. O dabar jis palauks... ir drauge nepakenks pasijudinti į šiaurę. Jis turi šiokią tokią veikimo laisvę, taip sakant. Tai yra savo mašiną - juodą "Toronadą". Ji aikštelėje, bet tai nereiškia, kad ir turi ten likti. Galės išvykti iš Niujorko ryt rytą. Bet prieš tai jam reikia įsigyti šiokių tokių smulkmenėlių... todėl dabar imsis kosmetikos.

4

Džordžas ištraukė skysto grimo buteliuką, pudrą, kempinėles. Kad geriau sektųsi, gurkštelėjo viskio. Rankos nedrebėjo, tik dešinė smar-

kiai maudė. Starkas dėl to per daug nesijaudino: jei jam maudžia, Bomontas turėtų klykti.

Jis pasižiūrėjo į savo veidą veidrodyje, palietė pirštu kairį paakį ir nuvedė iki lūpų. "Netenku ryšio", - sumurmėjo jis, o varge, tai gryna tiesa.

Kai Starkas pirmą kartą pamatė savo veidą, - atsiklaupęs prie Houmlendo kapinių tvoros telkšojusio vandens klano, apšviesto mėnulio ir oranžinės lempų šviesos, - liko labai patenkintas. Viskas buvo tiksliai kaip sapnuose ir vaizdiniuose, kuriuos siuntė į Bomonto sąmonę. Jis matė gana gražų vyrą su šiek tiek atšiaurokais bruožais, kad nukreiptų nereikalingą dėmesį. Būtų kakta kiek žemesnė ir akys ne taip toli viena nuo kitos, moterys gręžiotųsi pasižiūrėti į jį antrą kartą. Absoliučiai neįsimintinas veidas (jei tokių išvis yra) gali atkreipti dėmesį kaip tik tuo, kad nėra nė vieno bruožo, kuris galėtų patraukti pašalinio stebėtojo akį, o tai negerai. Praeivis gali mėginti žiūrėti antrą kartą. Todėl Starkas apsidraudė: veidas, kurį jis pirmąkart regėjo tikru žvilgsniu, išsiskyrė žydromis akimis ir smarkiai įdegusia oda, tokia keista šviesiaplaukiui. Ir to užteko! Jei liudininkai pamiklindavo atmintį, dar prisimindavo ir plačius pečius - bet ar maža pasauly plačiapečių vyrų?

Bet dabar viskas pasikeitė. Dabar veidas iš tikro darėsi keistas... ir jei jis nepradės rašyti, pasidarys daugiau negu keistas. Pasidarys groteskiškas.

"Netenku ryšio, - vėl pagalvojo Starkas. - Bet tu sustabdysi tai, Tedai. Kai pradėsi knygą apie šarvuotą automobilį, viskas ims vykti atvirkščiai. Nežinau kodėl, bet aš tuo įsitikinęs".

Jis matė save primąkart prieš dvi savaites, ir nuo tada veidas smarkiai degeneravo. Iš pradžių nežymiai, kad jis net bandė save įtikinti, neva tai vyksta tik jo vaizduotėje, bet vėliau įsismagino, ir Starkui darėsi sunku to nepripažinti. Jei kam tektų palyginti ankstesnę ir dabartinę jo nuotraukas, matyt, galvotų, kad jis pateko į atominės jėgainės sprogimo epicentrą ar išsimaudė kokiuose chemikaluose. Džordžą Starką kankino akivaizdus raumenų irimas.

Raukšlių tinklelis, būdingas pusamžio vyriškio akims, matytas Houmlendo baloje, virto giliomis rievėmis. Vokai užvirto ir dabar priminė krokodilo odą. Tas pats darėsi ir skruostams. Akių baltymus išvagojo kraujagyslių tinklas, ir Starkas dabar atrodė kaip apgailėtinas žmogėnas, nesugebantis atsitraukti nuo butelio. Gilios raukšlės įsirėžė nuo lūpų kampučių iki smakro, darydamos veidą dar niūresnį. Jo šviesūs plaukai, ir iš pradžių ne itin tankūs, dabar išretėjo, o ant pakaušio ir visai išpliko. Rankas išmušė geltonos seniokiškos dėmės.

Starkas galėjo tai pakęsti ir be grimo. Jis atrodė tik senas, o apskritai senatvė ne pats baisiausias dalykas. Jo jėga liko neišsenkanti, o ir tas įsitikinimas, kad vos tik pradėjus juodviems su Bomontu rašyti procesas apsivers aukštyn kojom, labai ramino.

Bet dabar ėmė klibėti dantys. Ir atsirado opos.

Pirmąją jis pastebėjo prieš tris dienas vidinėje dešinės alkūnės pusėje. Raudona dėmė baltais negyvos odos pakraščiais priminė pelagros simptomus; jos epidemijų pasitaikydavo Tolimuosiuose Rytuose net iki 1960-ųjų. Užvakar jis aptiko dar vieną, šįkart ant kaklo, po ausimi. Vakar - dvi naujas: krūtinės centre ir po bamba.

Šiandien dar viena pasirodė ant jo veido, dešiniajame smilkinyje.

Jų neskaudėjo. Jautė tik neįkyrų norą kasyti - ne daugiau. Bet jos smarkiai plėtėsi. Dešinė Starko ranka sutino, o dėmė nuo alkūnės kone pasiekė petį. Kartą jis padarė klaidą pakasydamas ją - oda ir mėsa ėmė luptis. Ranka pasruvo kraujo ir geltonų puvėsių mišiniu; rėžius lyg purioje žemėje paliko jo nagai. Iš žaizdų sklido nepakeliamas kvapas. Tai nebuvo liga. Jis galėjo prisiekti. Tai panėšėjo... į lavono puvimą.

Bet kas, žiūrėdamas į jį dabar - net patyręs gydytojas - greičiausiai įtartų milžiniškos radiacijos dozės sukeltą melanomą.

Bet opos jo pernelyg nejaudino. Džordžas buvo tikras, kad jų daugės, jos plėsis, susilies viena su kita, kol suės gyvą... jei tik jis leisis. Bet kadangi to daryti Starkas neketino, nebuvo ko per daug jaudintis. Tik jo veidas su beregint tirpstančiais bruožais miniai netiko. Todėl reikėjo grimo.

Starkas rūpestingai ištepė košele ir užglaistė veidą nuo skruostų link smilkinių, ypač raudoną dėmę dešiniajame smilkinyje ir tą naują, visai neseniai ėmusią ryškėti ant kairiojo skruosto. Jis nesitikėjo, kad teks kada nors nusitinkuoti veidą kaip muilo operos aktoriui ar "Donahju šou"* svečiui. Bet tai puikiausiai pridengė opas, o ir įdegimas buvo vos įžiūrimas. Jei stengsis laikytis prieblandoje arba lempų šviesoje, jo išvis nesimatys. Taip bent Džordžas tikėjosi. Bet buvo ir kitų priežasčių vengti saulės šviesos. Jis įtarė, kad saulės spinduliai tik paspartina šitą reakciją jo viduje. Atrodė, lyg jis virstų vampyru. O tai ne taip jau baisu; kai kuriais atžvilgiais, jis visada juo ir buvo. "Be to, aš nakties žmogus, visada toks buvau; tokia jau mano prigimtis".

Ta mintis sukėlė šypsnį, ir šypsnys apnuogino dantis, kyšančius kaip iltys. Starkas užsuko grimo buteliuką ir ėmėsi pudros. "Jaučiu savo kvapą, - galvojo jis. - Greitai ir aplinkiniai jį jaus - sunkų dvoką kaip nuo perdien saulėkaitoje pastovėjusios mėsos. Čia nieko gero, brangūs ir didžiai mieli bičiuliai. Visiškai nieko".

---

* Populiari diskusijų laida JAV su vedančiuoju Donahju.

- Rašysi, Tedai, - pasakė Starkas, žiūrėdamas į save veidrodyje. - Tavo laimei, tai truks neilgai.

Jis išsišiepė atkišdamas pajuodavusius kandžius.

- Aš greit išmoksiu.

5

Kitą dieną pusę vienuoliktos Hiūstono gatvės kanceliarijos krautuvėlės pardavėjas pardavė tris "Berol Black Beauty" pieštukų dėžutes aukštam, plačiapečiui vyrui su aklinai užsegtais marškiniais, džinsais ir milžiniškais akiniais nuo saulės. Ant jo veido pardavėjas pastebėjo sluoksnį grimo - matyt, po vakarykščio trynimosi apie žydrųjų barus. O kvapas neleido abejoti, jog vyrukas ne tik mėgo pasišlakstyti kvepalais, bet dievino jų vonias. Bet net odekolonas neįstengė užslėpti liūdno fakto, kad tas plačiapetis pižonas atsakančiai dvokė. Pardavėjas jau ketino ką nors burbtelėti ta proga, bet tučtuojau apsigalvojo. Nuo tipo trenkė ne tik puvėsiais, bet ir jėga. O ir pirkimo operacija ilgai netruko. Pagaliau juk jis perka pieštukus, o ne kokį "Rols-Roisą".

Geriau palikti tokį ramybėje.

6

Starkas užsuko į Ist Vilidžo "plotą" susimesti savo negausių daiktelių į krepšį, pirktą Niujorke pačią pirmą dieną. Jei ne škotiškas viskis, jis išvis abejotų, ar vertėjo grįžti.

Lipdamas laipteliais į namą, Starkas nepastebėjo trijų žvirblių lavonėlių.

Jis išėjo B aveniu pėsčias... bet keliavo neilgai. Jau seniai įsitikino, kad ryžtingas vyras visad ras transportą, kai jam tikrai prireiks.

Dvidešimtas skyrius

PER KRITINĘ RIBĄ

1

Diena, kurią baigėsi Tedo Bomonto malonės savaitė, labiau priminė vėlyvą liepą nekaip trečią birželio savaitę. Tedas važiavo tas aštuoniolika mylių iki Meino universiteto po blyškaus chromo dangumi, "Suburbano" kondicionierius veikė visu galingumu. Nuo Tedo neatsiliko

tamsiai rudas “Plimutas”. Nesiartino mažiau kaip per du mašinos ilgius ir neatsiliko daugiau kaip per penkis. Retai kada įsileisdavo kitą mašiną į tarpą; jei koks neapsižiūrėjęs vairuotojas įsmukdavo tarp jų kryžkelėje ar mokyklos zonoje, rudasis “Plimutas” greit aplenkdavo... o jei “Suburbano” ir “Plimuto” ryšys nebuvo pakankamai įtikinamas, vienas Tedo asmens sargybinis nuimdavo gaubtą nuo mėlyno bumbulo ant prietaisų skydo. Pora žybsnių net didžiausią žioplį priversdavo susiprasti.

Tedas vairavo vien dešine ranka, kairiąją uždėdavo ant vairo išimtiniais momentais. Skausmas buvo aprimęs, ir žaizdą jis pajusdavo tik neatsargiai sulenkęs ar suspaudęs delną, bet vis tiek susivokė nukerpąs kelias minutes nuo valandos, kai turėjo baigtis perkodano veikimas, ir ryjąs naują tabletę.

Liza nenorėjo, kad jis šiandien važiuotų į universitetą, o ir policijos apsauga palaikė jos nuomonę. Dėl patrulių viskas aišku: jie nenorėjo išsklaidyti savo komandos. Lizos motyvai buvo sudėtingesni. Ji apeliavo į rankos būklę, kuri vairuojant mašiną gali tik pablogėti. Bet jos akys kalbėjo visai ką kitą. Akyse stovėjo Džordžas Starkas.

Kokių galų šiandien tau ten prireikė, norėjo sužinoti ji. Tedas net pats sau turėjo sugalvoti atsakymą į šitą klausimą, nes semestras seniai baigėsi, ir jis neturėjo jokio vasaros kurso. Pagaliau apsistojo prie kurso pirmūnams.

Šešiasdešimt studentų užsirašė į “Kūrybos” kursą. Tai buvo dvigubai daugiau nei pernai rudenį, bet (tai elementaru, mano brangus Vatsonai) pernai rudenį pasaulis - ir jo dalis Meino universiteto anglų literatūros magistrantų pavidalu - negalėjo žinoti, kad nuobodus Tedas Bomontas pasirodo beesąs ir kraupusis Džordžas Starkas.

Todėl jis aiškino Lizai norįs gerai peržiūrėti pareiškimus ir sumažinti jų skaičių iki penkiolikos - studentų maksimumo, kuriam jis apsiima dėstyti “Kūrybą” (ir tai keturiolika žmonių daugiau, negu jis ko nors gali išmokyti).

Liza, žinoma, norėjo sužinoti, kodėl to negalima atidėti bent iki liepos ir priminė jam (irgi žinoma), kad pernai jis ėmėsi to įpusėjus rugpjūčiui. Tedas gynėsi didesniu pareiškimų skaičiumi ir nekaltai pridūrė nenorįs, kad vasaros tingulys virstų įpročiu.

Pagaliau ji liovėsi protestuoti, - ne todėl, kad vyro argumentai būtų įtikinę, pagalvojo jis, bet todėl, jog suprato jį vis tiek važiuosiant. Be to, ji kaip ir Tedas žinojo, kad anksčiau ar vėliau jis turės išeiti iš namų - slapstytis, kol kas nors nudės ar sugaus Džordžą Starką, nebuvo malonus pasirinkimas. Bet Lizos akyse ir toliau švietė bejėgiška ir klausianti baimė.

Tedas pabučiavo ją, vaikus ir skubiai išėjo. Atrodė, kad Liza tuoj pravirks, o tada jis turės likti.

Pirmūnai čia buvo niekuo dėti.

Kalta buvo kraštutinė riba.

Jį patį šiandien pažadino neaiški baimė. Džordžas Starkas skambino birželio 10-osios vakare ir davė jam lygiai savaitę pradėti romaną apie plėšimą šarvuotu automobiliu. O Tedas taip nieko ir nepadarė... nors su kiekviena diena vis aiškiau įsivaizdavo tą knygą. Net sapnavo ją porąkart. Tai buvo maloni pertraukėlė tarp klaidžiojimo po ištuštėjusį namą ir sprogdinimo savo prisilietimu. Bet šįryt pirma jo mintis buvo: "Kraštutinė riba. Aš peržengiau kritinę ribą".

Tai reiškia, kad vėl teks kalbėtis su Džordžu, nors ir labai nesinorėtų. Reikėjo sužinoti, kiek įpykęs Starkas. Na... tai jis galėjo atspėti. Visai tikėtina, kad Starkas įniršęs, ir jei Tedui pavyktų išvesti jį iš kantrybės galutinai, senas lapinas Džordžas galbūt sukluptų ir ką nors prasitartų.

Netenku ryšio.

Tedas jautė, kad Džordžas jau prasitarė leidęs Tedo rankai užrašyti šitą frazę. Jei tik Tedas būtų tikras, kad teisingai ją suprato. Buvo kilusi idėja... tik Bomontas nebuvo ja tikras. O mažiausia klaidelė gali kainuoti ne tik jo gyvybę.

Todėl Tedas važiavo į universitetą, į savo kabinetą Anglų kalbos ir Matematikos fakultetų pastate. Važiavo ne pirmūnų pareiškimų, - nors, aišku, ir juos peržiūrės, - o dėl telefono, kuris nebuvo įrašinėjamas, pagaliau dėl to, kad reikėjo kažką daryti. Jis peržengė leistiną ribą.

Žvilgtelėjęs į savo kairę ranką, kuri ilsėjosi ant vairo, Tedas pagalvojo (ir ne pirmą kartą per šią ilgą ilgą savaitę), kad telefonas - ne vienintelis būdas susisiekti su Starku. Jis tuo įsitikino.. tik per didele kaina. Tai buvo ne tik veriantis skausmas nuo sminngančio į ranką pieštuko ar stebėjimas, kaip jo nekontroliuojamas kūnas žeidžia save Starko įsakytas - Starko, seno lapino Džordžo, kuris buvo niekad neegzistavusio žmogaus vaiduoklis. *Tikrą* kainą jis sumokėjo savo sąmone. Tikra kaina buvo žvirbliai; siaubas supratus, kad čia veikiančios jėgos buvo dar galingesnės ir mažiau suprantamos negu pats Džordžas Starkas.

Žvirbliai, vis giliau tikėjo jis, reiškė mirtį. Tik kieno?

Jį gąsdino mintis, kad bandydamas susisiekti su Starku gali iššaukti žvirblius.

Jis galėjo juos įsivaizduoti; matė sulekiančius į mistinę pusiaukelę, kur susitiks Tedas su Starku ir žūtbūtinai susiims už vienintelės sielos, kuria dalijosi, kontrolę.

Jis bijojo, kad jau žino, kas laimės tą kovą.

2

Alanas Pengbornas sėdėjo savo ofise, kuris užėmė vieną Kasl Roko municipaliteto pastato sparną. Savaitė buvo įtempta ir ilga... bet čia nieko naujo. Kai jau vasara įsivažiuoja, Kasl Roke visada taip. Nusikaltimai, pradedant Atminties diena ir iki pat Darbo dienos, tapo šito Atostogaujančiųjų Rojaus tradicija.

Prieš penkias dienas 117 kelyje susimalė keturi automobiliai, įvyko muštynės, ne be butelio pagalbos, palikusios du lavonus. Po dviejų dienų Nortenas Brigsas vožė savo žmonai keptuve per galvą, palikęs gulėti ją ant virtuvės grindų. Tai toli gražu ne pirmas atvejis per jų audringą vedybų dvidešimtmetį, bet šįsyk jis buvo tikras, kad ją pripliumpino. Senis pakeverzojo raštelį, turtingą atgailavimų, bet skurdų gramatikos požiūriu, ir nusišovė 38-o kalibro revolveriu. Kai žmona, pati irgi ne angelas, atsipeikėjo ir aptiko savo budelio lavoną gulintį šalimais, atsuko dujas orkaitėje ir įkišo ten galvą. Medikai iš Oksfordo gelbėjimo būrio ištraukė ją iš mirties gniaužtų. Ar ilgam?

Du vaikai nuklydo nuo tėvų vasarnamio prie Kasl Roko ežero ir pasiklydo miškuose, visai kaip Jonukas ir Gretutė iš pasakos. Juos rado po aštuonių valandų išsigandusius, bet sveikus. Džonas Lapointas, antrasis Alano padėjėjas, atsipirko ne taip laimingai: jis guli namie apsinuodijęs gebenės sultimis, kuriomis buvo pavaišintas per paiešką. Į sąrašą reikėjo įtraukti ir dviejų vasarotojų apsikumščiavimą dėl paskutinio sekmadieninio "New York Times" egzemplioriaus "Nenės" užkandinėje. Kitos muštynės vyko "Įkaušusio tigro" aikštelėje. O žvejui mėgėjui įspūdingai užmetant meškerę nunešė pusę dešinės ausies. Tris kartus gauti pranešimai apie parduotuvių apiplėšimus, likviduotas narkomanų lizdelis Kasl Roko biliardinėje.

Įprastas mažo miestelio įvykių meniu birželį - savotiškas sezono atidarymas. Alanui taip nė karto ir nepavyko baigti kavos puodelio per tą savaitę. Ir vis dėlto jo mintys vis grįždavo pas Tedą ir Lizą Bomontus... ir tą žmogų, kuris juos medžiojo. Ir kuris nužudė Homerą Gamašą. Alanas keletą kartų skambino Niujorko policijai, tokį leitenantą Rirdoną jau tikriausiai vimdo nuo jo skambučių, bet ten nebuvo jokių naujienų.

Šiandien Alano ofise buvo neįtikėtinai ramu. Šeila Brighem negavo jokių pranešimų, o Norisas Ridžvikas pūtė į ūsą šerifo krėsle, susikrovęs kojas ant jo stalo. Šerifui teko jį pažadinti - jei užsuks Denfordas Kitonas, miestelio seniūnas, ir pamatys šitą idiliją, gaus širdies smūgį (jei išvis turi tokį organą). Ši savaitė Norisui irgi buvo ne iš lengvųjų. Jam teko krapštyti tuos bifšteksus nuo 117-ojo kelio, ir čia jis pasistengė.

Dabar Alanas sėdėjo už stalo ir kūrė gyvūnų siluetus ant sienos, o jo mintys vėl buvo pas Tedą Bomontą. Gavęs Tedo palaiminimą, daktaras Hjumas paskambino jam pasakyti, kad neurologiniai Tedo tyrimai pasirodė neigiami. Ir Alanas vėl pagalvojo apie daktarą Hiujį Pritčardą, operavusį Tedą dar tada, kai nuo šlovės jį skyrė geras dvidešimtmetis.

Kiškis nušokavo per saulės apšviestą sienos lopinėlį. Iš paskos nuslinko katė. Ją nusivijo šuo.

Palik tai ramybėje. Tai beprotystė.

Žinoma, beprotystė. Ir, aišku, jis gali to nedaryti. Neilgai trukus vėl kas nors nutiks ir turėsi vėl lėkti; nereikia būti ekstrasensu, kad tai žinotum. Tiesiog tokia buvo Kasl Roko vasaros kasdienybė. Dirbai išsijuosęs, jog net nelikdavo laiko pamąstyti. Kartais taip net geriau.

Paskui šunį nulingavo dramblys, mosuodamas savo straubliu, kuriam puikiai tiko Alano Pengborno kairės rankos mažylis pirštas.

- A, velniop, - pasakė jis ir prisitraukė telefoną. O kita ranka jau naršė kišenėje piniginės. Šerifas nuspaudė automatinio ryšio su Oksfordo policijos valdyba mygtuką ir paklausė dispečerio, ar yra Henris Peitonas iš kriminalinės paieškos skyriaus. Pasirodė, kad taip. Alanas pamanė, kad ir valdyboje, matyt, rami dienelė, tada atsiliepė Henris.

- Alanai? Kuo galiu padėti?

- Aš norėjau paprašyti, - atsakė šerifas, - kad paskambintum vietoj manęs vyriausiam Jeloustouno parko girininkui. Galiu duoti numerį, - jis žiūrėjo į telefoną apstulbęs. Alanas gavo jį informacijoje jau prieš savaitę ir užsirašė ant vizitinės kortelės. O dabar ranka pati ją atrinko iš piniginės, jam nespėjus net pažiūrėti.

- Jeloustouną! - Henris atrodė nustebęs. - Ar ten, kur gyvena meškiukai Jogiai?

- Ne-e, - atsakė šypsodamasis Alanas. - Jie gyvena Dželistoune. Ir meškiukų, kiek žinau, nėra įtariamųjų sąrašuose. Aš norėjau pasikalbėti su vienu žmogumi, kuris ten dabar poilsiauja, Henri. Na... aš nežinau, ar tai ką nors duos, bet sąžinę tikrai nuramins. Dabar reikalas tarsi ore pakibęs.

- Kas nors dėl Homero Gamašo?

Šerifas pakėlė ragelį prie kitos ausies ir mašinaliai braukė vizitine kortele su Jeloustouno eigulio telefonu per krumplius.

- Taip, - pasakė jis, - bet jei paprašysi paaiškinti, pasirodysiu kaip paskutinis mulkis.

- Tiesiog nuojauta?

- Taip, - ir jis pats nustebo pajutęs, kad tikrai yra valdomas nuojautos, tik nežinia kokios. Aš noriu susirasti pensininką gydytoją, vardu

Hiujis Pritčardas. Jis su žmona. Eigulys turėtų žinoti, kur jie, - kiek suprantu, atvykus reikia užsiregistruoti, - ir spėju, kad greičiausiai palapinių miestelyje, kur yra telefonas. Jiems abiems apie septyniasdešimt. Jei eiguliui paskambinsi tu, jis gal ir suras senuką.

- Kitaip sakant, manai, kad vyresnysis Nacionalinio parko eigulys labiau atsižvelgs į valstijos policijos pareigūno negu į kokio sumautos grafystės šerifo prašymą?

- Tu turi diplomatinį talentą pavadinti daiktus savais vardais, Henri.

Henris Peitonas linksmai užsikvatojo.

- Turiu, sakai? Gerai, štai ką pasakysiu, Alanai: neatsisakau tau padėti, bet tik tiek, kol nebandysi manęs į tai įvelti ir kol...

- Ne, ne, tik tiek, - Alanas buvo dėkingas. - Aš tiek ir tenoriu.

- Palauk minutę, aš nebaigiau. Kaip supranti, aš neturiu teisės naudotis mūsų "WATS" linija panašiems skambučiams. Kapitonas seka tokius dalykėlius, drauguži. Ir labai atidžiai. Ir jei pastebės šitą, gali susidomėti, kodėl aš mėtau mokesčių mokėtojų pinigėlius tavo užgaidoms. Supranti, ką aš noriu pasakyti?

Alanas atsiduso pasiduodamas.

- Gali pasinaudoti mano asmeninės kredito kortelės numeriu, - pasakė jis, - ir gali pasakyti eiguliui, kad Pritčardo skambutį apmokėsiu aš iš savo kišenės.

Kitame linijos gale stojo pauzė, ir kai Henris vėl prakalbo, atrodė surimtėjęs.

- Tai tikrai svarbu, Alanai?

- Taip. Gerai nežinau kodėl, bet svarbu.

Vėl pauzė. Alanas jautė, kaip Henris kovojo su noru toliau klausinėti. Pagaliau laimėjo geroji policininko pusė. O gal, pamanė Alanas, tai buvo tiesiog praktiškumas.

- Gerai, - ištarė Henris. - Aš paskambinsiu vyriausiajam eiguliui ir perduosiu, kad tu nori pasikalbėti su tuo Hiuju Pritčardu apie dalykus, susijusius su žmogžudystės Kaslo grafystėje tyrimu. Koks jo žmonos vardas?

- Helga.

- Iš kur jie?

- Fort Laramio, Vajomingo valstijos.

- Gerai, šerife. Dabar skausmingiausias dalykas: koks tavo kreditinės kortelės numeris?

Alanas atsidusęs jį padiktavo.

Po minutės ant saulės nutviekstos sienos vėl prasidėjo žvėrelių paradas.

“Tas seniokas gal niekad ir nepaskambins, - mąstė jis, - o jeigu ir paskambins, nepasakys nieko, kas man bent kiek nušviestų visą reikalą - ką jis išvis galėtų pasakyti?”

Bet Henris neapsiriko dėl vieno; šerifas iš tikro turėjo nuojautą. Kažkokią. Ir niekur ji nedingo.

3

Kai Alanas Pengbornas kalbėjosi su Henriu Peitonu, Tedas Bomontas statė mašiną vienoje iš aikštelių priešais Anglų kalbos ir Matematikos fakultetų pastatą. Jis išlipo stengdamasis neužkliudyti žaizdos. Ir valandėlę stabtelėjo pasimėgauti diena bei neįprastai tingia studentų miestelio ramybe.

Rudasis “Plimutas” sustojo už “Suburbano”, iš jo išlipo du pečiuiti vyrukai ir ramiai idilijai prie pastato atėjo galas.

- Aš tik keletui minučių pakilsiu į savo kabinetą, - pasakė Tedas. - Galite likti čia, jei norite, - jo akis patraukė dvi merginos, tikriausiai žingsniuojančios į rytinį fligelį užsirašyti į vasaros kursus. Viena vilkėjo palaidinukę apnuoginta nugara ir pečiais bei šortus, o antroji - vos įžiūrimą minisijonėlį su tokiu skeltuku, kad tik stipriausių nervų vyras galėjo atlaikyti. “Mėgaukis peizažu”.

Abu asmens sargybiniai nulydėjo merguželes taip, lyg galvos būtų prie jų pritvirtintos nematomu šarnyru. Pagaliau aukštesnis rangu - Rėjus Garisonas ar Rojus Harimanas, Tedas negalėjo prisiminti kuris - atsigręžė ir liūdnai pasakė:

- Mielai liktume, bet geriau eisime kartu.

- Ne, tikrai, aš tik į antrą aukštą...

- Mes palauksime koridoriuje.

- Jūs, vaikinai, net neįsivaizduojate, kaip visa tai man įgriso, - pasakė Tedas.

- Įsakymas, - atsakė Garisonas ar Harimanas. Nebuvo abejonių, kad Tedo jausmai jam reiškė mažiau negu nulį.

- Taip, - pasakė Tedas pasiduodamas. - Įsakymas yra įsakymas.

Jis pasuko prie užpakalinių durų. Policininkai sekė kiek atsilikę, ir Tedas pagalvojo, kad civiliniais drabužiais jie dar labiau panašūs į policininkus, negu apsirengę uniformomis.

Po drėgnos tvankumos kondicionuoti koridoriai pasirodė ypatingai gaivūs. Pirmą mirksnį pasivaideno, kad marškiniai prišalo prie kūno. Pastatas, toks gyvybingas ir triukšmingas nuo rugsėjo iki gegužės, šitą šeštadienio popietę atrodė apleistas. Pirmadienį, prasidėjus pirmiems vasaros kursams, čia knibždės koks trečdalis buvusio kontingento, bet

šiandien Tedas net pajuto palengvėjimą, kad atėjo su policijos palyda. Jis tikėjosi antrame aukšte, kur yra jo kabinetas, nesutikti nė gyvos dvasios ir niekam nepristatinėti tų gremėzdiškų palydovų.

Antras aukštas nebuvo toks tuščias, kaip jis tikėjosi, bet Bomontas vis tiek išsisuko palyginus lengvai. Roulis de Lesepsas mynė iš katedros į savo kabinetą taip, kaip gali minti tik Roulis de Lesepsas... tai yra, jis atrodė lyg ką tik išgyvenęs smarkų smūgį į galvą, kuris išmušė visą atmintį ir sugebėjimą dėlioti kojas. Seniokas šlitinėjo nuo vienos koridoriaus sienos prie kitos pagal niekuo nepaaiškinamus judėjimo dėsnius ir apžiūrinėjo visas iškabas, karikatūras, skelbimus ir pranešimus ant savo kolegų kabinetų durų. Tikriausiai jis ėjo į savąjį, - taip bent atrodė, - bet kiekvienas, net ir gerai jį pažinojęs, nebūtų ryžęsis kirsti lažybų. Jo dantyse kyšojo įspūdingo dydžio geltona pypkė. Tiesą sakant, spalva ji mažai tesiskyrė nuo jo dantų. Pypkė buvo tuščia dar nuo 1986-ųjų rudens, kai po širdies smūgio gydytojas uždraudė rūkyti. "Aš niekad nemėgau rūkyti, - aiškindavo Roulis susidomėjusiam jo pypke tyliu mandagiu balsu. - Bet be cibuko dantyse... ką jūs, džentelmenai, nežinočiau nei kur eiti, nei ką čia veikti, jei išvis atvažiuočiau". Tiesą sakant, jis taip dažniausiai ir atrodydavo... kaip ir dabar. Kai kam ilgai nesisekdavo suprasti, kad Roulis tik atrodo išsiblaškęs Molio Motiejus. Kai kam ir visai nepasisekdavo.

- Sveikas, Rouli, - pasisveikino Tedas, traukdamas raktus.

Roulis mirktelėjo Tedui, išmatavo žvilgsniu tuos du jo užpakaly, paskui grįžo prie Bomonto.

- Labas, Tadeušai, - pasakė jis. - Nemanau, kad turi kokius kursus šią vasarą.

- Aš ir neturiu.

- Tai kas atvijo tave čia pirmą tikrą vasaros dieną?

- Pirmūnų pareiškimai, - atsakė Bomontas. - Patikėk, neliksiu čia ilgiau nei reikės.

- Ką pasidarei rankai? Žiūrėk, mėlyna visa iki riešo.

- Na, - nutęsė Tedas sutrikęs. Ta istorija jam pačiam labiau priminė girto ar nevispročio kliedesius, bet vis tiek skambėjo geriau nei tiesa. Tedas net ir pats labai nustebo, kad policija patikėjo jo pasakojimu taip lengvai, kaip Roulis dabar - neišgirdo nė vieno klausimėlio, kaip ar kodėl jis įsigudrino prisispausti ranką spintos durimis.

Jis instinktyviai pasirinko tikėtiną versiją, net kai neįstengė logiškai mąstyti iš skausmo. Iš jo visi tikėjosi panašių nelaimių - tai buvo jo nerangaus elgesio dalis. Savo ruožtu tai priminė istoriją, pasakotą "People" žurnalistui (amžiną atilsį jam), apie tai, kad Džordžas Starkas buvo sugalvotas Ladlou, o ne Kasl Roke.

O Lizai jis net nebandė meluoti, tik prisaikdino tylėti apie tai, kas iš tiesų atsitiko. Ji prisiekė su sąlyga, jog Tedas daugiau niekada nebandys susisiekti su Starku. Jis mielai tai pažadėjo, nors širdyje mažai tikėjo, kad pažadą pavyks ištesėti. Jis net įtarė, jog giliai širdyje Liza tą irgi žinojo.

Roulis žiūrėjo į jį nuoširdžiai susidomėjęs.

- Spintos durimis, - pakartojo jis. - Žavinga. Tikriausiai žaidei slėpynių? O gal tai buvo koks keistas sekso ritualas?

Tedas šyptelėjo.

- Mečiau visus sekso ritualus apie 1981-uosius, - pasakė jis. - Gydytojas patarė. Tiesiog nežiūriu, ką darau. Tai kažkoks sumišimas.

- Įsivaizduoju, - atsakė Roulis... ir mirktelėjo. Labai nežymiai, vos krustelėjo seniokiškas vokas... bet neabejotinai mirktelėjo. Jis mano apmovęs Roulį? Greičiau akmenys žydės.

Staiga Tedui toptelėjo mintis.

- Rouli, ar tu dar turi "Liaudies mitologijos" seminarą?

- Kiekvieną rudenį, - patvirtino Roulis. - Negi neskaitai fakulteto programos, Tadeušai? Legendos ir padavimai, liudijimai, šventi užkeikimai, blogi ženklai. Populiaru kaip visa. Kodėl klausi?

Tedas atrado, kad į panašų klausimą yra universalus atsakymas; būti rašytoju gera todėl, kad į klausimą "Kodėl klausi?" visada gali atsakyti:

- Na, turiu idėją apsakymui. Kol kas viskas tik pradinės stadijos, bet turėtų išeiti neblogas.

- Ką tu nori sužinoti?

- Ar, tavo žiniomis, žvirbliai ką nors reiškia Amerikos prietaruose ar mitologijoje?

Pakeltas Roulio antakis bandė imituoti kažkokios nuošalios negyvenamos planetos reljefą. Jis ėmė graužti pypkės galiuką.

- Dabar niekas neateina man į galvą, Tadeušai, nors... mane stebina, kad tave tikrai tai domina dėl apsakymo.

"Greičiau akmenys sužydės", - vėl pamanė Tedas.

- Na.. gal ir ne, Rouli. Galbūt ne. Gal pasakiau tik todėl, kad dabar greitai negaliu visko paaiškinti, - jo akys perbėgo prie savo sargų, paskui grįžo prie Roulio. - Man dabar striuka dėl laiko.

Roulio lūpose atsirado kažkokios šypsenos parodija.

- Manau, kad suprantu. Žvirbliai... tokie įprasti paukščiai. Pernelyg įprasti, kad patektų į prietarus. Bet, kai dabar pagalvoju, kažkas yra. Jei tik nemaišau su lėliais. Žinai, pasitikrinsiu. Pabūsi čia dar kiek nors?

- Bijau, ne ilgiau kaip pusvalandį.

- Gerai, gal rasiu ką nors Beringerio "Amerikos folklore". Tai iš tikro tik prietarų receptų knyga, bet vis kiek nors tiks. Ir aš visada galiu tau paskambinti.

- Taip. Tu visad gali tą padaryti.

- Šaunų vakarėlį surengėt su Liza Tomui Kerolui, - pareiškė Roulis. - Jūs *visada* organizuojate geriausius baliukus. Tavo žmona per žavi būti žmona, Tadeušai. Ji turėtų būti tavo meilužė.

- Ačiū. Aš manau.

- Gonzo Tomas, - meiliai nutęsė Roulis, - sunku patikėti, kad Gonzo Tomas Kerolas prisišvartavo nykiame pensininkų užutekyje. Per dvidešimt metų klausiausi, kaip jis visus su velniais maišė gretimame kambaryje. Tikiuosi, jo įpėdinis bus ramesnis. Ar bent žodžius geriau parinks.

Tedas nusijuokė.

- Vilhelmina irgi gerai praleido laiką, - pasakė Roulis. Jo akutės šelmiškai prisimerkė. Jis puikiai žinojo, ką Tedas su Liza mano apie Bilę.

- Na ir gerai, - atsakė Tedas. Jo įsitikinimu, Bilė Berks ir linksmumas visiškai nesiderino, bet kadangi ji ir Roulis pasitarnavo kaip tvirtas alibi, Tedas pagalvojo, jog tiesiog turėtų būti dėkingas už jos apsilankymą. - O jei kartais kas nors šautų į galvą dėl to dalyko...

- Žvirbliai ir jų vieta anapusiniame pasaulyje. Taip, žinoma, - Roulis linktelėjo tiem dviem policininkams už Tedo nugaros. - Laba diena, džentelmenai, - jis pasaliutavo jiems ir tęsė kelionę į savo kabinetą. Eisena pasidarė šiek tiek tikslingesnė. Nežymiai.

Tedas sutrikęs nusekė jį žvilgsniu.

- Kas tai buvo? - paklausė Garisonas ar Harimanas.

- De Lesepsas, - sumurmėjo Tedas. - Virtuozas gramatikas ir folkloristas mėgėjas.

- Atrodo lyg vienas iš tų tipų, kuriems reikia žemėlapio grįžti namo, - pakomentavo antrasis policininkas.

Tedas žengė prie kabineto durų ir atrakino jas.

- Jis mitresnis negu atrodo, - pasakė ir atidarė duris. Bomontas nebuvo tikras, kad Garisonas ar Harimanas žengs kartu su juo, užkišęs ranką už specialaus sportinio lietpalčio skverno, kol neuždegė šviesų. Tedą nutvilkė šiek tiek pavėluotos baimės banga, bet kabinetas buvo tuščias; žinoma, tuščias ir toks švarus, koks gali būti tik praūžus akademiniam uraganui, ir nejaukus.

Staiga nei iš šio, nei iš to jį apėmė namų ilgesys, tuštumo ir netekties jausmas. Viskas atrodė kaip sapnas. Tedas jautėsi taip, lyg būtų atėjęs atsisveikinti.

“Baik tas kvailystes, - pasakė jis sau, o kita jo sąmonės dalis tyliai pastebėjo: “Peržengei kraštutinę ribą, Tedai. Ir tu būsi smarkiai suklydęs, kad net nepabandei daryti to, ko tas žmogus iš tavęs norėjo. Trumpas palengvėjimas geriau negu joks”.

- Gal norite kavos? Rasit katedroje, - pasiūlė Tedas, - kavinukas turėtų būti pilnas, jei aš bent kiek pažįstu Roulį.

- Kur ji yra? - pasiteiravo Garisono ar Harimano partneris.

- Anoje koridoriaus pusėje, antros durys, - paaiškino Tedas, atsiversdamas segtuvą su pareiškimais. Ir atsisukęs suraitė šypseną. - Tikiuosi, išgirsit, kai imsiu rėkti.

- Tik pasistenkit, jei kas atsitiks, - pasakė Garisonas ar Harimanas.

- Būtinai.

- Galiu nusiųsti Mančesterį kavos, - tęsė Garisonas ar Harimanas, bet įtariu, kad jūs norite pabūti vienas.

- Na, taip. Gerai pastebėjot.

- Tvarka, misteri Bomontai, - patikino policininkas. Jis įdėmiai nužvelgė Tedą, ir šis staiga prisiminė, kad policininko pavardė Harisonas. Kaip eksbitlo. Kvaila buvo pamiršti. - Jūs tiesiog norite prisiminti tuos Niujorke, kurie žuvo nuo per didelės vienišumo dozės.

Tikrai? O aš maniau kad Filisa Majers ir Rikas Koulis mirė policininkų kompanijoje. Tedas pagalvojo, ar nepasakius to balsu, bet taip ir nepasakė. Kad ir kaip ten būtų, šitie vyrai tik stengiasi atlikti savo pareigą.

- Nesirūpinkit, patruli Harisonai, - nuramino jis. - Čia taip tylu, kad net baso žmogaus žingsniai aidės.

- Gerai. Būsime kitoje koridoriaus pusėje, toje, kaip ten vadinate?

- Katedroje.

- Taigi.

Jie pasišalino, o Tedas atsivertė aplanką su užrašu: "PIRM. PAREIŠKIMAI". O iš galvos niekaip neišėjo tas Roulio de Lesepso mirktelėjimas. Ir ausyse tebeskambėjo perspėjimas, kad jis jau peržengė kraštutinę ribą į tamsiąją pusę. Pusę, kurioje veisiasi monstrai.

4

Telefonas kėpsojo ant stalo ir neskambėjo.

"Nagi, - mintyse įkalbinėjo jį Tedas, dėliodamas priešais kompiuterį pareiškimus. - Nagi, štai ir aš, prie telefono, kurio nesiklausoma, nagi, Džordžai, paskambink man, perduok žinutę".

Bet telefonas ir toliau tylėjo.

Jis staiga suvokė, kad žiūri į visiškai tuščią segtuvą. Per išsiblaškymą Bomontas ištraukė visus, ne tik pirmūnų, pareiškimus "Kūrybos" kursui. Net tų, kurie norėjo išklausyti "Transformacinę gramatiką", tą Evangeliją pagal Noamą Chomskį, anot Užgesusios pypkės dievo Roulio de Lesepso.

Tedas išėjo į tarpdurį ir apsižvalgė. Harisonas su Mančesteriu gurkšnojo kavą prie katedros durų. Masyviose jų rankose puodukai atrodė kaip žaisliniai. Tedas kilstelėjo ranką. Harisonas atsakė tuo pačiu ir pasiteiravo, kiek jis dar užtruks.

- Penkias minutes, - atsakė Tedas, ir policininkai sutartinai linktelėjo.

Tedas grįžo prie stalo, atskyrė pareiškimus į "Kūrybą", o kitus ėmė krauti į segtuvą kiek įmanydmas lėčiau, kad telefonas spėtų suskambėti. Tik tas kažkodėl neskubėjo. Užtat sučirškė telefonas kažkur koridoriaus gale. Garsą slopino uždarytos durys ir vasaros tuštumoje jis atrodė kažkaip nerealus. "Gal Džordžas surinko ne tą numerį?" - pagalvojo jis ir šyptelėjo. Buvo aišku, kad Starkas nesiruošia skambinti. Reikalas tas, kad jis, Tedas, apsiriko: Džordžas iškratys kitą triuką iš rankovės. Ir ko čia stebėtis? Triukai juk Džordžo Starko pašaukimas. Ir vis dėlto Tedas buvo tuo įsitikinęs, taip įsitikinęs....

- Tadeušai?

Jis pašoko, kone paskleisdamas popierius ant grindų. Paskutinę sekundę juos suėmęs, Tedas atsigręžė. Roulis de Lesepsas stovėjo prie kabineto slenksčio. Jo milžiniška pypkė styrojo it horizontalus periskopas.

- Atleisk, - pasakė Tedas. - Privertei pašokti, Rouli. Mano mintys buvo už dešimčių tūkstančių mylių.

- Kažkas tau skambina mano telefonu, - maloniai pranešė jis. - Matyt, sumaišė numerį. Gerai, kad ten buvau.

Tedo krūtinėje ėmė sunkiai mušti širdis, atrodė, kas nors mėgina smagią ranką į būgną.

- Taip, - atsakė Tedas, - jam pasisekė.

Roulis įdėmiai nužvelgė Bomontą. Mėlynos akys po paraudusiais ir šiek tiek patinusiais vokais buvo žvitrios ir tiriančios, net įžūlios, ir tiesiog pjovėsi su išsiblaškiusio profesoriaus fizionomija. - Viskas gerai, Tadeušai?

Ne, Rouli. Kiekvieną dieną čia gali pasirodyti pamišęs žudikas, kuris yra dalis manęs paties. Tas vaikinas gali valdyti mano kūną ir prispirti krėsti tokius pokštus, kaip kad persismeigti pieštuku ranką. Jis verčia mane kiekvieną dieną, kol aš neišėjau iš proto, laikyti pergale. Realybė nesiduoda supratimui, mielas bičiuli.

- Gerai? Kodėl turėtų būti negerai?

- Man rodos, užuodžiu lašelį ironijos, Tedai.

- Tu klysti.

- Tikrai? Tai ko žiūri kaip elnias, pagautas mašinos šviesų?

- Rouli...

- O žmogus, su kuriuo ką tik kalbėjau, man primena pardavėją, iš kurio ką nors pagaliau nusiperki tik todėl, kad jis asmeniškai neužsuktų į namus.

- Nieko tokio, Rouli.

- Labai gerai, - Roulis neatrodė įtikintas.

Tedas išėjo iš kabineto ir pasuko į koridoriaus galą.

- Kur jūs? - šūktelėjo jam Harisonas.

- Man skambina Roulio telefonu, - paaiškino jis. Visi numeriai čia eina iš eilės. Turbūt sumaišė.

- Ir kaip tik pataikė paskambinti tam, kuris vienintelis be jūsų yra pastate? - skeptiškai pastebėjo Harisonas.

Tedas gūžtelėjo pečiais ir tęsė maršrutą.

Roulio de Lesepso kabinete viešpatavo chaosas (nuo to kambarys buvo tik jaukesnis) ir pypkės aromatas - per du abstinencijos metus sunku atsikratyti to, kas įaugę per trisdešimt.

Kambaryje išsiskyrė lenta strėlėms svaidyti su Ronaldo Reigano nuotrauka, užkabinta iš viršaus. Enciklopedijos dydžio Franklino Beringerio "Amerikos folkloras" gulėjo atverstas ant stalo. Telefono ragelis buvo padėtas ant inventorinių knygų krūvelės. Pasižiūrėjęs į aparatą, Tedas pasijuto lyg vėl imtų supti kažkokia migla. Atrodė, kad jį įsuko į antklodę, kuri seniai prašosi skalbimo. Jis pasuko galvą, iš anksto žinodamas, kad pamatys juos visus tris - Roulį, Harisoną ir Mančesterį - išsirikiavusius prie durų kaip žvirblius ant telefono laidų. Bet kabinetas buvo tuščias ir iš koridoriaus sklido malonus Roulio balsas. Jis kažkokiu pretekstu sulaikė Bomonto sargus. Tedas smarkiai suabejojo, ar tai atsitiko netyčia.

Jis palietė ragelį ir ištarė:

- Sveikas, Džordžai.

- Turėjai savaitę, - pasakė balsas kitame gale. Tai buvo Starko balsas, bet Tedas būtų tikrai nustebęs, jeigu ir dabar jų balso atspaudai sutaptų. Starko balsas buvo kitas. Jis buvo duslesnis, prikimęs, tarsi žmogaus, per ilgai žvalinusio savo komandą per varžybas. - Turėjai savaitę ir net nesiteikei pavaizduoti, kad pradedi.

- Tu teisus, - pritarė Tedas. Jis pajuto šaltuką. Stengėsi prisiversti nedrebėti. Tas šaltis, rodos, skverbėsi iš telefono, smigo į ausį it varvekliai. Bet jautė jis ir pyktį. - Aš neketinu to daryti, Džordžai. Savaitė, mėnuo, dešimt metų, man nesvarbu. Kodėl nenori suprasti? Tu miręs, miręs ir liksi.

- Čia tu klysti, seni. Jei pats rengiesi į žemę līsti, pasirinkai kaip tik tą kelią.

- Žinai, kaip skamba tavo balsas, Džordžai? - paklausė Tedas. - Jis skamba taip, lyg byrėtum į dalis. Štai kodėl nori, kad vėl rašyčiau? “Netenku ryšio”, - rašei. Tu biodegraduoji, tiesa? Nereikės ilgai laukti, kol tu tiesiog subyrėsi kaip vienašis fajetonas.

- Tavęs tai neliečia, Tedai, - atšovė džeržgiantis balsas. Nuo šiurkštaus gaudimo jis perėjo į gurgždesį kaip žvyrui žyrant iš po savivarčio ratų. Atrodė, jog žmogaus balso padargai išsiderino tariant tą frazę, o paskui vėl grįžo prie įprasto šnabždesio. - Viskas, kas darosi man, tavęs neliečia, bičiau. Tai blaško tavo dėmesį. Tu tiesiog užsimanei pasivaikščioti prieblandoje arba nori pasirodyti vienu nelaimingu šunsnukiu. Ir tu ne vienintelis, kuris dar pasigailės.

- Aš ne...

Brakšt! Starkas dingo. Tedas susimąstęs pažvelgė į telefono ragelį, po to padėjo jį į vietą. Jam atsigręžus, Harisonas ir Mančesteris jau stovėjo tarpduryje.

5

- Kas ten buvo? - pasidomėjo Mančesteris.

- Studentas, - atsakė Tedas. Jis net negalėtų paaiškinti, kodėl melavo. Vienas dalykas, dėl ko jis buvo visiškai tikras, - tai bjauri nuojauta. - Tik studentas. Kaip ir maniau.

- Iš kur jis žinojo, kad jus čia ras? - neužteko Harisonui. - Ir kaip atsitiko, kad jis skambino šito džentelmeno numeriu?

- Pasiduodu, - liūdnai atsakė Tedas. - Aš - rusų agentas. Tai buvo ryšininkas. Aš tylėsiu.

Harisonas nepyko ar bent stengėsi nepasirodyti. Bet žvilgsnis žmogaus, jau pavargusio nuo tokių fokusų, suveikė geriau negu pyktis.

- Misteri Bomontai, mes bandome padėti jums ir jūsų žmonai. Suprantu, kad palyda per gerklę baigia išlįsti, bet mes tikrai stengiamės jums padėti.

Tedas susigėdo... tik ne tiek, kad pasakytų tiesą. Jo nepaliko bloga nuojauta, kad bus kažkas negerai, o gal jau ir yra. Ir dar kai kas. Kažkoks kirbėjimas po oda. Kirmino rangymasis viduje. Spaudimas smilkiniuose. Tai nebuvo žvirbliai; bent jau taip jam atrodė. Ir vis dėlto kažkoks psichinis barometras, kurio Tedas net neįtarė esant, greitai krito. Tokia būsena nebuvo nauja. Kažką panašaus, tik ne taip stipriai jis jautė pakeliui į “Deivo” parduotuvę prieš aštuonias dienas. Ir savo kabinete dėliodamas pareiškimus. Slegiantis dirginimas.

Tai Starkas. Jis su tavimi, tavyje. Jis stebi. Jeigu pasakysi ką nors ne taip - jis žinos. Ir tada kas nors nukentės.

- Atleiskite, - ištarė Tedas. Jis neabejojo, kad Roulis de Lesepsas stebi jį tyliomis smalsiomis akimis iš už policininkų nugarų. Bomontas turėjo pradėti meluoti, ir tai pasirodė taip natūralu ir lengva, kad neliko abejonės, jog tai pašnibždėta Džordžo Starko. Jam kėlė rūpestį tik Roulis, bet jau buvo per vėlu. - Aš tiesiog sulaužytas, tik tiek.

- Suprantama, - atsiliepė Harisonas. - Tik noriu, kad patikėtumėte, jog mes jums - ne priešai, misteri Bomontai.

Tedas ėmė aiškinti:

- Vaikinas, kuris skambino iš knygyno, matė mane įvažiuojantį į aikštelę. Jis domėjosi, ar nevedu vasaros kursų. Fakulteto telefonai suskirstyti pagal katedras, o kiekvienos katedros dėstytojai išrikiuoti alfabeto tvarka. O šriftas žinyne labai smulkus - gali paliudyti kiekvienas, tai išbandęs.

- Bjauri knygiūkštė šiuo atžvilgiu, - pritarė Roulis pro savo pypkę. Abu policininkai nukreipė žvilgsnius į profesorių. Roulis už dėmesį atsidėkojo didingu apuoko linktelėjimu.

- Roulio pavardė ten seka įkandin manosios, - tęsė Tedas. - Šįmet katedroje neturime žmogaus, kurio pavardė prasidėtų “C”. - Jis pašnairavo į Roulį, kuris tuomet labai susidomėjo neegzistuojančiu pypkės turiniu. - Kaip tik todėl, - baigė Tedas, - mano numeriu kartais skambina jam. Tam vyrukui nepasisekė: pasakiau, kad esu laisvas iki rudens.

Na, štai ir viskas. Jis jautėsi pasakęs daugiau, negu užtektų paaiškinti situaciją, bet svarbiausia, kiek Harisonas ir Mančesteris spėjo nugirsti. Juk paprastai nesakoma studentui, jog jis biodegraduoja ir kad neilgai trukus subyrės į gabalus.

- Kad aš būčiau laisvas iki rudens, - atsiduso Mančesteris. - Jau viską baigėt, misteri Bomontai?

Tedas širdyje lengviau atsikvėpė ir pasakė:

- Tik sudėsiu į vietą segtuvus, kurių man nereikės.

(Ir raštelį, turi parašyti raštelį sekretorei)

- Ir, žinoma, turėsiu parašyti raštelį misis Fenton, - išgirdo jis save sakant. Tedas visai nenutuokė, kodėl ištarė tą frazę; tik žinojo, kad tai būtina. - Anglų kalbos fakulteto sekretorei.

- Mes dar spėsim išgerti po antrą puodelį kavos? - paklausė Mančesteris.

- Žinoma. Gal dar rasit porą pyragėlių, jei barbarų ordos visų nesunaikino, - patikino Tedas. Ta nuojauta, kad vyksta kažkas negerai, grįžo ir dar labiau sustiprėjo. Palikti raštelį misis Fenton? Jėzau, tai juokinga. Roulis tikriausiai vos nepaspringo pypke.

Tedui išėjus iš kabineto, Roulis paklausė:

- Galiu persimesti žodeliu, Tadeušai?

- Žinoma, - atsakė tas. Jis norėjo prašyti policininkų palikti juos vienus minutei, bet laiku suprato, kad tokiu būdu tikrai nesumažina įtarimų. O Harisono antena įjungta. Gal ne visada, bet labai dažnai.

Kaip ten būtų, tyla suveikė geriau. Kai jis atsigręžė į Roulį, Harisonas su Mančesteriu nusliūkino koridoriumi. Harisonas kažką tarstelėjo savo partneriui ir liko prie katedros, kol Mančesteris žvejojo pyragėlius. Harisonas dėstytojus matė, bet buvo per toli, kad girdėtų.

- Nebloga pasakaitė apie fakulteto žinyną, - pastebėjo Roulis, kišdamas pypkę įpraston vieton. - Manau, kad puikiai pakeistum tą mergytę "Atidarytame lange". Iš vienos frazės priskaldyti vežimą, rodos, tavo pašaukimas, Tadeušai.

- Rouli, viskas ne taip, kaip tu galvoji.

- Nemanau, kad išvis žinau, *ką* čia galvoti, - tyliai pasakė Roulis, - ir nors tikrai esu smalsus, abejoju, ar norėčiau tai sužinoti.

Tedas šyptelėjo.

- Be to, juntu negerą įtarimą, kad pamiršai mūsų Gonzo Tomą tyčia. Gal jis ir pensijoje, bet paskutinį kartą, kai varčiau žinyną, jo pavardė buvo tarp mūsų.

- Rouli, geriau aš eisiu.

- Tikrai, - sutiko profesorius. - Turi parašyti raštelį misis Fenton.

Tedas pajuto, kad žandai ima kaisti. Altėja Fenton, Anglų kalbos fakulteto sekretorė nuo 1961-ųjų, mirė gerklės vėžiu balandį.

- Vienintelė priežastis, dėl kurios aš tave sulaikiau, - tęsė Roulis, - jog radau šį tą apie tai, kuo tu domėjaisi. Apie žvirblius.

Tedas pajuto, kaip suspurdėjo širdis.

- Ką tu nori pasakyti?

Roulis nusivedė Tedą atgal į savo kabinetą ir paėmė Beringerio "Amerikos folklorą".

- Žvirbliai, poliariniai narai, o ypač lėliai yra psichopompai, - pasakė jis ne be pasididžiavimo gaidelių balse. - Žinojau, kad yra kažkas susiję su lėliais.

- Psichopompai? - nesuprato Tedas.

- Graikų kalboje, - paaiškino Roulis, - reiškia tuos, kurie veda. Šiuo atveju tuos, kurie perveda žmonių sielas iš gyvųjų į mirusiųjų pasaulį ir atgal. Pagal Beringerį, narai ir lėliai labiau priklauso mirusiesiems; sakoma, jog jie susirenka toje vietoje, kur kas nors neilgai trukus mirs. Jie nėra nelaimės ženklas. Tiesiog jų užduotis - palydėti neseniai mirusio sielą į anapus.

Jis įdėmiai pasižiūrėjo į Tedą.

- Žvirblių būriai daug grėsmingesni, anot Beringerio. Jie lydi velionius.

- Vadinasi...

- Vadinasi, jų reikalas atvesti pražuvusias sielas atgal į gyvųjų pasaulį. Kitaip sakant, žvirbliai yra gyvų mirusiųjų pranašai.

Roulis išsiėmė iš burnos pypkę ir rimtai pasižiūrėjo į Tedą.

- Nežinau, kokia tavo situacija Tedai, bet siūlau būti atsargiam. Labai atsargiam. Atrodai, lyg slėgtų begalė problemų. Jei galiu kuo padėti, nesivaržyk.

- Niekad nepamiršiu to, Rouli. Tu man padarei didžiausią paslaugą neišsidavęs.

- Šiuo atžvilgiu tu visiškai nesiskiri nuo mano studentų, - bet jo malonios akys liko susirūpinusios. - Būsi atsargus?

- Būtinai.

- Ir jei tikrai tie žmonės stengiasi tau padėti, galbūt būtų išmintinga jais pasikliauti, Tadeušai.

Būtų buvę puiku, jeigu išties jis galėtų, bet jo pasitikėjimas nieko nereiškia. Jeigu Tedas iš tikrųjų viską papasakotų, policininkų pasitikėjimas juo išsisklaidytų tarsi rūkas. Bet net jei jis pasikliautų Mančesteriu ir Harisonu tiek, jog galėtų dalytis visais išgyvenimais, jis neišdrįstų to daryti, kol nedings tas bjaurus kirminas po oda. Todėl, kad Džordžas Starkas jį stebi. Ir Tedas peržengė kraštutinę ribą.

- Ačiū, Rouli.

Roulis linktelėjo, pakartojo perspėjimą būti atsargiam ir prisėdo prie stalo.

Tedas nuėjo į savo kabinetą.

6

Ir, žinoma, turėsiu parašyti raštelį misis Fenton.

Jis stabtelėjo prie paskutinio pareiškimų pluošto, kurį per apsirikimą ištraukė, ir pasižiūrėjo į smėlio spalvos "IBM Selectric". Paskutiniu metu jis tiesiog negalėjo atsispirti jokiai rašymo priemonei: tiek didelei, tiek mažai. Ir ne kartą mąstė, ar nepasirodys dar kokia nors Tedo Bomonto dalis, tupinti kokiame nekaltame pieštuke kaip džinas antspauduotame butelyje.

Turiu parašyti raštelį misis Fenton.

Tik su ja susisiekti geriau tiktų vidža lenta, o ne elektrinė rašomoji mašinėlė. Velionė misis Fenton mokėjo išvirti tokią stiprią kavą, kad ji galėjo savarankiškai vaikščioti ir kalbėtis su geriančiuoju. Ir kodėl Tedas tą pasakė? Misis Fenton prieš sekundę net jo mintyse nebuvo.

Tedas sugrūdo paskutinius segtuvus į dėklą, uždarė stalčių ir žvilgtelėjo į kairę ranką. Žaizda po tvarsčiu ėmė degti ir niežėti. Jis patrynė

ranką į koją, bet niežėjimas, rodos, tik sustiprėjo. Ir ėmė mausti. Ranka degė kaip krosnyje.

Tedas pasižiūrėjo pro kabineto langą.

Kitoje Beneto bulvaro pusėje telefono laidai buvo nutūpti žvirblių. Netelpantys susispietė ant ligoninės stogo, o naujai atskrendantiems liko teniso kortai.

Ir jie visi, rodėsi, stebeilija Tedą.

Psichopompai. Gyvų mirusiųjų pranašai.

Dar vienas būrys tarsi pernykščių lapų gūsis nuklojo studentų bendrabučio stogą.

- Ne, - ištarė Tedas drebančiu balsu. Jo nugarą badė šiurpuliukai. Ranka gėlė ir degė.

Rašomoji mašinėlė.

Tai vienintelis būdas atsikratyti žvirblių ir varančio iš proto maudimo.

Instinktyvus noras sėstis prie rašomosios mašinėlės buvo per stiprus, kad Tedas įstengtų pasipriešinti. Viskas atrodė taip natūralu, lyg pakišti nuplikytą ranką po ledine čiurkšle.

Turiu parašyti raštelį misis Fenton.

Tu tiesiog užsimanai pasivaikščioti prieblandoje arba nori pasirodyti vienu nelaimingu šunsnukiu. Ir tu ne vienintelis.

Tas nieždintis rangymasis po oda vis stiprėjo. Sklido bangomis iš žaizdos. Akyse sinchroniškai pulsavo. Ir savo vidine akimi Tedas vis aiškiau įsivaizdavo žvirblius. Tai buvo Bergenfildo Ridžvėjaus rajonas; Ridžvėjus giedrą pavasario dieną; 1960-ieji; aplink nebuvo nė gyvos dvasios, tik tie siaubingi ir tokie įprasti paukščiai, tie psichopompai, kurie ūžtelėjo į dangų jam bežiūrint. Dangus užtemo nuo jų masės. Žvirbliai vėl skrenda.

Tą pat akimirką už Tedo lango sutartinai purptelėjo visi žvirbliai - nuo laidų, ligoninės, bendrabučio. Keli studentai aikštėje sustojo pasigrožėti vakarų pusėj išnykstančių paukščių debesiu.

Tedas viso to nematė. Jis tik regėjo, kaip iš vaikystės pažįstamos vietos virsta klaikia negyva sapnų karalyste. Bomontas sėdėjo prie rašomosios mašinėlės ir grimzdo į transą. Bet viena mintis nepaliko jo nė akimirką. Lapinas Džordžas gali priversti jį atsisėsti ir įjungti mašinėlę, tas tiesa, bet knygos Tedas nerašys, nesvarbu, kas atsitiktų... ir jei Tedas išlaikys, senas lapinas Starkas subyrės į gabalus arba tiesiog išnyks kaip sudegusios žvakės liepsna. Jis žinojo tai. *Jautė* tai.

Dabar jo ranka tiesiog *klykė,* ir Tedas jautė tą, net galėjo matyti, tarsi tai būtų vieno animacinio filmo herojaus letena, - tikriausiai Kojoto, - patekusi po kalvio kūju. Tai nebuvo skausmas; greičiau jausmas, kad

"tuoj išeisiu iš proto", kai nežmoniškai niežti nugarą kaip tik toje vietoje, kur negali pasiekti. Ir niežti ne paviršiuje, o kažkur giliau, jog net norisi griežti dantimis.

Bet ir tai atrodė nesvarbu.

Jis sėdėjo prie rašomosios mašinėlės.

7

Vos įjungus "IBM", niežulys dingo... dingo ir žvirbliai iš sąmonės. O transo būsena tęsėsi. Liko primygtinis spaudimas kažką parašyti, kiekviena kūno dalelė šaukėsi to. Ir tas buvo baisiau net už žvirblius ar niežulį delne. Šitas dirglumas sklido iš pasąmonės gelmių.

Tedas įsuko popieriaus lapą ir liko sėdėti atitolęs nuo realybės. Paskui kaip paprastai uždėjo pirštus ant klavišų, nors jau daugelį metų nesinaudojo mašinėle.

Padvejojęs Tedas paliko ant klavišų tik du pirštus. Atrodo, Starkas spausdino kaip tik taip - surasdavo ir paspausdavo reikiamą raidę. Tai visiškai suprantama, Džordžas visad teikė pirmenybę pieštukams.

Kairė ranka, krutinant pirštus, dilgčiojo. Smiliai judėjo lėtai, bet neilgai trukus ant popieriaus pasirodė eilutė. Ji buvo kraupiai lakoniška. Vos šeši didžiosiomis raidėmis parašyti žodžiai:

SPĖK, TEDAI, IŠ KUR AŠ SKAMBINAU?

Staiga pasaulis subyrėjo į dulkes. Tedas nebuvo patyręs tokios baimės, tokio siaubo. O Dieve, žinoma - tai taip suprantama, taip aišku.

Tas šunsnukis skambino iš mano namų! Ten Liza ir dvyniai!

Tedas ėmė stotis dar gerai nesuvokdamas, ką rengiasi daryti. Jis net nespėjo įsisąmoninti, ką daro, kol rankos nepersmelkė skausmas. Tai buvo panašu į smilkstantį deglą, kuris vėl įsiplieskia smarkiai mostelėjus. Jo lūpos įsitempė, dejonė išsprūdo pro sukąstus dantis. Tedas sudribo kėdėje, o rankos vėl pakibo virš klavišų ir ėmė spausdint naują tekstą. Šįkart iš penkių žodžių.

PASAKYSI KAM NORS - JIE MIRS

Tedas bukai spoksojo į žodžius. Nespėjus paspausti paskutinės "s", viskas staiga nutrūko - lyg kas būtų ištraukęs lempos kištuką. Neliko skausmo. Niežėjimo. Nebuvo ir to besirangančio šliužo jausmo po oda.

Paukščiai nuskrido. Tas sunkus slopinantis jausmas irgi kažkur nuslinko. Starkas irgi dingo.

Tiesą sakant, jis pats net nebuvo pasirodęs, tiesa? Taip, Starkas įsiveržė į Tedo namus, kai tas išvyko. Ten liko budėti du patruliai, bet tai nieko nereiškia. Jis buvo kvailys, paskutinis kvailys, patikėjęs, jog pora apsaugos vyrukų ką nors pakeis. Nebūtų pakeitusi nei žaliųjų berečių kuopa. Džordžas Starkas nebuvo paprastas žmogus; tai nacių tankas "Tigras" žmogaus pavidalu.

- Kaip sekasi? - paklausė Harisonas už nugaros.

Tedas pašoko, it kas nors būtų įsmeigęs smeigtuką jam į kaklą... ir jis prisiminė Frederiką Klousoną; Klousoną, kuris ėmė knaisiotis po svetimą daržą ir šitaip pasirašė sau mirties nuosprendį.

PASAKYSI KAM NORS - JIE MIRS

rėkė žodžiai nuo lapo priešais.

Tedas pasilenkė, ištraukė popierių iš rašomosios mašinėlės ir suglamžė. Jis net nežvilgtelėjo, kur stovi Harisonas - tai būtų per didelė kvailystė. Bandė atrodyti natūraliai. Bet jautėsi, tarsi galva plyštų. Tedas laukė, kada Harisonas pasidomės, ką jis ten rašinėja ir kodėl taip skubiai ištraukė lapą iš mašinėlės. Bet policininkas tylėjo, tad Tedas paaiškino pats.

- Atrodo, baigiau. Velniop tą raštelį. Atvešiu šituos pareiškimus anksčiau, negu misis Fenton sužinos, kad jie buvo paimti, - bent tai buvo gryniausia tiesa... jei tik Altėja nežiūri dabar iš padebesų. Bomontas atsistojo, mintyse maldaudamas kojų jo neapvilti. Akmuo nusirito jam nuo širdies pamačius, kad Harisonas stovi tarpduryje ir visiškai į jį nežiūri. Prieš akimirką Tedas galėjo prisiekti, kad policininkas kvėpuoja jam į kaklą, bet vaikinas tik šlamštė savo pyragaitį ir spoksojo pro Tedą į porelę studenčių, krypuojančių per aikštę.

- Ne, vaikine, čia viskas kaip išmirę, - pasakė policininkas.

Mano šeima galbūt irgi, kol grįšiu namo.

- Gal eisim? - paklausė Harisonas.

- Mielai.

Tedas puolė prie durų. Harisonas nustebęs sekė Bomontą.

- Kad tave bala, - tarstelėjo jis, - ne veltui profesorius vadina išsiblaškėliais.

Tedas mirktelėjo jam nervingai, po to žvilgtelėjo žemyn ir pamatė tebelaikąs suglamžyto popieriaus gumuliuką. Jis sviedė jį į šiukšlių dėžę, bet drebanti ranka apvylė. Tas atšoko nuo krašto ir nuriedėjo grindimis. Tedas lenkėsi paimti, bet Harisonas jį aplenkė. Policininkas pagriebė kamuoliuką ir dabar žongliravo juo iš vienos rankos į kitą.

- Išeisite nepaėmęs pareiškimų, dėl kurių čia važiavote? - paklausė jis. Ir parodė į pirmūnų pareiškimų krūvelę šalia rašomosios mašinėlės, perjuostą raudona gumute. Paskui vėl ėmė žaisti popieriaus gumulėliu su dviem Starko frazėmis: iš kairės rankos į dešinę, iš dešinės - į kairę ir taip toliau. Tedas įžiūrėjo kelis žodžius - "YSI KAM NORS - JIE M".

- A. Tie. Ačiū.

Tedas paėmė pareiškimus ir vos nepaskleidė ant grindų.

Dabar Harisonas ištiesins popieriaus lapą. Būtinai ištiesins, ir nors Starkas šiuo metu nestebi, - Tedas kol kas tuo neabejojo, - neilgai trukus vėl atšliauš. Ir viską sužinos. O tada padarys ką nors neįsivaizduojama Lizai ir vaikams.

- Nėra už ką, - Harisonas mestelėjo gumulėlį šiukšliadėžės link. Tas apsisuko ant kraštelio ir įkrito vidun. - Du taškai, - ištarė jis ir žengė pirma Tedo, kad tas galėtų užrakinti duris.

8

Bomontas leidosi laiptais, lydimas policijos eskorto. Roulis de Lesepsas iškišo galvą iš kabineto ir palinkėjo geros vasaros, jei daugiau su Tedu nepasimatytų. Tedas palinkėjo jam to paties balsu, kuris jo paties ausiai skambėjo visai normaliai. Jis jautėsi taip, lyg būtų autopilotas. Ir tas jausmas nedingo, kol Tedas neįsėdo į savo mašiną. Ten numetė pareiškimus ant keleivio sėdynės, ir žvilgsnis užkliuvo už taksofono kitoje mašinų aikštelės pusėje.

- Paskambinsiu žmonai, - pasakė jis Harisonui. - Gal jai reikia ko nors iš parduotuvės.

- Geriau buvo padaryti tą viršuje, - pastebėjo Mančesteris. - Sutaupytumėt ketvirtį dolerio.

- Pamiršau, - sutiko Tedas. - Matyt, ne veltui profesorius taip vadina.

Policininkai atlaidžiai susižvalgė ir sulipo į "Plimutą", kur galės mėgautis kondicionieriumi ir stebėti Tedą pro langą.

Bomontas jautėsi lyg pririjęs stiklo šukių. Jis sužvejojo kišenėje ketvirtuką ir įmetė į telefono automatą. Ranka drebėjo ir teko numerį sukti iš naujo. Galvoje sukosi viena mintis: "Viešpatie, visai kaip tą naktį, kai mirė Mirijama. Vėl viskas kaip tą naktį".

Atsirado jausmas, kad viskas jau kartą išgyventa.

Iš antro karto surinkęs numerį, dabar stovėjo taip smarkiai prispaudęs ragelį prie ausies, jog ji net skaudėjo. Tedas bandė atsipalaiduoti. Harisonas su Mančesteriu neturi pastebėti, kad kažkas ne taip. Bet mėšlungiškai įsitempę raumenys nepasidavė proto įkalbinėjimui.

Starkas pakėlė ragelį iš karto.

- Tedai?

- Ką tu jiems padarei? - balsas toks, tarsi spjaudytų sauso tvarsčio gumulus. Namo gilumoje Tedas išgirdo paleidusius gerkles dvynukus. Jų verksmas keistai ramino. Tai ne siaubo dejonė, kuria Vendė paskelbė savo nelaimę, - tai piktas, gal net aikštingas rėkimas, bet ne skausmo.

Liza, o kur *Liza?*

- Nieko, - ištarė Starkas, - pats girdi. Nė plaukelis nenukrito nuo jų puikių galvučių. Kol kas.

- Liza, - ištarė Tedas. Staiga jis išsivadavo iš siaubo gniaužtų. Jautėsi kaip išniręs iš po gigantiškos ledinės bangos.

- O ką? - erzino nepakenčiamas balsas.

- Duok ją man! - iškošė Tedas. - Jei tikiesi, kad parašysiu nors vieną sumautą žodį tavo vardu, tu man ją duosi! - bet viena sąmonės dalis nepasidavė siautulingai baimei ir perspėjo: "Žiūrėk, kaip atrodai, Tedai. Tu tik pusiau nusisukęs nuo policininkų. Paprastai nešaukiama į ragelį, jei norima sužinoti, ar žmona nepritrūko kiaušinių".

- Tedai! Seni! - Starkas atrodė įsižeidęs, bet Tedas galėjo guldyti galvą, kad tas niekšas dabar šypsosi. - Iš kur tokia bloga nuomonė apie mane, draugužį? Atleisk pavadį, sūnau! Štai ji.

- Tedai? Tedai, čia tu? - Liza buvo susijaudinusi ir išsigandusi, bet nepanikavo. Dar ne.

- Taip. Ar viskas gerai, brangute? O vaikai?

- Taip, gerai. Mes...- paskutinį žodį užgožė kažkoks triukšmas. Tedas išgirdo, kaip tas niekšas kažką jai sako, tik nesuprato ką. Liza atsakė "taip, gerai" ir grįžo prie telefono. Dabar ji kone verkė. - Tedai, padaryk, ko jis nori.

- Taip. Aš žinau.

- Bet jis sakė man, kad tu negali to padaryti Ladlou. Policija tuoj čia bus. Jis... Tedai, jis sako, kad nužudė tuodu, kurie saugojo namą.

Tedas užsimerkė.

- Aš nežinau, kaip jis tai padarė, bet jis taip sako... ir aš... aš juo tikiu, - dabar Liza verkė. Stengėsi valdytis, kad neišgąsdintų Tedo, ir baiminosi, kad jis nepadarytų ko nors pavojingo.

Tedas suspaudė ragelį ir stengėsi atrodyti nerūpestingai besišnekučiuojantis.

Starkas kažką murma lyg iš po žemių. Tedas nugirdo vieną žodį. Bendradarbiavimas. Neįtikėtina. Tiesiog velniškai neįtikėtina.

- Jis mus išsiveža, - pasakė žmona. - Jis sako, kad sužinosi, kur mes. Prisimink tetą Martą. Jis sako, kad privalai atsikratyti tų policininkų, kurie su tavimi. Sako, kad sugebėsi tai padaryti, nes jis sugeba. Jis no-

ri, kad prisijungtum prie mūsų iki tamsos. Ir... - Liza išgąstingai riktelėjo. Kitą riksmą jai pavyko užgniaužti. - Jis sako, kad bendradarbiausite, ir tai bus geriausia knyga, kokią kartu parašėte. Jis...

Murmesys ir šnibždėjimas.

Oi, kaip Tedas suleistų nagus į Džordžo Starko kaklą ir spaustų, kol sutrupintų to šunsnukio gerklę.

- Jis sako, kad Aleksis Mešinas prisikėlė iš numirusiųjų ir galingas kaip niekad, - po to spigiai: - Prašau daryt, ką jis liepia Tedai! Jis su revolveriu! Ir su deglu! Tokiu nedideliu deglu! Sako, jei ką nors iškrėsi...

- Liza...

- Prašau, Tedai, daryk, ką jis sako!

Jos balsas nutolo, nes Starkas atėmė ragelį.

- Pasakyk man štai ką, Tedai, - Starkas kalbėjo rimtai. Mirtinai rimtai. - Pasakyk man tokį dalyką, tik sąžiningai, jei nenori, kad jie sumokėtų. Tu supratai mane?

- Taip.

- Esi tikras? Nes ji neišsigalvojo deglo.

- Taip! Taip, velniai rautų!

- Ką ji turėjo omeny, užsimindama apie tetą Martą? Ką tai reiškia, po velnių? Kas tai per slaptažodis, Tedai? Ką ji norėjo nuo manęs nuslėpti?

Tedas netikėtai pamatė, kaip jo žmonos ir vaikų gyvybės pakibo ant plonyčio siūlelio. Tai nebuvo metafora; jis tikrai jį matė. Siūlas buvo ledo spalvos, plonas kaip voratinklis ir vos įžiūrimas toje amžinybėje, kur buvo pakabintas. Viskas dabar priklausė nuo dviejų dalykų: ką jis pasakys ir kuo Starkas patikės.

- Ar pasiklausymo įranga nuimta nuo telefono?

- Žinoma nuimta! - atšovė Starkas. - Kuo tu mane laikai, Tedai?

- Ar Liza tai žinojo?

Starkas patylėjo, paskui atsakė:

- Jai reikėjo tik pasižiūrėti. Sumauti laidai ant grindų.

- O ji? Ar ji pasižiūrėjo?

- Baik dantį užkalbinėti, Tedai.

- Ji bandė paaiškinti, kur jūs važiuojate, neminėdama pavadinimo, - paaiškino Tedas. Jis perėjo prie ramaus dėstymo, kantraus ir kiek globėjiško tono. Jis nežinojo, ar Starkas užkibo ant šito jauko. Bet atsakymo ilgai laukti neprireiks. - Ji turėjo galvoje vasarnamį. Kasl Roke. Marta Telford yra Lizos teta. Mes jos nemėgstame. Kai tik ji paskambina ir praneša atvyksianti į svečius, mes vis kuriame planus, kaip pabėgti į Kasl Roką ir patūnoti ten, kol tetulė numirs. Dabar aš paaiškinau tau, Džordžai, ir jei telefonas dar prijungtas - už viską atsakai tu.

Tedas suprakaitavęs laukė - Starkas patikės... ar plona gija, skirianti jo mylimiausius nuo mirties, amžiams nutrūks.

- Neprijungtas, - pagaliau pasakė Starkas ir jo balsas vėl skambėjo ramiai. Dabar Tedui be galo norėjosi atsišlieti į telefono būdelę ir valandėlei užsimerkti.... "Jei dar kada nors pamatysiu tave, Liza - galvojo jis, - aš nusuksiu tau sprandą už tokį neatsargų poelgį". Nors buvo tikras, kad tokiu atveju uždusins savo glėbyje.

- Neliesk jų, - pasakė Tedas. - Prašau jų neliest. Padarysiu viską, ką liepsi.

- O, aš tai žinau. Žinau, kad padarysi, Tedai. Mes abu padarysime. Bent pradėsime. Laikas judintis. Atsikratyk savo šunų ir spausk į Kasl Roką. Varyk kiek gali greičiau, bet žiūrėk neatkreipk dėmesio. Tai būtų klaida. Gali pagalvoti apie pasikeitimą automobiliais, bet detales palieku tau pačiam - šiaip ar taip, tu vaikinas su vaizduote. Būk ten prieš tamsą, jei nori rasti juos gyvus. Žiūrėk, nepridirbk man. Pagavai? Neprisišiukšlink ir nesugalvok kokio fokuso.

- Gerai.

- Puiku. Tu to nedarysi. Žaisi pagal taisykles. Kitaip rasi lavonus ir įrašytus į juostelę priešmirtinius žmonos klyksmus.

Trakšt. Ryšys nutrūko.

9

Grįžtant į "Suburbaną", Mančesteris atidarė mašinos langą ir paklausė Tedo, ar namuose viskas gerai. Tedas iš jo akių matė, kad tai ne tuščias smalsumas. Ir Tedo veide kažkas turėjo atsispindėti. Bet tai menkniekis, jis susitvarkys. Juk jis, šiaip ar taip, vaikinas su vaizduote, ir galva dirbo japoniško vienbėgio traukinio greičiu. Vėl kilo klausimas: meluoti ar sakyti tiesą? Pasirinkimo nebuvo.

- Nieko tokio, - atsakė jis. Tonas buvo natūralus ir abejingas. - Vaikai aikštijasi, tik tiek. Tada ir Liza suirzta, - jis pakėlė balsą: - O jūs, vaikinai, kažkokie sunerimę mums čia atvažiavus. Ar atsitiko kas nors, ką man galima žinoti?

Bet jam liko sąžinės net ir tokiomis aplinkybėmis pasijusti šiek tiek kaltam prieš policininkus. Tedas priverstas to paklausti, nors vienintelis žino atsakymą.

- Ne-a, - atsakė Harisonas, pasilenkdamas į priekį ir išlįsdamas pro partnerį. - Tiesiog niekaip negalime susisiekti su Čatertonu ir Edingsu. Galbūt įėjo į namą.

- Liza sakė, kad vaišino juos arbata su ledu, - išvertęs akis, rietė Tedas.

- Tada aišku, - nusiramino Harisonas. Jis nusišypsojo Tedui, kuris vėl pajuto sąžinės graužatį. - Gal ir mums liks šlakelis, a?

- Visai gali būti, - Tedas užtrenkė mašinos dureles ir įkišo raktelius į spyną, jausdamas savo ranką ne daugiau kaip medinį protezą. Galvoje sudėtingą, bet ne itin linksmą gavotą šoko mintys. Ar Starkas su jo šeima jau išvažiavo į Kasl Roką? Jis tikėjosi, - netgi norėjo, - kad jie būtų jau toli, kai per visus policijos postus pasklis žinia apie apsaugos nužudymą. Jei jie važiuoja Lizos mašina ir kas nors ją pastebėjo, arba jie dar Ladlou ar netoli jo, gali būti problemų. Mirtinų problemų. Klaikiai ironiška, kad jis turi pasikliauti Starko sugebėjimu mikliai dingti iš žmogžudystės vietos.

Ir, kalbant apie dingimą, kaip jam pavyks atsikratyti Harisono ir Mančesterio? Dar vienas geras klausimas. Vargu ar pavyks pasprukti nuo jų su "Suburbanu". Iš pirmo žvilgsnio "Plimutas" priminė nerangų basetą su plačiais ratais vietoj kojų, bet motoro riaumojimas liudijo, kad po kapotu slepiasi galingas ir greitas skalikas. Jis galėjo juos apmuilinti, jau net žinojo kur, bet nejaugi jis tikisi likti nepastebėtas visus šimtą šešiasdešimt mylių iki Roko?

Bomontas apie tai nenutuokė... tik žinojo, kad kažkaip tą teks padaryti.

Prisimink tetą Martą.

Tedas pakišo Starkui netikrą pinigą, o tas lyg niekur nieko įsikišo į kišenę. Taigi niekšas dar nešeimininkauja visoje jo sąmonėje. Marta Telford tikrai buvo Lizos teta, ir jie tikrai pajuokaudavo, dažniausiai lovoje, apie bėgimą nuo jos į Arubą ar Taitį... nes teta Marta viską žinojo apie namuką Kasl Roke. Ir lankė juos ten daug dažniau negu Ladlou. O mėgstamiausia jos vietelė Kasl Roke buvo sąvartynas. Teta turėjo Nacionalinės šaulių asociacijos nario bilietą ir sąžiningai mokėjo mokestį, todėl laikė savo pareiga mažinti žiurkių koloniją.

"Jeigu nori, kad tetulė išvyktų, - prisiminė Tedas kartą sakęs Lizai, - turi pasakyti jai pati". Taip šnekučiavosi jie lovoje, besibaigiant vienam neterminuotam tetos Martos vizitui 1979-ųjų ar 80-ųjų vasarą. - Ji *tavo* teta. Be to, bijau, kad jei pasakysiu aš, ji išbandys savo vinčesterį ant *mano* kailio".

Liza tada atsakė: "Vargu ar kraujo ryšiai čia ką pakeis. Ji kartais taip pasižiūri, - žmona prisiglaudė prie jo, sukikeno ir bakstelėjo į šonkaulius. - Nagi. Dievas nemyli bailių. Pasakyk, kad mes konservatyvūs net žiurkių atžvilgiu. Prieik ir drošk: "Nešdinkis, teta Marta! Nušovei paskutinę žiurkę! Susikrauk lagaminus ir bindzink iš čia!"

Bet taip, žinoma, nė vienas iš jų to nepasakė; kiekvieną dieną ji išsiruošdavo į ekspediciją sąvartynan ir paklodavo ten mažiausiai tuziną

žiurkių (ir keletą žuvėdrų, įtarė Tedas, kai žiurkės išsislapstydavo). Pagaliau atėjo palaimintoji diena, ir Tedas pristatė tetulę į lėktuvą, grįžtantį į Olbanį. Laukimo salėje Marta vyriškai paspaudė jam ranką, lyg būtų sudariusi pelningą sandėrį, o ne atsisveikintų, ir pranešė, jog galbūt ir kitąmet pradžiugins juos savo vizitu. "Velniškai gerai papyškinau, - pasakė ji. - Turiu savo sąskaitoje kokius šešis septynis tuzinus tų parazitų".

Ji daugiau niekada taip ir neatvažiavo, nors kartą atvykimas rimtai grėsė (nuo jo laimingai išgelbėjo netikėtas pakvietimas vykti į Arizoną, kur, kaip pranešė tetulė telefonu, knibždėlynas kojotų).

Metams bėgant po to neužmirštamo vizito, "prisimink tetą Martą" tapo savotišku kodu kaip ir "prisimink Meiną". Tai reiškė, kad reikia išsitraukti iš sandėlio 22-o kalibro revolverį ir pribaigti įkyrėjusį svečią, kaip kad tetulė tratino sąvartyno žiurkes. Dabar Tedas prisiminė, jog Liza pavartojo šitą frazę per "People" interviu. Rodos, ji pasisuko ir sumurmėjo Tedui per fotografavimą: "Matyt, Filisai Majers reiktų priminti tetą Martą, ar ne, Tedai?"

Tada ji prisidengė burną ir sukikeno.

Labai juokinga.

Jei tik šįsyk tai nebūtų pasakyta rimtai.

Ir jeigu reiktų šaudyti tik žiurkes.

Jeigu Tedas gerai suprato, Liza bandė pasakyti jam, kad važiuotų paskui juos ir nušautų Džordžą Starką. O jei to norėjo ji, Liza, kuri verkė išgirdusi apie užmigdytus benamius gyvūnėlius, - kitos išeities nebuvo. Ji turėjo rinktis: Starko ar jos ir dvynukų mirtis.

Harisonas ir Mančesteris nustebę sužiuro į jį, ir Tedas susigriebė, jog užsigalvojęs sėdi užvestame "Suburbane" jau gerą minutę. Jis mostelėjo saliutuodamas, atsilošė ir pasuko į Meino aveniu, vedusią iš studentų miestelio. Tedas įtemptai mąstė, kaip pabėgti nuo apsaugos, kol tie dar negavo žinios per raciją apie partnerių nužudymą. Bet galvoje sukosi tik Starko žodžiai apie tai, jog pabandęs apgauti jis ras tik lavonus ir priešmirtinių žmonos dejonių įrašus.

Prieš akis stovėjo Marta Telford nusitaikiusi vinčesteriu, daug didesniu už jo 22-o kalibro revolverį, kurį Bomontai saugojo vasarnamio garaže, į išpampusią žiurkę ant atmatų krūvos. Staiga jis pajuto, kad mielai nupliektų Starką, tik ne tuo žaisliuku.

Lapinas Džordžas nusipelnė kažko stambesnio.

Haubica būtų pats tas.

Žiurkės straksi tarp ufonautiškai blyksinčių stiklo šukių ir sumaigytų skardinių, jų kūneliai iš pradžių raitosi, paskui nurimsta, išdrikus žarnoms.

Taip, Tedas pasigėrėtų jų vietoje matydamas Starką.

Rankos taip sugniaužė vairą, jog ėmė skaudėti žaizda. Tiksliau, skaudėjo kažkur kauluose ir sąnariuose.

Jis atsipalaidavo - geriau pasakius, pabandė tą padaryti - ir apčiuopė vidinėje kišenėje perkodano buteliuką. Atidaręs jį, nurijo sausą tabletę.

Mintys sukosi apie sankryžą Vyzio mokyklos zonoje. Ten kirtosi keturi keliai.

Jis negalėjo pamiršti ir Roulio de Lesepso žodžių. Psichopompai, štai kaip jie vadinasi.

Gyvų mirusiųjų vedliai.

Dvidešimt pirmas skyrius

STARKAS IMASI VADOVAUTI

1

Jis neapsunkino savęs planavimu, ką ir kaip darys, nors Ladlou faktiškai niekada nebuvo lankęsis.

Starkas pernelyg dažnai nukeliaudavo ten savo sapnuose.

Jis pasuko nuvarytą "Hondą" į poilsio aikštelę už pusantros mylios nuo Bomonto namų. Tedas išvažiavo į universitetą, ir tai labai paranku. Retkarčiais buvo sunku pasakyti, ką Tedas daro ar galvoja, nors įsitempęs Starkas visada galėjo pajusti jo nuotaiką.

Jeigu su Tedu susisiekti pasidarydavo labai sunku, jis tiesiog paimdavo vieną "Berol" pieštuką, nusipirktą Hiūstono gatvės kanceliarinėje.

Tai padėdavo.

Šiandien bus lengva. Lengva todėl, nes kad ir ką būtų pripasakojęs Tedas apie savo kelionės tikslą policininkams, jis važiavo į universitetą dėl vienintelės priežasties: jis peržengė kraštutinę ribą ir dabar tikisi, kad Starkas su juo susisieks. Starkas kaip tik tą ir ketino padaryti. Tikrai.

Tik ne taip, kaip įsivaizduoja Tedas.

Ir ne iš vietos, iš kurios Tedas tikisi.

Buvo beveik pusiaudienis. Aikštelėje pietavo keletas poilsiautojų, bet jie sėdėjo už staliukų pievutėje arba sukiojosi apie nedidelę akmeninę šašlykinę toliau prie upės. Niekas nematė, kaip Starkas išlipo iš mašinos ir nuėjo. Tai gerai, nes pamatę kažin ar užmirštų.

Neužmirštų, tas tiesa.

Bet neapibūdintų.

Kai kirto plentą ir suko keliuku Bomonto namų link, Starkas atrodė kaip Herberto Velso Nematomas žmogus. Plati tvarsčių juosta dengė jo kaktą nuo antakių iki plaukų. Kita juosta buvo apvyniotas smakras ir skruostai. Ant galvos užsmaukta Niujorko "Jankių" beisbolo kepuraitė. Akis slėpė tamsūs akiniai. Apsirengęs Starkas buvo liemene su aukšta apykakle, ant rankų užsimovęs pirštines.

Tvarsčiai buvo permirkę geltonu lipniu skysčiu, kuris sunkėsi pro marlę tarsi kaučiuko lašeliai. Daugiau tekėjo iš po akinių, ir Starkas kartkarčiais nubraukdavo juos plonos dirbtinės odos pirštinėmis. Delnai ir pirštai lipo nuo džiūstančio skysčio. Po tvarsčiais oda jau buvo nusilupusi. O kas liko, nelabai galėjai pavadinti žmogaus mėsa; tai buvo tamsūs korėti puvėsiai, iš kurių kažkas nuolat sunkėsi. Tas kažas priminė pūlius, tik neapsakomai dvokė - kaip stipri kava ir indiškas rašalas kartu sudėjus.

Jis žengė galvą palenkęs į priekį. Tų kelių mašinų keleiviai, kurie važiavo tąkart pro šalį, matė vyrą su užsmaukta kepure ir rankomis kišenėse. Kepurės snapelis saugojo nuo pačių smalsiausių žvilgsnių, bet net ir visai iš arti matėsi tik tvarsčiai. O važiuojantys į šiaurę, žinoma, galėjo gerai įžiūrėti tik nugarą.

Toks pasivaikščiojimas arčiau Bengoro ar Breverio būtų sudėtingesnis. Ten jau priemiesčiai, smarkios statybos. O šita Ladlou pusė, kurioje gyveno Bomontai, jau nebuvo visiškai kaimas, bet, sakykim, rami gyvenvietė. Namai stovėjo retai, kai kuriuos skyrė ištisi laukai. Sklypus ribojo ne tvoros, tos priemiesčių nuosavybės saugotojos, bet medžių juostos, kartais vingiuotos akmenų sienelės. Kur ne kur ant stogų kėpsojo satelitinės lėkštės, tarsi pirmieji ateivių iš kosmoso postai.

Starkas žingsniavo keliuku iki Klarkų namo. Tedas buvo jų kaimynas. Tada perkirto kiemą; žolė čia labiau priminė šieną. Vyras žvilgtelėjo į namą. Užuolaidos ten buvo aklinai užtrauktos, garažas užrakintas. Klarko namas ne šiaip snaudė vidurdieniu, jis turėjo jau seniai negyvenamos patalpos kvapą. Būdingos laikraščių krūvos nesimatė, bet Starkas buvo įsitikinęs, kad Klarkų šeimynėlė kur nors išdūmusi paatostogauti; geriau būt negali.

Jis pasiekė medžių guotą, skyrusį abu sklypus, peržengė akmeninės sienos likučius ir priklaupė. Pirmą kartą galėjo atidžiai pasižiūrėti į savo užsispyrėlio dvynio namą. Kieme stovėjo patrulinė policijos mašina, o patys policininkai slėpėsi gretimo medžio šešėlyje, rūkė ir šnekučiavosi. Gerai.

Jis gavo, ko norėjo, visa kita - tik ledinuką sučiulpti. Bet jis dar padelsė. Starkas nelaikė savęs išradingu - bet kuriuo atveju, ne tada, kai nerašė - ir emocionaliu, todėl kiek nustebo dėl jį užplūdusio pykčio ir apmaudo.

Kokią teisę turėjo tas šunsnukis jį atstumti? Po velnių, kokią teisę? Todėl, kad pirmas pradėjo realiai egzistuoti? Todėl, kad Starkas ir pats nežino kaip, kodėl ir kada pats irgi tapo realus? Šikt ant to! Pirmumo teisė Starkui šnipšto neatrodė verta. Jis neturi teisės atsigulti ir numirti nė žodžio neištaręs, kaip, matyt, Tedas Bomontas tikisi. Buvo atsakomybė pačiam sau - išgyventi. Bet tai dar ne viskas.

Jis turi pagalvoti ir apie savo ištikimus gerbėjus, ar ne?

Pažiūrėkit į namą. Tik *pasižiūrėkit*. Erdvus kolonijų stiliaus namas, kone pilaitė. Didžiulė veja, purkštukai dūzgia išsijuosę, kad ji amžinai žaliuotų. Dekoratyvinė tvorelė palei anglies juodumo kiemo asfaltą; Starkas spėjo, kad būtų "vaizdingiau". Iš namo į garažą vedė "plūktkelis" - o Viešpatie, plūktkelis! Vidus visiškai išlaikė išorės stilių - ilgas ąžuolinis stalas valgomajame, puikios spintos kituose kambariuose, dailios kėdės, kurios buvo mielos akiai be kažkokių ryškių pagražinimų, krėslai, į kuriuos malonu atsisėsti, ne tik žavėtis. Sienas dengė ne tapetai; jos buvo taškytos. Starkas matė visa tai, matė sapnuose, apie kuriuos Tedas Bomontas net neįtarė rašydamas Džordžo Starko vardu.

Staiga jis panoro paleisti tą baltą namą dūmais. Pakišti degtuką ar propano deglą, kurį turėjo liemenės kišenėje, ir paversti viską pelenais. Tik ne anksčiau, negu jis ten apsilankys. Po to, kai sutrupins baldus, pridirbs ant svetainės kilimo ir išmargins rudai tas išdailintas sienas. Tik ne anksčiau, negu išbandys kirvį į tas oi-kokias-dailias spintas.

Kokią teisę Bomontas turėjo susilaukti vaikų? Vesti gražuolę žmoną? Išvis kokią teisę Tedas Bomontas turi gyventi šviesoje ir laimėje, kai jo tamsusis brolis, kuris ištraukė jį iš skurdo, miršta tamsoje lyg ligotas patvorio valkata?

Jokios, žinoma. Neturėjo jokios teisės. Tiesiog Bomontas tikėjo turįs tokią teisę, ir dabar, nepaisydamas nieko, dar ja tiki. Tik tas tikėjimas, o ne Džordžas Starkas iš Oksfordo, Misisipės valstijos, yra gryniausias prasimanymas.

- Atėjo laikas tave gerai pamokyti, bičiuli, - suniurzgė Starkas savo slėptuvėje. Jis surado segtukus, prilaikiusius tvarsčius, ištraukė juos ir sukišo į kišenę. Tada pradėjo vynioti marlės vyturus, kurie artėdami prie jo yrančios mėsos tolyn labyn darėsi šlapesni. - Tu to visą gyvenimą nepamirši. Garantuoju.

2

Tai buvo baltos lazdelės variantas. Jis neblogai suveikė Niujorke. O Starkas buvo šventai įsitikinęs, kad jei radai šaunų būdą, reikia jį naudoti, kol neišsisems. Su šitais policininkais vargo nebus; jie stypso čia jau gerą savaitę ir su kiekviena diena vis labiau ima tikėti, kad tas beprotis kalbėjo tiesą, sakydamas, jog susivynioja meškeres ir grįžta namo. Problemų gali būti su Liza - jei ji netyčia žvilgtels pro langą, kai jis skers tas kiaules. Bet dabar pats vidurdienis, ji su vaikais snaudžia arba kaip tik ruošiasi tą padaryti. Kaip ten būtų, sėkmė garantuota.

Jis tuo nė kiek neabejojo.

Meilė ras kelią.

3

Čatertonas pakėlė batą užgesinti nuorūkai (jis ketino įkišti ją į mašinos peleninę - Meino valstijos policininkai nešiukšlina mokesčių mokėtojų kiemuose) ir staiga akiratyje išdygo vyras subjaurotu veidu. Jis svirduliavo namo link ir viena ranka mojo prašydamas jo ir Džeko Edingso pagalbos. Kita ranka buvo prispausta už nugaros ir atrodė sulaužyta.

Čatertonas vos negavo širdies smūgio.

- Džekai! - suriko jis. Edingsas atsigręžė. Ir išsižiojo.

- Padėkite man... - sukranksėjo vyras sudarkytu veidu. Četertonas ir Edingsas pasileido prie jo.

Jeigu policininkai būtų likę gyvi, tikriausiai papasakotų savo kolegoms, kad buvo įsitikinę, neva vyras ką tik po avarijos ar nudegęs sprogus dujoms, arba, taip irgi pasitaiko, tapo kokio žemės ūkio įrenginio auka: ašmenys, dantis ar stipinas pasisuka ir į šeimininką.

Jie tikrai būtų galėję tą pasakyti, bet tuo momentu jie negalvojo apie nieką. Patrulių sąmonė buvo užvaldyta siaubo nuo vaizdo, kurį jie pamatė. Kairė žmogaus veido pusė tiesiog virė, lyg nulupęs odą kažkas būtų užpylęs ant mėsos koncentruotos karbolio rūgšties. Kažkoks lipnus skystis ritosi juodais plyšiais, kartais kliūsteldavo iš šlykščių mėsos kraterių.

Jie negalvojo nieko; tiesiog reagavo.

Tuo žavus baltosios lazdelės triukas.

- Padėkite man...

Starkas pasistengė supainioti sau kojas ir klestelėjo žemėn kaip ilgas. Kažką nesuprantama suvapėjęs savo partneriui, Čatertonas griebė

sužeistąjį, kol tas neatsitrenkė į asfaltą. Starkas apsivijo dešine ranka policininko kaklą ir išsitraukė kairiąją iš už nugaros. Joje laukė siurprizas. Skustuvas perlamutro rankena. Ašmenys blykstelėjo saulėje. Ir dusliai perrėžė Čatertono akies obuolį. Čatertonas suriko ir griebėsi ranka už veido. Vyras įsikibo į policininko plaukus, atlošė galvą ir perskrodė jam gerklę nuo ausies iki ausies.

Pliūptelėjo kraujo fontanas. Viskas truko vos keturias sekundes.

- Ką? - paklausė Edingsas tyliu ir idiotiškai susirūpinusiu tonu. Jis stovėjo dvi pėdos už Čatertono ir Starko. - Ką?

Drebanti policininko ranka kabojo prie revolverio dėklo, bet vienas skubus žvilgsnis Starką įtikino, kad tas mulkis tiek pat suprato apie jo buvimą, kaip ir apie Mozambiko populiaciją. Vyruko akys buvo išvirtusios. Bet jis nenutuokė, nei į ką žiūri, nei kas plūsta kraujais. "Tai neteisybė, - pagalvojo Starkas, - jis mano, kad tai aš. Jis stovėjo ir žiūrėjo, kaip perpjoviau jo partneriui gerklę, bet jis įsitikinęs, kad kraujas teka iš mano gerklės, nes nėra pusės mano veido; bet ne tai svarbiausia - kraujais plūsti pridera man, nes juodu su partneriu yra policininkai. Herojai iš kino filmų".

- Še, - mestelėjo jis, - palaikyk, a? - Ir sviedė Čatertono lavoną jo kolegai.

Edingsas inkšdamas atšoko. Tik buvo per vėlu. Devyniasdešimties kilogramų maišas, kuris prieš keletą sekundžių dar vadino save Tomu Čatertonu, pargriovė policininką ir tas trenkėsi galva į automobilį. Kraujas iš praskelto pakaušio užliejo akis. Jis suriko ir išsitiesė prie Čatertono lavono.

Edingsas pajuto artinantis tą siaubingą monstrą ir bandė trauktis atbulas. Mašina tai sutrukdė.

Starkas užsimojo, ir skustuvas perskrodė Edingso uniformą ir cistą. Kelnių klynas permirko krauju. Pirmą akimirką Edingsas pajuto, lyg kas būtų išvertęs ten ištirpusių ledų... paskui sekė smūgis, ir jis suriko springdamas išmuštais dantimis.

Starkas apsuko skustuvą ir ruošėsi viską baigti, bet policininkas nelauktai pakišo ranką, ir skustuvas turėjo pasitenkinti tik puse delno. Edingsas bandė nusiristi į kairę ir apnuogino kaklą.

Vėl sušvilpė ore sidabro ašmenys ir iškart pasiekė tikslą. Edingsas suklupo ant kelių. Jo smėlinės kelnės nusidažė purpuru beveik iki kelių. Galva palinko, ir policininkas dabar priminė pagonių auką.

- Geros dienos, suski, - palinkėjo Starkas abejingu balsu. Jis atnarino jo galvą ir viską baigė.

4

Žudikas atidarė užpakalines automobilio duris, pakėlė Edingsą už uniformos apykaklės ir diržo ir švystelėjo vidun it grūdų maišą. Tą patį padarė su Čatertonu. Pastarasis turėjo sverti per šimtą kilogramų su ginklu ir kita amunicija, bet Starkas susitvarkė su juo kaip su pūkų pagalve. Jis užtrenkė dureles ir metė smalsų žvilgsnį į namą.

Ten buvo tylu. Tik žiogeliai smuikavo žolėje. Prie jų prisijungė atburzgiantis sunkvežimis "Orinko". Lėkė į šiaurę. Starkas, pamatęs stabdžių šviesas, prisiglaudė už policijos automobilio. Bet paskui tik šyptelėjo, kai jos neilgai trukus užgeso ir sunkvežimis vėl paspaudė ant kitos kalvelės. Vairuotojas Bomonto kieme pastebėjo policiją, patikrino savo spidometrą ir prilėtino. Pats natūraliausias dalykas pasaulyje. Nėra ko rūpintis, tas sunkvežimis seniai išnyko horizonte.

Kieme telkšojo klanai kraujo, bet ant juodo asfalto lengvai galėjai palaikyti jį vandeniu, jeigu per daug nesiartinsi. Čia viskas gerai. O kad ir ne viskas - jis išsisuks.

Starkas sulankstė skustuvą ir patraukė prie durų. Jis nepastebėjo nei kelių žvirblių lavonėlių ant slenksčio, nei kitų, išsirikiavusių ant namo kraigo ir tupinčių obelyje prie garažo. Jie tupėjo ir tylomis jį sekė.

Po minutės kitos Liza Bomont jau lipo atidaryti durų, dar gerai nepabudusi iš popiečio miego.

5

Ji nesuriko. Riksmas turėjo būti, bet tas sutvarstytas veidas, kurį ji išvydo atidariusi duris, užgniaužė, užšaldė, palaidojo jį. Skirtingai nuo Tedo, Liza neprisiminė sapnavusi kokių košmarų su Džordžu Starku, bet jie galėjo likti jos pasąmonėje, nes šitas klaikus išsišiepęs veidas, nepaisant išgąsčio, pasirodė jai žinomas.

- Ei, ledi, ar nenorite pirkti antytės? - paklausė Starkas per pinučius. Jis išsišiepė apnuogindamas eilę dantų. Dauguma jų buvo negyvi. Akiniai nuo saulės darė jo akis panašias į gilias tuščias akiduobes. Nuo skruostų ir smakro kažkas tekėjo ir kapsėjo ant liemenės.

Susigriebusi ji pabandė užtrenkti duris. Starkas ištiesė pirštinėtą ranką ir vėl jas atlapojo. Liza ėmė trauktis bandydama suklykti. Bet neįstengė. Jos gerklė buvo kaip užrakinta.

Starkas įėjo vidun ir užtrenkė duris.

Liza matė, kaip jis artinasi. Tai buvo sutrūnijusi baidyklė, kažkaip sugebėjusi atgyti. Baisiausia - išsišiepusi burna, nes kairė viršutinės lūpos pusė buvo ne tik supuvusi - jos išvis nebuvo. Pro skylę švietėsi pajuodęs dantis ir skylės dantenose, kur dar neseniai buvo kiti.

Žmogysta ištiesė pirštinėtas rankas į ją.

- Sveika, Beta, - pasisveikino jis su kraupia šypsena. - Atleisk, kad nelauktai, bet buvau kaimynystėje ir nutariau užsukti. Aš esu Džordžas Starkas, malonu susipažinti. Daug maloniau, negu tu gali įsivaizduoti.

Jo pirštas palietė moters smakrą... paglostė jį. Kūnas po oda buvo akytas, geibus. Tą akimirką ji pagalvojo apie dvynukus viršuje, ir paralyžius išnyko. Ji apsisuko ir pasileido į virtuvę. Liza jau įsivaizdavo save griebiančią mėsininko peilį ir smeigiančią į šitą veido parodiją.

Jis sureagavo žaibiškai.

Starkas, bandydamas sulaikyti, sučiupo ją už palaidinukės, ir nusmaukė ją nuo peties.

Virtuvės durys buvo iš tų, kurios pačios darinėjasi. Bet paprastai jos būna užkištos mediniu pleištu. Bėgdama Liza išmušė jį, įsitikinusi, jog jei nepataikys ar neįstengs išjudinti, daugiau progų nebus. Ji spyrė koja su šlepete, skausmas nudiegė pirštus. Pleištas nučiuožė per virtuvės grindis, taip išblizgintas, kad jose atsispindėjo visa patalpa. Starkas griebė vėl. Moteris išsilenkė, ir durys iš paskos užsivėrė. Ji išgirdo, kaip jos privėrė Starką. Tas suriko iš pykčio ir nuostabos, tik ne iš skausmo. Liza siekė peilių...

...ir Starkas nutvėrė ją už plaukų bei palaidinukės. Jis truktelėjo moterį atgal ir apsuko. Liza išgirdo plyštant medžiagą, ir galvą persmelkė mintis: "Jei jis išprievartaus mane, o Jėzau, jei išprievartaus, aš išprotėsiu..."

Ji puolė daužyti kumščiais jo šlykščią fizionomiją, iš pradžių per akinius, paskui tie nukrito. Mėsa po kaire akimi atvipo it negyva burna, suraudonavo kraujais pasruvęs akies obuolys.

O Starkas *juokėsi.*

Jis suėmė jos rankas ir prispaudė prie šono. Jai pavyko išlaisvinti vieną ir išakėti nagais jo veidą. Liko gilios kiaurymės, iš kurių ėmė sunktis kraujas ir pūliai. Nagai nejuto jokio pasipriešinimo, slydo lengvai kaip per trūnėsius. Dabar ji galėjo išleisti kokį garsą - ji norėjo klykti, išrėkti visą siaubą, kol jis dar jos neuždusino, bet išėjo tarytum duslus lojimas.

Starkas pagavo jos ranką ore, nulenkė žemyn ir suėmė abu riešus už nugaros. Jo kūnas buvo kažkoks liulantis, bet gniaužtai surakino it antrankiai. Kitu delnu Starkas apkabino jos krūtį. Lizos kūnas krūptelėjo iš pasišlykštėjimo. Ji užsimerkė ir bandė jį atstumti.

- Oi, raminkis, - pasakė jis. Dabar Džordžas nesistengė šypsotis, bet kairė burnos pusė vis tiek sustingo klaikia šypsena. - Raminkis, Beta. Dėl savęs. Kovodama tu mane tik audrini. O tu nenori, kad aš įsiaudrin-

čiau. Garantuoju. Manau, kad mums abiems reikėtų išlaikyti platoniškus santykius.

Bent kol kas.

Jis sugniaužė delną, ir Liza po puvenomis pajuto nesutramdomą jėgą, lyg grūdinto plieno armatūra būtų aplieta minkštu plastiku.

Kaip jis gali būti toks stiprus? Toks stiprus, nors atrodo, jau giltinė už nugaros?

Atsakymas paprastas. Jis nebuvo žmogus. Moteris net netikėjo, kad jis apskritai *gyvas.*

- O gal tu *nori?* - paklausė Starkas. - Tikrai. Gal nori? Nori kaip tik dabar? - jo liežuvis, raudonai juodas, su geltonomis apnašomis ir visas sutrūkinėjęs, išvirto iš jo išsiviepusios burnos ir tįstelėjo prie jos veido.

Liza iškart nurimo.

- Jau geriau, - ištarė pabaisa. - Dabar aš paleidžiu tave, brangioji Beta, širdužė mano. Tau netikėtai gali kilti noras lėkti šimtą jardų per sekundę. Tai visai suprantama: mes dar mažai pažįstami, ir aš bijau, kad esu ne pačios geriausios formos. Bet kol nespėjai padaryti kokios nors kvailystės, noriu, kad atsimintum - tiedu policininkai kieme negyvi. Ir pagalvok apie savo *bambinos,* taikiai miegančius viršuje. Vaikučiams reikia poilsio, ar ne? Ypač visai *mažučiams,* visai *bejėgiams* vaikams, kaip kad taviškiai. Supranti? Įdėmiai klausai?

Moteris nuolankiai linktelėjo. Ji dabar jautė jo kvapą. Tai buvo dygus puvėsių dvokas. “Jis pūva, - pagalvojo ji, - pūva man matant”.

Visiškai paaiškėjo, kodėl jis taip primygtinai skubino Tedą pradėti rašyti.

- Tu vampyras, - kimiai ištarė ji. - Prakeiktas vampyras. Ir jis privertė tave laikytis dietos. Todėl tu atsivilkai čia. Terorizuoji mane ir gąsdini vaikus. Tu sumautas bailys, Džordžai Starkai.

Jis paleido ją ir pasitaisė iš pradžių vieną, paskui kitą pirštinę. Žudikas imsis savo kruvinų reikalų.

- Tai ne visai teisinga, Beta. Ką tu pati darytum mano vietoje? Ką darytum, jei, pavyzdžiui, būtum išmesta į negyvenamą salą be maisto ir vandens? Sėdėtum rankas sudėjusi ir nuolankiai dūsautum? Ar kovotum? Ar tu tikrai kaltini mane tik už tai, kad aš noriu išlikti?

- Taip! - spjovė Liza jam.

- Kalbi kaip tikras partizanas... bet gali dar apsigalvoti. Matai, šito partizanavimo kaina gali pasirodyti didesnė, negu tu įsivaizduoji, Beta. Kai priešinamasi taip aršiai ir kilniai, kaina gali išnykti neįžiūrimose aukštybėse. Gali atsitikti taip, kad pulsi taip entuziastingai su manimi bendradarbiauti, jog pati savimi neatsistebėsi.

- Pasvajok, suski!

Dešinė jo burnos pusė pakilo, amžinai išsiviepusi kairė kilstelėjo kiek aukščiau - Starkas apdovanojo ją sulipdyta šypsena, kuri turėjo būti palaikyta žavia. Jo ranka, beveik kaip želė pirštinėje, nuslydo jos liemeniu. Vienas pirštas siūlomai užtruko jos delne.

- Čia ne sapnas, Beta - užtikrinu. Mes su Tedu dirbsim išvien prie naujo Starko romano... iš pradžių. Kitaip sakant, Tedas stumtels mane. Aš kaip automobilis su užgesusiu varikliu. Tik vietoj degalų į motorą man reikia keleto naujos knygos lapų. Tik tiek. Prisiekiu. O kai pradėsiu riedėti, nuspausiu akceleratorių, ir - bruuum! Lekiu!

- Tu pamišęs, - sušnibždėjo ji.

- Taip. Bet toks buvo ir Tolstojus. Ir Ričardas Niksonas, - o juk jie išrinko tą glitų šunį Jungtinių Valstijų prezidentu, - Starkas pasuko galvą ir pažvelgė pro langą. Nors Liza nieko negirdėjo, staiga jis įsitempęs ėmė kažko klausytis.

- Ką tu... - pradėjo ji.

- Užsikišk sekundei, brangioji, - pertraukė ją Starkas. - Jei nori, kojine.

Liza išgirdo tylų sparnų plazdėjimą. Paukščiai kilo kažkur labai toli, ir tas garsas buvo nepaprastai mielas. Nepaprastai *laisvas.*

Ji stovėjo nenuleisdama nuo tos žmogystos akių, širdis norėjo iššokti iš krūtinės. Jos nepaliko mintis apie bėgimą. Starkas neatrodė apsvaigęs, bent jau ne visiškai, bet jo dėmesys aiškiai atbukęs. Galbūt pavyktų pabėgti. Jeigu pasisektų pasiekti revolverį...

Supuvusi vyro ranka vėl sugniaužė jos riešus.

- Aš galiu įsiskverbti į tavo vyro sąmonę ir dairytis aplinkui. Galiu *jausti* jo mintis. Tu man ne tokia neprieinama, bet tavo veidas leidžia daug ką nuspėti. Kad ir ką tu galvotum dabar, Beta, geriau prisimink tuos policininkus... ir savo vaikus. Pagalvok apie tai, bus lengviau ateityje.

- Kodėl tu mane taip* vadini?

- Kaip? Beta? - jis nusijuokė. Tas juokas buvo siaubingas, atrodė, kad gerklė užnešta žvyru. - Taip jis turėtų tave vadinti, jei užtektų proto, supranti.

- Tu pa...

- Pamišęs, žinau. Tai žavu, brangioji, bet mes atidėsime mūsų požiūrius į mano būseną vėlesniam laikui. Per daug dalykų vyksta kaip tik dabar. Klausyk: aš turiu paskambinti Tedui, bet ne į jo kabinetą. Jo telefonas gali būti įrašinėjamas. Jis to neįtaria, bet policija galėjo tuo pasirūpinti ir be jo žinios. Tavo vyras lengvatikis. O aš ne.

---

* Liza ir Beta yra vardo Elizabeta trumpiniai.

- Kaip tu gali...

Starkas pasilenkė ir ištarė itin lėtai ir aiškiai lyg mokytojas pirmokėliui:

- Aš noriu, kad baigtum savo išvedžiojimus ir atsakytum į mano klausimus. Nes jeigu man nesiseks išgauti ko man reikia iš tavęs, aš pabandysiu paklausinėti tavo dvynukus. Suprantu, kad jie dar nemoka kalbėti, bet aš juos išmokysiu. Nedidelė prievarta daro stebuklus.

Ant marškinių jis vilkėjo liemenę su daugybe užtrauktukų ir kišenėlių, tokią mėgiamą medžiotojų ir žvejų. Jis atitraukė vieną šoninį užtrauktuką ir išsiėmė cilindro formos daiktą. Tai buvo nedidelis dujinis deglas.

- O jei nepasisektų išmokyti kalbėti, galiu lažintis, kad dainuoti tikrai išmokysiu. Čiulbės kaip du vieversėliai. Tau gali ta muzika ir nepatikti, Beta.

Ji bandė nusisukti nuo deglo, bet akys neklaūsė. Akys bejėgiškai sekė jį, žongliruojantį deglu iš vienos pirštinėtos rankos į kitą. Akys, rodos, prisvilo prie antgalio.

- Pasakysiu viską, ko tau reikia, - atsakė ji ir pagalvojo: “Kol kas”.

- Na ir puiku, - apsidžiaugė Starkas ir susigrūdo deglą atgal į kišenę. Liemenės kraštas truputį kilstelėjo, ir ji pastebėjo didžiulio pistoleto rankeną. - Aš sujaudintas, Beta. Dabar klausyk. Anglų kalbos fakultete dar kažkas yra. Matau jį taip aiškiai, kaip tave dabar. Nedidukas, žilas, burnoje pypkė tokio dydžio kaip jis pats. Koks jo vardas?

- Panašu, kad tai Roulis de Lesepsas, - sausai atšovė Liza. Ji niekaip nesuprato, iš kur jis sužinojo, kad Roulis ten... bet nusprendė, kad geriau nebandyti to suprasti.

- Ar gali būti kuris kitas?

Liza pagalvojo ir papurtė galvą.

- Tai turėtų būti Roulis.

- Turi fakulteto žinyną?

- Jis guli telefono staliuko stalčiuje. Svetainėje.

- Gerai, - Džordžas pranėrė pro ją, dar moteriai nespėjus suvokti, kad jis išvis juda, - katiniškas šito supuvusios mėsos gabalo grakštumas kėlė šleikštulį, - ir išsitraukė vieną peilį iš magnetinio dėklo. Liza suakmenėjo. Starkas žvilgtelėjo į ją ir vėl pasigirdo tas duslus garsas iš jo gerklės.

- Nesijaudink, neketinu tavęs pjauti. Tu mano mažoji padėjėja, tiesa? Eime.

Stipri, bet nemaloniai liumpsinti ranka suspaudė jos riešą. Pamėginus ištraukti, gniaužtai tik dar labiau susirakino. Moteris iškart liovėsi priešintis ir leidosi nuvedama.

- Gerai, - pastebėjo tai Starkas.

Jis nusivedė Lizą į svetainę ir ji susiraitė ant sofos, prispaudusi prie krūtinės kelius. Džordžas metė į ją žvilgsnį, palingavo sau ir ėmėsi telefono. Nustatęs, kad nėra signalizacijos, - koks neatsargumas, velniškas neatsargumas, - tiesiog nupjovė policijos primontuotus laidus: vieną, besidriekiantį į pelengatorių, kitą - į magnetofoną rūsyje.

- Tu žinai, kaip elgtis, ir tai labai svarbu, - pasakė Starkas Lizos pakaušiui. - Dabar klausyk. Aš skambinsiu tam Rouliui de Lesepsui ir persimesiu keletu žodelių su Tedu. O tu tuo metu užlipsi į viršų ir surinksi visus daikčiukus, kurių gali prireikti kūdikiams vasarnamyje. Kai baigsi, pažadinsi juos ir atsineši į apačią.

- Iš kur žinai, kad jie...

Jį pralinksmino Lizos nuostaba.

- O, aš puikiai žinau jūsų dienotvarkę, - atsakė jis. - Žinau galbūt geriau už tave. Pažadinsi, aprengsi ir nusileisi čia. Žinau tavo namą taip pat gerai kaip ir dienotvarkę, ir jei bandysi sprukti, meilute, aš tuoj sužinosiu. Gali net neperrenginėti jų, tik susikrauk, kas reikalinga, ir grįžk. Aprengsi vėliau, kai išvyksim į linksmą kelionę.

- Kasl Rokas? Tu nori važiuoti į Kasl Roką?

- Aha. Bet dabar tau nėra ko sukti dėl to galvos. Turi galvoti apie tai, kad jei užtruksi ilgiau dešimties minučių viršuje, aš ateisiu pasižiūrėti, kas tave ten sulaikė, - Starkas ramiai žiūrėjo į ją, tamsūs akiniai atrodė kaip kaukolės akiduobės po išsišovusiais antakiais. - Ateisiu su paruoštu deglu. Supratai?

- Aš... taip.

- Be to, Beta, atsimink vieną dalyką. Jei eisi išvien, tau niekas negresia. Ir tavo vaikams, - Starkas vėl šyptelėjo. - Tu gera motina, ir tai, manau, tau daug svarbiau. Aš tik noriu perspėti, kad nebandytum pasirodyti gudresnė už mane. Tiedu policininkai supakuoti savo kledaro bagažinėje, nes jiems nepasisekė - pasimaišė kaip tik po mano ekspreso ratais. Niujorke liko krūva kitų, kurie irgi buvo gimę po nelaiminga žvaigžde... Pati žinai. Vienintelis būdas padėti sau ir vaikams - ir Tedui, nes jeigu jis darys, ką aš noriu, viskas bus kuo puikiausiai - likti ramiai ir geranoriškai. Supranti?

- Taip, - kimiai ištarė ji.

- Tau gali kilti kokia idėja. Žinau, taip gali atsitikti, kai esi įvarytas į kampą. Bet jei tau iš tikro kiltų, gink ją šalin. Ir įsidėmėk, kad nors atrodau nekaip, mano ausys puikios. Bandysi atidaryti langą - išgirsiu. Pajudinsi pinučius, išgirsiu ir tai. Beta, aš žmogus, kuris girdi giedančius angelus danguje ir dejuojančius velnius pačiuose pragaro užkam-

piuose. Turi paklausti sveiko proto, ar tau verta rizikuoti. Judinkis, mergyte. Pirmyn.

Jis pasižiūrėjo į laikrodį, iš tikro fiksuodamas laiką. Ir Liza pasileido lipti tarsi vatinėmis kojomis į vaikų kambarį.

6

Ji išgirdo kalbant telefonu apačioje. Paskui stojo pauzė ir po kurio laiko Starkas tęsė. Jo balsas pasikeitė. Liza nežinojo, su kuo jis kalbėjo pirmąkart, - su Rouliu de Lesepsu, tikriausiai, - bet kai jis prakalbo antrą kartą, ji nedvejojo, kad prie ragelio Tedas. Liza negalėjo išgirsti žodžių ir neišdrįso prieiti prie kito telefono, bet neabejojo: tai buvo Tedas. Tik dabar ne laikas klausytis. Jis pasiūlė pagalvoti, ar verta kenkti. Ji nusprendė, kad ne.

Liza sumetė vystyklus į krepšį, drabužėlius - į lagaminą. Susikrovė visus kremus, aliejus, pudras, servetėles ir kitas smulkmenas į rankinę ant peties.

Balsas apačioje nutilo. Liza ėjo žadinti vaikų, ir Starkas pašaukė iš apačios:

- Beta! Laikas!

- Einu! - ji pakėlė Vendę; ta pusiau išbudinta paleido dūdas.

- Man reikia tavęs apačioje; aš laukiu skambučio, o tu puikiai tiksi garso efektams.

Bet Liza jau nebegirdėjo. Jos akys įsmigo į vystyklų maišelį ant spintutės.

Šalia maišelio gulėjo blizgančios siuvėjo žirklės.

Moteris paguldė Vendę į lovytę, grįžtelėjo į duris ir nulėkė prie spintelės. Ji paėmė žirkles ir porą žiogelių vystyklams susegti. Sukandusi žiogelius dantyse, lyg ketindama ką nors siūti, atsisegė sijono užtrauktuką. Tada prisegė jais žirkles iš kelnaičių vidaus. Susitvarkius liko nedideli iškilimai ten, kur buvo žirklių žiedai ir žiogeliai. Normalus vyras to nepastebėtų, bet ne Džordžas Starkas. Liza išsitraukė palaidinukę ant viršaus. Taip geriau.

- Beta! - balse buvo justi pykčio gaidelės. Dar blogiau, jis ėjo nuo laiptų vidurio, o anksčiau ji nė už ką nebūtų patikėjusi, kad jais galima užlipti be visokio traškėjimo ir girgždėjimo. Kaip tik tada suskambo telefonas.

- Tučtuojau atneši juos čia! - suriko jis, ir Liza nuskubėjo kelti Viljamo. Nebuvo laiko švelnumui, ir abu mažyliai klykė, kiek tik leido gerklytės. Starkas kalbėjo telefonu, ir Liza baiminosi, kad triukšmas tik dar labiau jį užsiutins. Priešingai, jis atrodė netgi patenkintas... ir tada ji

suprato, kad jei Džordžas kalbasi su Tedu, jis turi būti tuo patenkintas. Vargu ar Starkui pavyktų išgauti geresnį efektą, iš anksto įrašius savo balsą.

"Paskutinė įtikinimo priemonė", - pagalvojo ji ir pajuto naują neapykantos bangą šitai supuvusiai baidyklei, kuri neturėjo teisės egzistuoti, bet niekaip nenorėjo išnykti iš šio pasaulio. Starkas rankoje laikė pieštuką ir baksnojo trintuko galu į telefono staliuko kraštą, o ji apstulbusi pažino "Berol Black Beauty". "Tedo pieštukas, - šmėkštelėjo jos galvoje: - Jis buvo jo kabinete?"

Ne, žinoma, nebuvo. Ir tai ne Tedo pieštukas. Jie apskritai niekada nebuvo Tedo, jis tik pirkdavo juos retkarčiais. Tie pieštukai priklausė Starkui. Ir dabar jis kažką rašė didžiosiomis raidėmis ant žinyno nugarėlės. Prisiartinusi ji galėjo įskaityti du sakinius: "SPĖK, TEDAI, IŠ KUR AŠ SKAMBINU? Antrasis buvo žiauriai tiesus: "PASAKYSI KAM NORS - JIE MIRS".

Lyg patvirtindamas Starkas pasakė: "Nieko, pats girdi. Nė plaukelis nenukrito nuo jų puikių galvučių".

Jis atsigręžė į Lizą ir mirktelėjo. Tai buvo šlykščiausia - tarsi jie būtų bendrininkai. Starkas sukiojo savo akinius kaire ranka. Jo akys blizgėjo it marmuro rutuliukai tirpstančio vaško kaukėje.

"Kol kas", - pridūrė jis.

Išklausęs Tedą, šyptelėjo. Net jeigu Starko veidas ir nebūtų iręs priešais jos akis, tas šypsnys būtų pritrenkęs ją piktdžiugiškumu ir niekšiškumu.

- O ką? - paklausė Starkas tokiu guviu balsu, kad jos pyktis nugalėjo siaubą, ir ji pirmą kartą pagalvojo apie tetą Martą ir žiurkes. Kaip ji norėtų pamatyti dabar tetą, kuri jau pasirūpintų šita šlykščia žiurke. Liza turėjo žirkles, bet Starkas neduos jai galimybės net išsitraukti. Bet Tedas... Tedas žino apie tetą Martą. Jos galvoje gimė idėja.

7

Kai pokalbis baigėsi ir Starkas padėjo ragelį, ji paklausė, ką jis ketina daryti.

- Greitai išnykti, - pasakė jis. - Tai mano specializacija, - jis ištiesė rankas. - Duok vieną vaiką. Nesvarbu kurį.

Liza atšoko, instinktyviai spausdama abu kūdikius prie krūtinės. Jie jau buvo nusiraminę, bet tas nelauktas motinos judesys vėl pravirkdė.

Starkas atlaidžiai į ją pasižiūrėjo.

- Neturiu laiko su tavim ginčytis, Beta. Neversk manęs dėl to įtikinėti, - jis palietė cilindrinį iškilimą liemenės kišenėje. - Aš nesiruošiu

skriausti tavo vaikų. Žinai, kad ir kaip būtų keista, bet ir aš esu jų tėtušis.

- *Nedrįsk taip kalbėti!* - išrėkė Liza traukdamasi. Ji vos valdėsi.

- Tvardykis, moterie.

Žodžiai buvo abejingi ir mirtinai šalti. Jie nutvilkė jos veidą lyg ledinio vandens kibiras.

- Susikaupk, širdele. Aš einu nuvaryti policijos mašinos į jūsų garažą. Negaliu leisti, kad tu pultum bėgti plentu, kol viską sutvarkysiu. Jeigu su manimi bus vaikas, - užstatas, taip sakant, - man nereikės dėl to sukti galvos. Jau sakiau, kad nieko blogo kūdikiui nenutiks... o jeigu ir melavau, koks tikslas tai daryti? Man reikia su tavimi bendradarbiauti. Kaip žinia, tokiomis priemonėmis to nepasieksiu. Dabar duodi man vieną, arba nukentės abu - ne nužudysiu, tik suluošinsiu - ir tik tu už tai atsakysi.

Jis laikė ištiesęs rankas. Subjaurotas veidas - sustingusi griežta kaukė. Žiūrėdama į jį Liza suprato, kad čia negelbės jokie argumentai ir maldavimai. Jis net neklausys. Įvykdys tai, kuo grasina.

Ji priėjo, bet kai Starkas bandė paimti mergaitę, ranka vėl susigniaužė, paskutinįkart pasipriešindama. Vendė ėmė garsiai klykti. Liza paleido mergaitę ir pravirko pati. Jos akys įsmigo į Starko veidą: “Nuskriausi ją, aš tave užmušiu”.

- Žinau, kad pabandysi, - liūdnai sutiko Starkas. - Aš labai gerbiu motinystę, Beta. Tu laikai mane monstru ir galbūt neklysti. Bet net ir patys tikriausi monstrai turi jausmus. Kaip tik todėl, o ne dėl išvaizdos, jie tokie baisūs. Aš nenuskriausiu šitos mažylės, Beta. Pas mane ji saugi... kol tu man padėsi.

Liza laikė Viljamą abiem rankomis... ir dar niekad jos glėbys neatrodė toks tuščias. Dar niekada gyvenime ji nebuvo taip įsitikinusi, kad padarė klaidą. O kas beliko?

- Be to, žiūrėk! - šūktelėjo Starkas, ir jo balse buvo kažkas, kuo ji niekaip negalėjo ir neturėjo patikėti. Švelnumas, kurį ji pajuto, turėjo būti apsimestinis, viena iš jo šlykščių gudrybių. Bet tas niekšas žiūrėjo į Vendę su giliu ir nuoširdžiu susidomėjimu... ir Vendė apžiūrinėjo jį nustebusi ir nebeverkdama. - Mažiulė nesupranta kaip aš atrodau. Ji nė trupučio manęs nebijo, Beta. Nė trupučio.

Liza su siaubu stebėjo, kaip jis pakelia dešinę ranką. Jis buvo nusimovęs pirštines, ir ji dabar pamatė permirkusius tvarsčius kaip tik ten, kur Tedas buvo sutvarstęs savo kairę ranką. Starkas ištiesė delną, suspaudė jį į kumštį, vėl ištiesė. Sukąsti dantys liudijo, kad rankos judinimas buvo skausmingas, bet jis vis tiek tai darė.

Ir Tedas taip daro, lygiai taip pat, o gerasis Dieve, jis daro LYGIAI TAIP PAT...

Vendė visiškai nurimo. Ji tyrinėjo Starko veidą rimtai susidomėjusi, šaltos pilkos akutės žiūrėjo tiesiai į paraudusias žydras Starko. Oda pastarųjų nelaikė, ir kiekvieną akimirką atrodė, jog jos iškris ir pakibs ant gyslų.

Ir Vendė sumojavo atsakydama.

Ištiestas delniukas. Kumštukas. Vėl delniukas.

Vendės žaidimas.

Liza pajuto sujudant Viljamą, pasižiūrėjo į jį ir apstulbo pamačiusi, jog berniukas stebi Džordžą Starką tokiu pačiu pilku žvilgsniu. Jis šypsojosi.

Viljamo delniukas išsitiesė, susilenkė, išsitiesė, susilenkė.

Viljamo žaidimas.

- Ne, - sudejavo ji beveik negirdimai. - O Dieve, neleisk, kad tai atsitiktų.

- Matai? - paklausė Starkas, žiūrėdamas į ją. Veide švietė sardoniškas šypsnys, bet baisiausia buvo suprasti, kad jis stengiasi būti švelnus... bet neįstengia. - Matai? Aš jiems patinku, Beta. Aš jiems *patinku.*

8

Starkas užsidėjo savo juodus akinius ir išsinešė Vendę į kiemą. Liza dusdama pribėgo prie lango ir nenuleido nuo jo akių. Motinos nepaliko įkyri mintis, jog tas pabaisa įšoks į policijos mašiną ir dings už kalvos su jos kūdikiu ir dviejų policininkų lavonais bagažinėje.

Bet keletą sekundžių Starkas nedarė nieko: tiesiog pastovėjo šalia mašinos ryškioje saulės atokaitoje - nuleidęs galvą, su spurdančia mergyte ant rankų. Galėjai pamanyti, kad jis rimtai kalbasi su vaiku arba tiesiog meldžiasi. Vėliau, kai Liza daugiau apie jį sužinojo, ji nusprendė, kad Starkas vėl bandė užmegzti kontaktą su Tedu ir perskaityti jo mintis. Jam reikėjo žinoti, ar Tedas vykdo jo nurodymus, ar rezga kokias pinkles.

Po kokių trisdešimties sekundžių Džordžas pakėlė galvą, papurtė ją, lyg atsikratydamas kažkokių minčių, įsėdo į automobilį ir užvedė motorą. "Rakteliai net nebuvo ištraukti, - pagalvojo Liza nustebusi. - Net neprireikė "perjunginėti", ar kaip ten vadina. Tam žmogui velniškai sekasi".

Starkas įvairavo automobilį į garažą. Tada moteris išgirdo užtrenkiant dureles, ir vyras netruko pasirodyti. Kiek palaukęs, jis paspaudė vartų nuleidimo mygtuką, ir tie girgždėdami nusileido į savo vietą.

Po keleto sekundžių jis grįžo į namą ir atidavė Vendę motinai.

- Matei? - pasakė jis. - Jai nieko neatsitiko. Dabar papasakok apie kaimynus, Klarkus.

- Klarkus? - pasitikslino Liza, pasijutusi neįtikėtinai kvailai. - Kodėl klausi? Jie išvykę vasarai į Europą.

Starkas šyptelėjo. Tai buvo klaikus reginys, nes normaliomis aplinkybėmis ta grimasa turėjo reikšti neslepiamą pasitenkinimą... ir triumfą, spėjo ji. Bet negi Liza nepajuto nė kruopelytės patrauklumo? Keisto virpesio? Žinoma, tai beprotystė, bet negi todėl reikia neigti? Liza taip nemanė ir net negalėjo to paaiškinti. Pagaliau juk ji šito žmogaus artimiausio giminaičio žmona.

- Nuostabu! - džiaugėsi Starkas. - Geriau nebūna! Ar jie turi mašiną?

Vendė pravirko. Liza pasižiūrėjo į dukrą ir apstulbo pamačiusi, jog mergytė žiūri į baidyklę supuvusiu veidu bei išsprogusiomis it marmuro rutuliukai akimis ir tiesia rankas. Ir verkia ne iš išgąsčio, o todėl, kad nori grįžti pas jį.

- Kaip miela! - pasakė Džordžas. - Ji vėl nori pas tėtuką.

- Užsičiaupk, tu pabaisa! - išrėkė Liza.

Senas lapinas Starkas užvertė galvą ir nusikvatojo.

9

Jis davė dar porą minučių įsimesti keletui būtiniausių daiktų. Moteris prieštaravo, kad per tiek laiko ji nespės surinkti nė pusės, bet Starkas liko neperkalbamas.

- Džiaukis, kad išvis gauni laiko, Beta. Nepamiršk apie policininkus garaže ir tai, kad tavo vyras viską žino. Jei nori ginčytis, tavo reikalas. Tau ir taip jau... - jis žvilgtelėjo į savo laikrodį ir šyptelėjo. - Liko keturios su puse minutės.

Todėl Liza sukosi kaip beišmanydama, tik kartą nutraukusi ruošimąsi, kad pasižiūrėtų, kuo užsiėmę vaikai. Mažyliai sėdėjo viens šalia kito ant grindų ir "kepė bandeles", retkarčiais pažvilgčiodami į Starką. Jai stingo kraujas pagalvojus, jog žino, ką jie dabar galvoja.

Kaip miela.

Ne. Ji negalvos apie tai. Ji nenori apie tai galvoti, bet galvoje sukosi vis tos pačios mintys: Vendė verkia ir tiesia savo mažutes putlias rankytes. Tiesia į tą kraupų žmogžudį.

Jie vėl nori pas tėtuką.

O tas stovi virtuvės tarpduryje, stebi ją ir šypsosi. Liza vos susilaikė nepanaudojusi žirklių tuoj pat. Dar niekad gyvenime nejuto tokio stipraus troškimo.

- Tai gal padėsi? - piktai sušuko ji ir mostelėjo į du pilnus maišus.

- Žinoma, Beta, - atsakė Džordžas. Ir paėmė vieną. Kairiąją ranką paliko laisvą.

10

Jie perėjo šoninę veją, kirto žalią medžių juostą, skyrusią sklypus, ir pasuko Klarkų pievele kiemo link. Starkas visą laiką skubino, todėl pasiekusi garažo vartus Liza vos atgavo kvapą. Jis siūlėsi paimti kurį nors vaiką, bet moteris atsisakė.

Džordžas pastatė ant žemės krepšį, išsitraukė iš kelnių kišenės piniginę ir surado joje siaurą metalinį strypą, kuris lengvai lindo į spyną. Iš pradžių pasuko visraktį į dešinę, po to vėl į kairę įdėmiai klausydamasis. Viduje kažkas trakštelėjo, ir jis nusišypsojo.

- Puiku, - ištarė Starkas. - Net vaikiška spynelė kartais iškrečia kiaulystę. Spyruoklės per didelės. Sunku atstumti. O šita susidėvėjusi kaip sena kekšė paryčiais. Mūsų laimei, - jis pasuko durų rankeną ir truktelėjo. Tos gergždamos ėmė kilti aukštyn.

Garaže buvo tvanku kaip klojime, o Klarkų automobilis pasirodė tikra krosnis. Džordžas pasilenkė po vairu, atsukdamas Lizai neapsaugotą kaklą. Jos pirštai susigniaužė. Žirklėms išsitraukti užtektų ir sekundės, bet šiuo atveju ir to būtų per daug. Moteris jau spėjo pajusti šito niekšo reakciją. Jos net nestebino, kad jo refleksai buvo greiti tarsi žvėries, nes jis toks ir buvo.

Starkas išplėšė laidų gniužulą iš prietaisų skydo, tada išsitraukė kruviną skustuvą. Liza suvirpėjo ir turėjo nuryti seiles, kad nesusivemtų. Vyras išlankstė skustuvą, pasilenkė ir nudrožė izoliaciją nuo dviejų laidų. Paskui sujungė jų varines šerdeles. Pažiro žydrų žiežirbų ir variklis užsivedė.

Po akimirkos Klarkų "Volvo" jau važiavo.

- Na, viskas *kaip reikiant!* - džiugiai pranešė Starkas. - Laikas dardėti, kaip sakai?

Dvynukai suklego ir sykiu ištiesė į jį rankutes. Starkas pamojo atsakydamas. Kai jis važiavo iš garažo, Liza, prisidengusi Vende, palietė žirklių apskritimus. Ne dabar, bet greitai. Ji visiškai nenori laukti Tedo. Per daug sunku laukti, ką šita pabaisa sugalvos padaryti jos kūdikiams.

Ar jai.

Kai tik Starko dėmesys nukryps kur nors kitur, ji ištrauks savo ginklą iš slaptavietės ir įsmeigs jam į gerklę.

III

Psichopompų atvykimas

- Poetai gražbyliauja apie meilę, - kalbėjo Mešinas, braukydamas skustuvo ašmenimis per diržą pirmyn atgal nesibaigiančiu hipnotiniu ritmu, - ir gerai. Meilė yra. Politikai pliurpia apie pareigą. Čia irgi sutinku. Pareiga yra. Erikas Hoferis paisto apie postmodernizmą, Hiujis Hefneris kalba apie seksą, Hanteris Tompsonas - apie narkotikus, o Džimis Svagartas nenutyla apie Dievą Tėvą Visagalį, dangaus ir žemės sutvėrėją. Visa tai egzistuoja, ir gerai, kad egzistuoja. Supranti, ką noriu pasakyti, Džekai?

- Aha, rodos taip, - paskubėjo sutikti Džekas Renglis. Jis nesuprato ir net neįtarė, kur Mešinas lenkia, bet kai jis tokios nuotaikos, tik beprotis išdrįstų prieštarauti.

Mešinas pasuko ašmenis statmenai ir staiga perrėžė diržą perpus. Atraiža nukrito ant baseino plytelių lyg išpjautas liežuvis.

- O aš kalbu apie likimą, - pasakė jis. - Nes galiausiai viską nulemia likimas.

Džordžas Starkas
"Kelionė į Babiloną"

Dvidešimt antras skyrius

TEDAS KELYJE

1

"Įsivaizduok, kad tai knyga, kurią rašai, - galvojo Tedas, sukdamas kairėn į Koledžo aveniu ir palikdamas studentų miestelį už savęs. - Ir kad esi jos veikėjas".

Tai buvo tiesiog magiška mintis. Jo sąmonė plyšo nuo chaotiškos panikos, savotiško tornado, kuriame tarsi nuplėšto stogo atplaišos sukosi veiksmų plano fragmentai. Bet ta idėja pasirodė visiškai absurdiška, nes reikėjo veikti ne tik pačiam, bet ir priversti veikti kitus šitos istorijos dalyvius (Harisoną ir Mančesterį, pavyzdžiui). Tai, ką daugmaž pavykdavo padaryti popieriuje jaukaus kambarėlio tyloje su vėsia "Pepsi" skardine ar garuojančios arbatos puodeliu šalimais... išdulkėjo iš galvos kaip skersvėjui papūtus. Galvoje liko tik plano nuotrupos... nuotrupos, kurios nesunkiai lipdėsi. Tedas pradėjo tikėti, kad kai kas gali išdegti.

"Geriau, kad išdegtų, - mąstė Bomontas. - Nes gausi globėją, o Liza su vaikais - velėnos kraštelį".

O kaip žvirbliai? Koks vaidmuo tenka žvirbliams?

Tedas nežinojo. Roulis sakė, kad jie yra psichopompai, gyvų mirusiųjų palydovai, ir tai tinka, ar ne? Taip. Bent jau iš dalies. Kadangi lapinas Džordžas vėl gyvas, bet kartu ir miręs... miręs ir pūvantis. Tad žvirbliai tinka... tik ne visur. Jeigu jie parlydėjo Džordžą iš

(mirusiųjų karalystės)

ar kur jis buvo, kodėl jis nieko nežino apie paukščius? Kaip galėjo atsitikti, kad jis nepamena frazės "Žvirbliai vėl skrenda", dukart užrašytos krauju ant sienos?

- Todėl, kad ją parašiau aš, - sukuždėjo Tedas, o mintys nuskriejo prie žodžių, kuriuos anąkart parašė savo dienoraštyje.

Klausimas: Tie paukščiai mano?

Atsakymas: Taip.

Klausimas: Kas parašė apie žvirblius?

Atsakymas: Tas, kuris žino... Aš esu tas, kuris žino. Aš šeimininkas.

Staiga visi atsakymai iškilo jo sąmonėje - siaubingi, neįtikėtini atsakymai. Tedas išgirdo iš burnos išsiveržusią aimaną.

Klausimas: Kas grąžino Džordžą Starką į gyvenimą?

Atsakymas: Šeimininkas. Tas, kuris žino.

- Aš to *nenorėjau!* - suriko jis.

Bet negi tai tiesa? Ar gali būti? Nejaugi kurioje nors širdies kertelėje nebuvo meilės paprastai ir žiauriai Starko natūrai? Negi jis slapčia nesižavėjo savo dvyniu, žmogumi, kuris nekliuvinėja už daiktų ir neatrodo kvailas ir silpnas, žmogumi, kuriam nereikėjo bijoti demonų, užrakintų bare? Žmogumi be žmonos ir vaikų, nesupančiotu meilės? Žmogumi, kuriam nereikia kapstytis sumautose studentų esė ar kankintis dėl biudžeto komiteto sprendimų? Vyru, turinčiu aštrų ir taiklų atsakymą į sunkiausius gyvenimo klausimus?

Žmogumi, kuris nebijo tamsos, nes pats ją valdo?

- *Taip, bet jis NIEKŠAS!* - išrėkė Tedas savo grakščios, keturiais ratais varomos mašinos salonui.

Tas tiesa - bet dalis tavęs negali tuo atsigrožėti, ar ne?

Galbūt jis, Tedas Bomontas, iš tikrųjų ir nesukūrė Džordžo... bet visai tikėtina, kad kažkuri jo pasąmonės dalis padėjo jį atkurti.

Klausimas: Jeigu aš esu žvirblių šeimininkas, ar galiu juos valdyti?

Atsakymo nebuvo. Jis norėjo ateiti; Tedas fiziškai jautė tą siekimą. Atsakymas tiesiog nusprūdo šalin, ir Bomontas pajuto nerimą pagalvojęs, jog jis pats - kokia nors Starką įsimylėjusi jo dalis - dėl to labai pasistengė. Ta dalis nenorėjo, kad Džordžas mirtų.

Aš žinau. Aš šeimininkas. Aš kvieslys.

Tedas sustojo prie šviesoforo, paskui keliavo toliau Antruoju keliu Bengoro ir Ladlou link.

Roulis buvo jo plano dalis - vienintelė dalis, kuri jam buvo aiški. Ką reiks daryti, jeigu jis nusikratys policijos uodegos tik tam, kad paaiškėtų, jog Roulis jau išėjo namo?

To Tedas nežinojo.

O kas, jeigu Roulis bus kabinete, bet atsisakys padėti?

Šito jis irgi nežino.

Aš sudeginsiu tiltus, kai tik ir jeigu pasieksiu juos.

Ir Tedas turėjo pasiekti juos netrukus.

Dabar jis važiavo pro "Gold's". Tai buvo ilgas, nupjauto cilindro formos pastatas iš presuoto aliuminio sekcijų. Nudažytas jis buvo klaikia jūros vandens spalva ir apsuptas automobilių laužo aikštelių. Jų vėjalangiai saulės spinduliuose blykčiojo tartum keistos galaktikos žvaigždės. Buvo šeštadienio popietė, tiksliau, beveik dvidešimt minučių po vidurdienio. Liza ir jos tamsusis pagrobėjas jau pakeliui į Roką. Ir nors vienas ar pora tarnautojų šitoje aliuminio skardinėje dar pardavinėja atsargines dalis, Bomontas vylėsi, jog aikštelėje nesutiks nė gyvos dvasios. Per dvidešimt tūkstančių įvairiausios būklės automobilių turėtų paslėpti... turės paslėpti jo "Suburbaną". Griozdiškas, aukštais sparnais, pilkas su skaisčiai raudonais šonais automobilis badyte badė akis.

Pasirodė perspėjantis ženklas: "SUMAŽINK GREITĮ. MOKYKLOS ZONA". Tedas pajuto maudimą skrandyje. Laikas veikti.

Dirstelėjęs į veidrodėlį, jis pamatė už dviejų mašinų sekantį "Plimutą". Nebuvo taip gerai, kaip norėtųsi, bet pakankamai, kiek galėjai tikėtis. Visa kita teko palikti laimei ir netikėtumo efektui. Apsauga net neįtaria, kad jis galėtų sprukti; ir kodėl jam to reiktų? Vieną akimirką Tedas norėjo visko atsisakyti. O jeigu jis staiga apsisuka? Policininkai padaro tą patį, išlipa Harisonas ir paklausia, kas atsitiko, o jis atsako: "Daug kas. Starkas pagrobė mano šeimą. Matote, žvirbliai vėl skrenda".

Tedai, jis sako, kad nužudė tuodu, kurie saugojo namą. Aš nežinau, kaip jis tai padarė, bet jis taip sako... ir aš... aš juo tikiu.

Tedas ir pats tuo tikėjo. Štai kas blogiausia. Štai kodėl jis negalėjo tiesiog sustoti ir pasišaukti pagalbon. Jei jis padarys kokią kvailystę, Starkas netruks sužinoti. Tedas abejojo, ar Džordžas sugeba skaityti jo mintis kaip ateiviai iš kitos planetos komiksuose arba fantastiniuose filmuose, bet jis *galėjo* "pagauti Tedo bangą"... puikiai jautė jo nuotaiką. Galbūt jam pavyks pakišti Starkui nedidelį siurprizėlį - jeigu praskaidrės idėja apie tuos prakeiktus paukščius - bet kol kas jis veiks pagal scenarijų.

Jeigu, žinoma, pasiseks.

Prie mokyklos buvo lygiareikšmė sankryža. Kaip visada ji buvo prikimšta automobilių, nuo amžių čia žiro stiklas ir raitėsi metalas - mat žmonėms sunkiai sekėsi įsisąmoninti pirmumo teisę ir jie tiesiog suko, kur jiems reikia. Po kiekvieno nelaimingo atsitikimo pasipildavo laiškų, dažniausiai iš susirūpinusių mokinukų tėvų, reikalaujančių įrengti šviesoforą, o apylinkės deputatas patikindavo, kad "šitas klausimas svarstomas"... ir vėl viskas nurimdavo iki kitos avarijos.

Tedas stojo į eilę kirsti pietinę atšaką, pasitikslino, ar "uodega" vis dar per dvi mašinas, ir ėmė stebėti automobilinį žaidimą "Jūsų eilė praleisti mano posūkį" sankryžoje. Jis matė, kaip melsvaplaukių ledi mašina vos neįsirėžė į jauną porelę "Datsune", ir mergina kažką ne itin malonaus palinkėjo ponioms, o tada apskaičiavo, kad jo eilė kaip tik prieš ilgą "Grants Dairy" sunkvežimį su priekaba. Čia buvo netikėtas šansas. Mašina priešais pajudėjo, Tedas pasiruošė. Pilvą vėl pervėrė skausmas. "Suburbano" vairuotojas paskutinįkart dirstelėjo į veidrodėlį. Harisonas su Mančesteriu sėdėjo už dviejų mašinų.

Sankryžą kirto mašinos iš skersinės gatvės. Sunkvežimis pasiruošė. Tedas giliai įkvėpė ir spustelėjo mašiną į sankryžą. Paralelinėje linijoje jis prasilenkė su nedideliu furgonu ir vos atsispyrė pagundai - *troškimui* - nuspausti greičio pedalą iki galo. Bet susitvardė ir išlaikė priimtiniausią mokyklos zonoje greitį, nenuleisdamas akių nuo veidrodėlio. "Plimutas" laukė savo eilės važiuoti už dviejų mašinų.

“Ei, pienoveži! - mintyse šūktelėjo Tedas susikoncentruodamas, tarytum galėtų ką nors paskubinti vien savo valios galia, kaip kad darydavo jo romanų veikėjai. - Nagi, judinkis!”

Ir tas tikrai pajudėjo sankryža - oriai kaip našlaujanti karalienė.

Tą mirksnį, kai iš veidrodėlio dingo ruda dėmė, Tedas prispaudė “Suburbano” akceleratorių prie grindų.

2

Už pusės kvartalo buvo posūkis į dešinę. Bėglys pasuko ten ir nudūmė siaura gatvele melsdamas, kad koks vaikiūkštis neišlėktų priešais ratus pasiimti savo guminio kamuolio.

Vieną akimirką jam užgniaužė kvapą, kai pasirodė, jog tai akligatvis, bet paskui Tedas pastebėjo kitą posūkį, kone užgožtą kampinio namo gyvatvorės. Sukant į šoninę gatvę, sucypė padangos; o dar už šimto metrų posūkis grąžino “Suburbaną” į keliuką, kertantį antrąjį plentą. Tedas grįžo prie sankryžos. Jeigu pienovežis uždengė jo posūkį į dešinę, taip bent jis tikėjosi, rudasis “Plimutas” dar tebevažiuoja tiesiai. Ir galbūt neįtaria nieko blogo... tik Tedas rimtai abejojo, ar Harisonas būtų toks kvailas. Mančesteris - gal, bet tik ne Harisonas.

“Suburbanas” nėrė į kairę prieš pat “Fordo” nosį, šio vairuotojas net užgulė stabdžius. Įniršęs jis pagrūmojo Tedui kumščiu, o tas pasuko mašinų sąvartyno link. Būtų pasimaišęs ten koks kelių policininkas, Bomontui tektų ne tik už greičio viršijimą. O brangi buvo kiekviena sekundė. Reikėjo kuo greičiau atsikratyti savo rėksmingu automobiliu.

Iki aikštelės liko geras pusmylis. Tedas taip ir nuvažiavo žiūrėdamas daugiau į veidrodėlį, negu į kelią priešais. “Plimuto” nesimatė ir įsukant į “Gold’s” teritoriją.

“Suburbanas” lėtai įriedėjo pro pagrindinius vartus, ant kurių nušiuręs ženklas skelbė “ĮVAŽIAVIMAS TIK TARNAUTOJAMS!” Šiokią dieną jį tučtuojau pastebėtų ir grąžintų atgal. Bet šiandien buvo šeštadienis ir dar pietų metas.

Tedas lėtai vairavo palei po dvi ar tris sukrautų mašinų eilę. Apatinės jau buvo praradusios savo pavidalą. Atrodė, kad jos tirpsta ir geriasi į žemę. O žemė buvo tokia pajuodusi nuo tepalo, jog sunku buvo patikėti čia išvis ką nors galėsiant augti ir po šimto metų. Bet visgi kai kas augo: šen bei ten kyšojo išstypusios žolės kuokšteliai, sviro išgeibusios saulėgrąžos lyg vieninteliai išlikę atominės katastrofos liudininkai. Viena didžiulė saulėgrąža styrojo išdygusi per išdaužtą kepyklos sunkvežimio langą (jis riogsojo apverstas it padvėsęs šuo). Aksominis augalo stiebas apkabino sunkvežimio ašį ir pasiekė seną “Kadilaką”, užristą

ant sunkvežimio viršaus. Saulėgrąža spoksojo savo geltona monstro akimi į Tedą.

Čia buvo milžiniškos tylios Detroito metalo kapinės, ir Tedo nugara nuėjo pagaugais.

Jis pasuko automobilį į dešinę, paskui į kairę. Staiga aplinkui pasirodė žvirbliai: jie nutūpė stogus ir kėbulus, netgi išardytus variklius. Jis matė trejetą turkiantis rato diske. Mašinai priartėjus, jie nenuskrido, tik baigė savo malonų užsiėmimą ir įsmeigė blizgančias juodas akutes į Tedą. Kitų žvirblių virtinė įsitaisė ant šoninių durelių, įremtų į senutėlį "Plimutą". Bomontas pravažiavo vos trys pėdos nuo jų. Paukšteliai neramiai suspurdėjo, bet iš vietos nesitraukė.

"Gyvų mirusiųjų vedliai", - sukosi Tedo galvoje. Jo ranka pasiekė nedidelį randelį kaktoje ir ėmė nervingai jį trinti.

Važiuodamas pro sudaužytą "Datsuną", Bomontas pastebėjo priekiniame lange lyg meteorito išdaužtą skylę. Prietaisų skydelis buvo išteptas sukepusiu krauju.

"Ne meteorito ta skylė", - mąstė jis, ir skrandis ėmė spazmuoti. Ant priekinės sėdynės įsitaisė visas tuntas žvirblių.

- Ko jums iš manęs reikia? - kimiai paklausė Tedas. - Ko, dėl Dievo meilės?

O jo pasąmonė pati rado atsakymą; kažkoks plonas spigus balsas atsakė už visus: "Ne, Tedai, ko TU nori iš MŪSŲ? Tu šeimininkas. Tu Kvieslys. Tu esi tas, kuris žino".

- Šūdą žinau, - sumurmėjo jis.

Šitos eilės gale buvo tuščias plotelis priešais paskutinio modelio "Katlas Suprimą", kuriam kažkas amputavo visą priekinę dalį. Tedas sustabdė čia savo automobilį ir išlipo iš jo. Iš visų pusių apsuptas metalo laužo krūvų jis pasijuto tarsi žiurkė labirinte. Viską stelbė tepalo ir transmisijos skysčio kvapas. Tolumoje gaudė Antrasis plentas. Iš visų pusių "Suburbano" vairuotoją stebėjo paukščiai - rausvai pilka auditorija.

Staiga jie visi purptelėjo. Šimtai ar tūkstančiai - visi kaip vienas. Oras ėmė virpėti nuo jų sparnelių. Paukščiai pakilo į dangų ir nulėkė į vakarus, Kasl Roko pusėn. Ir tada Tedas patyrė tą jausmą, lyg vikšras rangytųsi... tik ne oda, o po ja.

Ar tik nenori pašnipinėti, Džordžai?

Jis ėmė niūniuoti po nosimi Bobo Dilano dainelę: "Džonas Veslis Hardingas... buvo vargšų draugas... keliavo su pistoletu abiejose rankose..."

Tas rangymasis sustiprėjo. Rodės, kad sklinda nuo žaizdos kairėje plaštakoje. Nors Tedas galėjo ir klysti, tiesiog nerimą priėmė už realybę, bet jo nepaliko pojūtis, kad jaučia kažkieno pyktį... ir nusivylimą.

- Ir visomis telegrafo linijomis... skambėjo jo vardas, - tęsė Bomontas. Priešais, ant tepaluotos žemės riogsojo sumaitotas motoro korpusas tarsi kokia moderni skulptūra, į kurią nuo ekspozicijos pradžios taip niekas ir nepažiūrėjo. Tedas pakėlė jį ir nuėjo prie savo "Suburbano", toliau niūniuodamas "Džoną Veslį Hardingą" ir prisiminęs savo bičiulį meškėną tokiu pačiu vardu. Jeigu pavyks užmaskuoti savo automobilį, jis išloš porą valandų, kurios Lizai su kūdikiais galėjo reikšti išsigelbėjimą.

"Ir visoje apylinkėje... atleisk, brangusis, mane tai skaudina labiau negu tave... jis žengė per daugelį slenksčių...". Tedas sviedė variklio liekanas į "Suburbano" dureles, palikdamas ten solidų įlinkimą. Tada vėl pakėlė savo įrankį, grįžo prie automobilio iš priekio ir pylė į groteles, kad net petys suskaudo. Plastikas sutrūko ir subyrėjo. Bomontas pradarė "Suburbano" kapotą - tokia padvėsusio aligatoriaus poza buvo nuostabi viso "Gold's" komplekso vizitinė kortelė.

"...Bet jis niekada neskriaudė sąžiningų žmonių..."

Tedas vėl pakėlė motoro korpusą, per kairės plaštakos tvarsčius ėmė sunktis kraujas. Bet dabar nebuvo kas su ja daryti.

"...Kartu su savo dama... jis šauniai laikėsi..."

Jis paskutinįkart sviedė variklį į automobilį, šįsyk į langą. Ir kaip atrodytų absurdiška, smūgis atsiliepė jo širdyje.

Neliko abejonių, kad "Suburbanas" puikiai dera prie kitų vietinių eksponatų.

Tedas ėmė grįžinėti atgal. Pirmoje sankryžoje pasuko į dešinę, vartų link, už kurių stovėjo atsarginių detalių parduotuvė. Važiuodamas pirmyn, ten jis buvo pastebėjęs taksofoną. Pusiaukelėje Tedas sustojo ir nutilo. Palenkė galvą. Tai buvo poza žmogaus, bandančio išgirsti silpną garsą. O jis klausėsi savo kūno, tikrino save.

Rangymasis po oda išnyko.

Žvirbliai dingo, o su jais ir Džordžas Starkas - kol kas.

Nežymiai šyptelėjęs, Tedas žingsniavo greičiau.

3

Po antro skambučio Tedą išmušė šaltas prakaitas. Jei Roulis savo kabinete, jis jau būtų pakėlęs ragelį. Anglų kalbos ir Matematikos fakultetų patalpos nebuvo labai didelės. Kam dar jis galėjo paskambinti? Kas ten dar galėjo būti? Į galvą neatėjo jokia idėja.

Bet trečią skambutį Roulis nutraukė:

- De Lesepsas klauso.

Tedas užsimerkė išgirdęs tą kimų prarūkytą balsą ir atsišliejo į vėsią metalinę parduotuvės sieną.

- Alio?

- Sveikas, Rouli. Čia Tedas.

- Sveikas, Tedai, - Roulis neatrodė labai nustebęs, kai išgirdo jo balsą. - Pamiršai ką nors?

- Ne, Rouli. Pakliuvau į bėdą.

- Taip, - tik tiek, ir jokio klausimo. Roulis ištarė žodį ir tiesiog laukė.

- Žinai tuos du... - Tedas minutėlę pasvyravo. - Tuos du vyrukus, kurie lydėjo mane?

- Taip, - ramiai atsakė Roulis. - Policijos apsauga.

- Aš pabėgau nuo jų, - pasakė Bomontas ir metė baikštų žvilgsnį per petį, išgirdęs padangų cypimą "Gold's" mašinų stovėjimo aikštelėje. Pirmą akimirką jis buvo tikras, kad *mato* rudą "Plimutą"... bet tai pasirodė kažkokia užsienietiška mašina, ir visai ne ruda, o vyšninė, tik smarkiai apdulkėjusi. Vairuotojas apsisukinėjo. - *Tikiuosi,* kad pabėgau, - jis patylėjo. Padėtis buvo be išeities, reikėjo žengti lemiamą žingsnį. Net nebuvo pasirinkimo. - Man reikia tavo pagalbos, Rouli. Mašinos, apie kurią jie nežino.

Roulis tylėjo.

- Sakei, jeigu ko nors prireiks, turiu tik pasakyti tau.

- Aš to nepamiršau, - ramiai atsiliepė profesorius, - kaip ir pasiūlymo, kad tau vertėtų su jais veikti išvien, nes tie žmonės tave saugo, - jis kiek patylėjo. - Spėju, kad nusprendei mano pasiūlymą atmesti.

Tedas jau išsižiojo sakyti: "Aš negaliu juo pasinaudoti, Rouli. Tas niekšas, pagrobęs mano žmoną ir vaikus, juos irgi nužudys". Bet taip ir nepasakė, nors neabejojo, kad de Lesepsas gali palaikyti jį pamišusiu; koledžo ir universiteto profesoriai daug lanksčiau žiūri į šitą problemą negu eiliniai žmonės, o kartais neturi jokių nuostatų tuo atžvilgiu ir linkę apibūdinti žmones kaip bukus (bet ne bepročius), ekscentriškus (irgi ne bepročius) arba labai ekscentriškus (taip pat visiškai sveikus, seni). Bomontas tylėjo, nes Roulis de Lesepsas buvo iš tų žmonių, kurių neveikė jokie įtikinėjimai, ir viskas, ką jis dar galėjo pasakyti, galėjo tik pabloginti padėtį. Bet užsispyręs ar ne, gramatikas turėjo aukso širdį... buvo savotiškas drąsuolis, ir Tedas vylėsi, jog jis susidomėjo apie Tedą sklindančiais gandais, policijos eskortu ir keistu klausimu apie žvirblius. Pagaliau Tedas tiesiog tikėjo - gal tik vylėsi - kad geriausia jam išvis tylėti.

Tačiau laukti buvo be galo sunku.

- Gerai, - pagaliau ištarė Roulis. - Paskolinu savo mašiną.

Bėglys užsimerkė ir turėjo įtempti kojų raumenis, kad nesukluptų. Jis perbraukė ranka per kaktą - ji sušlapo nuo prakaito.

- Bet tikiuosi, kad prisiimsi visas galimas išlaidas, jeigu ji grįš... sužeista, - pridūrė profesorius. - Jeigu bėgi nuo teisingumo, vargu ar mano draudimo kompanija sutiks apmokėti sąskaitą.

Bėgi nuo teisingumo? Tik todėl, kad jis dingo jį saugantiems policininkams, kurie niekuo negali jam padėti, iš akių? Tedas nebuvo tikras, ar tai reiškė bėgti nuo teisingumo. Įdomus klausimas, reikės pasvarstyti apie tai vėliau. Kai neis iš proto dėl baimės ir rūpesčio.

- Žinai, kad prisiimsiu.

- Yra dar viena sąlyga, - pasakė Roulis.

Tedas vėl užsimerkė. Šį kartą iš nusivylimo.

- Kokia?

- Turėsi viską papasakoti, kai visa tai baigsis, - atsakė de Lesepsas. - Norėsiu sužinoti, kodėl tu taip susidomėjai žvirblių reikšme folklore ir kodėl taip išbalai, kai pasakiau, kas yra psichopompai ir koks jų vaidmuo.

- Išbalau?

- Kaip popierius.

- Papasakosiu visą istoriją, - pažadėjo Tedas. Ir šyptelėjo. - Gal net kai kuo patikėsi.

- Kur dabar esi? - paklausė Roulis.

Tedas paaiškino. Ir paprašė atvykti kuo greičiau.

4

Pakabinęs ragelį, grįžo pro vartus ir atsisėdo ant plataus mokyklos autobuso buferio, kuris kažkodėl buvo perkirstas per pusę. Čia buvo gera vieta laukti, jeigu prispyrė toks reikalas. Ji buvo užstota nuo kelio, bet pasilenkęs galėjai lengvai stebėti mašinų aikštelę. Tedas apsižvalgė ieškodamas žvirblių, bet neišvydo nė vieno, tik stambus varnas įnirtingai kapojo chromuotas skeveldras viename takelyje tarp suverstų mašinų. Mintis, kad jis baigė kalbėti su Džordžu vos prieš pusvalandį, atrodė visiškai nereali. Rodės, turėjo praslinkti ištisos valandos. Ir nepaisant to veriančio nerimo, kuris neapleido jo nė sekundę, Tedas jautėsi mieguistas, tarsi būtų laikas gultis į lovą.

Praėjus penkiolikai minučių po pokalbio su Rouliu, vėl grįžo tas niežulys, rangymasis. Tedas nuginė jį “Džono Veslio Hardingo” posmais, kuriuos dar prisiminė.

“Gal tai psichosomatika”, - mąstė jis, nors puikiai suprato, kad tai nesąmonė, ir kuo labiau tikėjo savo intuicija, tuo lengviau buvo tuos bandymus pajausti. Bomontas įtarė, jog galimas ir atvirkščias variantas, ir kad anksčiau ar vėliau jį išbandys... bet tai reiškė bandymą prišaukti

paukščius, o tai nebuvo labai viliojanti perspektyva. Sulaikė ir kitkas: kai aną kartą jam pasisekė prasmukti į Džordžo Starko sąmonę, viskas baigėsi pieštuko žaizda kairėje plaštakoje.

Minutės slinko sraigės greičiu. Palaukęs dvidešimt penkias, Tedas ėmė nuogąstauti, ar nebus Roulis apsigalvojęs. Jis paliko prieštvaninio autobuso buferį ir atsistojo tarpuvartėje. Iš vienos pusės driekėsi automobilių kapinės, iš kitos - aikštelė, ir Bomontas jau nebegalvojo apie tai, kad kas nors gali jį pastebėti. Jam net toptelėjo mintis, ar nepasiieškoti pakeleivingos mašinos.

Bet jis nusprendė dar kartą paskambinti į Roulio kabinetą ir jau buvo pusiaukelėje į autodalių parduotuvę, kai aikštelėn įsuko dulkėtas "Folksvagenas". Tedas akimirksniu jį pažino ir pasileido automobilio link, nustebintas Roulio susirūpinimo savo nuosavybe. Jau dabar mašina galėjo kainuoti ne daugiau už tokio pat svorio metalo laužą.

Roulis sustojo pastato gale ir išlipo. Tedas apstulbo pamatęs, kad iš pypkės virsta dūmai, kuriuos uždaroje patalpoje pavadintum nepakeliamais.

- Tau nereikėtų rūkyti, Rouli, - pasakė Bomontas pirma, kas pakliuvo ant liežuvio.

- O tau nereikėtų bėgti, - niūriai atsikirto profesorius.

Jie nužvelgė vienas kitą ir netikėtai ėmė juoktis.

- Kaip grįši namo? - pasiteiravo Tedas. Dabar, kai reikėjo tiesiog šokti į automobilį ir pasileisti visu greičiu į Kasl Roką, jis negalėjo nepasirūpinti draugu.

- Tikriausiai išsikviesiu taksi, - atsakė Roulis. Jis permetė žvilgsniu automobilių lavonų kalnus ir slėnius. - Jie, matyt, neretai užsuka čia surinkti tokių kaip aš, išmestų iš balno.

- Paimk penkis dolerius...

Tedas išsitraukė piniginę iš kelnių kišenės, bet Roulis numojo ranka.

- Aš apsirūpinęs viskuo, ko gali prireikti atostogaujančiam anglistui. Bus per keturiasdešimt žalių. Niekaip neatsistebiu, kad Bilė leidžia man vaikštinėti su tokiu turtu be apsaugos, - jis supapsėjo savo pypkę su didžiausiu malonumu, išsiėmė ir šyptelėjo Tedui. - Bet būtinai paimsiu iš taksisto čekį ir pateiksiu tamstai tinkamu momentu, gali neabejoti.

- Aš jau ėmiau galvoti, kad neatvažiuosi.

- Sustojau kai kur, - paaiškino Roulis, - paėmiau šiokių tokių daiktelių, kurie gali tau praversti, - jis vėl įlindo į savo ratuotą vabalą (kuris aiškiai buvo pasviręs į kairę - tikriausiai spyruoklė lūžusi, ar tuoj luš) ir pasikuitęs bei pripūtęs dūmų į saloną išsitraukė popierinį paketą. Bo-

montas rado jame akinius nuo saulės ir "Boston Red Sox" beisbolo kepuraitę, kuri puikiausiai paslėps jo plaukus. Nepaprastai sujaudintas jis pasižiūrėjo į draugą.

- Dėkui tau, Rouli.

Tas tik mostelėjo ranka ir pasiuntė Tedui šelmišką šypseną.

- Tikriausiai aš turėčiau tau dėkoti, - pasakė jis. - Jau dešimt mėnesių ieškau rimtos progos stuktelti šitą seną smirdalę. Progų buvo - jauniausio sūnaus skyrybos, pralošta penkiasdešimtinė Tomo Kerolo namuose - bet nieko... apokaliptiško.

- Čia - apokaliptiška, pataikei, - sutiko Tedas, ir kūnas nuėjo pagaugais. Jis žvilgtelėjo į laikrodį. Rodyklė artėjo prie pirmos. Starkas turėjo valandą, gal net daugiau. - Privalau skubėti, bičiuli.

- Taip, tai labai svarbu, tiesa?

- Bijau, kad taip.

- Turiu dar kai ką - įkišau į lietpalčio kišenę, kad nepamesčiau. Nepirkau, - tai iš mano rašomojo stalo.

Roulis ėmė metodiškai rausti savo visko mačiusio lietpalčio, kurį vilkėjo tiek žiemą, tiek vasarą, kišenes.

- Jeigu baigsis tepalas, užsuk kur nors ir suversk ąsotį "Safyro", - patarė jis, tęsdamas paiešką. - Jis ekologiškas. O! Štai jis! Jau buvau bemanąs, kad palikau savo kabinete.

Roulis išsitraukė medinį vamzdelį. Jis buvo smiliaus ilgio, viduje tuščias. Viename gale - įpjova. Daiktelis atrodė senas.

- Kas čia? - paklausė Tedas, imdamas jį iš Roulio. Bet atsakymą jau žinojo, ir sąmonėje nuslinko dar viena uždanga.

- Tai dūdelė paukščiams vilioti, - paaiškino Roulis, studijuodamas Tedo veidą per dūmų kamuolį. - Jeigu manai, kad galėsi panaudoti, paimk.

- Ačiū, - pasakė Bomontas ir virpančia ranka įsikišo dūdelę į kišenę ant krūtinės. - Gali netyčia prireikti.

Roulio akys už pypkės išsiplėtė, antakiai pakilo. Iš nuostabos jis išsitraukė pypkę iš dantų.

- Tikriausiai neprireiks, - ištarė lėtu, sunerimusiu balsu.

- Ką?

- Apsigręšk.

Tedas apsisuko jau žinodamas, ką Roulis ten pamatė.

Ne šimtus ir ne tūkstančius žvirblių; visą automobilių sąvartyną ir parduotuvės aikštelę nuklojo pilkai rausvas kilimas. Nebuvo kur koją pastatyti... o Tedas nė vieno negirdėjo atskrendant.

Abu vyrai žiūrėjo į paukščius. O tie savo ruožtu nenuleido nuo jų kokių dvidešimt tūkstančių... ar keturiasdešimt tūkstančių juodų akučių.

Nuo tylos spengė ausyse. Žvirbliai tik tupėjo be garso ant stogų, langų, kapotų, duslintuvų, grotelių, motorų, rėmų - visur.

- Jėzau Kristau, - kimiai ištarė Roulis. - Psichopompai... Ką tai reiškia, Tedai? Kas gi tai?

- Atrodo, pradedu suprasti, - pasakė Bomontas.

- O Dieve, - neišlaikė senis. Jis iškėlė rankas virš galvos ir garsiai pliaukštelėjo. Žvirbliai nė krust. Jie išvis nekreipė į Roulį dėmesio; visi neatitraukė akių nuo Tedo Bomonto.

- Suraskit Džordžą Starką, - pasakė Tedas tyliai, greičiau sušnibždėjo. - Starką. Raskite jį. *Lėkit!*

Paukščiai pakilo į karštą vasaros dangų juodu debesiu, sparnai šlamėjo ore lyg pritildytas griaustinis, iš snapų veržėsi skardus čirškimas. Du vyriškiai, ieškoję kažkokių detalių parduotuvėje, iššoko į kiemą pasižiūrėti. Kaip ir anas mažesnis būrys, juoda lavina ore pasuko į vakarus ir išnyko.

Tedas nusekė juos akimis, ir realybė susiliejo su tais vaizdais, kurie pasirodydavo prieš transus; vieną mirksnį dabartis ir praeitis tapo nedalomos, susipynė į keistą faktų ir miražų pynę.

Žvirbliai dingo.

- Dieve Visagali! - plyšojo vyras pilku mechaniko kombinezonu. - Matėte tuos paukščius? Iš kur tie prakeikti paukščiai išlindo?

- Aš turiu geresnį klausimą, - pasakė Roulis, žiūrėdamas į Tedą. Tas jau suspėjo susitvardyti, bet liko nepaprastai sukrėstas. - Kur jie *nulėkė?* Tu žinai, ar ne, Tedai?

- Taip, žinoma, - sumurmėjo Tedas, darydamas "Folsvageno" dureles. - Turiu važiuoti, Rouli, patikėk. Nežinau, kaip tau atsidėkoti.

- Būk atsargus, Tadeušai. Labai atsargus. Joks žmogus negali kontroliuoti ateivių iš anapus. Tai visada baigiasi labai greitai - ir tenka sumokėti.

- Stengsiuos pasisaugoti.

Automobilis pasispyriojo, paskui pasidavė ir užburzgė. Tedas užsidėjo akinius ir kepurę, tada atsisveikino su draugu ir išvairavo.

Pasukęs į Antrąjį plentą, pamatė Roulį, kėblinantį prie to paties taksofono, kuriuo neseniai naudojosi pats, ir pagalvojo: "Dabar PRIVALAU ginti Starką šalin. Nes žinau paslaptį. Galbūt man nepasiseks valdyti psichopompus, bet kol kas jie priklauso man - ar aš jiems - ir jis neturi to žinoti.

Jis perjungė antrą bėgį, ir Roulio de Lesepso "Folksvagenas" ėmė spausti neįprastu jam greičiu - šešiasdešimt kilometrų per valandą.

Dvidešimt trečias skyrius

DU SKAMBUČIAI ŠERIFUI PENGBORNUI

1

Pirmas skambutis, grąžinęs Alaną Pengborną į įvykių sūkurį, pasigirdo po trečios valandos, kai Tedas girdė savo ištroškusį "Folksvageną" Augustos aptarnavimo stotyje variklio alyva "Safyras". Alanas tuo metu išsiruošė į užkandinę puodelio kavos.

Šeila Brighem iškišo galvą iš dispečerinės ir sušuko:

- Alanai? Gautas skambutis jums - ar pažįstat žmogų, vardu Hiujis Pritčardas?

Šerifas staiga apsigręžė.

- Taip! Sujunk!

Jis nuskubėjo į savo kabinetą ir čiupo ragelį tą momentą, kai Šeila periminėjo sąskaitą už sujungimą.

- Daktare Pritčardai? Daktare Pritčardai, ar girdite mane?

- Taip, girdžiu, - ryšys buvo be priekaištų, bet Alanas minutę padvejojo - tas balsas neatrodo septyniasdešimtmečio. Keturiasdešimties, tik ne septyniasdešimties metų vyro.

- Ar jūs esate daktaras Hiujis Pritčardas, praktikavęs Bergenfilde, Niū Džersyje?

- Bergenfilde, Tenaflyje, Hakensake, Inglivude, Inglivud Haitse... velniai rautų, operavau galvas iki pat Patersono. Ar kalbu su šerifu Pengbornu, kuris bandė su manimi susisiekti? Aš su žmona ką tik grįžau iš žygio per Demono kalvą. Net skausmas dabar skauda.

- Taip, atleiskit. Norėčiau padėkoti už skambutį, daktare. Jūsų balsas atrodo jaunesnis negu tikėjausi.

- Na, tai puiku, - pasakė Pritčardas, - bet turėtumėt mane pamatyti. Tikras aligatorius ant dviejų kojų. Kuo galėčiau padėti?

Šerifas atsakymą buvo apgalvojęs ir nusprendė būti itin atsargus. Jis prispaudė ragelį smakru prie peties ir atsilošė savo krėsle. Per sieną pasileido žvėrelių paradas.

- Aš tiriu žmogžudystę Kasl Roke, Meine, - pradėjo aiškinti jis. - Auka - vietinis gyventojas, vardu Homeras Gamašas. Gali būti, kad yra to nusikaltimo liudininkas, bet su tuo vyru labai kebli situacija, daktare Pritčardai. Yra dvi priežastys. Pirma, jis įžymus. Antra, jis kalba apie simptomus, su kuriais jums kartą teko susidurti. Noriu pasakyti, kad

prieš dvidešimt aštuonerius metus jūs jį operavote. Jis turėjo smegenų auglį. Bijau, kad jeigu jo auglys atsinaujino, jo parodymais nelabai bus galima tikė...

- Tadeušas Bomontas, - pertraukė Pritčardas iš karto. - Kad ir kokie simptomai būtų, aš smarkiai abejoju, jog tai dėl auglio.

- Kaip atspėjote, kad tai Bomontas?

- Todėl, kad išgelbėjau jam gyvybę 1960-aisiais, - paaiškino senukas ir pridūrė su neslepiama arogancija. - Jeigu ne aš, jis nebūtų parašęs nė vienos knygos, nes vargiai būtų sulaukęs dvyliktojo gimtadienio. Aš sekiau jo karjerą labai susidomėjęs nuo to laiko, kai jis per plauką nelaimėjo Nacionalinės knygos premijos už pirmą savo romaną. Pamačiau nuotrauką ant viršelio ir atpažinau. Veidas pasikeitė, o akys - ne. Neįprastos akys. Svajingos, pavadinčiau. Ir, aišku, žinojau, jog jis gyvena Meine, nes skaičiau paskutinį "People" numerį. Jis atėjo kaip tik prieš mums išvykstant atostogų.

Daktaras patylėjo ir pasakė tokią pritrenkiančią frazę tokiu įprastu tonu, kad šerifas ne iš karto sugebėjo atsakyti.

- Sakote, kad jis gali būti žmogžudystės liudininkas? Jūs tikras, kad jo paties tuo neįtariate?

- Na... aš...

- Aš tik klausiu, - tęsė Pritčardas, - nes žmonės su smegenų augliu dažnai elgiasi neįprastai. Ir elgesio neįprastumas paprastai būna tiesiog proporcingas tokio vyro ar moters intelektui. Bet, matot, berniukas išvis neturėjo smegenyse auglio - bent jau kalbant tiesiogine šio žodžio prasme. Atvejis buvo neįprastas. Baisiai neįprastas. Nuo šešiasdešimtųjų dar teko skaityti tik apie tris panašius atvejus, du - jau išėjus į pensiją. Ar jis atliko standartinius neurologinius tyrimus?

- Taip.

- Ir?

- Atsakymas neigiamas.

- Tai manęs nestebina, - pasakė Pritčardas ir keletą sekundžių patylėjo. - Jaunuoli, jūs nenorite man būti visiškai atviras, tiesa?

Alanas liovėsi dėliojęs šešėlinius gyvuliukus ir išsitempė kėdėje.

- Taip, atrodo, jūs teisus. Tik aš labai norėčiau sužinoti, ką turėjote omeny sakydami, jog Tedas Bomontas neturėjo smegenų auglio "tiesiogine šio žodžio prasme". Aš suprantu konfidencialumą, kurio turi laikytis gydytojas apie savo pacientą, ir nežinau, ar galite pasitikėti žmogumi, su kuriuo kalbate pirmą kartą ir dar telefonu, bet tikiuosi, jog patikėsite, jei pasakysiu esąs Tedo pusėje, ir neabejoju, kad ir tas mano prašymui pritartų. Nėra laiko skambinėti ir gauti sutikimą - daktare, man reikia žinoti *tuojau pat.*

Ir pats šerifas nustebo suvokęs, jog pasakė tiesą - bent jis tuo šventai tikėjo. Jo nepaliko nuojauta, kad kaip tik dabar vyksta kažkas svarbaus. Kas, jis dar nežino, bet tuoj sužinos.

- Nėra priežasčių, dėl kurių aš jums negalėčiau to pasakyti, - ramiai tarė Pritčardas. - Aš ir pats ne kartą svarsčiau, ar nesusisiekti su Bomontu ir nepapasakoti, kas atsitiko ligoninėje, tik pabaigus jo operaciją. Maniau jį sudominsiąs.

- Kas gi atsitiko?

- Prieisiu prie to, būkit ramus. Tėvams nesakiau, kas paaiškėjo per operaciją, nes tai neturėjo jokios prasmės - praktiškai žiūrint. Ir nenorėjau turėti su jais jokių reikalų. Su tėvu, tiksliau pasakius. Tas žmogus turėjo būti gimęs urve ir visą gyvenimą medžiojęs mamutus. Tada aš nusprendžiau pasakyti jiems, ką jie tikėjosi išgirsti ir kuo greičiau atsikratyti. Paskui, aišku, ir laikas tarė savo. Išsiskiri su pacientais. Ruošiausi Tedui parašyti, kai Helga parodė pirmąją jo knygą, ir nuo tada nekart apie tai mąsčiau, bet kartu bijojau, kad jis manimi nepatikės... ar tai jam pasirodys visiškai neverta dėmesio... o gal pagalvos, kad aš koks sukriošęs mulkis. Nepažįstu įžymių žmonių, bet man jų gaila: jiems nuolat tenka gintis, kažko bijoti. Atrodė paprasčiau nejudinti miegančio šuns. Kaip anūkai pasakytų, kam tos problemos?

- Tai kas Tedui buvo? Kaip jis pakliuvo pas jus?

- Fugos. Galvos skausmai. Vaiduokliški garsai. Pagaliau...

- Vaiduokliški garsai?

- Taip, bet turėtumėt leisti man pabaigti, šerife, - Alanas vėl išgirdo tos nesąmoningos arogancijos gaideles.

- Gerai.

- Pagaliau įvyko priepuolis. Visos tos problemos atsirado dėl darinio po smegenų žieve. Mes operavome tikėdamiesi auglio. Bet tai pasirodė esąs Tedo Bomonto dvynys.

- *Ką!?*

- Taip, dvynys, - patvirtino daktaras. Atrodė, kad pašnekovo šokas būtų paglostęs jo savimeilę. - Tai nėra kažkas ypatinga - dvynys dažnai apsorbuojamas gimdoje ir tik retais atvejais absorbcija būna nevisiška, - ypatinga buvo *vieta* ir pašalinio audinio vystymosi sparta. Paprastai toks darinys būna inertiškas. Aš manau, jog tai nulėmė ankstyvas Tedo lytinis brendimas.

- Palaukit, - pertraukė Alanas. - Vieną minutėlę, - jis knygose buvo aptikęs frazę “jo protas kaip nuo saito pasileido”, bet pirmą kartą tą jausmą patyrė savo kailiu. - Jūs norite pasakyti, kad Bomontas buvo iš dvynių, tik... kažkaip... kažkaip *surijo* savo brolį?

- Arba seserį, - patikslino Pritčardas. - Bet aš linkęs manyti, kad tai buvo brolis, nes absorbcija daug retesnė skirtingos lyties dvynių poro-

se. Tai paremta statistika, o ne faktais, bet aš tuo neabejoju. O kadangi identiški dvyniai visad tos pačios lyties, atsakymas į jūsų klausimą bus "taip". Aš tikiu, jog Tedo Bomonto gemalas kadaise bus prarijęs savo brolį motinos įsčiose.

- Jėzau, - tyliai ištarė Alanas. Per savo gyvenimą jis nebuvo girdėjęs nieko siaubingesnio ar neįprastesnio.

- Jūs atrodote sukrėstas, - nuoširdžiai kalbėjo daktaras Pritčardas, - tik visai be reikalo, jeigu pažvelgsite iš kitos pusės. Tai ne Kaino ir Abelio atvejis, ne brolžudystė. Čia veikė kažkoks biologinis imperatyvas, kurio mes dar nesuvokiame. Blogas signalas, paleistas kažko motinos endokrininėje sistemoje. Ir mes nekalbame apie embrionus; to proceso metu misis Bomont gimdoje tebuvo du audinių konglomeratai, dar be žmogiškų bruožų ir savybių. Gyvos amfibijos, jeigu norite. Ir viena iš jų - didesnioji ir stipresnioji - paprasčiausiai užgniaužė silpnesnę, apglėbė ir įtraukė į save.

- Skamba velniškai biologiškai, - sumurmėjo šerifas.

- Tikrai? Na taip, tikriausiai. Kaip ten būtų, absorbcija buvo nevisiška. Antrojo dvynio fragmentas išliko. Tas svetimas audinys - nesugalvoju kito pavadinimo - atsidūrė toje vietoje, iš kurios vėliau išsivystė Tedo Bomonto smegenys. Ir dėl nežinomos priežasties pabudo, kai berniukui sukako vienuolika. Jis ėmė augti. Vietos nebuvo. Todėl teko pašalinti tą karpą. Tą mes ir padarėme, be to, labai sėkmingai.

- Kaip karpą, - pakartojo pajutęs pasidygėjimą ir sukrėstas Pengbornas.

Galvoje sukosi spiečius minčių. Minčių juodų kaip šikšnosparniai atokioje koplyčioje. Tik viena buvo visiškai rišli: "Jis - tai du žmonės, jis VISADA buvo du. Tai yra tas, kuo turi būti kiekvienas vyras ar moteris, kurie kažkuo tiki. Vienas egzistuoja realybėje... o kitas kuria pasaulius. Jie yra du. Visada bent du".

- Aš ir taip nebūčiau pamiršęs tokio įstabaus atvejo, - tęsė Pritčardas, - bet atsitiko dar kai kas labiau neįprasta prieš pat berniukui atsipeikėjant po narkozės. Aš negaliu to pamiršti iki dabar.

- Kas gi ten buvo?

- Bomontas girdėdavo paukščius prieš kiekvieną skausmo priepuolį, - pasakojo daktaras. - Tas faktas pats savaime nėra kažkuo ypatingas; tai gerai aprašytas epilepsijos arba smegenų auglio simptomas. Jis vadinamas sensorinio pirmtako sindromu. Bet pasibaigus operacijai atsitiko keistas įvykis su *tikrais* paukščiais. Bergenfildo grafystės ligoninė tiesiog buvo užpulta žvirblių.

- Ką jūs norite pasakyti?

- Skamba absurdiškai, teisybė? - Pritčardas atrodė labai patenkintas savimi. - Čia toks įvykis, apie kurį aš tylėjau, nors jis išsamiai aprašy-

tas ir užfiksuotas. Bergenfildo "Kurjeryje" netgi buvo straipsnis su nuotrauka pirmame lape. 1960-ųjų spalio 28-ąją, tuoj po keturioliktos valandos, į vakarinį ligoninės fligelį įsiveržė milžiniškas žvirblių būrys. Tuo metu ten buvo intensyvios terapijos skyrius, ir būtent ten po operacijos nugabeno Tedą. Buvo išdaužta daugumas langų, o po incidento tarnautojai pašalino per tris šimtus paukščių lavonėlių. Kiek pamenu, kažkoks ornitologas straipsnyje teorizavo, kad ta pastato dalis buvo visa iš stiklo ir paukščius galėjo pritraukti ryškus saulės atspindys.

- Tai nesąmonė, - ištarė šerifas. - Paukščiai skrenda į stiklą tik tada, kai jo nemato.

- Atrodo, kad reporteris irgi tuo suabejojo, bet ornitologas pareiškė, jog paukščiai galėjo būti apimti grupinės telepatijos, jungusios daug sąmonių į vieną - jeigu tarsim, kad paukščiai išvis jas turi. Žodžiu, kaip skruzdės plėšikės. Jis teigė, jog jei vienas iš būrio nusprendė lėkti į stiklą, kiti žvirbliai tiesiog metėsi iš paskos. Tuo metu manęs ligoninėje nebuvo. Pabaigiau operuoti Bomontą, patikrinau jo vitų stabilumą...

- Vitų?

- Vitalinių požymių, šerife. Tada išvažiavau žaisti golfo. Bet aš suprantu, kad tie paukščiai gerokai pakraupino visus ten buvusius. Du žmones sužeidė dūžtantis stiklas. Galiu tikėti ornitologo teorija, bet man ramybės neduoda viena mintis... matot, aš žinau jaunojo Bomonto sensorinį pirmtaką. Ne šiaip paukščius, o visiškai *konkrečius* paukščius: žvirblius.

- Žvirbliai vėl skrenda, - sukuždėjo Alanas persigandusiu, visai ne savo balsu.

- Atleiskit, nesupratau, šerife?

- Nieko. Tęskite.

- Aš klausiau Tedo apie tuos simtomus kitą dieną. Po operacijos dažnai fiksuojama sensorinių pirmtakų amnezija, kai priežastis jau būna pašalinta, bet ne šiuo atveju. Jis puikiai viską prisiminė. Berniukas matė tuos paukščius taip pat gerai, kaip ir girdėjo. Paukščiai visur, sakė jis, ant visų namų ir pievų Ridžvėjaus gatvėse, o tai yra Bergenfildo rajone, kuriame Bomontai tada gyveno.

Mane tas įvykis tiek sudomino, kad palyginau jo diagramas su incidento ataskaita. Žvirblių masė atakavo ligoninę keturiolika nulis penkios. Berniukas pabudo po keturiolikos dešimt. Gal net kiek anksčiau, - Pritčardas patylėjęs pridūrė: - Iš tiesų, viena skyriaus seselė tvirtina, kad jį pažadino dūžtantis stiklas.

- O lia lia, - tyliai pasakė Alanas.

- Taip, - sutiko daktaras. - O lia lia čia labai tinka. Aš tylėjau apie tai daugelį metų, šerife Pengbornai. Ar kuo nors dabar padėjau?

- Dar nežinau, - sąžiningai atsakė Alanas. - Galbūt. Daktare, o jeigu jūs pašalinote ne viską, tai yra, jei kas nors liko ir dabar vėl ėmė augti?

- Sakėte, kad jis buvo pasitikrinti. Darė KAT?

- Taip.

- Ir rentgeno nuotrauką, žinoma.

- Aha.

- Jeigu tie tyrimai neigiami, vadinasi, ten nieko nėra. O dėl manęs, tai aš manau, jog mes nieko nepalikome.

- Dėkui jums, daktare, - liežuvis šerifo nelabai klausė, lūpos atrodė nutirpusios.

- Jūs papasakosite man smulkiau, kai viskas paaiškės, šerife? Jums aš buvau visiškai atviras, ir tas prašymas neturėtų labai apsunkinti. Esu labai smalsus.

- Papasakosiu, jeigu bus ką.

- Tik tiek ir prašau. Daugiau netrukdysiu jūsų, o pats grįšiu ilsėtis.

- Linkiu, kad su žmona gerai praleistumėt laiką.

Pritčardas atsiduso.

- Tokiame amžiuje tenka kasdien vis labiau stengtis, kad jis būtų bent pusėtinas. Mus visada žavėjo turizmas, bet kitąmet tikriausiai liksime namie.

- Aš esu labai dėkingas, kad radote laiko man paskambinti.

- Būta čia ko dėkoti. Aš ilgiuosi savo darbo, šerife. Ne chirurgijos mistikos, - aš niekad nekreipiau į ją dėmesio, - bet *paslapties.* Sąmonės paslapties. Tai žodžiais neapsakoma.

- Įsivaizduoju, - sutiko Alanas, galvodamas, kad būtų daug laimingesnis, jeigu jo gyvenime būtų mažiau tų sąmonės ir smegenų paslapčių. - Paskambinsiu, kai ir jei viskas... paaiškės savaime.

- Ačiū, šerife, - daktaras patylėjo, paskui pasakė: - Tai jums be galo svarbu, ar ne?

- Taip. Tikrai.

- Berniukas, kiek pamenu, buvo labai mielas. Išgąsdintas, bet mielas. Koks Tedas dabar?

- Geras žmogus, manau. Kiek šaltokas, galbūt ir santūrokas, bet šiaip - geras žmogus, - pasakė Alanas ir pridūrė: - Aš taip manau.

- Ačiū. Grįžkit prie savo reikalų. Viso gero, šerife.

Pasigirdo pypsėjimas, ir Pengbornas lėtai padėjo ragelį. Jis atsilošė, sukryžiavo rankas ir paleido didelį juodą paukštį per apšviestą kabineto sieną. Eilutė iš "Ozo šalies burtininko" ėmė suktis jo mintyse: "Aš tikrai tikiu vaiduokliais, tikrai tikiu vaiduokliais, tikiu, tikiu, tikrai tikiu vaiduokliais!" Taip sakė Bailusis Liūtas, tiesa?

Dabar svarbiausia - kuo tiki *jis?*

Lengviau buvo pasakyti, kuo jis *netiki.* Šerifas netikėjo, kad Tedas Bomontas ką nors nužudė. Ir kad parašė tą paslaptingą frazę ant sienos.

Bet kaip ji ten atsidūrė?

Paprastai! Senis Pritčardas atskrido iš Fort Laramio, užmušė Frederiką Klousoną, užrašė "ŽVIRBLIAI VĖL SKRENDA" ant jo sienos, paskui nuskrido į Niujorką, atkrapštė Mirijamos Kouli spyną su savo mėgiamiausiu skalpeliu ir pribaigė antrą auką. Motyvas - jis ilgėjosi chirurgijos paslapties.

Na žinoma, ne. Bet daktaras ne vienintelis žinojo apie Tedo - kaip jis juos vadino? - sensorinius pirmtakus. "People" apie juos nerašė, bet...

Tu pamiršti balso ir pirštų atspaudus. Pamiršti ramų ir tvirtą Bomontų pareiškimą, kad Džordžas Starkas yra realus, jog jis žudys todėl, kad IŠLIKTŲ realus. Ir dabar tu ožiuojiesi dėl fakto, jog ir pats pradedi tuo tikėti. Tu bandei juos įtikinti, kaip juokinga tikėti ne šiaip kokiu vaiduokliu, o niekada neegzistavusio žmogaus šmėkla. Bet rašytojai, matyt, gali IŠKVIESTI vaiduoklius; kartu su aktoriais ir menininkais jie vieninteliai pripažinti mūsų visuomenės mediumai. Jie sukuria nebūtus pasaulius, apgyvendina juos niekada realiai neegzistavusiais žmonėmis ir pakviečia mus prisijungti prie savo fantazijų. Mes taip ir darome, ar ne? Taigi. Mes dar ir MOKAME už tai.

Alanas sugniaužė rankas, ištiesė lanksčius pirštus ir siena purptelėjo mažas paukštelis. Žvirblis.

Tu negali paaiškinti, kodėl žvirblių būrys užpuolė Bergenfildo grafystės ligoninę beveik prieš trisdešimt metų ir kaip du žmonės gali turėti identiškus balso ir pirštų atspaudus, bet dabar tu nors žinai, Tedas Bomontas dalijosi motinos gimda dar su kažkuo. Su nepažįstamuoju.

Hiujis Pritčardas minėjo ankstyvą Tedo lytinį brendimą.

Alanas Pengbornas ūmai pagalvojo, ar nebus tas pašalinis audinys ėmęs augti dėl kitos priežasties.

Juk kaip tik tada Tedas Bomontas pradėjo rašyti.

2

Iš apmąstymų Pengborną pažadino telefono skambutis. Tai vėl buvo Šeila:

- Šiuris Martinas ieško. Nori su jumis pasikalbėti.
- Šiuris? Kokių velnių jam prireikė?
- Nežinau. Jis man nesako.
- Jėzau, - atsiduso Alanas. - Tik to man šiandien betrūko.

Šiuris turėjo didelį sklypą šalia kelio, kokios keturios mylios nuo Kasl Roko ežero. Kadaise ten klestėjo ferma, bet tai buvo dar anuomet, kai Šiurį vadino krikščionišku vardu - Albertas. Jis ir tada skyrė dau-

giau dėmesio viskio buteliui negu bet kam kitam. Vaikai užaugo, žmoną sunkus darbas prieš dešimt metų nuvarė į kapus, ir dabar Šiuris vienas karaliavo vienuolikoje hektarų žemės, kuri baigė sulaukėti. Vakarinėje sklypo dalyje, atsirėmusioje į kelią, stovėjo namas ir tvartas. Tvartas, statytas keturiasdešimčiai galvijų, buvo milžiniškas, su nuo laiko įdubusiu stogu, atsilaupiusiais dažais, lentomis užkalinėtais langais. Jau kokie keturi meteliai laukia Alanas ir Trevoras Hartlendas, Kasl Roko gaisrinės viršininkas, kada supleškės Martino namas, tvartas ar abu iš karto.

- Norite, kad perduočiau jam jūsų neradusi? - paklausė dispečerė. - Ką tik atėjo Klatas - galiu perleisti jam.

Alanas sekundę pasvarstė, atsiduso ir papurtė galvą.

- Pakalbėsiu su juo, Šeila. Ačiū, - jis paėmė ragelį ir prispaudė smakru ant peties.

- Šerifas Pengbornas?

- Taip, šerifas.

- Čia Šiuris Martinas nuo Antrojo kelio. Atrodo, yra problemų, šefe.

- A? - Alanas pakėlė antro telefono ragelį. Tai buvo tiesioginė linija su kitomis municipaliteto tarnybomis. Piršto pagalvėlė slydinėjo kvadratiniu mygtuku su numeriu “keturi”. Reikėjo tik spustelėti ir galėjo kalbėtis su Trevoru Hartlendu. - Kokios problemos?

- Na, šefe, te žemė praryja, jeigu galiu ką nors paaiškinti. Pavadinčiau tai Stambia Automobilio Vagyste, jeigu žinočiau, kas ten per automobilis. Bet nežinau. Gyvenime nesu jo matęs. Bet jis išlindo iš mano tvarto, - Šiuris kalbėjo su stipriu, kartais pajuokiamu meinietišku akcentu, kuris paprasčiausią žodį “tvartas” ištempdavo į “taaartas”.

Šerifas grąžino antrąjį telefoną į vietą. Dievas saugo kvailius ir girtuoklius - tuo jį įtikino ilgi tarnybos metai. Pasirodo, Šiurio namas ir tvartas vis dar laimingai stovi, nepaisant šeimininko įpročio visur mėtyti neužgesintas nuorūkas. “Dabar belieka sėdėti ir laukti, kol jis išklos savo problemas, - mąstė šerifas. - O tada galėsiu pradėti aiškintis, ar tai reali, ar jo vidinio pasaulio, jeigu toks dar liko Šiurio smegeninėje, problema”.

Pengbornas sukonstravo ir paleido dar vieną žvirblį, paskui nelauktai sustabdė.

- Kokia mašina išvažiavo iš tavo tvarto, Albertai? - kantriai ėmė klausinėti šerifas. Kiekvienas Roke (įskaitant save patį) vadino Albertą Šiuriu, ir Alanas taip darys, kai pragyvens čia dar dešimt metų. O gal ir dvidešimt.

- Juk sakau, kad nesu anksčiau jos matęs, - atšovė Šiuris Martinas tokiu tonu, lyg būtų nutylėjęs “avigalvi tu”, nors tas ir neištarus buvo visiškai aišku. - Todėl ir skambinu, šefe. Ji tikrai ne iš maniškių.

Alano galvoje ėmė šviesti. Be karvių, vaikų ir žmonos Šiuriui Martinui daug pinigų nereikėjo - žemė buvo išmokėta, liko tik mokesčiai, kuriuos perėmė su paveldėta tėvo žeme. Tie pinigai, kuriuos jis sukrapštydavo, buvo sužvejoti ne visai švariuose tvenkiniuose. Šerifas tikėjo, tiesą sakant, net buvo tikras, kad kas antrą mėnesį tvarto šieną papildo marihuanos paketas. Retkarčiais jis pasvarstydavo, ar neprikirpti Šiurio už narkotikų laikymą turint tikslą parduoti, bet mažai tikėjo, kad pats senis rūko, ką jau kalbėti apie smegenis, kurių reikėtų jai iškišti. Matyt, jis užsidirbdavo porą šimtinių už laikymą. Net tokiame miestelyje kaip Kasl Rokas buvo kitų rūpesčių ir be girtuoklių tvartų naršymo.

Kita paslauga, kurią teikė Šiuris Martinas, šįkart visiškai legali, buvo poilsiautojų mašinų saugojimas. Kai Alanas atsikėlė į miestelį, Šiurio tvartas buvo tapęs garažu. Ten visad stovėdavo ne mažiau penkiolikos automobilių - daugiausia tų žmonių, kurie turėjo vasarnamius prie ežero. Jie žiemodavo ten, kur anksčiau gyveno karvės. Šiuris išardė gardus, ir ilgus rudens bei žiemos mėnesius automobiliai kantriai laukdavo savo šeimininkų salsvu šienu pakvipusiame tvarte, dulkėjo surėmę šoną į šoną, buferį į buferį.

Metams bėgant, šitas Šiurio biznis pastebimai sumenko. Šerifas spėjo, kad prie to bus prisidėję gandai apie neatsargius Martino rūkymo įpročius. Niekas nenori prarasti savo turtą tvarto gaisre, nors tai būtų tik senas laužas nuvažiuoti į parduotuvę, kai vasaroji prie ežero. Paskutinįkart lankydamasis pas Šiurį, Alanas rado tik du automobilius: Ozio Breningeno 59-ųjų laidos “T-Biordą” - klasišką mašinytę, jeigu ji nebūtų tokia aplamdyta ir rūdžių suėsta, ir Tedo Bomonto senuką “Ford Vudi”.

Vėl Tedas.

Šiandien visi keliai veda pas Tedą Bomontą.

Alanas išsitiesė krėsle, nesąmoningai suspaudė telefono ragelį.

- Tai nebuvo Bomonto “Fordas”? - paklausė jis Šiurio. - Tu tikras?

- Aišku, tikras. Tai nebuvo joks “Fordas” ir juo labiau - “Vudis”. Ten buvo juodas “Toronadas”.

Šerifo galvoje užsižiebė signalinė lemputė. Kažkas jam jau buvo sakęs apie juodą “Toronadą”, ir ne taip seniai. Dabar jis neprisiminė kas ir kada... bet būtinai prisimins.

- Aš kaip tik buvau virtuvėje ir ėmiau atšaldytą limonadą, - porino Šiuris, - tada pastebėjau išriedant tą mašiną iš savo tvarto. Iš pradžių toptelėjo, kad aš nelaikiau ten nieko panašaus. Paskui - kaip kažkas sugebėjo ten įsigauti, jeigu ant vartų kabojo masyvi “Kreig” spyna, o vienintelis raktas - mano raktų ryšulyje?

- O mašinų savininkai? Jie neturi raktų?

- Ne, sere! - Šiuris atrodė net įžeistas tokios minties.

- Tu, aišku, neįžiūrėjai mašinos numerio?

- Velniai rautų, jeigu neįžiūrėjau! - atšovė Martinas. - Nagi, kaip tik ant palangės pasitaikė binoklis.

Alanas, kuris ne kartą lankėsi su Trevoru Hartlendu Šiurio tvarte, taip ir nebuvo užsukęs į jo virtuvę (ir, ačiū Dievui, neketino to daryti artimiausiu metu), pasakė:

- O taip. Binoklis. Visai pamiršau apie jį.

- O aš ne! - piktdžiugiškai atsiliepė Šiuris. - Turit kuo rašyti?

- Žinoma, Albertai.

- Šefe, kodėl jums nevadinus manęs Šiuriu kaip visi kiti.

Alanas atsiduso.

- Gerai, Šiuri. Ta pačia proga galėtum vadinti mane tiesiog šerifu.

- Kaip įsakysite. Tai norite to numerio, ar ne?

- Klok.

- Pirmiausia tai buvo Misisipės numeriai, - ištarė Šiuris su triumfo gaidelėmis balse. - Ką po perkūnais, apie *tai* pasakysit?

Alanas nelabai žinojo, *ką* pasakyti... tik galvoje žybtelėjo dar viena lemputė, šįsyk daug ryškesnė. "Toronadas". Ir Misisipė. Kažkas apie Misisipę. Ir apie miestelį. Oksfordą? Tikrai apie Oksfordą? Kitą, ne tą netoli Kasl Roko.

- Nežinau, - pasakė šerifas ir pridūrė tai, kas, jo nuomone, turėjo būti miela senio ausiai. - Skamba labai įtartinai.

- Jūs velniškai teisus! - išrėkė Šiuris. Paskui atsikosėjo ir dalykiškai prabilo: - Gerai, Misisipė. Numeris 62284. Užsirašėt, šefe?

- 62284.

- Aha, 62284, galit įtraukti į savo sumautą banką. Įtartina! O, taip! Tą aš ir pagalvojau! Kaip mane gyvą matot!

Toks vaizdas Pengborno visai nenudžiugino, ir jis turėjo atitraukti ragelį nuo ausies, kad pailsėtų.

- Taigi, - mygo Šiuris, - kokių priemonių imsitės, šefe?

"Aš pasistengsiu baigti šį pokalbį, kol dar galvoje neėmė viskas maišytis, - pagalvojo Alanas. - Tai pirma, ką aš padarysiu. O po to pabandysiu prisiminti, kas kalbėjo apie..."

Prisiminimas užgriuvo kaip lavina, rankos pašiurpo, sprando raumenys įsitempė kaip styga.

Pokalbis telefonu su Tedu. Po to, kai psichopatas skambino iš Mirijamos buto. Tai buvo tą naktį, kai įsisuko žmogžudysčių ratas.

Jis prisiminė Bomonto žodžius: "Išsiskyrus tėvams, persikėlė su motina į jos gimtinę, Oksfordą Misisipės valstijoje... liko tik nežymus pietietiškas akcentas."

Ką dar pasakė Tedas apie Džordžą Starką?

“Ir paskutinis dalykas: jis gali vairuoti juodą “Toronadą”. Metų nežinau. Šiaip ar taip, kažkuris iš tų modelių, kur po kapotu visada pilna sprogstančių miltelių. Juodas. Gali turėti Misisipės numerius, bet veikiausiai juos keičia”.

- Spėju, kad jis nelabai turėjo laiko tuo užsiimti, - sumurmėjo šerifas. Šiurpuliai vis bėgiojo jo kūnu tūkstančiais mažų pėdučių.

- Ką sakot, šefe?

- Nieko, Albertai. Su savim kalbuosi.

- Mano mamulė sakydavo, jog tai reiškia netikėtus pinigus. Gal ir man metas tuo užsiimti.

Alanas staiga prisiminė, kad Tedas dar kai ką pridūrė - paskutinę detalę.

- Albertai...

- Vadinkit Šiuriu, šefe. Juk sakiau.

- Šiuri, ar nematei lipduko ant buferio? Gal pastebėjai...

- Iš kur, trauk devynios, apie tai žinote? Ta mašinėlė jau girdėta, a? - neslėpė nuostabos Martinas.

- Neklausinėk, Šiuri. Čia policijos reikalas. Pastebėjai lipduką?

- O kaipgi, žinoma, - patvirtino Šiuris Martinas. - “AUKŠTO LYGIO KALĖS VAIKAS” - štai kas ten buvo parašyta. Ar galite patikėti?

Šerifas lėtai nuleido ragelį tikėdamas tuo, bet toliau save ramindamas, jog tai visiškai nieko neįrodo... nebent tai, kad Tedas Bomontas kvailas kaip bato aulas. Būtų paskutinė kvailystė tikėti, jog tai, ką Šiuris matė, ką nors įrodo... na, ką nors *antgamtiška,* jeigu kitaip neišeina pavadinti... ir kas vyksta kaip tik dabar.

Tada jis prisiminė balso ir pirštų atspaudus, žvirblių išbelstus Bergenfildo grafystės ligoninės langus, ir gerą minutę šerifo neapleido nervinis drebulys.

3

Alanas Pengbornas nebuvo nei bailys, nei prietaringas kaimo stuobrys, kuris įžiūri velnio ženklą varnoje ar veja savo nėščią žmoną nuo šviežio pieno, kad tas nesugižtų. Jis nebuvo iš tų, kuriems lengva įpiršti katę maiše. Šerifas gimė ne vakar. Jis rėmėsi logika ir protingais aiškinimais. Todėl dabar palaukė, iki drebulys liausis, ir išsitraukė savo kartoteką, kad surastų Bomonto numerį. Jis nustebo aptikęs, kad numeris kortelėje sutampa su tuo, kuris sukosi jo galvoje. Pasirodo, Kasl Roko rašytojas įstrigo jo sąmonėje (bent jau kažkurioje jos dalyje) giliau, negu šerifas tikėjosi.

Toje mašinoje turėjo sėdėti Tedas. Kai atmeti visas tas nesąmones, kas dar belieka? Bomontas tiksliai jį apibūdino. Kaip vadinosi radio - viktorina? "Įvardyk ir reikalauk".

Bergenfildo grafystės ligoninė, pasirodo, tikrai buvo užpulta žvirblių.

Bet klausimai nesibaigė - jiems nebuvo galo.

Tedą su šeima saugojo Meino policija. Jeigu jie nuspręstų susikrauti daiktus ir atvažiuoti čia savaitgaliui, vaikinai būtų jam paskambinę - iš dalies perspėti, o antra vertus pagarbos ženklan. Bet valstijos policija visais įmanomais būdais būtų Tedą nuo tokios kelionės atkalbėjusi, nes lengviau saugoti gerai pažįstamoje vietovėje. Be to, jeigu mintis apie išvyką būtų spontaniška, policijos bandymai Tedą atkalbėti būtų dar ryžtingesni.

Nereikia pamiršti ir dar kai ko, ko Šiuris nematė - būtent automobilio ar automobilių, kurie sektų Bomontus, jiems tik pakėlus sparnelius... šiaip ar taip, iš principo taip galėjo atsitikti - juk jie ne kaliniai.

Žmonės su smegenų augliu dažnai elgiasi labai keistai.

Jeigu "Toronadas" buvo Tedo, ir jis buvo paslėpęs jį nuo Šiurio akių, ir atėjo jo vienas, piršosi išvada, kuri šerifui buvo visai ne prie širdies, nes jis jau spėjo pamėgti Bomontą. O išvada tokia: Tedas pabėgo ir nuo apsaugos, ir nuo šeimos.

Valstijos policija tokiu atveju tuojau man paskambintų. Jie turi visas koordinates bei telefonus ir puikiausiai žino, jog labiausiai tikėtina, kad jis važiuos čia.

Pengbornas surinko Bomontų numerį. Ragelį pakėlė iš karto. Atsiliepė jam nepažįstamas balsas. Ir iškart padarė šerifo spėlionėms galą. Iš pirmo skiemens jis pažino įstatymų saugotoją.

- Klausau, Bomontų namas.

Balsas atsargus. Pasiruošęs užversti klausimais, jeigu atsilieps tas, kurio tikimasi... ar ne.

"Kas atsitiko? - nedavė ramybės mintis šerifui, o įkandin jos sekė antra: - Jie negyvi. Tas kažkas išžudė visą šeimą taip pat greitai, lengvai ir negailestingai kaip kitus. Apsauga, tyrimas, pelengacija... viskas perniek".

Bet Pengborno balse nebuvo nė ženklo tų minčių, kurios gūsiu prasisuko galvoje.

- Čia Alanas Pengbornas, - sausai atsakė jis. - Kaslo grafystės šerifas. Skambinu Tedui Bomontui. Su kuo kalbu?

Kitame linijos gale stojo pauzė. Tada balsas atsakė:

- Su Stivu Harisonu, šerife. Meino valstijos policija. Ruošiausi jums skambinti. Turėjau padaryti tai jau prieš valandą. Bet čia tokie... tokie sumauti dalykai dedasi. Aš galiu paklausti, kodėl skambinate?

Nė kiek nedvejojęs (tai galėjo pakeisti jo atsakymą), Alanas pamelavo. Ir net nesusimąstė, kodėl taip daro. Tai atėjo į galvą jau vėliau.

- Skambinau norėdamas sužinoti, kaip Tedas laikosi, - pasakė jis. - Nuo paskutinio susitikimo praėjo daug laiko. Atrodo, atsitiko kažkokia nelaimė?

- Tokia, kad sunku įsivaizduoti, - niūriai atsakė Harisonas. - Du mano vyrai negyvi. Mes įsitikinę, jog tai Bomonto darbas.

Mes įsitikinę, kad tai Bomonto darbas.

Elgesio neįprastumas paprastai būna tiesiog proporcingas tokio vyro ar moters intelektui.

Prisiminimai jau ne sėlino į šerifo protą, o trypė visą kūną kaip okupantų armija. Tedas, viskas grįždavo į Tedą. Žinoma. Jis protingas, jis keistas, ir pats pripažino jaučiąs simptomus, būdingus smegenų augliui.

Žinote, tas berniukas išvis neturėjo smegenų auglio.

Jeigu tyrimai neigiami, vadinasi, ten iš tikro nieko nėra.

Pamiršk tą auglį. Dabar reikia pagalvoti apie žvirblius, nes jie vėl skrenda.

- Kas atsitiko? - paklausė Alanas patrulio Harisono.

- Jis supjaustė Tomą Čatertoną ir Džeką Edingsą kone į gabalus, štai kas atsitiko! - suriko policininkas, priblokšdamas šerifą savo įsiūčiu. - Jis išsivežė šeimą, ir aš trūks plyš sugausiu tą kalės vaiką!

- Kas... kaip jis paspruko?

- Nėra laiko leistis į diskusijas, - atšovė Harisonas. - Sumauta istorija, šerife. Jis važiavo raudonai pilku "Ševrolė Suburbanu", tokiu banginiu ant ratų, bet tikriausiai jau kur nors jį užkišo ir gavo kitą mašiną. Pas jus Bomontai turi vasarnamį. Žinote tą vietą ir apylinkes, tiesa?

- Taip, - patvirtino Alanas. Jo mintys sukosi kaip voverė rate. Žvilgtelėjęs į sieninį laikrodį, pamatė, kad dabar be dvidešimt keturios. Laikas. Viskas priklauso nuo laiko. Ir jis prisiminė nepaklausęs Šiurio Martino, kada tas matė aną juodą "Toronadą". Dabar tai atrodė svarbu. Kaip tik dabar. - Kada jį paleidote iš akių, patruli Harisonai?

Šerifas tikėjosi, kad policininkas ims svaidytis žaibais, bet kai tas atsakė, balse nebuvo nei pykčio, nei išsisukinėjimo.

- Apie pusę pirmos. Jis turėjo kiek užtrukti, kol pakeitė automobilį, jei taip išvis padarė, ir tada nuvažiavo į namus Ladlou...

- Kurioje vietoje jis nuo jūsų paspruko? Ar toli nuo namų?

- Šerife, mielai atsakyčiau į visus jūsų klausimus, bet nėra laiko. Reikalas toks: jeigu Bomontas patraukė į savo vilą, - mažai tikėtina, bet visko gali laukti iš to pamišėlio, - jis turėtų greitai pas jus pasirodyti. Kartu su prakeikta savo šeimynėle. Būtų baisiai malonu, kad jūs su pora vaikinų jį pasitiktumėte. Jeigu bus kokių nesklandumų, susisiekit

per raciją su Henriu Peitonu iš Oksfordo policijos nuovados ir gausite pastiprinimą, kokio dar gyvenime nematėte. Jokiu būdu nebandykite jo sulaikyti savo jėgomis. Mes spėjame, kad žmona paimta įkaite, jei išvis dar gyva, tas pats ir su vaikais.

- Taip, jis turėjo jėga išsivežti žmoną, jeigu užmušė apsaugą tarnybos metu, - sutiko Alanas, o pats pagalvojo: "Bet tu mielai padarytum juos žudiko bendrininkais, jeigu tik galėtum. Tavo protas užstrigo ant vienos versijos ir nejudės nei pirmyn, nei atgal, kol džiūsta draugų kraujas."

Dar daug šerifas norėjo paklausti, o atsakymai pagimdytų krūvas naujų klausimų, bet Harisonas buvo teisus dėl vieno: nebuvo kada.

Sekundę pasvyravęs, ar nepaklausti policininko paties svarbiausio - ar Harisonas įsitikinęs, kad Tedas turėjo laiko nulėkti į namus, nužudyti sargybinius ir išsigabenti šeimą iki atvykstant policijai? Bet tai buvo tas pats, kas berti druską ant šviežios žaizdos, nes klausime slypėjo tiesus ir nepaneigiamas kaltinimas: "Jūs pametėte jį. Kažkaip paleidote iš akių. Jūs gavote užduotį ir jos neįvykdėte".

- Ar galiu jumis pasikliauti, šerife? - paklausė Harisonas, ir dabar jo balsas nebuvo piktas, tik pavargęs ir sunerimęs - ir Alano širdis suvirpėjo.

- Taip. Nedelsdamas parengsiu viską sekimui.

- Dėkui, bičiuli. O jei kas, susisieksit su Oksfordu?

- Būtinai. Henris Peitonas - mano draugas.

- Bomontas pavojingas, šerife. Nepaprastai pavojingas. Jei pasirodys Kasl Roke, pasisaugokite.

- Žinoma.

- Ir praneškite visas naujienas, - Harisonas padėjo ragelį neatsisveikinęs.

4

Pengborno protas - ta dalis, kuri visada rėmėsi protokolu - pabudo ir ėmė klausinėti... bandė klausinėti. Alanas nusprendė, kad protokolui nėra laiko. Visiškai. Jam tiesiog reikia palikti visas grandis atviras ir veikti. Šerifą apėmė nuojauta, jog įvykiai pasiekė tokį tašką, kai dalis šių grandžių savaime ims jungtis pagal savą logiką.

Paskambink kuriems nors iš savo vaikinų.

Bet šerifas nebuvo nusiteikęs tą daryti. Norisas Ridžvikas, kuriam jis būtų paskambinęs, išėjo atostogų ir išvyko iš miesto. Džonas Lapointas dar nesikėlė iš lovos po apsinuodijimo. Sitas Tomasas patruliavo. Endis Klaterbukas buvo po ranka, bet jis dar visai žalias, o čia ne šiaip pasivažinėjimas.

Todėl kol kas jis imsis to vienas.

"Tau protas pasimaišė!" - suriko protokolas jo galvoje.

- Visai gali būti, - garsiai ištarė Alanas. Jis susiieškojo Alberto Martino numerį telefonų knygoje ir paskambino sužinoti tai, ką turėjo išklausinėti per pirmą pokalbį.

5

- Kelintą valandą pastebėjai iš savo tvarto išriedantį "Toronadą", Šiuri? - paklausė šerifas, kai žmogelis pakėlė ragelį, ir pagalvojo: "Jis nežinos. Velniai jo nematė, gal jis laikrodžio nepažįsta".

Bet Šiuris sutriuškino tokią prastą nuomonę apie save.

- Per kušplaukį po trijų, - paskui susivokęs pridūrė. - Atleiskit už pasakymą.

- O tu neskambinai iki... - šerifas žvilgtelėjo į bloknotą, kuriam automatiškai buvo pasižymėjęs Šiurio skambučio laiką. - Iki trijų dvidešimt aštuonios.

- Turėjau viską perkratyti makaulėje, - atsakė senis. - Vyras visada turi pagalvoti prieš pliurpdamas, bent aš taip manau. Prieš skambindamas nuėjau į tvartą pasižiūrėti, ar tas, kuris išsivarė mašiną, nepridarė dar kokių nors nelaimių.

"Nelaimių, - šyptelėjo mintyse šerifas. - Tikriausiai puolei tikrinti savo slėptuvės, Šiuri?"

- Na ir kaip?

- Kas kaip?

- Kitos nelaimės?

- Ne-a. Neatrodo.

- O spyna?

- Atrakinta, - liūdnai atsakė Šiuris.

- Nudaužta?

- Ne-a. Tiesiog kabo atrakinta.

- Kaip manai, raktu?

- Nesuprantu, iš kur tas šunsnukis galėjo gauti tokį. Tikriausiai parinko panašų.

- Ar mašinoje jis buvo vienas? - paklausė šerifas. - Gali pasakyti?

Šiuris nutilo, pamąstė.

- Negaliu nieko tvirtinti, - pagaliau atsakė jis. - Žinau, ką dabar galvojate, šefe - numerį ir lipduką tai įžiūrėjo, o nematė, kiek liaudies mašinoje. Bet saulė atsispindėjo nuo stiklo, o ir stiklai, rodos, nebuvo normalūs. Jie buvo užtamsinti, matyt. Ne juodi - tik užtamsinti.

- Gerai, Šiuri. Viską patikrinsim.

- Na, išvarė tai jis iš čia, - pasakė Martinas ir išmintingai pabaigė. - Bet kur nors turi būti.

- Tu visiškai teisus, - sutiko Alanas. Jis prižadėjo papasakoti Šiuriui "kas išryškės" ir padėjo ragelį. Tada atsistūmė nuo krėslo ir pažvelgė į laikrodį.

Trečią, sakė Šiuris. Per kušplaukį po trečios. Atleiskit už pasakymą.

Tedas jokiu būdu negalėjo atlėkti iš Ladlou į Kasl Roką per tris valandas, jau nekalbant apie grįžimą į namus - tokį nekaltą užlėkimą pasiimti žmonos su vaikučiais ir pribaigti poros policininkų. Galbūt jis įsigudrintų atšutinti čia tiesiai iš Ladlou, bet užvažiuoti ten iš dar kažkur ir spėti nukabinti spyną bei išvairuoti juodą "Toronadą", kurį neaišku kada ir kaip paliko Šiurio Martino tvarte? Neįmanoma.

O jeigu kas nors kitas nužudė Bomonto namų apsaugą ir pagrobė jo šeimą? Kas nors, kuriam nereikėjo išsisukinėti nuo policijos palydos, keisti automobilį ir kur nors užvažinėti? Kas nors, kuris tiesiog susodino Lizą Bomont su kūdikiais mašinon ir pasuko į Kasl Roką? Alanas neabejojo, kad jie būtų pasiekę Šiurio tvartą kaip tik iki trečios. Net labai neskubėdami. Policija - suprask, patrulis Harisonas - įsitikinusi, jog tai Tedas, bet Harisonas ir kompanija nežino apie "Toronadą".

Misisipės numeriai, sakė Šiuris.

Anot Tedo Bomonto išgalvotos to žmogaus biografijos, ten Starko gimtinė. Jeigu rašytojas būtų psichopatas, laikąs save Starku, jis galėjo pastiprinti juodu "Toronadu" savo iliuzijas ar fantazijas... bet norint gauti Misisipės numerius, neužteko vien apsilankyti, reikėjo įrodyti savo gyvenamąją vietą.

"Tai kvaila. Jis galėjo pavogti tuos numerius. Arba nusipirkti senus. Šiuris neminėjo registracijos metų - iš namo jis vargu ar būtų juos įskaitęs net su binokliu".

Bet tai tikrai ne Tedo automobilis. Negali būti jo. Liza žinotų, ar ne?

"Galbūt ir ne. Jeigu jis pakankamai pamišęs, galėjo ir nežinoti".

O dar tos tvarto durys. Kaip Tedas įsigavo vidun nesulaužęs spynos? Jis rašytojas ir dėstytojas, o ne įsilaužėlis.

"Padirbtas raktas", - šnibždėjo jo protas, bet Alanas tuo netikėjo. Jeigu Šiuris retsykiais priglaudžia paketėlį žolelių, jis nemėto raktų, kur pakliuvo kaip nuorūkų.

Ir paskutinis klausimas, žudike: kaip Šiuris anksčiau nepastebėjo juodo "Toronado", jeigu tas stovėjo tvarte? Kaip šitai galėjo atsitikti?

"Pabandyk štai ką, - šnibždėjo kažkoks balselis iš pasąmonės, kai Alanas Pengbornas pačiupo kepurę ir išlėkė iš kabineto. - Baisiai linksma mintis, Alanai. Aišku, juoksies. Juokais sprogsi. Įsivaizduok, kad Tedas Bomontas buvo teisus visu šimtu procentų. Įsivaizduok, kad iš

tiesų yra toks monstras Džordžas Starkas kažkur šalia, netoliese... ir jo gyvenimo detalės, Tedo išgalvotos, virsta realybe, kai Starkui to prireikia. KAI prireikia, tik ne visada KUR prireikia. Nes jos pasirodo tose vietose, kurios susiję su jų tikrojo kūrėjo gyvenimu. Žodžiu, Starkas turi pasiimti savo automobilį iš garažo, kuriame Tedas laiko savąjį, kaip ir pakilti iš kapo, kuriame simboliškai buvo Bomonto užkastas. Na kaip, patinka? Negirdžiu triumfuojančio šūksnio..."

Šerifui tai visai nepatiko. Ką jau kalbėti apie triumfo šūksnį. Ir netgi nebuvo juokinga. Raudonu brūkšniu buvo perbraukta ne tik tai, kuo tikėjo, bet ir kaip mokytas *galvoti.*

Jis prisiminė Tedo žodžius: "Aš nežinau, kas esu, kai rašau". Gal ir ne visai tiksliai, bet mintis ta. "Įdomiausia, jog iki dabar manęs tai visai nedomino".

- Tu buvai *juo,* tiesa? - tyliai ištarė Alanas. - Tu buvai juo, jis tavimi, ir taip it mielinis pyragas užaugo žudikas.

Šerifas krūptelėjo, ir kaip tik tuo metu iškišusi iš dispečerinės galvą Šeila Brighem nustebusi pasakė:

- Dabar per daug karšta drebėti, Alanai. Ar tik nesirgsit gripu?

- Kažkuo tikrai susirgsiu, atrodo, - atsiliepė šerifas. - Sėsk prie telefono, Šeila. Visas smulkmenas perduok Situi Tomasui. Kas svarbu - man. Kur Klatas?

- Aš čia! - pasigirdo policininko balsas iš tualeto.

- Grįšiu po kokių keturiasdešimt penkių minučių! - riktelėjo jam Alanas. - Perimk stalą!

- Kur važiuojate, šerife? - Klatas išėjo iš tualeto, kimšdamasis chaki spalvos marškinius.

- Prie ežero, - trumpai atsakė Pengbornas ir skubiai išėjo, kad Klatas ar Šeila ko nors nepaklaustų... arba pats neimtų svarstyti, kam ryžosi. Toks išėjimas be aiškios priežasties dabartinėje situacijoje buvo nevykusi idėja. Šitas poelgis galėjo prišaukti bėdą arba pagreitinti susitikimą su protėviais.

Bet tai, ką jis galvojo

(žvirbliai skrenda)

tiesiog negalėjo būti tiesa. *Negalėjo.* Turėjo būti protingesnis paaiškinimas.

Šerifas vis dar bandė save tuo įtikinti lėkdamas mašina iš miestelio tiesiai į didžiausią savo gyvenime nelaimę.

6

Pusmylis už Šiurio Martino sodybos, prie Penktojo kelio buvo poilsio zona. Alanas pasuko ten genamas pusiau įtarimo, pusiau nuojautos.

Įtarimo pagrindas buvo visiškai paprastas: buvo tas juodas "Toronadas" ar ne, bet jie neatskrido iš Ladlou skraidančiu kilimu. Atvažiavo automobiliu, vadinasi, kur nors netoliese jį turėjo palikti. Žmogus, kurio šerifas ieškojo, paliko Homero Gamašo pikapą autostrados aikštelėje, kai to daugiau nebereikėjo. O jeigu nusikaltėlis ką nors padarė vieną kartą, paprastai padaro ir antrą.

Aikštelėje stovėjo trys automobiliai: alaus refrižeratorius, naujutėlis "Ford Eskort" ir dulkėtas "Volvo".

Kai Alanas išlipo iš patrulinės mašinos, vyrukas žaliu kombinezonu išėjo iš tualeto ir nupėdino refrižeratoriaus link. Jis buvo neaukštas, tamsiaplaukis, smulkaus sudėjimo. Nieko panašaus į Džordžą Starką.

- O, patrulis, - pasakė jis ir atidavė šerifui pagarbą. Alanas linktelėjo, tada pasuko trijų pagyvenusių damų, gurkšnojančių kavą iš termoso prie staliuko, link.

- Sveiki, - pasilabino viena. - Gal galime kuo nors padėti? - "O gal darome ką nors ne taip", - klausė sunerimusios moters akys.

- Tik norėjau paklausti, ar tie "Fordas" ir "Volvo" priklauso jums? - pasiteiravo Pengbornas.

- "Fordas" mano, - atsakė antroji. - Mes visos juo atvažiavome. O apie "Volvo" nieko nežinau. Jūs dėl to lipduko? Vėl baigėsi jo galiojimo laikas? Mano sūnus turėjo juo pasirūpinti, bet jis toks užuomarša! Jau keturiasdešimt trejų metų, o kiekvieną kartą turiu jam sa...

- Jūsų lipdukas tvarkingas, ponia - patikino Alanas ir apdovanojo moteris plačiausia šypsena, kuri turėjo reikšti: "Policininkas - geriausias jūsų draugas". - Gal kuri pastebėjote, kaip atvažiavo tas "Volvo"?

Jos sutartinai papurtė galvas.

- O gal matėte, kam ta mašina galėtų priklausyti?

- Ne, - atsakė trečioji ponia. Ji pažvelgė į jį blizgančiomis staro akutėmis. - Jūs ką nors sekate, patruli?

- Atleiskite, mem.

- Ieškote nusikaltėlio, taip sakant.

- Ach, - išsprūdo šerifui. Jis sutriko. Ką iš tikro jis čia veikia? Ką jis čia tikėjosi rasti? - Ne, ponia. Aš tiesiog mėgstu "Volvo". (Na, brangusis, kaip protinga. Skamba tiesiog... velniškai... *virtuoziškai).*

- A, - ištarė pirmoji ponia. - Na, mes nieko nematėme. Gal išgersit puodelį kavos, patruli? Atrodo, kaip tik liko vienas.

- Ne, dėkui, - atsakė Alanas. - Geros jums dienos, ponios.

- Jums taip pat, - choru uždainavo moterys. Šerifas dar labiau sutriko.

Jis nuėjo prie dulkėto automobilio. Pabandė vairuotojo dureles. Atsidarė. Mašinos viduj buvo kaip suomiškoje pirtyje. Kažkas visai nese-

niai čia sėdėjo. Pengbornas žvilgtelėjo į užpakalinę sėdynę ir pamatė ant grindų maišelį. Pasilenkęs tarp priekinių sėdynių, pakėlė jį.

"NOSINAITĖS" - buvo užrašyta ant maišelio, ir šerifas pasijuto, lyg kėglių rutulys būtų ėmęs slinkti jo stemple.

"Tai visiškai nieko nereiškia, - iš karto ėmė protestuoti Protokolo ir Logikos balsai. - Na, nebūtinai turi reikšti. Žinome, ką mąstai: kūdikiai. Bet, Alanai, dėl Dievo meilės, juk jas dalija pakelės užkandinėse kartu su keptais viščiukais".

Vis tiek...

Alanas įsikišo maišelį į uniforminių marškinių kišenę ir išlindo iš mašinos. Jis jau ketino užtrenkti dureles, bet staiga vėl pasilenkė. Šerifas bandė pasižiūrėti po prietaisų paneliu, bet niekaip negalėjo padaryti to stovėdamas. Turėjo atsiklaupti.

Kažkas įstūmė į gerklę antrą rutulį. Alanas krioktelėjo - kaip vyras, gavęs triuškinantį smūgį.

Uždegimo laidai buvo nukarę, varinės šerdelės kiek apsilydę. Tai atsitiko, Alanas neabejojo, juos sujungus. Taip, "Volvo" buvo užvestas ne rakteliu. O vėliau vairuotojas laidelius atjungė, kai sustojo aikštelėje ir norėjo užgesinti variklį.

Vadinasi, tai tiesa... bent dalis tiesos. Dabar klausimas, kokio dydžio ta dalis. Šerifas pasijuto vis labiau artėjąs prie bedugnės krašto.

Jis grįžo prie savo automobilio, įsėdo, užvedė ir nuėmė mikrofoną nuo šakutės.

"Kokia tiesa? - šnibždėjo Protokolas ir Logika. Dieve, toks vedantis iš proto šnibždesys. - Ta, kad kažkas yra Bomontų vasarnamyje? Taip - gali būti. Ta, kad kažkoks Džordžas Starkas išvarė juodą "Toronadą" iš Šiurio Martino tvarto? Na jau, Alanai".

Galvon vienu metu toptelėjo dvi mintys. Pirma, jeigu jis susisieks su Henriu Peitonu iš Oksfordo policijos nuovados, kaip prašė Harisonas, jis gali niekad ir nesužinoti, kaip viskas baigėsi. Ežero alėja, kurioje stovėjo Bomontų vila, buvo akligatvis. Valstijos policija uždraus artintis prie namo - juk jie įtarė Lizos ir vaikų grobiką bent tuzinu žmogžudysčių. Jam bus įsakyta užblokuoti įvažiavimą ir tiesiog laukti, kol jie atsiųs armadą policijos automobilių, gal net šarvuotį ar keletą minuotojų bei karinių malūnsparnių.

Antra mintis buvo apie Starką.

Juk jie negalvoja apie Starką, netgi nežino apie jį.

O jeigu jis tikrai egzistuoja?

Tokiu atveju, Alanas neabejojo, siųsti ten nieko neįtariančius policininkus būtų tas pat, kas į mėsmalę.

Šerifas padėjo mikrofoną į vietą. Jis važiuos ten ir važiuos vienas. Gal tai klaida (visai tikėtina), bet jis pasiryžo. Šerifas Pengbornas galė-

jo susitaikyti su mintimi apie savo kvailumą, dievaži, pasitaikė tai ir anksčiau. Bet mintis, jog skambučiu policijai jis atėmė moteriai ir dviems jos kūdikiams gyvybes, būtų visiškai nepakeliama. Reikėjo ištirti situaciją.

Alanas išvairavo iš aikštelės ir pasuko ežero link.

Dvidešimt ketvirtas skyrius

ŽVIRBLIŲ ATVYKIMAS

1

Tedas nevažiavo per šlagbaumą (Starkas nurodė Lizai, kaip ji prie to posto turi elgtis, ir taip sutaupė pusvalandį kelio), todėl turėjo sukti per Liuistoną-Oburną arba Oksfordą. Liuistonas-Oburnas arba LO, kaip vietiniai jį vadino, buvo daug didesnis, bet policijos nuovada kaip tik buvo Oksforde.

Jis pasirinko LO.

Bomontas laukė šviesoforo, vis pasižiūrėdamas į veidrodėlį, ar nesimato patrulinės mašinos. Ir vėl prisiminė tai, kas buvo atėję į galvą dar kalbantis su Rouliu automobilių sąvartyne. Dabar tai nebuvo vidinis kutulys, o smarkus pliauškėjimas delnu.

Aš žinau. Aš šeimininkas. Aš kvieslys.

"Tai magija, - mąstė Tedas, - ir kiekvienas save gerbiantis magas turi stebuklingą lazdelę. Visi tai žino. Laimei, aš žinau, kur ją rasti. Tiesą sakant, jas pardavinėja tuzinais".

Artimiausia kanceliarinių prekių krautuvėlė buvo Teismo gatvėje, ir Tedas pasuko ta kryptimi. Jis neabejojo, kad "Berol Black Beauty" pieštukų atsirastų ir Kasl Roko vasarnamyje, o ir Starkas bus jais apsirūpinęs, bet jų liesti Tedas nenorėjo. Reikėjo pieštukų, kurių Starkas niekad nečiupinėjo - nei kaip asmuo, nei kaip jo paties dalis.

Bėglys surado vietą už puskvartalio nuo kanceliarinės, užtildė Roulio "Folksvageno" variklį (kuris rimo lėtai ir nenoriai, perspėjančiai pukšėdamas) ir išlipo. Buvo gera trumpam išeiti į gryną orą iš profesoriaus pypkės smarvės.

Krautuvėlėje jis įsigijo dėžutę "Berol" pieštukų. Bomontas paklausė pardavėjo, ar negalėtų pasinaudoti pakabintu ant sienos drožtuku, ir tas mielai sutiko. Tedas nusmailino šešis ir įsikišo į kišenę ant krūtinės - galiukai styrojo kaip miniatiūrinių, bet galingų sviedinių galvutės.

"Štai ir abrakadabra, - pagalvojo jis. - Galim pradėti balių".

Tedas grįžo prie Roulio mašinos, įsėdo ir tiesiog keletą minučių pasėdėjo tyliai niūniuodamas "Džoną Veslį Hardingą"; prakaitas žliaugė jo kūnu. Dabar jis prisiminė visus dainelės žodžius. Tiesiog nuostabu, ką gali žmogaus smegenys prispyrus bėdai.

"Tai gali būti labai labai pavojinga", - kartojo jis mintyse. Apie save Bomontas negalvojo. Pagaliau juk tai jis ištraukė Džordžą Starką į šį pasaulį ir todėl turi atsakyti. Nors tai nebuvo visai teisinga: juk kurdamas Starką jis neturėjo piktų užmačių. Tedas negalėjo matyti savęs vienoje gretoje su tais liūdnai pagarsėjusiais daktarais Džekilu ir Frankenšteinu, nepaisant to, kuo viskas galėjo baigtis jo žmonai ir vaikams. Juk jis sėdo prie romanų ne todėl, kad susižertų krūvas pinigų, ir juolab, jog paleistų į gyvenimą tą monstrą. Tedas tik bandė surasti išeitį per blokadą, užtvėrusią jauno rašytojo kelią. Jis tik norėjo rasti būdą kitam geram romanui parašyti, nes rašymas teikė jam džiaugsmą.

Ir taip jis susirgo kažkokia antgamtiška liga. O ligos, dauguma jų, įsikuria žmonių, kurie niekuo jų nenusipelnė, kūnuose - tokie dalykėliai, kaip antai cerebralinis paralyžius, raumenų distrofija, epilepsija ar Alzaimerio liga. Bet kartą susirgai ja, turi su ja ir gyventi. Kaip ten vadinosi ta radijo viktorina? "Įvardyk ir reikalauk"?

Tai gali būti be galo pavojinga Lizai ir dvynukams, primygtinai perspėjo jo sąmonė, ir ne be pagrindo.

Taip. Smegenų operacija irgi gali būti pavojinga... bet jeigu turi tenai auglį, koks tau pasirinkimas?

Starkas seks. Šnipinės. Pieštukai čia labai vietoje - tai net paglostys jo savimeilę. Bet jeigu niekšas įtars, ką su jais ketinu daryti, arba sužinos apie švilpynę... susipras apie žvirblius... po galais, jei bent įtars, kad verta kažką įtarti... tavo padėtis nepavydėtina.

"Bet gali ir pasisekti, - šnibždėjo vidinis balsas. - Trauk devynios, juk žinai, kad gali".

Taip. Tedas tą žinojo. Ir todėl, kad giliai širdyje jis suvokė neturįs kitos išeities, Bomontas užvedė automobilio motorą ir pasuko Kasl Roko linkui.

Už penkiolikos minučių jis paliko miestą ir važiavo į vakarus, ežerų rajoną.

2

Paskutines keturiasdešimt mylių Starkas netilo apie "Plieninį Mešiną", knygą, kurią turėjo parašyti kartu su Tedu. Jis padėjo Lizai su vaikais, kai ji rakino vasarnamį - nuolat laikydamas laisvą ranką netoli už-

kišto už diržo revolverio, kad nekiltų kokių nors abejonių. Moteris tikėjosi, kad kas nors juos pastebės iš mašinų, pastatytų pakelėje, tikėjosi bent išgirsti elektrinio pjūklo burzgimą, bet galingam “Toronado” triukšmui pritarė tik tylus vabzdžių bimbimas. Tam niekšui tikrai padeda velniška sėkmė.

Starkas nesiliovė postringauti net kai jie nešė daiktus iš mašinos. Net ir tada, kai skustuvu nupjovė visus telefono laidus, išskyrus vieną. Knyga turėjo būti nuostabi. Tai buvo baisiausia. Romanas tikrai galėjo susilaukti pasisekimo. O apimtimi turėjo prilygti “Mešino keliui”, gal net pralenkti jį.

- Turiu nueiti į tualetą, - pertraukė Starko išvedžiojimus Liza, kai visi daiktai jau buvo namelyje.

- Puiku, - tyliai ištarė jis, atsisukdamas į ją. Atvažiavęs Džordžas nusiėmė akinius, ir moteris negalėjo sulaikyti pasišlykštėjimo. - Aš palydėsiu.

- Aš norėčiau susitvarkyti viena. Negalima?

- Manęs tavo norai nejaudina, - pasakė žvaliai Starkas. Jo nuotaika labai pasitaisė pravažiavus mokėjimo už kelią postą Geits Folse. Dabar jis atrodė kaip žmogus, tvirtai žinantis, jog toliau viskas eisis kaip sviestu patepta.

- Užtat mane jaudina, - atkirto ji, lyg kalbėtų su ypač buku vaikigaliu. Liza jautė, kaip sminga nagai į delnus. Ji jau įsivaizdavo, kaip kimba jais į išvirtusias to baidyklės akis... o kai išdrįso pažvelgti į Džordžą ir pamatė pašaipų jo veidą, suprato, kad jam ne paslaptis jos mintys ir jausmai.

- Pastovėsiu tarpduryje, - ramiai pasakė Starkas. - Aš būsiu geras berniukas. Nežvilgčiosiu.

Vaikai atsidėję ropinėjo svetainės kilimu. Jie buvo žvalūs, triukšmingi ir pilni kūrybinių sumanymų. Atrodo, jiems čia patiko, nors vasarnamyje buvo tik kartą, vieną ilgą žiemos savaitgalį.

- Jų negalima palikti vienų, - pastebėjo Liza. - Tualetas už miegamojo. Jiems gali kas nors atsitikti paliktiems be priežiūros.

- Gali nesirūpinti, Beta, - patikino Starkas ir pakėlė dvynukus, po vieną ant kiekvienos rankos. Dar šįryt ji buvo įsitikinusi, kad jeigu kas nors be jos ir Tedo būtų pabandęs tą padaryti, mažyliai gerkles perrėktų. O dabar dvynukai krykštavo, lyg tai būtų maloniausias dalykas pasaulyje. - Nusinešiu į tualetą ir žiūrėsiu į juos, o ne į tave, - jis pasisuko ir pridūrė kraują stingdančiu balsu: - Aš jais pasirūpinsiu. Nenorėčiau, kad jiems atsitiktų kas nors negera, Beta. Jei vis dėlto taip atsitiks, kalta būsi tu.

Liza įėjo į tualetą, o Starkas liko prie atvirų durų, nugara į ją, kaip žadėjo, ir stebėjo vaikus. Ji nusmaukė kelnaites ir atsisėdo ant klozeto,

pasikliaudama Starko žodžiu. Ji, žinoma, nenumirtų, jeigu Džordžas atsigręžtų ir pamatytų ją šlapinantis... nebent jis pastebėtų žirkles kelnaitėse.

Ir kaip visad per skubėjimą jai nieko neišėjo. "Nagi, greičiau, - ragino ji save su baime ir susierzinimu. - Kas darosi, nori patraukti dėmesį?"

Pagaliau. Iškart palengvėjo.

- Bet kai jie bando išeiti iš klėties, - tęsė pasakojimą Starkas. - Mešinas padega benziną, kurį tą naktį buvo išlaistęs aplinkui. Šauniai skamba? Gera vieta kino filmui, Beta - tie asilai, kurie stato filmus, *dievina* gaisrus.

Liza atsargiai užsmaukė kelnaites. Taisydamasi drabužius, ji nenuleido akių nuo Starko sprando ir meldė, kad tas niekšas neatsisuktų. Jis neatsisuko. Starkas jau gyveno savo knyga.

- Vestermanas ir Džekas Renglis puola atgal, tikėdamiesi prasimušti per ugnies sieną automobiliu. Bet Elingtonas supanikuoja ir...

Starkas staiga nutilo, palenkė galvą į šoną. Tada atsigręžė į Lizą kaip tik tą akimirką, kai ji pasitaisė palaidinukę.

- Lauk, - tarstelėjo jis, visa gera nuotaika akimirksniu išgaravo. - Nešdinkis iš čia tuoj pat.

- Kas...

Starkas grubiai nutvėrė moterį už rankos ir nutempė į miegamąjį. Ten susirado vaistinėlę.

- Kažkas atvažiuoja į svečius. O Tedui dar per anksti.

- Aš ne...

- Variklio burzgimas, - trumpai paaiškino jis. - Galingas motoras. Gali būti patrulinė policijos mašina. Girdi?

Starkas uždarė vaistinėlę ir atitraukė spintelės stalčių prie kriauklės. Ten rado rulonėlį tvarsčio ir atvyniojo ilgą galą.

Moteris nieko negirdėjo ir pasakė tai.

- Nieko, - atsakė jis, - užtat aš girdžiu už abu. Rankas už nugaros.

- Ką tu nori pa...

- Užsičiaupk ir sudėk rankas už nugaros.

Liza pakluso, ir po akimirkos rankos buvo apvyniotos tvarsčiu. Aštuoniukė tvirtai surakino jos riešus.

- Variklis ką tik nutilo, - pasakė Starkas. - Už kokio ketvirčio mylios. Kažkas bando pagudrauti.

Liza pamanė, kad paskutinį momentą irgi bus išgirdusi burzgimą, bet garsas tiesiog galėjo būti įsivaizduotas. Net labai susikaupusi ji sunkiai galėjo išgirsti. Dieve mano, kokios turi būti tos žmogystos ausys?

- Turiu nukirpti, - ištarė jis. - Atleisk už nepatogumą sekundę, Beta. Nėra laiko mandagumams.

Dar nespėjusi susigaudyti, ką jis daro, moteris pajuto ranką po sijonu. Kitą mirksnį žirklės buvo išlaisvintos. Starkas netgi neįdūrė jai žiogeliu.

Džordžas žvilgtelėjo į ją akies krašteliu lenkdamasis ir nukirpo žirklėmis tvarsčio juostą. Jis vėl atrodė pagyvėjęs.

- Pastebėjai, - niūriai ištarė Liza. - Vis dėlto pastebėjai iškilumą.

- Žirkles? - Starkas nusijuokė. - Pastebėjau jas, o ne iškilumą. Mačiau jas tavo *akyse,* brangioji Beta. Dar būnant Ladlou. Žinojau apie jas tą pačią akimirką, kai nulipai laiptais.

Jis suklupo prieš ją su tvarsčiu - vaizdas buvo absurdiškas ir grasus - taip atkaklus gerbėjas prašo rankos. Starkas pakėlė galvą ir nužvelgė savo įkaitę.

- Mesk šalin visas mintis apie spardymąsi, Beta. Nežinau tiksliai, bet manau, jog tai policininkas. Ir neturiu laiko su tavim žaisti, kad ir kaip to norėtųsi. Todėl stovėk ramiai.

- Vaikai...

- Aš uždarysiu duris, - pažadėjo Džordžas. - Jie dar nepasiekia rankenos net ir atsistoję. Na, suvalgys porą šiukšlelių iš po lovos - tai blogiausia, kas gali jiems nutikti. Grįšiu netrukus.

Dabar jis vijo aštuoniukes per jos kulkšnis. Baigęs atsistojo.

- Būk gerutė, Beta, - perspėjo Starkas. - Pasistenk neprarasti vykusių minčių. Antraip už tai sumokėsi... bet prieš tai galėsi pasidžiaugti, kai mokės *jie.*

Tuomet Starkas uždarė tualeto ir miegamojo duris ir dingo. Tas žvėris judėjo garsaus mago, atliekančio sudėtingą triuką, greičiu.

Misis Bomont prisiminė 22-o kalibro revolverį įrankių pašiūrėje. O šoviniai irgi ten? Atrodo, kad taip. Ant viršutinės lentynos turėjo būti pusė dėžutės.

Ji ėmė judinti riešus pirmyn ir atgal. Starkas nieko nedarė atbulais nagais, ir jai pasirodė, kad nepasiseks raiščių net atlaisvinti, ką jau kalbėti apie rankos ištraukimą.

Pajutusi, jog šiokia tokia pažanga vis dėlto yra, moteris ėmė sukioti riešus dar greičiau.

Viljamas priropojo prie mamos, uždėjo rankutes jai ant kojos ir klausiamai pažiūrėjo.

- Viskas bus gerai, - pažadėjo ji berniukui ir nusišypsojo.

Vilis atsakė džiaugsmingu šypsniu ir patraukė ieškoti sesutės. Liza staigiu galvos mostu atmetė plaukų sruogą nuo akių ir gręžiojo riešus toliau: pirmyn atgal, pirmyn atgal, pirmyn atgal.

3

Kiek užmatė Alano Pengborno akys, Ežero alėja buvo visiškai tuščia... tuščia iki tos vietos, kur jis išdrįso prisiartinti. Tai buvo šeštoji kelio atšaka. Jis dar ramiai galėjo pavažiuoti toliau - iš tokio atstumo Bomontų viloje variklio neįmanoma išgirsti - skyrė pora kalvų - bet geriau apsidrausti. Šerifas pririedėjo prie A formos koťedžo, priklausiusio Viljamsams, pastatė automobilį ant spyglių kilimo po žila pušimi, ir išjungęs degimą išlipo lauk.

Alanas apsidairė ir pamatė žvirblius.

Jie tupėjo ant Viljamsų stogo kraigo. Ir ant viršutinių gretimų medžių šakų. Žvirbliai nutūpė akmenis ežero pakrantėje; jų knibždėte knibždėjo ant Viljamsų doko - net lentų nesimatė. Paukščių susirinko šimtų šimtai.

Ir visi jie tylėjo, tik spoksojo į šerifą juodomis akutėmis.

- Jėzau, - sušnibždėjo Alanas.

Aukštoje žolėje, apaugusioje Viljamsų namo pamatus, čirpino žiogai, į doko polius plakėsi ežero bangelės, vakarų pusėn tolo lėktuvo gaudesys. Daugiau - nė garso. Nesigirdėjo net motorinių valčių.

Tik šitie paukščiai.

Visi šitie paukščiai.

Pengbornas pajuto į kiekvieną raumens skaidulą šliaužiančią baimę. Jis ne kartą stebėjo žvirblių pulkus pavasarį ar rudenį, matė krūvoj šimtą ar net porą šimtų, bet panašaus vaizdo liudininku tapo pirmąkart.

Jie sulėkė dėl Tedo... ar Starko?

Šerifo žvilgsnis vėl nukrypo į mikrofoną. Gal vertėtų paskambinti? Viskas atrodo kažkaip klaiku ir nepaaiškinama.

"O jeigu jie pakils visu būriu? Jeigu Starkas ten, ir yra toks ausylas, kaip Tedas tvirtina, - jis juos išgirs, žinoma. Girdės labai aiškiai".

Alanas ėmė eiti. Žvirbliai nepajudėjo... tik pasipildė nauju pulku, sutūpusiu į medžius. Jie dabar supo policininką iš visų pusių ir sekė akimis kaip negailestingi teisėjai žudiką teisiamųjų suole. Paukščių nebuvo tik kelio užpakalyje. Medžiai, supantys Ežero alėją, liko tušti.

Alanas nusprendė pasukti tuo keliu atgal.

Slogi mintis, per daug drovi, kad virstų įspėjimu, atėjo į galvą: šitas sprendimas gali būti didžiausia jo, policininko, klaida.

"Aš tik noriu ištirti vietovę, - mąstė Alanas. - Jeigu paukščiai neskrenda - ir neatrodo, kad jie ruoštųsi tą daryti - manęs tai neturėtų jaudinti. Galiu paėjėti keliuku, kirsti alėją ir prieiti prie Bomontų namo per mišką. Jeigu "Toronadas" ten, regėsiu. O jei pamatysiu automobilį, galiu pastebėti ir vairuotoją. Tada bent žinosiu, su kuo turiu reikalą. Paaiškės, ar ten Tedas, ar... kas nors kitas".

Galvoje šmėstelėjo ir kita mintis. Šerifas nenorėjo į ją gilintis, kad nenuvytų sėkmės. Jeigu jis iš tiesų pamatys "Toronado" šeimininką, galbūt bus proga nusitaikyti. Tada tas niekšas bus pribaigtas ten, vietoje. Tokiu atveju šerifas gautų pylos už tarnybinių įgaliojimų viršijimą... bet Liza su vaikais būtų saugi, o dabar jis negalėjo apie nieką kitą galvoti.

Be garso nusileido daugiau žvirblių. Jie užklojo Viljamsų keliuką nuo pat namo. Vienas paukštukas striksėjo kokios penkios pėdos nuo šerifo batų. Alanas švystelėjo koja ir tuoj pat pasigailėjo - o jeigu žvirblis ir visa jo kompanija urmu pakils į dangų?

Paukštelis stryktelėjo. Tik tiek.

Antras žvirblis nusileido ant Alano peties. Šerifas negalėjo patikėti savo akimis, bet paukštelis liko ten tupėti. Vyras mostelėjo baidydamas, tada tas nutūpė ant delno. Jo snapelis išsižiojo, lyg ruošdamasis kirsti į delną... ir sustingo. Smarkiai plakančia širdimi Alanas nuleido ranką. Paukštelis purptelėjo ant asfalto šalia draugų. Jis sekė žmogų blizgančiais bejausmiais vyzdžiais.

Pengbornas nurijo seiles. Gerklėje kažkas spragtelėjo.

- Kas jūs? - sukuždėjo jis. - Kas, po velnių, jūs esate?

Paukšteliai tik spoksojo į jį. Dabar kiekviena pušis ir klevas šitoje ežero pusėje buvo pilnas kiek akis užmatė. Kartkartėmis neatlaikiusi žvirblių svorio trekšteldavo sausa šakutė.

"Jų kauliukai tuščiaviduriai, - mąstė šerifas. - Jie sveria ne daugiau už plunksnelę. Kiek jų reikia šitaip traškinti šakas?"

Jis to nežinojo. Ir nenorėjo žinoti.

Alanas atsisegė savo 38-o kalibro revolverio dėklą ir nužingsniavo nuokalne tolyn nuo Viljamsų keliuko, tolyn nuo žvirblių. Kai jis pasiekė Ežero alėją (kuri buvo ne daugiau negu dvi ratų vėžės žolėje), jo veidu sruvo prakaitas, o marškiniai prilipo prie nugaros. Šerifas apsidairė. Ten, iš kur jis atėjo, pilkavo nuo žvirblių - per juos nesimatę net jo automobilio - bet šičia jų nebuvo nė vieno.

"Atrodo, - mąstė Pengbornas, - kad jie nenori artintis... bent kol kas. Tik renkasi į savo teatro ložę".

Šerifas apžiūrėjo keliuką į abi puses iš krūmų, kurie jam pasirodė tinkama priedanga. Aplink nė dvasios - tik žvirbliai, o ir tie liko už nugaros, prie Viljamsų vilos. Nė garso - vien žiogai ir keletas įkyrių uodų.

Gerai.

Alanas perbėgo keliuką lyg karys priešo teritoriją, įtraukęs į pečius galvą, peršoko duobėtą ir akmenuotą kelkraštį ir išnyko miške. Nusprendęs prisiartinti nepastebėtas, jis stengėsi judėti kiek įmanydamas greičiau ir tyliau.

4

Rytinė ežero dalis rėmėsi į ilgą stačią kalvą. Ežero alėja vingiavo skardžio pusiaukelėje, ir dauguma namukų buvo taip žemai apačioje, kad Alanas iš savo vietos, tai yra koks dvidešimt jardų į kalną nuo alėjos, matė tik stogų kraigus. Kai kuriuos medžių vainikai visai užgožė. Bet matėsi kelias su visomis atšakomis, ir kol jis nepames šito orientyro, viskas bus gerai.

Pasiekęs penktą atšaką nuo Viljamsų, jis sustojo. Atsigręžė pasižiūrėti, ar žvirbliai neseka. Mintis buvo keista, bet niekaip šerifo nepaliko. Paukščių nebuvo nė ženklo, ir policininkas jau ėmė galvoti, ar tai tik nebuvo jo pertempto proto išdava.

"Pamiršk tai, - mintyse ramino jis save. - Tu neišsigalvojai. Jie buvo užpakalyje... ir tebėra ten".

Jis žvilgtelėjo į Bomontų keliuką, bet iš tos vietos nieko nevaliojo įžiūrėti. Tada ėmė lėtai ir be garso leistis. Jokia šakelė netrakštelėjo po jo kojomis, ir Alanas jau norėjo sveikinti save su tokiu meistriškumu, bet kaip tik tada Džordžas Starkas įrėmė revolverį į kairę jo ausį ir pasakė:

- Pajudėsi, tavo smegenys aptaškys dešinį petį.

5

Alanas iš lėto pasisuko.

Tai, ką jis pamatė, vos neprivertė šerifo pasigailėti, jog motina nepagimdė jo aklo.

- Spėju, kad mano nuotraukos niekada nedės į "Golden Quill"* viršelį? - pastebėjo Starkas. Jis šypsojosi. Šypsnys apnuogino daugiau dantų ir dantenų (ir tuščių skylių, kur kadaise dar styrojo dantys) negu plačiausia šypsena. Veidas buvo nusėtas opų; oda, rodės, slysta nuo supuvusių raumenų. Bet tai nebuvo baisiausia, ne todėl šerifo skrandį suspaudė siaubas. To žmogaus veidui neabejotinai kažkas darėsi. Jis ne tik puvo akyse - ten vyko kažkokia siaubinga *mutacija.*

Bet jis, aišku, pažino žmogų su revolveriu.

Nutriušę ir išretėję plaukai, dabar sulipę ant tos baidyklės pakaušio, kadaise buvo šviesūs. Pečiai liko platūs kaip amerikietiško futbolo žaidėjo su apsauginiais antpečiais. Nuo jo dvelkė kažkokiu arogantišku grakštumu, nors vyras stovėjo nejudėdamas ir pašaipiai žiūrėjo į Alaną.

Tai buvo žmogus, kuris negalėjo egzistuoti ir kurio negalėjo išvis *būti.*

---

* Žurnalas "Auksinė plunksna" apie apdovanojimus ir premijas literatūros srityje.

Tai buvo misteris Džordžas Starkas, aukštos klasės kalės vaikas iš Oksfordo Misisipės valstijoje.

Viskas buvo tiesa.

- Sveikas atvykęs į karnavalą, seni, - ramiai pasakė Starkas. - Pagal savo sudėjimą judi labai tyliai. Buvau tave pametęs iš akių, teko ieškoti. Nusileiskime į namą. Noriu supažindinti su tokia moterimi. Vienas netinkamas judesys - ir tu negyvas, taip pat ji ir tie mieli mažyliai. Šiame pasaulyje neturiu ką prarasti. Tu manim tiki?

Starkas dar kartą išsišiepė savo yrančia burna. Žolėje savo smuikeliais čirpino žiogai. Veriančiai suriko į dangų lingė. Alanas mielai pasikeistų su ja vietomis, nes Starko žvilgsnyje galėjai įskaityti tik mirtį...

Staiga jis aiškiai suvokė, jog daugiau niekada nepamatys žmonos ir sūnų.

- Tikiu, - ištarė jis.

- Tai mesk žemėn savo patranką ir eime.

Alanas padarė kaip lieptas. Starkas sekė įkandin, ir jie išėjo į keliuką. Perkirtę jį, ėmė leistis skardžiu Bomontų vasarnamio link. Namas kyšojo šlaite ant medinių polių it Malibu pajūrio namelis. Kiek šerifas įmatė, aplink nebuvo žvirblių. Nė vieno.

“Toronadas” stovėjo prie durų - juodas, blizgantis popietės saulėje tarantulas. Savo forma automobilis priminė kulką. Alanas kiek nustebęs perskaitė lipduką ant buferio. Visi jo jausmai buvo keistai atbukę, lyg viskas vyktų sapne, iš kurio jis tuoj turėtų pabusti.

“Tau negalima taip galvoti, - perspėjo jis save. - Šitaip galvodamas greit tikrai būsi negyvas”. Tai buvo juokinga, juk jis ir taip jau lavonas, ar ne? O juk tipeno pirštų galiukais Tedo vasarnamio link, ketino nepastebimai perbėgti keliuką, apsižvalgyti... o Starkas paprasčiausiai prikišo pistoletą prie ausies - ir balius baigtas.

“Aš visiškai jo negirdėjau. Net nenujaučiau. Žmonės kalba, kad judu be garso, bet šitas vyrukas baigia mane įtikinti, jog turiu dvi kaires kojas”.

- Tau patinka mano ratai? - paklausė Starkas.

- Šiuo metu kiekvienam Meino policininkui jie turi patikti, - atsakė šerifas, - nes jie ieškomi.

Džordžas džiugiai nusikvatojo.

- Kodėl man tuo nepatikėjus? - pistoleto vamzdis lengvai stumtelėjo Pengborną. - Užeik vidun, mielas drauguži. Mes kaip tik laukiame Tedo. O kai jis pasirodys, būsime pasiruošę sušokti rokenrolą.

Alanas pažvelgė į laisvą Starko ranką ir pastebėjo stulbinantį dalyką: ten nebuvo jokių linijų. Visiškai jokių.

- Alanai! - sušuko Liza. - Ar viskas gerai?

- Na, - atsakė šerifas, - jeigu žmogus arklio subinėje gali sakyti, kad viskas gerai, tai aš sakau “taip”.

- Tu net negalėjai to tikėtis, - ramiai pastebėjo Starkas. Jis parodė į žirkles, ištrauktas iš Lizos slėptuvės. Jas buvo padėjęs ant vieno naktinio staliuko šalia dvigulės lovos, kuo toliau nuo vaikų. - Išlaisvink jos kojas, patruli Alanai. Dėl rankų gali nesirūpinti, ji pati jau atrišo. Ar tikėjaisi, šefe Alanai?

- Šerife Alanai? - pataisė Pengbornas ir pagalvojo: “Jis tai žino. Jis pažįsta MANE - Kaslo grafystės šerifą Alaną Pengborną - nes Tedas mane pažįsta. Bet netgi kai nereikia slėpti, jis niekada nepasako visko. Jis gudrus kaip žebenkštis, kuri vargo nemato šalia vištidės”.

Pengbornas antrą kartą šiandien pajuto už nugaros stovint giltinę. Šerifas bandė galvoti apie žvirblius, nes atrodė, jog tai vienintelis Starkui nežinomas dalykas. Bet paskui susigriebė. Tas žmogus pernelyg pastabus. Jeigu Alanas leis sau ko nors viltis, Starkas perskaitys tai jo akyse... ir susidomės, ką tai galėtų reikšti.

Pengbornas paėmė žirkles ir perkirpo tvarsčius ant Lizos Bomont kojų, kai ji savo ruožtu ištraukė vieną ranką ir ėmė atsiraišioti riešus.

- Ar tu mane bausi? - išsigandusi paklausė ji Starko. Moteris pakėlė abi rankas, lyg raudonos žymės nuo pančių galėtų sulaikyti žmogžudį.

- Ne, - atsakė tas, nežymiai šypsodamasis. - Negaliu kaltinti už tai, kas vyksta tiesiog natūraliai, brangioji Beta.

Liza metė į jį baugštų, bet ramesnį žvilgsnį ir apglėbė savo mažylius. Paskui paklausė Starko, ar negalėtų virtuvėje jų pamaitinti. Dvynukai išsimiegojo vogtame Klarkų “Volvo”, ir dabar nenustygdami vietoje tryško džiaugsmu.

- Na žinoma, - sutiko Džordžas. Jo giedros nuotaikos netemdė joks debesėlis... bet ranka spaudė revolverį, o akys nenuilstamai bėgiojo nuo Lizos prie Alano. - Kodėl mums visiems nenuėjus? Aš ten pasikalbėsiu su šerifu.

Jie visi persikraustė į virtuvę, ir Liza ėmėsi maišyti maistelį dvynukams. Alanas tuo metu prižiūrėjo broliuką ir sesutę. Tai buvo mieli vaikai - mieli kaip porelė mažučių triušiukų, ir žiūrėdamas į juos šerifas prisiminė tuos laikus, kai jiedu su Ene buvo daug jaunesni, ir Tobis, dabar mokyklos abiturientas, dar gulėjo vystykluose, o Todas egzistavo tik šeimos planuose.

Dvynukai džiugiai zujo po grindis, ir retsykiais Alanas turėjo pakeisti kurio nors maršrutą kuo toliau nuo kėdės ar staliuko, į kuriuos mažyliai galėjo susitrenkti galvą.

Kol jis ganė, Starkas kalbėjo:

- Tu galvoji, kad aš tave nužudysiu. Nėra reikalo tą neigti, šerife, iš akių matau. Patikėk, toks žvilgsnis man gerai pažįstamas. Galėčiau meluoti, kad nemanau, bet tu manimi netikėtum. Šitoje srityje pats irgi esi ne naujokas, tiesa?

- Atrodo, taip, - sutiko šerifas. - Tik visa tai šiek tiek... na, išeina už normalių policijos darbo ribų.

Starkas užvertė galvą ir susijuokė. Dvynukai pasisuko į garso pusę ir pritarė dėdei plonais balsiukais. Alanas pastebėjo Lizos veide siaubą ir neapykantą. Ten buvo dar kažkas, juk negalėjo jis klysti? Taip. Pengbornui pasirodė, jog ten buvo ir pavydo. Jis tuščiai svarstė, kad galbūt yra kažkas, ko dar Džordžas Starkas nežino. Įdomu, ar tas niekšas žino, kokia pavojinga jam gali būti šita moteris?

- Gerai pasakyta! - sutiko Starkas vis dar juokdamasis. Tada surimtėjo. Jis pasilenkė prie Alano, ir tas galėjo pasidžiaugti visa jo pūvančio kūno kvapų puokšte. - Bet taip neturėtų būti, šerife. Tu neturi jokių šansų išeiti iš čia gyvas, galiu garantuoti, bet tikimybė išlieka. Turiu čia šiokių tokių reikaliukų. Truputis rašliavos. Tedas man padės - įpūs ugnį, kaip sakant. Mes tikriausiai padirbsim per naktį, abu, bet iki saulei patekant man reikės susitvarkyti savo namuką.

- Jis nori, kad Tedas išmokytų jį rašyti savarankiškai, - įsikišo Liza. - Sako, kad jie bendradarbiaus rašydami naują knygą.

- Tai ne visai tikslu, - pasakė Starkas. Jis žvilgtelėjo į Lizą, ir per anksčiau nesudrumsčiamą veidą nuribuliavo nepasitenkinimas. - Juk žinai, kad Tedas man skolingas. Gal jis mokėjo rašyti iki man pasirodant, būtent aš jį išmokiau rašyti romanus, kuriuos žmonės mėgsta skaityti. Ir koks tikslas gadinti popierių knygomis, kurių niekas neperka?

- Ne, tu to nesuprasi, - pareiškė misis Bomont.

- Iš jo aš tikiuosi, - kalbėjo Starkas Alanui, - savotiško kraujo perpylimo. Atrodo, kad kažkuri mano... liauka nustojo veikusi. Laikinai. Manau, jog Tedas žinos, kaip ją vėl išjudinti. Privalės žinoti, nes jis, taip sakant, vegetatyviškai padaugino mane iš savęs. Net galima sakyti, jog jis mane surinko.

“O ne, drauguži, - pagalvojo Alanas. - Čia tu smarkiai klysti. Gali to ir nežinoti, bet buvo ne taip. Jūs padarėte tai kartu, nes niekuomet ir nebuvote išsiskyrę. Tu pasirodei baisiai užsispyręs. Tedas bandė pribaigti tave, kol dar nebuvote gimę, bet neįstengė. Tada, kai jums buvo vienuolika, daktras Pritčardas išbandė savo ranką, ir sėkmingai, bet trumpam. Pagaliau Tedas parsikvietė tave atgal. Padarė nenumanydamas, ką tai reiškia... nes nenutuokė apie TAVE. Pritčardas taip ir nepapasakojo jam

apie radinį. O tu grįžai, ar ne? Tu esi jo mirusio dvynio vaiduoklis... daugiau ar mažiau esi".

Alanas pagavo Vendę prie židinio, kol ji dar nespėjo įsiversti aukštielninka į malkų dėžę.

Starkas nužvelgė dvynukus, paskui grįžo prie šerifo.

- Mes su Tedu - iš ilgos dvynių istorijos. Ir, žinoma, atsiradau po tų dvynių mirties, kurie galėjo būti Vilio ir Vendės vyreni brolis ir sesuo. Pavadinkime tai savotišku transcendęntiniu balansu.

- Aš pavadinčiau tai beprotyste, - pasakė Alanas.

Starkas nusijuokė.

- Iš tikro, aš irgi. Bet taip jau atsitiko. Žodis tapo kūnu. Nesvarbu, kaip tai įvyko - svarbu tai, jog aš čia.

"Tu klysti, - mąstė Alanas. - Būtent KAIP tai atsitiko dabar gali būti svarbiausia. Mums, jei ne tau... nes tai gali būti vienintelis mūsų išsigelbėjimas".

- O kai įvykiai pasiekė tam tikrą tašką, aš sukūriau save pats, - tęsė Starkas. - Ir todėl ne taip nuostabu, jog man sunkiai sekasi rašyti pačiam, ar ne? Savęs paties kūrimas atima daug energijos. Juk nemanai, kad panašūs dalykai vyksta kasdien?

- Apsaugok, Viešpatie, - ištarė Liza.

Tai buvo tiesiog išpuolis arba labai panašu. Starko galva pasisuko į ją kertančios kobros greičiu. Jis nebeslėpė savo nepasitenkinimo.

- Geriau užkištum savo srėbtuvę, Beta, - tyliai sušvogždė jis, - kol neužtraukei bėdos tiems, kurie dar negali pareikšti savo nuomonės. Arba sau.

Liza nudelbė akis į puodą ant viryklės. Alanui pasirodė, jog moteris išbalo.

- Atnešk juos čia, gerai, Alanai? - tyliai paprašė ji. - Jau paruošta.

Liza pasisodino ant kelių Vendę, šerifas - Viljamą. "Nuostabu, kaip greitai grįžta įpročiai", - mąstė jis, maitindamas neklusnų rubuilį. Pakabink šaukštą, greitai, bet švelniai įkišk į burnytę, o ištraukęs priglausk prie apatinės lūpos, kad spėtum grąžinti tai, ką vaikinukas bandys išspjauti. Vilis atkakliai siekė šaukšto, pasijutęs pakankamai suaugęs ir patyręs darbuotis pats. Šerifas ramiai privertė jį atsisakyti tų užmojų, ir netrukus mažylis rimtai kibo į košę.

- Reikalas tas, kad aš galiu tavimi pasinaudoti, - pasakė Starkas. Jis rėmėsi į virtuvės spintelę ir abejingai braukė pistoleto vamzdžiu aukštyn ir žemyn. - Ar valstijos policija liepė tau patikrinti šitą vietą? Ko čia atvažiavai?

Alanas pasvėrė visus "už" ir "prieš" tiesos sakymą ir nusprendė, kad saugiau kalbėti tiesą, nes šitas žmogus - jei jis buvo žmogus - išties turi labai tobulą melo detektorių.

- Ne visai, - atsakė šerifas ir papasakojo apie Šiurio Martino skambutį.

Starkas ėmė linksėti galva, dar jam nebaigus.

- Man pasirodė, kad pastebėjau sodybos lange kažkokį blyksnį, - pareiškė jis juokdamasis. Gera nuotaika vėl grįžo. - Na, na! Kaimiečiai negali susilaikyti nekišę visur savo nosies, ar ne, šerife? Jie taip neturi ką veikti, kad būtų velniškai keista, jeigu nekištų! O ką darei padėjęs ragelį?

Alanas papasakojo toliau neišsisukinėdamas, kadangi nedvejojo Starką ir taip žinant - jau vien tai, kad policininkas pasirodė čia vienas, atsakė į daugelį klausimų. Šerifas taip pat neabejojo, jog Starkui tik rūpėjo įsitikinti, ar jis bus toks kvailas, kad meluotų.

Kai Pengbornas baigė, Starkas pasakė:

- Tai gerai. Tavo šansai išvysti kitą dieną išaugo, šerife. Dabar paklausyk, ką turėsi padaryti, kai šitie vaikai bus pamaitinti.

7

- Tu tikras, kad žinai, ką sakyti? - pakartojo Starkas. Jie stovėjo prie telefono koridoriuje, vienintelio, kuris liko veikiantis.

- Taip.

- Ir neketini perduoti dispečeriui jokių šifruotų žinučių?

- Ne.

- Gerai, - pasakė Džordžas. - Labai gerai, nes būtų baisiai kvaila pamiršti, kad dabar ne tie laikai, kai su vaikigaliais žaisdavai "piratų olą" ar "plėšikų slėptuvę". Kai kas už tai brangiai sumokėtų.

- Man norėtųsi, kad pasiliktum grasinimus kitam kartui.

Starko šypsnys išsiplėtė į neslepiamo pasitenkinimo grimasą. Jis buvo pasiėmęs su savim Viljamą, kad įtikintų Lizą nekrėsti kvailysčių, ir dabar viena ranka kuteno mažylį.

- Na tas sunkiai sekasi, - pasakė jis. - Žmogui, einančiam prieš savo prigimtį, užkietėja viduriai, šerife Pengbornai.

Telefonas stovėjo ant staliuko prie didžiulio lango. Imdamas ragelį, šerifas permetė žvilgsniu peizažą, ieškodamas žvirblių. Nesimatė nei vieno. Kol kas.

- Ko ten ieškai, seni?

- A? - jis atsisuko į Starką. To akys smigo iš savo supuvusių akiduobių.

- Girdėjai, ką sakau, - Starkas parodė į keliuką ir "Toronadą". - Žiūrėjai pro langą ne kaip žmogus, tiesiog žiūrintis pro langą todėl, kad jis yra. Tavo veide laukimas. Noriu žinoti ko.

Alanas pajuto stuburu plintantį šaltį.

- Tedo, - išgirdo jis save tyliai atsakant. - Laukiu Tedo taip pat kaip ir tu. Jis turėtų netrukus pasirodyti.

- Geriau, kad tai pasirodytų tiesa, kaip manai? - Starkas pakėlė Viljamą truputį aukščiau ir ėmė kutenti revolverio vamzdžiu mažylio pilvuką. Berniukas krykštė ir švelniai pliaukšėjo į pūvantį žmogystos skruostą, lyg sakytų: "Liaukis, tu mušeika... bet ne tuoj pat, nes man tai baisiai patinka".

- Aš suprantu, - patvirtino Alanas ir nurijo seiles.

Starkas nuslinko revolverį iki Viljamo smakro ir pakuteno ten. Kūdikis nusijuokė.

"Jeigu Liza užeis už kampo ir pamatys jį tą darant, ji išprotės", - ramiai pamanė šerifas.

- Tu tikras, kad papasakojai man viską, Alanai? Nieko nuo manęs neslepi?

- Ne, - atsakė Pengbornas. "Tik apie žvirblius miške prie Viljamų vilos". - Aš nieko neslepiu.

- Gerai. Aš tikiu tavimi. Kol kas tikiu. Dabar daryk, kaip susitarėme.

Alanas surinko Kaslo grafystės šerifo ofiso numerį. Starkas pasilenkė prie jo - taip arti, kad šlykštus dvokas vertė Alaną žiaugčioti - ir ėmė klausytis.

Šeila Brighem atsakė ne iš karto.

- Sveika, Šeila, čia Alanas. Aš prie ežero. Bandžiau susisiekti per raciją, bet žinai, koks čia ryšys.

- Nerasta, - atsakė ji juokdamasi.

Starkas šyptelėjo.

8

Kai jie dingo iš akių už kampo, Liza išsitraukė iš virtuvės spintelės stalčiaus didžiausią peilį mėsai. Ji metė žvilgsnį į kampą, žinodama, jog Starkas bet kurią akimirką gali iškišti galvą ją prisiminęs. Liza girdėjo juos kalbantis.

Starkui kažko nepatiko, kaip šerifas pasižiūrėjo pro langą.

"Aš privalau tai padaryti, - mąstė ji, - turiu padaryti pati. Jis nepaleidžia Alano nė per žingsnį. O jeigu pasitaikys proga ką nors pasakyti Tedui, tai tik pablogins padėtį, nes tas žmogus gali įsigauti į jo sąmonę".

Laikydama Vendę ant sulenktos rankos, moteris išsiavė iš batų ir basa nutipeno į svetainę. Ten buvo sofa, pastatyta taip, kad galėjai sėdėti ir grožėtis ežeru. Ji pakišo peilį po uždangalu... nelabai giliai. Jeigu Liza atsisės čia, jis visad bus po ranka.

O jeigu atsisės kartu su Starku, niekšas taip pat bus jai po ranka.

"Galiu pabandyti prisivilioti jį prie tos sofos, - galvojo Liza, skubėdama atgal į virtuvę. - Gal pavyks. Aš Starkui patinku. Tai siaubinga... bet ne tiek, kad tuo negalėčiau pasinaudoti".

Ji grįžo į virtuvę, jau tikėdamasi rasti ten Džordžą, iškišusį savo paskutinius dantis kraupia grimasa, kurią jis, matyt, laikė šypsena. Bet virtuvė buvo tuščia, iš koridoriaus sklido Alano balsas. Misis Bomont galėjo įsivaizduoti šalia jo ištempusį ausis Starką. Tai gerai. Ji pagalvojo: "Jeigu išdegs, Džordžas Starkas bus negyvas dar Tedui neatvažiavus".

Liza nenorėjo jų susitikimo. Ji negalėjo gerai paaiškinti kodėl, bet viena buvo tikrai aišku: ji nuogąstavo, kad jie tikrai ims bendradarbiauti ir kad jau žinojo, kokie bus to bendradarbiavimo vaisiai.

Galų gale tik vienas žmogus gali pretenduoti į susidvejinusį Tedo Bomonto ir Džordžo Starko organizmą. Tik viena fizinė būtybė gali išlikti po tokio asmenybės skilimo. Jeigu Tedas bus tas tramplino lieptelis, nuo kurio Starkas ims rašyti pats, ar nepradės trauktis jo žaizdos, nykti opos?

Liza neabejojo. Starkas galėjo net perimti jos vyro veidą ir kūno formas.

O paskui kiek truks (jeigu Starkas visus juos paliks gyvus ir pats išsinešdins), kol ant Tedo veido pasirodys pirmosios opos?

Matyt, to ilgai laukti neprireiks. Ir ji neabejojo, jog Starkas tikrai nebus suinteresuotas apsaugoti Tedą nuo puvimo ir galutinio virtimo niekuo, išnykus paskutinei jo vykusiai minčiai.

Liza įsiavė į batelius ir ėmė tvarkyti ankstyvos mažylių vakarienės likučius. "Niekše, - kalbėjo ji mintyse, šluostydama spintelę ir leisdama į kriauklę karštą vandenį. - TU tik pseudonimas, Tu esi nesusipratimas, o ne mano vyras". Ji įpylė skysto muilo į vandenį ir nuėjo prie svetainės durų pasižiūrėti, kuo užsiima Vendė. Mergytė ropinėjo kilimu tikriausiai ieškodama brolio. Už stumdomų stiklo durų minganti saulė rusvais pirštais kibo į ežero bangas.

Tau čia ne vieta. Tu - pasišlykštėjimas akiai ir protui.

Jos žvilgsnis nukrypo į sofą, kur lengvai pasiekiamas laukė ilgas aštrus peilis.

Bet aš galiu tai sutvarkyti. Jei Dievas padės, aš tai SUTVARKYSIU.

9

Starko kvapas tikrai dusino ir vimdė, bet Alanas stengėsi to neparodyti.

- Ar Norisas Ridžvikas jau grįžo, Šeila?

Starkas šalimais vėl ėmė kutenti Viljamą 45-o kalibro revolveriu.

- Gaila, bet dar ne.

- Jeigu pasirodys, perduok jam mano stalą. Iki tol tegu ten pasėdi Klatas.

- Jo pamaina...

- Taip, jo budėjimas baigėsi, žinau. Miestas turės sumokėti už keletą viršvalandžių, ir Kitonas išūš man dėl to ausis, bet ką aš galiu padaryti? Sėdžiu čia su neveikiančia racija ir kiekvieną akimirką pasirengusiu subyrėti trantu. Skambinu iš Bomontų. Valstijos policija norėjo, kad apžiūrėčiau šičia, bet, atrodo, ramu.

- Tai nepasisekė. Gal norite su kuo nors pasikalbėti? Valstijos policija?

Alanas žvilgtelėjo į Starką, kuris, rodos, buvo pasinėręs į berniuko glamones ir kutenimą. Į šerifo žvilgsnį jis atsakė abejingu linktelėjimu.

- Gerai. Duok Oksfordo nuovadą. Aš perkąsiu kokioje pakelės užkandinėje ir dar užsuksiu čia pasidairyti. Žinoma, jeigu užvesiu mašiną. Jei ne, padarysiu Bomontų maisto atsargų reviziją. Ar negalėtum užsirašyti vietoj manęs, kad nepamirščiau, Šeila?

Šerifas greičiau pajuto negu pamatė, kaip sustingo jo budelis. Ginklo vamzdis sustojo ant mažylio bambutės. Alanas pajuto šonkaulius kutenančius prakaito lašus.

- Žinoma, Alanai.

- "Ir tai vadinasi vaikinas su vaizuote. Įsivaizdavau, kad jis ras geresnę vietą raktui negu po durų kilimėliu".

Šeila Birghem nusijuokė.

- Užrašyta.

Revolverio vamzdis vėl pajudėjo, Viljamas ėmė šypsotis. Šerifui atlėgo širdis.

- Kviesti Henrį Peitoną?

- Aha. Arba Denį Imonsą, jeigu jo nebus.

- Gerai.

- Ačiū, Šeila. Žodžiu, eilinis š. nuo Valstijos, daugiau nieko. Lik sveika.

- Jūs taip pat, šerife.

Pengbornas švelniai padėjo telefono ragelį ir atsigręžė į Starką.

- Gerai?

- Net geriau negu tikėjausi, - pasakė tas. - Ypač patiko vieta su raktu po kilimėliu. Buvo kaip tik tas štrichas, suteikęs situacijai tikroviškumo.

- Na ir šunsnukis tu, - ištarė Alanas. Tokiomis aplinkybėmis tas poelgis nebuvo labai išmintingas, bet šerifą patį nustebino jo pyktis.

Starką irgi. Jis nusikvatojo.

- Kažkodėl niekas manęs nemėgsta, ar ne, šerife?

- Taip, - sutiko Alanas.

- Na ir puiku - užtai aš myliu save pakankamai, už visus kitus. Šiuo požiūriu esu tikras Naujosios Eros žmogus. Ir svarbiausia, jog, mano manymu, mes čia puikiai įsitaisėme, - jis apvijo telefono laidą apie ranką ir išplėšė iš įvado.

- Atrodo, kad taip, - pasakė Alanas, mintyse abejodamas. Viskas buvo pasakyta labai subtiliai - daug subtiliau negu Starkas, kuris tikriausiai laikė visus policininkus į šiaurę nuo Portlendo Miegančiomis gražuolėmis, galėjo įsivaizduoti. Denas Imsonas iš Oksfordo galbūt neatkreips į tai dėmesio, kol kas nors iš Orono ar Augustos nepasvilins padų. Bet Henris Peitonas? Jis smarkiai abejojo, ar Henris patikės, kad šerifas užlėkė paieškoti Homero Gamašo žudiko, prieš važiuodamas į užkandinę kepto viščiuko porcijos. Henris gali užuosti kažką negera.

Stebėdamas žaidžiantį su Viljamu Starką, Alanas negalėjo apsispręsti, ar jis tikrai nori to.

- Kas dabar?

Džordžas giliai įkvėpė ir nužvelgė paauksintus miškus su neslepiamu pasitenkinimu.

- Paprašykim Betos ką nors sukurpti vakarienei. Aš alkanas. Gyvenimas kaime - šaunus dalykėlis, a, šerife? Velniškai!

- Gerai, - sutiko Alanas. Jis pasuko virtuvės link, bet Starkas sulaikė jį viena ranka.

- O tas trantas nebuvo kokia nors užuomina, tiesa?

- Nebuvo, - atsakė šerifas. - Tiesiog dar vienas... kaip ten sakėt? Štrichas, suteikęs situacijai tikroviškumo. Šiais metais keletas mūsų dalinių skundėsi karbiuratorių gedimais.

- Geriau, kad tai būtų tiesa, - pasakė Starkas, nenuleisdamas šalto veriančio žvilgsnio nuo Pengborno. Tiršti pūliai sunkėsi iš vidinių akių kampų ir ritosi abiem sutrūkinėjusios nosies pusėmis lyg krokodilo ašaros. - Būtų labai gaila skriausti kurį nors iš mažylių, kad įgautum daugiau proto. Tedas neteks pusės įkvėpimo, jeigu sužinos, jog teko pribaigti vieną iš dvynukų, idant gerai elgtumeisi, - jis išsišiepė ir įkišo pistoleto vamzdį berniukui po pažastimi. Viljamas kikeno ir spurdėjo. - Jis mielas kaip kačiukas, tiesa?

Alanas nurijo kažką sausa it vatos gumulas.

- Tu verti mane velniškai nervintis, vaikine.

- Taip ir turi būti, - šypsojosi jam Starkas. - Aš iš tų, kurie mėgsta matyti apie save susinervinusius. Eime valgyti, šerife. Atrodo, kad šitas ima pasiilgti savo sesutės.

Liza pašildė Starkui lėkštę sriubos mikrobangų krosnelėje. Iš pradžių ji pasiūlė šaldytus pietus, bet tas papurtė galvą ir išsitraukė iš burnos dantį. Jis tiesiog iškrito iš dantenų.

Misis Bomont nusigręžė, kad nematytų, kaip dantis lekia į šiukšliadėžę; lūpos buvo kietai suspaustos, veidą iškreipė pasidygėjimas.

- Nesijaudink, - ramiai pasakė Džordžas. - Neilgai trukus jie pasidarys geresni. Pasitaisys *viskas* - ir labai greitai. Tuoj pasirodys tėtušis.

Starkas dar gėrė sriubą, kai po dešimties minučių sustojo Tedo vairuojamas Roulio "Folksvagenas".

Dvidešimt penktas skyrius

PLIENINIS MEŠINAS

1

Bomontų vasarnamis stovėjo pavažiavus mylią Ežero alėja nuo Penktojo kelio, bet Tedas, netikėdamas savo akimis, turėjo sustoti nenuvažiavęs nė dešimtadalio mylios.

Aplink buvo pilna žvirblių.

Kiekviena šakelė, akmuo, kelio lopinėlis knibždėjo žvirblių. Tai atrodė haliucinacija, groteskiškas pasaulio vaizdas: galėjai pamanyti, kad šita Meino dalis nusprendė apsiplunksnuoti. Keliukas priekyje išnyko. Kaip nebuvęs. Jo vietoje driekėsi tylus šiugždantis žvirblių užtiesalas.

Kažkur trakštelėjo sausuolis. Daugiau spengiančią tylą trikdė tik "Folksvageno" motoras. Duslintuvas ir pradėjus kelionę buvo ne kažin koks; dabar atrodė, jog jo išvis nėra. Motoras pukšėjo ir spjaudėsi, kartais pasigirsdavo visai rimtas sprogimas, kurio normaliomis aplinkybėmis pakaktų pakelti visą šitą tuntą į dangų, bet paukščiai nejudėjo.

Rusvas debesis prasidėjo už kokių dvylikos pėdų nuo automobilio. Demarkacijos linija buvo kaip liniuote užbrėžta.

"Niekam dar neteko regėti tokio paukščių pulko, - mąstė Tedas. - Nuo ano amžiaus pabaigos, kai buvo sunaikinti keliaujantys balandžiai... ir tai vargu. Viskas kaip iš Dafnės de Morjė apsakymų.

Vienas žvirblis nusileido ant "Folksvageno" kapoto ir, rodos, apžiūrinėjo vairuotoją. Tedas pajuto mažo paukštuko akutėse gąsdinantį smalsumą.

"Ar toli jie nutūpę? - rūpėjo Bomontui. - Iki pat namo? Jei taip, Starkas bus juos pastebėjęs... ir reiks sumokėti tą velnišką kainą; jeigu

ji dar nesumokėta. O jeigu jie taip toli nesiekia, kaip man nusigauti iki namo? Žvirbliai ne tik ant kelio; jie patys YRA kelias".

Bet atsakymą jis, aišku, žinojo. Jeigu nori patekti namo, turėsi važiuoti per juos.

"Ne, - sudejavo jo sąmonė. - Ne, tu negali". Jo vaizduotė kūrė siaubingus paveikslus: trupa, lūžta plonyčiai kauliukai, kraujas sunkiasi iš po ratų, laksto padangų išpeštų plunksnų gniutulai.

- Važiuoju, - sušnibždėjo jis. - Važiuoju, nes privalau važiuoti. - Veide pasirodė trūkčiojantis šypsnys - siaubo ir klaikios koncentracijos grimasa. Tą akimirką Bomontas taip priminė Džordžą Starką. Tedas perjungė pirmą bėgį ir ėmė panosėje dainuoti "Džoną Veslį Hardingą". Roulio automobilis sučiaudėjo, užsikirto, paskui triskart smarkiai pokštelėjęs ėmė riedėti.

Nuo mašinos stogo purptelėjo žvirbliai, ir Tedas užgniaužęs kvapą laukė, kada visi tie tūkstančiai paukštelių stryktels ir pakibs ore kaip per jo transo vizijas: milžiniškas debesis, lydimas garso, tolygaus pritildytam uraganui.

Bet taip neįvyko. Kelias prieš "Folksvageno" nosį ėmė šviesėti ir judėti. Žvirbliai - dalis jų - atsitraukė palikdami dvi pilkas juostas - kaip tik automobilio padangų pločio.

- Jėzau, - neišlaikė Tedas.

Tada jis pasijuto paukščių būryje. Žmogus kirto jam gerai pažįstamo ir to kito, priklausiusio tik šitiems gyvųjų ir mirusiųjų pasaulio sargams, pasaulio sieną.

"Štai kur aš, - pagalvojo jis, vairuodamas mašiną siauručiais rėželiais, kuriuos jam paliko paukščiai. - Gyvų mirusiųjų žemėje, ir telaimina mane Viešpats".

Kelias vėrėsi jam prieš akis. Kai tik Tedas nuvažiuodavo tas dvylika pėdų, kitos dvylika suboluodavo priekyje. Mašinos dugnas kone braukė per susispaudusius paukščius, bet jų nežeidė, bent jau veidrodėlyje jis neįžiūrėjo nė vieno žvirblio lavonėlio. Nors iš tikro sunku pasakyti, nes mašinai pravažiavus akimirksniu plunksnotas kilimas vėl susisiausdavo.

Tedas užuodė jų *kvapą* - lengvą trapų kvapą, kuris, rodos, gula ant jo krūtinės lyg trūnėsiai. Kartą, vaikas būdamas, jis įkišo galvą į triušių kailiukų maišą ir giliai įkvėpė. Šitas kvapas buvo panašus. Nesmirdėjo, tiesiog slėgė. Jis buvo *svetimas.* Tedas nusigando pagalvojęs, kad šita milžiniška paukščių masė siurbia iš oro deguonį ir jis uždus, taip ir nepasiekęs vasarnamio.

Dabar Bomontas išgirdo tylų stuksėjimą - "tak, tak, tak" - virš galvos ir galėjo įsivaizduoti įsitaisiusius ant automobilio stogo žvirblius,

kurie kažkaip bendravo su bičiuliais, nurodinėdami, kada pasitraukti palikus vėžes, kada saugiai grįžti.

Tedas pakilo ant pirmos kalvos ir nužvelgė žvirblių slėnį - žvirbliai tupėjo visur, dengė kiekvieną žemės lopinėlį, kiekvieną medį, paversdami peizažą košmariška paukščių karalyste, kurios žmogus nepajėgus įsivaizduoti; tai išvis buvo už žmogaus suvokimo ribų.

Jis pasijuto alpstąs ir pliaukštelėjo sau per skruostą. Pliaukšt! - garsas buvo vos girdimas per variklio kriokimą, bet Bomontas pastebėjo didžiulę bangą ritantis žvirblių mase... tai priminė drebulį.

Aš negaliu ten leistis. Negaliu.

Tu privalai. Tu esi tas, kuris žino. Tu kvieslys. Tu šeimininkas.

O kita vertus - kur dar jis galėjo važiuoti? Jis prisiminė Roulį sakant: “Būk labai atsargus, Tadeušai. Joks žmogus negali valdyti ateivių iš Anapus. Tai visada baigiasi labai greitai”. Tarkim, jis nusprendžia grįžti? Paukščiai davė kelią į priekį... tik kažin, ar leis grįžti. Tedas neabejojo, kad tokio bandymo pasekmės būtų neįsivaizduojamos.

Mašina pajudėjo nuo kalno... žvirbliai traukėsi iš kelio.

Tedas niekad gerai neprisiminė, kaip baigėsi kelionė; jo sąmonė užtraukė ant tų prisiminimų užmaršties šydą, kai tik viskas baigėsi. Jis tik prisiminė nedavusią ramybės mintį: “Jie tik ŽVIRBLIAI, dėl Dievo meilės... ne tigrai, ne aligatoriai, ne piranijos... jie tik ŽVIRBLIAI!”

Tai buvo tiesa, bet matant tokią gausybę, matant *visur,* aptūpusius kiekvieną šaką, kiekvieną nukritusį sausuolį... kažkas darėsi sąmonei. Kenkė *sąmonei.*

Skardžio pusiaukelėje iš kairės turėjo pasirodyti Mokyklos lanka... bet jos nebuvo. Lanka dingo. Jos vietoje pilkavo žvirblynas.

Tai kenkė *sąmonei.*

Kiek jų? Kiek milijonų? Ar milijardų?

It tolimas griaustinis sutratėjo lūždama šaka. Tedas pravažiavo Viljamsus, bet A formos kotedžo per paukščius negalėjai pažinti. Jis net neįtarė, kad ta plunksnota kalvelė ant Viljamsų keliuko galėjo būti Alano Pengborno patrulinė mašina.

Jis pravažiavo Sedlerius. Masenburgus. Peinus. Kitų negalėjo pažinti arba neprisiminė. Ir tada, likus keturiems šimtams jardų iki jo namų, paukščiai tiesiog baigėsi. Vienoje pusėje nebuvo nieko daugiau be žvirblių, o už šešių colių - nė vieno. Vėl pasivaideno, kad kažkas nubrėžė nematomą liniją per kelią. Paukščiai strykčiojo į tuščias mašinos vėžes, o priekiniai ratai jau riedėjo žalia Ežero alėja.

Pasiekęs normalų pasaulį, Tedas sustabdė automobilį, atplėšė dureles ir nuvirto ant žolės. Jis dejavo ir braukė prakaitą nuo kaktos. Priekyje keliuką supo mieguisti medžiai, iš kairės mirgėjo žydri ežero lopinėliai.

O užpakalyje laukė tylus juodas pasaulis.

"Psichopompai, - pagalvojo jis. - Neduok Dieve, jeigu kas nors nepavyks, jeigu Starkas kaip nors perims šitų paukščių kontrolę. Padėk mums visiems, Viešpatie".

Tedas užtrenkė dureles ir užsimerkė.

Tu privalai susiimti, Tedai. Ne todėl tiek ištvėrei, kad dabar viską paleistum vėjais. Susiimk. Pamiršk žvirblius.

"Aš negaliu jų pamiršti! - aimanavo jo sąmonės dalis. Ji buvo išgąsdinta, sukrėsta, svyravo ant beprotystės krašto. - Aš negaliu. NEGALIU!"

Bet jis sugebės. Jis *privalo.*

Žvirbliai laukia. Jis irgi palauks. Palauks, kol ateis reikiamas momentas. Tedas neabejojo, kad žinos, kada ta valanda išmuš. Jeigu negali padaryti to dėl savęs, padarys dėl Lizos ir dvynukų.

Įsivaizduok, kad tai romanas. Knyga, kurią rašai. Istorija be paukščių.

- Gerai, - sumurmėjo Tedas. - Gerai, aš pabandysiu.

Jis vėl ėmė važiuoti. Ir tyliai niūniuoti "Džoną Veslį Hardingą".

2

Tedas išjungė "Folksvageno" variklį - tas pergalingai pokštelėjo - ir lėtai išlipo iš mašinos. Jis įsitempė. Džordžas Starkas išėjo pro duris, laikydamas Vendę ir žengė į verandą pasitikdamas.

Starkas irgi įsitempė.

Liza, stovėjusi už Alano, pajuto besiveržiančią aimaną, tik ne iš gerklės, o iš kaktos. Dabar ji labai norėjo atitraukti akis nuo tų dviejų vyrų, bet neįstengė.

Stebėti juos buvo tas pat, kas žiūrėti į žmogų, atliekantį gimnastikos pratimus prieš veidrodį.

Iš pirmo žvilgsnio jie neturėjo nieko bendro - net jeigu nekreiptume dėmesio į įsismarkavusį Starko irimą. Tedas buvo liesas, juodbruvas, Starkas - plačiapetis blondinas, nepaisant įdegusios odos (kiek jos dar buvo likę). Bet jie vis tiek atrodė kaip du vandens lašai. Panašumas buvo absoliutus, nes akis neužkliuvo už jokio skirtumo. Jis buvo vidinis, nenusakomas iš išorės, bet toks neabejotinas, jog šokiravo: ta pati įtempta poza sukryžiuotomis kojomis, įremtų į šoną pirštų sudėjimas, nežymios raukšlelės apie akis.

Jie atsipalaidavo visiškai tuo pat metu.

- Sveikas, Tedai, - Starko balsas skambėjo droviai.

- Sveikas, Džordžai, - ramiai atsakė Tedas. - Kaip šeima?

- Viskas gerai. Atvažiavai dirbti? Tu pasiruošęs?
- Taip.
Už jų, Penktojo kelio pusėje, triokštelėjo šaka. Starkas sukluso.
- Kas ten?
- Sausa šaka, - nuramino Tedas. - Prieš ketverius metus čia praūžė uraganas, Džordžai. Sausuoliai dar dabar krinta. Juk žinai.
Starkas linktelėjo.
- Kaip gyveni, seni?
- Nesiskundžiu.
- Atrodai kiek sulysęs, - Džordžo akys tyrinėjo brolio veidą. Tedas jautė, kad jis bando pasiknaisioti ir po jo mintis.
- Pats irgi ne per geriausiai atrodai.
Starkas nusijuokė, bet juokas nebuvo nuoširdus.
- Įsivaizduoju.
- Tu juos paleisi? - paklausė Tedas. - Jeigu darysiu, ką tu nori, ar tikrai juos paleisi?
- Taip.
- Duok žodį.
- Gerai, - pasakė Starkas. - Duodu. Pietiečio garbės žodį, o jie pažadais nesisvaido, - pietietiškas akcentas, burleskiškas kvarksėjimas, visiškai išnyko iš jo balso. Žmogus kalbėjo kraupiai tiksliai ir aiškiai. Ryški ir nerealiai auksinė saulė apšvietė du vyrus, stovinčius vienas prieš kitą.
- Tvarka, - ištarė Tedas po ilgos pauzės ir pagalvojo: "Jis nežino. Tikrai nežino. Žvirbliai tebėra jam paslaptis. Ji - mano". - Imsimės darbo.

3

Dviems vyrams bestovint prie durų, Liza pajuto nuostabią progą šnibžtelti Alanui apie peilį po sofa... bet ja nepasinaudojo.
Ar tikrai?
Ji pasisuko į šerifą ir kaip tik tuo metu Tedas pašaukė:
- Liza?
Jo balsas buvo irzlus. Girdėjosi valdingos gaidelės, tokios retos jo balse. Atrodė, jog jis įtaria, ką rezga žmona... ir nenori, kad taip atsitiktų. Taip, žinoma, negalėjo būti. O gal Liza to nežinojo? Ji daugiau apskritai nieko nežinojo.
Pasižiūrėjo į Tedą ir pamatė, kad Starkas grąžina jam kūdikį. Tėvas smarkiai prisiglaudė mergytę. Vendė apkabino rankutėmis jo kaklą taip draugiškai, kaip neseniai glėbė Starką.
"Dabar! - suriko Lizos sąmonė. - Pasakyk jam! Pasakyk, kad bėgtų! Dabar, kai vaikai pas mus!"

Bet Starkas turėjo ginklą, ir nė vienam iš jų nebūtų pavykę pralenkti kulkos. Be to, ji gerai pažinojo Tedą; ji niekada nebūtų išdrįsusi pasakyti to garsiai, bet jai staiga pasivaideno, kad jos vyrui būtinai susipintų kojos.

Dabar Tedas buvo ranka pasiekiamas, ir jai net nepavyko apsimesti, jog nesupranta jo žvilgsnio.

“Palik tai, Liza, - sakė Tedo akys. - Tai mano reikalas”.

Jis apglėbė ją laisvąja ranka, ir visa šeima kurį laiką liko stovėti gremėzdiškai, bet karštai apsikabinusi.

- Liza, - ištarė Bomontas bučiuodamas šaltas jos lūpas. - Liza, atleisk, atleisk man už visa tai. Aš niekad nepagalvojau, kad viskas gali taip apsiversti. Aš nežinojau. Maniau, jog tai... nepavojinga. Juokai.

Ji prigludo prie vyro, pabučiavo šildydama savo lūpas.

- Viskas gerai, - tikino ir klausė Liza. - Viskas *bus* gerai, tiesa, Tedai?

- Taip, - atsakė jis atšlydamas, kad galėtų pamatyti jos akis. - Viskas bus gerai.

Jis pabučiavo žmoną dar kartą ir pažvelgė į šerifą.

- Sveiki, Alanai, - pasisveikino Bomontas ir šyptelėjo. - Nuomonė apie kai ką pasikeitė?

- Taip. Visiškai. Kalbėjausi su jūsų senu pažįstamu šiandien, - jis pažiūrėjo į Starką. - Ir tavo.

Pakilo tai, kas buvo likę iš Džordžo antakių.

- Nemanau, kad mes su Tedu turėtume bendrų draugų, šerife.

- O ne, jus sieja ypač glaudūs ryšiai su tuo senuku, - atkirto Pengbornas. - Tiesą sakant, kartą jis tave nužudė.

- Apie ką kalbat? - irzliai paklausė Tedas.

- Kalbėjausi su daktaru Pritčardu. Jis abu jus labai gerai pamena. Mat ten buvo baisiai neįprasta operacija. Tai, ką daktaras pašalino iš jūsų galvos, buvo jis, - šerifas mostelėjo Starko pusėn.

- Ką čia paistote? - paklausė Liza, ir jos balsas užsikirto ties paskutiniu žodžiu.

Ir Alanas papasakojo, ką buvo sužinojęs iš senuko neurologo... nutylėjo tik pabaigą apie žvirblių ataką į ligoninę. Nutylėjo todėl, kad Tedas nepasakė nė pusės žodžio apie žvirblius... o jis turėjo pravažiuoti pro Viljamsų vasarnamį. Todėl piršosi dvi išvados: arba žvirbliai išsiskirstė iki Tedo pasirodymo, arba Tedas slepia tai nuo Starko.

Alanas įdėmiai patyrinėjo Tedo veidą. *Kažkas čia yra. Kažkokia idėja. Duok Dieve, kad būtų gera.*

Šerifui baigus, Liza atrodė pritrenkta. Tedas linksėjo galva. Starkas - iš kurio Alanas tikrai tikėjosi stipresnės reakcijos - neatrodė naujienos

kaip nors paveiktas. Sutręšusiame veide Pengbornas įžvelgė tik linksmumą.

- Tai daug ką paaiškina, - ištarė Tedas. - Ačiū, Alanai.

- Tai nė velnio nieko nepaaiškina! - suriko Liza taip garsiai, kad dvynukai ėmė šniurkšėti.

Tedas atsigręžė į Džordžą Starką.

- Tu esi vaiduoklis, - pasakė jis. - Kraupios rūšies vaiduoklis. Mes visi stovime ir žiūrime į vaiduoklį. Argi ne juokinga? Tai netgi ne fizinis fenomenas - *epinis!*

- Tai nieko nereiškia, - ramiai pratarė Starkas. - Papasakok jiems Viljamo Barou istoriją, Tedai. Aš gerai ją prisimenu. Aš buvau viduje, žinoma... bet įdėmiai klausiausi.

Liza ir Alanas klausiamai sužiuro į Tedą.

- Apie ką jis? - paklausė Liza.

- Tuoj paaiškinsiu, - atsakė Tedas. Jonas ir Ona - viena galva.

Starkas užvertė galvą ir nusikvatojo. Dvynukai nustojo aikštytis ir nusijuokė kartu.

- Geraaai, seni! Oi gerai!

- Aš buvau - o gal turėčiau sakyti “mes buvome” - vienoje komandoje su Barou per klausimų-atsakymų vakarėlį 1981 metais Niujorke. Kažkoks vaikas paklausė Viljamo, ar jis tiki pomirtiniu gyvenimu. Barou atsakė, kad tiki - jis manąs, jog mes visi taip gyvename.

- Čia tai nuovokus žmogus, - šypsojosi Starkas. Nebūtų pataikęs į šūdą, bet gudrus. Dabar - matote? Matote, kiek mažai tai reiškia?

“Bet vis dėlto reiškia, - pagalvojo Alanas, atsargiai studijuodamas Tedą. - Daug reiškia. Tedo akys tą sako... ir žvirbliai, apie kuriuos tu nežinai.

Tedo žinojimas dar pavojingesnis, negu jis gali įsivaizduoti, pagalvojo Alanas. Bet tai viena, kas jiems liko. Jis nusprendė, jog pasielgė teisingai, nutylėdamas dalį Pritčardo istorijos... bet jausmas, kad jis bando žongliruoti degančiais deglais ant bedugnės krašto buvo kaip niekad aiškus.

- Užteks pliaukšti, Tedai, - nukirto Starkas.

Tas linktelėjo.

- Taip. Užteks, - jis pasižiūrėjo į Lizą ir Alaną. - Nenorėčiau, kad jums šautų į galvą kas nors... na... neprotingo. Aš padarysiu, ko jis nori.

- Tedai! Ne! Tu negali!

- Ššš, - jis uždėjo pirštą jai ant lūpų. - Galiu ir padarysiu. Jokių triukų, jokių specialių efektų. Žodžiai ir popierius jį sukūrė, žodžiai ir popierius - vienintelis būdas jo atsikratyti, - jis atsigręžė į Starką. - Manai, *jis* pats įsitikinęs, kad tai suveiks? Ne. Jis tik tikisi.

- Tas tiesa, - sutiko Džordžas. - Viltis - žmogaus variklis, - jis nusijuokė. Tai buvo klaikus beprotiškas juokas, ir Alanas suvokė, jog Starkas irgi žongliruoja liepsnojančiais deglais ant uolos krašto.

Akies kraštelis pagavo kažkokį judesį. Šerifas pasuko galvą ir pamatė žvirblį, tupintį ant stogo atbrailos virš vakarinės svetainės sienos iš stiklo. Prie jo prisijungė antras, trečias. Alanas sugavo Tedo žvilgsnį. Rašytojo akys irgi pajudėjo. Jis pastebėjo. Tikriausiai. Tada jis buvo teisus. Tedas žino... bet nenori, kad sužinotų Starkas.

- Mes truputį parašinėsim ir atsisveikinsim, - pasakė Tedas. Jo akys smigo į pūvantį dvynio veidą. - Mes juk dėl to susitikom, ar ne, Džordžai?

- Tu teisus, bičiuli.

- O dabar tu man pasakyk, - kreipėsi Tedas į žmoną. - Slepi kažką? Sugalvojai ką nors? Kokį planą?

Moteris liūdnai žiūrėjo į vyro akis, nepastebėdama tarp jų susikibusių rankutėmis Viljamo ir Vendės, kurie džiugiai apžiūrinėjo vienas kitą kaip po daugelio metų susitikę giminės.

"Juk tu neketini to daryti, Tedai? - klausė jos akys. - Tai apgaulė? Bandymas jį nuraminti, užliūliuoti įtarimą?"

"Ne, - sakė Tedo žvilgsnis. - Elkis kaip sakau. Tai viskas, ko aš noriu".

Bet ten buvo dar kažkas? Kažkas paslėpta taip giliai, kad tik ji viena galbūt gali įžiūrėti?

Aš juo pasirūpinsiu, brangute. Žinau kaip. Aš galiu.

O Tedai, kad būtų tavo tiesa!

- Po sofa yra peilis, - lėtai ištarė ji, nenuleisdama nuo Tedo akių. - Aš nunešiau jį iš virtuvės, kol Alanas su... su juo... skambino telefonu koridoriuje.

- Liza, *Viešpatie!* - kone išrėkė šerifas, net dvynukai krūptelėjo. Jis, žinoma, nebuvo toks nuliūdęs, kaip bandė suvaidinti. Šerifas pradėjo suvokti, jog jeigu jiems išvis pavyks išsikapstyti gyviems, tai tik Tedo dėka. Jis sukūrė Starką, jis ir turi jį pašalinti.

Liza atsisuko į Starką ir pamatė šlykščią šypseną, sulipdytą iš to, kas dar liko pabaisos veide.

- Aš žinau, ką turiu daryti, - pasakė Tedas. - Pasikliaukit manimi, Alanai. Liza, paimk peilį ir išmesk pro langą.

"Man irgi tenka vaidmuo šitoje dramoje, - pagalvojo šerifas. - Nežymus vaidmuo, bet kaip sakydavo vyrukas iš mokyklos dramos būrelio, nėra mažų vaidmenų, tik maži aktoriai". O garsiai pratarė:

- Jūs ką, manot, kad jis mus taip ims ir paleis. Išnyks iš akių, vilkdamas tokią uodegą? Žmogau, tu išprotėjai!

- Žinoma, išprotėjau, - atšovė Tedas ir nusijuokė. Nusijuokė lygiai kaip Starkas arba žmogus, šokantis ant užmaršties ribos. - Jis atsirado, išėjo iš manęs, ar ne? Lyg koks menkas demonas iš trečiarūšio Dzeuso antakio. Bet aš žinau, kaip turi būti, - Bomontas pasisuko į Alaną ir pirmąkart po atvažiavimo liūdnai pasižiūrėjo. - *Aš žinau, kaip viskas turi būti,* - pakartojo iš lėto, pabrėžtinai. - Eik, Liza.

Alanas kažką nepatenkintai suprunkštė ir atsuko nugarą, tarsi daugiau nenorėtų su Tedu turėti jokių reikalų.

Kaip sapnuodama Liza perėjo kambarį, atsiklaupė ir sužvejojo peilį po sofa.

- Būk atsargi su tuo daikčiuku, - perspėjo Starkas. Jo balsas atrodė pavargęs ir surimtėjęs. - Tavo vaikai, jei galėtų kalbėti, pasakytų tą patį.

Ji pasuko galvą, nubraukė sruogą nuo veido ir pamatė įremtą į Tedą su Viljamu ant rankų revolverio vamzdį.

- Aš *esu* atsargi, - atsakė Liza trūkčiojančiu nuo ašarų balsu. Ji atstūmė stiklinės sienos duris ir įžengė į verandą. Ant atbrailos tupėjo koks tuzinas žvirblių. Dar tiek tūpė naujų. Jie prasiskyrė, bet neskrido.

Alanas pastebėjo jos sutrikimą, paskui peilis išslydo iš pirštų ir įsmigo į medines grindis. Šerifas žvilgtelėjo į Tedą ir pamatė, kaip įdėmiai jis seka žmonos judesius. Galiausiai grįžtelėjo į Starką.

Tas irgi atidžiai sekė Lizą, bet veide nebuvo nei nuostabos, nei įtarumo, ir staiga Alano sąmonę pervėrė išganinga mintis: "Jis jų nemato! Jis neprisimena, ką parašė ant sienų, ir nemato žvirblių dabar! Jis nieko apie juos nežino!"

Staiga Pengbornas pajuto į save įsmeigtą šaltą Džordžo žvilgsnį.

- Ko taip spoksai į mane? - paklausė Starkas.

- Noriu įsitikinti, kad tikrai prisiminsiu, kas yra šlykštumas, - atsakė Alanas. - Gal kada norėsiu papasakoti savo anūkams.

- Jeigu neprilaikysi savo srėbtuvės, gali netekti tuo pasirūpinti, - atrėžė Starkas. - Rimtai. Žaidi su ugnimi, šerife. Tai neprotinga.

Liza nuspyrė peilį. Kai tas nukrito į krūmus už dvidešimt penkių pėdų, moteris neišlaikiusi pravirko.

4

- Lipkim visi į viršų, - pasiūlė Starkas. - Į Tedo kabinetą. Kiek pamenu, tau prireiks mašinėlės, ar ne, seni?

- Tik ne dabar, - atsakė Tedas. - Juk puikiai žinai.

Šypsena palietė supuvusias Starko lūpas.

- Tikrai?

Tedas bakstelėjo į išrikiuotus kišenėje pieštukus.

- Kai man prireikia Aleksio Mešino ir Džeko Renglio, aš naudojuosi šitais.

Starkas neslėpė pasitenkinimo.

- Taip, tu teisus. O aš maniau, kad užsimanysi ko nors kito.

- Nieko kito, Džordžai.

- Aš atsivežiau savo, - pasakė tas. - Net tris dėžutes. Šerife, būk gerutis, sulakstyk jų į mano mašiną. Jie priekyje. O mes prižiūrėsim mažylius, - Starkas pasižiūrėjo į Tedą, kraupiai užsikvatojo ir papurtė galvą. - Na ir bjaurybė gi tu!

- Tas tiesa, Džordžai, - tarė Tedas. Šyptelėjo. Aš - bjaurybė. Tu irgi. Ir senų bjaurybių neišmokysi naujų triukų.

- Tu džiaugiesi prie to grįžęs, seni? Nesvarbu, ką sakytum, širdies gilumoje tu veržiesi rašyti. Matau iš akių. Tu pats to *nori.*

- Taip, - paprastai pasakė Tedas, ir Alanas neabejojo, kad tai buvo tiesa.

- Aleksis Mešinas, - ištarė Starkas. Jo pageltusios akys blizgėjo.

- Taip, - pakartojo Tedas. Jo akys irgi ėmė blizgėti. - "Paskersk jį, kol aš stoviu čia ir žiūriu".

- Tu prisimeni! - sušuko Starkas ir pratrūko juoku. - "Noriu pamatyti kraujo čiurkšlę. Neversk manęs kartoti antrąsyk".

Dabar jie juokėsi abudu.

Liza žiūrėjo tai į vyrą, tai į Starką, ir veidas pamažu balo, nes vyrai nebesiskyrė niekuo.

Bedugnės kraštas pasirodė kaip niekad arti.

5

Alanas nuėjo atnešti pieštukų. Mašinoje jis užtruko vos sekundę, bet džiaugėsi iš ten išlindęs. Joje tvyrojo sunkus ir slegiantis kvapas, ir Pengbornas pasijuto apsvaigęs. Starko "Toronadas" priminė apleistą palėpę, kurioje kažkas paliejo chloroformą.

"Jeigu tai sapnų kvapas, - pagalvojo jis, - aš daugiau nenoriu sapnuoti".

Paskui stabtelėjo valandėlę prie juodo automobilio su pieštukais rankose ir apsidairė.

Pasirodė žvirbliai.

Keliukas dingo po jų kūneliais. O jie vis tūpė. Miškas nuo jų kirbėjo. Paukščiai lėkė ir tupėjo vaiduokliškai tylūs - tikra plunksnuota mįslė.

"Jie sulėkė tavęs, Džordžai", - pagalvojo Alanas ir patraukė namo link. Bet sustojo pusiaukelėje, nudiegtas netikėtos minties.

O jeigu jie atskrido mūsų?

Atsigręžęs jis ilgai tyrinėjo paukščius, bet jie paslapties neišdavė. Tada nuėjo į namą.

6

- Į viršų, - pasakė Starkas. - Tu pirmas, šerife. Eik iki svečių miegamojo tualeto. Ten rasi spintelę su paveiksliukais, visokiais suvenyrais ir kitais niekučiais. Pastumk sieną iš kairės - ji pasisuks į vidų. Ten yra Tedo kabinetas.

Alanas pasižiūrėjo į Bomontą, tas linktelėjo.

- Tau velniškai gerai viskas čia pažįstama, - pastebėjo šerifas, - nors niekad nesi čia buvęs.

- O kaipgi, - niūriai atšovė Starkas. - Aš dažnai čia lankiausi sapnuose.

7

Po poros minučių jie visi susirinko prie įmantrių Tedo studijos durų. Stiklinė spinta pasisuko į vidų, palikdama du įėjimus, perskirtus per spintos plotį. Kambarėlis neturėjo langų. Duokit man kabinetą su langu, kadaise pasakė Tedas žmonai, ir aš parašysiu porą žodžių, o paskui ištisas valandas spoksosiu į ežerą.

Stalinė lempa su lanksčiu kaip žąsies kaklas stovu ir stipria halogenine lempute metė ryškų šviesos ratą ant rašomojo stalo. Prie jo stovėjo kontoros krėslas ir sulankstoma turistinė kėdutė. Ant jo - du tušti sąsiuviniai vienas šalia kito. O ten laukė pora nudrožtų “Berol Black Beauty” pieštukų. IBM rašomoji mašinėlė, kuria retkarčiais spausdino vasarodamas Tedas, buvo perkelta į kampą.

Tedas pats ištraukė sulankstomą kėdutę iš koridoriaus spintos, ir net kabinetas perėmė tą dališkumą, kuriuo negalėjo atsistebėti ir kurio taip nekentė Liza. Tai buvo antra veidrodinio atspindžio, kurį Liza stebėjo atvykus Tedui, versija. Dvi kėdės stovėjo ten, kur buvo vieta vienai, dvi darbo vietos, viena greta kitos ten, kur visad buvo viena. Tai, ką Liza siejo su Tedo

(geresne)

savastimi, buvo nutrenkta į šoną. Ir kai jie susėdo (Starkas Tedo krėsle, o jis pats - ant kėdutės) disorientacija buvo stulbinanti. Ji pasijuto lyg susirgusi jūros liga.

Abu vyrai turėjo po vaiką ant kelių.

- Kiek mes turime laiko, kol kam nors kils noras patikrinti šitą vietą? - paklausė Tedas stovinčio tarpduryje su Liza šerifo. - Tik sąžiningai ir kiek įmanoma tiksliau. Patikėkite, mums liko tik šitas šansas.

- Tedai, *pasižiūrėk* į jį! - pratrūko Liza. - Ar tu nematai, kas jam darosi? Ne knygą jis nori rašyti! Jis nori pavogti tavo *gyvybę!* Ar tu to nematai?

- Ššš, - nutildė ją Bomontas. - Aš žinau, ko Starkas nori. Žinojau tai nuo pat pradžių. Tai vienintelis būdas. Žinau, ką darau. Kiek, Alanai?

Šerifas neskubėdamas viską apsvarstė. Jis perspėjo Šeilą, kad važiuoja pasižvalgyti, paskui dar paskambino iš čia. Todėl praeis nemažai laiko, kai ji susirūpins. Viską gali pagreitinti pasimaišęs Norisas Ridžvikas.

- Kol mano žmona nesusidomės, kur aš, - atsakė jis. - Turbūt nelabai greitai. Enė ne pirmi metai policininko žmona. Ji priprato ilgai laukti ir nemiegoti naktimis, - šerifas negalėjo patikėti, kad taip atsakė. Viskas turėjo būti ne taip, viskas tiesiog prieštaravo scenarijui, kurį įsivaizdavo atliekąs.

Privertė Tedo žvilgsnis. Starkas, rodės, visai neklauso; jis paėmė svarelį, kuriuo buvo prispaustas kažkoks senas rankraštis stalo kampe, ir žaidė sveikąja ranka.

- Manau, kokias keturias valandas, - po to nenoriai pridūrė: - Gal ir visą naktį. Palikau budėti Endį Klaterbuką, o Klatas ne iš pačių įžvalgiausių vaikinų. Jei tik kas nors neužkurs pirties, - pavyzdžiui, Harisonas, nuo kurio pabėgai, arba koks pažįstamas iš Oksfordo policijos nuovados. Kad ir Henris Peitonas.

Tedas pasisuko į Starką.

- Užteks?

Starko akys, deimantai puvėsiuose, buvo nutolusiuos, apsiblaususios. Sutvarstyta ranka stumdė svarelį. Padėjęs žaisliuką į vietą, nusišypsojo Tedui.

- Kaip *tu* manai? Tu žinai tiek pat, kiek ir aš.

Tedas pamąstė: “Mes abu suprantame, ką tai reiškia, tik negalime išreikšti to žodžiais. Mes ne rašyti čia suėjome. Ne vien. Rašymas tėra ritualas. Mes kalbame apie savotiškos estafetės lazdelės perdavimą. Pasikeitimą galia. Arba, tiksliau pasakius, apie sandėrį: Lizos ir dvynukų gyvybes už... ką? Taigi, ką?”

Bet jis, žinoma, ir tai žinojo. Būtų buvę keista nežinoti, tiek ilgai paskutinėmis dienomis apie tai galvojus. Starkas norėjo - ne, reikalavo - tos akies. Tos trečios akies, paslėptos jo smegenyse, kuri galėjo stebėti tik Tedo vidų.

Jis pajuto pažįstamą niežėjimą po oda vėl ir nuginė jį šalin. *Negražu kuistis mano sąmonėje, Džordžai. Tu pasičiupai kulkosvaidį; man liko tik pulkelis mažų paukštelių. Tad baik.*

- Manau, turėtų užtekti, - pasakė Tedas. - Mes juk žinosim, kai tas atsitiks, ar ne?

- Taip.

- Kaip sūpynės: vienas galas aukštyn... kitas žemyn.

- Tedai, ką tu slepi? Ką nuo manęs slepi?

Staiga kambaryje stojo mirtina tyla, pasidarė per maža vietos įsisiūbavusioms emocijoms.

- Aš galiu tavęs to paties paklausti, - pagaliau atsakė Tedas.

- Ne, - lėtai ištarė Starkas. - Visos mano kortos ant stalo, Tedai. Pasakyk man, - jo šalta apipuvusi ranka suspaudė dvynio riešą triuškinančia plieno jėga. - Ką tu slepi?

Tedas prisivertė atsisukti ir pažiūrėti į Starko akis. Rangymasis po oda buvo nepakeliamas, centras kaip ir anksčiau buvo žaizda plaštakoje.

- Tu nori rašyti šitą knygą, ar ne? - paklausė jis.

Pirmą kartą Liza Starko veide pastebėjo paklusnumą - ne jame, bet po juo įvyko permaina. Pasirodė netikrumo šešėlis. Ir baimė? Galbūt. Gal ir ne. Bet jeigu ne, tai labai arti jos.

- Ne košės atvažiavau su tavim srėbti.

- Tada išmesk visus įtarimus, - patarė Tedas. Liza išgirdo atodūsį ir suprato, kad jis išsiveržė iš jos burnos.

Starkas metė į ją žvilgsnį, paskui vėl sužiuro į Tedą.

- Nebandyk manęs mulkinti, - tyliai perspėjo jis. - Geriau nebandyk, seni.

Tedas nusijuokė. Tai buvo šaltas ir įtemptas juokas... bet nuoširdus. Tai buvo siaubingiausia. Juokas buvo nuoširdus, ir Liza girdėjo Džordžą Starką jame lygiai taip, kaip matė Tedą Bomontą Starko akyse, kai tas žaidė su kūdikiais.

- Kodėl ne, Džordžai? Aš žinau, ką galiu prarasti. Tai irgi ant stalo. Nori rašyti ar kalbėtis?

Starkas ilgai tyrinėjo Tedo veidą negyvomis dygiomis akimis. Paskui pasakė:

- A, velniop. Pradedam.

Tedas šyptelėjo.

- Kodėl ne?

- Tu ir policininkas išeinate, - paliepė Starkas Lizai. - Čia vyrų reikalas. Mes pradedame.

- Aš pasiimsiu vaikus, - išgirdo Liza savo balsą. Starkas nusijuokė.

- Labai juokinga, Beta. Chi-chi. Vaikai - mūsų draudimas. Kaip lankstaus disko įrašų apsauga, ar ne, Tedai?

- Bet... - pradėjo misis Bomont.

- Nebijok, - nuramino ją Tedas. - Viskas bus gerai. Džordžas pažiūrės juos, kai aš rašysiu. Vaikai mėgsta jį. Nepastebėjai?

- *Žinoma,* pastebėjau, - iškošė moteris neapykantos kupinu balsu.

- Tik prisiminkit, kad jie pas mus, - dar sykį metė Starkas Alanui. - Neužmiršk, šerife. Palik išradimus kitam kartui. Jei bandysi iškrėsti kokį pokštą, atsirūgs visiems. Aišku?

- Aišku, - atsakė Pengbornas.

- Ir išeidamas uždaryk duris, - pridūrė Starkas, gręždamasis į Tedą. - Laikas.

- Teisybė, - sutiko tas ir paėmė į ranką pieštuką. Jis atsisuko į Lizą ir Alaną ir iš jo veido žvelgė Džordžo Starko akys. - Nagi, judinkitės.

8

Liza stabtelėjo vidury laiptų. Alanas vos neužvirto ant jos. Moters akys sustingo ant stiklinės svetainės sienos.

Už jos prasidėjo paukščių pasaulis. Veranda buvo palaidota po jais; ežero skardis juodavo nuo jų paskutiniuose saulės spinduliuose; dangus virš ežero buvo neperregimas nuo naujų žvirblių pulkų.

- O mano Dieve, - išsprūdo Lizai.

Alanas sugavo jos ranką.

- Tyliau, - perspėjo. - Nereikia, kad jis išgirstų.

- Bet ką...

Šerifas nuvedė ją laiptais, stipriai lyg neklusnų vaiką laikydamas už rankos. Kai jie pasiekė virtuvę, Pengbornas papasakojo, ką dar sakė daktaras Pritčardas šįryt, prieš tūkstantį metų.

- Ką tai reiškia? - sušnibždėjo ji. Išblyškęs jos veidas įgavo pilkšvą atspalvį. - Alanai, aš taip bijau.

Šerifas apkabino ją įsitikinęs, kad moteriai tai labai daug reiškia, nors jis ir pats buvo persigandęs.

- Aš nežinau, - atsakė Alanas, - bet, atrodo, todėl, kad Tedas arba Starkas juos sukvietė. Greičiau jau Tedas. Nes jis turėjo pastebėti juos čia važiuodamas, o neprasitarė nė žodeliu.

- Alanai, jis jau ne toks.

- Žinau.

- Dalis jo myli Starką. Myli savo... tamsiąją pusę.

- Žinau.

Jie nuėjo pasižiūrėti pro koridoriaus langą. Kiemas buvo prikimštas žvirblių; ir miškas, ir sandėliukas, kur ant viršutinės lentynos gulėjo 22-o kalibro revolveris. Jų masė užmaskavo Roulio "Folksvageną".

O prie Starko "Toronado" nebuvo nė vieno paukštelio. Aplink lyg kas būtų nubrėžęs draudžiamą ribą.

Į stiklą bumptelėjo žvirblis. Liza tyliai riktelėjo. Paukščiai neramiai suspurdėjo - it banga nusirito į kalvą - ir vėl tupėjo kaip užhipnotizuoti.

- Net jeigu žvirbliai Tedo, - pasakė misis Bomont, - jis gali nepanaudoti jų prieš Starką. Dalis jo pamišusi, Alanai. Ir *visada* buvo. Jis... myli ją.

Alanas tylėjo, bet šitai jis ir pats žinojo. Pajuto.

- Visa tai lyg košmariškas sapnas, - tęsė Liza. - Aš taip norėčiau pabusti. Kaip būtų gera pabusti ir pamatyti, kad viskas yra taip kaip anksčiau. Ne kaip prieš Klousoną; taip, kaip buvo prieš *Starką.*

Pengbornas linktelėjo.

Moteris pažiūrėjo į jį.

- Tai ką dabar darom?

- Lieka sunkiausia, - atsakė jis. - Laukti.

9

Vakaras, rodės, tęsėsi amžinai, saulė sukruvino vakariniame ežero krante banguojančius kalnus, kalnus, kurie tarsi pratęsė Niū Hampšyro kaminų rikiuotę.

Prie vasarnamio kompanijos prisijungė paskutiniai žvirblių pulkai. Alanas ir Liza jautė juos virš galvos, ant stogo, bet to neišdavė joks garsas. Paukščiai laukė.

Kaliniai be tikslo slampinėjo po kambarį, o galvos kaip radarai gaudė kiekvieną garsą iš Tedo kabineto. Baisiausia, jog ten buvo kapų tyla. Nesigirdėjo net mažylių krykštavimo. Liza tikėjosi, kad jie miega, bet ji niekaip negalėjo nutildyti vidinio balso, tvirtinančio, jog Starkas juos abu nužudė kartu su Tedu.

Tyliai.

Savo skustuvu.

Moteris bandė save įtikinti, kad tokiu atveju žvirbliai kažkaip reaguotų, ir tai šiek tiek padėjo. Paukščiai buvo galvą laužanti nežinomybė. Vienas Dievas žino, ką jie padarys... ir kada.

Prieblanda pamažu virto aklina tamsa, ir šerifas dusliai ištarė:

- Per ilgą jie pasikeis vietomis, tiesa? Tedas pradės irti... o Starkas - regeneruoti.

Šitie žodžiai taip sukrėtė Lizą, kad ji vos neišmetė kavos puodelio.

- Taip. Manau, kad taip.

Ežere pravirko lingė - vieniša skausminga rauda. Alanas mąstė apie tuos viršuje, du dvynių rinkinius, vienas iš jų kol kas ilsisi, o antras žūtbūtinai susikibo susiliejusioje į vieną vaizduotėje.

Lauke paukščiai laukė tamsos.

- Sūpynės įsisiūbavo, - pagalvojo Alanas. - Tedo pusė kyla, Starko - leidžiasi. Ten, viršuje, kur veda du keistų durų įėjimai, prasidėjo permaina".

“Viskas baigta, - toptelėjo Lizai. - Vienaip ar kitaip”.

Ta mintis tarsi buvo ženklas - ji išgirdo lyg ir vėjo, keisto vėjo, švilpimą. Tik ežeras liko lygus kaip lėkštė.

Moteris pakilo išplėtusi akis, rankos uždengė burną. Ji nenuleido žvilgsnio nuo stiklinės sienos. “Alanai”, - bandė ištarti Liza, tačiau liežuvis jos neklausė. Bet tai jau nebuvo svarbu.

Viršuje pasigirdo švilptelėjimas, lyg kas pūstų sulaužytą fleitą. Staiga pasigirdo Starko riksmas:

- Tedai! Ką tu darai! Ką darai? - paskui sekė duslus pokštelėjimas tarsi pistoleto su duslintuvu. Pravirko Vendė.

Lauke, nepermatomoje juodumoje sumojavo milijonai sparnelių, pasiruošusių kilti.

Dvidešimt šeštas skyrius
ŽVIRBLIAI SKRENDA

1

Kai Liza uždarė kambarėlio duris ir vyrai liko vienu du, Tedas atvertė savo sąsiuvinį ir valandėlę įsmeigė akis į tuščią lapą. Tada išsiėmė nudrožtą “Berol” pieštuką.

- Aš pradėsiu nuo torto, - pasakė jis Starkui.

- Taip, - sutiko tas. Ilgesingas nekantrumas užliejo jo veidą. - Gerai.

Tedas nuleido pieštuką ant popieriaus. Štai džiugiausias momentas - kaip tik prieš pirmą brūkštelėjimą. Tai buvo savotiška operacija, kurios pabaigoje pacientas neišvengiamai mirdavo, bet tu ir toliau ją darei. Turėjai daryti, nes tam esi sutvertas. Tik tam.

“Tik atsimink, - kartojo Bomontas mintyse. - Prisimink, ką darai”.

Bet dalis jo, ta, kuri beprotiškai troško rašyti “Plieninį Mešiną”, ėmė protestuoti.

Tedas palinko į priekį, ir žodžiai ėmė pildyti tuščią erdvę.

PLIENINIS MEŠINAS
Džordžas Starkas
I dalis. Vestuvės.

Aleksis Mešinas retai būdavo ekscentriškas, ir ekscentriškos mintys šitokioje situacijoje buvo neregėtas dalykas. Ir vis dėlto jam toptelėjo: “Iš visų pasaulio žmonių - kiek jų? penki milijardai?

- tik aš vienas stoviu judančiame vestuvių torte su "Heckler-Koch" automatiniu pistoletu rankose".

Dar niekad jis nestovėjo taip ankštai. Deguonį iškvėpdavo beveik iš karto, bet jokiais būdais jis nebandys giliai įkvėpti. "Trojos" torto glajus buvo tikras, bet po juo buvo tik plonas stingstančios medžiagos "Nartex" kiautas. Jeigu Mešinas giliai įkvėps, tikriausiai nuvirs jaunikio ir nuotakos statulėlės torto viršuje. Sutrūkinės glajus ir...

Tedas rašė kokias keturiasdešimt minučių vis labiau įsismagindamas, o sąmonę pamažu užpildė vestuvių vaizdai ir šurmulys, kurį nutrauks toks smūgis.

Pagaliau jis padėjo pieštuką į šoną. Nuo rašymo tas visai atbuko.

- Duok man cigaretę, - paprašė jis.

Starko antakiai pakilo.

- Taip, - patvirtino norą Tedas.

Ant stalo gulėjo "Pall Mall" pakelis. Džordžas iškratė vieną cigaretę, Tedas paėmė. Buvo keista jausti ją lūpose po tiek metų... atrodė kažkokia didelė. Bet Bomontas pasijuto geriau. Pasijuto kaip reikiant.

Starkas brūkštelėjo degtuką ir ištiesė Tedui, kuris giliai patraukė. Dūmai negailestingai, bet maloniai pripildė plaučius. Cigaretė svaigino, bet dabar jis nekreipė į tai dėmesio.

"Man reiktų išgerti, - pagalvojo Bomontas. - Ir jeigu iš viso šito išnešiu sveiką kailį, taip pirmiausia ir padarysiu".

- Maniau, jog metei, - pasakė Starkas.

Tedas linktelėjo.

- Aš irgi. Ką galiu pasakyti, Džordžai? Aš klydau. Jis antrąkart giliai užtraukė ir išleido dūmus per šnerves. Tada pastūmė savo sąsiuvinį Starkui. - Tavo eilė.

Starkas užsikniaubė ant sąsiuvinio ir perskaitė paskutinį Tedo rašytą paragrafą, nors to daryti visiškai nereikėjo. Jie abu žinojo, kaip toliau vystysis istorija.

Namo gilumoje, virtuvėje, buvo Džekas Renglis su Toniu Vestermanu, o Rolikas turėjo laukti viršuje. Visi trys buvo ginkluoti automatiniais pistoletais "Steyr", vieninteliu rimtu ginklu, gaminamu Amerikoje. Ir netgi jeigu kuris iš apsaugos laiku susigriebs, trijulė galės užtikrinti tokią ugnies audrą, kad jie nesunkiai atsitrauks. Tai viskas, ko prašau.

Starkas pats prisidegė cigaretę, paėmė vieną iš savųjų "Berol" pieštukų, atsivertė savo sąsiuvinį... ir sustingo.

- Aš bijau, seni, - prisipažino visiškai atvirai Tedui.

Bomontas pajuto užplūstančią simpatiją Starkui - nepaisant to, ką apie jį žinojo. “Bijai. Taip, žinoma, bijai, - mąstė jis. - Tik tie, kurie dar nieko nesupranta - vaikai - nebijo. Metai bėga, o žodžiai puslapiuose netampa tamsesni... tik bąla popierius. Bijai? Būtum per daug pamišęs, jeigu nebijotum”.

- Žinau, - pasakė jis. - Ir tu žinai, ką tai reiškia: vienintelis būdas padaryti yra daryti.

Starkas linktelėjo galvą ir palinko virš popieriaus lapo. Dukart pasitikrino paskutinius Tedo sakinius... ir ėmė rašyti.

Žodžiai klaikiai lėtai rikiavosi Tedo sąmonėje.

Mešinas... niekada... nesusimąstė...

Ilga pauzė, paskui protrūkis:

...ką reiškia sirgti astma, bet jeigu kas paklaustų šito...

Trumpesnė pauzė.

...jis prisimintų Skoreti.

Starkas perskaitė, ką parašęs, ir netikėdamas savo akimis atsigręžė į Tedą.

Tedas linktelėjo.

- Neblogai, Džordžai. - Jis palietė pirštais lūpų kamputį, kurį staiga ėmė mausti, ir rado ten atsivėrusią opą. Pažvelgęs į Starką pastebėjo, jog kaip tik toje vietoje jo opa išnyko.

Tai vyksta. Iš tikro vyksta.

- Tęsk, - paragino jis. - Spausk, ką gali.

Bet Starkas jau rašė toliau ir daug greičiau.

2

Džordžas rašė gerą pusvalandį. Pagaliau su pasitenkinimu atsikvėpė ir padėjo pieštuką.

- Gerai, - ištarė jis žemu, džiugiu balsu. - Geriau būti negali.

Tedas paėmė sąsiuvinį ir ėmė skaityti; skaitė kaip Starkas - viską. Tai, ko jis ieškojo, pasirodė trečiame iš devynių Džordžo prirašytų puslapių.

Mešinas išgirdo brazdėjimą ir suakmenėjo spausdamas rankose “Heckler ir žvirblius”, paskui suprato, kas ten vyksta. Svečiai -

kokie du šimtai - susirinko prie ilgų stalų po mėlynai ir geltonai dryžuota pastoge, kurios žvirbliai buvo pritvirtinti prie lentų, skirtų saugoti gazoną nuo smailų moterų aukštakulnių žvirblių. Svečiai stovėdami sumautais plojimais pasitinka įvežamą žvirblių tortą.

"Jis nesupranta, - pagalvojo Tedas. - Jis vis rašo apie žvirblius ir neturi nė mažiausio... sumauto... supratimo apie tai".

Virš galvos jis girdėjo netylantį spurdėjimą, o ir vaikai keletą kartų ten žvilgtelėjo prieš užmigdami, vadinasi, jam nesivaidena.

O Starkas negirdėjo.

Džordžui žvirbliai neegzistavo.

Tedas skaitė toliau. Tas žodis painiojosi vis dažniau, ir paskutinė frazė buvo ištisai apie žvirblius.

Mešinas vėliau suprato, kad žvirbliai skrenda ir kad vieninteliai jam ištikimi žmonės kaip žvirbliai buvo Džekas Renglis ir Lesteris Rolikas. Visi kiti, žvirbliai, su kuriais jis skraidė dešimt metų, dabar išsilakstė. Žvirbliai. Ir jie ėmė skraidyti dar prieš Mešinui sučirškus žvirbliu.

- Na? - paklausė Starkas, kai Tedas padėjo rankraštį. - Ką manai?

- Puiku, - įvertino Bomontas. - TU ir pats tai žinai, ar ne?

- Taip... bet norėjau išgirsti iš tavęs, seni.

- Rodos, tu ir atrodyti imi geriau.

Tai buvo tiesa. Kai Džordžas pasinėrė į niūrų ir žiaurų Aleksio Mešino pasaulį, jo kūnas ėmė taisytis.

Opos užsitraukinėjo. Sutrūkinėjusi, išpuvusi oda atgijo, jos kraštai vietomis visiškai sujungė gilius įtrūkimus. Antakiai, anksčiau ištižę puvėsių gabalai, vėl pasirodė. Pūlių srovelės, šlykščiai nugeltonavusios Starko marškinių apykaklę, uždžiūvo.

Tedas apčiuopė ranka atsivėrusią opą savo kairiajame smilkinyje ir atkišo pirštus priešais akis. Jie buvo šlapi. Jis apsičiupinėjo kaktą. Oda išsilygino. Nedidelis randelis, operacijos, darytos pirmaisiais jo tikro gyvenimo metais, atminimas, buvo dingęs.

Vienas sūpynių galas kyla, kitas turi kristi. Toks gamtos dėsnis, brangusis. Toks dėsnis.

Ar lauke jau tamsu? Turėtų būti, spėjo Tedas, arba bus netrukus. Jis žvilgtelėjo į savo laikrodį, bet iš to nebuvo jokios naudos. Tas sustojo be ketvirčio penkios. Laikas neturi reikšmės. Jis padarys tai greitai.

Starkas užgesino cigaretę peleninėje.

- Tęsim ar nori padaryti pertrauką?

- Rašyk *tu,* - pasiūlė Tedas. - Tau sekasi.

- Taip, - atsakė Džordžas. Jis nežiūrėjo į dvynį. Prieš akis stovėjo žodžiai, žodžiai, žodžiai. Džordžas pakedeno ranka ataugančius šviesius plaukus. - Aš irgi taip manau. Tiesą sakant, aš *žinau*, kad man sekasi.

Jis sėdo rašyti toliau. Trumpam atitraukė akis nuo lapo pasižiūrėti, ko pakilo nuo kėdutės Tedas, ir tęsė. Bomontas nuėjo prie pieštukų drožtuvo ir nusmailino vieną iki skustuvo aštrumo. Starkui nusigręžus, išsiėmė Roulio duotą švilpynę, suspaudė rankoje ir atsisėdo į vietą, žiūrėdamas į sąsiuvinį priešais.

Laikas atėjo. Jis žinojo taip aiškiai kaip savo veido bruožus. Liko tik klausimas: ar užteks šitam žingsniui drąsos?

Dalis jo tam priešinosi; dalis jo buvo įsitraukusi į naują knygą. Bet Tedas nustebo pajutęs, jog ta trauka daug silpnesnė negu Lizai ir Alanui uždarius duris, ir jis žinojo kodėl. Įvyko skilimas. Kažkoks nešvankus gimimas. Tai daugiau nebuvo jo knyga. Aleksis Mešinas grįžo pas tą, kuris buvo jo šeimininkas nuo pat pradžių.

Mėšlungiškai spausdamas delne švilpynę, Tedas pasilenkė prie savo sąsiuvinio.

“Aš kvieslys”, - parašė Bomontas.

Viršuje paukščiai liovėsi spurdėję.

“Aš esu tas, kuris žino”, - tęsė jis.

Visas pasaulis, rodės, nutilo ištempęs ausis.

“Aš šeimininkas”.

Jis stabtelėjo ir pažvelgė į savo miegančius mažylius.

“Dar tris žodžius, - pagalvojo jis. - Tik tris”.

Per visą gyvenimą jis nejautė tokio troškimo rašyti kaip dabar.

Jis norėjo rašyti istorijas... bet kur kas labiau už tas malonias vizijas, kartais dovanojamas trečiosios jo akies, jis norėjo laisvės.

Dar tris žodžius.

Jis pakėlė ranką ir įsikišo švilpynę į burną kaip cigarą.

Nežiūrėk, Džordžai. Nežiūrėk, neišeik iš pasaulio, kurį tu kuri. Ne dabar. O Viešpatie, neleisk jam grįžti į realų pasaulį.

Popieriaus lape Tedas didžiosiomis raidėmis užrašė: “PSICHOPOMPAI”. Apibraukė. Po apačia nupiešė strėlę ir po ja parašė: “ŽVIRBLIAI SKRENDA”.

Lauke ėmė pūsti vėjas - tik tai nebuvo vėjas; tai buvo milijonų plunksnų krebždėjimas. Jis girdėjosi ir Tedo galvoje. Staiga ten atsivėrė trečioji akis, atsivėrė kaip niekad plačiai, ir Bomontas išvydo Bergenfildą Niū Džersyje: tuščius namus ir gatves, skaistų pavasario dangų.

Aplinkui tupėjo žvirbliai, daugiau nei bet kada anksčiau. Pasaulis, kuriame jis užaugo, virto gigantišku paukštynu.

Bet tai buvo ne Bergenfildas.

Tai - Endsvilis.

Starkas liovėsi rašęs. Akys išsiplėtė, kai pajuto netikėtą, pavėluotą pavojų.

Tedas giliai įkvėpė ir sušvilpė. Iš Roulio de Lesepso gauto švilpuko pasigirdo keistas cypimas.

- Tedai? Ką tu darai! *Ką darai?*

Starkas puolė prie švilpynės. Dar nespėjus jos paliesti, pasigirdo duslus pokštelėjimas, ir vamzdelis sutrupėjo Tedo burnoje, perpjaudamas lūpas. Garsas pažadino dvynukus. Pravirko Vendė.

Lauke žvirblių šnarėjimas virto kaukimu.

Jie skrido.

3

Liza, išgirdusi verkiant dukrą, metėsi prie laiptų. Alanas apmirė užkerėtas vaizdo pro langą. Žemė, medžiai, ežeras, dangus - viskas išnyko. Viską uždengė tirštėjanti žvirblių uždanga, aplipusi stiklo sieną nuo krašto iki krašto, nuo viršaus iki apačios.

Kai pirmi kūneliai puolė sutvirtintą stiklą, šerifo paralyžių kaip ranka atėmė.

- *Liza!* - suriko jis. - *Liza, gulk!*

Bet ji nesiruošė paklusti; jos kūdikis verkia, ir tai viskas, apie ką ji galėjo galvoti.

Pengbornas puolė paskui moterį, panaudodamas visą savo greitį, kuris ir pačiam atrodė neįtikėtinas, ir parvertė žemėn kaip tik tą sekundę, kai neatlaikiusi tūkstančių žvirblių svorio sutrupėjo stiklinė siena. Paskui tuos tūkstančius sekė kiti. Akimirksniu jų prisipildė visa svetainė. Uodui snapo nebūtų kur įkišti.

Alanas pridengė savo kūnu Lizą ir nustūmė ją po sofa. Oras aidėjo nuo žvirblių čirškimo. Jie girdėjo dūžtant kitus langus, vieną po kito. Namas prigužėjo mažyčių savižudžių smogikų. Pasaulis virto rudai juodu judėjimu.

Šipuliais byrėjo dūmų detektoriai, kažkur nuaidėjo galingas sprogimas, kai driokstelėjo televizoriaus ekranas. Bildėjo nuo sienų krisdami paveikslai. Žvangėjo kentėdami žvirblių smūgius virš viryklės sukabinti puodai, džergždami krito ant grindų.

Bet visas triukšmas nenustelbė kūdikių klyksmo, ir Liza rėkė:

- *Paleisk! Mano vaikai! Leisk! AŠ TURIU PASIEKTI SAVO KŪDIKIUS!*

Ji išsirangė iš po jo ir akimirksniu buvo apipulta žvirblių. Tie pynėsi į plaukus ir pašėlusiai spurdėjo juose. Moteris įnirtingai gynėsi. Pengbornas sugriebė ją ir pakišo atgal po sofa. Per paukščiais užtemdytą kambarį jis įžiūrėjo juodą sparnuočių ordą, kylančią į Tedo kabinetą.

4

Starkas pasiekė Tedą, kai pirmieji žvirbliai puolė slaptas dureles. Už sienos Tedas girdėjo prislopintą dūžtančio stiklo ir krentančių niekučių garsą. Abu dvynukai jau klykė. Jų verksmas augo sulig pašėlusiu žvirblių čirškimu, abu garsai susiliejo į pragarišką harmoniją.

- *Sustabdyk tai!* - staugė Starkas. - *Sustabdyk, Tedai! Kokią velniavą tu čia pradėjai, tik sustabdyk!*

Jis čiupo revolverį, o Tedas įsmeigė užaštrintą pieštuką tiesiai į Starko gerklę.

Fontanu šovė kraujo čiurkšlė. Džordžas pasisuko į jį gargaliuodamas, graibydamas pieštuko. Tas šokinėjo aukštyn žemyn, kai Starkas bandė ryti seiles. Sugriebęs viena ranka, Starkas jį išplėšė.

- Ką tu darai? - sukriokė jis. - Kas tai? - Dabar jis išgirdo paukščius, nesuprato jų, bet girdėjo. Jo akys nukrypo į duris ir Tedas jose pirmą kartą pamatė tikrą siaubą.

- Rašau pabaigą, Džordžai, - tyliai ištarė Tedas, to neišgirdo nei Liza, nei Alanas apačioje. - Rašau pabaigą realybėje.

- Gerai, - pasakė Starkas. - Tada parašyk mums visiems.

Jis atsigręžė į dvynukus su kruvinu pieštuku vienoje rankoje ir 45-o kalibro revolveriu kitoje.

5

Gale sofos buvo užmestas sulankstytas užtiesalas. Šerifas ištiesė ranką jo paimti ir pajuto smingant tuziną adatų.

- Prakeikimas! - suriko jis ir vėl paslėpė ranką.

Liza dar vis bandė išlįsti iš po sofos. Pragariškas čirpimas, rodės, užpildė visatą, ir šerifas jau negirdėjo Viljamo su Vende, bet tik ne Liza. Ji rangėsi, sukiojosi ir spurdėjo. Alanas įsikibo į jos apykaklę ir išgirdo, kaip plyšta audinys.

- Palauk minutę! - šaukė Pengbornas jai, bet viskas buvo beviltiška. Su Ene būtų tas pat. Šerifas pakartojo bandymą, nekreipdamas dėmesio į skausmą, ir nutraukė uždangalą. Krisdamas nuo sofos tas išsitiesė. Iš miegamojo pasigirdo perkūniškas trenksmas - virto kažkuris baldas -

komoda, matyt. Alanas savo išsekusiu, paklaikusiu protu bandė įsivaizduoti, kiek paukščių reikėjo jam nuversti, bet neįstengė.

"Kiek žvirblių gali įsirėžti į elektros lemputę? - nesveikai klausinėjo pats savęs. - Trys išlaiko lemputę, trys milijardai apverčia namą!" - jį apėmė pamišėlio juokas, ir tada kaip bomba sprogo didžiulis sietynas svetainės vidury. Liza suklykė ir susigūžė, kaip tik tą momentą šerifui pavyko užmesti užtiesalą jai ant galvos. Paskui po juo palindo ir jis pats. Net ir ten žmonės nebuvo vieni - kompaniją papildė koks tuzinas žvirblių. Pengbornas jautė sparnelių plakimą prie savo skruosto, iškentė kirtį į kairį smilkinį ir apsivertė po savo skydu. Žvirblis nulėkė nuo peties ir išnėrė iš po uždangalo ant grindų.

Alanas prisitraukė Lizą prie savęs ir suriko į ausį:

- Bandysim eiti! Judinkis, Liza! Po paklode! Jei mėginsi bėgti, partrenksiu ant žemės! Linktelk galva, jeigu supratai!

Moteris jį atstūmė. Uždangalas įsitempė. Žvirbliai iškart apipuolė, pasisupo lyg ant tramplino, paskui vėl išsilakstė. Alanas dar kartą sugriebė Lizą ir papurtė už pečių. Smarkiai papurtė.

- *Duok ženklą, kad supratai, velniai rautų!*

Jos plaukai pakuteno skruostą, kai moteris linktelėjo. Jie išsliaužė iš po sofos. Alanas stipriai laikė ją už pečių, baimindamasis šuolio. Ir pamažu judėjo knibždančiu žvirbliais kambariu, per paukščių, varančių iš proto savo cypimu, debesis. Jie atrodė kaip linksmas gyvuliukas kaimo mugėje - šokantis asiliukas su Jonu priekyje ir Ona užpakalyje.

Bomontų svetainė buvo erdvi, aukštomis arkinėmis lubomis. Jie traukėsi per dusinantį, slogų tvaikulį.

Baldai braškėjo. Paukščiai plakėsi į sienas, lubas. Visas pasaulis atsimiežė žvirblių smarve ir keistu kalenimu.

Pagaliau šerifas su Liza pasiekė laiptus ir lėtai ėmė ropštis į viršų, prisidengdami plunksnomis ir išmatomis nuklotu uždangalu. Iš ten nuaidėjo pistoleto šūvis.

Dabar Alanas vėl išgirdo dvynukus. Jie rėkė.

6

Tedas užčiuopė svarelį tą akimirką, kai Starkas nukreipė vamzdį į Viljamą. Tai buvo tamsiai pilko skalūno gabalas, lygus iš vienos pusės. Jis vožė juo per Starko riešą tą sekundės dalį, kai nuaidėjo šūvis, sutrupindamas kaulą ir nukreipdamas vamzdį žemyn. Šūvis mažame kambarėlyje buvo kurtinantis. Kulka įsirėžė į grindis per colį nuo kairės Viljamo kojytės, skiedros nusėjo melsvą berniuko pižamą. Dvynukai ėmė klykti, ir susikibdamas su Starku Tedas pamatė, kaip jie apsikabino rankutėmis, instinktyviai gindami vienas kitą.

"Jonukas ir Gretutė", - pamanė jis. Starkas smeigė pieštuką jam į petį.

Tedas suriko ir atstūmė Džordžą. Tas užkliuvo už pastatytos kampe rašomosios mašinėlės ir krito aukštielninkas prie sienos. Jis bandė perimti revolverį dešine ranka... ir išmetė jį.

Dabar garsas už durų virto griaustiniu. Durys ėmė iš lėto suktis... Įsmuko žvirblis sulaužytu sparnu ir šleptelėjo ant grindų.

Starkas užčiuopė ranka užpakalinę kišenę ir išsitraukė skustuvą. Dantimis atlenkė jį. Virš plieno pamėkliškai sublizgo jo akys.

- Nori išbandyti, seni? - paklausė jis, ir Tedas pamatė, kaip vėl pradeda irti jo veidas, byra staiga it verčiamos kelio plytos. - Nori? Gerai. Še.

7

Pusiaukelėje Liza ir Alanas buvo sustabdyti. Jie pateko į čirškiančią žvirblių sieną ir neįstengė jos pramušti. Oras virpėjo ir zvimbė nuo sparnų. Liza klykė iš siaubo ir įsiūčio.

Paukščiai nekreipė į žmones dėmesio, nepuolė, tik užstojo kelią. Visi pasaulio žvirbliai, rodės, sugužėjo į antrą Bomontų vasarnamio aukštą.

- *Gulk!* - rėkė šerifas Lizai. - *Gal prašliaušime po apačia!*

Jie atsiklaupė ant kelių. Iš pradžių stumtis į priekį sekėsi, nors malonu nebuvo; jie pasijuto ropoją traškančiu ir kraujais plūstančiu bent aštuoniolikos colių storio žvirblių kilimu. Bet netrukus abu vėl atsimušė į tą gyvą sieną. Po uždangalu šerifas matė žodžiais nenusakomą gyvų ir sutraiškytų paukščių masę. Ant lavonų gulė sluoksniai dar gyvų, bet jau pasmerktų mirčiai žvirblių. Aukščiau, kokios trys pėdos nuo laiptų, paukšteliai lėkė į savotišką savižudžių zoną, blaškėsi ir krito, kai kurie kilo ir vėl puolė, likusieji papildė savo brolių lūžusiais sparneliais ir kojomis mases. Žvirbliai, prisiminė Alanas, negali pleventi ore.

Kažkur viršuje, už šito groteskiško gyvo barjero, suriko vyras.

Liza įsmeigė į šerifą akis, prisitraukė arčiau ir suriko:

- *Ką mums daryti? Ką daryti, Alanai?*

Pengbornas nieko neatsakė. Nebuvo ko atsakyti. Nes jie nieko *negalėjo* padaryti.

8

Starkas artinosi su skustuvu dešinėje rankoje. Tedas traukėsi atatupstas į lėtai judančias studijos duris ir nepaleido iš akių skustuvo ašmenų. Jis pačiupo antrą pieštuką nuo stalo.

- Tai vargu ar tau padės, seni, - pastebėjo Starkas. - Tik ne dabar, - tada jo žvilgsnis nukrypo į duris. Jos atsivėrė ir ūžtelėjo žvirblių upė... tiesiai į Džordžą Starką.

Jo veidas virto siaubo ir nežinomybės kauke.

- *Ne!* - suriko žudikas ir puolė mosuoti Aleksio Mešino skustuvu. - *Ne! Aš negrįšiu! Jūs manęs nepriversit!*

Skustuvas padalijo vieną žvirblį perpus; jis taip ir nukrito - dvi virpančios puselės. Starkas gynėsi į kairę ir į dešinę.

Ir tada Tedas staiga suprato

(Aš negrįšiu)

kas čia vyksta.

Psichopompai sulėkė parsivesti Džordžo Starko. Parsivesti atgal į Endsvilį, atgal į mirusiųjų karalystę.

Tedas nusviedė pieštuką ir puolė prie vaikų. Orą užpildė plunksnos ir snapai. Durys atsidarė iki galo, ir upė tapo potvyniu.

Žvirbliai tūpė ant plačių Starko pečių, rankų, galvos. Dešimtys, paskui šimtai paukščių atakavo krūtinę. Jis skėtariojosi plunksnų debesyje, nelikdamas skolingas.

Žvirbliai uždengė skustuvo ašmenis; pragaištingas sidabro blizgesys paskendo plunksnose.

Tedas pasižiūrėjo į savo mažylius. Jie nustojo verkti ir žiūrėjo į verdantį, sunkų nuo kūnų orą su vienodomis nuostabos ir pasitenkinimo išraiškomis. Jų rankutės buvo iškeltos į viršų, tarsi tikrintų, ar nelyja. Miniatiūriniai pirštukai išskėsti. Ant jų tupėjo žvirbliai... bet nekapojo.

Užtat jie kapojo Starką.

Jo veidas buvo kaip rėtis, pro kurį pasipylė kraujas. Viena jo žydra akis ištekėjo. Žvirblis, nutūpęs ant marškinių apykaklės, kirto kelis kartus į pieštuko žaizdą Starko kakle - "cak, cak, cak" - kaip kulkosvaidžio pliūpsnis, ir Starko ranka suknežino kūnelį lyg gyvą origamį*.

Tedas uždengė kūnu dvynukus, ir paukščiai sutūpė ant jo. Nekirto, tiesiog tupėjo.

Ir stebėjo.

Starkas išnyko. Jis virto gyva, besiranganči žvirblių skulptūra. Kraujas lašėjo per sparnus ir plunksnas. Kažkur apačioje Tedas išgirdo traškesį ir lūžimą - medis neatlaikė žvirblių svorio.

"Jie prasimušė į virtuvę", - pagalvojo jis. Mintyse šmėkštelėjo dujotiekio vamzdžiai, bet akimirksniu išdilo kaip nereikšmingi.

Dabar pasigirdo plėšiamos nuo Starko kaulų gyvos mėsos čiuksėjimas.

---

* Origamis - lankstinys iš popieriaus.

- Jie atėjo tavęs, Džordžai, - šnibždėjo Tedas. - Sulėkė tavęs. Tepadeda tau Dievas.

9

Alanas vėl pajuto tuščią erdvę virš savęs ir apsižvalgė per užkloto rombelių formos skylutes. Paukščio tryda nutekėjo jo skruostu, ir jis nubraukė ją delnu. Laiptinė buvo pilna paukščių, bet ne tiek, kiek anksčiau. Tie, kurie liko gyvi, matyt, pasiekė tikslą.

- Einam, - pasakė jis Lizai ir vėl ėmė slinkti dygiu lavonų kilimu. Kai jie pasiekė antrą aukštą, pasigirdo Tedo šūksmas:

- *Tai pasiimkit jį! Pasiimkit! GABENKIT Į PRAGARĄ, KUR JAM VIETA!*

Paukščių šėlsmas virto uraganu.

10

Starkas pabandė atsikratyti savo budelių paskutinį kartą. Jam nebeliko kur eiti, nebuvo kur bėgti, bet jis vis tiek pabandė. Tokio jau buvo būdo.

Aplipę jį žvirbliai pajudėjo kartu; gigantiškos galingos rankos iš plunksnų, galvų ir sparnų pakilo ir trenkė per liemenį, vėl pakilo ir susikryžiavo ant krūtinės. Sužeisti ir užmušti paukščiai krito ant grindų, ir prieš Tedą iškilo paveikslas, kuris persekios jį visą likusį gyvenimą.

Žvirbliai lesė Džordžą Starką gyvą. Akių nebebuvo. Jų vietoje žiojėjo tamsios skylės. Iš nosies liko kruvinas iškilimas. Nuo pakaušio buvo švariai nusmaukta oda su plaukais - švietė balta kaukolė. Iš kaklo liko tik apykaklė. Bolavo šonkaulių eilės. Sparnuoti budeliai iškapojo jo pilvą. Pulkas žvirblių tupėjo ant jo kojų ir tampė tįstančias žemyn žarnas.

Bet jis pastebėjo dar kai ką. Žvirbliai bandė jį pakelti. Bandė... ir netrukus, kai Starko kūno liks dar mažiau, jie lengvai tą padarys.

- *Tai ir pasiimkit jį!* - suriko Tedas. - *Pasiimkit! GABENKIT Į PRAGARĄ, KUR JAM VIETA!*

Starko dejonės nutilo, kai jo kaklas dingo šimtuose negailestingų snapų. Žvirbliai palindo po jo rankomis ir vieną akimirką Starko kojos pakilo nuo kruvino kilimo.

Jis aršiai prispaudė jas atgal traiškydamas tuzinus, bet kiti tuzinai laukė savo eilės...

Medienos poškesys Tedui iš dešinės sustiprėjo. Jis pasižiūrėjo į tą pusę ir pamatė kaip sugertuką plyštant rytinę kabineto sieną. Vienu me-

tu prasikalė tūkstančiai geltonų snapelių, o kitą akimirką (pirmą kartą taip vikriai per savo gyvenimą) tėvas uždengė savo kūnu dvynukus, kad jų nesužeistų atplaišos.

Siena virto vidun, pakilo dulkių ir pjuvenų debesis. Tedas užsimerkė ir prispaudė mažylius prie savęs.

Daugiau jis nematė nieko.

11

Bet matė Alanas Pengbornas ir Liza.

Jie iškišo galvas iš po užtiesalo, kai žvirblių masė virš jų ir aplink juos išretėjo. Liza ėmė brautis per svečių miegamąjį atvirų kabineto durų link, Alanas sekė iš paskos.

Iš pradžių ten nieko nesimatė per juodai pilką kamuolį. Tada akys įžvelgė siaubingą figūrą. Tai buvo Starkas. Jis buvo aplipęs žvirbliais, sulestas, bet vis dar gyvas.

Paukščiai vis skrido. Jų šaižus čirškimas baigė išvesti šerifą iš proto. Ir tada jis pamatė, ką paukščiai daro.

- *Alanai!* - suklykė Liza. - *Jie kelia jį!*

Tai, kas buvo likę iš Džordžo Starko ir ką sunkiai galėjai palaikyti žmogiška būtybe, pakilo į orą ant tūkstančių sparnų. Pajudėjo per kabinetą, vos nenukrito, paskui dar kartą netvirtai pakilo. Tas pavidalas artėjo prie skylės rytinėje sienoje.

Nešikus papildė dar vienas būrys; tie, kurie liko gyvi svetainėje, puolė į pagalbą.

Paskui trūkčiojantį Starko skeletą nutįso šiurpus nupešiotos mėsos šleifas.

Kūnas išskrido pro skylę, o žvirbliai tuomet baigė rauti plaukus.

Alanas su Liza perbrido kraujo ir plunksnų klaną ir įpuolė kabinetan. Tedas iš lėto stojosi laikydamas po vaiką rankose. Motina pribėgo ir paėmė juos. Rankos ieškojo žaizdų.

- Nieko, - pasakė Tedas. - Atrodo, kad jiems nieko neatsitiko.

Alanas prisiartino prie iškapotos kabineto sienos. Tai, ką jis pamatė, buvo epizodas iš kokios nors kraupios pasakos. Paukščiai apniaukė dangų, o vienoje vietoje tamsa buvo dar tirštesnė tarsi išdeginta skylė realybės audinyje.

Ta skylė buvo tikslios kovojančio žmogaus formos.

Paukščiai kėlė ją aukščiau, vis aukščiau ir aukščiau. Ji pasiekė medžių viršūnes ir, rodės, stabtelėjo. Alanui pasivaideno, jog girdi nežmonišką riksmą to debesies centre. Tada žvirbliai vėl pajudėjo. Rodės, kad

matai atsukamą filmą: juodi būriai paukščių pasipylė iš išdaužtų namo langų, ėmė kilti iš kiemo, nuo medžių, stogo, Roulio “Folksvageno”.

Visi lėkė į juodulio pusę.

Žmogaus kūno kontūrai vėl pajudėjo... virš medžių... į dangaus tamsą... ir dingo iš akių.

Liza sėdėjo kamputyje su mažyliais ant kelių, sūpavo juos, mylavo, nors jie, matyt, jau visai neliūdėjo. Vaikai tyrinėjo iškankintą, užverktą motinos veidą. Vendė palietė jį tarsi ramindama. Viljamas ištiesė rankutę, ištraukė plunksnelę iš Lizos plaukų ir įdėmiai ją apžiūrėjo.

- Jo nebėra, - kimiai ištarė Tedas. Jis stovėjo greta šerifo, prie skylės sienoje.

- Taip, - pasakė Alanas. Ir ašaros pasipylė iš akių. Jis netgi nesuprato kodėl, tiesiog tai įvyko savaime.

Tedas bandė jį apkabinti, bet šerifas išsisuko. Po batais sutraškėjo negyvų žvirblių kauliukai.

- Ne, - pasakė jis. - Tuoj nusiraminsiu.

Tedas vėl pažvelgė pro skylę į tamsą. Iš ten išniro paukštukas ir nutūpė ant peties.

- Ačiū, - padėkojo Bomontas jam. - A...

Žvirblis staiga skaudžiai kirto po akim, nutekėjo kraujo srovelė.

Ir išlėkė pas savus.

- Kodėl? - paklausė Liza. Ji nustebusi žiūrėjo į vyrą. - Kodėl jis taip padarė?

Tedas neatsakė, nors atsakymą žinojo. Tą būtų žinojęs ir Roulis de Lesepsas. Tai, kas atsitiko, buvo ganėtinai mistiška... bet tai juk nebuvo pasaka. Matyt, paskutinį žvirblį pasiuntė kažkokia jėga, kuriai atrodė, kad verta Tedui priminti.

Būk atsargus, Tadeušai. Joks žmogus negali valdyti ateivių iš Anapus. Tai visada baigiasi labai greitai - ir tenka sumokėti.

“Kuo aš turėsiu sumokėti? - pagalvojo Tedas. Po to: - O sąskaita... kada ją reiks apmokėti?”

Bet tai klausimas vėlesniam laikui, ateičiai. Be to, galėjo būti ir dar kai kas - gal sąskaita jau apmokėta?

Gal jau užmokėjo savo kainą?

- Taip, - atsakė Tedas. - Jis negyvas, Liza. Trečias kartas nemeluoja. Džordžo Starko knyga užversta. Eime, vaikai, metas iš čia kraustytis.

Tą jie ir padarė.

Epilogas

Tądien Henris nepabučiavo Merės Lu, bet nepaliko be žodžio, nors galėjo. Jis matė ją, išlaukė, kol pyktis virs tuo taip gerai pažįstamu nepramušamu tylėjimu. Tas sielvartas buvo jos, jo negalėjai padalinti. Merė Lu visad šoko geriausiai viena.

Pagaliau jie nuėjo per lauką ir dar kartą aplankė teatrą, kuriame prieš trejus metus mirė Evelina. Atsisveikinimui to buvo maža, bet tai buvo geriausia, ką jie galėjo padaryti. Henris jautė, kad to užtenka.

Jis sustatė popierines Evelinos balerinas į aukštą žolę prie apgriuvusios verandos žinodamas, jog vėjas netrukus jas išnešios. Tada jie paskutinį kartą paliko šitą vietą. Negerai, bet taip turi būti. Toks gyvenimas. Jis ne iš tų žmonių, kurie tiki laiminga pabaiga. Ir tai šiek tiek ramino.

Tadeušas Bomontas
"Netikėti šokėjai"

Žmonių sapnai - tikri sapnai, o ne tos vizijos, kurios kartais pasirodo miegant - nutrūksta skirtingu laiku. Tedo Bomonto sapnas apie Džordžą Starką baigėsi ketvirtis po devynių vakaro, kai psichopompai nugabeno jo tamsiąją pusę į jai skirtą vietą. Baigėsi su juodu "Toronadu", tuo tarantulu, kuriuo kartu su Starku jie visada važiuodavo į šitą namą per košmarus.

Liza su dvynukais stovėjo ten, kur kirtosi Ežero alėja ir keliukas į jų vasarnamį. Tedas su šerifu liko prie juodo automobilio, papilkėjusio nuo paukščio išmatų.

Alanas nenorėjo matyti namo, bet nevaliojo atplėšti nuo jo akių. Iš jo liko griuvėsiai. Labiausiai nukentėjo rytinė pusė, ten, kur buvo darbo kambariukas. Bet ir kitur neliko sveikos vietos. Visur žiojėjo skylės. Verandos turėklai karojo ežero pusėje it medinės kopėčios. Aplinkui namą gulėjo krūvos negyvų paukščių. Jie įstrigo šiferio bangelėse, užkišo latakus. Pakilęs mėnuo pažėrė sidabro žuvyčių ant stiklo duženų. Nežemiška šviesa atsispindėjo užgesusiose žvirblių akutėse.

- Jūs neprieštaraujate tam? - paklausė Tedas.

Alanas papurtė galvą.

- Klausiu todėl, kad tampate naikinimo liudininku.

Šerifas kimiai nusijuokė.

- Ar kas nors patikės tokiu liudijimu?

- Tikriausiai ne, - paskui palaukęs pridūrė: - Žinot, buvo laikas, kai man atrodė, jog jums patinku. Daugiau to nejaučiu. Visiškai. Ir nesuprantu. Manote, kad aš už... visa tai atsakingas?

- Manęs tai nedomina, - atšovė šerifas. - Viskas baigta. Ir tai viskas, kas mane domina, misteri Bomontai. Tai vienintelis dalykas *pasaulyje,* kuris mane bent kiek domina.

Jis pamatė nuoskaudą pavargusiame ir iškankintame Tedo veide ir pasistengė sušvelninti savo žodžius.

- Klausyk, Tedai. To jau per daug. Vienu metu per daug. Aš ką tik nulydėjau akimis pulko žvirblių nešamą žmogų. Leisk man atsigauti, gerai?

Tedas linktelėjo.

- Aš suprantu.

"Ne, tu nesupranti, - atkirto mintyse Alanas. - Tu nesuvoki, kas esi, ir vargu ar kada suvoksi. Tavo žmona galbūt... nors aš abejoju, kad tarp jūsų po šito viskas bus kaip anksčiau, jeigu ji norės suprasti, ar išdrįs tave vėl mylėti. Galbūt tavo vaikai kurią dieną... tik ne tu, Tedai. Stovėti šalia tavęs - lygu stovėti prie urvo, iš kurio gali pasirodyti kokia praga-

riška būtybė. Monstro nebėra, bet vis tiek baisu likti prie jo irštvos. Nes ten gali tūnoti kitas. O gal ir ne, protas supranta, bet emocijos - jos nepaklūsta proto balsui, tiesa? O, vaikine. Net jeigu urvas amžiams ištuštėjo, lieka sapnai. Atsiminimai. O ten Homeras Gamašas, pavyzdžiui, mirtinai užtalžytas savo rankos protezu. Per tave, Tedai. Viskas per tave".

Tai buvo neteisinga, ir dalis Alano tą žinojo. Tedas neprašė būti dvynys; jis nesunaikino savo brolio motinos įsčiose piktavališkai (čia ne Kaino ir Abelio atvejis, sakė daktaras Pritčardas); jis nežinojo, koks monstras tyko, kai ėmė rašyti kaip Džordžas Starkas.

Bet jie vis tiek buvo dvyniai.

Jis negalėjo pamiršti sutartinio Starko ir Tedo juoko.

To keisto juoko ir akių žvilgsnio.

Šerifas labai nustebtų, jeigu ir Liza tą pamirštų.

Vėjo dvelksmas atnešė iki jų benzino kvapą nuo Starko automobilio.

- Sudeginkim, - trumpai pasiūlė šerifas. - Sudeginkim viską. Man nesvarbu, ką apie tą pagalvos. Vėjo beveik nėra, gaisrinės sulėks dar nespėjus ugniai išplisti. O jei užkabins keletą medžių - dar geriau.

- Aš tą padarysiu, - pasakė Tedas. - Eikit prie Lizos. Padėsit jai su dvy...

- Padarysim abu, - nesutiko Alanas. - Duokite savo kojines.

- Ką?

- Girdėjote - kojines, sakau.

Pengbornas atidarė "Toronado" dureles ir žvilgtelėjo į vidų. Taip, kaip ir tikėjosi, - rankinė pavara. Toks primityvas kaip Džordžas Starkas niekada nepakęs automatikos; ji skirta Tedams Bomontams.

Palikęs dureles atviras, šerifas atsistojo ant vienos kojos ir nusiėmė dešinį batą su kojine. Tedas padarė tą patį. Pengbornas užsimovė batą ant basos kojos ir pakartojo procedūrą su kita koja. Šerifas visiškai nenorėjo statyti basą koją ant paukščių lavonų.

Alanas surišo abi kojines. Paskui prailgino jas Tedo kojinėmis. Apėjęs automobilį iš užpakalio, atidarė benzino baką ir įmerkė į jį savo darbo dagtį. Tas netruko permirkti. Šerifas apsuko jį, šlapiąjį galą palikęs kaboti prie išpūsto mašinos sparno. Tada atsigręžė į paskui sekusį Tedą. Pasirausęs uniforminių marškinių kišenėse, surado popierinių degtukų knygutę. Tokius duoda kioskuose kartu su cigaretėmis. Jis nenutuokė, iš kur buvo gavęs šitą, su reklama ant viršelio.

Jame buvo įspaustas paukščio atvaizdas.

- Uždek kojines, kai mašina ims riedėti, - paliepė šerifas. - Ne anksčiau, supratai?

- Taip.

- Mašina rėšis į namą. Bakas užpakaly. Kai gaisrininkai atvažiuos, atrodys, jog tavo draugužis nesuvaldė automobilio, tas kliudė namą ir sprogo. Bent aš taip tikiuosi.

- Gerai.

Alanas apėjo mašiną.

- Kas ten vyksta? - nervingai pasiteiravo Liza. - Vaikai baigia sušalti.

- Dar minutę! - šūktelėjo jai Tedas.

Šerifas įlindo į nemaloniai dvokiantį "Toronado" saloną ir atlenkė rankinį stabdį.

- Palauk, kol ims riedėti, - perspėjo jis per petį.

- Gerai.

Pengbornas perjungė į neutralų bėgį.

Automobilis iškart pajudėjo.

Šerifas iššoko ir pirmą akimirką pagalvojo, kad Tedas nespėjo uždegti deglo galo... bet per automobilio užpakalį nubėgo liepsnos liežuvis.

"Toronadas" lėtai nuriedėjo keliuku, užšoko ant neaukšto asfalto pakilimo, įsirėmė į namo sieną ir sustojo. Alanas nesunkiai perskaitė ugnies apšviestą lipduką ant buferio: "AUKŠTOS KLASĖS KALĖS VAIKAS".

- Jau nebe, - sumurmėjo jis panosėje.

- Ką?

- Nieko. Grįžkim. Mašina tuoj sprogs.

Jiems atsitolinus keletą žingsnių, "Toronadas" virto ugnies kamuoliu. Liepsnos nubėgo rytine vasarnamio siena, paversdamos skylę kabineto sienoje išsivertusia juoda akiduobe.

- Eime, - pakvietė Alanas. - Einam prie mano patrulinės. Dabar, kai viskas padaryta, reikia pakelti aliarmą. Nėra reikalo, jog dėl to kiti kaimynai netektų savo namų.

Bet Tedas padelsė valandėlę, ir šerifas liko prie jo. Bomontų vasarnamis buvo iš sauso medžio ir plykstelėjo akimoju. Liepsnos įsiveržė į Tedo studiją, ir jiems bežiūrint gūsis čiupo vartyti pluoštą popieriaus lapų. Alanas nesunkiai įžiūrėjo, jog tai buvo pieštuku rašytas juodraštis. Liepsnos liežuviai gaudė popierių, tas raukšlėjosi, anglėjo ir kilo pametėtas į dangų kaip tamsūs paukščiai.

"Kad jau pakilo, mažiausias vėjelis išblaškys juos po visus žemės kraštus, - mąstė šerifas. - Ir gerai".

Nulenkęs galvą, jis ėmė kilti keliuku Lizos su mažyliais linkui.

Tedas Bomontas pakėlė rankas ir lėtai užsidengė veidą.

Taip ir liko stovėti.

1987-ųjų lapkričio 3-oji
1989-ųjų kovo 16-oji

Stephen King

TAMSIOJI PUSĖ

Romanas

Redaktorius J.Vabuolas
Dailininkas A.Šimakauskas

Formatas 84x108 1/32. Popierius ofsetinis. Garnitūra 10 p.
SL Nr. 2021. Ofsetinė spauda 10,5 sąl.sp.l.
Užsakymo Nr. 356 Kaina sutartinė.
Išleido "Mažasis Eridanas", 3009 Kaunas, Partizanų 4.
Spausdino Adomo Jakšto spaustuvė,
Girelės 22, 4320, Kaišiadorys.

DAUGIAMILIJONINIS BESTSELERIS

"Tamsioji pusė" - įspūdinga Stepheno Kingo vizija apie asmenybės susidvejinimą. Rašytojas Tedas Bomontas, kuriam populiarumą pelnė Džordžo Starko slapyvardžiu pasirašyti, prievartos ir smurto kupini romanai, pagaliau apsisprendžia atsisakyti savojo *alter ego*. Deja, šitaip padaryti ne taip paprasta: pseudonimas, kurį sukūrė tamsioji rašytojo Tedo Bomonto sąmonės pusė, įsikūnija ir ima siautėti šiurpaus monstro pavidalu...